

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

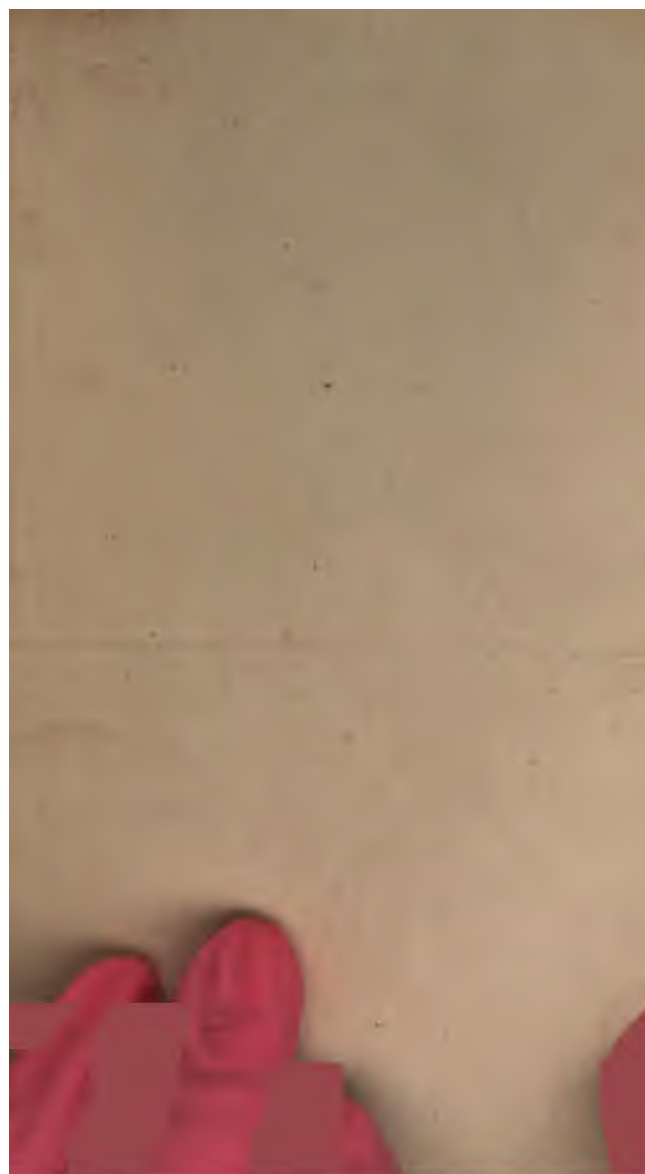

30.

332.

6000060511

S. H. 1890

H KAINH

ΔΙΑΘΗΚΗ

ΣIVE,

NOVUM

TESTAMENTUM

GRÆCE;

CUI SUBIICITUR

SELECTIO COPIOSA

VERBONUM VARIANTIUM EMENDATIONUMQUE GRIESBACHII

PRÆCIPUARUM,

NECNON

QUAMPLURIMÆ VOCES ELLIPTICÆ.

ACCURANTE

GULIELMO DUNCAN, E.C.P.

STIRLING & KENNEY, EDINBURGI;
WHITTAKER, TREACHER, & ARNOT, LONDINI.

MDCCCXXX.

332.

Excudebat **DUNCANUS STEVENSON,**
Academia Edinensis Typographus.

ADVERTISEMENT.

THE late Mr. Adam Dickinson, whose editorial labours are well known and duly appreciated, published the first Stereotype Edition of this New Testament in 1817; since which, it has gone, with success, through several impressions. His design was, not only to exhibit in a portable size, an accurate edition of the generally received text, which, for the most part, is that of Mill, but also to make it in some measure serve the purpose of critical utility. With this view, he has given, at the foot of the page, a great many of the principal elliptical words, collected from Bos, Schöttgen, Leisner, and other eminent writers on that subject; and in the body of the text, has pointed out, by enclosing within crochets all the words and passages which Griesbach has absolutely rejected as spurious. He gave also, at the beginning, a small selection of Various Readings, consisting chiefly of such emendations as Griesbach has introduced into the text, in the room of those words which he has dismissed to the margin of his edition.

As that performance has been favourably noticed by some judicious critics, the Publishers thought it advisable, in order to render it still more acceptable, to have the table of Various Readings enlarged. This is now accomplished; and, how far they have succeeded in their design, the public will be able to judge from the subjoined list, which has been selected with as much care and judgment as possible. Some might have no doubt, wished that the whole had been given; but, it is hoped, that the Table, as now arranged, will be found to comprise all that is truly valuable.

able and useful to the student. Those who desire more, may have recourse to Griesbach's own edition, published at Halle, in two vols. 8vo. the one in the year 1796, and the other in 1806; or to White's Synopsis, published at Oxford in 1811.

Wherever Griesbach's proposed alteration coincides with the Common Reading, or that which is adopted in this Edition, *et. (ali)* is prefixed, in the column of Different Readings, to the word or passage which he rejects; in almost all other instances, it is placed by him after his own emendation.

To a superficial reader, perhaps, many of these Readings may appear of but small importance; to the accomplished scholar and divine, however, they can scarcely fail to prove a constant source of pleasure and agreeable entertainment. In works of this kind, we see, as it were, a standing monument of that care which Divine Providence has all along manifested about the purity and integrity of Scripture; for, whatever may have been the primary motive of their authors, the sacred text is hereby so secured, that not a word can be added or taken away, nor so much as a letter, or even an accent changed, without immediate detection.

W. DUNCAN.

Edinburgh, October 5th, 1829.

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ἍΓΙΟΝ ΕΤΑΙΡΕΙΟΝ

Κεφ. α'. 1.

ΒΙΒΛΟΣ γενέσθαι Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ·

3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρίσ καὶ τὸν Ζαρέμ ἐκ τῆς Θάμας· Φαρίσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρόμ· Ἑσρόμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ·

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών·

5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὺζ ἐκ τῆς Ραχαάβ· Βοὺζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὠβὶδ ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠβὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί·

6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς ² τοῦ Οὐρίου·

7 Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ρεβοάμ· Ρεβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Αβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά·

8 Ἀσά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσα-

φάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰοράμ· Ἰοράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίας·

9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰάθαμ· Ἰάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑζεκίαν·

10 Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν·

11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰχορίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ^b ἐπὶ τῆς μετακινήσεως Βαβυλῶνι

12 Μετὰ δὲ τὴν μετακίνεσιν Βαβυλῶνος, Ἰεχορίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζερεμιάην·

13 Ζερεμιάης δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ· Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζά·

14 Ἀζά δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδάκ· Σαδάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ· Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ·

15 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰ-

² sc. ὕστερ τῆς χάρας.

^b τοὺς ἱπτάς.

ἔσ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἄν· Ματθᾶν δὲ ἐγέννησε τὸν
ῥ·

Ἰακώβ^α δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰω-
τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς
ἦν Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χρισ-

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ
Ἰὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δε-
σσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως
εἰς τοῦ βασιλεῖος Βαβυλῶνος, γε-
νέαι δεκατίσσαι· καὶ ἀπὸ τῆς
εἰσόδου Βαβυλῶνος ἕως τοῦ
τοῦ, γενεαὶ δεκατίσσαι.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ
γενεὰ οὕτως ἦν· Μηστευθείσης
τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῇ
ῥ·, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς
ἐν γαστρὶ ἔχουσα^α ἐκ Πνεύ-
ματος ἁγίου.

Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς,
ὡς ἂν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν
θειγματίζειν, ἐβουλήθη λάθ-
ρολῦσαι αὐτήν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμη-
θεὶς, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ'
ἰφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ,
Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλα-
βεῖν τὴν γυναῖκα σου· τὸ
ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύμα-
τος ἁγίου.

Τίθεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέ-
σεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ·
ὅτι γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα
ἀνορθωθῇ τὸ ῥῆθιν ὑπὸ τοῦ Κυρίου
οὗ προφῆτου, λέγοντος·
Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ

ἔξει, καὶ τίθεται υἱόν, καὶ^β κα-
λέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἙΜΜΑ-
ΝΟΥΗ· ὅ ἐστι μεθερμηνεύμε-
νον, μετ' ἡμῶν ὁ Θεός.

24 Διηγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ
τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν
αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρ-
έλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν,
ἕως^α οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον· καὶ ἐκάλει τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ.

Κεφ. β'. II.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν
Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις
Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μά-
γοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγενήκοντες
εἰς Ἱερσόλυμα,

2 λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχ-
θεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἰ-
δομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστὲρα ἐν
τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἦλθομεν προσ-
κυνῆσαι αὐτόν.

3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βα-
σιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα^α Ἱε-
ροσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ
λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ
ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθ-
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ
γέγραπται διὰ τοῦ προφῆτου·

6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα,
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγε-
μόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύ-
σεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ
τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραὴλ.

^α sc. ἔμεινον. ^β sc. ἀνέρωποι.

^γ sc. τοῦ χρόνου. ^δ sc. πόλιν.

7 Τότε Ἡρώδης, λάβρα κα-
λίσας τοὺς μάγους, ἐκρίβωσι παρ'
αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος.

8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βη-
θλεὲμ, εἶπεν· Περιυθύντες, ἀκρι-
βῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου·
ἐπὶ δὲ εὗρητι, ἀπαγγέλατέ μοι,
ὅπως καὶ γὰρ ἰλθὼν προσκυνήσω αὐ-
τῷ.

9 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦ βα-
σιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ
ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,
προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἰλθῶν ἔστη
ἐπάνω^α οὗ ᾧ τὸ παιδίον.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστήρα, ἐχά-
ρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 Καὶ ἰλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν,
εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς
μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσέκυ-
κνῆσαν αὐτῷ· καὶ, ἀνοίξαντες
τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγ-
καν αὐτῷ ὄνεια, χρυσόν, καὶ λί-
βαιον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ'
ἄναρ μὴ ἀνακαμψαί· παρὸς Ἡρώ-
δην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν,
ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται
κατ' ὅναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων· Ἐ-
γερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεύγε εἰς
Αἴγυπτον· καὶ ἔσθι ἐκεῖ ἕως ἃν
εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης
ζητεῖν τὸ παιδίον,^β τοῦ ἀποκτείνει
αὐτό.

14 Ὁ δὲ ἰγερθεὶς παρέλαβε τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ

εἰς Αἴγυπ-
τον·

15 Καὶ ᾗ ἐκεῖ ἕως τῆς τιλιότη^γ
Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπ'
τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λί-
γοτος· Ἐξ Αἴγυπτου ἐκάλει
τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐν
παύσῃ ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώ-
σαν· καὶ ἀποστείλας^δ αὐτοὺς
πάντας τοὺς παῖδας ἐν Βηθλεὲμ
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπ'
διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὴν
χρόνον ὃν ἐκρίβωσι παρὰ τῶν μα-
γών.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν ὑπ'
Ἱερμίου τοῦ προφήτου, λέγει
τοῦ·

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη
θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς
πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκ-
να αὐτῆς· καὶ οὐκ ἔβλεπε παρα-
κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἶσι.

19 Τελειωσάντος δὲ τοῦ Ἡ-
ρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κα-
τ' ὅναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἴ-
γύπτῳ,

20 Λέγων· Ἐγερθεὶς παρα-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ περιέυε εἰς γῆν Ἰσ-
ραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ἐχθροὶ
τῆς ψυχῆς τοῦ παιδίου.

21 Ὁ δὲ ἰγερθεὶς παρέλαβε τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, κα-
ὲλθον εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος
βασιλεὺς ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἐστὶν
Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφί-
βηθη ἐκεῖ ἀπὸ τῆς· χρηματισθε-

^α εἰς τοῦ τόπου.^β εἰς Ἰσραὴλ.^γ ἐπιπληρώσεως.

κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἔρη τῆς Γαλιλαίας.

23 Καὶ ἔλθων κατὰκησεν εἰς ὅλην λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως λεγέσθῃ τὸ ρηθὲν διὰ τῶν προητῶν, ὅτι Ναζαρεαῖος κληθήσεται.

Κεφ. γ'. III.

ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παργίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, ἐρυσσάν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας.

2 Καὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἦγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 Οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ρηθεὶς ὑπὸ Ἰσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἰωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐμψάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας οἰεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ θυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήνου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὸν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἀγρίου.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱερουσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἠρδάνου·

6 Καὶ ἔβαπτιζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, πῖν αὐτοῖς· Γενήματα ἰχθυῶν, ἃς ὑπιδίκεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς αλλοιούσης ὀργῆς·

8 Ποίησατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας.

9 Καὶ μὴ δόχετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

10 Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετανοίαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ.

12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρεύει^α τὴν ἀλωνα αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσέριστον.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην^β τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκάλυεν αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ χερίαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἐρχῇ πρὸς με·

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρετι· οὕτω γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρωῆσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν.

16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ τοῦ ὕδατος· καὶ

^α Att. fut. pro διακαθαρεύσει.

^β sc. Ἰησοῦ.

ἰδοὺ, ἀνέχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖναι ὡς περιστέρην, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.

17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Κεφ. Δ'. iv.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἀνέχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ ηστυῖσας ἡμέρας τισσαράκοντα καὶ νύκτας τισσαράκοντα, ὕπτιον ἐβύβασε.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱός εἰ τοῦ Θεοῦ, εἰπὶ ἱνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γίνωνται.

4 Ὁ δὲ ἀπακριβῶς, εἶπεν· Ἰγγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνων ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵσταναι αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερυγίον τοῦ ἱεροῦ·

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱός εἰ τοῦ Θεοῦ, βάλε σιαυτὸν ἐκταῶ· γίγγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐπιταῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χερσὶν ἁρῶσὶ σε, μήποτε προσκλῆς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γίγγραπται· Οὐκ ἐκτελεύσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ἕως ὑψηλὸν λόφον καὶ δέκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοὶ δόσω, ἐὰν πιστὸν πρὸς κυνήσης μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἰππαρ Σατανᾶ· γίγγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνᾷς, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύεις.

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος προσήλθοι, καὶ διακρίνῃ αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεῖδεν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἔλθων κατέβηκεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλάσσιαν, ὁρίαις Ζαβουλὸν καὶ Νεφθαλαίμ·

14 Ἰνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν δι' Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

15 Ἰν Ζαβουλὸν καὶ γῆ Νεφθαλαίμ,^b ὅθεν θάλασσης, πέρα τοῦ Ἰερδάνου, Γαλιλαία τῶν ἡϊων·

16 Ὁ λαός, ὁ καθήμενος σκότει, εἶδε φῶς μέγα, καὶ τὸ καθήμενος ἐν χώρα καὶ σκιά θανάτου, φῶς ἀντίπαιεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγει· Μετανοεῖτω ἕκαστος γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ [ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμων

^a sc. τρεφῆν.

^b sc. παρὰ τὴν.
B 3

ον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν αὐτοῦ, βάλλον γὰρ ἄλλοις.

λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἰσχυροὺς.

Ὁ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ ῥαβδία αὐτῶν.

προσῆλθον αὐτῷ, ἰδὲν αὐτὸν ἰσχυροῦ, καὶ ἰσχυροῦ αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ τὰ δίκτυα αὐτῶν ἔβαλον αὐτοῖς.

Ὁ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ ῥαβδίον αὐτῶν, ἰσχυροῦ αὐτῶν.

περιήλθον ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, διδάσκον ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύττοντες τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκτελεστοὺν μαλακίαν ἐν τῷ

ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ προσήλθον αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς νοσοῦντας καὶ βαρυνομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ τελευτῶντας καὶ ἐκτελεστοὺν

ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχι ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ὅλως καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ περὶ τοῦ Ἱερουσολύμων.

Κεφ. ε. v.

ἸΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων·

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 Μακάριοι οἱ πεινθούντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ διωγόμενοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμᾶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἰμοῦ.

12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἰδίωντες τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μαρμαρῇ, ἐν τίνι ἁλισθησεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

^a sc. υἱοῦ.

^b sc. ἀνθρώπων.

14 Ὅτι μὲν ἔστι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κυμίνῃ.

15 Οὐδὲ ἂ καίουσιν λύχνον, καὶ τιθέντες αὐτὸν ὑπὸ τοῦ μύδιου, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὥπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσῃτε ὅτι ἦλθεν καταλύσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθεν καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἀμὲν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρίθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἅπαντα ἐν, ἣ μία κεφαλή οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 Ὃς ἐὰν εὖ λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλαχίστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσύνη ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐπῆρθε τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεῖται· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἐργαζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐ-

τοῦ ἀπὸ τοῦ ἔνοχου ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν ἦπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνδριμῷ· ὃς δ' ἂν ἦπῃ Μαρὶ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέννησιν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν εὖν προσφίρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ καὶ μνηστῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἔχει τί κατὰ σοῦ.

24 Ἄφες ἐκεί τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστήριου, καὶ ὑπάγε, πρῶτοι διαλλαγῇσι τὸ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἰλθὼν πρόσφειρε τὸ δῶρόν σου.

25 Ἴσθι ὑποὶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου β' εἴ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ· μήποτε σε παραδῶ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ ἡ φυλακὴ βληθήσῃ.

26 Ἀμὲν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδώς τὸ ἔσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐπῆρθε [τοῖς ἀρχαίοις]· οὐ μοιχεύετε.

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἡμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου διεὶδὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρι γὰρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῷ ὡμίῳ σου, καὶ μὴ ὅλος τὸ σῶμα σου βληθῇ εἰς γέννηαν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν· καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρι γὰρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῷ μέλῳ

^a sc. ἀνθρώπων

^b Att. pro οὗτοι, sc. χεῖρες.

μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου
γέενναν.

ἔθῃ δὲ ὅτι ὁς ἂν ἀπα-
γυναῖκα αὐτοῦ, θύτω
τάσιον.

ὡ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἀλύση τὴν γυναῖκα αὐ-
εκτὸς λόγου πορνείας,
ἢ μοιχεύσθαι· καὶ ὁς
λυμένην γαμήσῃ, μοι-

αιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη
ῥαίς· Οὐκ ἐπιτοκήσεις,
δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ἑρ-

ὡ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ
ῥαίς· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ,
ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

ἐστὶ ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπό-
ων ποδῶν αὐτοῦ· μήτε
λυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ
οὐ βασιλείας.

τε ἐν τῇ κεφαλῇ σου
οὐ δύνασαι μίαν τρι-
ῇ μέλαιναν ποιῆσαι.

ταὺ δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,
οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν
τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

ύσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὁφ-
εῖ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὁδόν-
ντος.

ὡ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀν-
ῶ πονηρῶ· ἀλλ' ὅστις
ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σια-
ψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλ-

τῷ θέλοντί σοι κριθῇ-
ον χιτῶνά σου λαβῆναι,
καὶ τὸ ἱμάτιον·

41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει
μίλιον ἓν, ὑπάγει μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι,
μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ἀ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ
μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· Ἀγα-
πάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλο-
γῶτε τοὺς καταραζομένους ὑμᾶς,
καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑ-
μᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν
ἐπηρεάζοντων ὑμᾶς, καὶ διακόν-
των ὑμᾶς·

45 Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατίλλει ἐπὶ πονη-
ροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ
δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσῃτε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν
ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσῃτε τοὺς
ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὗ-
τω ποιοῦσιν;

48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι,
ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

ΚΕΦ. Σ'. VI.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ^α τὴν ἐλεημο-
σύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θαυμάσαι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μήτι, μισθὸν οὐκ
ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

^α sc. τὸν νόμον.

2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἱλαμοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ὑπεροσθὴν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς βύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπύχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σὺ δὲ ποιοῦντος ἱλαμοσύνην, μὴ γινώσκῃς ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου·

4 Ὅπως ἦ σου ἡ ἱλαμοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἴσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γυνῖαις τῶν πλατυῶν ἱστῶντι προσεύχασθαι, ὅπως ἂν φαιῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπύχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ, ὅταν προσεύχῃ, ἐσέλθε εἰς τὸ ταμιεῖον σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόστειξαι τῷ πατρὶ σου τῷ^α ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσῃτε, ὥσπερ οἱ ἰδιῶκαί· δοκαῶσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ καλυλογίᾳ αὐτῶν ἀκούουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῇτε αὐτοῖς· εἰδὲ γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρεῖται ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθαι ὑμῖς· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ^β ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου γιγηθήτω τὸ θέλημα σου, ὡς ἐν οὐρανῷ,^ο καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἡμεῖς φάγομεν δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίκομεν τοῖς ὀφειλίταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ ἐνενόγηκας ἡμᾶς· εἰ περασμένων, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· [ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.]

14 Ἐὰν γὰρ ἀφήτῃ τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν οὐράνιος·

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτῃ τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστειήτε, μὴ γινώσκῃτε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρακοί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φαιῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστειούντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπύχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ νηστειῶν ἐκλείψαι τὴν κεφαλὴν σου, καὶ τὸ πρόσωπόν σου ἰσχύαι·

18 Ὅπως μὴ φαῖνῃς τοῖς ἀνθρώποις νηστειῶν, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ^α ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι [ἐν τῷ φανερῷ·]

19 Μὴ θησουργεῖτε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπτει διαρύσσουσι καὶ κλέπτουσι.

^α ἢ. ἔντα.^β ἢ. δὲ.^ο ἢ. οὐρανῶν.

ἡσαυρίζετε δὲ ὑμῖν θη-
 ῖν οὐρανῶν, ὅπου οὐτὲ σῆς
 ῖσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
 οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ
 νῦν.

που γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυ-
 ρός, ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἡ καρ-

πὶ λύχνος τοῦ σώματος
 ὁθαλμός· ἂν οὖν ὁ ὀφ-
 θάλμος ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ
 σῶμα φωταῖον ἔσται.

ἂν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου
 ὅλον τὸ σῶμά σου σκο-
 ται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἄ-
 λος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;
 δεῖς δύναται δυσὶ κυρίοις

ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει,
 ἑτέρον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς
 καὶ τοῦ ἑτέρου κατα-
 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν
 κωνῶ.

ἂν τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
 ἐν τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φά-
 τί πίητε· μηδὲ τῷ σώ-
 μῳ, τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ
 εἰς ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ
 τοῦ ἐνδύματος;

ἀλλ' ἐκρίνατε εἰς τὰ πετεινὰ
 τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν,
 ζοῦσιν, οὐδὲ συναρῶσιν
 αἱ, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
 φεγγαῖς αὐτὰ· οὐχ' ὑμεῖς
 ἀφίετε αὐτῶν;

δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν
 προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλι-
 οῦ πῆχυν ἑνα;

ὡς περὶ ἐνδύματος τί με-
 καταμάθετε τὰ κρίνα

τοῦ ἀγροῦ πᾶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ,
 οὐδὲ νῆθει.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σα-
 λωμὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ πε-
 ρισσάλετο ὡς ἐν τούτων.

30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ,
 σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλί-
 βανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως
 ἀμφένυσσιν, οὐ πολλὰ μᾶλλον
 ὑμεῖς, ἐλιγοπίστοι;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγον-
 τες· Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ
 τί περιβαλόμεθα;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη
 ἐπιζητοῦσι· οἷδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν
 ὁ οὐράνιος ὅτι χεῖρε τούτων ἀ-
 πάντων.

33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βα-
 σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιο-
 συνὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα
 προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν^b
 αὔριον· ἢ γὰρ^c αὔριον μεριμνήσει
 τὰ ἑαυτοῦ. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ
 κακία αὐτῆς.

Κεφ. Ζ'. VII.

ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε,
 κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρον μετρεῖ-
 τε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

3 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ^a
 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
 τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ
 κατανοεῖς;

4 Ἡ πᾶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου·
 Ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ
 ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς
 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου.

^a sc. ὃν.

^b sc. ἡμεραν.

^c sc. ἡμερα.

5 Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσονται αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες βήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτιῷτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητιῷτε, καὶ εὐρήσεται· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

9 Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἴδεν αἰτίση ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 Καὶ ἴδεν ἰχθύν αἰτίση, μὴ ὄψιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδοιαι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ^α ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 Πάντα οὖν ὅσα ἐν θύλῃ ἐστὶν ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὐτὰ καὶ ὑμεῖς ποιῶτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατὺα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσι· οἱ ἀσπερχόμενοι δὲ αὐτῆς.

14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν

ζωὴν, καὶ ὀλῆγοι εἰσι· οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφῆτῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ὑδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκαι ἀρπαγῆς.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσισθε αὐτούς· μέτι^β συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβύλων σῖκα;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσισθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, ἐισλεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ^ο ἐν οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σὸν ὀνόματι προσφυντίσαμεν, καὶ τι σὸν ὄνοματι θαυμάσια ἐξέθαλάμεν, καὶ τῷ σὸν ὀνόματι θυνάμεν πολλὰς ὑποψήσασμεν;

23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ· οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποι

^a sc. δὲ.^b sc. ἄνθρωποι.^c sc. ἦντες.

μοιάσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρο-
νιᾷ ἀκοδόμησθαι τὴν οἰκίαν
τὴν πέτραν·

καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ
τοταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ
καὶ προσέπιπον τῇ οἰκίᾳ·
καὶ οὐκ ἔπεσε· τιθιμελίωτο
τὴν πέτραν.

καὶ πῶς ὁ ἀκούων μου τοὺς
λόγους, καὶ μὴ ποίῃν αὐ-
θιαιθισθῆται ἀνδρὶ μαρᾷ,
ἀδομήσθαι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
μυόν·

καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ
τοταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ·
καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις
γάλη.

καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεισεν
τοὺς λόγους τούτους, ἐξ-
ῆτο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ δι-
στού·

καὶ γὰρ διδάσκων αὐτοὺς
πάντες ἔχων, καὶ οὐχ ὥς οἱ
ἄλλοι.

Κεφ. ἡ. viii.

ΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῶ ἀπὸ τοῦ
κολούθησαν αὐτῶ ὄχλοι

ἰδοὺ, λεπτὸς ἐλθὼν προσ-
ῆτῶ, λέγων· Κύριε, ἐλὼν
νασά με καθαρίσαι.

καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
καθαρίσθητι. Καὶ εὐθὺς
ἦ αὐτοῦ ἡ λέπρα.

καὶ λέγει αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς·
ἰδοὺ εἶπες· ἀλλὰ ὕπα-

γε, σεαυτὸν δεικνὺν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε τὸ δῶρον ὁ προστάξας
Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσιελόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς
Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἱκα-
τόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν,

6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς
μου βέβηλται ἐν τῇ οἰκίᾳ παρα-
λυτικὸς, δυνῶς βασανιζόμενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἱκατόνταρ-
χος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰαθή-
σεται ὁ παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιάτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πο-
ρεύθητι, καὶ περιέσται· καὶ ἄλλῳ,
Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δού-
λῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-
μασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδον.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔρχουσι,
καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ-
βληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἱκα-
τόνταρχῳ· Ἰταγε, καὶ ὡς ἐπί-
στευσας γενήθτω σοι. Καὶ ἰάθη
ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν αἰκίαν Πίτρου, εἶδε τὴν πυλίδαν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ περυσσυσσάν.

15 Καὶ ἤψατο τῆς χιμῆς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ περυστός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διεκρίνει^a αὐτοῖς.

16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήγγικαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλοὺς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγων, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἰθεὺς ἀπέκτισεν.

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ρᾶθι διὰ Ἡσαίου τοῦ προφῆτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθηνίας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γεραματιῶς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωνεῖς ἔχουσι, καὶ τὰ πτενὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκευάσους· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πῶς τὴν κεφαλὴν κλιῖν.

21 Ἔτινος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρώτον ἀπλῆθιν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθε μου, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἠμῶνται αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, σιμῶνς μέγας ἦγεντο ἐν τῇ θάλασσῃ, ὥστε τὸ

πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν πνέοντων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευε.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ] ἤγγικαν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπέλλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δουλεύετε, ἐλγύπτιοι; Τότε ὤφειλθε ἐπιτίμῃσι τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θάλασσῃ· καὶ ἦγεντο γαλήνῃ μετὰ αὐτῶν.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι θαύμαστοι λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν αὗτοι ὅτι καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἰδόντι αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσαίων ὑπᾶντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μετῴμων ἐκτεχνόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινα παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκεῖνης.

29 Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί, [Ἰησοῦ,] υἱοῦ Θεοῦ; ἤλθης ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγίλην χάρην πολλὰν βοσκάμενην.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλεον αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐμβαλλῇς ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπλῆθιν εἰς τὴν ἀγίλην τῶν χώρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπάγωγε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπ᾿ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγίλην τῶν χώρων. Καὶ ἰδοὺ, ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγίλη τὰ χεῖρα κατὰ τοῦ κρημενοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπ᾿ήκουν ἐν τοῖς ὕδασι.

αὐτοὺς, οἱ
καὶ, ὅτι
αὐτοῦ ἐπ.

25 K

ἀφ' οὗ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

ἐξ ἐπ.

26 L

γόνος

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

καὶ, οἱ

CAV. I

αὐτὸν ἵνα τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

καὶ τὴν τιμὴν τοῦ

εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· οἱ δὲ μύγαι, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ οἱ οἶνος ἐκχέεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέρω συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντες αὐταῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἰλθάν, προσεκύτω αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἔστι ἐπιλήθνη· ἀλλὰ ἰλθάν, ἐπιθῆς τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἐκελούθησιν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 (Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροῦσα δάδωκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπίσθην, ἤψατο τοῦ κρησπίδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

21 Ἐλεγε γάρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· Καὶ ἰσῆθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ἥρας ἐκείνης·)

23 Καὶ ἰλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβώμενον,

24 Λέγει αὐταῖς· Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέναντι τῶ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδου· Καὶ κατηύλει αὐτοῦ.

25 Ὅτι δὲ ἐξῆλθῃ ὁ ὄχλος, ἐστράφη ἐκείνη τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἤγειρε τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῇ εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παρεγένοντο ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἐκελούθησιν αὐτῷ δύο

τυφλοὶ, κραζόντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Δίγουσιν αὐτῷ· καὶ, Κύριε.

29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γινώσκω ὑμῖν.

30 Καὶ ἀπερχόμενοι αὐτῶν ὀφθαλμοί· καὶ ἐνδεδυμένω αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρατέ, μὴ δις γινωσκίτω.

31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφάρμακον αὐτοὺς ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὶ προσήγγισαν αὐτῷ ἄνθρωποι καὶ φωνὴ δαιμονιζόμενοι.

33 Καὶ ἐκπαθεύσας τῷ δαίμονι, ἐλάλησεν ὁ κοφός· καὶ ἰδοὺ ματαιοὶ οἱ ὄχλοι, λέγοντες· [Ὅτι οὐδέποτε ἑώρακ' αὐτὸς ἐν τῇ Ἱερουσάλμῃ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῇ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τα δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰ πόλεις πάσας καὶ τοὺς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ διεκρίνων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν [ἐν τῇ λαῷ.]

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐκπλαγχθὲς περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλιπόμενοι καὶ ὑπνιμένοι οὗσι πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θρισμὸς πολὺν οἱ δὲ ἰεργάται ὀλίγον·

θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας
μισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι. x.

οσκαλισμένοι τοὺς δαί-
μονας αὐτοῦ, ἐδωκεν αὐ-
τίαν πνευμάτων ἀκαθάρ-
των ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
σάν.

δὲ δώδεκα ἀποστόλων
τά ἐστι ταῦτα· πρῶτος,
λιγόμενος Πέτρος, καὶ
ἡ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκω-
βος Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης
αὐτοῦ·

Παύλος, καὶ Βαρθολομαῖος·
καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης·
ὁ αὐτοῦ Ἀλφαίου, καὶ
ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·
καὶ ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰού-
δας υἱὸς αὐτοῦ, καὶ παραδού-
τος

οὗς τοὺς δώδεκα ἀπέστει-
λεν τοὺς, παραγγέλλας αὐ-
τοῖς· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ
εἰσελθεῖτε, ἀλλὰ εἰς πόλιν
καὶ εἰς πόλιν Σαμαρει-
τῶν.

ὅταν δὲ μᾶλλον πρὸς
ταῖς πόλιν ἀπολωλὸτα οἴκου

υἱοὶ δὲ κηρύσσετε, λέ-
γετε ἡγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ.

ἐν οὖν ταῖς πόλιν θεραπεύετε, λέ-
γετε, ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ, καὶ ἐκβάλλετε τὰ δαιμόνια
ἐκ αὐτῶν.

9 Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ
ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώ-
ντας ὑμῶν.

10 Μὴ πῆραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο
χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ
βάτον· ἅξιός γάρ ἐστι ἐργάτης τῆς
τροφῆς αὐτοῦ εἶναι.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
ἄξιός ἐστι· καὶ ἐκεῖ μείνατε ἕως ἃν
ἐξεέλθῃτε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ ἐὰν μὴ ἡ οἰκία ἁγία,
ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
ἐὰν δὲ μὴ ἡ ἁγία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν
πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ἐὰν μὴ δέχῃται ὑμᾶς,
μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πό-
λεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν σάρα-
νον τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-
τερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γο-
μόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πό-
λει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς
ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γί-
νεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ
ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστέραι.

17 Προσέχετε^b δὲ ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς
εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν μαρτυρώσουσιν ὑμᾶς.

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑ-
μᾶς, μὴ μεριμνήσῃτε πῶς ἢ τι

^a sc. υἱός.

^b sc. ἡμᾶς.

καλῶσθαι· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί καλῶσθαι.

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ αἱ λα-
λοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδόσθαι δὲ ἀδελφὸς ἀ-
δελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ
τίκνον· καὶ ἐκταπείνωσονται τίκοντα
ἐπὶ γονυῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐ-
τούς.

22 Καὶ ἴσθαι μισοῦμενοι ὑπὸ
πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή-
σεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν
ἄλλην. Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ τιλῶσθαι τὰς πόλεις τοῦ Ἰσ-
ραὴλ, ἕως ἃν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.

24 Οὐκ ἐστὶ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν
κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρκτὸν τῷ μαθητῇ ἵνα
γίνηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ,
καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.
Εἰ τὸν αἰδουμένον Βαλζαβούλ
ἐκάλεισαν, πόση μᾶλλον τοὺς αἰ-
κιακοὺς αὐτοῦ;

26 Μὴ οὖν φοβῆθῃτε αὐτούς·
οὐδὲν γὰρ ἐστὶ κεκαλυμμένον, ὃ
οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπ-
τὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λέγων ὑμῖν ἐν τῇ σκο-
τίᾳ, ἔπατι ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ
εἰς τὸ οὖς ἀκούει, κηρύττει ἐπὶ
τῶν θυμάτων.

28 Καὶ μὴ φοβῆθῃτε ἀπὸ τῶν
ἀπακτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀπακτείναι·
φοβῆσθαι δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον

καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολίσαι
γόνυ.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσπι-
ρίου πωλείται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν
οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ
τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

30 Ἰμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς
κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσι.

31 Μὴ οὖν φοβῆσθαι· πολλὰ
στρουθία διαφίρειται ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ
ἐν ἡμῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων
ὁμολογήσω κατὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἢ
προσθῆναι τοῦ πατρὸς μου τοῦ
ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται ἡ
ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσο-
μαι αὐτὸν κατὰ τὸ ἐμπροσθεν τοῦ
πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ ἰαμίσθῃτε ὅτι ἦλθοι βί-
βλιν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, οὐκ ἦλθ
βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθοι γὰρ διχάσαι ἄνθρω-
πον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐ-
τῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πι-
θαρᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου
οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἐστὶ μου ἄξιος· καὶ
ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
ἐμὲ, οὐκ ἐστὶ μου ἄξιος.

38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὴν
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολου-
θεῖ μοι, οὐκ ἐστὶ μου ἄξιος.

39 Ὁ ἐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτῇ
ἀπολείπει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολεί-
πει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἵνα σώσῃ τὴν
ἐξ ἐμοῦ αὐτήν.

40 Ὁ διχόμενος ὑμᾶς, ὑμεῖς

καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δι-
ὸν ἀποστιλάντα με.

Ὁ δεχόμενος προφῆτην εἰς
προφῆτην, μισθὸν προφή-
ται· καὶ ὁ δεχόμενος δι-
ὸς ὄνομα δικαίου, μισθὸν
λήψεται.

καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἕνα τῶν
τούτων ποτήριον ψυχροῦ^α
εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν
μὲν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
εὐτόυ.

Κεφ. ια'. xi.

ἐγένετο ὅτι ἐτίλειον ὁ Ἰη-
σοῦς τοῖς δώδεκα μα-
θητοῦ, μετῴη ἐκεῖθεν,^β τοῦ
καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς
αὐταῖς.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν
ιωθηρείῳ τὰ ἔργα τοῦ Χρισ-
τοῦ, ἔμψας δύο τῶν μαθητῶν

ἔπεμψε αὐτοῦ· Σὺ εἰ ὁ ἐρχό-
μενος προσδοκῶμεν;

καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἰπὼς τοῖς· Πορευθέντες ἀπαγ-
γεῖτε Ἰωάννην ἵνα ἀκούετε καὶ

ὅτι οὐ φλοι ἀναβλέπουσι, καὶ

περιπατοῦσι, λεπροὶ καθα-
ροὶ, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νε-

κροῦνται, καὶ πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται·

καὶ μακάριός ἐστιν, ὅς ἐάν
ἰσχυρῶς ἐν ἐμοί.

Ὁ δὲ πορευομένων, ἤρ-
χθη Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὅχλοις
αὐτῶν· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν

ἐρημον διδάσκειν; ὁ κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενος;

8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄν-
θρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμ-
φοισμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ^δ
φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βα-
σιλέων εἰσὶν.

9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν;
ὁ προφῆτην; καὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ
περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γὰρ ἐστὶ περὶ οὗ γέ-
γραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου
ἐμπροσθέν σου.

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγί-
γερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεί-
ζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάν-
νου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βίσκεται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται
καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προειφῆ-
τευσαν.

14 Καὶ εἰ θέλετε διξασθαι, αὐ-
τός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἐρχε-
σθαι.

15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκου-
έτω.

16 Τί/νι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεάν
ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαριῶν ἐν
ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφω-
νοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λεγουσιν, Ἠυλόησαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ἠρξήσασθε· ἔρη-
νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

^α sc. ὑδατος.

^β sc. ἱματῶν.

^γ sc. μὴ.

^δ sc. ἱματία.

18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μῆτι ἐσθίειν, μῆτι πίνειν· καὶ λέγουσι· Δαιμονίοις ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίειν, καὶ πίνειν· καὶ λέγουσι· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, πλυνὼν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἰδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτοῦ.

20 Τότε ἤρξατο διυλίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἦνεντο αἱ πλῆσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετινόησαν.

21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἠγίνοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πόλεις αὖ ἐν σάκεσιν καὶ σποδῶ μετινόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀντικέτιον ἴσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναούμ, ἡ ἵως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδομοῖς ἠγίνοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναι αὖ μέχρι τῆς σήμερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀντικέτιον ἴσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῃ τῇ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογούμαι σοί, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ ἡπείαις.

26 Ναί, ὁ πατήρ², ὅτι οὕτως ἠένητο ἐνδοκίᾳ ἡμπροσθὲν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ

τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδὲς ἔπι γινώσκω τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἠγινώσκει· εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἔκ ἐκὼν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Διὺτι πρὸς με πάντες ἐκποιῶντες καὶ πειρατίζοντες, καὶ γὰρ ἀπακάσσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατι τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσεται ἀνάπαυσιν τὰ ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός· καὶ τὸ φορτίον μου ἱλαρόν ἐστι·

Κεφ. δ'. XII.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ καιρῷ ἐπαρέστη Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τὰ σκορῆμα¹· αἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπύνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυν, καὶ ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μαθηταὶ σοὶ ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ ἀνέγνωτε τί ἐποίησι Δαβὶδ, ὅτι ἐπύνασιν [αὐτὸς,] καὶ οἱ με αὐτοῦ;

4 Πῶς ἐκλήθη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῇ προθέσει εἴφαγεν, οὗς οὐκ ἔχον ἡ αὐτῷ φαγῆν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μένειν;

5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν αἱ ἱερεῖς ἐν τῇ ἱερῇ τῷ σαββάτῳ βεβαλῶσι, καὶ ἀναιτίαι ὦσι;

² Nom. pro voc. Atticè.

χατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκί-
α τῶν πρώτων· Οὕτως
τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πο-

τε δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος
ις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ
αὐτοῦ εἰσῆκισαν ἔξω,
αὐτῷ λαλῆσαι.

τε δὲ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
ζητοῦντίς σοι λαλῆσαι.

δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ
αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ
καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί

οὗ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐ-
τοῖς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶ-
πεν, ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ
μου.

στις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ
οὗ πατὴρ μου, τοῦ^a ἐν
αὐτῷ μου ἀδελφός, καὶ
καὶ μήτηρ ἐστίν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν
ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο
ἐν τῇ θάλασσᾳ.

συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν
ἄλλοι, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ
μωάντα καθῆσθαι· καὶ
χλὸς ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν

ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
ὁμιλίας, λέγων· Ἰδοὺ, ἐξηλ-
θὼν τοῦ σπείρειν.

ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ
παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἤλθε
αὐτὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰ β πε-
τρῶν, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν·
καὶ εὐθέως ἔξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ
ἔχειν βάθος γῆς.

6 Ἠλίου δὲ ἀνατείλαντος ἔκαν-
ματίσθη· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥί-
ζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκαν-
θαι, καὶ ἀπίννιξαν αὐτά.

8 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὴν γῆν
τὴν καλὴν, καὶ ἰδοὺ καρπὸν, ὃ
μὴν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ
τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὥτα ἀκοῦν, ἀκου-
έτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη-
ταί, εἶπαν αὐτῷ· Διατί ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὅτι ὑμῖν δίδεται γινῶναι τὰ
μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐ-
ρανῶν, ἐκείοις δὲ οὐ δίδονται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται
αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις
δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς
αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ
βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀ-
κούουσιν, οὐδὲ συνιούσι·

14 Καὶ ἀναπληροῦντα [ἐπ']
αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέ-
γουσα· Ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ
συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε,
καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσι
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-

^a sc. ὄντος.

b sc. μέρη τοῦ ἀγροῦ.

μοὺς αὐτῶν ἐκάμμουναι, μήποτε ἴδωσι τοὺς ὀφθαλμοίς, καὶ τοὺς ὤσιν ἀκούσασι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

16 Ἰμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὅσα ἰμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπιθύμησαν ἰδῆν αὐτὸν καὶ βλεῖπειν, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκούσαι αὐτοῦ καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ἰμῶς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπύργου.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ ποτηρὸς, καὶ ἀρπάξῃ τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρθεὶς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρθεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ οὐδὲς μετὰ καρπῶς λαμβάνων αὐτόν.

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἰσχυρῇ, ἀλλὰ πρόσκαιρος ἐστὶ· γινόμενης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, οὗδὲς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρθεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἵωνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπὸς γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρθεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ συνιῶν· ὃς δὲ καρποφορεῖ, καὶ ποιῷ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρί-

θκει αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοίᾳ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώποι σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν ἀγρῷ αὐτοῦ.

25 Ἐν δὲ τῷ καθιδύειν το ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπυρε ζιζάνια ἀπὸ μέσου το σίτου· καὶ ἀπῆλθεν·

26 Ὅτι δὲ ἔβλαστανεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἔπαυσε, τότε ἦλθεν καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσιλθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπυρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πῶθεν οὖν ἔχει [τὰ] ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἔπαυσε. Οἱ δούλοι εἶπον αὐτῷ· Θάλας οὖν· σιλοῦντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ ἔφη· Οὐ· μήποτε συνιέντες τὰ ζιζάνια, ἐκρίζωσιν ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον.

30 Ἄφες συναρπάσθαι ἅρπυρεα μέχρι τοῦ θρισμοῦ· καὶ [τῷ] καιρῷ τοῦ θρισμοῦ ἔρῃ το θριστοῖς· Συλλέξεται πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσεται αὐτὰ εἰς δέμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτὴν· τὸν δὲ σίτον συναγάγεται εἰς τὴν ἀποθήκην μου·

31 Ἄλλην παραβολὴν παρίθκει αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοίᾳ ἐστὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὡς σισάπτις, ἃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπυρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·

32 Ὁ μικρότερος μὲν ἐστὶ πάλαι τῶν τῶν σπειρέων· ὅταν δὲ αὐτὸς ἐξηῇ, μύζον τῶν λαχάνων ἐστὶ καὶ γίνονται θύμβροι, ὥστε ἰδοὺ τὰ πετυμένα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

சென்னை, 15.12.2019

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a copy of the original letter, and is signed by Abraham Lincoln.

24 ταῦτα πάντα ἐμαρτον ἐ
μοῖς ἐ παρὰ τοῦτο τὰς ἑ-
τάρας καὶ ἡμεῖς παρὰ τοῦτο οὐκ
ἐμαρτον αὐταῖς·

55 ὅπως πύραυλός τε ἴσται
διὰ τῶν προφάτων, ἰερούτας Ἄ-
νελον ἐν παραστάσει τε στίμα
μὲν ἱερὸν ἐκκαθάρσει ἀπο-
κατάστασις πύραυλ.

οὐ ἴσμεν ἀφ' οὗ τοῦ χρόνου, καὶ
ἐκ τίνος αἰτίας ἐλάτουν· καί
πρὸς ταύτας αἱ μαθηταὶ ἀ-
πεκρίσαντο λέγοντες· Φιλέμοι ἡμῶν τὰ πνευ-
ματικά σου ὁ Χριστός.

ὅτι ἡ δὲ παρρησία, ἔπειτα ἀν-
ταρξία τὸ ἀλλοτρίον σπέρ-
μα ἐστὶν ὁ νόμος τῶν ἀνθρώπων.

၁၁။ ဤသို့ ဆိုရာ၌ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း
 ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၁။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၂။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၃။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၄။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၅။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၆။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၇။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၈။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၉။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။
 ၁၀။ အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြရမည်။

2011 12 24 2011 12 24 2011 12 24
 2011 12 24 2011 12 24 2011 12 24
 2011 12 24 2011 12 24 2011 12 24
 2011 12 24 2011 12 24 2011 12 24

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a formal communication, and it is written in a very dignified and official style. The President expresses his regret that he cannot deliver a message in person, and he explains the reasons for this. He then proceeds to discuss the state of the Union, and he mentions the recent election of Abraham Lincoln as President. He also mentions the secession of the Southern States, and he expresses his hope that the Union will be preserved.

41. Αποστολή 3 βιβλίων του Απο-
 κάλυψος, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853,

40 THE INSTITUTE OF THE
THE INSTITUTE OF THE
THE INSTITUTE OF THE
THE INSTITUTE OF THE
THE INSTITUTE OF THE

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 11-11-83 BY 1043
EXCEPT WHERE SHOWN
OTHERWISE.

44 ΤΙΣ ΔΕ ΠΡΟΕΙΠΟΝ ΑΥΤΩ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΠΑΛΗΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΣΥΝΕΛΕΞΑΝΤΕΣ
ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΕΝ ΤΩ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΕΝ ΕΛΠΙ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ ΕΣΤΩΤΕ. ΚΑΙ ΟΝΤΙ ΤΩ
ΧΡΕΙΕΙ ΑΥΤΩ ΟΥΤΩΣ, ΚΑΙ ΠΑΡΕΝ,
ΕΝΑ ΕΧΩ, ΠΑΛΗ, ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ ΤΗΝ
ΑΓΓΕΛΙΑΝ.

45 Παλιν εμοίς ὅτις ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἀντιλαμβάνεται τοῖς
ἐμῶν. Ζητοῦντι καλεῖν μακροχρόνως

46 Ὅς ἐν ἑνὶ ἔθνε παλαιῶν
μαργαρίτην, ἀπὸ λῶν, πίπτει
πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγέρσεται αὐ-
τὴν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλικὴ τῶν οὐρανῶν σπαγγήν βλεψον ὡς τὴν θάλασσαν, καὶ ὡς περὶ τοὺς κύβους συνεινενομένη.

18 "Ὡς, ὅτι ἐκλήρωθη, ἀποβ-
ῶσθαι ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ
ἀβύσσους, συνιζῶσαι τὰ καλὰ πρὸς
τὰ κακά· τὰ δὲ τρυφὰ ὄντα ὅσους

19 Οὕτως ἵσταται ἐν τῇ συντι-
 ται τοῦ κλήρου· ἐκτείνοντες αὐ-
 τὴν καὶ ἀποδοῦναι τοὺς πο-
 τῆς αὐτῆς ἐκείνου τοῦ δόξαντος·

[illegible]

၁၂။ အရှေ့တန်း၌ ၊ တောင်
 မြောက်တန်း၌ တောင်; အရှေ့
 တန်း၌ အရှေ့၊ အရှေ့

52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἑμαῖς ἔστιν ἀνθρώπων ἀκοδιοσπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτι ἐτίλειον ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκβῆν.

54 Καὶ ἰλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπλήττισθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῃ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;

55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ Ἰακώβος, καὶ Ἰωσὴς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς ἴσι; πῶθεν οὖν τούτῃ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἐκκαυχάζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφῆτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησιν ἐκὼ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καθ. ιδ'. xiv.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ καιρῷ ᾗκουσιν Ἡρώδης ὁ τετραρρχὴς τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ.

2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής·

αὐτὸς ἦλθεν ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔθηκεν αὐτὸν, καὶ ἔθηκε^a ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

4 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστι σοὶ ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφῆται αὐτὸν εἶχε.

6 Γινώσκοντες^b δὲ ἀγαμέμνην τοῦ Ἡρώδου, ἀρχίσαστο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μίση^c καὶ ἤρξατο τῷ Ἡρώδῃ·

7 Ὅθιν μὲν ἔρκεν ἀμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὅ ἵεν αἰτήσεται.

8 Ἡ δὲ, προσδραστήσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δίς μοι, φησί, ἑδοίκεν ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς· διὰ δὲ τοὺς ἔρκους καὶ τοὺς συνανακαμμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ τίμψας ἀποκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἤνεγκε ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔθηκε τῷ κορμίσμῳ^c καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες αἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτὸ· καὶ ἰλθόντες ἀπήγγυλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας^c ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ

^a Aor. pro Plusq.

^b sc. συνεπιστά.

^c sc. ἐκείνη.

αὐτοὺς, καὶ ἑτέρας πολλὰς· καὶ ἤρξαντο αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπιδέχοντο αὐτοὺς.

31 Ὡστε τοὺς ὄχλους θαυμάζοντες, βλέποντας κοφούς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιῖς, χωλοὺς περπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἰδοὺσαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλισάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Σπλῆγγίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἡμερία ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθυῖδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθυῖδας, ευχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεύον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπύριδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθίουσες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους,

ἀντίθε εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς
τὰ ὄρια Μαγδαλά.

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι
καὶ Σαδδουκαῖοι, πιεράζοντες ἐπα-
ρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐπιδιδῆσαι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀπακριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε,
Εὐδία· πυρρᾶζι γὰρ ὁ οὐρανός·

3 Καὶ πρῶτ', Σήμερον χιμῶν
πυρρᾶζι γὰρ στυγιάζων ὁ οὐρα-
νός. Ὑπακριταί, τὸ μὲν πρόσω-
πον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκειτε διακρί-
νειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ
δύνασθε·

4 Γινώσκουσι ποιεῖν καὶ μοιχαλῆς
σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ
δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωάνη τοῦ προφήτου. Καὶ κατα-
λιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπιλάθοντο ἄρ-
τους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων.

7 Οἱ δὲ διαλογίζοντο ἐν ἑαυ-
τοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔλαβον.

8 Ἰούδης δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν
[αὐτοῖς]· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυ-
τοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔλαβετε·

9 Οὐκ ᾔρατε οὐδὲ μνημο-
νύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεν-
τακισχιλίων, καὶ πέντε κοφί-
ρους ἔλαβετε·

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν

πεντακισχιλίων, καὶ πέντε κοφί-
ρους ἔλαβετε·

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐκ ἔρ-
του εἶπεν ἡμῖν, προσέχετε ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων·

12 Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ ἔρα-
νον ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρ-
του, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασκῆς τῶν
Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
μῆνη Καισαρείας τῆς Φιλίππων
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λί-
γων· Τίνα με λόγουσι οἱ ἄνθρω-
ποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου

14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰα-
ῶν· τὸν Βαπτιστῆν· ἄλλοι δὲ
Ἡλίαν ἔτιμειν δὲ, Ἰερειάν, ἢ ἓν
τῶν προφητῶν.

15 Λέγου αὐτοῖς· Ὑμεῖς τίνα
με λόγουσι εἶναι·

16 Ἀπακριθεὶς δὲ Σίμων Πέ-
τρος, εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀπακριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων
Βαριθαῖ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οἱ
ἀποκάλυψάν σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ
μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ ὁ σοὶ λέγων, ὅτι εἶ
εἰ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πε-
τρᾷ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη-
σίαν· καὶ πύλαι ᾧδου οὐ κατι-
χύουσιν αὐτῆς·

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ
ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
δεδεδεμένος ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ
ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
λυμένος ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε διηγεῖσθε ταῦτα

ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολλὸν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐβρόμεισε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

15 Ὁψίας^a δὲ γενομένης, προσῆλθοι αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθει· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγορεύσασιν ἑαυτοὺς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους [καὶ] λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ λείπονται τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῖον τῶν κλασμάτων θάδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθiónτες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν [ὁ Ἰησοῦς] τοὺς μαθητὰς [αὐτοῦ] ἰμῶσθαι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας^a δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίας ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτούς [ὁ Ἰησοῦς,] περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες· Ὅτι φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἐκραζαν.

27 Εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσύνετε· ἐγώ ε�μι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ· ὁ Πίτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἰεθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πίτρος, περιπατήσεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἰεθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων· Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπιλάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί^b ἐδίστασας;

32 Καὶ ἰμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

^a sc. ὥρας.

^b sc. αἰτίαν.

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γουθαρίτ.

35 Καὶ ἐπιγινώσκοντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπίστανται εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήγγικαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακοὺς ἔχοντας·

36 Καὶ περιεβάλλον αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κροσπίδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψωντο, διεσάθησαν.

Κεφ. ιε. xv.

ΤΟΤΕ προστερχομαι τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν προφητῶν; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίσουσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔπειν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς ἐντεύλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ὁ καταλογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τιμωτάτος.

5 Ἰμῶς δὲ λέγεται Ὁς εἰς ἡπὶ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δάδρον, ὁ ἐὰν ἐξ ἡμοῦ ἀφιληθῇ· καὶ οὐ μὴ τιμῇ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6 Καὶ ἠκυρώσω τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 Ὑποκριταί, καλῶς προσφύτιστε περὶ ὑμῶν Ἡσαίας, λέγων·

8 Ἐγγίζετε μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χυλίοι

με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρῃ ἀπίχου ἀπ' ἡμοῦ.

9 Μάτην δὲ ἐθέτουμαι με, διδόνοντες διδασκαλίαν, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλισάμενος τὸν ὄχλον, ἔπειν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσπνεύμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἔπειν αὐτῷ· Οἶδα ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἰσκανδαλισθήσονται;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔπειν· Πιστεύετε, ἢ οὐκ ἐφύτισεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκρίθησθε;

14 Ἀφῆκε αὐτοὺς· ὁδηγοὶ εἰ τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τὸν ἑαὶ ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βλάβην πισυνῶνται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, ἔπειν αὐτῷ· Φράσαι ἡμῖν τὴν περὶ τὴν ἐκβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπειν· Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, ἀκούετε ἵνα;

17 Οὐκ ἔπειν οὕτως, ὅτι πᾶν εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, ἐκπορεύεται ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, καὶ εἰς ἀφθῶνα ἐκβάλλεται;

18 Ταῦτα δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, καὶ πάντα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχεται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φθονοί, μοιχίαι, περιουσίαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτά ἐστι τὰ κοινῶν τὸν ἄνθρωπον· τὰ δὲ ἀπὸ

Φαγῶν οὐ κοινοῖ τὸν ἄν-
ν.

Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς,
ῥησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ
ς.

Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία,
ἦν ὅριον ἐκείνων ἐξελθοῦσα,
ῥασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐ-
με, Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ, ἡ
της μου κακῶς δαιμονίζεται.

Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ

Καὶ προσελθόντες οἱ μα-
αὐτοῦ, ἤρώτων αὐτὸν, λέ-
· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κρά-
υσθην ἡμῶν.

Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ
άλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόδοτα
τοσολότα οἴκου Ἰσραὴλ.

Ἡ δὲ ἐλθούσα προσεκύνει
λέγουσα· Κύριε, βοήθει

Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν·
ὅτι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον
ἐκείνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυ-
ς.

Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε·
ἀρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ
ἰχθίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
μαπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
αὐτῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη
πίστις· γενηθήτω σοι ὡς

Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐ-
τὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ
ς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασ-
σος Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς
ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

Καὶ προσήλθοι αὐτῷ ὄχ-
ολοί, ἐχόντες μεθ' αὐτῶν
ς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-

λοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ
ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐ-
τούς.

31 Ὡς τε τοὺς ὄχλους θαυμά-
σαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦν-
τας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς πε-
ριπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέ-
ποντας· καὶ ἰδοὺσαν τὸν Θεὸν
Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά-
μενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε·
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον,
ὅτι ἡδὴ ἡμέρας τρεῖς προσμένουσὶ
μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι·
καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς ἡστέεις οὐ
θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ
ἐδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἡμέρᾳ
ἄρτοι τισούτοι, ὥστε χορτάσαι
ὄχλον τοσούτων;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ
δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχ-
θύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις
ἀναπισεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαρισ-
τήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθεῖται
τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ
ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ πε-
ρισσεῖον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ
σπύριδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθiónτες ἦσαν τι-
τρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυ-
ναικῶν καὶ παιδιῶν.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους,

ως τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς
τὴν Μαργδαλά.

Κεφ. ιε'. xvi.

Ἰ. προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι
καὶ Ἰσσοῦοι, περιεζώνοντες ἐπα-
ν αὐτὸν σημῖον ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ αὐτοῖς.

Οὗ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὁσίας γινόμενης λέγετε,
καὶ περὶ τῆς ζώνης αὐτοῦ.

Οὗ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὁσίας γινόμενης λέγετε,
καὶ περὶ τῆς ζώνης αὐτοῦ.
Ἰσσοῦοι, τὸ μὲν πρόσω-
πὸν αὐτοῦ γινώσκετε διακρί-
ναι, οὐδὲν σημῖον τῶν καιρῶν οὐ
κί.

Γινώσκοντες καὶ μωχμαλὲς
ἐκ τῆς ζώνης αὐτοῦ, καὶ σημῖον οὐ
καὶ αὐτῶν, εἰ μὴ τὸ σημῖον
τοῦ προφήτου. Καὶ κατα-
στάντες, ἀπῆλθον.

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ πέραν, ἐπιλάθοντο ἄρ-
τους.

Οὗ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων.

Οἱ δὲ διαλογίζοντο ἐν ἑαυ-
τοῖς λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχουσιν.

Γινώσκοντες δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν
αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυ-
τοῖς ἰδὺντες, ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχετε;

Οὐκ ἔχετε, οὐδὲ μετρη-
μένους πίνετε ἄρτους τῶν πε-
ντηκονταίων, καὶ πότους κοφί-
λας;

Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν

πεντηκονταίων, καὶ πότους σπο-
νδαίους ἔχετε;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐκ ἔ-
στιν ἄρτος ἐν ἡμῖν, προσέχετε ἀπὸ
τῆς ζώνης τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων;

12 Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ ἔ-
στιν ἄρτος ἀπὸ τῆς ζώνης τοῦ ἄρ-
του, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασκῆς τῶν
Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ
μέρη Καισαρείας τῆς Φιλιππῶν,
ἤρξατο τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέ-
γων· Τίνα με λόγουσιν οἱ ἄνθρω-
ποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰω-
άννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ,
Ἡλίαν ἢ ἑνὸς τῶν προφητῶν.

15 Λέγουσιν αὐτοῖς· Ὡς δὲ
τίνα με λέγουσιν εἶναι;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ-
τρος, εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων
Βαριθαῖ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ
ἀπέκαλυσέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ
μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω, ὅτι σὺ
εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέ-
τρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη-
σίαν· καὶ πύλαις ᾧδου οὐ κατισ-
χύουσιν αὐτήν.

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ
ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
δεδεμένον ἐν ταῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ
ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λυ-
μένον ἐν ταῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε διεστύλατο τοῖς με-

αὐτοῦ, ἵνα μηδὲν εἰπωσιν, τὸς ἐστιν [Ἰησοῦς] ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ἐν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι τὸν ἀπειθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμαί πολλά παθεῖν ἀπὸ τῶν ἰτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ ἱερέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῶν, ἵνα ἴδωσιν τοὺς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ θρόνων.

Ὁ δὲ στραφείς, εἶπε τῷ Ἰωάννῃ ὀπίσω μου, Σατανά σατανά, ὅτι εἶπες ὅτι υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶ; ἀλλὰ τὰ θρόνων.

Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Εἴ τις θέλει ὀπίσω λθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, ἰσχύσθω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὁ δὲ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν ἑνέκεν ἡμῶν, εὕρήσει αὐτήν.

Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐάν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ; ἢ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ζημιωθῇ; τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τότε ἀποδώσει ἡμεῖς κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ.

Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες οὐ

μὴ γένωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΚΑΙ μετ' ἡμέρας ἕξ παραλαβόμενοι ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἐλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηναίς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ.

5 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπισκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες αἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

^a sc. ἴσταν Θείας.

^b sc. κατὰ.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐπιτίλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδὲν εἴπητι τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεφρῶν ἀναστῇ·

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἑλίας δι' ἐλθεῖν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἑλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἑλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐτίγνωσαν αὐτόν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἰθὺν αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν αὐτῷ,

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σιληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεκα αὐτὸν ταῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν διαραπύσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γυνὴ ἄπιστος καὶ διστυραμμένη, ἕως ποῦ ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως ποῦ ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

18 Καὶ ἐπιτίμησιν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἰεραπεύθη ὁ καὶς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διὰ τί ἡμῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐν βαλῶν αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· αἰεὶ γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκος σινάπης, ἐρύτι τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάθεσθαι ἐντίθεν ἐκεί, κα μετὰθήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατεσι ὑμῖν.

21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκ πορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ κα νηστείᾳ.

22 Ἀσαστριφεμέναι δὲ αὐτὰ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεσθαι εἰς χεῖρα ἀνθρώπων,

23 Καὶ ἀκατανοοῦσιν αὐτοὶ καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἠγερθήσεται· Καὶ ἰλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναεὺν, προσῆλθον οἱ τὰ διδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πίτρῳ καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τιλεῖ τὰ διδραχμα;

25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅι εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὥ σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆ γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τίλην ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλοτρίων;

26 Λέγει αὐτῷ ὁ Πίτρος· Ἀπὸ τῶν ἄλλοτρίων· Ἐφ' αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς· Ἀραγε ἐλευθεροὶ εἰσὶ οἱ υἱοί.

27 Ἰνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμι αὐτοὺς, πορεύεις εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὰς ἐκ

πάντα πρῶτον ἰχθύν ἄρον· καὶ ανοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἑμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιθ'. XVIII.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ^α αὐτῶν,

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθετε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τούτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 Καὶ ὃς ἐὰν διέξῃται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ διέχεται.

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστεύοντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγῃ τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἐκκοψον αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἥλυν ἢ κυλλόν^β, ἢ δύο χεῖρας

ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένειαν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσате ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός^γ βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ^δ ἐν οὐρανοῖς.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολλαλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφίεις τὰ ἐνενηκονταεννία, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς, ζητῆ τὸ πλανήμενον;

13 Καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενηκονταεννία, τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θύλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ^δ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπολήται εἰς τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, [καὶ] ἔλεγξον αὐτὸν μετὰ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρθησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παρῶντος μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥήμα.

^α sc. τόπου.

^β sc. μᾶλλον.

^γ sc. χρόνου.

^δ sc. ὅπου.

Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν,
ἢ ἐκκλησίᾳ· ἵνα δὲ καὶ τῆς
νίκης παρακούσῃ, ἕστω σοι
ὁ ἰδιώτης καὶ ὁ τιλάνης.

Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἴαν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται διδο-
ν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἴαν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λαλυ-
ν τῷ οὐρανῷ.

Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἵνα
μὴν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς
τῆρ πάντος πράγματος, οὐ
ἴθισσονται, γινώσκται αὐτοῖς
τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐ-

Οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς
μῆνοι εἰς τὸ ἱμεῖν ὄνομα, καὶ
ἢ μίσση αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ
κς, εἶπεν· Κύριε, ποσάκις
γῆσθαι εἰς ἡμεῖς ὁ ἀδελφός μου,
φύσσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
Λέγου αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ
σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως
κοιτάκις ἑπτά.

Διὰ τοῦτο ἡμερώθη ἡ βα-
· τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων βα-
· ὅς ἔβλησεν συζητῆσαι λόγον
τῶν δοῦλων αὐτοῦ.

Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ^α συ-
· προσηγήθη αὐτῷ εἰς ὀφύ-
· μερῶν ταλάντων.

Μὴ ἔχοντας δὲ αὐτοῦ ἀπο-
· λ, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος
· πρᾶξαι, καὶ τὴν γυναῖκα
· καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα
· ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι.

Πιστὸν οὖν ὁ δούλος προσ-
· αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μισ-

κρομήμασιν ἐπ' ἡμεῖς, καὶ πάντα
· σοι ἀποδώσω.

27 Σπλαγγισθὴς δὲ ὁ κύ-
· ριος^β τοῦ δούλου ἐκέλευσεν, ἀπὸ λυ-
· σεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάμνησιν ἀφῆκεν
· αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκε-
· ριος, εἶρεν ἵνα τῶν συνδούλων αὐ-
· τοῦ, ὅς ἔφθειρεν αὐτῷ ἐκατὸν θα-
· λᾶν καὶ κροτήσας αὐτὸν ἔπι-
· γη, λέγων· Ἀπέδος μοι, ὁ, τι
· ὀφείλεις.

29 Πιστὸν οὖν ὁ σύνδουλος αὐ-
· τοῦ [εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] παρε-
· κάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμη-
· σον ἐπ' ἡμεῖς, καὶ πάντα ἀποδώ-
· σω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ἤθιλε· ἀλλ'
· ἀπὸ λυθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυ-
· λακην, ἕως^γ οὐκ ἀποδοῖ τὸ ὀφείλο-
· μενον.

31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐ-
· τοῦ τὰ γινόμενα, ἐλυπήθησαν
· σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διασάφησαν
· τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γινέ-
· μενα.

32 Τότε προκαλεσάμενος αὐ-
· τὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ·
· Δούλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
· ἐκέλευσεν ἀφῆκέν σοι, ἐπὶ παρακά-
· λισάς με.

33 Οὐκ ἴδου καὶ σὺ ἐλθῆσαι
· τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σὺ
· ἠλείψα;

34 Καὶ ἐργισθὴς ὁ κύριος αὐ-
· τοῦ παρίδωκεν αὐτὸν ταῖς βασαν-
· νισταῖς, ἕως^γ οὐκ ἀποδοῖ πᾶν τὸ
· ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ

^α ε.ς. λέγον.^β ε.ς. περιλ.^γ ε.ς. τοῦ χρέοντος.

ἔπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῇτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν [τὰ παρκατῶματα αὐτῶν.]

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πῶσαν αἰτίαν;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

5 Καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναίκῃ αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·

6 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζηεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;

8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἐκ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολειυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμήσσαι.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τούτον, ἀλλ' οἷς δίδεται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, αἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω.

13 Τότε προσηρέχθη αὐτῷ πᾶν δῆλον, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύχεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπέτιμήσαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθείς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, εἰς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἀγαθὲ τί ἀγαθὸν ποιῆσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, ἐμὴ εἰς, ὁ Θεός· Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰ ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ· Παῖς· Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπει· Τέ· Οὐ φοβήσῃς· Οὐ μωχύνῃς· Οὐ κλέψῃς· Οὐ ψευδομαρτυρήσῃς·

19 Τίμα τὸν πατέρα [σου,] καὶ τὴν μητέρα· καὶ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ ναυίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;

21 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειμα ἵνα, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός πτωχοῖς· καὶ ἔξῃς θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ διύρο, ἀκολουθή μοι.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ ναυίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν·

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, ἐυκωπότερον ἔστι κἀμῇτοι διὰ τρυπήματος βραφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν·

25 Ἀκούσαντες·^a δὲ αἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐπελήσαντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 Ἐμωλύψας·^b δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά [ἐστι.]

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδού, ἡμεῖς ἀφῆκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπει αὐτοὺς· Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ πελιργησίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξῃ αὐτοῦ, καθίσσете καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δίκας φυλᾶς τοῦ Ἰσραὴλ.

29 Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναικα, ἢ τινα, ἢ ἀγροὺς, ἵνακιν τὸν ἐνὶ μέτωπόν μου, ἐκείνους καταλάβει ζωὴ αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

Κιφ. κ'. xx.

ὉΜΟΙΑ· Ὅμοια γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομῶντι ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρὶν μισθισθῆαι ἐργάτης εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ θαλασσοῦ τὴν ἡμέραν ἀπέτυλλον αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ [τὴν] τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἰσθῶτας τῇ ἀγορᾷ ἀργού·

4 Κακῶνους ἔπει· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὁ ἰὼν ἦ δίκαιος, δόντω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἑκτὴν καὶ ὡνάτην ὥραν ἐποίησεν ὁσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἰνδικάτην ὥραν ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἰσθῶτας· [α]

^a sc. ταῦτα.

^b sc. ἀποδοῦν.

γους,] καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὥδε στήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ· "Οτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ἰπαγγίτε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε.

8 Ὁ φύλας δὲ γενόμενης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλισον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἵως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα^α λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.

11 Λαθόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδομητοῦ,

12 Λέγοντες· "Οτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν^β, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοῖς ἐποίησας, τοῖς βαστάσας τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σοι· οὐχὶ δηναρίου συνήφηνσάς μοι;

14 Ἄρον τὸ σὸν, καὶ ὑπάγε· θέλω δὲ τοῦτω τῷ ἐσχάτῳ δοῦναί ὡς καὶ σοι.

15 Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὁ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρώτοι· καὶ οἱ πρώτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἴδου, ἀναβαίνωμεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι· καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ,

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβοδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ· Εἰπέ, ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ἐναντύμων σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, [καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι]; Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα.

23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίστε, [καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε]· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐναντύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναί, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά-

^α sc. μισθόν.

^β sc. ἔργον.

μισοις αὐτοὺς, εἶπεν· Οἴδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἰσθῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

26 Οὐχ οὕτως [δὲ] ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐστιν θέλη ἐν ὑμῖν μὲγας γινώσκει, ἔστω ὑμῶν διάκονος·

27 Καὶ ὅς ἐστιν θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δούλος.

28 Ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονῆσθαι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· λύτρωσι ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶν, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

30 Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παρῆλθι, ἔκραξαν, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὲς Ἀδαμῖδ.

21 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπιτίμησιν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἔκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὲς Ἀδαμῖδ.

32 Καὶ σταῖς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν· Τί θέλετε ποιῆσω ὑμῖν;

33 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. καὶ. xxi.

ΚΑΙ ὅτι ἤγγικεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ἦλθεν εἰς Βηθφαγῇ περὶ

τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,

2 Λέγων αὐτοῖς· Περιβήθῃτε εἰς τὴν κώμαν, τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὐρήσετε ὄνοι διδραμήν, καὶ πᾶλοι μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μου.

3 Καὶ ἰάν τις ὑμῶν εἴπῃ τι, ἔρωτι ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχῃ· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 Τοῦτο δὲ ἅλοι γέγονε, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

5 Εἶπατι τῇ θουγατρὶ Σιών· Ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται σοι πρῶτος, καὶ ἐπίθεσθαι ἐπὶ ὄνοι, καὶ πᾶλοι υἱὸν ὑποζυγίου.

6 Περιβήντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προστάξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 Ἦσαν τὴν ὁδὸν καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπίθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἔπορθισαν ἐπάνω αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἵστρωνσιν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτοι κλάδους ἀπὸ τῶν θύτρων, καὶ ἵστρώνον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσπερὰ τῶν υἱῶν Ἀδαμῖδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσπερὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ εἰσιλθόντες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσόλυμα, ἐπέστη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστιν οὗτος;

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὐκ οἶσιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ ἐσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε
αὐτοὺς τοὺς παλοῦντας καὶ ἀγο-
ρας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς
ἐξας τῶν κολλυβιστῶν κατ-
ψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν
ῥαββινοῦν τὰς περιστρεφάς·

Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπ-
·Ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευ-
κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
κατέσπῃλασιν ληστῶν.

Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφ-
·λοι καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
πεύσιν αὐτούς.

Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ
γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ
εἶπεν, καὶ τοὺς παῖδας κράζον-
·ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας,
καὶ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἡγαγά-
·ναι·

Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις
·αὐτοῖς· λέγουσιν· Ὁ δὲ Ἰησοῦς
·αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέ-
·ειπεν, Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων
·καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον·
·Καὶ καταλιπὼν αὐτούς,
·ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως εἰς Βηθα-
·νι καὶ ἡλυίσθη ἐκεῖ.

Πρῶτα^α δὲ ἐπανάγων εἰς
·τὸν οἶκον, ἐκείνησιν·

Καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς
·ἔσθην ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν
·ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον·
·λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ
·ἔσθω γέννηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ
·ἰνθὴ παραχρῆμα ἡ συκὴ.

Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταί,
·εἰσάκουσαν, λέγοντες· Πῶς πα-
·ρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
·εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
·ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακρι-
·θῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποι-
·ήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὅρει τούτῳ
·εἰπύτη· Ἀρθεῖτε, καὶ βληθήτε εἰς
·τὴν θάλασσαν, γενήσεται.

22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσῃτε
·ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λή-
·ψετε.

23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ
·ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκον-
·τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
·τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξου-
·σίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι
·ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
·εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κα-
·τὰ λόγον ἑνα· ὃν ἐὰν εἰπῇτε μοι,
·καὶ γὰρ ὑμῖν ἐξῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
·ταῦτα ποιεῖ.

25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πό-
·θεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
·Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς,
·λέγοντες· Ἐὰν εἰπώμεν, Ἐξ οὐ-
·ρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ
·ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 Ἐὰν δὲ εἰπώμεν, Ἐξ ἀνθρώ-
·πων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες
·γὰρ ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην ὡς προφή-
·την.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ,
·εἶπον· Οὐκ οἶδμεν· Ἐφ' αὐτοῖς
·καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
·ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἀνθρώπος
·εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ
·πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ἔπαυται σήμε-
·ρον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου,

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ δύλω· ὕστερον δὲ μεταμελήσεις, ἀπῆλθεν.

30 Καὶ προσελθὼν τῷ διουτέρῳ, εἶπεν ὁσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἐγὼ^a, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τιμῶνται καὶ αἱ πόρται προάγουσιν ὑμᾶς ἕως τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθεν γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστήσαντι αὐτῷ· οἱ δὲ τιμῶνται καὶ αἱ πόρται ἐπίστανται αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μεταμελήθητε ὕστερον,^b τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούστω· Ἀνθρώπος [τις] ἦν ἐκδοισκότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπέλωνα, καὶ φραγμὴν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῇ ληνὸν, καὶ ἐκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδημυσεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς,^b λαβῶν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἰδουραν, ὃν δὲ ἀπέκταναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλε ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρῶτων· καὶ ἐπέβησαν αὐτοῖς ὁσαύτως.

37 Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς

αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐκτραπήσονται τὸν υἱόν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστι ὁ κληρονόμος, διῆναι, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, κατὰσχόμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξ ὧρων ἐξῆλθον τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκταναν.

40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τι γεωργὸς ἐκείνος;

41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς καὶ κῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπέλωνα ἐκδύσει· ἄλλους γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδάσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτοῦ.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐ δύναται ἀνιγνῆναι ἐν ταῖς γραφαῖς· Δίδων ὃν ἀποδαίμασθαι οἱ ἐκδοκῶντες, οὗτος ἐγγράφη ἐς καὶ τὴν γωνίαν· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἵστι θάυμαστα^c ἐν ὧς θαυμάζετε ἡμεῖς;

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὃ ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἑτέροις πιστεύουσιν τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ πιστὸν ἐπὶ τὰν λῆν τούτων, συνελθθήσεται· ἵφ^d ὃν ἂν πίστις, λαμβήσῃ αὐτοῦ.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἐγινώσκον ὅτι περὶ αὐτοῦ λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κτείναι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους ἐπιθεῖν ὡς προφῆτην αὐτὸν εἰχον

^a sc. πορεύομαι.

^b sc. ἵκανα.

^c sc. κατὰ; vel Acc. pro Nom. Ἀν

Κεφ. κς'. XXII.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, **ΠΑ-**
ΛΙΝ εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς,
 λέγων·

2 Ὁμοιωθή ἡ βασιλεία τῶν
 οὐρανῶν ἀνθρώπου βασιλεῖ, ὅστις
 ἐποίησε γάμους τῇ νύῃ αὐτοῦ·

3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους
 αὐτοῦ^α καλέσαι τοὺς κεκλημένους
 εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον
 εἰλθεῖν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους
 δούλους, λέγων· Εἰπάτε τοῖς κε-
 κλημένοις· Ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου
 ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ
 σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοι-
 μα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελησάντες, ἀπῆλθον·
 ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς
 τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες
 τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἔβρισαν καὶ
 ἀπέκτειναν.

7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὤρ-
 γισθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύμα-
 τα αὐτοῦ, ἀπώλειε τοὺς φονεῖς ἐκεί-
 νους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐ-
 τοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἑτοιμὸς ἐστίν,
 οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξό-
 δους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὗ-
 ρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι
 ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον
 πάντας ὅσους εὗρον, πονηροὺς τε
 καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γά-
 μος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς

διασάσθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶ-
 den ἐκεί· ἄνθρωποι οὐκ ἐνδεδυμένοι
 ἔνδυμα γάμου·

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε,
 πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα
 γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμωθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
 διακόνοις· Δίψαντες αὐτοῦ πόδας
 καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκ-
 βάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
 μὸς τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί,
 ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε παρευθέντες οἱ Φαρι-
 σαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐ-
 τὸν παγιδεύσασιν ἐν λόγῳ.

16 Καὶ ἀποστείλλουσιν αὐτῷ
 τοὺς μαθητάς αὐτῶν μετὰ τῶν
 Ἑρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε,
 οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν
 τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ
 οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ
 βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπὲς οὖν ἡμῖν, τί σοι δο-
 κεῖ; ἐξιστι δοῦναι κήσον Καίσαρι,
 ἢ οὐ;

18 Γινὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονη-
 ρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειρά-
 ζετε, ὑποκριταί;

19 Ἐπιθεῖξατέ μοι τὸ νόμισμα
 τοῦ κήσου· Οἱ δὲ προσήνεγκαν
 αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνας ἡ
 εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος.
 Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀποδοτε οὖν
 τὰ^β Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ^β
 τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

^α sc. ἵνκα τοῦ.^β sc. σφάγματα.

22 Καὶ ἀκούσαντες ἰθαύμασαν καὶ ἀφόντισαν αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἑκῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ ἴσθαι ἀνάστασιν· καὶ ἐπαρώτησαν αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσὴς ἔπειν· Ἐάν τις ἀποθάῃ μὴ ἔχει τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἐτελεύτησεν· καὶ μὴ ἔχει σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὅμοιος καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ὡς τῶν ἑπτὰ.

27 Ὑποτροὶ δὲ πάντων ἀπίθανοι καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνας τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή· πάντες γὰρ ἔσονται αὐτῇ.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὗτοι γαμῶσιν, οὗτοι ἐγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ ἔσιν.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ βιβλίον ὑμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος·

32 Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ· οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσι τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό·

35 Καὶ ἐπαρώτησεν αὐτὸν ὡς ἐξ αὐτῶν, νομίμους, περὶ αὐτῶν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.

38 Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.

39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρίμασται.

41 Συντηγμένον δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπαρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.

42 Λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνας υἱὸς ἔστι; Διγυσσοῖ αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ.

43 Λέγου αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν σπύρματι·^α Κύριον αὐτὸν καλεῖ· λέγων·

44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῇ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ὡς ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστι;

46 Καὶ οὐδὲς ἰδύμενα αὐτῷ

ἀπαρτῆσαι λόγον· οὐδὲ ἐπιλαβεῖ-
της αὐτ' ἑαυτῆς τῆς πόλεως ἐπε-
τάσαι αὐτῇ· οὕτως.

Κεφ. xγ'. XXIII.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε ταῖς
ὄχλους καὶ ταῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 Λέγου· Ἐκὶ τῆς Μοῦσας
καθίδεξαι ἐκάθισεν αἱ Γραμμα-
ταὶ καὶ αἱ Φαρισαῖοι·

3 Πάντα οὖν, ὅσα αἱ ὑποκρί-
ναι τιθεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποι-
εῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.

4 Δυσκοινοῦσι γὰρ φορτία βα-
ρὴ καὶ δυσόδοκτα, καὶ ἐπι-
τίθουσιν ἐπὶ τοὺς ἄνθρωποι τοῦ ἀν-
θρώπου· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν
οὐ θέλουσι κινήσαι αὐτά·

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
ποιοῦσι πρὸς τὸ διαθεῖναι ταῖς
ἀνθρώποις. Πλατύνουσι δὲ τὰ
φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύ-
νουσι τὰ κράσπιδά των ἱματίων
αὐτῶν.

6 Φιλοῦσι τε τὴν πρωτο-
κλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς
πρωτοκαθιδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ των
ἀνθρώπων, 'Ραββί, 'Ραββί.

8 Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε 'Ραβ-
βί· Εἰς γὰρ ἔστιν ἡμῶν ὁ Καθηγη-
τής, [ὁ Χειρστής] πάντες δὲ ὑμεῖς,
ἀδελφοί ἐστέ.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλεῖσθαι·
ἡμῶν ἐστὶν ὁ γὰρ. Εἰς γὰρ ἔστιν
ὁ Πατήρ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

13 Μὴ ἐλαβῆτε καθήγηται·
Εἰς γὰρ ἑαυτοῦ ἔστιν ὁ Καθηγητής,
ὁ Χειρστής.

11 Ὁ δὲ μείζων ἡμῶν, ἔστιν
ἡμῶν ἀκαρῶς.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπει-
νώσει ἑαυτὸν, ὑψοθήσεται.

13 Οὐαὶ δὲ ἡμῖν, Γραμματεῖς
καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
ἐλάττετε τὴν βασιλείαν των οὐρανῶν
ὑπερῶν των ἀνθρώπων· ὑμεῖς
γὰρ οἷα ἀνέχεσθε, οὐδὲ τοὺς ἀνέ-
χμενος ἀναίτε ἐπὶ λαῶν.

14 Οὐαὶ ἡμῖν, Γραμματεῖς
καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
κατετίθετε τὰς αἰτίαι των χρησ-
τῶν καὶ προσέθετε μακρὰ προσε-
χίμενοι· διὰ τοῦτο λήψονται πτο-
ριστότερον κρίμα.

15 Οὐαὶ ἡμῖν, Γραμματεῖς
καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
παραγχετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
ξηρὰν^b, ποιῆσαι ἕνα προσήλο-
τον· καὶ ὅταν γένηται, ποιῶσι
αὐτὸν υἱὸν γυναικὸς διπλότρου
ἡμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὀφθαλοὶ τυφλοὶ,
οἱ λέγοντες· Ὅς αἱ ὁμολογίαι ἐν
τῷ ναῷ, οὐδὲν ἔστιν· ὅς δ' αὖ
ὁμολογίαι ἐν τῷ χερυστῇ τοῦ ναοῦ,
ὀφθαῖμοι.

17 Μαροὶ καὶ τυφλοί· τίς
γὰρ μείζων ἔστιν, ὁ χερυστὴς, ἢ ὁ
ναὸς, ὁ ἀγιάζων τὸν χερυστὴν;

18 Καί, Ὅς ἐὰν ὁμολογίαι ἐν τῷ
δυσκοινηρίῳ, οὐδὲν ἔστιν· ὅς δ' αὖ
ὁμολογίαι ἐν τῷ δάφνι τῷ ἐπάνω αὐ-
τοῦ, ὀφθαῖμοι.

^a sc. τινὰ.

^b sc. γῆν.

19 Μαρεὶ καὶ τυφλοί, τί γὰρ μύζον; τὸ δῶρον, ᾧ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιαζόν τὸ δῶρον;

20 Ὁ οὖν ὁμῶς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἔμενεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπ' αὐτοῦ.

21 Καὶ ὁ ὁμῶς ἐν τῷ ναῷ, ἔμενεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὁμῶς ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔμενεν ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπακρίται, ὅτι ἀποδοκατοῦτε τὸ πῶλον, καὶ τὸ ἀγροθίον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφίκεσθε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν ταῦτα [δὲ] ἴδιον ποιῆσαι, κακῶν μὴ ἀφίκεσθε.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς, καὶ Φαρισαῖοι, ὑπακρίται, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀπερσιᾶς.

26 Φαρισαῖοι τυφλοὶ, καθάρεσον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γίνηται καὶ τὸ ἐξὸς αὐτῶν καθαρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπακρίται, ὅτι παραμοιάζετε τάφους κεκοιμημένους, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀσίων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν

φαίνεσθε τῷ ἀνθρώπῳ δίκαιοι ἔσωθεν δὲ μεστὴ ἵστι ὑποκριτικὴ καὶ ἀνομία.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπακρίται, ὅτι ἀκαθεμαῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μαρμαῖα τῶν δεικνύοντων,

30 Καὶ λέγετε· Εἰ ἤμαρ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἄν ἤμαρ κωνίοντο αὐτοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡς μαρτυρεῖται ἐκινεῖται ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ φονευσάμενῳ τοῖς προφήταις.

32 Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ἡμῶν.

33 Ὁφείψ, γινώματα ἐχιδνῶν πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γένεως;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς Προφῆτας, καὶ Σοφούς, καὶ Γραμματεῖς· καὶ ἡμεῖς αὐτῶν ἀπακτινῶμεν καὶ σταυρώσομεν καὶ ἐξ αὐτῶν μαρτυρώσομεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξομεν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶς αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῇ γῆν, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβὲλ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

36 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἔξ ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτην

37 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἀπακτινῶσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπιστοκαλῆμονι

πρὸς αὐτήν· ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγῆναι τὰ τέκνα σου, ² ὃν τρόπον ἐπισυναγαγεῖς ὄρεσι τὰ νοστίαια ἑαυτῆς ὑπὸ τῆς πίστευας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε;

38 Ἰδοὺ, ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἃν εἴπῃτε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Καθ. κδ'. XXIV.

ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθεν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιθεῖσαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφισθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ [μὴ] καταλυθῇσεται.

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἑλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσονται.

ἀλλήσετε δὲ ἀκούειν ποταμοὺς ἀκαῶς πολέμων· ὅρῳ· οἰσθε· διὶ γὰρ πάντα γέ· ἀλλ' οὐπω ἐστὶ τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ, καὶ λοιμοί, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

8 Πάντα διὰ ταῦτα ἀρχὴ ἡδίωνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θάλασσαν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσθεθι μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων ἡνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί· καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυχήσεται ἡ ἀγαπῆ τῶν πολλῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ὁὗτος σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριοι πάνσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βδελυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοιώτω·

16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη·

17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δόματος, μὴ καταβαίνειτω ἔξω τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω ἔχει τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσιν καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προστυχούσῃ δὲ, ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χυμῶνος, μεθὲ [ἐν] σαρδάνω.

21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐπ' αὐταίς, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι.

23 Τότε ἴαν τις ὑμῶν ὑπὸν Ἰδοῦ, ὡς αἱ Χριστὸς, ἢ ὡς αἱ μὴ πιστεύουσιν.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

25 Ἰδοῦ, προέρχεται ὑμῖν.

26 Ἐὰν οὖν ᾤκωσιν ὑμῖν Ἰδοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἵστί· μὴ ἐξέλθῃ. Ἰδοῦ, ἐν τοῖς ταμίαις· μὴ πιστεύουσιν.

27 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου γὰρ ἔαν ἡ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθῶσονται οἱ ἄστροι.

29 Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δάσκει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πισοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

30 Καὶ τότε φανεύεται τὸ σκεῦος τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κθήσονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ θήσονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

31 Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀγίων, ἀπ' ἅκρων οὐρανῶν ἕως ἁκρῶν αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς σκεπῆς μάθεται τὴν παρεβολήν· ὅταν ᾗθι ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ὡπυλλὴς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκειται ὅτι ἔγγυς τὸ θῆρος.

33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδωτε πάντα ταῦτα, γινώσκειται ὅτι ἐγγὺς ἔστιν ἐπὶ θύρας.

34 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· αἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ [τῆς] ἕρας οὐδὲς ἴδεν, οὐδὲ αἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ Πατήρ [μου] μόνος.

37 Ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πόιντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγυμνίζοντες, ἄλλ' ἢς ἡμέρας ἐσθλῆς Νῶε ὡς τὰς ὥρας·

ἐκ ἔσται ὁ κλεσιμὸς καὶ ὁ βρογμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ [ἅγιοι] ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.

32 Καὶ συναχθήσονται ἕκαστον αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡς περὶ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στῆναι τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐναντίας.

34 Τότε ἔσθ' ὁ βασιλεὺς τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· λέγει αἱ πλεονεχίαι τοῦ πικρὸς μου, κληρονομήσετε τὴν κτηνοτροφίαν ἡμῶν· βασιλεύετε ἀπὸ κατωτάτης πέτρας.

35 Ἐκπορεύετα γὰρ, καὶ εὐνοῖατέ μοι θυγαῖρ' ἀνέφροντα, καὶ ἐκπορεύεταί μοι ἕως ἡμεῶν, καὶ συνηγάγεταί μοι.

36 Γαμήεις, καὶ περιεβάλεταί μοι ῥεδύματα, καὶ ἐκτενέριονταί μοι ὁ θυλακῆς ἡμεῶν, καὶ ἤλθει πρὸς με.

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ αἱ δικαίαι, λέγουσαι· Κύριε, πότε εἰ εἴδαμεν πικρῶντα, καὶ ἐξένεκαμεν, ἢ δυνάμεθα, καὶ ἐκπορεύεταί μοι;

38 Ποτὶ δὲ εἰ εἴδαμεν ἕως, καὶ συνηγάμεθα; ἢ γαμήεις, καὶ περιεβάλεμαί;

39 Ποτὶ δὲ εἰ εἴδαμεν ἀνθρώπου, ἢ ὁ θυλακῆς, καὶ ἤλθει πρὸς σὺ;

40 Καὶ ἀποκριθὲς ὁ βασιλεὺς, ἔειπ' αὐταῖς· Ἄμην· λέγω ἡμῖν· ἐὰν ὅσοι ἐποιήσωσι ἐν τού-

τοι τῶν ἀδελφῶν μου τούτων ἐλαχίστων, ἡμεῖς ἐκπορεύεταί.

41 Τότε ἔειπ' αὐτοῖς ἔξω ἀπὸ μου· Παρεπίτεταί μοι ἡμεῖς αἱ κτηνοφύλακες ἐς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ κτηνοτροφούμενον τὸ ἀκατάστατον καὶ τοὺς ἄγγελους αὐτοῦ.

42 Ἐκπορεύετα γὰρ, καὶ οὐκ εὐνοῖατέ μοι θυγαῖρ' ἀνέφροντα, καὶ οὐκ ἐκπορεύεταί μοι.

43 Ἐως ἡμεῶν, καὶ οὐ συνηγάγεταί μοι γαμήεις, καὶ οὐ περιεβάλεταί μοι ῥεδύματα, καὶ ὁ θυλακῆς, καὶ οὐκ ἐκτενέριονταί μοι.

44 Τότε ἀποκριθήσονται [αὐτῷ] καὶ αὐταί, λέγουσαι· Κύριε, πότε εἰ εἴδαμεν πικρῶντα, ἢ δυνάμεθα, ἢ ἕως, ἢ γαμήεις, ἢ ἀνθρώπου, ἢ ὁ θυλακῆς, καὶ οὐκ ἀποκριθήσονται μοι;

45 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτοῦ, λέγοντες· Ἄμην· λέγω ἡμῖν, ἐὰν ὅσοι οὐκ ἐκπορεύεταί ἐν ταῦτα τῶν ἐλαχίστων, οὐκ ἡμεῖς ἐκπορεύεταί.

46 Καὶ ἀπελθόντων αὐτῶν ἐς πόλιν τινα· οἱ δὲ δέκαμοι ἐς ζῶον αἰώνιον.

Κεφ. κς'. XXVI.

ΚΑΙ ἔσεται, ὅτι ἐπὶ πόλιν τινα· οὗτος πάντας τοὺς λόγους τούτους, ὅτι τοὺς μαθηταῖς αὐτοῦ.

2 Οἶδαντι, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίγνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται ἐς τὸ τελευτῆσαι.

3 Τότε συνηχθήσαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἐς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

4 Καὶ συνβουλευόντες ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν.

5 Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ ἱερῇ, ἵνα μὴ ὀρέσθῃς γένεσθαι ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γινώσκοντος ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 Προσῆλθον αὐτῷ γυνὴ ἀλάστροις μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακίμανον.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτεσαν, λέγοντες· Εἰς τί ἢ ἀπώλεια αὕτη;

9 Ἦδύνωτο γὰρ τοῦτο [τὸ μύρον] πρεσβῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.

10 Γινούς, δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν τί κόπους κατέχευτε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἐργάσατο εἰς ἐμεῖ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμεῖ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσθαι με ἱποίησιν.

13 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδικα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς,

15 Εἶπεν· Τί θέλεις μοι δούναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔσθησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

16 Καὶ ἀπὸ τότε ἔζητε εἰσάγειν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρῶτῃ^b τῶν ἡμέρων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐνι μάσῳ μὲν σοὶ φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάρχει εἰς τὸ πλῆν πρὸς τὸν δῶνα, καὶ εἶπα αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγω· καιρὸς μου ἔγγις ἵσθιν, πρὸς ποῦ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁφίαις^c δὲ γενομένης, καὶ μετὰ τῶν δώδικα.

21 Καὶ ἰσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐξ ἡμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενος σφοδρῶς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς ἕκαστος αὐτῶν· Μήτις ἡγώ εἰμι, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀπεκρίθας, εἶπεν· Ἰδοὺ ἔμεν μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρεῦσθαι τῇ χύμα, οὕτως με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ οἰκίαι διὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνη· οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρεδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οἱ ἡγνήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος.

25 Ἀπεκρίθας δὲ Ἰούδας, παραδίδους αὐτόν, εἶπεν· Μήτις ἡγώ εἰμι, Ῥαββί; Λέγω αὐτῷ· Σὺ εἶ παῖς.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼς ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐλόγησας^d, ἔκλασεν^e, καὶ ἔδωκεν^f τοῖς μαθηταῖς.

^a sc. διὰ. ^b sc. τῇ ἡμέρᾳ. ^c sc. ἡμέρας. ^d sc. τὸν Θεόν. ^e sc. τὸν

μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Δάδετε, Φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 Τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πῖνω μὴ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμῆσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης.

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προῶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ [καί] πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἐφ' αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὲν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Καὶ νῦν με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθμανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·

Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπιθῶν προσεύξομαι ἐκεί.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζαβδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδυναεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Παρίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἐπὶ σιν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθίτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐκ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορεῖν μετ' ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπιθὼν προσήύξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθῆναι ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ αὐτὸ πῖω, γενήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἔλθων εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφίς αὐτοὺς, ἀπιθὼν πάλιν, προσήύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,

καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
δοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

46 Ἐγερθε, ἄγμεν· ἰδοὺ,
ἡγγικεν ὁ παραδίδους με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,
ἰδοὺ, Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, ἦλθε,
καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ
μαχαίρων καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν
Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων τοῦ
λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδίδους αὐτὸν,
ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὅτι
ὃν φιλήσω, αὐτὸς ἐστὶ· κρατήσωτε
αὐτόν.

49 Καὶ εὐθὺς προσελθὼν τῷ
Ἰησοῦ, ἔπει· Καίρει, Ῥαββί· Καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπει αὐτῷ·
Ἐταίρει, ἐφ' ᾧ πάρεμι; Τότε προσ-
ελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐ-
τόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰη-
σοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασεν
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ ποτά-
ξας τοὺς δοῦλοι τοῦ Ἀρχιερέως,
ἀφῆκεν αὐτοῦ τὸ ὄπιον.

52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ
οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαί-
ρᾳ ἀπολοῦνται·

53 Ἡ δὲ αὖτις ὅτι οὐ δύναμαι
ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα
μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους
ἢ δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων;

54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ
γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γίνεσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἔπει ὁ
Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λη-
στον ἐξέλθετε μετὰ μαχαίρων καὶ

ξύλων συλλαβεῖν με· καὶ ἡμί-
ραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζέμεν διδά-
σκων ἐν τῇ ἱερᾷ, καὶ οὐκ ἐκρατι-
σατί με.

56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵν
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί τῶν προ-
φητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντε
ἀφῆκτον αὐτόν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ, κρατήσαντες τ
Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφι
τὸν Ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι συνήχθ
σαν.

58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει α
τῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἵνα τῆς αὐλ
τοῦ Ἀρχιερέως· καὶ εισελθὼν ἔστ
ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδ
τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ
Πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλ
ἐξήτου ψευδομαρτυρίας κατὰ τ
Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσασ
ν.

60 Καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλὰ
ψευδομαρτύριαι προσελθόντων, οὐ
εὗρον. Ἰστίον δὲ προσελθόντι
δύο ψευδομαρτυρίαι,

61 Εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύνα-
μαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσ
αὐτόν.

62 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺ
ἔπει αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη;
οὐταί σου καταμαρτυροῦσιν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰσώπα. Κ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἀρχιερεὺς, ἔπει
αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τ
Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν
πης, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τ
Θεοῦ.

64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἦ
ἔπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔ

όψισθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἔολασθήμῃσι· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρεῖν; Ἴδε, νῦν ἤκουσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἐνοχὸς θανάτου ἐστί.

67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐβράβιζαν,

68 Λέγοντες· Προφύτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν [αὐτῶν] πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71 Ἐξελεθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη^α, καὶ λέγει τοῖς ἐκεί· Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον.

73 Μετὰ μικρόν^β δὲ προσελθόντες οἱ ἱστάτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ; καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου ὁμολοεῖ σε ποιεῖ.

74 Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν^γ, καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον. Καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ'. XXVII.

ΠΡΩΙΑΣ^δ δὲ γινομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.

2 Καὶ δισσάντες αὐτόν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Πορτίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπίστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις,

4 Λέγων· Ἡμαρτον, παραδούς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει.

5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπέπλυν, ἀπηγόρευτο.

6 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπὶ τιμὴ αἱμάτων ἐστί.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κερμαῖως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἱμάτων, ἕως τῆς σήμερον.

9 (Τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ Προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ.

^α sc. παιδίσκη.

^β sc. χρόνον.

^γ sc. ἑαυτὸν.

^δ sc. ὥρας.

Καὶ ἴδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν τοῦ κερμαῖως, καθά^α συν-
μαι Κύριος.)

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἵστα ἡμροσ-
ῶ ἡγμῶν· καὶ ἐπαράττει
ὁ ἡγμῶν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ
κύριος τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐ-
τῷ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν
ὑποκόπων, οὐδὲν ἀπικρίνατο.

Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος·
ἐκποῖς πόσα σου καταμαρ-
τοῖς;

Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς
τὸ ῥῆμα· ὥστε θαυμάζουσιν τὸν
ἴσα λόγον.

Κατὰ δὲ ἱερτὴν ἐλάττω ὁ ἡγ-
μῶν ἀπολύει ἵνα τῷ ἔχλῳ ὁσ-
τὸν ἡθῶν.

Ἐχόν δὲ τότε δίσκοι ἐπὶ
τῷ, λεγόμενοι Βαραββᾶν.

Συνηγμένοι οὖν αὐτῶν, εἴ-
πεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέ-
τε ἀπολύσει· ἡμῖν; Βαραββᾶν,
ῥοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

Ἦδὴ γὰρ ὅτι διὰ φόβου
ἴδωκαν αὐτοῦ.

Καθημένους δὲ αὐτοῦ ἐπὶ ταῦ
τος, ἀπῆλθον πρὸς αὐτὸν ὁ
αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδεὶς^β σοι
ᾧ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ
ἐσήμερον κατ' ὅσαρ δι' αὐ-

Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρε-
σβυτέρους τοὺς ἔχλους, ἵνα
ἀνταῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ
ὁ ἀπολύσῃ.

Ἀπεκρίθεις δὲ ὁ ἡγμῶν,

εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέτε ἀπὸ τῶν
δύο ἀπολύσει ἡμῖν; Οἱ δὲ εἶπον,
Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·
Τί οὖν ποιῆσω Ἰησοῦν, τὸν λεγό-
μενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ
πάντες· Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγμῶν εἶπεν· Τί γὰρ
κακὸν ἐποιήσῃ; Οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐ-
δὲν ἐφίλει, ἀλλὰ μάλλον θόρυ-
βος γίνεσθαι, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψα-
το τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ἔχλου,
λέγων· Ἀθάβος ἡμῖ ἀπὸ τοῦ αἵ-
ματος τοῦ δικαίου τούτου· ἡμῖς
ἄψιστοι.

25 Καὶ ἀπεκρίθεις πᾶς ὁ λαὸς,
εἶπεν· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπύλυσεν αὐτοῖς τὸν
Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φρα-
γυλλώσας, παρέδωκεν ἵνα σταυ-
ρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγ-
μῶνος, παρελαβόντες τὸν Ἰησοῦν
εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ'
αὐτὸν ὅλην τὴν σπύραν.

28 Καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, πε-
ρίεθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κακί-
νην.

29 Καὶ πλῆξαντες στίφανον ἐξ
ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφα-
λήν αὐτοῦ, καὶ κάλαμοι ἐπὶ τὴν
δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαν-
τες ἡμροσθῃ αὐτοῦ, ἐτίπαιζον αὐ-
τῷ, λέγοντες· Χαίρει ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων.

30 Καὶ ἡμροσθῃ αὐ-

^α pro καθ δ, sc. ῥήματα.

^β sc. ἵστα.

30.

332.

6000060511

54-2090

H KAINH

ΔΙΑΘΗΚΗ

SIVE,

NOVUM

TESTAMENTUM

GRÆCE;

CUI SUBIICITUR

SELECTIO COPIOSA

LECTIONUM VARIANTIUM EMENDATIONUMQUE GRIESBACHII

PRÆCIPUARUM,

NECNON

QUAMPLURIMÆ VOCES ELLIPTICÆ.

ACCURANTE

GULIELMO DUNCAN, E.C.P.

STIRLING & KENNEY, EDINBURGI;
ET WHITTAKER, TREACHER, & ARNOT, LONDINI.

MDCCCXXX.

332.

---

auderat DUNCANUS STEVENSON,
Academiae Edinensis Typographus.

ADVERTISEMENT.

THE late Mr. Adam Dickinson, whose editorial labours are well known and duly appreciated, published the first Stereotype Edition of this New Testament in 1817; since which, it has gone, with success, through several impressions. His design was, not only to exhibit in a portable size, an accurate edition of the generally received text, which, for the most part, is that of Mill, but also to make it in some measure serve the purpose of critical utility. With this view, he has given, at the foot of the page, a great many of the principal elliptical words, collected from Bos, Schöttgen, Leisner, and other eminent writers on that subject; and in the body of the text, has pointed out, by enclosing within crotchets all the words and passages which Griesbach has absolutely rejected as spurious. He gave also, at the beginning, a small selection of Various Readings, consisting chiefly of such emendations as Griesbach has introduced into the text, in the room of those words which he has dismissed to the margin of his edition.

As that performance has been favourably noticed by some judicious critics, the Publishers thought it advisable, in order to render it still more acceptable, to have the table of Various Readings enlarged. This is now accomplished; and, how far they have succeeded in their design, the public will be able to judge from the subjoined list, which has been selected with as much care and judgment as possible. Some might have no doubt, wished that the whole had been given; but, it is hoped, the Table, as now arranged, will be found to comprise all that is truly va-

able and useful to the student. Those who desire more, may course to Griesbach's own edition, published at Hallé, in two volumes the one in the year 1796, and the other in 1806; or to White's edition, published at Oxford in 1811.

Wherever Griesbach's proposed alteration coincides with the (Reading, or that which is adopted in this Edition, *al.* (alii) is placed in the column of Different Readings, to the word or passage which it affects; in almost all other instances, it is placed by him after emendation.

To a superficial reader, perhaps, many of these Readings may appear of but small importance; to the accomplished scholar and divines, however, they can scarcely fail to prove a constant source of pleasurable and agreeable entertainment. In works of this kind, we see, as it were, a standing monument of that care which Divine Providence has manifested about the purity and integrity of Scripture; for, it may have been the primary motive of their authors, the sacred text hereby so secured, that not a word can be added or taken away much as a letter, or even an accent changed, without immediate detection.

W. DUNN

Edinburgh, October 5th, 1829.

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ἍΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κεφ. δ. ι.

ΒΙΒΛΟΣ γένεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ·

3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρίσ καὶ τὸν Ζαρέα ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρίσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρόν· Ἑσρόν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ·

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμνιμαδάβ· Ἀμνιμαδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών·

5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ραχαάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰσσοί·

6 Ἰσσοὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς Ἀουρίου·

7 Σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ρεβοάμ· Ρεβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά·

8 Ἀσά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσα-

φάτ· Ἰωσάφāt δὲ ἐγέννησεν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν Ὀζίας·

9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰάθαμ· Ἰάθαμ δὲ ἐγέννησεν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν Ἐζεκίαν·

10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησεν Ἰωσίαν·

11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰχορίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος·

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχοίας ἐγέννησεν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζεροβάβελ·

13 Ζεροβάβελ δὲ ἐγέννησεν Ἀβιοὺδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν Ἐλιακίμ· Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν Ἀζά·

14 Ἀζά δὲ ἐγέννησεν τὸν Σάδ· Σάδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Χίμ· Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰλιούδ·

15 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰ-

^a sc. εἴσεσι τοῦ Χριστοῦ.

^b τοὺς Ἰσραηλῆς.

λαΐζαρ· Ἐλισάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·

16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀδραμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατίσσαι· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετακισίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατίσσαι· καὶ ἀπὸ τῆς μετακισίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατίσσαι.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· Μησθευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῇ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὗρεθ' ἐν γαστρὶ ἔχουσα^α ἐκ Πνεύματος ἁγίου.

19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδιδυγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμήντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου ἐστιν ἅγιον.

21 Τίξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφῆτου, λέγοντος·

23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ

^α ἔξει, καὶ τίξεται υἱόν, καὶ ^β καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἙΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐστι μεθερμηνεύμενον, μετ' ἡμῶν ὁ Θεός.

24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὥς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως^γ οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β'. II.

ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν περιεγενότο εἰς Ἱερσόλυμα,

2 λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα^δ Ἱερσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφῆτου·

6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν ταῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραὴλ.

^α sc. ἡμεῖς.

^β sc. ἄνθρωπον.

^γ sc. τοῦ χρόνου.

^δ sc. πόλιν.

7 Τότε Ἡρώδης, λάθρα κα-
λίσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσι παρ'
αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος.

8 Καὶ πύμψας αὐτοὺς εἰς Βη-
θλαῆμ, εἶπεν· Περιεβήντες, ἀκρι-
βῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου·
ἐπὶ δὲ εὗρητι, ἀπαγγελάτε μοι,
ὅπως καὶ γὰρ ἰλθὼν προσκυνήσω αὐ-
τῷ.

9 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦ βα-
σιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ
ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ αἰατολῇ,
προῆλθεν αὐτοὺς, ἕως ἰλθῶν ἵστα
ἐπάνω^α αὐτῶν τὸ παιδίον.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἔχα-
ρησαν χαρὰν μεγάλην σφίδρα.

11 Καὶ ἰλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν,
εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς
μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσέκυ-
κνῆσαν αὐτῷ· καὶ, ἀνοίξαντες
τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνε-
καν αὐτῷ ὄσπρα, χρυσὸν, καὶ λί-
βανον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ'
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώ-
δην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνιχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν,
ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων· Ἐ-
γερθεὶς παρὰ λαβὴν τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς
Αἴγυπτον· καὶ ἴσθι ἡμεῖς ἕως ἂν
εἶπω σοί· μίλλαι γὰρ Ἡρώδης
ζητεῖν τὸ παιδίον,^β τοῦ ἀπολίσσαι
αὐτό.

14 Ὃ δὲ ἐγερθεὶς παρὰ λαβὴν τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ φυ-
γῆναι.

τὸς, καὶ ἀνιχώρησεν εἰς Αἴγυ-
πτον·

15 Καὶ ἦν ἡμεῖς ἕως τῆς τελευτῆς
Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπ'
τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφῆτου, λί-
γοις· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσεν
τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐν
παῖχθι ὑπὸ τῶν μάγων, θυμώ-
λιν· καὶ ἀποστείλας^γ αὐτῷ
πάντας τοὺς παιδᾶς ἐν Βηθλαῆμ
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπ'
διστοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τι
χρόνον ὃν ἠκρίβωσι παρὰ τῶν μα-
γών.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν ὑπ'
Ἰερμίου τοῦ προφῆτου, λέγον-
τος·

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη
θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς
πολύς, Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκ-
να αὐτῆς· καὶ οὐκ ἔβλεπε παρα-
κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἶσθε.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡ-
ρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κα-
τ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰ-
γύπτῳ,

20 Λέγων· Ἐγερθεὶς παρὰ
λαβὴν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσ-
ραὴλ· τήθηκας γὰρ οἱ ζῆτοῦντι
τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

21 Ὃ δὲ ἐγερθεὶς παρὰ λαβὴν τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, κα-
τέβη εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος
βασιλεῖν ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἐπὶ
Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφί-
βηθ' ἡμεῖς ἀπειλῶν· χρηματισθῆ-
ναι.

^α ἢ. τοῦ ἵστα.^β ἢ. ἵστα.^γ ἐπιστευλῆσαι.

ὄναρ, ἀνελώρησεν εἰς τὰ
Γαλιλαίας.

καὶ ἔλθων κατῴκησεν εἰς
ἐνομένην Ναζαρέτ· ὅπως
τὸ ρηθὲν διὰ τῶν προ-
ῶτι Ναζωραῖος κληθῆσε-

Κεφ. γ'. III.

ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα-
ει Ἰωάννης ὁ βαπτιστής,
ἐν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαί-

αὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἤγ-
ε ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-

νός γὰρ ἐστὶν ὁ ρηθεὶς ὑπὸ
τοῦ προφῆτου, λέγοντος·
Ἰωάννης ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐ-
στε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας
τὰς τρίτους αὐτοῦ.

ὁ δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ
αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμή-
αι ζῶντιν δερματίνην περὶ
ῶν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐ-
ἐκρίδες καὶ μέλι ἀγρίον.
ὅτι ἐξεπορεύετο πρὸς αὐ-
σόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰου-
αὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ
υ·
αὶ ἑορατίζοντο ἐν τῷ Ἰερ-
γ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι
κρείας αὐτῶν.

θῶν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρι-
καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομέ-
τὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ,
τοῖς· Γενήματα ἐχιδνῶν,
διέβην ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
τῆς ὀργῆς·

8 Ποίησατε οὖν καρποὺς ἁγίους
τῆς μετανοίας.

9 Καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀ-
βραάμ· λέγων γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύ-
ναιται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τού-
των ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

10 Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς
τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κίτται. πᾶν
οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν κα-
λὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλ-
εται.

11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς
ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου
ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑπο-
δήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρί.

12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίσει^α τὴν ἁλ-
να αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν σίτον
αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄ-
χυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσπίστῃ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰη-
σοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν
Ἰερδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην^β τοῦ
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκάλυεν
αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω
ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἐρ-
χη πρὸς με·

15 Ἀποκρίθεις δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε
πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω
γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι
πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν
αὐτόν.

16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς
ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ

^α Att. fut. pro διακαθαρίσει.

^β sc. Ἰησα.

ἰδοὺ, ἀνέχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡς περιστέρα, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.

17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Κεφ. δ'. ιν.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἀνέχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ ηστυῖσας ἡμέρας τισσαράκοντα καὶ νύκτας τισσαράκοντα, ὕστισιν ἐπύνασι.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὶ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γίνωνται.

4 Ὁ δὲ ἀπεκρίθας, εἶπεν· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνον ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντί ῥήματι ἐκπορευομένου διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵσταναι αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερυγεῖν τοῦ ἱεροῦ·

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σιαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐπιτάσσεται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χιρῶν ἀρᾶς σε, μήποτε προσκλήσῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπυράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ἕως ἑψηλὸν λόμον καὶ δύνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὸ δοῦν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦ πάντα σοι δώσω, ἰὰ πᾶσιν προκυνήσῃς μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὡς ἔστιν γεγραπτόν· γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσῃς καὶ αὐτῷ μόνον λατρεύσεις.

11 Τότε ἀφίστην αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσέβησαν, καὶ διηκένουν^α αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἰωάννης παρεδίδετο, ἀνέχθησαν τὴν Γαλιλαίαν.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Βεζαρετ, ἐλθὼν κατέκηνον εἰς Βεθσαῦν τὴν παραθαλάσσιον, ὅπου τὰς Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλιμ.

14 Ἰνα πληρωθῇ τὸ βιβλίον· Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντι·

15 Ἰὴ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλιμ,^β ὁδὸν θαλάσσης, πρὸς τὸν Ἰερδάνου, Γαλιλαία τῶν ἰσθμῶν.

16 Ὁ λαὸς, ὁ καθήμενος σκότει, εἶδε φῶς μέγα, καὶ ἐκαστὸς ἐκ αὐτῶν ἐκ τῆς σκότητος εἰς τὸ φῶς ἀντίκεινται αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγει· Μετανοεῖτε ἅπαντες, ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἤγγικεν γάρ· ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ [ὁ Ἰησοῦς] παρὰ τῆς θάλασσης τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα,

^α ἢ πρὸς τὸν

^β ἢ παρὰ τὴν
B 3

αὐτῶν, καὶ ἐν
ἐκείνῳ αὐτοῖς, ἐν
ἐκείνῳ ἐς τὸν ἴον
τοῦ γὰρ αὐτοῦ.

ἵσταν αὐτοῖς ἄλκι
καὶ πικρὸν ὄψιν
τοῦ.

ἐν, ὡς αὐτοῖς τὸ
ἐκείνῳ αὐτοῖς.

πῶς αὐτοῖς, ἔδω
ἀλλοτρίους, ἱερεῖς
ἐκείνῳ, καὶ ἱερεῖς
αὐτοῖς, ἐν τῷ πλεί
ον τοῦ πατρὸς αὐτῶν,
καὶ τὰ δυνάμεις αὐτῶν
ἐν αὐτοῖς.

ἐν, ὡς αὐτοῖς τὸ
ἐν πατέρᾳ αὐτῶν,
αὐτοῖς.

περὶ αὐτοῦ ὅλον τὸν Γα
ἱουδαίαν, διδάσκον ἐν
ὡμίᾳ αὐτῶν, καὶ κα
ἐκείνῳ τῆς βασι
λεῖας αὐτοῖς ἐν τῷ
ἐκείνῳ μαλακίας ἐν τῷ

ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ
ἐν Συρίαν καὶ προσή
ἐν πάντας τοὺς κακῶς
νικῶντας τοῖς καὶ βα
νικημένους, καὶ δαιμο
καὶ σιληνιζομένους,
υποκοῦς καὶ ἰσχυροῦς.

ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχι
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
ἀλλοι καὶ Ἱεροσολύμων
καὶ, καὶ πῶς αὐτοῦ Ἱερ-

Ἰερ. 3. 1.

Ἰερ. 3. 1. καὶ ἐκείνῳ, αὐτοῖς
ἐν τῷ ἴον καὶ ἐκείνῳ αὐτοῖς,
ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

2 Καὶ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἴον
αὐτοῖς, ἐκείνῳ αὐτοῖς, ἄλκι.

3 Μακάριαι αὐτοῖς τὸ
ἐκείνῳ ἐν τῷ ἴον ἐκείνῳ αὐτοῖς
ἐκείνῳ αὐτοῖς.

4 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

5 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

6 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

7 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

8 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

9 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

10 Μακάριαι αὐτοῖς ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

11 Μακάριαι ἐκείνῳ, ἐκείνῳ
αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιάσθε
ἐν τῷ ἴον ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

13 Ἰμῶς ἐκείνῳ ἐκείνῳ αὐτοῖς
ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς ἐκείνῳ αὐτοῖς.

14 Ὑμεῖς ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυφῆναι ἐπάνω ἔρουσ κυμένη.

15 Οὐδὲ^α κείουσι λύχνοι, καὶ τίθεισιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσῃτε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἅτα ἐν, ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γίνηται.

19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλαχίστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὥς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσύνῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐπῆρθε τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύετε· ὥς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἐργαζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐ-

τοῦ ἀδικῶν, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει ὥς δ' ἂν ἔπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· Παρὰ, ἔνοχος ἔσται τῷ συνδρι ὥς δ' ἂν ἔπῃ Μαρτὶ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέννησιν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφίξης τὸ δέξιόν σου ἐπὶ τὸ δυσιαστήριον, καὶ καὶ μεσηθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τί κατὰ σοῦ·

24 Ἄφες καὶ τὸ δέξιόν σου ἔμπροσθεν τοῦ δυσιαστήριου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθαι· ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθον πρὸς φερὲ τὸ δέξιόν σου.

25 Ἴσθι ἐντοῦ τῷ ἀντιδίδου σου ταχὺ, ἕως ὅτου^δ εἶ ἐν τῇ ἐμοὶ αὐτοῦ· μήποτε σὺ παραδῇ ἀντιδίδος τῷ κερτῇ, καὶ ὁ κερὶ σὺν παραδῇ τῷ ὑπερτίτῃ, καὶ φυλακῇ βληθήσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοί, οὐ μὴ ἐλθῇς ἐκίθιν, ἕως ἂν ἀποδοῇς ἱσχατοὶς κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐπῆρθε [τ. ἀρχαίοις]· Οὐ μοιχεύετε.

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἵπας ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἡμοίχευται αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου διεὶὸς σκαιδαλίζῃ σι, ἔξαιε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοὶ ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν ὁλῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμα σου βληθῇ εἰς γέννησιν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου σκαιδαλίζῃ σι, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοὶ ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μίλι

^α sc. ἀφῆκεται

^δ Att. pro οὕτως, sc. χεῖρ.

ὲ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου
ἐγέννησαν.

Ἐρρέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπο-
ν γυναικὰ αὐτοῦ, δόξα
σοφάσιον.

Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι
πολύση τὴν γυναῖκα αὐ-
κεκτὸς λόγου πορνείας,
ἵτην μοιχεῦσθαι· καὶ ὃς
λελυμένην γαμήσῃ, μοι-

άλιν ἡκούσατε ὅτι ἔρρέθη
καίτοις· Οὐκ ἐπιτοκήσεις,
ὅς δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὀφ-

Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ
λαίς· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ,
ὅς ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

ἢ ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπό-
των ποδῶν αὐτοῦ· μήτε
τόλμα, ὅτι πόλις ἐστὶ
ἐλου βασιλείας.

Ἰῆτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου
ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρε-
ῖν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

Ὡς δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,

Οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

ἡκούσατε ὅτι ἔρρέθη· Ὁφ-
ιντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὁδόν-
οδότος.

γὰρ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀν-
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις
ἐπὶ τὴν δεξιάν σου στα-
ρέψῃ αὐτῷ καὶ τὴν ἄλ-

ἐν τῷ θέλοντί σοι κριθῇ-
τὸν χιτῶνά σου λαβοῖν,
καὶ τὸ ἱμάτιον·

41 Καὶ ὅστις σε ἀγαρεῖται
μίλιον ἓν, ὑπάγει μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι,
μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἔρρέθη· Ἀ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ
μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· Ἀγα-
πάτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλο-
γείτε τοὺς καταραμένους ὑμᾶς,
καλῶς ποιῆτε τοὺς μισοῦντας ὑ-
μᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν
ἐπηρεάζοντων ὑμᾶς, καὶ διακόν-
των ὑμᾶς·

45 Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατίλλει ἐπὶ πονη-
ροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ
δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσῃτε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν
ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσῃτε τοῖς
ἀδελφοῖς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕ-
τω ποιοῦσιν;

48 Ἔσθε οὖν ὑμῖς τέλειοι,
ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

Κιφ. ς'. vi.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ^a τὴν ἐλεημο-
σύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θαυμάζειν
αὐτοῖς· εἰ δὲ μὴγε, μισθὸν οὐκ
ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

^a sc. τὸν νοῦν.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἱλασμόντην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπακριταί ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὥπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀπύχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σὺ δὲ ποιῶντος ἱλασμοσύνην, μὴ γινώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου·

4 Ὅπως ἦ σου ἡ ἱλασμοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἴσῃ ὥσπερ οἱ ὑπακριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γυνάικαις τῶν πλατυῶν ἱσχυρῶς προσεύχονται, ὥπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπύχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ, ὅταν προσεύχῃ, ἴσθι ὡς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόστιξαι τῷ πατρὶ σου τῷ^α ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

7 Προσυχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσῃτε, ὥσπερ οἱ ἰσχυροὶ· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ καλυλογίᾳ αὐτῶν ἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ὁμιλεῖσθαι αὐτοῖς· αἰδὲ γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρεῖται ἔρχεται, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθαι ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ^β ἐν ταῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γινώσκω τὸ θέλημα σου, ὡς οὐρανῷ,^α καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἡμεῖς σιοι δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίημεν τοῖς ὀφειλόμενοις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ ἐνταῖγνης ἡμᾶς· πυρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀ τοῦ πονηροῦ· [ἐτι σοῦ ἴστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα ὡς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.]

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῇτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν οὐράνιος·

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῇτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ ἡστυίητε, μὴ ἡστυίητε ὥσπερ οἱ ὑπακριταί, σκυθεραί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὥπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις ἡστυεύοντες· ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπύχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ ἡστυῶν ἀλειψάτω^α τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπον ὑψάτω·

18 Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις ἡστυῶν, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ^α ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι [ἐν τῷ φανερῷ.]

19 Μὴ ὀρκισθῆναι ὑμῖν ἐσθαρῶς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου οὐκ ἔστι βρῶσις ἀφανίζου, καὶ ὅπου κλέβεται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι.

^α κ. ἔτι.^β κ. δὲ.^γ κ. οὕτω.

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βροαίσις ἀφάνιζαι, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διερύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν·

21 Ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἔστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται.

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ^a ἐν σοί, σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;

24 Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀντιτίθεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῖν καὶ μακρμονῶ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίνητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθητε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχὶ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προστεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα;

28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα

τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμεῖς, ὀλιγόπιστοι;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦ· οἳ δὲ γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἐτι χερῶν τούτων ἀπάντων.

33 Ζητοῦτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν ^b αὔριον· ἡ γὰρ ^c αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. Ζ'. VII.

ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεσται ὑμῖν.

3 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ^a ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου.

^a sc. ὅν.

^b sc. ἡμεραν.

^c sc. ἡμερα.

5 Ἐπορευθὲν ἔκβαλε πρῶτον τὴν δακὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψῃς ἐκβαλὼν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφύντες ρήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτῶντε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητῶντε, καὶ εὐρήσεται· κρούετε, καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν.

8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγεται.

9 Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσῃ αὐτῷ;

10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσῃ αὐτῷ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, ποιεῖτε ὅντις, αἰδᾶτε δάματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῃ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ^α ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 Πάντα οὖν ὅσα ἐν θύλῃ ἐστὶν ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιῶτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.

14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν

ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Περσέχεται δὲ ἀπὸ τῶν ψυχορροφῶν, αἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ὑδύμασι προβάτων, ἐν δὲ εἰς λύκας ἄρπαγας.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεται αὐτούς· μήτι^β συλῶσιν ἀπὸ ἀκαθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῖκα;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαπᾶ καὶ τοὺς καρποὺς καλοῦς ποιῶν· τὸ δὲ σαρὶν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιῶν.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαπᾶ καὶ τοὺς καρποὺς πονηροὺς ποιῶν, οἱ δένδρον σαρκὸν καρποὺς καλοὺς ποιῶν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καὶ τὸν καλὸν ἀποκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεται αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου^γ ἐν οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἑρῶσίν μοι ἐν ἐκείνῃ ἡμέρᾃ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ ἐνόνματι προφητεύσαμεν, καὶ σὺ ἐνόνματι δαιμόνια ἐξεδάλας καὶ τῷ σὺ ἐνόνματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ποιεῖτε οὖν ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποι

^α sc. ὁ.^β sc. ἄνθρωποι.^γ sc. ὅντις.

, ὁμοιάσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρο-
 ὄστις ἀποδόμησεν τὴν οἰκίαν
 ἐπὶ τὴν πέτραν·

Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ
 οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνυσαν οἱ
 , καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ
 καὶ οὐκ ἔπεσε· τιθεμελίωτο
 γὰρ τὴν πέτραν.

Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς
 : τοὺτους, καὶ μὴ ποίῳν αὐ-
 ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μαρῶ,
 ἀποδόμησεν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
 ἢ ἄμμου·

Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ
 οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνυσαν οἱ
 , καὶ προσέκοιψαν τῇ οἰκίᾳ
 καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτώσις
 μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετίλειπεν
 οὗς τοὺς λόγους τούτους, ἐξ-
 σοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ δι-
 αλύτῳ·

Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς
 νοσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
 κατῆς.

Κεφ. ἡ. VIII.

ΓΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ
 ἡκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 ἡ.

Καὶ ἰδοὺ, λεπτὸς ἐλθὼν προσ-
 αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἵαν
 δυνασαί με καθαρίσαι.

Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
 αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
 καθαρίσθητι. Καὶ εὐθὺς
 εἰσῆθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 μὴθὲν εἰπῆς· ἀλλὰ ὕπα-

γε, σιαυτὸν δείξον τῷ ἱερεῖ, καὶ
 προσένεγκε τὸ δῶρον ὁ προστάξας
 Μωσῆς, εἰς μαρτυριον αὐτοῖς.

5 Εἰσιελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς
 Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἱκα-
 τονάρχος παρακαλῶν αὐτὸν,

6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς
 μου βίβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παρα-
 λυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἱκατόνταρ-
 χος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
 ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
 ἀλλὰ μόνον ἐπὶ λόγον, καὶ ἰαθῇ-
 σεται ὁ παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
 ὑπὸ ἔξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν
 στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πο-
 ρεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ,
 Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δού-
 λῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-
 μασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν·
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσ-
 ραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν,
 καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ
 καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βα-
 σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ-
 βληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
 τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
 ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἱκα-
 τονάρχῳ· Ἰταχες, καὶ ὡς ἐπί-
 στευσας γενήθητι σοι. Καὶ ἰάθη
 ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πίτρου, εἶδε τὴν πιθιδρὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρίσσουσαν.

15 Καὶ ἤψατο τῆς χυμῆς αὐτῆς, καὶ ἀψέκην αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διεκόνει^α αὐτούς.

16 Ὁσίπριος δὲ γυναικίης προσήγαγεν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐβάβαλε τὰ πνεύματα λόγου, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἰθεὶς ἔκλυεν.

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ βῆθιν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκίλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ περλεῖν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γραμματεῖν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέλθῃς.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπικες φθλοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πτενὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκευάσμεν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίην.

21 Ἐτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψέ μοι περῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀπελθεῖς μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβαίνει αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, συσπῶς μέγας ἔγινετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ

πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν μάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθισεν.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ] ἤγαγον αὐτὸν, γοῖτες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπὸ λύμακα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί λοί ἔστι, ἐλογύνεσται; Τότε ἦθις ἐπίτρεψεν τοῖς ἀνέμοις καὶ θαλάσῃ· καὶ ἔγινετο γαλήνη γάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι θαύμαζον λέγοντες· Ποταπός ἐστιν οὗτο· καὶ οἱ ἀνέμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἰδόντι αὐτὸν εἰς τὸν ὄχλον εἰς τὴν χώραν τῶν Γερουσιῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μυρμηλίων ἐξερχόμενοι· καλεῖται οἱ οὗτοι, ὥστε μὴ ἰσχυρὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἰσχυροί.

29 Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί, [Ἰησοῦ], τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ἄρα πρὸς κατεβαίνειν ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπὸ αὐτοῦ ἀγία χεῖρ πολλῶν βοσκομένων.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλεσαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐβάβαλες ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν τὴν ἀγίαν τῶν χειρῶν.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί γοῖτε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπὸ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγίαν τῶν χειρῶν. ἰδοὺ, ἄρχονται πᾶσα ἡ ἀγία χεῖρ κατὰ τοῦ κρημενοῦ εἰς θάλασσαν, καὶ ἀπύθαιον ἐν ὕδατι.

33 Οὗ δὲ ἀποστολὴν ἔδωκεν, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπηγγέλλαντο πάντα, καὶ τὰ τὰ δυνάμει εἰσενέγκαν.

34 Καὶ ἰδοὺ τῶν αὐτῶν τῶν ἡλθεν εἰς συνάστασιν τῶν Ἰουδαίων καὶ ἴδοντες αὐτοὺς, περιεκύκλωσαν ὅσους ἀπεστέλλον ἐκ τῶν ἡμερῶν αὐτῶν.

Καθ. 3. ix.

ΚΑΙ ἰδὼντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπέρχοντο, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοὺ, προσέβησαν αὐτῷ παρακλινοῦντες καὶ πλῆθος συνέλαβον καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ὅτι αὐτὸς παρακλινοῦντο Φαρισαῖοι τέσσαρ, ἀφίστανται οὐ καὶ ἀπαρτίζονται τὸν.

3 Καὶ ἰδοὺ, πῶς τὸν χειροκλήσαντες ἔκταν ὁ ἰουδαῖος Οὐδὲς θύσαντο αὐτόν.

4 Καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς πῶς ἀποκρίνεται αὐτοῖς, ὅταν Ἰουδαῖοι αὐτὸς ἐκκλησίαν ποιῶν ἐν ταῖς καρδαῖς ἐλθόν.

5 Τὸ γὰρ ἔστιν ἀποκρίσας αὐτοῖς Ἀποκρίσαι οὐ καὶ ἀπαρτίζω ἢ ἀπὸ τῶν Ἑβραίων καὶ περιγέγονα.

6 Ἰδοὺ δὲ αὐτοῖς, ὅτι ἔχουσιν ἔργον ὃ γὰρ ἐνὶ ἀνθρώπῳ ἐπὶ τῆς γῆς ἐκτελεῖται ἀμαρτίας· (τοῦτο γὰρ ἐστὶν παρακλινοῦν) Ἑβραῖος ὅφρα οὐκ ἐν κλήρῳ, καὶ ὅπως εἰς τὸν ἰδίον οὐκ.

7 ἢ

8, ἀφίστανται εἰς τὸν ἴδιον
 9, ἀφίστανται εἰς τὸν ἴδιον
 10, ἀφίστανται εἰς τὸν ἴδιον

ἴδοντες ἔχουσιν τὴν αὐτὴν τὴν ἀποκρίσας.

9 Καὶ παρέχοντο ὁ Ἰησοῦς ἰδοὺ, αὐτοὺς ἀφίστανται ἀφίστανται ἐπὶ τὴν πόλιν, Μαθηταῖοι λέγοντες, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἀφίστανται οὐκ. Καὶ ἀφίστανται ἀφίστανται αὐτοῖς.

10 Καὶ ἔχουσιν αὐτοὺς ἀφίστανται ἐν τῇ πόλιν, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελέσαντες καὶ ἀφίστανται ἰδοὺ, ἀφίστανται τῷ Ἰησοῦ καὶ ταῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 Καὶ ἰδοὺ, αὐτοὺς ἀφίστανται, αὐτοὺς ταῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τὴν αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ ἀφίστανται ἰδοὺ, ἀφίστανται αὐτοῖς;

12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφίστανται, αὐτοὺς αὐτοῖς ὅτι χρεὼν ἔχουσιν αὐτοῖς ἰδοὺ, ἀλλὰ αὐτοὺς ἔχουσιν.

13 Παρακλινοῦντες δὲ πῶς τι αὐτοῖς ἔχουσιν ἔχουσιν, καὶ αὐτοῖς αὐτοῖς γὰρ ἔχουσιν πολλὰς ἀμαρτίας, ἀλλὰ ἀφίστανται [αὐτοῖς ἀφίστανται].

14 Τότε προσέχουσιν αὐτοῖς αὐτοῖς ἰδοὺ, λέγοντες Διὰ τὴν αὐτὴν καὶ αὐτοῖς ἀφίστανται ποτὶς καὶ αὐτοῖς ἀφίστανται οὐ καὶ ἀφίστανται οὐ καὶ ἀφίστανται;

15 Καὶ αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δυνάμεις αὐτοῖς τῶν μαθητῶν ποιεῖν, ἔρ' αὐτοὺς αὐτοῖς ἔστιν ὁ μαθητῶν; ἀφίστανται δὲ ἀφίστανται, ὅταν ἀφίστανται ἀπὸ αὐτοῦ ὁ μαθητῶν, καὶ τότε ἀφίστανται.

16 Οὐδὲς δὲ ἐπιβάλλει ἐπὶ ὤφθαλμον ἰδοὺ, αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς αὐτοῖς τὸ πλῆθος αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἰματίων, καὶ χρεὼν οὐχίαν γίγνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν αὐτοῖς πόσιν

εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· οἱ δὲ μάγι, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχύεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἱ τοὶ νέοι εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέρω συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἰλθών, προσεκύνη αὐτῷ, λέγων· "Οτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐπιειύθησιν· ἀλλὰ ἰλθών, ἐπίβης τὴν χῆρρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

19 Καὶ ἐγενήθη ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησιν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 (Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθούσα ἑπισθέν, ἤψατο τοῦ κρασπίδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

21 "Ἐλθὺς γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θύγατρί· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ἄρας ἐκείνης·)

23 Καὶ ἰλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβοῦμενοι,

24 Λέγει αὐτοῖς· Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπθάνει τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθύδιν· Καὶ καταλείπει αὐτοῦ.

25 Ὅτι δὲ ἐξελήθη ὁ ὄχλος, ἐπισθάνων ἐκράτησι τῆς χιρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγήρεθ τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο

τυφλοὶ, κραζόντες, καὶ λέγοντι Ἑλπίστον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, κλέγου αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύεις ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Δέγουσιν αὐτῷ· καὶ, Κύριε.

29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενήθηται ὑμῖν.

30 Καὶ ἀναρχήσαν αὐτῶν ὀφθαλμοί· καὶ ἐνδοξημάστο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρατέ, μηδὲς γινωσκέτω.

31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διαφύμωσιν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήγγικεν αὐτῷ ἄνθρωπος κλον δαιμονιζόμενος.

33 Καὶ ἐκκλησάμενος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ καφῆς· καὶ ἔθηκε ματαιοὶ οἱ ὄχλοι, λέγοντες· [Ὅτι οὐδέποτε ἔφαθον οὕτως ἐν τῇ Ἰερουσαλῇ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον·] τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῶν ὁ Ἰησοῦς τὸ πύλιον πάσας καὶ τοὺς κόμους, ἐδάσκει ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ καρέυσαν τὸ ἐὺαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πίσσαν νόσον καὶ πῶσαν μαλακίαν [ἐν τῇ λαῷ·]

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐπὶ πλῶν ἠγγίσθη πρὸς αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἠρμάρκτοι ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θεισμός πολλοὶ οἱ δὲ ἐργάται ἐλθούσι·

Διέβητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
μου, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας
ἐν θερισμῶν αὐτοῦ.

Κεφ. ι. x.

Ἰ προσκαλισάμενος τοὺς δώ-
μαθτάς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐ-
τοῖς πνεύματι ἀκαθά-
ρῳ ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ
τείνειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
σα κακία.

Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων
ὀνόματ' ἐστὶ ταῦτα· πρῶτος,
ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ
ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκω-
βος τοῦ Ζεβεδαιοῦ, καὶ Ἰωάννης
ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος·
ἄνδρες, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης·
Ἰσάκκος τοῦ Ἀλφαίου, καὶ
Θωμᾶς ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·
Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰού-
δακαριώτης, ὁ καὶ παραδούς

τούτους τοὺς δώδεκα ἀπίστι-
στον Ἰησοῦς, παραγγέλλας αὐ-
τοῖς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ
ὑπάγετε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρει-
τῶν μὴ εἰσέλθετε.

Πορεύεσθαι δὲ μᾶλλον πρὸς
ἐσθλὰ τὰ ἀπολωλότα οἴκου
ἡλ.

Πορεύόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέ-
γοντες· Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ.

Ἀσθευνόντας θεραπεύετε, λῆ-
στε καθαρίζετε, [νεκροὺς ἐγείρε-
τε]· δαιμόνια ἐκβάλλετε· διὰ τὸ
εἶναι, διὰ τὸν λόγον.

9 Μὴ κτήσθε χρυσόν, μηδὲ
ἀργυρὸν, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώ-
νους ὑμῶν.

10 Μὴ πῆραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο
χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ
βάτον· ἄξιός γάρ ἐστι ἐργάτης τῆς
τρεφῆς αὐτοῦ ἐστίν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
εἰσέλθετε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
ἄξιός ἐστι· καὶ ἐκεῖ μένετε ἕως ἃν
εἰσέλθετε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ ἐὰν μὲν ἡ οἰκία ἄξια,
εἰρήνη ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
ἐὰν δὲ μὴ ἡ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν
πρὸς ὑμᾶς ἐπιστρέφεται.

14 Καὶ ὅς ἐάν μὴ δεῖξηται ὑμᾶς,
μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πό-
λεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κοῖτον
τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-
τερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γο-
μορρῶν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πό-
λει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς
ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γί-
νεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ
ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστέραι.

17 Προσέχετε¹ δὲ ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς
εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν μαρτυρώσουσιν ὑμᾶς.

18 Καὶ ἐπὶ ἡγούμενος δὲ καὶ
βασιλεὺς ἀχθήσεσθε ἐν κέντρῳ τοῦ
μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐθνέσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑ-
μᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τι

^a sc. υἱός.

^b sc. ἡμᾶς.

λαλήσεται· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τί λαλήσεται.

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδόντι δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐκπαισθήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἴσθητε μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελήσῃτε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἐστὶ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρετὴν τῷ μαθητῇ ἵνα γίνηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκονομῶντα Βαλζιβούλ ἐκάλισαι, πόσῃ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;

26 Μὴ οὖν φοβῆσθαι αὐτοὺς· οὐδὲν γὰρ ἐστὶ κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λόγος ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἔπαυται ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐκ ἀκούετι, κερύεσθαι ἐπὶ τῶν δαμάτων.

28 Καὶ μὴ φοβῆσθαι ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνάμενοι ἀποκτείναι· φοβῆσθαι δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον

καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολίσαι ἐν γένει.

29 Οὐχὶ δύο στραθία ἀσπερίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξῇ αὐτῶν οὐ πισύται ἐπὶ τὴν γῆν, ἅντι τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆ κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσι.

31 Μὴ οὖν φοβῆσθαι· πολλὰ ἰστρουβία διαφύρεται ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἡμοῖς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσεται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ ἠμίσσητε ὅτι ἦλθοι βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, οὐκ ἦλθοι βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχην.

35 Ἤλθοι γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πνιθρᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἔχθραι τοῦ ἀνθρώπου, οἱ αἰμακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἐστὶ μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἐστὶ μου ἄξιος.

38 Καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸ σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἐστὶ μου ἄξιος.

39 Ὁ ἐχρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολίσαι αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολίσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἵνα κερύεσθαι αὐτήν.

40 Ὁ διχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ

χίται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δίδεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δικαίον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

42 Καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ^α μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολίσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ια'. κί'.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεισεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετίσθαι ἐκείθεν,^β τοῦ διδασκεῖν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτάν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πῖμπας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ὃ ἕτερον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ὅ ἄκούετε καὶ βλέπετε.

5 Τυφλοὶ ἀναβόλπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

6 Καὶ μακαρίος ἐστίν, ὃς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις νουν· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν

ἔρημον θεάσασθαι; ἐκάλामον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακά^δ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; καὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γὰρ ἐστὶ περὶ οὗ γέγραπται· Ἴδου, ἐγὼ ἀποστείλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου.

11 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν.

14 Καὶ εἰ θέLETE διέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

16 Τίμη δὲ ὁμοίῳσιν τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθήμενοις, καὶ προσφαινοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λέγουσιν, Ἡυλῆσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀρχήσαθε· ἔθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

δδατορ.

β sc. ἱματῶν.

γ sc. μὴ.

δ sc. ἱματία.

18 Ἦλθε γὰρ Ἰαάνης μῆτι ἐσθίειν, μῆτι πίνειν· καὶ λέγουσι· Δαιμόνιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίειν, καὶ πίνειν· καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τιλῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἰδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτοῦ.

20 Τότε ἤρξατο ἐνιδύειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖστοι δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετινήσκαι.

21 Οὐαὶ σοι Χοραζὶν, οὐαὶ σοι Βηθσαιδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκεσσι καὶ σποδῶ μετεπέστην.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀντικέττεροι ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμεῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθῆσαι, ἕως ἄβου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀντικέττεροι ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοὶ.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθὲς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογούμεαι σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπεκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ ἡπείους.

26 Ναί, ὁ πατήρ², ὅτι οὕτως ἐγένετο ὑποκατά ἡμπεροσθὲν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ

τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδὲς ἐπιγνώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἠγνοῦσκα· εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἐγὼ βούλεται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες· κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἢ ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ ἐυρήσετε ἀνάπαυσιν τῇ ψυχῇς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός· καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρόν ἐστιν.

Καθ. ρθ'. xii.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπαρέστη Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τὴν σποράν· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπύκνωσαν, καὶ ἤρξαντο τιλλὰ σταχθεῖν, καὶ ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μαθηταὶ σε πικροῦσιν· ὅ οὐκ ἔστιν πικρὸν σάββατον.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ ἀγγέλλετε τί ἐποίησι Δαβὶδ, ὅς ἐπικύνησεν [αὐτὸς,] καὶ οἱ με αὐτοῦ;

4 Πᾶς ἐσθλήεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τί προθέτως ἔφαγον, ὥς οὐκ ἔχον ἐν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῖσι μόνον;

5 Ἡ οὐκ ἀγγέλλετε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῇ ἱερῇ τῷ σάββατον βεβαλοῦσι, καὶ ἀναίτιοι εἰσι;

² Nom. pro voc. Atticè.

αὐτοὺς, ὁμοιάσω αὐτὸν ἀνδρὶ Φρο-
νίμῳ, ὅστις ἀκοδόμησε τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

25 Καὶ κατ'ὅθῃ ἡ βροχὴ, καὶ
ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τιθιμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς
λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐ-
τούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μαρῶ,
ὅστις ἀκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν ἄμμου·

27 Καὶ κατ'ὅθῃ ἡ βροχὴ, καὶ
ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ· καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις
αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν
ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξ-
επλάσσαντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ δι-
δαχῇ αὐτοῦ·

29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς
ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
Γραμματεῖς.

Κεφ. ή. viii.

ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ
ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
πολλοί.

2 Καὶ ἰδὼν, λεπτεὺς ἐλθὼν προσ-
εκύνη αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαι με καθαρῖσαι.

3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
ἤψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
Θέλω, καθαρῖσθαι. Καὶ εὐθὺς
ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ὅρα² μηδὲν εἰπῆς· ἀλλὰ ὕπα-

γε, σιωπῶν διῆξον τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε τὸ θῶρον ὁ προστάξει
Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς
Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκα-
τόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν,

6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς
μου βέβηλται ἐν τῇ οἰκίᾳ παρὰ-
λυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρ-
χος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰαθή-
σεται ὁ παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πο-
ρεύθητι, καὶ περιέσται· καὶ ἄλλα,
Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δού-
λῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-
μασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδρον.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξει-
ουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ-
βλήθησονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκα-
τόνταρχῳ· Ἰταγε, καὶ ὡς ἐπί-
στευσας γενήθῃται σοι. Καὶ ἰάθη
ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν αἰκίαν Πίτρου, εἶδε τὴν πυλῆναι αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρίσσωσαι.

15 Καὶ ἤψατο τῆς χιρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὡς πυρετὸς· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει^α αὐτοῖς.

16 Ὁφίας δὲ γενομένης προσήγγικαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλοὺς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἰθεράπευσεν.

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥῆθιν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενίας ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τὰς νόσους ᾤκισεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γραμματεῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Διδάσκαλοι, ἀκολουθήσω σοὶ ἵπου ὡς ἀπέρχῃ.

20 Καὶ λόγῳ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωνεῖν ἔχουσι, καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκευάσωσι· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίνει.

21 Ἐτιερός δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψέ μοι πρῶτον ἀπειθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκαλούθη μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἑβάντη αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, συσπῶς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ

πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτοὺς δὲ ἐκάθευδεν.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ] ἤγειραν αὐτὸν, λίγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπειλόμεθα.

26 Καὶ λόγῳ αὐτοῖς· Τί θελάετε, ἐλιγίστοις; Τότε ἔγειθις ἐπιτίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἰθαίμαστα λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν αὐτοῦ ὅτι καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἰδόντι αὐτὸν εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηῶν ἐπήνησεν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μηνησίων ἐξερχόμενοι, καλεσθεὶς λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινα παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκ τῆς.

29 Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῶν καὶ σοί, [Ἰησοῦ,] υἱοῦ τοῦ Θεοῦ; ἥλιθις ἄρα πρὸς καιρὸν βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀγίλην χεῖρην πολλῶν βοσκομένην.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλον αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπειθεῖν ἐν τῇ ἀγίλῃ τῶν χειρῶν.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰπταγῆτι. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγίλην τῶν χειρῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄρμενοι πάντα ἡ ἀγίλη τῇ χεῖρὶ κατὰ τοῦ κρημενοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπύθωνον ἐν τῇ ὕδατι.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπηγγείλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μετασθῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Κεφ. 9'. IX.

ΚΑΙ ἑξῆς εἰς τὸ πλοῖον, διεσέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει τέκνον, ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.

4 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἰνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

5 Τί γὰρ ἐστὶν ὑποκόπτερον εἰπεῖν· Ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπατεῖ.

6 Ἰνα δὲ εἰδῇτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ) Ἐγέρθητι ἄρῃ σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

7 Καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι θαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν

δόντα ἐξουσίαν ταιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παρὰ γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐκείθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελῶνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ἰσχυρόντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· Ἐλεὼν θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλεῖσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς [εἰς μετανοίαν.]

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν;

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπιβλημα βράκου ἀγνώστου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον

εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· οἱ δὲ μύγαι, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχύεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέρω συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντες αὐταῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἰλθών, προσεκύνη αὐτῇ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἰλθών, ἐπέθεε τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

19 Καὶ ἐπεθῆκε ὁ Ἰησοῦς ἡκολούθησεν αὐτῇ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπίσθην, ἤψατο τοῦ κρησπίδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

21 Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἀψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσμαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· Καὶ ἐσῴθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ἕρας ἐκείνης·

23 Καὶ ἰλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβώμενον,

24 Λέγει αὐταῖς· Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέναντι τῷ κοράσιον, ἀλλὰ καθίσθαι· Καὶ κατεῖλθεν αὐτοῦ.

25 Ὅτι δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, ἐστράθη ἐκράτησι τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παρέχοντι ἐκείθιν τῷ Ἰησοῦ, ἡκολούθησαν αὐτῷ δύο

τυφλοὶ, κραζόντες, καὶ λέγον· Ἐλέησον ἡμεῖς, υἱὲ Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκὴν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, λέγου αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεῖτε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; γουσιν αὐτῶ· καὶ, Κύρια.

29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γινηθήτω ὑμῖν.

30 Καὶ ἀναχθῆσαν αὐτῶν ὀφθαλμοί· καὶ ἐπεσκήνωσάν τοις ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρατέ, διὲς γινωσκίτω.

31 Οἱ δὲ ἐξιελόντες διεφύκην αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδὼν προσήγγισαν αὐτῷ ἄνθρωποι φερίαι δαιμονιζόμενοι.

33 Καὶ ἐπελθόντες τοῦ δεξιοῦ, ἐλάλησαν ὁ κοφός· καὶ ἐβόησαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· [Ὁ οὐδὲποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ῥαήλ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἐλόγον· τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐβόητε τα δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς· πόλις πάσας καὶ τὰς πόδας, δάσκειν ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν, καὶ κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύειν πᾶσι νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν [ἐν τῷ λαῷ.]

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, πλῆθος ἰσχυρὸν περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦν ἐκλεινόμενος καὶ ὑπερμύνης ἀπὸ πάντων μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θιερὸς πολλοὶ οἱ δὲ ἰσχυροὶ ἐλθόντες

38 Διήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
Δρισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας
εἰς τὸν Δρισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. Ι. x.

ΚΑΙ προσκαλεσάμενος τοὺς δώ-
δεκα μαθητάς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐ-
τοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρ-
των, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ
θεραπεύειν πάσαν νόσον καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων
τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος,
Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκω-
βος^a ὁ τοῦ Ζεβοδαίου, καὶ Ἰωάννης
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος·
Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης·
Ἰάκωβος ὁ^a τοῦ Ἀλφαιίου, καὶ
Λεωβδαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·

4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰού-
δας Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδόνς
αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστιλ-
λεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγέλλας αὐ-
τοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ
ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρι-
τῶν μὴ εἰσέλθητε.

6 Περιεῖσθε δὲ μᾶλλον πρὸς
τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Ἰσραὴλ.

7 Περιουμένοι δὲ κηρύσσετε, λί-
γοντες· ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λί-
προύς καθαρίζετε, [νεκροὺς ἠγείρε-
τε,] δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν
ἰλάσσετε, δωρεὰν δότε.

9 Μὴ κτήσθε χρυσόν, μηδὲ
ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζῶ-
νας ὑμῶν.

10 Μὴ πῆραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο
χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ
βάτον· ἅγιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς
τρεφῆς αὐτοῦ ἐστιν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
ἀξίος ἐστὶ· κακεὶ μένατε ἕως ἃν
ἐξέλθῃτε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία,
ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν
πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὅς ἐὰν μὴ δεῖχται ὑμᾶς,
μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πό-
λεως ἐκείνης, ἐκτινάξτε τὸν κονιορ-
τὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-
τερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γο-
μόρραν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πό-
λει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς
ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γί-
νεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ
ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 Προσέχετε^b δὲ ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς
εἰς συνάγρια, καὶ ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
βασιλεῖς ἀρχήσεσθε ἐνεκὸν ἑμοῦ, εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑ-
μᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τι

^a sc. υἱός.

^b sc. ἡμᾶς.

χεται· καὶ ὁ ἐμὶ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήσεται· καὶ ὁ δεχόμενος δικαίον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήσεται.

42 Καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ^α μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολείψῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κιφ. ια'. χι'.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσιν ὁ Ἰησοῦς διατάσσαι τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν,^β τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῇ δεσμωντηρίᾳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἑτέρον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀπακριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ὅ ἄκούετε καὶ βλέπετε.

5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

6 Καὶ μακάριός ἐστιν, ὅς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν

ἔρημον διδάσασθαι; ἐκαλάμην ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφισμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακά^δ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων εἰσὶν.

9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; καὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γὰρ ἐστὶ περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.

11 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφύτευσαν.

14 Καὶ εἰ θέλετε διξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἥλιος ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκούετω.

16 Τίνι δὲ ὁμοίᾳσω τὴν γενεάν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λέγουσιν, Ὁυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀρχήσασθε· ἐξηγήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐνόησατε.

^α sc. ὑδατος.

^β sc. Ἰνικα.

^γ sc. μὴ.

^δ sc. ἱματία.

18 Ἦλθι γὰρ Ἰωάννης μῆτις ἰσθίον, μῆτις πίον· καὶ λέγουσι· Δαιμόνιοι ἔχου.

19 Ἦλθιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἰσθίον, καὶ πίον· καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τιλανῶν φίλος καὶ ἀμαρτανλῶν· καὶ ἰδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ἐνιδίξιν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλείσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετινόησαν.

21 Οὐαὶ σοι Χορραζὶν, οὐαὶ σοι Βηθσαιδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκεσιν καὶ σποδῇ μετινόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ἐψηθῆσας, ἕως ἄδου καταδοξασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοὶ.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογούμεαι σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συντήσαν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ ἡπείαις.

26 Ναὶ, ὁ πατήρ², ὅτι οὕτως ἐγένετο ὑποκρίσιν ἡμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ

τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδὲς ἐπιγνώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπηρώσκει· εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατι τὸν ζυγόν μου ἐν ὑμῶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅπως ἴμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν τῇ ψυχῇ ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρόν ἐστιν.

Κεφ. ιβ'. xii.

Εἰς ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπαρτήθη Ἰησοῦς ταῖς σάββασιν διὰ τὴν σποράν· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπύκνωσαν, καὶ ἤρξατο πύλλαι σταχύας, καὶ ἰσθίον.

2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, αἱ μαθηταὶ σιπιοῦσιν ὁ οἶα ἔστι πικρὴν σάββατον.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ ἀνέγνωτε τί ἐπαρήκει Δαβὶδ, ὅς ἐπικύνησιν [αὐτὸς,] καὶ αἱ με αὐτοῦ;

4 Πᾶς ἐσθλήθη εἰς τὸν οἶον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τί προθέτως ἔφαγον, ὥς οἶα ἔξεν ἰ αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ ταῖς ἐκείνῳ μέναις;

5 Ἡ οἶα ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἐκείνῳ ἐν τῷ καιρῷ τὸ σάββατον βεβαλοῦσι, καὶ ἀνάτιμαί εἰσι;

² Nom. pro voc. Atticè.

ταί τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων· Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρεῖ.

46 Ἐτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.

47 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστῆκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἀν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, τοῦ^α ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστί.

Κεφ. ιγ'. xiii.

ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.

2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοὺ, ἐξηλθὲν ὁ σπέρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἦλθε τὰ πτενιὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰ^b πετρώδη, ὅπου οὐκ ἔχει γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέσθον αἱ ἀκανθαί, καὶ ἀπίπνιξαν αὐτά.

8 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δίδεται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δίδεται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συννοοῦσι·

14 Καὶ ἀναπληροῦται [ἐπ'] αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου, ἡ λέγουσα· Ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-

^a sc. ὅντος.

^b sc. μέση τοῦ ἀγροῦ.

μοὺς αὐτῶν ἐκάμμουν, μήποτε ἴδωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τοὺς ὠσὶν ἀκούσῃσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσιν· καὶ τὰ ὧτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὲν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπιθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπτε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ ποταρὸς, καὶ ἀρπάξῃ τὰ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παραπλήρης ὁδὸν σκαρῆς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σκαρῆς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν.

21 Οὐκ ἔχει δὲ βίβαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρος ἐστὶ· γινώσκων δὲ θλίψιν ἢ διωγμὸν διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάθαρτας σκαρῆς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἵματος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπερίγυι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σκαρῆς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ συνιάν· ὃς δὲ καρποφορεῖ, καὶ ποιῷ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρί-

θκει αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοίᾳ ἢ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἀνθρώποι σπείρουσι καλὸν σπέρμα ἐν ἄγρῳ αὐτοῦ.

25 Ἐν δὲ τῷ καθιδεῖν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἐνὰ μέσῳ τῆς σίτου· καὶ ἀπῆλθεν.

26 Ὅτι δὲ θελήσῃσι ὁ χορὸς, καὶ καρπὸν ἵκανῆσαι, τότε ἔφθην καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσιλθόντις δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκαδοπότου, εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐκ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἄγρῳ; πῶθι οἱ ἐχμοὶ [τὰ] ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἵκανῆσεν. Οἱ δούλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλωμεν οὖν ἐπιλθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ ἔφη· Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκρίζωσιν ἅμα αὐταῖς τὸν σῖτον.

30 Ἀφ' οὗ συναινεῖσθαι ἀμφοτέρω μέχρι τοῦ θρισμοῦ· καὶ [τῷ] καιρῷ τοῦ θρισμοῦ ἐρῶ τὰ θριστάς· Συλλέξεται πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσονται αὐτὰ εἰς δέμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγεται εἰς τὴν ἀποθήκην μου·

31 Ἄλλην παραβολὴν παρίθκει αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοίᾳ ἐστὶ ἢ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν πύκναι σινάπης, ἣν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἄγρῳ αὐτοῦ·

32 Ὁ μικρότερος μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐτὸς ἐξηῇ, μῦζον τῶν λαχάνων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

τασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἀλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνεκρύψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἔξυμῶθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥῆθιν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἀνοιξάντων ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεῖξομαι κικρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

36 Τότε ἀφίει τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.

39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνος ἐστίν· οἱ δὲ θρισται, ἄγγελοι εἰσιν.

40 Ὡςπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου.

41 Ἀποστείλῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν·

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν καμίνον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὥτα ἀκούειν, ἀκούτω.

44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὗρὼν ἄνθρωπος ἐκρύψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα, ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ, ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·

46 Ὃς εὗρὼν ἓνα πολυτίμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν, πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σκηνῇ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

48 Ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κατὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

50 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν καμίνον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε.

52 Ὁ δὲ ἔπιν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθη-
τευθὴς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν, ὁμοίος ἔστιν ἀνθρώπῳ ἐκα-
δοσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θυσσαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ πα-
λαιά.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτι ἐπίλειπον ὁ
Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
μετῆρσι ἐκύβην.

54 Καὶ ἰλθὼν εἰς τὴν πατρίδα
αὐτοῦ, ἰδίδωσκιν αὐτοὺς ἐν τῇ
συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπλήτ-
τισθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πά-
θιν τούτῃ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ
δυναμίεις;

55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκ-
τονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοί
αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσὴς, καὶ
Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ
πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς ἴσιν; πῶθι οὖν
τούτῃ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἰσκαριολίζοντο ἐν αὐ-
τῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπιν αὐτοῖς·
Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησιν ἐκεῖ δυ-
νάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν
αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ καιρῷ ἤκουσαν
Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοήν
Ἰησοῦ.

2 Καὶ ἔπι τοῖς καισὶν αὐτοῦ·
Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής·

αὐτὸς ἠγάρεθ ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐπνεύον
ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας
τὸν Ἰωάννην, ἔθηκεν αὐτὸν, καὶ
ἔθηκε^α ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδ
τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ.

4 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν-
νης· Οὐκ ἔστιτί σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ δίδων αὐτὸν ἀπακτεῖναι
ἐφοβήθη τὸν ὄχλος, ὅτι ὡς πε-
φῆται αὐτὸν εἶχειν.

6 Γινώσκων^β δὲ ἀγαμέμων τι
Ἡρώδου, ἀρχίσαστο ἡ θυγάτηρ
τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ· καὶ
ἤρσεν τῷ Ἡρώδῃ.

7 Ὅθιν μὲν ὅρκου ἀμολόγησεν
αὐτῇ δοῦναι ὅ ἐάν αἰτήσεται.

8 Ἡ δὲ, περὶδυσσασθῆσα ὑπὸ
τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησί,
ἄδελφε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς
διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συ-
νακαμμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πείψας ἀπεκεφάλισεν
τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐ-
τοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἰδὼσα τῇ κε-
ρασίᾳ καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐ-
τῆς.

12 Καὶ προσελθόντες αἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἤρσαν τὸ σῶμα, καὶ
ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἰλθόντες ἀπήν-
γυλιν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας^γ ὁ Ἰησοῦς
ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ καὶ
ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Κα

^α Aor. pro Plusq.

^β sc. συμπόσιον.

^γ sc. λαῖμα.

χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναanaία, ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκράυγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλεησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ᾗρᾶν αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπίσθεν ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἀπιστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσκύνει αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυνάρχοις.

27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γεννηθῶ σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-

λοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

31 Ὅσπερ τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς ἡντίκειν οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἡμέραις ἄρτοι τοσούτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσούτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεύον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπύριδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθiónτες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολῦσας τοὺς ὄχλους,

ἀνθρα εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἔλθει εἰς τὰ ἔρια Μαργαλά.

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πιεράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖοι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδιδῆναι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀπακριθεὶς, ἔπειν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγεται, Εὐδία· πυρρᾶζου γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρῶτ', Σήμερον χιμῶν πυρρᾶζου γὰρ στενγνάζει ὁ οὐρανός. Ἰπταίνεται, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκειται διακρίναι, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθαι;

4 Γενὰ ποταρὰ καὶ μωχμαλὶς σημεῖοι ἐπιζητῶν καὶ σημεῖοι οὐ δοθήσονται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰησοῦ τοῦ προφῆτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπιλάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπειν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διαλογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔλαβον.

8 Γενὰ δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἔπειν [αὐτοῖς]· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔλαβετε;

9 Οὐκ ἔπειν οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίλους ἔλαβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν

πεντακισχιλίων, καὶ πόσους σφουρίδας ἔλαβετε;

11 Πῶς οὐ τοῦτο, ὅτι οὐκ ἄρτου ἔπειν ὑμῖν, προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;

12 Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ ἔπειν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν μέσην Καισαρείας τῆς Φιλιπποῦ ἤρξατο τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· Τίνα με λόγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

14 Οἱ δὲ ἔειπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἰερραίας, ἢ ἐν τῶν προφητῶν.

15 Λέγου αὐτοῖς· Ἰμῶς δὲ τίνα με λόγουσι εἶναι;

16 Ἀπακριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος, ἔπειν· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀπακριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔπειν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐ ἀπεκάλυψί σοι, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου, ὁ ἐν ταῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς.

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδμῆναι ἐν ταῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λυμέναι ἐν ταῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε δημοτύλιετο τὴν

ταί τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρνα τῶν πρώτων· Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἐτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοῦ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.

47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐσθίκασι, ζητοῦντίς σοι λαλῆσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, τοῦ^α ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.

2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἱκομέντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοῦ, ἐξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεισε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἤλθε τὰ πτενιὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰ^β πετρώδη, ὅπου οὐκ ἔχει γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

6 Ἠλίου δὲ ἀνατείλαντος ἔκαυματίσθη· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέσθυσαν αἱ ἀκανθαί, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 Ἀλλὰ δὲ ἔπεισεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δίδονται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δίδονται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιούσι·

14 Καὶ ἀναπληροῦνται [ἐπ'] αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα· Ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-

^a sc. ὄντος.

^b sc. μίση τοῦ ἀγροῦ.

μοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ᾠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσασθαι αὐτούς.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ἅτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὲν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπιθυμῶσαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἐρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρθείς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρθείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν.

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρος ἐστὶ· γενόμενης δὲ θλίψεως ἢ διαγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρθείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπίπτει τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπὸς γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρθείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ συνιάν· ὃς δὲ καρποφορεῖ, καὶ ποιῇ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρή-

θκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώποις σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν ἄγρῳ αὐτοῦ.

25 Ἐν δὲ τῷ καθιέθειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐσπυρε ζιζάνια ἀπὸ μίσου τοῦ σίτου· καὶ ἀπῆλθεν·

26 Ὅτε δὲ ἐξολόσθησιν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποιήσῃ, τότε ἐφύη καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσιλθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπυρεται ἐν τῷ σῷ ἄγρῳ; πόθεν οὖν ἔχει [τὰ] ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλεις οὖν ἐπιλθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐ· μήποτε συνιέντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσῃ ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

30 Ἀφετε συναρξάνεσθαι ἀρπύγας μέχρι τοῦ θρισμοῦ· καὶ [τῷ] καιρῷ τοῦ θρισμοῦ ἐρῶ τοὺς θριστάς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτὰς· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου·

31 Ἄλλην παραβολὴν παρήθκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἐστὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπης, ὃν λαθὼν ἄνθρωπος ἐσπυρεν ἐν τῷ ἄγρῳ αὐτοῦ·

32 Ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐτὸ ἐξηθῇ, μείζον πάντων λαχάνων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πτερινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κα-

τασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἀλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνεκρυψεν εἰς ἅλευρου σάτα τρεῖς, ὥς οὗ ἐξυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥῆθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεῖξομαι κικρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

36 Τότε ἀφίει τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὁ δὲ ἄγρος, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.

39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντελεία τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοι εἰσιν.

40 Ὡςπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· οὕτως ἐστὶ ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου.

41 Ἀποστείλῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἄγγελους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν·

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὥτα ἀκούειν, ἀκούετω.

44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὗρὼν ἄνθρωπος ἐκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα, ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ, ἐμποδῶν, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·

46 Ὃς εὗρὼν ἓνα πελυτιμον μαργαρίτην, ἀπέλθων, πῆρακε πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σακκῇ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

48 Ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναστρέψαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀργεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἐστὶ ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

50 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε.

52 Ὁ δὲ ἔπιν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθη-
τευθὴς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν, ὅμοιος ἔστιν ἀνθρώπῳ ἐκα-
δοσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θυσσαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ πα-
λαιά.

53 Καὶ ἔγιντο, ὅτι ἐτίλειον ὁ
Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
μυηθεὶς ἐκείθιν.

54 Καὶ ἔλθων εἰς τὴν πατρίδα
αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ
συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε ἐκπλήτ-
τισθαι αὐτοὺς, καὶ λίγην· Πό-
θεν τούτῃ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ
δυναμεῖς;

55 Οὐχ αὐτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκ-
τονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοί
αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσὴς, καὶ
Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ
παῖσαι πρὸς ἡμᾶς ἴσιν; πῶθεν οὖν
τούτῃ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἰσκαριαζίζοντο ἐν αὐ-
τῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπιν αὐτοῖς·
Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησιν ἐκεῖ δυ-
νάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν
αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. xiv.

ΕΝ ἱερίῳ τῷ καιρῷ ἤκουσαν
Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν
Ἰησοῦ·

2 Καὶ ἔπι τοῖς παισὶν αὐτοῦ·
Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής·

αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐπὶ ἐργοῦσιν
ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσα-
τον Ἰωάννην, ἰδὼν αὐτόν, καὶ
ἰδὼτα^α ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδ
τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ.

4 Ἐλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν-
νης· Οὐκ ἔξιστί σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ δίδων αὐτόν ἀποκτεῖναι
ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς πε-
φῆται αὐτὸν εἶχεν.

6 Γενεσίαν^β δὲ ἀγομείων τι
Ἡρώδου, ἀρχήσατο ἡ θυγάτηρ
τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ· καὶ
ἤρξατο τῷ Ἡρώδῃ·

7 Ὅθιν' μετ' ὅρκου ἀμολόγησεν
αὐτῇ δοῦναι ὃ αἰτήσεται.

8 Ἡ δὲ, πρὸς δαπανθῆσα ὑπὸ
τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶ
ἄνδ' ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς
διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συ-
νανακνήμενους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πένψας ἀποκαθάλει
τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐ-
τοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῇ κ.
ρασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐ-
τῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ σῶμα, καὶ
ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπή-
γυναν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας^γ ὁ Ἰησοῦς,
ἀνεχώρησεν ἐκείθιν ἐν πλοίῳ· καὶ
ἤρμιοι τόποι κατ' ἰδίαν. Κα

^α Aor. pro Plusq.

^β sc. συμπόσιον.

^γ sc. ἱερίῳ.

ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξαλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολλὸν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐβρόμεισε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

15 Ὁψίας^a δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρεῖλην· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγορεύσασιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους [καὶ] λαθὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναθεύσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνας πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθiónτες ἦσαν ἄνδρες ὥστε πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

22 Καὶ εὐθείας ἠνάγκασεν [ὁ Ἰησοῦς] τοὺς μαθητάς [αὐτοῦ] ἱμεθῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας^a δὲ γενομένης, μόλις ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς [ὁ Ἰησοῦς,] περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες· Ὅτι φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἐκράξαν.

27 Εὐθείας δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσύνε· ἐγώ ε�μι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ· ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σὲ ἰελθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἰελθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων· Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθείας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπιλάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί^b ἐδίστασας;

32 Καὶ ἱμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἰελθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

^a sc. ὥρας.

^b sc. αἵτιον.

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρίτ.

35 Καὶ ἐπιγόντες αὐτὸν εἰς ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπίστανται εἰς ὅλην τὴν περίχρουν ἐκείνην, καὶ προσήγγικαν αὐτῷ πάσας τοὺς κακῶς ἔχοντας·

36 Καὶ περιεκάλεον αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψινται τοῦ κροσπίδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διασώθησαν.

Κιφ. ιβ. xv.

ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου περιβαίνουσι τὴν παραδοσιν τῶν προκυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτοι ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς περιβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παραδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετύλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ὁ καταλογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τιλετάτω.

5 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν· Ὁς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δώρο, ὃ ἐστὶν ἐξ ἡμοῦ ἀφελθὲς· καὶ οὐ μὴ τιμὴ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παραδοσιν ὑμῶν.

7 Ἐποκρίθαι, καλῶς προσέφητις περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 Ἐγγίξου μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χυλίοι

μι τιμῇ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρῃ ἀπέχθη ἀπ' ἡμοῦ.

9 Μάτην δὲ σβένονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸ ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε κα συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσχερόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσιλθόντες εἰς μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸ λόγον, ἰσκανδαλίσθησαν;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Πάσα φυτίλ, ἣν οὐκ ἐφύττειται ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκρίζωθήσεται.

14 Ἀφῆτε αὐτοὺς· ὀδηγαὶ εἰς τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἵαν ὀδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βυθὸν πωυύονται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκρῆν καὶ ὑμεῖς, ἀκούετε ὅτι;

17 Οὐκ ἔχω νοῦν, ὅτι πᾶν τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰ τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφῆ δρόμῳ ἐκβάλλεται;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, καὶ πάντα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχεται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχῆαι, πορνείαι, κλοπαὶ ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτά ἐστιν τὰ κοινῶν τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀκρῆν

χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία, ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλεησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἤρᾶτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κραεῖς ὅπισθεν ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἀπειστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσκύνει αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυνάρχοις.

27 Ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' αὐτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-

λοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐβράβειυσεν αὐτούς.

31 Ὅτι τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλισάμενος τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, εἶπεν· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς ἡστέεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ἰδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἡμέραις ἄρτοι τοσούτοι, ὥστε χορτάσασαι ὄχλον τοσούτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπισεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἰχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπύριδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθίνοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολῦσας τοὺς ὄχλους,

ἀνὴρ εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαργαλά.

Καθ. 15'. XVI.

ΚΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδιδῆναι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρρᾶζι γὰρ ὁ οὐρανός·

3 Καὶ πρῶτ', Σίμενοι χυμῶν πυρρᾶζι γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός· Τεκκεῖται, τὸ μὲν πρόσθετον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεία τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε·

4 Γινώσκοντες καὶ μικροὺς σημεῖον ἐπιζητεῖτε καὶ σημείον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, ἢ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάν· τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἐπιλάβοντο ἄρτους λαοῦν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διλογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 Γινὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν [αὐτοῖς]· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ἐλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε·

9 Οὐκ ἔχετε οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πενταχιλίων, καὶ πόσους κοφίλους ἐλάβετε·

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν

πενταχιλίων, καὶ πόσους σπουδαίως ἐλάβετε·

11 Πῶς οὐ νοῦτε, ὅτι οὐκ ἔσται ἵσος ἡμῖν, προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων·

12 Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ ἔσται προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν μίσην Καισαρείας τῆς Φιλίπποις ἡρώτα τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, λίγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου

14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν, ἢ ἓν τῶν προφητῶν.

15 Λέγου αὐτοῖς· Ὑμεῖς τίνα με λέγετε εἶναι·

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος, εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμεν Βαριθαῖ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ἁίδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς·

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε διευτύλατο ταῦς

θηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν [Ἰησοῦς] ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλασόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ, λέγων· Ὑψίστῳ σοι^α, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπάγε ὀπίσω μου, Σαταναῖ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀρᾶτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι·

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρεσθαι αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ^β ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ, ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ.

28 Ἄμην λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἰσθηκότων, οἵτινες οὐ

μὴ γένωνται θανάτου, ἕως ἃν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΚΑΙ μετ' ἡμέρας ἐξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετιμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἔγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηναίς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ.

5 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φαινή ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, Φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπισον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδεὶα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

^α sc. ἔσται Οἰός.

^β sc. κατὰ.

9 Καὶ καταβαίνοντες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐκτάλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδὲν εἴπατε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεφῶν ἀναστῇ·

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίας δι' ἐλθὺν πρῶτος;

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπακριθὺς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτος, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπίγνωσαν αὐτόν· ἀλλ' ἠποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετὴν αὐτῷ,

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλίσσον μου τὸν υἱόν, ὅτι σιληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ·

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν ταῖς ματαῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησιν αὐτὸν διαρκεῖνσαι.

17 Ἀπακριθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὁ γυνεὶ ἄπιστος καὶ διαστραμμένῃ, ἕως πότε ἴσουςαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετί μοι αὐτὸν ἔδε.

18 Καὶ ἐπιτίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἰδεραιπύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ἄρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπαν· Διατί ἡμῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἰσαλῆναι αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμα γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκος σινάπης, ἐρεῖτε τῷ ὄντι· Μετάθεθι ἐντιῦθι ἐκεῖ, καὶ μετακλίσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατοῖ σι ὑμῖν.

21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκ πορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ κηστούμεν.

22 Ἀναστρεφόμενοι δὲ αὐτὸν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· Μέλλω ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρεδίδεσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,

23 Καὶ ἀπακτινοῦσιν αὐτὸν καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθεῖσθαι· Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν ἡ Καπερναοὺμ, προσῆλθοι οἱ τὰ ἐδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πίτρῳ καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ἡμεῖς οὐ τιμᾷ τὰ διδραχμα;

25 Λέγου, Ναί. Καὶ ὁ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθισεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ἰσοὶ δοαί, Σίμων; εἰ βασιλεὺς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τίλῃ ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῷ ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26 Λέγου αὐτῷ ὁ Πίτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων· Ἐφ' ἧς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς· Ἀραγε ἐλευθεροί εἰσὶ οἱ υἱοί.

27 Ἰνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορεύοις εἰς τὴν Θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὰ ὅτι

πάντα πρῶτον ἰχθύν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβάν, ὁδὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιθ'. XVIII.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ^α αὐτῶν,

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθετε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τούτου, οὗτος ἐστὶν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 Καὶ ὃς ἐὰν διξῇται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστεύοντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῇ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκάνδαλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου, ἣ ὁ πόους σου σκανδαλίζει σε, ἐκκοψον αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἥ καλὸν ἢ κυλλὸν^β, ἢ δύο χεῖρας

ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμος εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὅρατε, μὴ καταφρονήσῃτε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός^γ βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ^δ ἐν οὐρανοῖς.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφίει τὰ ἐνενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανήμενον;

13 Καὶ ἐὰν γένηται εἰρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενηκονταεννέα, τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἡμῶν προσθεῖν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ^δ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπολήται εἰς τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, [καὶ] ἐλεγξον αὐτὸν μετὰξὺ σου καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρθησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παρῶν μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

^α sc. τέσσα-

^β sc. μᾶλλον

^γ sc. χρόνου.

^δ sc. ἔντος.

Ἐάν δι παρακούσῃ αὐτῶν,
ἢ ἑκκλησίᾳ· ἵαν δι καὶ τῆς
σίας παρακούσῃ, ἵστα σοι
ἡ ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὁ τιλαίτης.

Ἀμὲν λέγει ὑμῖν, ὅσα ἵαν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἵστα διδο-
ν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἵαν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἵστα λαλο-
ν τῷ οὐρανῷ.

Πάλιν λέγει ὑμῖν, ὅτι ἵαν
μαῖν συμφωνήσασιν ἐπὶ τῆς
πρὸς πατρὸς πραγματος, οὗ
ἰσχυρῶνται, γινώσκονται αὐτοῖς
τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐ-

Οὗ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς
ῥῆμοι ἕως τὸ ἵαν ἄνωμα, καὶ
ἡ μέση αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ
ἡ, εἶπεν· Κύριε, ποσάκις
θήσω ἐς ἡμεῖς ὁ ἀδελφός μου,
φῆσιν αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ
σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως
ποσάκις ἑπτά.

Διὰ τοῦτο ἀρμολογία ἡ βα-
σιλῆως τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων βα-
σιλῆως ἡ ἐκκλησίᾳ συνάγει λόγον
τῶν δούλων αὐτοῦ.

Ἀρξάμενος δι αὐτοῦ² συ-
νέστη, προσήγγισεν αὐτῷ ἕως ὀφθαλμοῦ
ταλαιάντων.

Μὴ ἔχοντος δι αὐτοῦ ἀπο-
σταλῆναι αὐτὸν ὁ κύριος
παραβῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα
ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι.

Ποσὶν οὖν ὁ δούλος προσ-
εἴπῃ, λέγων· Κύριε, μα-

καρδύμενος ἐπ' ἡμεῖς, καὶ πάντα
σοι ἀποδώσω.

27 Σπαραγχισθεὶς δι ὁ κύ-
ριος³ τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπύ-
κνισεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάκρυον ἀφῆκεν
αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δι ὁ δούλος ἐκεί-
νος, εἶπεν ἵαν τῶν συνδούλων αὐ-
τοῦ, ὅς ἄφηνεν αὐτῷ ἐκαστὸν δε-
κάριον· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἵππι-
ον, λέγων· Ἀπέδος μοι, ὅ, τι
ὀφείλεις.

29 Πρωτὸν οὖν ὁ σύνδουλος αὐ-
τοῦ [ἕως τοὺς πόδας αὐτοῦ] παρ-
εκάλεσε αὐτὸν, λέγων· Μακαροῦμε-
νος ἐπ' ἡμεῖς, καὶ πάντα ἀποδώ-
σω σοι.

30 Ὁ δι οὐκ ἤθελεν· ἀλλ'
ἀπειλῶν, ἔβαλεν αὐτὸν ἕως φυ-
λακῆς, ἕως³ οὗ ἀποδοῦν τὸ ὀφειλ-
όμενον.

31 Ἰδόντες δι οἱ σύνδουλοι αὐ-
τοῦ τὰ γινόμενα, ἐλυπήθησαν
σφόδρα· καὶ ἐλθόντες δισέφθησαν
τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γινόμε-
να.

32 Τότε προσκαλισάμενος αὐ-
τὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ·
Δούλε ποιηρὲ, πᾶσαι τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκα σοι, ἐπὶ παρακα-
λέσας με.

33 Οὐκ ἴδου καὶ σὺ ἐλπίσας
τὸν σύνδουλό σου, ὅς καὶ ἐγὼ σὺ
ἡλίσσας;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐ-
τοῦ παρίδωκεν αὐτὸν τοῖς βασαν-
ισταῖς, ἕως³ οὗ ἀποδοῦν πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ

² ε.ς. λόγον³ ε.ς. πρὸς³ ε.ς. τοῦ χρέους

γούς,] καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὥδε ἐσθήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελώνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιος, λήψεται.

8 Ὁ φύλας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ θηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα^α λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ θηνάριον.

11 Λαθόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,

12 Λέγοντες· Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν^β, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βασιτάσας τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ θηναρίου συνεφώνησάς μοι;

14 Ἄρον τὸ σὸν, καὶ ὑπάγε· θέλω δὲ τοῦτω τῷ ἐσχατῷ δοῦναι ὡς καὶ σοι.

15 Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὁ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου ποιηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, παρέλαβε τὸς δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἴδου, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι· καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ,

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβοδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ· Εἰπέ, ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ἐναντίμων σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, [καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι]; Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα.

23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πῖσθε, [καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσθε]· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐναντίμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά-

^α sc. μίσθον.

^β sc. ἔργον.

μανες αὐτοὺς, εἰπὺν· Οἴδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἰσθῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι καταξουσιάζουσιν αὐτῶν.

26 Οὐχ οὕτως [δὲ] ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐστιν θίλη ἐν ὑμῖν μέγας γινέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος·

27 Καὶ ὅς ἐστιν θίλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δούλος.

28 Ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακομηθῆναι, ἀλλὰ διακομῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· λύτερον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένοις αὐτῶν ἀπὸ Ἱερικῶν, ἠκολούθησεν αὐτοῖς ὄχλος πολὺς.

30 Καὶ ἰδὼν, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παρέρχεται, ἔκραζαν, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὸς^α Δαβὶδ.

21 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπιτίμησιν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μᾶλλον ἔκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὸς^α Δαβὶδ.

32 Καὶ στάς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν· Τί θέτε ποιῆσαι ὑμῖν;

33 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καθ. κα. XXI.

ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῇ πρὸς

τὸ ὄρος τῶν ἑλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,

2 Λέγων αὐτοῖς· Περιεβήθητε ἐπὶ τὴν κῆρην, τὴν ἀπέναντι ὑμῶν καὶ εὐθὺς εὐρήσετε δύο δεδεμέναι καὶ πᾶλον μετ' αὐτῆς· λυσατέ αὐγάγετέ μοι.

3 Καὶ ἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ τὸ ἐμῷ ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖα ἔχῃ· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτοὺς.

4 Τοῦτο δὲ ἅλοι γέγονε, ὅτι πληρωθῇ τὸ ῥῆθι διὰ τοῦ προφῆτου, λέγοντος·

5 Εἰπάτε τῇ θυγατρὶ Σιῶ Ἰδὼν, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σπράγξ, καὶ ἐπιδοκῶν ἐπὶ ὄνο καὶ πᾶλον υἱὸν ὑπεζυγίου.

6 Περιεβήντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προείπατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πᾶλον, καὶ ἐπίθκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπκάθισαν ἐπάνω αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρεψεν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν θύτρων, καὶ ἔστρέφοντο ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προέγοντο καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· ἐλογιζόμενος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ ἐπιστρώσαντες αὐτοῦ ἱεροσόλυμα, ἐτίσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστιν οὗτος;

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Ὁ τὸς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφῆτης, ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

^α υἱὸς προφ.

^β ε. c. ἔστι.

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλουιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

14 Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

15 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὑσῶναι τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν·

16 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Καί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, Ὅτι ἐκ στόματος ἱησῶν καὶ θηλαζόντων κατηρτίσθαι αἶνον;

17 Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἡκολούθη ἐκεῖ.

18 Πρωίᾳ^a δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπαύσατο.

19 Καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γίνηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ.

20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταί, ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακρίβητε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· Ἀρῇτι, καὶ βληθήτι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.

22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσῃτε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψισθε.

23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθεν αὐτῷ διδάσκωντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἑνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἔρῳ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποίῳ.

25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· Οὐκ οἶδμεν. Ἐφ' αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποίῳ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου.

^a sc. ἄρα.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ θύλω· ὅστις δὲ μετὰ μετὰ μετὰ, ἀπὸ ἡλθε.

30 Καὶ προσελθὼν τῷ διευτρίῳ, εἶπεν αὐτῷ· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἐγὼ, κύριε, καὶ οὐκ ἀπὸ ἡλθε.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι αἱ τιλῶναι καὶ αἱ πόρται προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῇ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστύσασιν αὐτῷ· οἱ δὲ τιλῶναι καὶ αἱ πόρται ἐπίστυσαν αὐτῷ· ὑμῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετὰ μετὰ ὅστις, ὁ τοῦ πιστεύουσι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούστω· Ἀνθρωπὸς [τις] ἦν οἰκοδομῶν, ὅστις ἐκτίσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὴν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληρὸν, καὶ ἐκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, ὁ δὲ ἀπέστειλε τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὅν μιν ἴδωσαν, ὅν δὲ ἀπέκτυναν, ὅν δὲ ἐλθοβολήσαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείους τῶν πρώτων· καὶ ἐπείθοντο αὐτοῖς ὁσάυτως.

37 Ὅτις δὲ ἀπέστειλε πρὸς

αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐκταράσονται τὸν υἱόν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστι ὁ κληρονόμος, διὸτι ἀπακτείνωμεν αὐτὸν, κατὰσχόμενοι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξ ὧν ἐξ αὐτοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτυναν.

40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς καὶ κῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδοῦνται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐ δίκαιον ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Δίδοι ὁ ἀποδοῦναι οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγινῆκεν εἰς κερὶ λην γυνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὐτῇ, καὶ ἵσθι θυρωροὶ ἐν ὁσὶν οὐκ ἔστιν ὁ κύριος;

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅ ἀρθῇσιν ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἰσθμὸς πᾶσι τοῖς καρποῖς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ πῶν ἐπὶ τῷ λίθῳ τοῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν ἂν πίση, λαμῆσιν αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἐγινώσκον ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κτείνῃσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους ἐπιθεῖν ὡς προφῆτην αὐτῶν εἰς χεῖρας

^a sc. περιόρμαι. ^b sc. ἱκανα. ^c sc. κατὰ; vel Acc. pro Nom. Att.

Κεφ. κβ'. XXII.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λίγων·

2 Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ^α καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον εἰλθεῖν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λίγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦρά μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπήλθον· ὁ μὲν ἐπὶ τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

7 Ακούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὤργησθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκεῖνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Περύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρῃτε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς

θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμωθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· Διήσαντες αὐτοῦ πύλας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἐξίστι δύναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ;

18 Γινὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πιρᾶζετε, ὑποκριταί;

19 Ἐπιδιέκατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου· Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίτος ἡ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ^β Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ^β τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

^α sc. ἵνα κα τοῦ.^β sc. πρᾶγματα.

22 Καὶ ἀκούσαντες ἰθαύμασαν καὶ ἀφίντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἑκτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ ἵνα ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρεάσῃ αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσὴς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρινοὶ οὗ ἀδελφῆς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἐτελεύτησεν· καὶ, μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ὡς τῶν ἑπτὰ.

27 Ὅτιτοι οὖν πάντων ἀπίσταν καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνας τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀπεκρίθεις δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλατῶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὕτως γαμοῦσιν, οὗτοι ἐγκαθίζονται, ἅλλ' ὥς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ ἔσιν.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὰ βιβλία ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντες·

32 Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἰθίμενοι τοὺς Σαδδουκαίους, συήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό·

35 Καὶ ἐπηρεάσθησαν εἰς ἑξ αὐτῶν, νομικὸς, πυράζων αὐτὸν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διαίτῃ σου.

38 Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μετὰ αὐτὴν ἐντολή.

39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κείμενται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρεάσθησαν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς

42 Λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνας υἱὸς ἐστὶ; Διγούσει αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ.

43 Λέγου αὐτοῖς· Πᾶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι^α Κύριος αὐτὸ καλεῖ; λέγων·

44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ὡς ἂν ποῦς ἐχθρούς σου ὑποποδίσῃ τοὺς ποδῶν σου.

45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριος, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ;

46 Καὶ οὕτως ἰδύνατο αὐτῇ

^α α. ἀγίῳ.

ἐκὶ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ [ἄγγι] ἀγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.

32 Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἅπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στῆσι τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐναντίων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·

35 Ἐπύνασα γὰρ, καὶ ἰδὼν κατὰ μοι φαγεῖν· ἰδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με·

36 Γυμνὸς, καὶ περιβάλετέ με· ἡσθένησα, καὶ ἐπισκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με.

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δέ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιβάλομεν;

39 Πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς· Ἀμὲν λέγω ἵψ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τού-

των τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἡμοὶ ἐποιήσατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐναντίων· Περιέυσθε ἀπ' ἡμοῦ οἱ καταραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

42 Ἐπύνασα γὰρ, καὶ οὐκ ἰδὼν κατὰ μοι φαγεῖν· ἰδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με·

43 Ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπισκέψασθέ με.

44 Τότε ἀποκριθήσονται [αὐτῷ] καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;

45 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ἵψ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἡμοὶ ἐποιήσατε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κς'. XXVI.

ΚΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλειον ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

2 Οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

4 Καὶ συνθεοιούναντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλω, καὶ ἀποκτείνωσιν.

5 Ἐλεγον ὅτι Μὴ ἐν τῇ ἱερῇ, ἵνα μὴ θέρυδος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γινομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 Προσῆλθον αὐτῷ γυνὴ ἀλάστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγωνιάκουν, λέγοντες· Εἰς τί ἢ ἀπώλεια αὕτη;

9 Ἠδύναντο γὰρ τοῦτο [τὸ μύρον] κερῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.

10 Γινούσθε δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἔπειν αὐτοῖς· ἂν τί κόπους παρίσχει τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλοὶ ἐργάσατο εἰς ἐμὲ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' αὐτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἰσταφιάσαι με ἱπομένει.

13 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐπαιήσιν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς,

15 Εἶπεν· Τί θέλεις μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῇ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ^β τῶν ἑξῶν προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἵτοιμάσωμέν σοι φαγῆν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ ἔειπεν· Ἰπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δῶνα, καὶ ὑπάτοι αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἤγγις ἐστίν, πρὸς σὺ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἵτοιμάσαν τὸ πάσχα.

20 Ὁφίας^γ δὲ γινομένης, αὐτο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 Καὶ ἰσθιόντων αὐτῶν, ἔειπεν· Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐξ ὑμῶν παραδώσω με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφοδρῶς, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι ἠγῶ ὑμῖν, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀπεκρίθας, ἔειπεν· Ὁ ἰσθιάσας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρεβλίῳ τῇ χύμα, οὗτός με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ οὐκ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκίνη, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγινήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος.

25 Ἀπεκριθὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτόν, ἔειπεν· Μήτι ἠγῶ ὑμῖν, Ῥαββί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐλογήσας^δ, ἔκλασεν^ε, καὶ ἔδωκε τοῖς

^α sc. διὰ. ^β sc. τῇ ἡμέρᾳ. ^γ sc. δρας. ^δ sc. τὴν Θείαν. ^ε sc. ἐν ἡ

μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβοιτε, Φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφῃσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγει δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης.

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με, προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ [καὶ] πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἐφ' αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὲν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλκίτορα φανῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Καὶ νῦν δὴ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὅμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γιβσημαῖ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·

Καθίσαιτε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπιθῶν προσεύξωμαι ἐκεῖ.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεδεδαιου, ἤρξατο λυπῆσθαι καὶ ἀθρονεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπαισεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πατέρ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορεῖν μετ' ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεται ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπιθὼν προσεύξατο, λέγων· Πατέρ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ αὐτὸ πίνω, γενήθω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφίεις αὐτοὺς, ἀπιθὼν πάλιν, προσήγατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἶπαι.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπόν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
δης χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

ἢ Ἐγείσθη, ἄγγελοι· ἰδοὺ,
ὡς ὁ παραδίδους με.

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,
Ἰουδας, υἱὸς τῶν δώδεκα, ἦλθε,
ὡς αὐτοῦ ὄχλος παλὺς μετὰ
μαρῶν καὶ ζύλων, ἀπὸ τῶν
ιερέων καὶ Περὶβυτέρων τοῦ

Ἰ. Ὁ δὲ παραδίδους αὐτὸν,
καὶ αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὅτι
λέγει, αὐτὸς ἵστί· κρατήσεται

Καὶ εὐθὺς προσελθὼν τῷ
Ἰ, εἶπεν· Καῖρε, Ῥαββί· Καὶ
φίλησεν αὐτόν.

Ὁ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
ἄρε, ἰσθ' ὃ πάρεμι· Τότε προσ-
εῖπεν ἐπιτάλαμι τὰς χεῖρας ἐπὶ
Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησεν αὐ-

Καὶ ἰδοὺ, υἱὸς τῶν μετὰ Ἰη-
σοῦς τῶν χεῖρας, ἀπίσκασι
μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατά-
σας τοὺς δούλους τοῦ Ἀρχιερέως,
λαβὼν αὐτοῦ τὸ ὄπιον.

Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
στρεφόν σου τὴν μάχαιραν
καὶ τίπον αὐτῆς· πάντες γὰρ
ἰδόντες μάχαιραν, ἐν μαχαί-
ρα πολοῦνται·

ἢ Ἡ θαυμάσιος ὅτι οὐ δύναμαι
παρακαλῆσαι τὸν πατέρα
καὶ παραστήσει μοι πλείους
δικὰ λεγιῶνας ἀγγέλων·

ἢ Πᾶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ
καὶ, ὅτι οὕτω δεῖ γινώσθαι·

ἢ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λη-
ξέμεν μετὰ μαχαιρῶν καὶ

ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέ-
ραν πρὸς ὑμᾶς ἐκathedύμενη διδά-
σκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκράτη-
σατί με.

56 Τοῦτο δὲ ὅλοι γίνονται, ἵνα
πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προ-
φητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες,
ἀφίεντες αὐτόν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ, κρατήσαντες τὸ
Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφην
τὸν Ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Περὶβυτέραι συνήχθη-
σαν.

58 Ὁ δὲ Πίτρος ἀκολουθεῖ αὐ-
τῷ ἀπὸ μακρόθεν, ὥς τῆς αὐλῆς
τοῦ Ἀρχιερέως· καὶ εισελθὼν ἴσων,
ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδίῳ
τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
Περὶβυτέραι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον
ἐζήτουν ψευδομαρτυρεῖν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι·

60 Καὶ οὐχ εὔρον καὶ πολλὸν
ψευδομαρτυρεῖν προσελθόντων, οὐχ
εὔρον. Ὅτι οἱ δὲ προσελθόντες
δύο ψευδομαρτυρεῖς,

61 Εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύνα-
μαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι
αὐτόν.

62 Καὶ ἀποστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς,
εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀπακρίνη; τί
οὕτως σου καταμαρτυροῦσιν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰσάκπα· Καὶ
ἀπακριβῶς ὁ Ἀρχιερεὺς, εἶπεν
αὐτῷ· Ἐξερκίζω σοι κατὰ τοῦ
Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴ-
πῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ.

64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ
εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἄρετι

μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Δάδετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγων δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς μέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πῖνω μὲθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης.

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προῄξα ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ [καὶ] πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἐφ' αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὲν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Καὶ νῦν με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·

Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπιθῶν προσεύξωμαι ἐκεί.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περιλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθίτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγοῖσαι μετ' ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπιθὼν προσήξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ αὐτὸ πῖνω, γενήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἔλθων εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφίς αὐτοὺς, ἀπιθὼν πάλιν, προσήξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,

καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
δοται εἰς χεῖρας ἀμαρτανῶν.

46 Ἐγερθε, ἄγρυμνε ἰδοὺ,
ἡγγικεν ὁ παραδίδους με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,
ἰδοὺ, Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, ἦλθε,
καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ
μαχαίρων καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν
Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων τοῦ
λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδίδους αὐτὸν,
ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὅτι
ὃν φιλήσω, αὐτὸς ἔστι· κρατήσεται
αὐτόν.

49 Καὶ εὐθὺς προσελθὼν τῷ
Ἰησοῦ, ἔπει· Καίρει, Ῥαββί· Καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπει αὐτῷ·
Ἐταῖρε, ἐφ' ᾧ πάρεμι; Τότε προσ-
ελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
τοῖς Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐ-
τόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰη-
σοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πωτά-
ξας τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως,
ἀφώλυν αὐτοῦ τὸ ὄπτιον.

52 Τότε λέγου αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἀπόστρέφόν σου τὴν μάχαιραν
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ
οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαί-
ρᾳ ἀπολοῦνται·

53 Ἡ δοκιμὴ ὅτι οὐ δύναμαι
ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα
μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους
ἢ δώδεκα λογιώτας ἀγγέλων;

54 Πῶς οὖν πληρωθῶσι αἱ
γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γίνεσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἔπει ὁ
Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λη-
στον ἐξέλθῃ μετὰ μαχαίρων καὶ

ξύλων συλλαβεῖν με· καὶ ἰμέ-
ρην πρὸς ὑμᾶς ἐκτελέσῃ διδά-
σκων ἐν τῇ ἱερᾷ, καὶ οὐκ ἐκρατι-
σατί με.

56 Τοῦτο δὲ ὅλοι γέγονιν, ὅν
πληρωθῶσι αἱ γραφαὶ τῶν προ-
φητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες
ἀφῆκτον αὐτόν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ, κρατήσαντες τὸν
Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφην
τὸν Ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι συνήχθη-
σαν.

58 Ὁ δὲ Πίτρος ἠκολούθη αὐ-
τῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς
τοῦ Ἀρχιερέως· καὶ εἰσλθὼν ἔστη
ἐκάθῃ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδί-
ον τὸ τίλος.

59 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ
Πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλ-
οι ἐξήτηον ψευδομαρτυρίας κατὰ τὸν
Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι.

60 Καὶ οὐχ εὔρον· καὶ πολλοὶ
ψευδομαρτύρουν προσελθόντων, οὐ
εὔρον. Ὅτι οἱ δὲ προσελθόντες
δύο ψευδομαρτύρησαν,

61 Εἶπον· Οὐτως ἔφη· Δύνα-
μαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι
αὐτόν.

62 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς
ἔπει αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη;
οὐταί σου καταμαρτυροῦσιν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰσώπῃ. Κι
ἀποκριθεὶς ὁ Ἀρχιερεὺς, ἔπει
αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τὸν
Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν ἡ-
πῇ, εἰ οὐ εἰ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ.

64 Λέγου αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἰ-
σῆσας· πλὴν λέγου ὑμῖν, ὅτι ὁ

ὄψασθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἔολασθήμῃσι· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρεῖν; Ἴδε, νῦν ἡκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ὑποχρεῖται θανάτου ἐστί.

67 Τότε ἐπέτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐβράβυσαν,

68 Λέγοντες· Προφῆτευσον ἡμεῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσας σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

70 Ὁ δὲ ἡρνήσατο ἔμπροσθεν [αὐτῶν] πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71 Ἐξελεθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη^α, καὶ λέγει τοῖς ἐκεί· Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

72 Καὶ πάλιν ἡρνήσατο μεθ' ὅρκου· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

73 Μετὰ μικρόν^β δὲ προσελθόντες οἱ ἑστώτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ; καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλὸν σε ποιεῖ.

74 Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν, καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμήστη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἔξελθὼν ἔξω, ἐκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ'. xxvii.

ΠΡΩΙΑΣ^α δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.

2 Καὶ δησαντες αὐτόν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰουδας ὁ παραδιδούς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμιληθεὶς, ἀπίστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις,

4 Λέγων· Ἡμεῖς, παραδούς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψε.

5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγαγε.

6 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπὶ τιμῇ αἱμάτων ἐστί.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κερμαίως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἱματος, ἕως τῆς σήμερον.

9 (Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερემίου τοῦ Προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱὸν Ἰσραὴλ.

^α sc. παιδίσκη.

^β sc. χρόνον.

^γ sc. ἑαυτὸν.

^δ sc. ἕως.

10 Καὶ ἴδοντες αὐτὰ εἰς τὸν ἀγγέλῳ τοῦ κερμαῖας, καθά^α συνῆταξέ μου Κύριος.)

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἡμεροσθὴν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπαρώτατο αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

12 Καὶ ἐν τῷ καταγορεύῃν αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ἑνὶ ῥήματι· ὅστις θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἱερτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ θέσμιον, ὃν ἠθέλων.

16 Εἷχον δὲ τότε θέσμιον ἐπίσμοι, λεγόμενοι Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένοι οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐταῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλειτε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἦδὺ γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρίδωκεν αὐτόν.

19 Καθημέριον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπίστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μὰ δὲ σε καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὅτι σε δι' αὐτόν.

20 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἔπιουσιν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολύσων.

21 Ἀπεκριθὲς δὲ ὁ ἡγεμὼν,

εἶπεν αὐταῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπαν Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐταῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν ποιῶν Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτὸ πάντες· Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περιστὰς ἔκραζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐκ ἠθέλει, ἀλλὰ μᾶλλον θορυβὸς γίνεταί, λαθὼν ὕδωρ, ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ἡμῖν ἐφίστη.

25 Καὶ ἀπεκριθὲς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐταῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγιάλασας, παρίδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνέγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπύραν.

28 Καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, περιέβαλον αὐτῷ χλαμύδα κακκίαν.

29 Καὶ πλέξαντες στίφανον ὁ ἀκαθῶν, ἐτίθει αὐτὸν ἐπὶ τὴν κιβήαν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιάν αὐτοῦ· καὶ γονυπετίζοντες ἡμεροσθὴν αὐτοῦ, ἐπικαίον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

30 Καὶ ἡμπτύναντες εἰς αὐτόν,

^α pro καθ ε, sc. ῥήματα.

^β sc. ἵδω.

5 Αποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε· θεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος.

7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπῆντησεν αὐταῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεί με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λα-

βόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἐκλείψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων.

14 Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγμένου, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν^a, καὶ ὑμᾶς ἀμερζόμενους ποιήσομεν.

15 Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς^b σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.

18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

19 Πορευθέντες [οὖν] μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μὲθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος· [Ἀμήν.]

^a sc. μὴ ἀγανακτεῖν.

^b sc. ἡμέρας.

ΤΟ ΚΑΤΑ
Μ Α Ρ Κ Ο Ν

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. ι.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

2 Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προ-
φήταις· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου [ἐμ-
προσθέν σου.]

3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ^α.
Ετοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, ἐν-
θιβάς ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων
ἐν τῇ ἐρήμῳ^β, καὶ κηρύσσει βάπ-
τισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν.

5 Καὶ ἔξιπορεύετο πρὸς αὐτὸν
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ
ἱεροσολυμίται· καὶ ἐβαπτίζοντο
πάντες ἐν τῇ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ'
αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.

6 Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδιδυμένος
τρέχας καμήλου, καὶ ζώνῃ διρ-
ματίνῃ περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ·
καὶ ἱσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἀγ-
ρίων.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· Ἐξ-

χῆται ὁ ἰσχυρότερός μου ἐπίσω
μου, οὐδ' οὐκ ἐμὶ ἱκανὸς κύνῃς
λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ.

8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν
ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἰακίαις ταῖς
ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Να-
ζαρέτ^γ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπ-
τίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὴν Ἰορδάν-
ην.

10 Καὶ εὐθὺς ἀναστάντων ἀπὸ
τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς
οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτὸ π-
νευματικῶς, καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν.

11 Καὶ Φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐ-
ρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπῆ-
τος, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ αὐτὸς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν
ἐδεῖλλε εἰς τὴν ἔρημον.

13 Καὶ ἦν [ἐκεῖ] ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειρασζομέ-
νος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ
τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι δι-
κόνουν αὐτόν.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι

^α sc. ἀκούεται.

^β sc. Ἰουδαίας.

^γ sc. πόλιν.

τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

15 Καὶ λέγων· Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβλητρον ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς·

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιῆσαι ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

18 Καὶ εὐθὺς ἀφίντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προσὰς ἐκείθεν ὀλίγον, εἶδε· Ἰακώβον τὸν^α τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20 Καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθοτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασις εἰσέλθον εἰς τὴν συναγωγὴν, εἰδούσις.

22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνύματι ἀκαθάρτος, καὶ ἀνέκραξε,

24 Λέγων· Ἐγώ, τί ἡμῖν καὶ

σοί, Ἰησοῦ Ναζαρενέ; ἤλθες ἀπολίσσαι ἡμᾶς; εἶδ' αὖτε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπιτίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξελθὲ ἐξ αὐτοῦ.

26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κρόξαν Φωνὴ μεγάλη, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβώθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, λέγοντας· Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον^δ τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθὺς· καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὁ^ε Ἰάκωβ^ς δὲ γεννημένος, ὅτι ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφειρον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους.

33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν.

34 Καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ

^α sc. υἱόν.

^δ sc. γῆν.

^ε ἄρας.

δαιμόνια πολλά ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλῆναι τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

35 Καὶ πρῶτ' ἐννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν· καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἐκὶ προσήυχeto.

36 Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σάμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ εὐρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· "Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

38 Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Δωμμεν εἰς τὰς ἐχομένας καιροπόλεις, ἵνα καὶ ἐκὶ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξεληλύθα.

39 Καὶ ὃν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλον.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ· "Ὅτι, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

41 "Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι.

42 Καὶ ἰπόντος αὐτοῦ, εὐθείας ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ ἠμωριμασμένος αὐτῷ, εὐθείας ἐξέβαλεν αὐτόν·

44 Καὶ λέγει αὐτῷ· "Ὁρα μηδὲν μηδὲν ἡψῆς· ἀλλ' ὕπαγε, σε αὐτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένηκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ὡς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

45 "Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσ-

σιν πολλὰ, καὶ διαφημίζιν τὸ λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὰν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τοποῖς ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Κεφ. β'. II.

ΚΑΙ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπριναοὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.

2 Καὶ εὐθείας συνήχθησαν πολλοί· ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἰσάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενοι ὑπὸ τισίν ἄνθρωποις.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσειν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπιστοῦσάν τινι στήθην ὅπου ἦν· καὶ ἐξουρῶντες χαλᾶσι τὸν κράββατον ἱφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατεκίετο.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνται [σοι] αἱ ἁμαρτίαι σου.

6 Ἦσαν δὲ τινες τῶν Γεραματιῶν ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7 Ἄ τίς οὗτος οὕτως λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίνειν ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ Θεός;

8 Καὶ εὐθείας ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

^a sc. τίνας.

^b sc. χωρία.

^c ἀνθρώπων.

^d sc. διὰ.

9 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφίενται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι, [καὶ] ἄρῃ σου τὸν κράσβατον, καὶ περιπάτει;

10 Ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέγει τῷ παραλυτικῷ·)

11 Σοὶ λέγω, ἔγεραι, [καὶ] ἄρῃ τὸν κράσβατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράσβατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδίδασκεν αὐτούς.

14 Καὶ παράγων εἶδε Λευὶν τὸν^α τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακίεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συναρέκιντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ Γεραρμαεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τί^β ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέ-

γει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχυρόντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες, οὐκ ἤλθον καλεῖσαι δι-καίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς [εἰς μετάνοιαν].

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, εἰ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μετ' ἐαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύναται νηστεύειν·

20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

21 [Καὶ] οὐδεὶς ἐπίσκημα ῥά-κους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἰρεῖ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχύνεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολύνονται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιῆν τίλλοντες τοὺς στάχυας.

^α sc. υἱόν.

^β sc. ἔστι πῖτον.

^γ sc. τῷ χρόνῳ.

Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, ἃ τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάβ-
β, ὃ οὐκ ἔστι;

Καὶ αὐτὸς ἔλεγον αὐτοῖς·
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δα-
υὶδ χρεῖαν ἔσχε, καὶ ἐπύνασεν
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

Πᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ ἐπὶ Ἀδαθάρ τοῦ Ἀρ-
ε, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ-
έφαγεν, οὓς οὐκ ἔστι Φα-
ρ, μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε
αὐτοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;

Καὶ ἔλεγιν αὐτοῖς· Τὸ σάβ-
βαθρον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,
ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββαθρον.

Ὡστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς
ἁνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γ'. III.

Εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συνα-
γωγὴν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξη-
γῶν ἔχων τὴν χίμαρα·

Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς
Θεραπείαις αὐτὸν, ἵνα κα-
θήσων αὐτοῦ.

Καὶ λέγει τῷ ἁνθρώπῳ τῷ
ἐκείνῳ ἔχοντι τὴν χίμαρα· Ἐ-
λθὲς τὸ μέσον.

Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξέστι
ἐνθάδε ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κα-
θεῖσθαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπο-
κτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

Καὶ περιβεβημένος αὐτοὺς
εὐχόμενος, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ
ἐν τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει
αὐτοῖς· Ἐκτείνον τὴν χίμαρα
καὶ ἐξέτετε· καὶ ἀποκα-

ταστήσῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ [ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἄλλῃ.]

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι,
εὐθὺς μετὰ τῶν Ἑρῳδιανῶν συμ-
βούλιοι ἐταίους κατ' αὐτοῦ, ὅπως
αὐτὸν ἀποκτείνωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνιστὰς με-
τὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν
θαλάσσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν αὐτῷ,
καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 Καὶ ἀπὸ Ἱερουσολύμων, καὶ
ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ ἐκ τῆς Τύρου
καὶ Σιδῶνος, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες
ὅσα ἐποίησεν, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ ἔπει ταῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, ἵνα κλοιήρουν προσκαρτεροῦν
αὐτῷ, διὰ τὸ ὄχλον, ἵνα μὴ ἐλι-
θῶσιν αὐτοί.

10 Πολλοὺς γὰρ ἰδραπίστιν
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ
ἀψῶνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκαθάρ-
τα, ὅταν αὐτὸν ἰδῶσι, προσέ-
πίπτειν αὐτῷ, καὶ ἱκεῖν, λέγοντα·
Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

12 Καὶ πολλὰ ἐπιτίμα αὐ-
τοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιή-
σωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος
καὶ προσκαλιῖται οὓς ἠθέληεν αὐ-
τός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε θαύματα, ἵνα ὥς
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστείλλῃ
αὐτοὺς κηρύσσειν,

15 Καὶ ἔχουν ἐξουσίαν θηρα-
τεῖν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν
τὰ δαιμόνια.

16 Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰακώβον τὸν^α τοῦ Ζεβεδαιοῦ, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργεῖς, ὃ ἐστὶν υἱοὶ βροντῆς·

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θαμᾶν, καὶ Ἰακώβον τὸν^α τοῦ Ἀλφαιῦ, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην,

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παριδώκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξίστη.

22 Καὶ οἱ Γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων κατασάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βασιλεὺς οὐκ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλεται δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πᾶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν·

24 Καὶ ἢν βασιλεία ἔφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἢν οἰκία ἔφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνίστη ἐφ' ἑαυτὴν καὶ μεμερίσται, οὐ δύναται ταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεῖν τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἢν μὴ πρώτῳ τὸν ἰσχυρὸν δόσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐδ' ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.

30 Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκαθάρτον ἔχει.

31 Ἐρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἐστῶτες ἀπίστειλαν πρὸς αὐτόν, φωνούντες αὐτόν.

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;

34 Καὶ περιβελβόμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

Κεφ. δ'. ιν.

ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνηχῇ πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε

αὐτὸν ἐμβάντας εἰς τὸ πλοῖον, καθίσταται ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰς, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων^α τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν^β ἔπιστο παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πτενινὰ [τοῦ οὐρανοῦ,] καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπισιν ἐπὶ τὸ πτερώδες^γ, ὅπου οὐκ ἔρχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματοῖσθαι, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπισιν εἰς τὰς ἀκάθους· καὶ ἀνέσθαι αἱ ἀκανθαί, καὶ συνέντηξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπισιν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν· καὶ εἰδὼς καρπὸν ἀναβαίνειν καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφειν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

9 Καὶ ἔλεγεν [αὐτοῖς·] Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκούεται.

10 Ὅτι δὲ ἐγένετο καταμύνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ ταῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνονται·

12 Ἴνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφίθῃ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ ὀφθατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πᾶς πᾶσας τὰς παραβολὰς γινώσκετε;

14 Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.

15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος· καὶ ὅταν ἀκούσωσι, εὐθὺς ἔρχεται· Σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸ ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

16 Καὶ οὗτοι εἰσιν ὁμοίως· ἐπὶ τὰ πτερώδη^δ σπυριζόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθὺς μεταχαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· ἵστα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζονται.

18 Καὶ οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τὰ ἀκάθους σπυριζόμενοι, [οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·

19 Καὶ μὴ μέμεναν τοῦ πλούτου [τούτου,] καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι ἐσπαρμέναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρτος γίνεται.

20 Καὶ οὗτοι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν καλὴν σπαρέντες, οἵτινι ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφοροῦσιν, ἐ

^α sc. ἱνα. ^β sc. σπείρω. ^γ sc. μέρος τῆς γῆς. ^δ sc. μέρος τῆς γῆς.

16 Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰακώβον τὸν^α τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὃ ἐστὶν υἱοὶ βροντῆς·

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰακώβον τὸν^α τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαίου, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην,

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξίστη.

22 Καὶ οἱ Γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἔρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 Καὶ ἰὰν βασιλεία ἔφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι· ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἰὰν οἰκία ἔφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι· ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνίστη ἔφ' ἑαυτὸν καὶ μεμερίσται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 Οὐ δύναται οὐδὲς τὰ σκεῖν τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἰὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δεσῇ· καὶ τότε τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφιεθῇσιν τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐδ' ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.

30 Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ἐρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἐστῶτες ἀπέστιλαν πρὸς αὐτόν, φωνοῦντες αὐτόν.

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῶν· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;

34 Καὶ περιβελούμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὃς γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

Κεφ. δ'. IV.

ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε

αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, κα-
θῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς
γῆς ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκαν αὐτοὺς ἐν πα-
ραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ
σπίρειον^α τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν,
ὃ μὲν^β ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ
ἦλθε τὰ πετρεῖνα [τοῦ οὐρανοῦ,]
καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πέ-
τρῶδες^γ, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν παλ-
λὴν· καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλε, διὰ τὸ
μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίῳ δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυ-
ματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν,
ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀ-
κανθὰς· καὶ ἀνέσταν αἱ ἀκανθαί,
καὶ συνίπνιξαν αὐτὸ, καὶ καρπὸν
οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν
τὴν καλὴν· καὶ ἐίδου καρπὸν ἀ-
ναβαῖνοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔ-
φερον, ἐν τριακόντα, καὶ ἐν ἐξήκοι-
τα, καὶ ἐν ἑκατόν.

9 Καὶ ἔλεγεν [αὐτοῖς·] Ὁ
ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκούτω.

10 Ὅτι δὲ ἐγένετο καταμύνας,
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν
ταῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν
διδόται γινῶαι τὸ μυστήριον τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
ταῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάν-
τα γίνονται·

12 Ἰνα βλέποντες βλέπωσι, κα-
μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι
καὶ μὴ συνῶσι· μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσι, καὶ ἀφῆρῃ αὐτοῖς τὰ ἁμαρ-
τήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ ὀ-
δατε τὴν παραβολὴν ταύτην; κα-
πῶς πάσαι τὰς παραβολὰς γιν-
οσθῆι;

14 Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπεί-
ρει.

15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν
ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος· κα-
ὅταν ἀκούσωσι, εὐθὺς ἐρχεται
σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον· τὸν
ἰσπαρμένον ἐν ταῖς κερδαῖς αἰ-
τῶν.

16 Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως
ἐπὶ τὰ πετρεῖνα^δ σπυριόμενοι, οἱ,
τὰν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθὺς μ-
τὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν
ἐαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσι
εἴτε γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ
διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλι-
ζονται.

18 Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὸ
ἀκανθὰς σπυριόμενοι, [οὗτοί εἰσι
οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·]

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ πλοῦ-
τος [τούτου,] καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλουτοῦ, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ
ἐπιθυμίαι ἰσχυροτέρω μὲν συμπα-
νοῦσι τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπες γί-
νεται.

20 Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτιν
ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδ-
χονται· καὶ καρποφοροῦσιν, ἰ

^α sc. ἱνα. ^β sc. σπέρμα. ^γ sc. μέρος τῆς γῆς. ^δ sc. μέρος vel μέρος.

τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μὴτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μύδιον τιθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτιθῇ;

22 Οὐ γὰρ ἐστὶ τι κρυπτόν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ.

23 Εἰ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, [καὶ προστιθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.]

25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἀνθρώπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς·

27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρῃται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνῃται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σίτον ἐν τῇ στάχυν·

29 Ὃταν δὲ παραδῶ^α ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ θρέπον, ὅτι παρίστηκεν ὁ θείριμος.

30 Καὶ ἔλεγε· Τίνι ὁμοιάσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλλωμεν αὐτήν;

31 Ὡς κόκκῳ σινάπιδος, ὃς,

ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

32 Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναθαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλαδούς μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.

34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅψιας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ γίνεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γερμίζεσθαι.

38 Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκυφάλαιον καθεύδων· καὶ διηγύρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μίλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώπα, πειθίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί διολοῖ ἐστὶς οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

^a sc. αὐτὸν.

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε. v.

ΚΑΙ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτη·

3 Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ οὔτε ἀλύσειν οὐδὲς ἠύνατο αὐτὸν δεῖσθαι·

4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσει διδίσχαι, καὶ δισπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πένδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδὲς αὐτὴν ἰσχυε δαμάσαι.

5 Καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνημασιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

6 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσκύνησεν αὐτῷ·

7 Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μὴ με βασανίσῃς.

8 (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ·) Ἐξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.)

9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί σοι ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων· Λυγρὸν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοὶ ἔσμεν.

10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολ-

λὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἐκ τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ἄγῃλη χώραν μεγάλη βοσκομένη

12 Καὶ παρεκάλεισαν αὐτὸν [πάντες] οἱ δαίμονες, λέγοντες· Πίμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους ἵνα εἰς αὐτοὺς ἐκτελώμεθα.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντες πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὄρμησιν ἄγῃλη κατὰ τοῦ κρηνοῦ εἰς θάλασσαν, (ἦσαν δὲ ὡς δισχιλίαι καὶ ἐπύγνοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.)

14 Οἱ δὲ βοσκοῦντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἄγρους· Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγῆς.

15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν σὺν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαίμονα μὲνον, καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἰσχυρὸν τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

16 Καὶ διηγῆσαντο αὐτοῖς ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαίμονι ζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν.

18 Καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαίμων θείς ἵνα ἦ μετ' αὐτοῦ.

19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκε αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σε καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σε Κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε.

20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο εὐρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσ

παίσειν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάν-
τες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰη-
σοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέ-
ρα, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ'
αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ-
σαν.

22 Καὶ ἰδοὺ, ἔρχεται εἰς τῶν
ἄρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος·
καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς
πόδας αὐτοῦ·

23 Καὶ παρεκάλει αὐτόν πολ-
λὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν
μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἰδὼν ἐπι-
θῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ·
καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ
ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ
συνέβλεπον αὐτόν.

25 Καὶ γυνὴ τις οὖσα ἐν βύσει
αἵματος ἔτη δώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθεῖσα ὑπὸ
πολλῶν ἰατρῶν, καὶ θαπανησασα
τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν
ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
χειρόν ἐλθοῦσα,

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεῖν, ἤφα-
το τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

28 Ἐλέγε γάρ· Ὅτι καὶ τῶν
ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσο-
μαι.

29 Καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ
τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ
σώματι ὅτι ἔαται ἀπὸ τῆς μάστι-
γος.

30 Καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπι-
γινούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύνα-
μιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστρεφείς ἐν τῷ

ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἤψατο τῶν
ἱματίων;

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον
συνεβλίσσοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς
μου ἤψατο;

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν
τοῦτο ποιήσανταν.

33 Ἡ δὲ γυνὴ, φοβηθεῖσα καὶ
τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐ-
τῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατρε,
ἡ πίστις σου σόωσάκ σε· ὑπάγε εἰς
εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς
μάστιγός σου.

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἄρ-
χονται ἀπὸ τοῦ ἄρχισυναγῶγου,
λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀ-
πέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσ-
καλον;

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, εὐθέως ἀκού-
σας τὸν λόγον λαλοῦμενον, λίγη
τῷ ἄρχισυναγῶγῳ· Μὴ φοβοῦ, μό-
νον πίστευε.

37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ
συνακολουθεῖν, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ
Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Ἰακώβου.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον
τοῦ ἄρχισυναγῶγου, καὶ θεωρεῖ
θρόνον, καθεῖοντας καὶ ἀλαλά-
ζοντας πολλὰ.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς·
Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ
παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ κα-
θεύδει.

40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ· Ὁ
δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμ-

ὃν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ
τέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ,
πορεύεται ὅπου ἦν τὰ παι-
διακαίμενοι.]

Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς
πατρὸς, λέγει αὐτῇ· Ταλι-
ῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνεύμα-
[ς] παραύτιον (σεὶ λέγω) ὅγι-

Καὶ εὐθὺς ἀνίστη τὸ παρα-
καί περιπατεῖ· ἦν γὰρ ἔτι
εἰ καὶ ἐξήστισαν ἐκστάσει
η·

Καὶ διωσιλάτο αὐτοῖς πολ-
τα μηδὲς γῆρ τοῦτο· καὶ
οἶναι αὐτῇ φραγῶν.

Κεφ. ε'. vi.

I ἐξῆλθεν ἐκῶθεν, καὶ ἦλθεν
πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκο-
λουν αὐτῇ οἱ μαθηταὶ αὐ-

Καὶ γενόμενον σαββάτου, ἔρ-
ην τῇ συναγωγῇ διδάσκων·
πολλοὶ ἀκούοντες ἐξέπλησ-
λέγοντες· Πόθεν τούτω ταῦ-
καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα
[ἐν] καὶ δυνάμεις ταιαῦ-
τα τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνου-

Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων,
Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώ-
καὶ Ἰωσὴ, καὶ Ἰούδα, καὶ
ιες; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελ-
φῶν αὐτοῦ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς; καὶ
δαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ὅτι ἐστὶ προφήτης ἄτιμος, ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν

ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ.

5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδε-
μίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐλέ-
γους ἀβρόστους ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας,
ἰδιόπρατος.

6 Καὶ ἰθαίμαζι διὰ τὴν ἀπισ-
τίαν αὐτῶν. Καὶ περιῆγε τὰς
καίμας^δ κύκλῳ, διδάσκων.

7 Καὶ προσκαλιῦται τοὺς δώ-
δεκα, καὶ ἔρχετο αὐτοὺς ἀποστιλ-
λαι^ε δύο δύο· καὶ ἰδίδου αὐτοῖς
ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκα-
θάργτων.

8 Καὶ παρήγγυλεν αὐτοῖς ἵνα
μηδὲν αἰρῶσιν εἰς ὄδον, εἰ μὴ βάβ-
δον μόνον· μὴ πέραν, μὴ ἄρτος,
μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκῶν·

9 Ἄλλ· ὑποδιδιμένους σινοδά-
λιας· καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶ-
νας.

10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου
ἐνὶ πόλει ᾗτις εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε
ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκῶθεν.

11 Καὶ ὅπου ἂν μὴ δέξονται
ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσων ὑμῶν, ἐκ-
παρευρέσιν ἐκῶθεν, ἐκτινάξτε τὸν
χλοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· [ἀμὲν λέγω
ὑμῶν, ἀνατότερον ἔσται Σαδδουμαῖς ἢ
Γερμαῖροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
πόλει ἐκείνῃ.]

12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκέρχουσιν ἵνα
μισθαιοήσωνσι·

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξί-
καλλον· καὶ ἤλυφον ἰλαίῳ πολ-
λοὺς ἀβρόστους, καὶ ἰδιόπρατος.

14 Καὶ ἤκουσεν^α ὁ βασιλεὺς
Ἑρώδης, (φανερὸν γὰρ ἠγνόητο τὸ

ic. αὐτοῖς. ^δ sc. καίμας.

^ε Heb. pro ἀπὸ δύο.

^α sc. ταῦτα.

ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔλεγον· "Οτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15 "Ἄλλοι ἔλεγον· "Οτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· "Οτι προφῆτης ἐστίν, [ἡ] ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν· "Οτι ἂν ἐγὼ ἀπικεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός [ἐστιν, αὐτός] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν [τῇ] φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· "Οτι οὐκ ἐξιστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο.

20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἠδίας αὐτοῦ ἤκουε.

21 Καὶ γενόμενης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ διῆπνον ἐποίει τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·

22 Καὶ εἰσελθοῦσας τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρυσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Ἀἰτήσόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ θάσω σοί.

23 Καὶ ἤμυσεν αὐτῇ· "Οτι ἰάν με αἰτήσης, θάσω σοί, ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου.

24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσομαι; δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μεσποδῆς πρὸς τὸν βασιλεῖα, ἤστατο, λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι δῇς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περίλυπος γενόμενος βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν συνανακειμένους οὐκ ἠέλησεν αὐτὴν ἀθεῖναι.

27 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας βασιλεὺς σπικουλάτωρα, ἐπέταξε ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπικεφάλαιε αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνευ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον, καὶ ἤρσαν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἐν μίμῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπέκρινεν αὐτοῖς λέγων· Ὅσα ἐπέταξε σκεῖν ὑμεῖς.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἑκαστόν· ὅσον γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φθῆναι ἡμᾶς.

32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἑξήμερον τὸν πλοῖον κατ' ἰδίαν.

καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγον-
[ἔχλιν·] καὶ ἐπύκνωσαν
| πολλὰ· καὶ περὶ ἀπὸ
τῶν πύλων συνήδραμον ἐκῆ,
ρῆθλον αὐτοὺς, καὶ συνῆλ-
ς αὐτοῖς.]

[καὶ ἐξελθὼν εἶδεν [ὁ Ἰη-
σοῦς] ἔχλιν, καὶ ἐσπλαγγ-
[αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρό-
[ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρ-
[ἴσκειν αὐτοὺς πολλὰ.

καὶ ἦδη ἄρας πολλὰς γνο-
[ρασαυθόντες αὐτῷ οἱ μα-
[υτοῦ, λόγουσιν· Ὅτι ἔρη-
[ν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ἄρας

ἀπέλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἄ-
[ρες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροῦς
[ἴμας, ἀγορεύουσιν ἑαυτοῖς
[τί γὰρ φάγονται οὐκ ἔχου-

) δι' ἀπεκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
[ὅτι αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν
[γουσιν αὐτῷ· Ἀπειθόντες
[ὑμῖν διακοσίῳν δηναρίων
[καὶ δώμῳ αὐτοῖς φαγεῖν;
[Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους
[ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε.
[ντες^α, λόγουσιν· Πέντε, καὶ
[ἴμας.

καὶ ἐπάταξεν αὐτοῖς ἀνα-
[πάντας, ^βσυμπόσια συμ-
[ἐπὶ τῷ χλωρῷ χέρσῳ.

καὶ ἀνέπιπτον, πρᾶσαι πρᾶ-
[καὶ ἑκάστη καὶ ἀνὰ πνιτή-

καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρ-
[τοὺς δύο ἰχθύας, ἀνα-
[εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε,

καὶ κατίελασι τοὺς ἄρτους καὶ
[εἶδον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
[παραβάσει αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο
[ἰχθύας ἱμέρισεν πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ
[ἐχορτάσθησαν.

43 Καὶ ἦσαν κλασματῶν δώ-
[δεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ^ε ἀπὸ
[τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς
[ἄρτους, [ἅσι] πνιπτακίχλιοι
[ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς
[μαθητὰς αὐτοῦ ἱμεῖναι εἰς τὸ
[πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν
[πρὸς Βηθαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπο-
[λυσῇ τὸν ἔχλιν.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
[ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἕως προσημασθῆναι.

47 Καὶ ἐνίπας γενομένης, ἦν τὸ
[πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ
[αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδον αὐτοὺς βασιμ-
[ζομένους ἐν τῷ ἱλαύμῳ^δ. (ἦν γὰρ
[ὁ ἄνθρωπος ἱκαντῖος αὐτοῖς·) καὶ
[περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς
[ἐρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν
[ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρ-
[ελθὼν αὐτοῖς.

49 Οἱ δὲ, ἰδόντες αὐτὸν περι-
[πατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔ-
[δοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέ-
[κρεθάν.

50 Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον,
[καὶ ἐταράχθησαν. Καὶ εὐθὺς
[ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
[αὐτοῖς· Θεσπέσιον, ἐγὼ εἰμι, μὴ
[φοβεῖσθε.

51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς

τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος·
καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς
ἐξίσταντο, καὶ θαύμαζον·

52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς
ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν
πεπρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες^a ἦλθον
ἐπὶ τὴν γῆν Γενησαρέτ· καὶ προσ-
ωρμίσθησαν.

54 Καὶ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ
τοῦ πλοίου, εὐθέως^b ἐπινυόντες αὐ-
τὸν,

55 Περιδραμόντες ὅλην τὴν πε-
ρίχωρον· ἐκείνην, ἥρξαντο ἐπὶ τοῖς
κραθόδοτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας
περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ
ἔστι.

56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσπορεύετο
εἰς κόμην, ἢ πόλιν, ἢ ἀγρὸν,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθε-
νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν,
ἵνα καὶ τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤπ-
τοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ
Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν Γραμ-
ματιῶν, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων·

2 Καὶ ἰδόντες τιμὰς τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ τοῦτ'
ἔστιν, ἀνίπτους, ἐσθίοντας ἄρτους,
[ἡμέμεψαντο.]

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάν-
τες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ
νύψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι,
κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων·

4 Καὶ^d ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ
βαπτίζωνται, οὐκ ἐσθίουσι· κα-
ὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον
κρατῆν, βαπτισμούς ποτηρίων κα-
ξιστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.

5 Ἔπειτα ἐπιρωτῶσιν αὐτὴν
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς·
Διατί οἱ μαθηταὶ σου οὐ πι-
πατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτεις χε-
ρὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὅτι καλῶς προεφάνηεν
Ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς
τοῖς χεῖλεσι με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόρρω ἀπίχει ἀπ' ἐμοῦ·

7 Μάτην δὲ σέβονται με, δι-
δάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλμα-
τα ἀνθρώπων.

8 Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ
Θεοῦ, κρατῆτε τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, βαπτισμούς ξιστῶν κα-
ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρέλαβον
τοιαῦτα πολλά ποιῶντες.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς
ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα
τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσῃτε.

10 Μωσὴς γὰρ εἶπε· Τίμω τὴν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου·
καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μη-
τέρα, θανάτῳ τιλεutaται.

11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν τις
ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ
Κορβαῖν (ὅ ἐστι, δῶρον) ὁ ἐάν
ἐμοῦ ἀφελῇ θῆς.

12 Καὶ οὐκ ἐτί ἀφίετε αὐτὸν
οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ,
τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

^a sc. τὸν λιμένα.^b sc. οἱ Ἰουδαῖοι.^c sc. γῆν.^d sc. ἐκχρόμισον.

13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ἣ παρεδόκατε· καὶ περιέμειναι τοιαῦτα πολλὰ ταῦτα.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τοὺς ὄχλους, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούετε μου πάντες, καὶ συνίετε.

15 Οὐδὲν ἔστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου ὑποκατερόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κενῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορεύμενα ἐκ' αὐτοῦ, ἐκείνῳ ἔστι τὰ κενῶντα τὸν ἄνθρωπον.

16 Εἰ τις ἔχει ὅτα ἀκοῖναι, ἀκουέτω.

17 Καὶ ὅτι ἐπέσθλην εἰς αἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηράτω αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

18 Καὶ λόγῳ αὐτοῖς· Οὐτὼ καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοι ἔστε; οὐ νοῦντι ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν ὑποκατερόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κενῶσαι;

19 Ὅτι οὐκ ὑποκατερίζεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφιδρώνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἐλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορεύόμενον, ἐκείνῳ κενῶει τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἔσθων γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεύει, πορνεῖαι, φόνος,

22 Κλοπαί, πλεονεξίαι, ποτηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμοὶ πορνῆδος, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.

23 Πάντα ταῦτα τὰ ποτηρὰ ἔσθων ἐκπορεύεται, καὶ κενῶει τὸν ἄνθρωπον.

24 Καὶ ἐκείνῳ ἀναστὰς ἀπέστη εἰς τὰ μετέωρα Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ ἐπέσθλην εἰς τὴν αἰκίαν, οὐδὲν ἦν αὐτῷ γινώσκειν· καὶ οὐκ ᾔσθη λάβειν.

25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἥς ἔρχοτο τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνῆμα ἀπάθαρτον, ἰδούσα προσέειπεν πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ,

26 (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφώνισσα τῇ γένει,) καὶ ἔρεσκε αὐτόν, ἵνα τὸ δαμιόνοιν ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔειπεν αὐτῇ· Ἀφίς πρῶτον χαρταστῆσαι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι λαβῶν τὸν ἄγριον τῶν τέκνων, καὶ βαλὼν τοὺς κυναρίους.

28 Ἦ δὲ ἀπεκριθεὶς, καὶ λόγῳ αὐτῇ· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τροπικῆς ἰσθίου ἀπὸ τῶν ψυχίστι τῶν παιδίσκων.

29 Καὶ ἔειπεν αὐτῇ· Διὰ τούτου τὸν λόγον ἔπαυε· ἐξελάσθης τὸ δαμιόνοιν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου.

30 Καὶ ἀπελθούσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαμιόνοιν ἐξελασθὲς, καὶ τὴν θυγατέρα βύβλαμνον ἐπὶ τῆς κλίνης.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθεν πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ μίσει τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

32 Καὶ φέρονται αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπαλαφόμενος αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἥραλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὅτα αὐτοῦ· καὶ πύσας ἤψατο τῆς γλώττης αὐτοῦ.

34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφθαθά, ὃ ἐστὶ, διανοίχθητι.

35 Καὶ εὐθὺς διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ εὐθύθ' ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ἐρῶς.

36 Καὶ διστεύετο αὐτοῖς ἵνα μὴδενὶ εἴπωσιν· ὅσον^α δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διστεύετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.

37 Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεπείηκε· καὶ τοὺς κωφούς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. ἡ. viii.

ΕΝ ἡμεῖς ταῖς ἡμέραις, παμπόλῳ ὄχλῳ ὄντος, καὶ μὴ ἔχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος [ὁ Ἰησοῦς] τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

3 Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς ἡστέως εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἦκουσι.

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν τούτους δυνησέται τις ὅδε χορτάσαι ἄρτων^β ἐπ' ἐρημίας;

5 Καὶ ἐπερώτα αὐτούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἐπτὰ.

6 Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ· στήν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας

ἔκλασε, καὶ εἰδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθεῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά.

8 Ἐφαγον δὲ, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθὺς ἔμβας εἰς τὰ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπ' τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστεινάζας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει· Τί ἡ γυνὴ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὲν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γυναικὶ ταύτῃ σημεῖον.

13 Καὶ ἀφίεις αὐτούς, ἔμβασι πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν ἐν τῷ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαθεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μετ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διστεύετο αὐτοῖς, λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζυμῆς τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζυμῆς Ἡρώδου.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.

17 Καὶ γινούς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε, ὅτι οὐ

^α sc. μᾶλλον.

^β sc. λαφύριντων.

κ' ἔχει· οὐκ οὐτε, οὐδὲ
ἔτι πεποιημένη ἔχει τὴν
ἡμῶν·

Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέ-
και ὅτα ἔχοντες οὐκ ᾔ-
· καὶ οὐ μετνοήσεται·

Ὅτι τοὺς πῖντι ἄρτους
ᾧς τοὺς πντακισχίλους,
κοφίλους πλήρεις κλασμά-
· ται· Λέγουσιν αὐτῷ· Δά-

Ὅτι δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς
σχίλους, πόσων σπυρίδων
ἰσθα κλασμάτων ἤσεται;
Ἰπὸν· Ἐπτά.

Καὶ ἔλεγον αὐτοῖς· Πῶς οὐ

·
Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθαθαῖαν·
ἱερῶσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ
κλουῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ

·
Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χι-
τι τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν
εἰς κώμης· καὶ πύσας εἰς
ἰσθα αὐτοῦ, ἐπιθὺς τὰς χι-
τι, ἠπρώτα αὐτὸν εἰ τι

·
Καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· Βλέ-
πει ἀνθρώπους, ᾧς δίδωρα, πι-
νύσας.

Ἰστα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χι-
τι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
ᾧσιν αὐτὸν ἀναβλέψαι·
· γκαταστάθη, καὶ ἐπέλεψε
ᾧς ἅπαντας·

Καὶ ἀπίστευεν αὐτὸν εἰς
ὅλον αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ
εὐμένη εἰσέλθης, μηδὲ εἴπης^δ
τῇ κώμῃ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
εἰ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας
Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
τῇ ὁδῷ, ἠπρώτα τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λί-
γουσιν εἰ ἀνθρώποι εἶναι·

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰωάν-
νην τὸν Βαπτιστὴν καὶ ἄλλοι,
Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ, ἵνα τῶν προ-
φητῶν.

29 Καὶ αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς·
Ἰμῶς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
Ἀπεκρίθης δὲ ὁ Πέτρος, λέγει αὐ-
τῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἐπιτίμῃσιν αὐτοῖς ἵνα
μηδὲν λέγῃσι περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐ-
τοὺς, ὅτι διὰ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδο-
κιμασθῆναι ἀπὸ πάντων Πρεσβυτε-
ρων, καὶ Ἀρχιερέων, καὶ Γραμ-
ματίων, καὶ ἀποκταθῆναι· καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.

32 Καὶ παρήσθη τὸν λόγον
ἐλάλι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν
ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.

33 Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπιτίμῃσιν
τῷ Πέτρῳ, λέγων· Ἰσχυρὸς ἐπί-
σω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς
τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀν-
θρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
ὄχλον συν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ἐπίσω
μου ἰλθῆναι, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν,
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθήτω μοι.

35 Ὃς γὰρ ἂν θύλῃ τὴν ψυ-

^a sc. πάλιν.

^b sc. ταῦτα.

^c sc. τῶν οἰκόντων.

χῆν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολύσει αὐ-
τήν· ἐς δ' αἰ ἀπολύσει τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἵναται ἑμοῦ καὶ τοῦ ἐναγ-
γελίου, [εὐτός] σώσει αὐτήν.

36 Τί γὰρ ἀφίλητος ἀνθρώπου,
ἐπὶ κερδῶσιν τοὶ κόσμον ἔλουν, καὶ
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀ-
τάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὃς γὰρ αἰ ἐκαιοχυθῇ με-
καὶ τοὺς ἑμούς λόγους ἐν τῇ γυναι-
καὶ τῇ μεγαλίδι καὶ ἀμαρ-
τωλῇ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐκαιοχυθήσεται αὐτοὶ, ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δοξῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.

Κεφ. 9. ικ.

ΚΑΙ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὲν λέγω
ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν αἰδὲ ἑστα-
κότων, οἵτινες οὐ μὴ γένησονται
θανάτου, ἕως αἰ ἴδωσι τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυ-
ναμεί.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἑξ παρα-
λαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον,
καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ [τὸν] Ἰω-
άννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄ-
ρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν^a μόνους·
καὶ μετμερφώθη ἑμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἠγίνι-
σεν ὁμοῦ, λευκὰ ὡς χι-
θὼν, ὡς γλαφίδος ἐπὶ τῆς γῆς οὐ
δύναται ἁρπαῖσθαι.

4 Ἐκπληρώθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν
Μωϋσῇ· καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
ἑαυτοῦ.

5 Καὶ ἀπεκριθὼς ὁ Πέτρος,
με τῷ Ἰησοῦ· Ραββί, καλὸν
ἡμῶς εἶδει εἶναι καὶ ποιῆσαι·

^a sc. ἰδίαν.

με σκηνὰς τρεῖς, σὺ μίαν, καὶ
Μωϋσῇ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ ἴδου τί καλέσῃ· ἦσαν
γὰρ ἑαυτοῦ.

7 Καὶ ἠγνόητο νεφίλη ἐπισκιά
ζῆσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ
τῆς νεφίλης, [λέγουσα·] Οὐτὶ
ἔστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· ἀπὸ
τοῦ ἀκούετι.

8 Καὶ ἔκλινα περιβεβήμεναι,
οὐκ ἔτι οὐδὲν εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰη-
σοῦν μόνον μετ' ἐαυτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀ-
πὸ τοῦ ὄρους, διεσκέδατο αὐτοῖς
ἵνα μαθὴν διηγήσονται αἱ εἰδοί,
εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
νεκρῶν ἀναστῇ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησεν
πρὸς ἑαυτοὺς, συζητούντες, τί ἐστι
τὸ, ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

11 Καὶ ἐπηρεάζων αὐτὸν, λέγον-
τες· Ὅτι λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς,
ὅτι Ἡλίας δι' ἐλθὴν πρῶτος;

12 Ὁ δὲ ἀποκριθὼς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτος,
ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πᾶς γὰρ
γράφεται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἔξου-
δυνωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ
Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησεν αὐ-
τῷ ὅσα ἠθέλησεν, καθὼς γέγραπ-
ται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μα-
θητάς, εἶδεν ὄχλος πολὺν περὶ
αὐτοὺς, καὶ Γραμματεῖς συζη-
τοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ ἐνθὺς πᾶς ὁ ὄχλος
ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμνώθη, καὶ^b προσ-
τρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

^b sc. αἱ μαθηταί.

16 Καὶ ἐπερώτησι τοὺς Γεραματιῶς· Τί συζητοῖτε πρὸς αὐτούς;

17 Καὶ ἀπακριθὺς εἰς ἐκ τοῦ ἔχλου, ἔπει· Διδάσκαλε, ἤνεγκα σὸν υἱὸν μου πρὸς σι, ἔχοντα πνῦμα ἁλாலον·

18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσω αὐτόν· καὶ ἁφρίζω, καὶ τρέξω τοὺς ἰδόντας αὐτοῦ, καὶ ζηραίνονται· καὶ εἰποι τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀπακριθὺς αὐτῷ, λίγη· Ὡ γινώσκῃς ἄπιστος, ὥς πότε πρὸς ἡμᾶς ἴσται; ὥς πότε ἀνέξομαι ἡμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς ἐμεῖ.

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθὺς τὸ πνῦμα ἐκπαράξει αὐτόν· καὶ πεισὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίστο ἁφρίζων.

21 Καὶ ἐπερώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἔστιν, ὥς τοῦτο γέγωνεν αὐτῷ; Ὁ δὲ ἔπει· Παιδιόθεν.

22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολίσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπει αὐτῷ· Τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῇ πιστει σου.

24 Καὶ εὐθὺς κραῖξας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου, μετὰ θαυμάσιον ἔλεγε· Πιστιον, [Κύριε,] βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπιτίμησεν τῷ πνύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνῦμα τὸ αἰαλοῦ καὶ παφῶν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω· Ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι μισθῇ εἰς αὐτόν.

26 Καὶ κραῖξας, καὶ πολλὰ σπαράξας [αὐτόν,] ἔβληθ^δ· καὶ ἦντο αὐτῷ νεκροί, ὅσσοι πολλοὺς λέγων ὅτι ἀπίσταν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κερτίσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνίστα.

28 Καὶ μισθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπερώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν· Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνάμεθα ἐκβαλεῖν αὐτόν;

29 Καὶ ἔπει αὐτοῖς· Τοῦτο τί γένος^ε ἐσὶν οὗτοι δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν πρῶτη^ζ καὶ ἰσχυρίᾳ.

30 Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες παρεκκρίνοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ οὐκ ἤθελον ἵνα τίς γνῷ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρεκκρίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀπακτινεύσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθήσεται, τὴν τρίτην ἡμέραν ἀναστήσεται.

32 Οἱ δὲ ἠγόρευον τὸ ῥῆμα, καὶ ἠφοβαῦντο αὐτὸν ἐπικρινέσθαι.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπριναίωμα καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπερώτη αὐτούς· Τί ἐσὶν ὑμεῖς πρὸς αὐτοῦ διελογίζεσθε;

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἄλλήλους γὰρ διαλέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς^δ μίσηται.

^a sc. ἰσχυρίᾳ. ^b sc. τὸ πνῦμα. ^c sc. δαιμονίων. ^d sc. μέλλας ἵσθαι

35 Καὶ καθίσας ἐφάνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἑσχατός, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαθὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὃς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδιῶν διέξῃται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμεῖ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμεῖ διέξῃται, οὐκ^a ἐμεῖ δέχεται, ἀλλὰ^b τὸν ἀποστείλαντά με.

38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ [ὁ] Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἰδομέν τινα [ἐν] τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, [ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν·] καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ καλύψετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν, ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσai με.

40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν [τῷ] ὀνόματί [μου,] ὅτι Χριστοῦ ἔσθε, ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμεῖ, καλὸν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικείται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελ-

θεῖν,^c ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπειλεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

44 Ὅπου ὁ σκάλῃξ αὐτῶν οἱ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

45 Καὶ ἐὰν ὁ ποὺς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν,^c ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

46 Ὅπου ὁ σκάλῃξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίξῃ σε, ἐκβαλε αὐτόν· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμος εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,^c ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν ταῦ πυρός·

48 Ὅπου ὁ σκάλῃξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ^d, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πάντα θυσία ἀλλ' ἁλισθήσεται.

50 Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλιν γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσεται; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κεφ. ι'. κ'.

ΚΑΚΕΙΘΕΝ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καί, ὡς εἰσθεῖ, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ προσελθόντες [οἱ] Φαρισαῖοι, ἐπερωτήσαν αὐτόν, εἰ ἔξι-

^a sc. μόνον.

^b sc. καί.

^c sc. μᾶλλον.

^d sc. τὸν βίον.

τιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι· περι-
ρίζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀπακριθὺς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Τί ὑμῖν ἐντεταλαιο Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέ-
τρεψε βιβλίῳ ἀποστασίου γρά-
ψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5 Καὶ ἀπακριθὺς ὁ Ἰησοῦς, εἶ-
πεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρ-
δίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐν-
τελὴν ταύτην.

6 Ἀπὸ δι' ἀρχῆς κτίσεως^α, ἄρ-
σεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ
Θεός.

7 Ἔσκειν τούτου καταλύψαι
ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται
πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρ-
κα μίαν· ὥστε οὐκ εἰσὶ δύο, ἀλ-
λὰ μία σὰρξ.

9 Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄν-
θρωπος μὴ χωρίζτω.

10 Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ
ἐκηρώτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγου αὐτοῖς· Ὅς ἐάν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾷται ἐπ' αὐ-
τήν.

12 Καὶ ἐάν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν
ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμήσῃ ἄλλω,
μοιχᾷται.

13 Καὶ προσέφειρον αὐτῷ παι-
δία, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μα-
θηταὶ ἐπιτίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγαπάκ-
τησεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφες τὰ
παιδιά ἐρχοσθαι πρὸς με, [καὶ]

μὴ καλύπτει αὐτά· τῶν γὰρ τοι-
ωνοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐάν τις
δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 Καὶ ὑπαγκλισάμενος α-
τὰ, τίθει τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὴν
ἐν λόγῳ αὐτά.

17 Καὶ ἱκετευομένου αὐ-
τοῦ ὁδοῦ, προσδραμὼν ἑῷ, καὶ γο-
πιτήσας αὐτόν, ἱκερώσα αὐτὴν
Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵ-
να ζῶν αἰώνιος κληρονομήσω;

18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγί-
θος, εἰ μὴ ἑῷ, ὁ Θεός.

19 Τὰς ἐντολάς εἶδας· Μὴ μι-
χύσῃς· Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλ-
ψῇς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Ἡ
ἀποστήγησῃς· Τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα.

20 Ὁ δὲ ἀπακριθὺς, εἶπεν α-
τῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἠφύλαξά μεν ἐκ νεότητός μου.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰμβρόντας α-
τῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Ἐν σοὶ ὑστερεῖ· Ὑπάγε, οἱ
ἔχεις πώλησον, καὶ δός τοῖς πτω-
χοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρα-
νῷ· καὶ θίξου, ἀκολουθε μοι, ἄρ-
ξαι τὸν σταυρόν.

22 Ὁ δὲ στυγνίσας ἐπὶ
λόγῳ, ἀπῆλθεν λυπούμενος· ὅτι γ-
ῆσεν κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰ-
ησοῦς, λέγου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Πῶς δύσκολος οἱ τὰ χεῖματα
χορτῆς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
εἰσελθόντων.

^α εἰς τοῦ κόσμου.

24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἱθαμνοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρημασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;

25 Εὐκοπώτερόν ἐστι κόμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς βαφίδος διαλθεῖν, ἢ πλουσίαν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Καί τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμωλόησας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦ Θεοῦ· πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστί παρὰ τοῦ Θεοῦ.

28 [Καί] ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγων αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς [δὲ] ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρας, ἢ μητέρας, ἢ γυναικᾶ, ἢ τέκνα, ἢ ἀγγεῖς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ ευαγγελίου,

30 Ἐὰν μὴ λάθῃ ἑκατοντάπλασιονα νῦν ἐν τῇ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγγεῖς, μετὰ διαγμῶν, καὶ ἐν τῇ αἰῶνι τῇ ἐρχομένῳ ζωῇ αἰώνιον.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ [οἱ] ἔσχατοι, πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀνα-

βαίνοντες εἰς Ἱερσόλυμα· καὶ προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἱθαμνοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφίσουντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν·

33 Ὅτι ἰδοὺ, ἀναστεινόμενος ἐκ Ἱερσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματέεσι καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτου καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι·

34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ ἐμπτίσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, ἡμεῖς ἠλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιῇς ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐκ εὐαγγелиων σου καθίσταμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτήσθε· δύνασθαι μὲν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνατὸν ἐστίν· Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίνετε· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐν διξίῳ μου καὶ ἐξ ἐναντίου [μου] οἶκός ἐστιν ἡμῶν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτέμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λόγους αὐτοῖς· Οἰδατε ὅτι οἱ δοκῶντες ἄρχου τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσι αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτούς.

43 Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν τις θέλῃ γινῆσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὅς ἐάν τις θέλῃ ὑμῶν γινῆσθαι πρῶτος, ἔσται πάντως δοῦλος.

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οἶκόν ἔχει διακονεῖναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχά· καὶ ἐκπορευόμενου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχά, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρετίμαιος ὁ τυφλὸς ἐπάθετο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρεαῖός ἐστιν^α, ἤρξατο κραγεῖν, καὶ λέγει· Ὁ υἱὸς^β Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶν μαῦλλον ἔκραζεν· Τίς Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν

αὐτὸν φωνεῖν· καὶ φωνεῖν τὸν τυφλόν, λέγοντις αὐτῷ· Θάρσυνε· ἡμεῖς σε φωνεῖ·

50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀπεκριθεὶς, λόγους αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιῆσαι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββουί, ἵνα ἀναβλέψω.

52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰταγε· ἡ πίστις σου στήσά σε· καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἦκολιθι μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

ΚΣΦ. ια'. XI.

ΚΑΙ ὅτε ἔγγιζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθαίαν πρὸς τὸ ἔρος τῶν ἐλαιῶν ἀποστίλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λόγους αὐτοῖς· Ἰταγε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι μῶν· καὶ εὐθὺς ἐκπορευόμενοι αὐτὴν, εὐρέσετε πῶλον δεδεμένον ἵψ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κειάθει λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 Καὶ ἰάν τις ὑμῶν εἴπῃ· Ὅτι Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ θίγας αὐτὸν ἀποστίλλει ὁδῷ.

4 Ἀπῆλθοι δὲ, καὶ εὗρον [τὸν] πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύρην ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφίδου· καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 Καὶ τινες τῶν ἐκείνῳ ἑσθῆτων ἔλαγον αὐτοῖς· τί ποιῶντες τὸν πῶλον;

6 Οἱ δὲ ὑποὶ αὐτοῖς καὶ

^α sc. ὁ παράγον.

^β sc. Nom. pro Voc.

^γ sc. διὰ.

ἐντείλατο ο Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ^a ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔσποτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἔστρωνον εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία [ἐν ὀνόματι Κυρίου,] τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.^b

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὺμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιεβλεψάμενος πάντα, ὀφίαις ἦδη οὖσης τῆς ἄρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δαδिका.

12 Καὶ τῇς ἑπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπίπασε.

13 Καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν ^d εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἰλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14 Καὶ ἀποκριθεὶς [ὁ Ἰησοῦς,] εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα οὐδεὶς καρπὸν φάγοι· καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσαλὺμα· καὶ εἰσελθὼν [ὁ Ἰησοῦς] εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς παλῶντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν

τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν παλῶντων τὰς περιστρίψας κατέστρεψε.

16 Καὶ οὐκ ἦφεν ἵνα τις διηγήκη σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 Καὶ ἰδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· Ὅτι ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν· ὑμεῖς δὲ ἐπαύσατε αὐτὸν σπῆλαιον ληστῶν.

18 Καὶ ἤκουσαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέουσιν· ἐφοβούτο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐκπλήσseto ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτι σφὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως·

20 Καὶ πρὸ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν.

21 Καὶ ἀναμνηθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκὴ, ἣν κατηράσω, ἐξηρανται.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν Θεοῦ·

23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἀρῆθι, καὶ βλήθῃ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ, ὅτι αὐτὸ λέγει· γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὡς ἂν εἴπῃ.

24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε· καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 Καὶ ὅταν στήκητι προσευχόμενοι, ἀφίετε εἰ τι ἔχετε κατὰ τίνος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν

^a sc. ἱαντὸν.^b sc. τίποι.^c sc. ἡμέρα.^d sc. ἰδιῶν.

οὐρανοῖς ἀφ' ὑμῶν τὰ πα-
ρμένα ὑμῶν.

Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ
τῆς ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
μὲν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς
ἕλμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ πι-
νύτης αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς
οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμ-
μαῖ, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι.

Καὶ λένουσιν αὐτῷ· Ἐν
ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς; καὶ
μὴ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἴδω-
με ταῦτα ποιεῖς;

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς
αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς
ἵνα λόγον· καὶ ἀποκριθῇτε
καὶ ἐγὼ ὑμῶν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
εἰ ποίῳ·

Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ
οὗ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
κρίθαι μοι.

Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυ-
τοὺς· Ἐὰν εἰπωμεν· Ἐξ
οὗ, ἐρεῖ· Διατί οὖν οὐκ ἐπι-
στέλλομε αὐτῷ;

Ἀλλ' ἵνα εἰπωμεν· Ἐξ
πάντων φοβούμενον τὸν λαόν·
τίς γὰρ ἔχει τὸν Ἰωάννην,
ὡς προσφῆτης ἦν.

Καὶ ἀποκριθέντες, λένουσιν
τοῦ· Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ
ἰς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς·
ἵνα λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιεῖτε.

Κεφ. ιβ'. 12.

Ἰ ἤρξαντο αὐτοῖς ἐν παρε-
σίᾳ λέγειν· Ἀμπελῶνας ἐφύ-

τισαν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε
φραγμὸν, καὶ ἄρξεν ὑπολήνιον,
καὶ ἀποδάμνησε πύργον, καὶ ἐξέδο-
το αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπέδῃμισεν·

2 Καὶ ἀπίστευε πρὸς τοὺς
γεωργούς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα
παρὰ τῶν γεωργῶν λαβὴ ἀπὸ τοῦ
καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3 Οἱ δὲ, λαβόντες αὐτὸν, ἔδει-
ξαν, καὶ ἀπίστευαν κινεῖν.

4 Καὶ πάλιν ἀπίστευε πρὸς
αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· καλέσας λι-
θοβολῆσαντες ἐκβαλεῖν αὐτόν,
καὶ ἀπίστευαν ἡτιμωμένους.

5 Καὶ [πάλιν] ἄλλον ἀπί-
στευε· καλέσας ἀπέκτειναν· καὶ
πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέρον-
τες, τοὺς δὲ ἀποκτείνουσιν.

6 Ἔτι οὖν ἵνα υἱὸν ἔχων ἀγα-
πητὸν αὐτοῦ, ἀπίστευε καὶ αὐ-
τὸν πρὸς αὐτοὺς ἰσχυάτον, λέγων·
Ὅτι ἡτρεφίσθησεν τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον
πρὸς ἑαυτούς· Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· θύετε, ἀποκτείνετε
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονο-
μία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκ-
τειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμ-
πελῶνος.

9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος; Ἐλευσεται καὶ ἀπα-
λίσσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην
ἀγνοῶντες; Λίθον² ὃν ἀπδοκίμα-
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐτα-
νῆθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὐ-

² sc. κατὰ: vel Acc. Anteced. pro Nom. Attice.

τῇ· καὶ ἔστι θρυμμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12 Καὶ ἔρχοντο αὐτὸν κρατῆσαι· καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντις αὐτὸν, ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιαιῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύουσιν λόγῳ.

14 Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, εἰδόμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδεὶός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις· Ἐξέστι κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὐ^a; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;

15 Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς·^b Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἰδῶ.

16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Καίσαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ· Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε· Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα^c, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ

ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἐπτά [οὖν] ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα.

21 Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ πρὸς αὐτὴν ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος αὐτῆς.

22 Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἔσχον πάνταν ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

23 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅτε ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται ἡ γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλαγῶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὗτε γαμοῦσιν, οὗτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσιν ὡς ἄγγελοι [οἱ] ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βεβηλωμένης· εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων· Ἐγὼ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ [Θεὸς] ζώντων· ἡμεῖς οὖν πολὺ πλανῶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τὰς γραμματίων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπερώτησεν αὐτὸν Πάπας ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολῶν;

^a sc. δοῦναι.^b sc. εἶδω.^c sc. χήραν.

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Ὅτι πρώτη πικρὰν τὴν ἐτολῶν· Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος ἓς ἓστι.

30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.

31 Καὶ δευτέρα ὁμοίᾳ, αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· μίζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι.

32 Καὶ ἔπειν αὐτῷ ὁ Γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι ἓς ἓστι [Θεός,] καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ·

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνήσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖστοι ἓστι πάντων τῶν ὀλακωτοματέρων καὶ [τῶν] θουσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νοσηρῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδαὶς οὐδέτις ἐτόλμα αὐτὸν ἐπειρωτῆσαι.

35 Καὶ ἀπακριβείς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἓστι Δαβὶδ;

36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν [τῷ] Πνεύματι [τῷ] ἀγίῳ· Εἴπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως αἰ θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιοι τῶν ποδῶν σου.

37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐ-

τὸν Κύριον· καὶ πῶς οὖν υἱὸς αὐτοῦ ἓστι; Καὶ ὁ πολὺς ἔχληται αὐτοῦ ἰδὼς.

38 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν διδαχῇ αὐτοῦ· Βλέπεται ἀπὸ τῆς Γραμματείας, τῶν διλότων στολαῖς περιεσπῶν, καὶ ἀσπαρμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39 Καὶ πρωτοκαθιδρίας ἐν τα συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ταῖς δύνταις·

40 Οἱ κατισθιόντες τὰς οἰκίας τῶν χλεῶν, καὶ προφάσει μακροπροσυχόμενοι· οὗτοι λήψονται πρῶτον τὸν κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κτίσαντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἰδὼς πῶς ὁ ἔχλος βάλλει χαλκὸν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ· καὶ πολλοῖσι ἔβαλλον πολλὰ.

42 Καὶ ἰδούσα μία χηρὰ πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐς κοδράντης.

43 Καὶ προσκαλισάμενος το μαθητὰς αὐτοῦ, λόγῳ αὐτοῦ· Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χηρὰ αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντι βέβληκε τῶν βαλόντων ἐς τὸ γαζοφυλάκιον·

44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ πειροσύντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως αὐτῆς πάντι ἔσα ἔχον ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Καθ. γγ. xiii.

ΚΑΙ ἐπαρεμεινεν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἱερῆς, λόγῳ αὐτῷ ἕως τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταπὸ λίθος, καὶ ποταπὴ οἰκοδομαί.

2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ

εἶπεν αὐτῷ· Βλέπετε ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς· οὐ μὴ ἀφῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

3 Καὶ καθήμενου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πίτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας·

4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπακριβὲς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 Ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροῖσθε· διὗ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' εὔπω τὸ τέλος.

8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ^α κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί.

9 Ἀρχαὶ ὁδῶν^β ταῦτα· βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσι γὰρ ὑμεῖς εἰς συνήθειαν, καὶ εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλείων σταθήσεσθε ἐνεκὲν ἡμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δι' ἡρώτων κηρυχθήναι τὸ εὐαγγέλιον.

11 Ὅταν δὲ ἀνάγωσιν ὑμᾶς παρεσθόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσετε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ'

ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλήτε· οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον.

12 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

13 Καὶ ἔσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδελυγμα^γ τῆς ἐρημόσεως, [τὸ ῥῆθ^δ ἐν τῷ Δανιὴλ τοῦ προφήτου,] ἔστας ὅπου οὐ δεῖ· (ὁ ἀναγιγνώσκων νοεῖται) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσέλθῃται ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρ^ε ἔχουσαι, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ Φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε ταύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἥς ἔκτισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ^δ νῦν, καὶ οἱ μὴ γίνεσθαι.

20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόθῃσι τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκ

^α sc. τῆς γῆς.^β sc. μόνον ἔσονται.^γ sc. ἡμερῶν.^δ sc. χρόνου.

οὓς ἐξελίξατο, ἐκολούθωσι
ρας.

Καὶ τότε ἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ·
ἂν δὲ ὁ Χριστός· ἢ, Ἰδοὺ,
ἢ πιστεύουσιν.

Ἐλεγεσθῆναι γὰρ ψευδοί-
και ψευδοπροφῆται· καὶ
σημεία καὶ τέρατα, πρὸς
πλάνων, εἰ δυνατόν, καὶ
λατῶν.

Τῶν δὲ βλέπτι· Ἰδοὺ,
καὶ ὑμῖν πάντα.

Ἄλλ· ἐν ἐκείναις ταῖς
μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην,
καὶ σκετισθήσεται, καὶ ἡ
οὐ δώσει τὸ φύργος αὐ-

Καὶ οἱ ἀσπίρις τοῦ οὐρανοῦ
ἐκπύπτουσι, καὶ αἱ δυνά-
ει τοῖς οὐρανοῖς σκαλευθή-

Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
θρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέ-
στῃ δυνάμει πολλῇ καὶ

Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς
ιους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει
λατῶν αὐτοῦ ἐκ τῶν τισ-
άντων, ἀπ' ἀκροῦ γῆς ἕως
οὐρανοῦ.

Ἀπὸ δὲ τῆς σκῆς μάθετι
εἰσβολῇ· ὅταν αὐτῆς ἦδη
δος ἀπαλὸς γήνηται, καὶ
τὰ φύλλα, γινώσκειτε ὅτι
τὸ ἔτος ἐστίν.

Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦ-
τε γινόμενα, γινώσκειτε ὅτι
ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ

μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις
οὗ^α πάντα ταῦτα γήνηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
ελύουσιν· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
παρέλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
καὶ τῆς ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός,
εἰ μὴ ὁ πατήρ^β.

33 Βλέπτι, ἀγρυπνῆτε καὶ
προσεύχεσθ· οὐκ οἶδαι γὰρ πότε
ὁ καιρὸς ἐστί.

34 Ὡς ἄνθρωπος ἀποδύμενος
ἀφίξις τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς
τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
καὶ ἐκέλευεν τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ
τῷ θυρωρῷ ἐνετύλατο ἵνα γρη-
γορή.

35 Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ οἶδαι
γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρ-
χεται, ἐφ' ἣ μισουκτίου, ἢ ἀλεα-
τεροφονίας, ἢ πρῶτ^ι.)

36 Μὴ ἰλθὼν ἐξαίφνης, εὐρη
ὑμᾶς καθεύδοντας.

37 Ἄ δὲ ὑμῖν λίγων, πᾶσι
λίγων· Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'. xiv.

ἮΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυ-
μα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐξήτουν
οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς,
πᾶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες
ἀποκτείνωσι.

2 Ἐλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἱερῇ,
μήποτε θρόνος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὅτε αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ,
ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λιπεροῦ,
κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθι γυνὴ
ἔχουσα ἀλάστωρον μύρου, τέρδου

^a sc. κρίνου.

^b sc. μήλου.

πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συν-
τρίψασα τὸ ἀλάστρον, κατέ-
χρει αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦν-
τες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες·
Εἰς τί ἡ ἀπάλεια αὕτη τοῦ μύρου
γέγονεν;

5 Ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶτ-
ναι ἐπάνω τριακοσίων θηναρίων,
καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ
ἐνεβομῶντο αὐτῇ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφες
αὐτήν· τί αὕτη κόπους παρέχετε;
καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέ-
λητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι·
ἐμεὶ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 Ὁ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέ-
λαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς
τὸν ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν
κηρυχθῇ τὸ ευαγγέλιον τοῦτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν
αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυ-
νον αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώ-
της, εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς
τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῶ αὐ-
τὸν αὐτοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρη-
σαν· καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἄρ-
γυριοὶ δοῦναι· καὶ ἐζήτη πῶς ευ-
καιρῶς αὐτὸν παραδῶ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν
ἁζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον,
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσω-
μεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;

13 Καὶ ἀποστείλλει δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς·

Ἵπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαν-
τήσιν ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐ-
τῷ.

14 Καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ, εἰ-
πάτε τῷ οἰκοδεσπότῃ· Ὅτι
διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστὶ τ
κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετ
τῶν μαθητῶν μου φάγῃ;

15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνά-
γειον μέγα ἐστραμμένον, ἑτοιμον
ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

16 Καὶ ἐξηλθον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν
καὶ εὑρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· κα-
ταίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὁφίως γενομένης ἔρχε-
ται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν
καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με, ὁ ἐσθίων με-
τ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι,
καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς καθ' εἰς
Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος· Μήτι ἐγώ;

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμέσπ
τόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τραπέζιον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐ
ἐγενήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λα-
βὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογῆσα
ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, κα-
εἶπε· Λάβετε, [Φάγετε·] τοῦτ
ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον

ιστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἐξ αὐτοῦ πάντες.

Καὶ εἰπὺν αὐτοῖς· Τοῦτό τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς κῆς, τὰ περὶ πολλῶν ἐκχυόν.

Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίνω ἐκ τοῦ γινήματος ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας τῆς, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθαν εἰς τὰς τῶν ἐλαιῶν.

Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέ-
νεται Πατάξις τὸν ποιμένα, διασκορπισθήσεται τὰ πρό-

βα. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι τρώξετε ἑαυτοὺς εἰς τὴν Γαλι-

λῆαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· ἐγὼ πάντες σκανδαλισθήσομαι, οὐκ ἐγώ.

Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὲς ἀλί-
κωνησῇ, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.

Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε· Ὁν· Ἐάν με δεῖ συναποθαι-
ναι, οὐ μὴ σὲ ἀπαρνήσομαι. ὅπως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ λέγει μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσαι-
τε με προσεύξασθαι.

Καὶ παραλαβὸν τὸν
ον, καὶ [τὸν] Ἰάκωβον, καὶ

Ἰωάννην μετ' ἑαυτοῦ καὶ ἔρχετο ἐκβαρύνεσθαι καὶ ἀδυνατεῖν.

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περιλυ-
πὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανά-
του· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ προελθὼν μικρὸν, ἐπι-
σεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσεύχεται
ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρίλθῃ ἀπ'
αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγε· Ἀβρὰμ ὁ πα-
τήρ, πάντα δυνατόν σοι· παρί-
ερχε τὸ ποτῆριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο·
ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω^α, ἀλλὰ τί
σύ^β.

37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὗρεται
αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ
ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορεῖσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν·
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
σὰρξ ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν ἀπὸλθὼν προσ-
εύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.

40 Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐ-
τοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν
γὰρ εἰ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρη-
μένοι, καὶ οὐκ ἔδιδσαν τί αὐτῷ
ἀποκριθῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν
καὶ ἀναπαύεσθε· Ἀπίχμ' ἦλθεν ἡ
ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδομαι ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν
ἀμαρτωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγγωμεν· ἰδοὺ,
ὁ παραδίδους με ἤγγικεν.

43 Καὶ εὐθὺς, ἐπὶ αὐτοῦ λα-
λοῦντος, παρεγγίνεται Ἰούδας, εἰς

^a sc. γινώσκει.

^b sc. θέλω.

Ο δὲ Ἀρχιερεὺς, διαρρήξας τῶνας αὐτοῦ, λέγει· Τί ἐστὶ ἔχουμεν μαρτυροῦν;

Ἠκούσασι τῆς βλασφημίας ἡμῶν φαίνεται; Οἱ δὲ κατέκριναν αὐτὸν^a ὡς αἰνέτου.

Καὶ ἤρξαντο τρεῖς ἐμπτύειν, καὶ περικαλύπτειν τὸν αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφῆται καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαββί-στων ἔσχαλλοι.

Καὶ ὅντος τοῦ Πέτρου ἐν ἡ κάτῳ, ἔρχεται μία τῶν αἰν τοῦ Ἀρχιερέως·

Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἡμεῖς, ἐμβλέψασα αὐτῷ, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρενοῦ ἦσθα.

Ὁ δὲ ἡγήσατο, λέγων· Ὁ δὲ ἡγήσατο, λέγων· οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ Καὶ ἐξῆλθεν ἐξω εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα τάλην, ἤρξατο λέγειν τοῖς κηδεῖν· Ὅτι αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ δὲ πάλιν ἡρώτητο. Καὶ ἀπεκρίθη^b πάλιν οἱ παριστάμενοι τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ ἔ^c καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, ἀλιὰ σου ὁμοιάζει·

Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθροῦν^d ἡμῶν· Ὅτι οὐκ οἶδα ῥαπον τοῦτον ὃν λέγεις.

Καὶ ἐκ δευτέρου^e ἀλέκτωρ· καὶ ἀνμνήσθη ὁ Πέτρος ὅτι οὗ ἔπειν αὐτῷ ὁ Ἰη-

σοῦς· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπακρήσῃ με τρεῖς. Καὶ ἰσχυαλῶν^d, ἔκλει.

Κεφ. ιβ'. χν.

ΚΑΙ ὡς ἐπὶ τὸ πρῶτον συμβούλιον ποιήσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ Γραμματέων, καὶ ὅλοι τὸ συνέδριον, ὄντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγγειλαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀπακρίθης, ἔπειν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγόρεον αὐτοῦ οἱ Ἀρχιερεῖς πολλά.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίθῃ οὐδὲν; Ἰδοὶ πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ εἶπε οὐδὲν ἀπεκρίθῃ, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἱερτὴν ἀπίλυν αὐτοῖς ἵνα δίσμοι, ὅνπερ ἤτοῦντα.

7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββῆς μετὰ τῶν συστασιαστῶν διδόμενος, οἷτις ἐν τῇ στάσει φόρον πικωῆκυσαν.

8 Καὶ ἀναδοῦσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτῆσθαι, καθὼς αὐτοῖς ἐποίησεν αὐτοῖς.

9 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Θέλειτε^e ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 (Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φόβου παραδιδάσκουσιν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς.)

11 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἀνέσυσαν

τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαρ-
αβῶαν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς,
πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέ-
λετε^a ποιῆσαι^b ὃν λέγετε βασιλέα
τῶν Ἰουδαίων;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν·
Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ
δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· Σταύ-
ρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος
τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέ-
λυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβῶαν, καὶ
παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν Φαραγγιλά-
σας, ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγα-
γον αὐτὸν ἕσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶ
πρακταρίον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην
τὴν σπείραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν^c πορ-
φύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ
πλέξαντες ἀκάνθινον στίφانون.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐ-
τόν· Καίρις, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλαμέω, καὶ ἐνέπτυον
αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα,
προσκύνουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτι ἐπέκλειζαν αὐτῷ,
ἐξέδυσαν αὐτόν^c τὴν πορφύραν, καὶ
ἐνέδυσαν αὐτόν^c τὰ ἱμάτια τὰ
ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα
σταυρωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παρά-
γοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον,
ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα
ἐξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρ-
ταυρὸν αὐτοῦ.

^a sc. ἴνα.

^b sc. κατὰ τοῦτον.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτόν ἐν
Γολγοθᾷ τόπον· ὃ ἐστὶ μεθερμηνεί-
α· ὄρεον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ εἰδόνου αὐτῷ πιεῖν ἑ-
μυρυσμένον οἶνον· ὃ δὲ οὐκ ἔλαβον.

24 Καὶ σταυράσαντες αὐτόν
διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βά-
λοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τι ἄρ-

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ
ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς
αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη·
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦ
δύο ληστές· ἓνα ἐκ δεξιῶν^a, καὶ
ἓνα ἐξ ἐναντίων^a αὐτοῦ.

28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνθρώπων ἐλ-
γίσθη.

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι
ἐβλασφῆμουν αὐτόν, κινουῦντες τὴν
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες·
Οὐδὲν, ὃ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατὰ
βῶ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως [δὲ] καὶ οἱ Ἄλ-
χιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἄλλ-
λους μετὰ τῶν Γραμματέων, ἔλ-
γον· Ἄλλους ἴσως, ἑαυτὸν
δύνανται σῶσαι.

32 Ὁ Χρίστος ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰσραὴλ καταβῶτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσω-
μεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐ-
τῷ ἀνείδιζον αὐτόν.

33 Γενόμενης δὲ ὥρας ἕκτης
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας ἑνάτης.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἑνῇ

^c sc. κατὰ.

^d sc. μερῶν.

ἰδέσθουν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλαί, Ἐλαί, λαμμέα σαββαχθαί; ὁ ἵστι μεθιερμηνεύμενον· Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἠγαπήτισπις;

35 Καὶ τινὲς τῶν παρεστημένων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ, Ἦλίας φωνεῖ.

36 Δραμὸν δὲ εἰς, καὶ γιμῖσας σπόγγον ὄξους, περιβίς τε καλάρμα, ἐπύτιζεν αὐτὸν, λέγων· Ἄφθιτο Ἰδωμαι εἰ ἔρχεται Ἦλίας καθιλεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφίς φωνῇ μεγάλῃ, ἐξέπνυσται.

38 Καὶ τὸ καταπύτασμα τοῦ νεοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἁνωθεν εἰς κάτω.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ^a ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω κράξας ἐξέπνυσεν, ἔπιν· Ἀληθὲς ὁ ἄνθρωπος οὗτος μὴς ἦν Θεοῦ.

40 Ὅσων δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θιωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ Σαλάρμα·

41 Αἱ καὶ, ὅτι ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἰ συναρθεῖσαι αὐτῷ εἰς Ἱερουσόλυμα.

42 Καὶ ἦδη ὁψίας γενομένης, (ἐπὶ ἦν παρασκευὴ, ὁ ἵστι προσάββατος.)

43 Ἦλθιν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος

τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ταλμάσας εἰσῆλθαι πρὸς Πιλάτου, καὶ ἡτήσαστο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἰδοὺσας αὐτὸν εἰ ἦδη τίθηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπαρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπίδαται.

45 Καὶ γινὼς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἰδωρῶσαστο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδῆνα, καὶ καθίλων αὐτόν, ἐνέλησεν τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελοτομαρμένον ἐκ πέτρης· καὶ προσηύλισε λίθον ἐπὶ τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία^b Ἰωσὴ, ἰδωρὸν παῦ τίθηται.

Κεφ. ιϛ'. xvi.

ΚΑΙ διαγινόμενον τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡς τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλάρμα, ἠγέρσαντο ἀρόματα, ἵνα ἐλθεῖν αὐτῶν αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρᾶί τῆς μιᾶς^d σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατίλυντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσαι ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

4 Καὶ ἀναβλέψασαι θιωροῦσιν ὅτι ἀποκυλίσται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσιελθούσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον ναίοντες καθήμενον ἐν τοῖς δεξιαῖς^e, περιβεβλημένοι στολὴν λευκὴν· καὶ ἐξισταμένησαν.

^a sc. χώρας. ^b sc. ἡ μήτηρ. ^c sc. μήτηρ. ^d sc. ἡμίρας ἀπὸ. ^e sc. πρὸς

τὴν ἄχλιν, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαρ-
αβῶαν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς,
πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέ-
λετε^a ποιῆσαι^b ὃν λέγετε βασιλέα
τῶν Ἰουδαίων;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραζον·
Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ
δὲ περιστοτέρως ἔκραζον· Σταύ-
ρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος
τῇ ἄχλῃ τὰ ἱκανὰ ποιῆσαι, ἀπέ-
λυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβῶαν, καὶ
παρείδωκε τὸν Ἰησοῦν Φαραγγιλά-
σας, ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγα-
γον αὐτὸν ἕως τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶ
πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην
τὴν σπείραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν^c πορ-
φύραν, καὶ περιτιθίσιν αὐτῷ
πλεξαντες ἀκάνθινον στίφανον.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐ-
τόν· Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλὰ μῦρ, καὶ ἐνέπτυνον
αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα,
προσεκύνουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ,
ἐξέδυσαν αὐτόν^c τὴν πορφύραν, καὶ
ἐνέδυσαν αὐτόν^c τὰ ἱμάτια τὰ
ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα
σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παρά-
γοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον,
ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα
Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

^a sc. ἵνα.

^b sc. κατὰ τοῦτον.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτόν ἐπὶ
Γολγοθᾶ τόπον· ὃ ἐστὶ μεθερμηνεία
ὄμενον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ εἰδόνον αὐτῷ πιεῖν ἐκ
μυρμησμένου οἴνου· ὃ δὲ οὐκ ἔλαθε.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν
διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
οντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τι ἄρῃ.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ
ἔσταυρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῇ
αἰτίᾳ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη·
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυρωθεὶς
ἄλλος ληστὰς· ἕνα ἐκ δεξιῶν^d, καὶ
ἕνα ἐξ ἐναντίων^d αὐτοῦ.

28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή
λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλο-
γίσθη.

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινούντες τὰ
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες·
Οὐαὶ, ὃ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατὰ
θεῶν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως [δὲ] καὶ οἱ Ἄρ-
χιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλή-
λους μετὰ τῶν Γραμματέων, ἑλε-
γον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
δυναταὶ σῶσαι.

32 Ὁ Χρῆστος ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσω-
μεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐ-
τῷ ὤνειδιζον αὐτόν.

33 Γενόμενης δὲ ὥρας ἑκτῆς
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας ἑνῆδεκας.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἑνῇ
^c sc. κατὰ. ^d sc. μετὰ.

ἰδόντων ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλαί, Ἐλαί, λαμψαὶ σαδοαχθάναι· ὅ ἐστι μεθερμανυόμενοι· Ὁ Θεὸς μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἠγαπήσιν;

35 Καὶ τινὲς τῶν παριστημένων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ, Ἡλίας φωνᾷ.

36 Δραμὸν δὲ εἰς, καὶ γρη῏σας σπύγγον ὄξους, περιβίς τε καλάρμα, ἐκτίζων αὐτὸν, λέγων· Ἀφύτη Ἰδοὺν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθυλαῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφελὲς φωνῇ μεγάλῃ, ἔξπνυσται.

38 Καὶ τὸ καταπίπτασμα τοῦ νεοῦ ἰσχύσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἀνάθευ ἕως κάτω.

39 Ἰδοὺν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παριστηκὸς ἐξ^α ἰναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω κράζας ἔξπνυσται, εὔπιν· Ἀληθῆς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θιβερούσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ Σαλάρμα·

41 Αἱ καὶ, ὅτι ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διήκουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναρπάσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἦδη ὀφίας γινόμενης, (ἐπὶ ἣν παρὰσκυῖ, ὅ ἐστι προσαβάτον,)

43 Ἦλθιν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχύμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προδεδιχόμενος

τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ταλας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτου, καὶ ἤτήστω τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἰδοὺς αὐτὸν εἰ ἦδη τίθηται· καὶ προσκαλομένους τὸν κεντυρίωνα, ἐπαράτω αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέναι.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἰδούστω τὸ σῶμα Ἰωσήφ.

46 Καὶ ἀγαράσας σινδὴν καὶ καθυλὸν αὐτὸν, ἠπάλας σινδὸν· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν μαρμάρῳ ὃ ἦν λαλοταρμαῖον· πέτρας· καὶ προσκύλισται λίθῳ ἐπὶ τῇ θύρᾳ τοῦ μαρμαρίου.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία^β Ἰωσὴ, ἰδοὺν τοῦ τίθηται.

Κεφ. ις'. xvi.

ΚΑΙ διαγινόμενον τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ^γ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλάρμα, ἠγάρσασιν ἀρώματα, εἰ ἔλθουσιν ἀλείψασαι αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρῶς τῆς μεῖας σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μεμαῖον, ἀνατίλκωντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον τῆς θύρας τοῦ μαρμαρίου;

4 Καὶ ἀναβλέψασαι θιβερούσιν ὅτι ἀποκυλίσται ὁ λίθος· γὰρ μέγας σφῖδρα.

5 Καὶ εἰσιλδοῦσαι εἰς τὸ μεμαῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν ταῖς διζαῖς^ε, περιβεβλημένον στήλην λευκὴν· καὶ ἔξισταρβήσαν.

^a sc. χώρας. ^b sc. ἡ μήτηρ. ^c sc. μήτηρ. ^d sc. ἡμέρας ἀπὸ. ^e sc. καὶ

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβοῦσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡ γάρ ῥηθι, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ^a τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι [ταχὺ,] ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ ^b πρώτῃ σαββάτῳ, ἐφάνη πρῶτον Μαρίας τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκτέθληκε ἑπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πειθοῦσι καὶ κλαίουσιν.

11 Καὶ αὐτοὶ, ἀκούσαντες ὅτι ξῆ, καὶ ἐβιάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρῃ μαρφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρὸν.

13 Καὶ αὐτοὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκά ἐφανερώθη, καὶ ἀνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν,

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἀπαγγέλλετε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπίστητα κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλεῖτε, γλώσσαις λαλήσετε καὶ καινὰς

18 Ὁφεις ἀροῦσι· καὶ ὅταν θησιμὸν τι πῶσιν, οὐ μὴ αὐτὸν βλάψῃ· ἐπὶ ἄρρώστοις χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βίβαν οὖντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν.

^a sc. μάλιστα.

^b sc. ἡμέρᾳ.

ΤΟ ΚΑΤΑ

Λ Ο Υ Κ Α Ν

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'. Ι.

ΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπιχμ-
ἀτατάσσονται δι' ἡγοίαν περὶ
πεπληροφορημένοι ἐν ἡμῖν
μάτων,

Καθὼς παρίδουσιν ἡμῖν οἱ
ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπη-
γούμενοι τοῦ λόγου·

Ἔδοξε καί μοι, παρεκλου-
σὶ ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς,
ἥς σοι γράψαι, κρείτιστε
ἰλα·

Ἵνα ἐπυγῆς περὶ ᾧ κα-
θὼς λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

Εἴγενετο ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς
εἰας ἱερῆς τις ὀνόματι Ζα-
ες, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ
ἐν αὐτοῦ^α ἐκ τῶν θυγατέρων
ὦν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς
ἰσάβητ.

Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι
ἐν τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
ἐν ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαίω-
τοῦ Κυρίου ἄμαρπτοι.

Καὶ οἷα ἦν αὐταῖς τέκνον,

^α sc. δι.

καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στυῖρα, καὶ
ἀμφότεροι προδεδωκότες ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατι-
ῳ αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημε-
ρίας αὐτοῦ ἵνατι τοῦ Θεοῦ,

9 Κατὰ τὸ ὄρος τῆς ἱερατείας,
ἔλαχι τοῦ θυμιάσαι, ἀνιελθὼν ἕς
τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ
λαοῦ ἦν προσευχόμενοι ἔξω τῇ
ἄρᾳ τοῦ θυμιάματος.

11 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος
Κυρίου, ἰστῶς ἐκ δεξιῶν^β τοῦ θυσι-
αστηρίου τοῦ θυμιάματος.

12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας
ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπίπτευσιν ἐπ' αὐτόν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία·
διότι ἀσπεύσθη ἡ δεξιὰ σου· καὶ
ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γνήσει
υἱὸν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰωάννην.

14 Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ
ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ
γενήσει αὐτοῦ χαρίζονται.

15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον

^β sc. μερῶν.

[τοῦ] Κυρίου· καὶ οἶον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῆρ· καὶ Πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

17 Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνάπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἥλιου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθῆς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατισκυνασμένον.

18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσονται τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνὴ μου προδοικυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

19 Καὶ ἀπακριθὲς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρστηκὸς ἐνάπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀποστάλην λαλῆσαι πρὸς σι, καὶ εὐαγγελίσασθαι σοὶ ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοὺ, ἔσθι σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀπὸ ὧν οὐκ ἐπίστυσας τοῖς λόγοις μου, οὕτως πλησθῆσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἰθαύμαζον ἐν τῷ χρόνῳ αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν εἶδρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανοῶν αὐτοῖς, καὶ δέεμενε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθη αὐτὸς ἡμέρας τῆς λειτουργίας ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνίλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

25 Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκε ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐμῇ· ἀφελὼν τὸ ὄνειδος μου ἐν ἀσπὶ ποίς.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἔκτῳ ἀποστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ,

27 Πρὸς παρθένον μνημονεμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα ἡ παρθένου, Μαριάμ.

28 Καὶ εἰσέλθων ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτήν, εἶπε· Χαῖρε, πεποιηταμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· ἡ λογημένη σὺ ἐν γυναικῶσι.

29 Ἡ δὲ [ἰδοῦσα] δαυράθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ θαυμάζοντο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἡ γὰρ χάρις παρὰ τῷ Θεῷ.

31 Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΤΝ.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς υψίστου κληθήσεται· καὶ οἰκοῦν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν υἱόν Δαβίδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ οἴκου Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται ἄλος.

34 Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

35 Καὶ ἀπακριβὴς ὁ ἄγγελος, ἔπειν αὐτῇ Πνύμα ἅγιον ἐπιτελείσται ἐπὶ σε, καὶ δυνάμεις ὑψίστου ἐπισκιάσου σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὐτὴ συνεληφύια υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴ ἔσθης· ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στήρα.

37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα.

38 Εἶπὶ δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γινώτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρειν^α· μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα.

40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσιν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαριάς, ἐσκίρτησε τὸ βεῖφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.

42 Καὶ ἀνέφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἔειπεν· Εὐλογημένος σὺ ἐν γυναίξιν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πόθει μοι^δ τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με·

44 Ἰδοὺ γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησιν ἐν ᾠγαλ-

λάσῃ τὸ βεῖφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύουσα· ὅτι ἴσται τιλώσεις τοῖς λογαλημίαις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ ἔπει Μαριάμ· Μεγαλύτω ἡ ψυχὴ μου τοῦ Κυρίου·

47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι μου.

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινῶσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· Ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ^ε τῶν μακαριούντι με πᾶσαι αἱ γυναῖκες·

49 Ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλῤ῏α ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεάς· γενῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκήρτισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν.

52 Καθῦλε δυνάστης ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινοὺς.

53 Πτωχῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξέπίστευσε καenoὺς.

54 Ἀντιτάξωτο Ἰσραὴλ πατὴρ αὐτοῦ, μετῴθηται ἑλπίς,

55 Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμνησθὲν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνης τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

^a sc. χώρα.

^b sc ἴσται πρῶγμα.

^c sc. γλ

58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμειγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

59 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὁγδῇ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτιμῆν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.

60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν· "Οτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.

63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ θαύμασαν πάντες.

64 Ἀνεψθεῖ δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ· καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιουκούντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρειῇ τῆς Ἰουδαίας διηλαλῆντο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου· καὶ προφῆτευσεν, λέγων·

68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς

τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπισκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῇ λαῷ αὐτοῦ·

69 Καὶ ἤγειρε κίρας σωτῆρας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τὸ παιδὸς αὐτοῦ·

70 Καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶν προφητῶν αὐτοῦ·

71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·

72 Ποῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνηστῆρ διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ·

73 Ὅσους ὁν ὤμοσεν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῖναι ἡμῖν,

74 Ἀφ' ὧς, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθίντας, λατρεῖν αὐτῷ,

75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας [τῆς ζωῆς] ἡμῶν.

76 Καὶ σὺ, παιδίον, προφῆτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπερεύῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐκμαῖσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,

77 Τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτῆρας τῇ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφίμω ἀμαρτιῶν αὐτῶν·

78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὑψους·

79 Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκοτίᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, καὶ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠΐξετο καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδξείας αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

Καφ. β'. II.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογραφῆσθαι πάσαν^a τὴν οἰκουμένην.

2 Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη, ἐγένετο ἡγουμεύοντος τῆς Συρίας Κυρηναίου.

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογραφῆσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρετ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὸς Δαβὶδ,)

5 Ἀπογραφάσθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμενηστυμένη αὐτῷ γυναικί, οὕτῃ ἐγκύῃ.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρας τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν.

9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπίστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφωβήθησαν φόβον μέγαν.

10 Καὶ ἔπιν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβῆσθε· Ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν με-

γάλην, ἣτις ἵσται παντὶ λαῷ·

11 Ὅτι ἐτίχθη ὑμῖν σήμερ σπτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, πόλις Δαβὶδ.

12 Καὶ τοῦτο^b ὑμῖν τὸ συμβαῖον· Εὐρήσεται βερίφος ἱσπαγαυωμένοι, κείμενοι ἐν [τῇ] φάτῃ.

13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σ τῷ ἀγγέλῳ πλήθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνεῦνται τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις^c Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπέλυθ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διίλαθμ δὴ ἴως Βηθλεὲμ, καὶ Ἰδαμν βῆμα τοῦτο τὸ γονοῦς, ὃ ὁ Κυριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνῆλθον τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βερίφος κείμενον τῇ φάτῃ.

17 Ἰδόντες δὲ διγνώρισαν π τὸν βῆματος τοῦ λαληθέντος αὐτὸν περὶ τοῦ παιδίου τούτου.

18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμάνων πρὸς αὐτούς.

19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συντήρει τὰ βήματα ταῦτα, συμβαλίσσασα^d ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ ἐπίστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνεῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ

^a sc. γῆς.^b sc. ἵσται.^c sc. οὐρανοῖς ἵσται.^d sc. ταῦτα.

εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτοὺς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὡς κατὰ τοῦ περιτιμῆναι τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθῆναι ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ,

23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγοι μάτρυν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.)

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ ἐρημίον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεύγος τεργύων, ἧ δύο νοσσοῦς περιστιῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα^a Συμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχηματισμένος ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδῇ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ ἐπιστήμιον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ.

28 Καὶ αὐτὸς ἰδίκατο αὐτὸ ἀγαπᾶσθαι αὐτοῦ, καὶ εὐλόγεον, καὶ εἰπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δεσποτα, κατὰ τὸ ρημὰ σοὶ ἐν εἰρήνῃ·

30 Ὅτι εἶδον αἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31 Ὁ ἡτοίμασας κατὰ πρόνοιαν πάντων τῶν λαῶν·

32 Φῶς εἰς ἀποκαλύψιν ἰσθμῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ·

33 Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαομείοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Σαμουὴλ, καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κύριος εἰς πᾶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλὰ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖα ἀντιλεγόμενον·

35 (Καὶ σοὺ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελιεύσεται ῥομφαία·) ὅπως αἱ ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσέρ, αὕτη προδοικηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀδελφῶν ἐπτα ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐπὶ ὀγδοηκοντατισσάρων, ἧ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, ἡστυαίας μετὰ δέησιν λατρεύουσα^c νύκτα καὶ ἡμέραν·

38 Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιστάσας ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλὴμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ἔπ

^a sc. ἦν.

^b sc. ἦν.

^c sc. τῇ Θείᾳ.

στρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παῖδιον ἤβησεν, καὶ ἐκραταιώτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο αἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἔγένετο ἑτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱερουσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς·

43 Καὶ τιμωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπῆμυν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνουσίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὀδόν· καὶ ἀνιζήτου αὐτὸν ἐν ταῖς συγγενίαι καὶ [ἐν] ταῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὗρόντες [αὐτὸν,] ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἕρπον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπρωτῶντα αὐτούς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες αὐ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ·

48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐκπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Ἵκνοι, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ἠδυνάμηναι ἐζητοῦμέν σοι.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

Τί^α ὅτι ζητούτέ με; οὐκ ἦδυν ὅτι ἐν ταῖς τοῦ πατρὸς μου οἰαί καὶ με;

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν ἡ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐταῖς.

51 Καὶ κατίσθη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθον εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑπὸ τασσόμενος αὐταῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διατήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ.

52 Καὶ Ἰησοῦς πρόκειται σοφία, καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Κεφ. γ. ιιι.

ΕΝ ἔτι δὲ πεντηκαιεκάτῳ τῇ ἡγεμονίας Τωβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλιππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχηνιτίδης χάρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβυλῆς τετραρχούντος,

2 Ἐπ' Ἀρχιερίῳ Ἀννᾷ καὶ Καϊάφᾳ, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννῃ τὸν [τοῦ] Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,

3 Καὶ ἦλθον εἰς πᾶσαι τὸ περιχρῶν^δ τοῦ Ἰερδάνου, κερύσων βαπτισμα μετανοίας εἰς ἰφισιν ἁμαρτιῶν·

4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβῳ λέγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου ἐν ὁδοῖς ποιῶντι τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται

^α sc. ἔστι αὐτῶν

^δ sc. γῆ.

και τῶ ἱεροῦ και θουρας τα-
πωσθησιν· και ἔσται τε ταύτα
ἐνς ἑνὶ ῥήματι, και αὐ τραχηλὶ ἐν
ἐνὶ ῥήματι.

6 Και ἔσονται πάντα οὗτοι ἐν
ἐνὶ ῥήματι τοῦ κυρίου.

7 Ἐλθόντες οὖν τὰς ἐσπερας
ὁμοῦς ἔρχομαι βαπτισθῆναι ὑπὸ
αὐτοῦ ἰουδαῖοι καὶ ἑθνη, τὸς
ἐκ τῶν ἱερῶν ἑνὶ ῥήματι ὅτι τῆς
μελαινῆς ἡμετέρας;

8 Πιστεύετε ὅτι καρποὺς ἀέριος
τῆς μετανοίας· και μη ἀξιοῦτε
ἰσχυρὸν ἢ ἰσχυρῶς. Πιστεύετε ἔρχομαι
τοῦ Ἀρχαίου ἰσχυρῶς ἡμεῖς ἱεροῦ,
οἱ δὲ δύναται ὁ κυριεῖα τῶν λόγων
ταύτων ἡμεῖς ταῦτα τῇ Ἀρχαίᾳ.

9 Ἰδοὺ δὲ και ἡ ἀρχὴ πρὸς
την ἡμεῖς τῶν ἡμεῖς κῆρυξ· πάν
οἱ διδρῶν μὴ ποιῶν καρποὺ κα-
λῶν, ἡκαίπτεται, και ἐνς πῦρ
βάλλεται.

10 Και ὑπερέσται αὐτοῖς οἱ
ἔρχομαι, ἰσχυρῶς. Τί οὖν ποιήσο-
μαι;

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐ-
τοῖς· Ὁ ἔρχομαι διὰ χηρῶν, με-
ταδίτω τῇ μὴ ἔχοντι· και ὁ ἔρχομαι
βερέματα, ἡμέας ποιῶν.

12 Ἦλθεν δὲ και τελῶναι
βαπτισθῆναι, και ἔπει πρὸς αὐ-
τόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσομαι;

13 Ὁ δὲ ἔπει πρὸς αὐτούς·
Μηδὶ πλύν^α παρὰ τὸ διατυγα-
μῆναι ὑμῖν πρόσσται.

14 Ἐπεφάνη δὲ αὐτοῖς και
στρατιῶμιναι, λέγοντες· Και ἡ-
μεῖς τί ποιήσομαι; και ἔπει πρὸς
αὐτούς· Μηδὲνα διασύσται, μηδὲ

συναδικασθῆναι· και ἀφαιρῆσαι τὴν
ἐξουσίαν ἡμῶν.

15 Πραυνώσαντες δὲ τὰς λαοὺς
και ἀποχρησάμενοι πάντων ἰ-
σχυῶν παύσαντες αὐτοῖς τὰς ἡμέ-
ρας, ἀπέστειλε αὐτοὺς· λέγων· Ἐλ-
θόντες.

16 Ἀπεκρίναντο δὲ ἰσχυρῶς
ἔπειτα λέγοντες· Ἰδοὺ καὶ ἡμεῖς
βαπτισθῆναι ἡμεῖς· ἔρχομαι δὲ ὁ
χρηστὴς καὶ, καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
λέγει τὸ ἡμεῖς τὸν ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
τοῖς αὐτοῖς· καὶ τὸς ἡμεῖς ἡμεῖς
ὁ Πάτρις ἡμεῖς, και τὰς.

17 Οἱ τὲς ἡμεῖς δὲ τὲς ἡμεῖς
αὐτοῖς, και διακρίναντες τὸν ἡμεῖς
αὐτοῖς· και τὸς ἡμεῖς τὸν ἡμεῖς ὁ
τὸν ἡμεῖς αὐτοῖς, τὸ δὲ ἡμεῖς
τὸν κατεκρίναντες τὸν ἡμεῖς.

18 Παλλὰ μὲν πάντες καὶ ἡ
καὶ παρεκάλει αὐτοῖς ἡμεῖς ὁ
λαοῖς.

19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τερψί-
χης, ἐλθὼν ἡμεῖς ἡμεῖς τὸν
Ἡρωδίδης τῆς γενεῆς [Φα-
ρι] τὸν ἀδελφῶν αὐτοῖς, καὶ
περὶ πάντων ὡς ἡμεῖς τὸν
ὁ Ἡρώδης,

20 Προσέειπε και ταῦτα ἰ-
σχυρῶς, και κατέκλεισε τὸν ἡμεῖς
τὸν ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασι-
τεῖα ἡμεῖς τὸν λαοῖς, και ἡ
σοῦ βαπτισθῆναι, και πρὸς τὸν
μῆναι, ἀποχρησθῆναι τὸν ἡμεῖς.

22 Και καταβῆναι τὸ Πη-
μα τὸ ἡμεῖς σωματικῶς ὡς
ὡς περιστρέφει, ἐπὶ αὐτόν· καὶ
φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγει

σαν· Σὺ γὰρ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπη-
τός, ἐν σοὶ ἠγάπησα.

23 Καὶ αὐτὸς ᾧ ὁ Ἰησοῦς
ᾠτοῖ ἐν τῷ τριάντῳ ἀρχιεπίσκοπος,
ὡν (ὡς ἐννοεῖται) υἱὸς Ἰωσήφ,
τοῦ¹ Ἠλῆ,

24 Τοῦ Ματθαῖ, τοῦ Λευί,
τοῦ Μιχαῖ, τοῦ Ἰωάν, τοῦ Ἰω-
σήφ,

25 Τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀ-
μῆς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἑσλῆ, τοῦ
Ναυγαῖ,

26 Τοῦ Μααθ, τοῦ Ματθαίου,
τοῦ Σαμὺ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα,

27 Τοῦ Ἰωανῆ, τοῦ Ῥαῦ,
τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαβιήλ, τοῦ
Νηεῖ,

28 Τοῦ Μιχαῖ, τοῦ Ἀδδῆ, τοῦ
Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἡε,

29 Τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλῆζερ,
τοῦ Ἰακώμ, τοῦ Ματθαῖ, τοῦ
Λευί,

30 Τοῦ Συμῶν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ
Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνῆ, τοῦ Ἐλιακίμ,

31 Τοῦ Μελῆ, τοῦ Μαῖνῆ, τοῦ
Ματθαῖ, τοῦ Ναθῆ, τοῦ
Δαβίδ,

32 Τοῦ Ἰσσαι, τοῦ Ὠβὲδ, τοῦ
Βοὸζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασ-
σών,

33 Τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ,
τοῦ Ἑσράμ, τοῦ Φακί, τοῦ Ἰού-
δα,

34 Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ,
τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ
Ναχὼρ,

35 Τοῦ Σαρὼν, τοῦ Ραγαῦ,
τοῦ Φαλῆ, τοῦ Ἑβὲρ, τοῦ Σα-
λά,

36 Τοῦ Καῖνῆ, τοῦ Ἀρφ-
ξάδ, τοῦ Σάμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Ἀ-
μὲχ,

37 Τοῦ Μαθεουδάμ, τοῦ Ῥ-
αῦ, τοῦ Ἰακώμ, τοῦ Μαλακί,
τοῦ Καῖνῆ,

38 Τοῦ Ἑνὸς, τοῦ Σάμ, τ
Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

Καθ. γ. 4.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύματος ἀγί-
πλῆρες ἐπίστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰε-
δαίου· καὶ ἦντο ἐν τῷ Πνεύμα-
τι τὴν ἔρημον,

2 Ἡμεῖς τιστὰς ἀπὸ τοῦ διαβόλου· κα-
ὡς ἔφαθον οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις· καὶ συνταλαιώσαντες α-
πάν, ὅστις ἐκείναις.

3 Καὶ ἔπειτα αὐτῷ ὁ διαβόλος
εἶπεν· υἱὸς γὰρ τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῷ λ-
βῶν τούτῳ ἵνα γένηται ἄριστος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρ-
αὐτὸν, λέγων· Γέγραπται· Ὁ
ὡς ἐπ' ἄρτον μόνον ζῆσται ὁ ἄ-
νθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ βίβῳ
Θεοῦ.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν
διάβολος εἰς ὄρεα ὑψηλὰ, ἵδεν
αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τ
οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.

6 Καὶ ἔπειτα αὐτῷ ὁ διαβόλος
εἶπεν· δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην
ἀπασα, καὶ τὴν δόξαν αὐτῷ
ὅτι ἡμεῖς παραδίδεται, καὶ ὁ Θεὸς
ἐν δόξῃ, δίδωμι αὐτῇ.

7 Σὺ οὖν ἵαν προσκυνῆσαι ἐν
πρὸς μου, ἔσται σου πάντα.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν
ὁ Ἰησοῦς· [Ἰσχυρὸς ἐπίσταται μὲν

¹ sc. οἰῶν, quod est subintellectum post τοῦ usque ad fin. cap.

Σατανᾶ·] γέγραπται [γάρ·] Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερυγίον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ [δ] υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σιαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 Γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σου,^a τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀερούσι σε, μήποτε προσκλύης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

13 Καὶ συνετέλεσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑποστρέψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξηλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρεθ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἀνέστη ἀναγινῶναι.

17 Καὶ ἐπρόθευ αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γνηραμμένος·

18 Πνεῦμα Κυρίου^b ἐπ' ἐμὲ,

οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελί-
ζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με
[ἰάσασθαι τοὺς συνετρεμμένους
τὴν καρδίαν,]

19 Κηρύξαι αἰχμαλωτοῖς ἄφισιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀπε-
στεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἄφῃ·
κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ἑθ-
θαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι σήμερον πληρώ-
ται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὤσι
ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρου-
αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ
λόγῳ τῆς χάριτος, τοῖς ἐπα-
ρενομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ·
καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολήν
ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμε-
να ἐν τῇ Καπερναοὺμ, ποίησον κα-
ὼς ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστι
ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω
ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἑτ-
τεῖα καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο
λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν
ἐπέμφθη Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς Σά-
ραφαι.

^a sc. ἱνικα.^b sc. ἔστι.^c sc. κατὰ.

ρεπτα ^a τῆς Σιδωνίας, πρὸς γυναικα χήραν.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἑλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθάρσθη, εἰ μὴ Νειμάν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως [τῆς] ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ἀκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διαλθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπαριύτω.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκειν αὐτοὺς ἐν ταῖς συναγωγαῖς.

32 Καὶ ἐξηπάσσαντο ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἱερωσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἐὰν, τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ Ναζαρεθνή; ἡλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπιτίμησιν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥήψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς [τὸ] μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγίνετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἱερωσίᾳ καὶ δυνάμει

ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἄχος πνεύματος ἐκ πάντων τῶν πνευμάτων· καὶ ἐξέρχεται.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, ἐσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· [ἡ] πύλη δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρρῶν μάλων· καὶ ῥάστησαν αὐτὸν πνεύματα.

39 Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῇ ἐπιτίμησε τῇ πυρρῇ· καὶ ἔφην αὐτὴν παραχρῆμα διὰ ἐκείνης ἀπαρῆναι αὐτοῖς.

40 Δύναμις δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι ἔχον ἀσθενούντας ἢ οἰκίαις ποιικίαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὃ δὲ ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χυρὰς ἐπιθεῖς, ἔιερε πνεῦσι αὐτοῖς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνιον ἀπὸ πολλῶν, κρᾶζόντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ [ὁ Χριστὸς] υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν εἶπα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γινομένης δὲ ἡμέρας, ἐξεβάν ἐκπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον εἰς αὐτοῦ· καὶ κατήχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

43 Ὁ δὲ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοῦ· Ὅτι καὶ ταῖς ἐτίραις πόλεσι ἐναγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπεσταλμαι.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

^a sc. πόλιν.

^b sc. ἡμᾶς.

^c sc. ἐπιτίμησε.

^d sc. αὐτὴν.

Κεφ. ε'. v.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλος ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὴς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ.

2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· αἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποσάντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.

3 Ἐμὲος δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἡρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρην.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων, εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιᾶσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῇ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολὺ· διεῖρήνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν.

7 Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, ^a τοῦ ἐλθόντας συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

8 Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέειπε τοῖς γόνεσι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων· Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνηρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.

9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον·

10 Ὅμοιος δὲ καὶ Ἰάκωβον

καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἵ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπου ἐσὶ Ἰσραήλ.

11 Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, κελούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πλοίων, καὶ ἰδοὺ, ἄνηρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐβόη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτινάξας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλε αὐτῷ μηδεὶς εἰπῆν· ἀλλὰ ἀπὸ θῶν διέξω σιωπῶν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέγγει περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προστάξει Μωσῆς, ἢ μακρύτερον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοί^a ἀκούειν, καὶ θροεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐκ τῶν ἐρημείων^b, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κόμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ· καὶ δύνανται Κυρίου ἦν ἐπὶ τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς·

^a sc. ἑνικά.^b sc. χέραι.

18 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φίροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωποι ὃς ἦν παραλυμένοι· καὶ ἔχοντι αὐτὸν ἐνεργεῖν, καὶ θύσαι ἐνώπιον αὐτοῦ.

19 Καὶ μὴ εὐρόντες διὰ ποίας^a εὐσυνήγκωνσι αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν περὶ αὐτὸν καθέκων αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ ἕως τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν [αὐτῷ·] "Ἄνθρωπε, ἀφίωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας· τίς δύναται ἀφίνειν ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

22 Ἐπιγινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμούς αὐτῶν, ἀπακριβεῖς εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

23 Τί ἐστιν ἐκποπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφίωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου ἢ εἰπεῖν· Ἐγὼμαι καὶ περιπατῶ;

24 Ἰσα δὲ εἰδήτε, ὅτι· ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίνειν ἁμαρτίας, (εἶπεν τῷ παραλυμένῳ·) Σὺ δὲ λέγων· Ἐγὼμαι, καὶ ἔρως· τὸ κλινιδίόν σου, πορεύου ἕως τὸν οἶκόν σου·

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἔρως^b ἢ κατῴματα, ἀπῆλθεν ἕως τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἔκστασις ἵλασεν ἅπαντας, καὶ ἰδοὺ ἔρχον τὸν Θεόν καὶ

ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ παρεδόξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἰδύσατο τιλαινὴν ὀνόματι Λευὶν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τιλαινὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι.

28 Καὶ κατακλιπὼν ἅπαντι ἀποστάς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἰποῖσιν δοχὴν μογελην [ὁ] Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τιλαιῶν πολλός, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.

30 Καὶ ἐνόγγυζον οἱ Γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τιλαιῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;

31 Καὶ ἀπακριβεῖς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖται ἔχουσιν οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου ἔσθαι καὶ πίνειν, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

32 Οὐκ ἐλήλυθα^c καλεῖσαι ὁ καλούς, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς ἕως μέγας.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου ἡσιτεύουσιν πυκνά, καὶ δάψινται ποιῶντα ὁμολογίας καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· διὰ τοῦτο ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;

34 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νομοφύρου, ἐν^d ὃ ὁ νομοφύλος μετ' αὐτοῦ ἐσθίει, ποιῆσαι ἡσιτεύειν;

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρῇ^e ἀπ' αὐτῶν ὁ νομοφύλος· τότε ἡσιτεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβόλ

^a sc. ἰδοὺ. ^b sc. τὸ κλινιδίον.

^c sc. ἵσταται τοῦ. ^d sc. χρεῖται.

πρὸς αὐτοὺς· Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱματίον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίξει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ρήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ εἰ ἀσκὸς ἀπολύνεται.

38 Ἄλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται.

39 Καὶ οὐδεὶς πῶν παλαιὸν, εὐθὺς θέλει νέον· λίγαι γὰρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Κεφ. ς'. VI.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπερεύσθαι αὐτὸν διὰ τῶν^α σπορίμων· καὶ ἐπιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυν, καὶ ἥσθιον, ψάλλοντες^β ταῖς χερσὶ.

2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς·^γ Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σαββάσι;

3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅποτε ἐπεινάσεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;

4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ ἔξεστι φάγειν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;

5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἐτίρ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἰκεῖ ἀνθρώπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ δεξιὰ ἦν ξηρά.

7 Παρετήρουν δὲ [αὐτὸν] Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ τῷ σαββάτῳ διεραπεύσει· ἵνα ἐρῶσι κατηγορίαν αὐτοῦ.

8 Αὐτὸς δὲ ᾗδεν τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρᾷ ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγείραι, καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον· Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη.

9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τὸ ἔξεστι τοῖς σαββάσιν ἀγαθοποιεῖσαι, ἢ κακοποιεῖσαι; Ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολίσσαι;

10 Καὶ περιελαψάμενος πάντα αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτείνῃ τὴν χεῖρά σου· Ὁ δὲ ἐποίησεν [οὕτως]· καὶ ἀποκατεστάθη χεὶρ αὐτοῦ [ὕγιος] ὥς ἡ ἄλλη.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἁμαρτίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρεον προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμεῖς προσιφάνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δαδικοὺς καὶ ἀποστόλους ἀνόμαστος·

14 Σίμωνα, ὃν καὶ ἀνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννη Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον·

^α sc. χωρίων.

^β sc. αὐτοῦς.

^γ sc. διὰ.

15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰδ-
κασον τὸν^α τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σί-
μωνα τὸν καλούμενον Ζαλωτῆν·

16 Ἰωάν^β Ἰακώβου, καὶ Ἰού-
δαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἠγόρετο
προδότης.

17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν,
ἵστα ἐπὶ τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ
τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς^γ περε-
λίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον^δ
ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ
τῶν νόσων αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ ὄχλοῦμενοι ὑπὸ
πνευματῶν ἀκαθάρτων· καὶ ἰθι-
ραπίνοτο.

19 Καὶ πῶς ὁ ὄχλος ἐξέτα
ἄπτισθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ'
αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπέρας τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, ἔλεγε· Μακάριοι οἱ πτω-
χοί· ὅτι ὑμεῖς ἰστέν ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.

21 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῶν
ὀκτινῶν· ὅτι χορηγήσιντες. Μακάριοι οἱ
κλαίοντες τῶν· ὅτι γελᾶσιν.

22 Μακάριοι ἵστε, ὅταν μισή-
σωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅ-
ταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ἐπιθί-
νωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑ-
μῶν ὡς πορνῶν, ἵστεα τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.

23 Χαίρειτε ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ
καὶ σκιερῶσιν· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισ-
θὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ·
κατὰ ταῦτα γὰρ ἐπαύει τοὺς
προφῆτας οἱ πωτίζεις αὐτοῦ.

24 Πλὴν οἱ αἱ ὑμῶν ταῖς πλε-
σίαις· ὅτι ἀπύχινται τὸν περὶ αὐ-
τῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῶν οἱ ἱερεῖς· ὅτι
ἐκείνοι· ὅτι πωτίζονται. Οὐαὶ ὑμῶν
οἱ γελῶντες τῶν· ὅτι πωθήσονται καὶ
κλαύσονται.

26 Οὐαὶ [ὑμῶν] ὅταν καλῇ
ὑμᾶς ἡ πόλις [πάντες] οἱ ἄνθρωποι
κατὰ ταῦτα γὰρ ἐκείνοι
τοὺς ψευδοπροφῆταις οἱ πωτίζ-
ονται αὐτῶν.

27 Ἀλλ' ὑμῶν λόγῳ τι
ἀκούουσιν Ἀγαπᾶται τοὺς ἐν
θροῖς ὑμῶν καλῶς πωτίζονται τι
μισοῦσιν ὑμᾶς.

28 Εὐλογεῖτε τοὺς καταρι-
σάντας ὑμῶν [καὶ] προσεύχου-
σιν ὑμῶν ἐκκαρῶνται ὑμᾶς.

29 Τῷ τυκτοντί σοι ἐπὶ τῇ
συνάγωγᾳ, πάρεχαι καὶ τὴν ἄλλη-
ν καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος σου τὸ ἴμι-
ναι, καὶ τὸν χεῖρᾳ μὴ κωλύ-
σαι.

30 Παιδί δι τῷ αἵματι τοῦ
δίδου καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ
σὸ^ε, μὴ ἀπαίται.

31 Καὶ καθὼς θέλεις ἵνα ποι-
ῇσιν ὑμῶν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς
ποιεῖτε αὐτοῖς ἰστέν.

32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶται τοὺς ἀγ-
νῶντας ὑμᾶς, πῶς ὑμῶν χάρις
ἵστέ; καὶ γὰρ οἱ ἀμαρτωλοὶ το-
ὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπᾶται.

33 Καὶ ἐὰν ἀγαποῦνται τοὺς
ἀγαποῦντας ὑμᾶς, πῶς ὑμῶν
χάρις ἵστέ; καὶ γὰρ οἱ ἀμαρτω-
λοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν.

34 Καὶ ἐὰν δαπνίζετε παρ'
ἐλπίστου ἀπολαύει, πῶς ὑμῶν

α. οὐκ. β. α. τὸν ἀδελφόν. γ. α. χάρις. δ. α. ἵστε. ε. α. χάρη.

χάρις ἐστὶ· καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτω-
λοὶ ἁμαρτωλοῖς θανέουσιν, ἵνα
ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχ-
θροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ
θανεῖτε μὴδὲν ἀπειλίζοντες· καὶ
ἐστὶ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
ἴσοσθε υἱοὶ [τοῦ] ἡψίστου· ὅτι αὐ-
τὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχα-
ρίτους καὶ πονηροὺς.

36 Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, κα-
θὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων
ἐστί.

37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ
κριθῆτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ
μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ
ἀπολυθήσεσθε.

38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
μίτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ
σιταλευμένον καὶ ὑπερεκχυμένον
δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν·
τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε,
ἀντιμετρηθήσεσθαι ὑμῖν.

39 Εἰπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς·
Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδη-
γεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον
πεσούνται;

40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρητισμέ-
νος^a δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκα-
λος αὐτοῦ.

41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κέρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν^b ἐν τῷ ἰδίῳ
ὀφθαλμῷ^c οὐ κατανοεῖς;

42 Ἡ πᾶς δύνασαι λέγειν τῷ
ἀδελφῷ σου· Ἀδελφε, ἄφες, ἐκ-
βάλε τὸ κέρφος τὸ^d ἐν τῷ ὀφθαλ-
μῷ σου· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ

σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑπακριτὰ
ἐκβάλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ το-
ῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ τότε διαβί-
ψεις ἐκβαλεῖν τὸ κέρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γὰρ ἐστὶ δένδρον καλὸν
ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ δὲ
δρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν κα-
λόν.

44 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ
ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· ἢ γὰρ
ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, ἢ δὲ
ἐκ βάτου τρυγᾷσι σταφυλὴν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας
αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ
πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονη-
ροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προ-
φέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ πη-
ρισσύμματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ
στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δὲ με καλεῖτε, Κύριε
Κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ὅσα λέγει;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με
καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ
ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν τι
ἐστὶν ὁμοίος.

48 Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπων ὁ
κοδομεῦντι οἰκίαν, ὃς ἐσκαψεν καὶ
ἐδόρυε, καὶ ἐθηκε θεμέλιον ἐπὶ
τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γι-
νομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυ-
σε σκελεῖσθαι αὐτήν· τιθεμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποι-
σας, ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπων ὁ ἐκ-
δομησάντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν· χυ-
εῖς θεμελίον· ἢ προσέρρηξεν ὁ π-

^a sc. μαθητὴς.^b sc. εὐσαν.^c sc. σου.^d sc. δὲ.

19 Καὶ προσκαλισάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπειμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκᾶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλοι προσδοκᾶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστιγῶν καὶ πνευμάτων πονηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγέilate Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

23 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον^α. Διὰ σασθαι·^β κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλουόμενον;

25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε^α ἰδεῖν·^β ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφισμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν ταῖς βασιλείαις εἰσίν.

26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε^α ἰδεῖν·^β προφῆτην; καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφῆτου.

27 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γὰρ γραπταὶ· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου.

28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων γεννητοῖς^γ γυναικῶν προφῆτης Ἰαάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστὶ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστὶ.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκόντας, καὶ οἱ τελῶναι, ἐδικαιώσαν ἐν Θεῷ, βαπτισθέντες^δ τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

31 [Ἐπεὶ δὲ ὁ Κύριος·] Τί οὖν ὁμοιάσω τοὺς ἀνθρώπους τῇ γενεᾷ ταύτης; καὶ τίμιν εἰσὶν ὁμοιοί μοι;

32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις ταῖς ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσι· Ἡυλῆσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἤρχασαθε· ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης βαπτιστὴς μὴτ' ἄρτον ἐσθίειν, μηδὲ οἶνον πίνειν· καὶ λέγετε· Δαμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀθρώπου ἐσθίειν καὶ πίνειν· καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ μαρτανῶν.

35 Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία αὐτῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

^α sc. ἱνικα τοῦ.^β sc. μὴ.^γ sc. ὑπὲρ.^δ sc. κατὰ.

καὶ ἕτεραι πολλαὶ αἵτινες διηκό-
νουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων
αὐταῖς.

4 Συνήκτος δὲ ὄχλου πολλοῦ,
καὶ τῶν ^α κατὰ πόλιν ἐπιπορευο-
μένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ πα-
ραβολῆς·

5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεί-
ρειν τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ
σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ
τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν
αὐτό·

6 Καὶ ἕτερον ἔτισεν ἐπὶ τὴν
πέτραν, καὶ φυὴν ἐξηράνθη, διὰ τὸ
μὴ ἔχειν ἱμαῖδα·

7 Καὶ ἕτερον ἔτισεν ἐν μέσῳ
τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ
ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό.

8 Καὶ ἕτερον ἔτισεν ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὴν ἐποίησε
καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦ-
τα λέγων ἐφάνη· Ὁ ἔχων ὠταὶ
ἀκούειν, ἀκούτω.

9 Ἐπηρεῶνται δὲ αὐτὸν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τίς ἐστὶ ἡ
παραβολὴ αὐτῆ.

10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται
γινῶσκειν τὰ μυστήρια τῆς βασιλεί-
ας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν
παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέ-
πωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνῶσιν.

11 Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή·
Ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 Οἱ δὲ ^β παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰ-
σὶν οἱ ἀκούοντες· εἴτα ἔρχεται
ὁ διάβολος, καὶ αἶρει τὸν λόγον
ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ
πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ
ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς ὁ-
χονταὶ τὸν λόγον· καὶ οὗτοι μὴ
ἔχον οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καρδίᾳ
πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ
ἀφίστανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκανθὰς πε-
σόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ
ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ
δοῶν ^γ τοῦ βίου πορευόμενοι περι-
πνίγονται, καὶ οὐ τελειοφροῦνται.

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οἱ
τοῖς εἰσιν αἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ
καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον,
κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἡ
ὑπομοχλῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἀψκί-
καλύπτει αὐτὸν σκευεῖ, ἢ ὑποκα-
τω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνί-
ας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ ὑποκρυπ-
νομενοὶ βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γὰρ ἐστὶ κρυπτόν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον
ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν
ἔλθῃ.

18 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε·
ὅς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ·
καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγίνοντο δὲ πρὸς αὐτὸν
ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον.

20 Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λέ-
γόντων· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀ-
δελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἵνα σε
θεύωσι.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς
αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί.

^α sc. ὧτων.^β sc. διεχόμενοι τὸν σπόρον.^γ sc. τούτου.

μου, οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιῶντες [αὐτῶν.]

22 Καὶ ἦγιντο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ὡς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἔπει πρὸς αὐτοὺς· Δάθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνῆχθησαν.

23 Πλειόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωνσι καὶ κατέβη λαίλαψ ἀέμου εἰς τὴν λίμνην καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνουν.

24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ ἠπαύσατο, καὶ ἦντο γαλήνη.

25 Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐσθιὴν ἢ πίσις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ θαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτος ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀέμοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ ὕδατι· καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήκτισεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χειρὸν ἱκανῶν, καὶ ἱεράτιον οὐκ ἐνιδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασιν.

28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέειπεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Τί^α ἔμοι καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁμοίαι σου, μή με βασανίσῃς.

29 Παρήγγυλε γὰρ τῷ πνί-

^α sc. πρῶγμα ἐστι.

^β sc. χώρας.

ματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθῆν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοὺς γὰρ χίροις συνεπάσαι αὐτόν· καὶ ἔτι μῖτον αλύττοι καὶ πίδαις φυλασμένοι· καὶ διαμήνησαν τὰ διμὰ, ἡλαύντο ἐκ τοῦ δαίμοις εἰς τὰς^β ἐρήμους.

30 Ἐπερώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰσοῦς, λέγων· Τί σοι ἐστιν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπεν· Λεγιών· ὅτι δαίμοι πολλὰ ἐσθλῶν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ παρεκάλε αὐτὸν ἰμὴ ἐπιτάξῃ αὐτῷ εἰς τὰς^γ ἄβυσσους ἀπιλθῆν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγάλη χώρα ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ἔρει· καὶ παρεκάλε αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰσελθῆν. Κ ἐκίτρεψεν αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαίμονια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐσθλῶν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἔρμασιν ἀγάλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βοσκοῦντες γενημένους, ἔφυγον· καὶ [ἀπεθόντες,] ἀπήγγυλαν εἰς τὴν πλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδῆν τὸ γονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦ καὶ εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθον ἱματισμένοι καὶ σφραγισμέναι, πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔφθθησαν.

36 Ἀπήγγυλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαίμονισθ.

37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαντες τὸ πλῆθος τῆς^δ περιχώρου τῶν Γαδαρηῶν, ἀπιλθῆν ἀπ' αὐτῶν, ἵνα ἐκίτρεψεν αὐτοῖς τὰς^ε ἐρήμους.

^γ sc. χώρας.

^δ sc. γῆς.

φῶς μεγάλη συνίχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδῆστο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

39 Ὑποστρέφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγού· ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδίξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ ὃν ὄνομα Ἰάσιμος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πιστῶν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλεσε αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ᾗν αὐτῷ ἁς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς λατρύας προσαναλώσασα ὕλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι·

44 Προσιλθοῦσα ὀπίσθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔσθη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ἐψάμένός μου; Ἀρνούμενων δὲ ὄντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ

μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν, καὶ λέγεις· Τίς^α ὁ ἐψάμένός μου;

46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἦψά τί μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνωι δύναιμι ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι ἐβλάβε^β, τρέμουσα ἦλθε, καὶ περὶ τοῦ ποσῶσα αὐτῶν, δι' ἣν αἰτίαν ἦν το αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅτι πῶς πᾶντος τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰσχυαί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυνάγου, λέγων αὐτῷ· Ὅτι τίθεις ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλων διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούςας, ἐπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβεῖσθαι μόνον πιστεῖτε, καὶ σωθήσεται.

51 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.

52 Ἐκκλαιοι δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο^γ αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ κατιγέλων αὐτοῦ, δότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ ἐκδολὰν ἔξω παρὰ τῆς πόλεως, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἦ παῖς ἐγείρου.

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα

^α ἔστι. ^β sc. αὐτόν. ^γ sc. διὰ. ^δ sc. Nom. pro Voc. Attice.

σιν αὐτοῖς· καὶ κατέκλασε, καὶ ἰδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατίθεναι τῷ ὄχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαι αὐτοῖς κλασμάτων, κόφιοι δαδάκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπερώτησιν αὐτοῦ, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;

19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ ἢ Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφῆτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνίστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μεθ᾽ αὐτῶν τοῦτο·

22 Εἰπὼν· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἡγερθῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἰλθεῖν, ἀπαρνήσασθαι ἑαυτὸν, καὶ ἀρτῶν τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολίσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἔσται ἡ ζωὴ αὐτοῦ. ὁὗτος σῶσει ἑαυτὸν.

25 Τί γὰρ ἀφελεῖται ἄνθρω-

πος κερδήσας τὸν κόσμον ἑαυτὸν δὲ ἀπολίσας, ἢ θάψαι;

26 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαρῇ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους· ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαρῇ, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθινὰ· οἱ οὗτοι οὐδε ἑστηκότων, ἢ γένοντα θανάτου, ἕως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τούτους ὥσπερ ἡμεῖς καὶ παραλαβόντες [τὸν] Πέτρον καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἰακώβον, ἀνέβημεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ εὐχῇ αὐτῶν, τὸ εἶδος τοῦ ἁπλοῦ αὐτοῦ ἕτερον, καὶ τισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξασθαι.

30 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δὲ λαλοῦν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν καὶ Ἡλίας·

31 Οἱ δὲ φθίνοντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ αὐτῶν ἦσαν βεβαρημένοι ὑπὸ τῆς γρηγορήσαντος δὲ εἶδον τὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρες συνεστώτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, ὥστε αὐτοὺς ἀφ' αὐτοῦ, Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ὅτι καλὸν ἐστὶν ἡμῖν εἶναι καὶ ποιῶμεν τρεῖς, μίαν σοι, καὶ Μωσὶ

^a sc. λέγουσιν.

· Ἡλίας· μὴ ἰδὼς ὁ λέ-
· αὐτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος,
· ἠρέλη, καὶ ἐπισκιάσιν αὐ-
· ροδόθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους
· εἰς τὴν νεφέλην.

Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς
· λόγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ
· ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκού-

αι ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φω-
· ἰα ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ
· ἦν, καὶ οὐδεὶς ἀπήγ-
· ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐ-
· ἠράκασιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέ-
· ρα τῶν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
· ὑπῆρτησιν αὐτῷ ὄχλος πο-

Καὶ ἰδοὺ, ἀπὸ τοῦ
· ἀνθρώπου, λέγων· Διδάσ-
· ῃμαι σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ
· μου, ὅτι μοιγενής ἐστί

Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμ-
· πτόν, καὶ ἐξαίφνης κερᾶν,
· ἠράσθη αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,
· ρις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ,
· αὐτόν.

καὶ ἰδού τῶν μαθητῶν
· ἐκβάλλουσιν αὐτὸ, καὶ
· ἔβησαν.

Ἀπεκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
· ἡ γενεὰ ἄπιστος καὶ δι-
· ῃ, ἵνα πότε ἴσθαι πρὸς
· αὐτὸν ἵσταμαι ὑμῶν; προσ-
· ῃ τὸν οἶόν σου.

Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐ-
· ῃ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον,

καὶ συνεπαράβη· ἐπιτίμησι δὲ ὁ
· Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκα-
· ῃ, καὶ ἴστω τὸν παῖδα·
· καὶ ἀπιδάκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐ-
· τοῦ.

43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες
· ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ,
· πάντων δὲ θαυμάζονται ἐπὶ πᾶ-
· σιν εἰς ἐκείσιν ὁ Ἰησοῦς, ἔπει-
· πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

44 Θέσθε ὑμᾶς εἰς τὰ ὅσα
· ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ
· οὗς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παρ-
· δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 Οἱ δὲ ἠγόρευον τὸ ῥῆμα
· τούτο, καὶ ἦν παρεκκαλυμμένοι
· ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθάνωνται αὐ-
· τὸ· καὶ ἐφροῦντο ἰσχυρῶς αὐτὸν
· περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν
· αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν ἦν μωρὸν αὐ-
· τῶν.

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν δια-
· λογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπι-
· λαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ
· παρ' ἑαυτοῦ·

48 Καὶ ἔπειν αὐτοῖς· Ὅς ἰάν
· δέχεται τούτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ
· ὀνόματί μου, ἡμεῖς δέχεται· καὶ ὅς
· ἰάν ἡμεῖς δέχεται, δέχεται τὸν ἀπο-
· στίλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος
· ἐν πᾶσι ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος
· ἵσταται μέγας.

49 Ἀπεκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης,
· ἔπειν· Ἐπιστάτα, ἡδομέν τινα
· ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
· τὰ δαιμόνια· καὶ ἐκαλύψαμεν αὐ-
· τὸν, ὅτι οἱα ἀπολούθῃ^α μεθ' ἡμῶν.

50 Καὶ ἔπειν πρὸς αὐ-

σοῦς· Μὴ κωλύετε^α, ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορευέσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ.

52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ πορευθέντες εἰσῆλθεν εἰς κώμην Σαμαρεϊτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι^β αὐτῷ.

53 Καὶ οὐκ ἰδοὺ αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλὴμ.

54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, εἶπον· Κύριε, θίλεις ἐπιμαίειν^γ πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, ὥς καὶ Ἡλίας ἐποίησε;

55 Στραφεῖς δὲ ἐπιτίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· Οὐκ οἰδατε οἶον πνεύματος ἵστε ὑμεῖς.

56 [Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.] Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπε τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, Κύριε.

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηναίουσιν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πού τινι κεφαλῇ κλίνῃ.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀθὲν μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε,

ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.

60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφῖς τοὺς νεκροὺς θάψαι τὸν πατέρα σου· σὺ δὲ ἀπὸ νῦν διαγγέλλει τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τῷ πατρί μου.

62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπίσταντων τῇ γῆνι αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπει εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ ε'. κ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνίδευσεν Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο πρὸς ἑκάστην πόλιν καὶ τόπον, οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

2 Ἐλεγεν οὖν πρὸς αὐτοὺς· Ὁ μὲν θεισμός πολλός, εἰ ἐργάται ὀλίγοι· θεήθητε οὖν τὸν Κύριον τοῦ θεισμοῦ, ὅπως ἐβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θεισμόν αὐτοῦ.

3 Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς^δ ἄρνας ἐν μέλει λύκων.

4 Μὴ βαστάζετε βαλάντιον μηδὲ πῆραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσασθαι.

5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη οἴκῳ τούτῳ.

6 Καὶ ἐὰν [μὲν] ἦ ἐκεῖ [εἰρήνη]

βδὲς εἰρήνης, ἐπαναπαύσονται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· ἡ δὲ μήνη, ἥ^α ὑμᾶς ἀνακάμψει.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μέντοι, ἐθίοντες καὶ πίοντες τὰ παρ' αὐτῶν ἄξις γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἐστί. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλχησθε, καὶ δέχονται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ^α παρατιθέμενα ὑμῖν.

9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἑφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλχησθε, καὶ μὴ δέχονται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς^β πλατείας αὐτῆς, εἰπατε·

11 Καὶ τὸν κοινοστὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν [ἑφ' ὑμᾶς] ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

12 Λέγω [δὲ] ὑμῖν, ὅτι Σαδδουμαῖοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότεροι ἔσονται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 Οὐαὶ σοι Χοραζίν, οὐαὶ σοι Βηθσαῖδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πόσαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.

14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ, Καπερναούμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως αἰδοῦ καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἰμοῦ ἀ-

κούει· καὶ ὁ ἀκούων ἱμαῶς, ἰμα ἀκούει· ὁ δὲ ἱμὶ ἀκούων, ἀκούει τοῦ ἀποστείλαντός με.

17 Ὑπὸ τρεῖς καὶ οἱ ἑκατὸν κατὰ μετὰ χραῶς, λόγουτος Κόρη, καὶ τὰ δαίμονια ὑποτάσσονται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου.

18 Εἰπὶ δὲ αὐτοῖς· Ἐξέρχου τὸν Σαταῖαν, ὡς ἀστραπὴ, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πύοντα.

19 Ἴδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατιῖν ἐπὶ αἰῶν ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαι τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου καὶ οὐδὲν ἱμαῶς οὐ μὴ ἀδικήσου.

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσονται· χαίρετε δὲ [μᾶλλον,] ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐγκολιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογούμεθα σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπίστευκας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπικάλυψας αὐτὰ νηπίοις· καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο ὑδοκία ἡμπερὸς σου.

22 Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδὲς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἑὰν βούληται ὁ υἱός ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητάς, κατ' ἰδίαν εἶπεν· Μακάριοι^γ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπουν·

^α sc. βρώματα.

^β sc. δούλ.

^γ sc. ἴδου.

24 Λίγων γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ περιφθῶσι καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνίστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λίγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινάσκεις;

27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.

28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

29 Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;

30 Ὑπολαβὼν ^a δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέσβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὰ, καὶ λησταῖς περιέπεσιν· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφίντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.

31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέσβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἀντιπαρῆλθεν.

32 Ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν.

73 Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδεύων,

ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη.

34 Καὶ προσελθὼν κατὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐλάιον καὶ οἶνον ἐπέθηκε αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος γεν αὐτόν εἰς πανδοχεῖον, καὶ μελήθη αὐτοῦ.

35 Καὶ ἐπὶ τὴν ^b αὐρήν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπε· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ἡ προσδοκῆσίς μου, ἐγὼ ἐν τῇ νύκτι ἐλθὼν με ἀποδώσω σοι.

36 Τίς οὖν τούτων τῶν δεκά; οἱ πλησίον γενόμενοι ἐμπετόντος εἰς τοὺς ληστάς.

37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιῶν ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν τῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς εἰς κώμην τινά· γυνὴ δὲ καὶ ματὶ Μάρθα ὑπιδέξατο αὐτόν οἶκον αὐτῆς.

39 Καὶ τῆς ᾗν ἀδελφὴ Μαρία, ἣ καὶ περὶ θίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ κυρίου, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.

40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεποιεῖτο πολλὴν διακονίαν· ἐπὶ δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ἀδελφή μου μόνη με καὶ διακονεῖν; εἶπε οὖν αὐτῇ ἡ ἀρετὴ συναντιλάσθεται.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, ῥημάτων καὶ τυροσίνων περιε-

^a sc. τὸν λόγον.

^b sc. ἡμῶν.

42 Ἐνός δέ ἐστι χεῖρα. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξέλατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ια'. xi.

ΚΑΙ ἰγνίτο ἐν τῷ ὄνει αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσκυχόμενος, ὡς ἐπαύσατο, εἰπὶ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσκυχῆσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ.

2 Εἶπὶ δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσκύχῃς, λέγετι· ΠΑΤΕΡ [ἡμεῶν] ὁ ^α ἐν τοῖς οὐρανοῖς,] ἀγιασθήτω τὸ ὄνομα σου· ἰληθῇ ἡ βασιλεία σου· [γινῇ τὸ θέλημα σου, ὡς ^β ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.^γ]

3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

4 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίενται παντὶ ὀφειλῶντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, [ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.]

5 Καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔχει φίλον, καὶ πορεύεται πρὸς αὐτὸν μισουκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους·

6 Ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ οδοῦ πρὸς μέ, καὶ οὐκ ἔχω ὁ παραβῆσθαι αὐτόν·

7 Καὶ κείνος ἵσταναι ἀπεκρίθης εἰπὴ· Μὴ μοι κόπους παρέχῃς· ἥδη ἡ θυγάτηρ κέκληται, καὶ τὰ παῖδιά

μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν πόλιν εἰσι· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι σοι.

8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσῃ αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν φίλον· διὰ γὰρ τὴν ἀπειδίκαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσω αὐτῷ ὅσα χρῆζαι.

9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Αἰτήτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρεσθε· κρούετε, καὶ ἀνοίγησιν ὑμῖν.

10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγησεται.

11 Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατὴρ αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσω αὐτῷ; εἰ καὶ ἰχθύν, μὴ ἄντι ἰχθύος ἔφιν ἐπιδώσω αὐτῷ;

12 Ἡ καὶ ἰὰν αἰτήσῃ ὄνον, μὴ ἐπιδώσω αὐτῷ σκορπίον;

13 Εἰ οὖν ὑμεῖς ποιεῖτε ὑπὲρ τούτων, οἰδατε ἀγαθὰ δόματα δοῦναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μάλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσι αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμονίον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἰγνίτο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἔλαλθον· καὶ κωφός· καὶ ἰθαύμασαν ὄχλοι.

15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχονται τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

16 Ἐπὶ τοῖς δὲ πειράζοντες, σιμῶν παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.

17 Αὐτοὶ δὲ εἰδὼς αὐτῶν διαταγμένα, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶς

^α sc. δὲ.

^β sc. γίνεσθαι.

^γ sc. γινώσκω.

Βασιλεία ἰφ' ἑαυτὴν διακρισθήσεται ἰσχυῶνται, καὶ οὕτως ἐπὶ οἴκῳ πύκτει.

18 Εἰ δὲ καὶ ἡ Σατανᾶς ἰφ' ἑαυτὴν διακρίσται, πῶς σταθεύεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ἔτι λέγεται, ὅτι Βαλζ'ουὺλ ἐκώλυνεν με τὰ δαιμόνια.

19 Εἰ δὲ ἡμεῖς ὅτι Βαλζ'ουὺλ ἐκώλυνεν τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ἡμῶν ὅτι οὐκ ἐκώλυνον; διὰ τοῦτο κρονοὶ ἡμῶν αὐτοὶ ὄνουνται.

20 Εἰ δὲ ὁ δακτύλος Θεοῦ ἐκώλυνεν τὰ δαιμόνια, ἄρα ἰσχύεται ἰφ' ἑαυτῆς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

21 Ὅταν ἡ ἰσχυρὸς καθολικιστικὸς φυλάσῃ τὰς ἑαυτοῦ αἰνίας, ὅτι εὐφρανέσθαι τὰ ἐπαρχύνει αὐτοῦ.

22 Ἐπεὶ δὲ ἡ ἰσχυρὸς αὐτοῦ ἐκώλυνεν ἑαυτὴν αὐτῇ, τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ αἰνίαν, ἰφ' ἣ ἱπταμένη, καὶ τὰ ἐκείνη αὐτοῦ διαδίδωκεν.

23 Ὁ μὲν ἂν μετ' ἡμεῶν, κατ' ἡμεῶν ἔστι· καὶ ὁ μὲν συνάγων μετ' ἡμεῶν, ἐκασπύζει.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνύμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τέσσαρες, ζήτουσιν ἀναπνεύσειν· καὶ μὴ εὐρίσκοντες, λέγουσιν· Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ἵνα ἐξέλθω.

25 Καὶ ἰδοὺ εὐρίσκειν εἰσπαρμένον καὶ κικροσμημένον.

26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐκτὰ ἑτέρου πνύματος πνευμωτέρα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσιελθόντα κατεκίβη ἡμεῖς· καὶ γίνονται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἑαυτοῦ χιτών.

27 Ἐγένιντο δὲ αὐτὸν ταῦτα, ἑπ' ἄρῃ φωνῇ ἐκ τοῦ ὄχλου, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ ἐμὴ, καὶ μαστοὶ οὓς ἔχω.

28 Αὐτὸς δὲ εἶπεν μακάριοι οἱ ἀκούοντες Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες.

29 Τῶν δὲ ὄχλου μῆτις ἤρξατο λέγειν αὐτῷ πικρὰ ἔστιν τῷ, καὶ σημεῖον οὐ δύναται μὲν τὸ σημεῖον Ἰωσήφ.

30 Καθὼς γὰρ ἡ σημεῖον τῆς Νινευὶ ἔστιν καὶ ὁ υἱὸς τοῦ γυναικὸς ταύτης.

31 Βασιλεύσας ἐστὶν ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γυναικὸς ταύτης, καὶ αὐτοῦς· ὅτι ἤλθιν ἐκ τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν μῆτιν· καὶ ἰδοὺ, μῆτις ὤδε.

32 Ἄνδρες Νινευίται ἐν τῇ κρίσει μετὰ ταύτης, καὶ κατακρινοῦνται ὅτι μετισπύσθησαν εἰς Ἰωνᾶ καὶ ἰδοὺ, πληθεύει.

33 Οὐδαὶς δὲ λυγρὸς κρυπτόν τιθήσιν, μέδισιν, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ ἵνᾳ οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν.

34 Ὁ λυγρὸς τοῦ ἑαυτοῦ ὁ ὀφθαλμὸς· ὅταν θαλμὸς σου ἀπλούς ἦ, σῶμά σου φωτινὸν ἔσται· πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμα τινόν.

35 Σκόπιε οὖν μὴ τὸ Φῶς τὸ²
ἐν σοί, σκότος ἐστίν.

36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον
Φωτεινόν, μὴ ἔχῃ τι μέρος σκο-
τεινόν, ἵσταται Φωτεινόν ὅλον, ὥς
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ Φωτί-
ζη σέ.

37 Ἐν δὲ τῷ καλῆσαι, ἤρῳτα
αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀρι-
στήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ
ἀνέπισιν.

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖός ἰδὼν ἐθαύ-
μασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐδοκίμισθῃ
πρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς
αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ
^b ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίν-
νακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ^b ἔσωθεν ὑ-
μεῶν γίμει ἀρπαγῆς καὶ πορνείας.

40 Ἀφροῖς, οὐχ' ὁ ποιήσας
τὸ ^b ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν ^c τὰ ἐνόντα δοτε ἑλε-
μοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρά
ὑμῖν ἐστί.

42 Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τῶς Φαρι-
σαιοῖς, ὅτι ἀποδικοτοῦτε τὸ κῆδος-
μον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχαν-
ον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ
τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἰδεὶ
ποιῆσαι, καὶ κείνη μὴ ἀφίναί.

43 Οὐαὶ ὑμῖν τῶς Φαρισαίους,
ὅτι ἀγαπάτε τὴν πρωτακαθίδριον
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσ-
πασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

44 Οὐαὶ ὑμῖν [Γραμματεῖς
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,] ὅτι
ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα,
καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
ἐπάνω οὐκ οἰδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν ιε-
ρικών, λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε,
ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ ἔπει· Καὶ ὑμῖν τοῖς
νομικαῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς
ἀνθρώπους· φορτία δυσβάστακτα,
καὶ αὐτοὶ ἐν τῶν δακτύλων ὑμῶν
οὐ προσψύχετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖ-
τε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ
δὲ πατίετε ὑμῶν ἀπέκτιναι αὐ-
τούς.

48 Ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνου-
δακεῖτε τοῖς ἔργois τῶν πατέρων
ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὴ ἀπέκτιναν
αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐ-
τῶν τὰ μνημεῖα.

49 Διὰ ταῦτα καὶ ἡ σφίρα τοῦ
Θεοῦ ἔπει· Ἀποστείλω εἰς αὐτοὺς
προφῆτας, καὶ ἀποστόλους, καὶ
ἐξ αὐτῶν ἀπέκτινευσιν καὶ ἐδίω-
ξουσιν·

50 Ἰνα ἐλξηθῇ τὸ αἷμα πάν-
των τῶν προφητῶν, τὸ ἔκχυνται
ἀπὸ κατὰσλῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς
γῆνός ταύτης,

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβὴλ
ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ
ἀπολεμένου μεταξὺ τοῦ θυμιαστη-
ρίου καὶ τοῦ ἄλκυ· καὶ λέγω ὑ-
μῖν, ἐλξηθήσεται ἀπὸ τῆς γῆνός
ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τῶςνομικαῖς,
ὅτι ἤρατε τὴν κλιῖδα τῆς γῆ-
σιως· αὐτοὶ οὐκ ἐσθλάτε, καὶ τοὺς
ὑπερχομένους ἐκωλύετε.

53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα
πρὸς αὐτούς, ἤρξατο οἱ Γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι διω-

^a sc. ἐν.^b sc. μέρος.^c sc. κατὰ.^d sc. τινος.

ἐν τῇ καὶ ἀποστασέντες αὐτοὶ
τῶν ἐλλείπον.

7 Ἰσχυρόντες αὐτοὶ καὶ
ἐπαιόντες ἑαυτοὺς τ. α. ταῖς ἐπι-
μυσταῖς αὐτῶν. ἢ κατεργασμένοι
αὐτῶν.

Κ.Ε. Ε. ΣΤ.

Εἰς αὐτὸν πεποιθὲς ἦσαν τῶν ἀν-
θρώπων τὰ ῥηθῆαι. ὅτις κατε-
κριντο ἀλλήλους. ἔχοντες ἀφ' ἑαυ-
τοῦ τὰς ἀποκτείναντες αὐτῶν. Ἰσχυ-
ρὸν φανερὸν αὐτοῖς ἐστὶ τὸ
ἵμας τῶν ἀποστασάντων ὅτις ἀπὸ
καρτερίας.

8 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ἀκαταλυσταὶν ἡ-
τοῦ αὐτοῦ ἀποκαταστήσει καὶ
ἐκπύσει. ἢ καὶ γυναικίσσει.

9 Αὐτὸς δὲ ὁ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ἀκα-
ταστήσει τὸν ἀπὸ ἀποκαταστήσει
καὶ τὸν αὐτὸς ἐπὶ ἀκαταστήσει ὁ
αὐτὸς ἀκαταστήσει. ἀπὸ τῶν ἀποκα-
ταστήσει.

10 Λόγος δὲ ἰσχυρὸς τῶν ἀλλο-
φών. Μὴ φανερὸν ἀπὸ τῶν ἀπο-
κτείναντες τὸ γένος, καὶ μετὰ
ταῦτα μὴ ἔχοντες πιστοτέρους τι
ποιῶνται.

5 Ἰσχυρὸς δὲ ἰσχυρὸς τῶν φο-
βησάντων φοβησάντων τὸν μετὰ τὸ ἀπο-
κτείναντες, ἔχοντες ἔχοντες ἰσχυρὸν
ἐπὶ τῶν γένων καὶ λόγος ἰσχυρὸς,
ταῦτα φοβησάντων.

6 Οὐχὶ πῦρ στρεβυία πωλῶ-
ναι ἀποκαταστήσει δύο, καὶ ἐπὶ αὐτῶν
οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸς ἀπὸ τῶν
αὐτῶν;

7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρεῖς τῶν κα-
ρτερίας ἰσχυρὸν ἀποκαταστήσει μὴ
ἀποκαταστήσει πολλῶν στρεβυίων

8 Λόγος δὲ ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς
ἀποκαταστήσει ἐπὶ αὐτοῖς ἰσχυρὸν
ἀποκαταστήσει, καὶ ὁ αὐτὸς τῶν
ἀποκαταστήσει ἐπὶ αὐτῶν ἰσχυρὸν
ἀποκαταστήσει τῶν αὐτῶν.

9 Ὁ δὲ ἀποκαταστήσει ἰσχυρὸν
τῶν αὐτῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἰσχυρὸν τῶν ἀποκαταστήσει
αὐτῶν.

10 Καὶ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
αὐτῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει,
αὐτῶν αὐτῶν τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει
αὐτῶν.

11 Ὅτις δὲ πῦρ ἀπὸ τῶν
αὐτῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει
αὐτῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει,
αὐτῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει
αὐτῶν.

12 Ἦν γὰρ ἰσχυρὸς ἰσχυρὸς
ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει
αὐτῶν.

13 Εἰς δὲ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει.

14 Ὁ δὲ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει.

15 Εἰς δὲ πῦρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει.

16 Εἰς δὲ πῦρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει.

17 Καὶ διαλογίζετο ἐπὶ αὐτῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει.

18 Καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει, ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀποκαταστήσει.

τὰς ἀπορίας, καὶ
ἠρώων καὶ συνάξω
τὰ ἡμερήσια μου,
μοῦ.

ὦ τῇ ψυχῇ μου·
πολλὰ ἀγαθὰ κα-
τελλὰς ἀνεπαύνη,
ρηίσις.

αὐτῇ ὁ Θεός· Ἄ-
νθρωπε τῇ ψυχῇ
ἐκ τοῦ τοῦ· ἂν δὲ
ἔσται;

ὁ θεοκρινεὺς ἐκ-
Θεὸν κλονεῖ.

ἰ πρὸς τοὺς κατὰ
τὸ τοῦτο ἰσχυρὰ
τῇ ψυχῇ ἰσχυρὰ, τι
τῇ σφραττῇ, τι ἡ-

χὴ πλεονεῖ ὅτι τῆς
ὁ σφραττῇ, τοῦ ἰσχυ-

ῥοῦ τοὺς κριν-
όμενοι, ἐκ τῆς
ἰσχυρῆς ταπεινῆς, οὐδὲ
ὁ Θεὸς τῆς ἐκ-
ἄλλου ἰσχυρῆς διαφί-
κων;

ἔξ ἰσχυρῆς μερικῶν
ἵσται ἐκ τῇ ἰσχυ-
ρῇ ἰσχυρῇ;
ὥστε ἰσχυρῶν δα-
τῶν λυπῶν μερικῶν-

ἰσχυρῇ τὰ κρίσις, πῶς
πῶς, οὐδὲ πῶς· λέ-
γει Σολομὼν ἐν πάσῃ
ὁ περιβάλλεται ὡς ἐν

τὸν χόρτον ἐν τῇ
ὄντα, καὶ αὐρεῖται

ὡς κρινεῖται ἀπὸ τοῦ
ὄντος ἀπὸ τοῦ τοῦ
ἰσχυρῆς ἀπὸ τοῦ τοῦ

24. Καὶ ἰσχυρῶν
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ

25. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

26. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

27. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

28. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

29. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

30. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

31. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

32. Καὶ ἰσχυρῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

33. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

34. ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

35. Καὶ ἰσχυρῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

36. Καὶ ἰσχυρῇ τῇ τῇ
τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
ἰσχυρῇ τῇ τῇ τῇ

ολούσα τοὺς ἀπιστοαλμέ-
αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα
καὶ τὰ τέκνα σου, ^α ὃν
ῥησι τὴν ἑαυτῆς νοσοῖαν
πύργους, καὶ οὐκ ἤθε-

λοῦ, ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος
ἡμῶν·] ἀμὴν δι' λέγω ὑ-
ὅ μὴ με ἴδῃτε ἕως ^β ἂν
ῥησι· Εὐλογημένος ὁ ἐξ-
οδόμενος Κυρίου.

Κεφ. ιδ. xiv.

ἔνιτο ἐν τῷ ἰλθεῖν αὐτὸν
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν
ἐν σαββάτῳ φαρισαίων ἄρ-
αὐτοὶ ἦσαν παρατηρού-
ντων.

ἰ ἰδοὺ, ἀνθρώποις τις ἦν
εἰς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
ἰ ἀπακριθὲς ὁ Ἰησοῦς εἶ-
ρους νομίμους καὶ Φαρι-
σαίων· Εἰ ἔστι τῷ σαβ-
βάτῳ; Οἱ δὲ ἡσύχα-

ει ἐπιλαβόμενοι ἰδὼντο
καὶ ἀπέλυσεν.

ἰ ἀπακριθὲς πρὸς αὐτοὺς,
ἰος ἡμῶν ὅσος ἡ βοῦς εἰς
ἵπποῦται, καὶ οὐκ εὐθὺς
καὶ αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
ν;

ἰ οὐκ ἴσχυον ἀνταπο-
κρινεῖν πρὸς ταῦτα.

ἰγα δὲ πρὸς τοὺς κεκλη-
ραβεύοντες, ἐπείχον πῶς
κακίστως ἐξελέγοντο, λί-
αυτούς·

καὶ κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς

γάμου, μὴ κατακληθῆς εἰς τὴν
πρωτακλισίαν· μήποτε ἐντιμωτέρως
σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·

9 Καὶ ἰλθὼν ὁ σὶ καὶ αὐτὸν
καλίσας, ἰεῦ σοι· Δὲς τοῦτο τό-
πον καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης
τὸν ἴσχατον τόπον κατέχων.

10 Ἄλλ' ὅταν κληθῆς, περι-
θὲς ἀνάπυσον εἰς τὸν ἴσχατον τό-
πον ὥστε ἵσθαι ἰλθῇ ὁ κεκλημένος σι,
εἴπῃ σοι· Φίλι, προσαιθέσθαι ἀνά-
πυσον· τότε ἵσθαι σοι διέξω ὡς πῶς
τῶν συναικακισμένων σοί.

11 Ὅτι πῶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν
ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκλημέ-
νῳ αὐτόν· Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ
δύπτων, μὴ φάνη τοὺς φίλους σου,
μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
συγγενεῖς σου, μηδὲ γυναικας πλου-
σίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σι ἀντι-
καλίσσονται, καὶ γένῃταί σοι ἀντα-
πόδομα.

13 Ἄλλ' ὅταν ποιῆς δοχὴν,
κάλι πτωχοὺς, ἀναπήρους, χω-
λοὺς, τυφλοὺς.

14 Καὶ μακάριος ἔσθ' ὅτι οὐκ
ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι σοι· ἀντα-
ποδοθήσονται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνα-
κακισμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ·
Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτοι ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρώ-
πός τις ἐποίησε δύπτων μέγα, καὶ
ἐκάλεσε πολλούς.

17 Καὶ ἀπύστυλε τὸν δούλου

^α sc. καθ.

^β sc. ἡ ἀρα.

νάς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τοῦτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντες αὐτοῦ, καθσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις^a τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγε δὲ Τίμι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίμη ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπιδος, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσκαλεν εἰς κῆπον αὐτοῦ· καὶ ἤξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπε· Τίμη ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὅμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβούσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλείρου σάτα τρία, ἕως οὗ^b ἔξυμῶθη ὁ λον.

22 Καὶ διαπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ' οὗ^b ἂν ἐγερθῇ ὁ ἐκκοδισπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, Κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν· καὶ

ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ.

26 Τότε ἄρξῃσθε λέγειν· Ἐφύγομεν ἐνάπιόν σου, καὶ ἐπίομεν καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἰδούμας.

27 Καὶ ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ἐδόντων, ὅταν ἔψῃσθε Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμεῖς δὲ ἐκβαλλόμενοι ἔξω·

29 Καὶ^c ἔξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βορρῆς καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθοι τινες Φαρισαῖοι, λέγοντι αὐτῷ· Ἐξέλθε, καὶ πορεύου ἡμεῖς· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περιθέντες εἰπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰαμαὶς ἐπιτιλῶ σήμερον καὶ αὔριον· καὶ τῇ τρίτῃ^d τελειοῦμαι.

33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχόμενῃ^d πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προσφῆτι ἀπολίσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.

34 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας

^a sc. ἔργοις.

^b sc. χρόνου.

^c sc. ἀνθρώποι.

^d sc. ἡμέρας.

ισοδολοῦσα τοὺς ἀπιστολημέ-
τρος αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησεν
ἰδεῖναι τὰ τέκνα σου, ^α ὃν
ον ὄρεται τὴν ἐαυτῆς νοστίαν
τάς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθε-
τε;

Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος
[ἐρημος·] ἀμὴν δι' λίγων ὑ-
τί οὐ μὴ με ἴδῃτε ἕως ^β ἂν
τε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρ-
ος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ'. XIV.

Ἰ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθῃν αὐτὸν
κόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν
σαίαν σαδδαταῶ φαρισαίων ἄρ-
καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηροῦ-
αὐτόν.

Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ᾗ
τικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρι-
σαίους, λίγων· Εἰ ἔξεσσι τῶ σαδ-
δαταῶ; Οἱ δὲ ἡσύχα-

Καὶ ἐπιλαθόμενος ἰάσατο
καὶ ἀπέλυσε.

Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς,
Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς
ἐμπροσθέν σου, καὶ οὐκ εὐθέως
τάσει αὐτόν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
αὐτοῦ;

Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταπο-
αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλη-
παρθολογίας ἐξελέγοντο, λέ-
γους αὐτοὺς·

Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς

γάμου, μὴ κατακλιθεῖς εἰς τὴν
προκαλισίαν· μήποτε ἐνταμίω-
σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·

9 Καὶ ἰδὼν ὁ σὶ καὶ αὐτὸν
καλίσας, εἶπὶ σοὶ· Δὸς τούτῳ τό-
πον· καὶ τότε ἔρξῃ μετ' αἰσχύνης
τὸν ἴσχυον τόπον κατέχων.

10 Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευ-
θεὶς ἀνάπισσον εἰς τὸν ἴσχυον τό-
πον· ἵνα ὅταν ἴλθῃ ὁ κεκληκός σοι,
εἴπῃ σοὶ· Φίλε, προσκίλισθε ἀνι-
στέρων· τότε ἴσται σοι δοῦκα ἰσάπαι-
τῶν συνακακισμένων σοί.

11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν
ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκί-
τι αὐτόν· Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ
δίδῃς, μὴ φάνῃ τοὺς φίλους σου,
μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
συγγενεῖς σου, μηδὲ γυμνασίους· πλου-
σίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σοὶ ἀντι-
καλίσωσι, καὶ γίνηται σοὶ ἡντα-
πόδισμα.

13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχῶν,
κάλῃ πτωχοὺς, ἀναπήρους, χη-
λοὺς, τυφλοὺς.

14 Καὶ μακάριος ἔστι· ὅτι οὐκ
ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι σοὶ· ἀντα-
ποδοθήσεται γὰρ σοὶ ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνα-
κακισμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ·
Μακάριος ὃς φάγεται ἔρπον ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρο-
πός τις ἐποίησε δίδῃς μίγμα, καὶ
ἐκάλεσε πολλούς.

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλου

α sc. κα'.

β sc. ἡ ἡμέρα.
G 5

αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ δείπνου εἰπὺν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχισθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς^α παρεντίσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη ἐξελεῖν, καὶ ἰδὼν αὐτόν· ἔρωτῶ σε, ἔχει με παρητημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμαῖσαι αὐτά· ἔρωτῶ σε, ἔχει με παρητημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 Καὶ παραγνόμενος ὁ δούλος ἐκείνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας^β καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς, καὶ τυφλοὺς εἰσαγάγε αὐδ.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· Ἐξέλθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον^γ εἰσελθεῖν, ἵνα γημισθῇ ὁ οἶκός μου.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς.

26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με,

καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθεῖν.

27 Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητής.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, ἵνα ἔχει τὰ^δ πρὸς ἀπαρτισμόν;

29 Ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντι ὑπετελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἔρξονται ἐμπαιζέιν αὐτῷ.

30 Λέγοντες· Ὅτι οὗτος ἐκβαρπὸς ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσει ἐκτελέσαι.

31 Ἡ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάδιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ ἑκατοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;

32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πρόβα ὄνος, προσείαν ἀποστείλας, ἔρωτᾷ τὰ^δ πρὸς εἰρήνην.

33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τὰ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητής.

34 Καλὸν τὸ ἄλλας· εἰάν δὲ τις ἄλλας μαρνανθῇ, ἐν τίνι ἀετρυθήσεται;

35 Οὐτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν ἔξω βάλλουσιν

^α sc. γυναικός. ^β sc. ὁδοὺς. ^γ sc. ἄλλους ἄνθρωπους. ^δ sc. ἀπὸ κεντῶν.

Ὁ ἔχων ὧτά ἀκούει,
τω.

Κεφ. ιβ'. ΚΥ.

Εἰς δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάν-
τε λαὶ καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ,
ἔπειτα αὐτοῦ.

Καὶ διεγγύζον οἱ Φαρι-
σαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες·
ὁὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχ-
εται καὶ συνεισέρχεται αὐτοῖς.

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν
ὁλοκλήρην ταύτην, λέγων·

Γίγνεται ἡμεῖς ἔχοντες ἁμαρ-
τίας, καὶ ἀπολύσεις ἡμᾶς ἐξ
αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκον-
τα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται
ὁ ἀπολωλὸς, ἕως εὗρε αὐτόν;

Καὶ εὗρεν ἐπιτίθοντα ἐπὶ
τοῦ ἀπολωλὸς·

Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον,
ἐκλεῖ τούς φίλους καὶ τοὺς
ἀδελφούς, λέγων αὐτοῖς· Συγχά-
ρι μοι, ὅτι εὗρον τὸ ἀπολωλόν·
καὶ ἀπολωλὸς.

Λέγων ἡμεῖς· ὅτι οὕτως χαρὰ
ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρ-
τωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκον-
τα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρειάζονται
μετανοίας.

Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχου-
σάν τινα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν
ἐκ τῶν οὐκ ὄντων, καὶ σα-
λῶσιν αὐτήν, καὶ ζητῇ ἐπιμελῶς,
τουτοῦ εὗρεν;

Καὶ εὐρεῖσα συγκαλεῖται
τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέ-
γων· Συγχάριτέ μοι, ὅτι εὗρον
τὴν ἀπολωλάν·

10 Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ
γίνεται ἐνώπιον τοῦ ἀγγέλου τοῦ
Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανο-
οῦντι.

11 Εἶπε δὲ ὁ Ἀνθρωπὸς τις υἱ-
οὺς δύο.

12 Καὶ εἶπεν ὁ πᾶτερ αὐ-
τῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι
τὸ ἐπιμέλειον μέρος τῆς οὐσίας.
Καὶ διῷλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέ-
ρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ πᾶ-
τερ τοὺς υἱούς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν
μακρὰν· καὶ ἐκείνῃ διεκέρηψε τὴν
οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσάτως.

14 Δαπανήσας δὲ αὐτοῦ
πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ
τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρ-
ξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη εἰς
τὴν πολιτὴν τῆς χώρας ἐκείνης·
καὶ ἔπιμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀ-
γροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπιθύμει γμίσασθαι τὴν
κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων
ὧν ἔσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς
εἶδεν αὐτόν.

17 Εἰς ἐκεῖνον δὲ ἐλθὼν, εἶπε·
Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου
περισσεύουσιν ἄρτων, ἰσθὶ δὲ λιμῶ
ἀπολλύμαι;

18 Ἀναστὰς παρεύσμαι πρὸς
τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ·
Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν,
καὶ ἐνώπιόν σου.

19 [Καὶ] οὐκέτι ἔμελλεν ἄξιός
κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν με ὡς
ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς

ἰνικα. b sc. μάλλον. c sc. χρεῖται. d sc. προσῆλθε. e sc. οὐτις ποτε

τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τραχήλου αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·

24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησιν· καὶ ἀπολωλὸς ἦν, καὶ εὗρεθι. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱός αὐτοῦ ὁ πρῶτος· ὁ ἑνὶς ἐν ἀρχῇ, καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν.

26 Καὶ προσκαλισάμενος ἕνα τῶν παιδῶν, ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα.

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκε· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.

28 Περύσθη δὲ, καὶ οὐκ ᾔθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ

πατρὶ· Ἴδού, τοσαῦτα ἔτη λείω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρεῖλον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἐπέταξας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου αὐτοῦ, ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ παρῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί κεν, σὺ πάντοτε μετ' ἐμεῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμά, σά ἐστιν.

32 Εὐφρανθήσαιο· δὲ καὶ χερεῖναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησιν· ἀπολωλὸς ἦν, καὶ εὗρεθι.

Κεφ. ις'. xvi.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· Ἄνθρωπός τις ἦν πλῆνσις, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ αὐτὸς διεβλήθη αὐτῷ ὡς διάσκορπίζοντα ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ φωνήσας αὐτόν, ἔπαινε αὐτόν· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἐτι οἰκονομεῖν σου.

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ Κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἵπαι τὴν αἰσχυρομαί.

4 Ἐγὼν τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῇ τῆς οἰκονομίας, ὅ δέξωνται με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ προσκαλισάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφιλῶν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· Πάτερ, ὅφειλεις τῷ κυρίῳ μου;

^a sc. i. e. pro τί ἔστι τοῦτο εἰ.

b sc. τοῖς.

6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους ἑλαιού. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δίξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως, γράψον πενήκοντα.

7 Ἐπειτα ἑτέρω εἶπε· Σὺ δὲ πόσον οφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δίξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τοῦτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι.

9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστὶ· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικῶν, καὶ ἐν πολλῷ ἀδικὸς ἐστίν.

11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινόν^α τίς ὑμῖν πιστεύσει;

12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;

13 Οὐδεὶς οἰκίτης δύναται δυοὶ κυρίως δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνέσχηται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῖν καὶ μαμμωνᾷ.

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, Φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξμυκτῆριζον αὐτόν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμῖς ἐστέ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἰσχυρίωνται τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλόν, βδελυγμα ἰσχυρίων τοῦ Θεοῦ [ἐστίν].

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται^β ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πιστεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέρα, μοιχρῆται· καὶ πᾶς ὁ ἀπολειψάμενος ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχρῆται.

19 Ἀνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐπιθιδύσκετα περιφύρει καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 Πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐοικλῆστα πρὸς τὸν πλούσιον αὐτοῦ ἠλκαμμένος^γ.

21 Καὶ^δ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεις ἐρχόμενοι ἀπέλειπον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπειρηχθῆναι αὐτόν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον [τοῦ] Ἀβραάμ· ἀπείθαις δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

23 Καὶ ἐν τῷ ᾧ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

^α sc. μαμμωνᾶν.^β sc. προφῆταισαν.^γ sc. ἦν.

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε·
Πάτερ Ἀδραμ ἐλέησόν με, καὶ
πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ
ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ἕδα-
τος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ
ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον,
μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες [σὺ] τὰ
ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Δάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν
δὲ ὁδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυ-
νᾶσαι.

26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, με-
ταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέ-
γα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες
διαβῆναι ἐντεύθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ
δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ὑ-
μᾶς διαπερᾶσιν.

27 Εἰπε δὲ Ἐρωτῶ οὖν σὲ, πατέρ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου.

28 Ἐχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς·
ὅπως διαμαρτύρηται^α αὐτοῖς, ἵνα
μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον
τοῦτον τῆς βασιάνου.

29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐ-
χουσι Μωσῆς, καὶ τοὺς προφῆτας·
ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 Ὁ δὲ εἶπεν. Οὐχί, πάτερ
Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νε-
κρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετα-
νοήσουσιν.

31 Εἴπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσαίως
καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ,
πεισθήσονται.

K&O. 12. XVII.

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθηταίς·

^a sc. ταῦτα.

Ἀνένδεκτόν ἐστι μὴ ἐλ-
σκανδαλα· οὐαὶ δὲ, δι' οὗ
ταῖ.

2 Λυσίτελι' αὐτῶ, ὁμοῦς περικείται περὶ τὸν
 χηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται
 θάλασσαν, ἢ ἢ ἕνα σκα
 ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς·
ἀμαρτίαν εἰς τὸ ὃ ἀδελφίς τε
τίμησον αὐτῶ· καὶ ἑαὶ μητὰ
ἀφ' ἑαυτῶ.

4 Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῇ ἡμέρᾳ εἰς σέ, καὶ ἰπταὶς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ [ἐπὶ σέ], μετανοῶν· ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι
Κυρίῳ· Πρόσθετε ἡμεῖν πίστιν

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
πίστιν ὡς κόκκον σιναί-
της ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ
ζώηται, καὶ φυτεύθῃ ἐν
λάσση· καὶ ὑπήκουσεν αὐ-

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δο-
 ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντ
 ελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρε
 Παρελθὼν ἀνάπessαι ;

8 Ἄλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτ
μασον τί δειπνήσω, καὶ π
μενος διακόνει μοι, ἕως φ
πίω· καὶ μετὰ ταῦτα
καὶ πῖσαι σύ;

9 Μὴ χάριν ἔχει τὰ
ἐκείναι, ὅτι ἐποίησε τὰ δι-
τα [αὐτῶν;] οὐ δοκῶ.

10 Οὐτὰ καὶ ὑμεῖς, ὅτ
σητέ πάντα τὰ διαταχθέν
λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖ
ὅτι ὁ ἀφείλομεν ποιῆσαι,
καμμέν.

b sc, μαλλον.

ἐγένετο ἐν τῷ περιέσει
εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
ἔρχετο διὰ μέσου Σαμα-
Γαλιλαίας.

καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς
ν, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα
ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρω-

καὶ αὐτοὶ ἤσαν Φαρισαῖοι, λέ-
γουσιν ἐπιστάται, ἐλέησον

καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· Πο-
τειδύξατε ἑαυτοὺς τοῖς
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπά-
ρει, ἐκαθαρίσθησαν.

καὶ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι
τρέφε, μετὰ Φαρισαίου με-
γάλῃ τὸν Θεόν.

καὶ ἔπειθεν ἐπὶ πρόσωπον
εἰς πόδας αὐτοῦ, εὐχα-
ριζῶν καὶ αὐτὸς ἦν Σα-

μαριταῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
καὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθη-
ναι ἐν ὕδατι·

καὶ εὐρέθησαν ὑποστρέψαν-
τες ἐπὶ τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ
αὐτός.

καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀριστὸς
ἡ πίστις σου σέσωκέ

σε· καὶ οὐκ ἔρχεται ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία
μετὰ παρατηρήσεως·

καὶ ἐροῦσιν· Ἰδοὺ ὡδε, ἢ,
ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθη-
τάς· Ἐλευσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπι-
θυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
ἔσθε.

23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ ὡδε,
ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· Μὴ ἀπλῆθετε, μηδὲ
διώξετε.

24 Ὡς περὶ γὰρ ἡ ἀστραπή ἡ
ἀστράπτουσα ἐκ τῆς^α ὑπὸ οὐρανό,
εἰς τὴν^β ὑπὸ οὐρανὸν λάμπει· οὕ-
τως ἔσται [καὶ] ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

25 Πρῶτον δὲ διὸ αὐτὸν πολ-
λὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ἀπὸ τῆς γενιᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς
ἡμέραις [τοῦ] Νῶε, οὕτως ἔσται
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου.

27 Ὡς περὶ, ἔπινον, ἡγρόμενον,
ἐξευγαμίζοντο, ἄχρη ἦς ἡμέρας εἰσ-
ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώ-
λισεν ἅπαντας.

28 Ὡς περὶ καὶ ὡς ἐγένετο ἐν
ταῖς ἡμέραις Λάτ^α ἡσθιον, ἔπινον,
ἡγρόμενον, ἐπώλουν, ἐφύττειον, ἠκο-
δόμου·

29 Ὡς περὶ καὶ ὡς ἐγένετο ἐν
ταῖς ἡμέραις Λάτ^α ἡσθιον, ἔπινον,
ἡγρόμενον, ἐπώλουν, ἐφύττειον, ἠκο-
δόμου·

30 Κατὰ ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα.
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπ-
τεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἐ-
σται ἐπὶ τοῦ δαίμονος, καὶ τὰ σκεῖτη
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατακλύσει

^a sc. χώρας.

^b sc. χώραν.

ἄρα· αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω.

32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Δώτ.

33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν.

34 Λέγει ὑμῖν· ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· [ὁ] εἰς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

35 Δύο^a ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται.

36 [Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγγρῷ· ὁ εἰς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.]

37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σᾶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν·

2 Λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπόμενος·

3 Χίρα δὲ [τις] ἦν ἐν τῇ πόλει· ἐκείνη· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ^b χρεόν· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·

5 Δία γε τὸ παρὶ ποῦ τὴν χίραν ταύτην· ἵνα μὴ εἰς τὴν ὑποπαιῶζέ με.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κριτὴς τί ὁ κριτὴς λέγει·

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκ τῶν βωόντων πρὸς αὐτοὺς· καὶ νυκτὸς, καὶ μετὰ αὐτοῖς;

8 Λέγων ὑμῖν, ἐπὶ ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐκδίκησις τὴν πίστιν ἐπιτάσσεται.

9 Εἶπε δὲ καὶ πρὸς τοὺς πεπαιθότας ἐφ' ἑαυτοὺς δίκαιοι, καὶ ἔξουθεν τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολήν.

10 Ἄνθρωποι δύο τὸ ἱερὸν προσευξάμενοι, καὶ ὁ ἕτερος ἁριστὸς, καὶ ὁ ἕτερος

11 Ὁ Φαρισαῖος ἑαυτὸν ταῦτα πρὸς Θεὸν^c, εὐχαριστῶν· εἰμὶ ὡς πρὸς οἱ λοιποὶ πάντες, ἄρπαγες, ἄδικαια καὶ ὡς οὗτος ὁ τελῶν.

12 Νηστεύων δις τὸ ἀποδεδυκῶ πάντα ὅς

13 Καὶ ὁ τελῶν ἑστὼς οὐκ ἠθέληεν οὐδὲ μὲν εἰς τὸν οὐρανὸν ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος· γὰρ Ὁ Θεὸς^c, ἰλασθῆναι ἡμᾶς ἐπεθύμει.

14 Λέγων ὑμῖν, διδουμένους εἰς τὸν

^a sc. γυναικίς.

^b sc. πάλιν.

^c sc. pro^o Θεῷ.

၁ ပုံမှန် အသံ
 ၂ ဝဲဘက် အသံ
 ၃ ဝဲဘက် အသံ
 ၄ ဝဲဘက် အသံ
 ၅ ဝဲဘက် အသံ
 ၆ ဝဲဘက် အသံ
 ၇ ဝဲဘက် အသံ
 ၈ ဝဲဘက် အသံ
 ၉ ဝဲဘက် အသံ
 ၁၀ ဝဲဘက် အသံ

ἵς προσκαλε-
σθ' Ἀφίτι τὰ
ἵς με, καὶ μη
γὰρ τωούτων
Θεῶν.

ἀλλὰ, ὡς ἐν
καταστάσει τοῦ
οὐ μὴ ἐκείνη

καὶ τις αὐτὸν
ἐσκαλε ἄρσεν,
ἰσχυρὸν πληροῦ-

နဝိ : 'လှေကား
; လှေကား လှေကား
၆၀

αδελφ. Μι
σης. Μι κλέ
φους. Τίμα
ει την πατρίδα

Ταῦτα πάντα
πρὸς μὲν·
ταῦτα δὲ Ἰη-
σοῦς ὅτε τοῦ λα-
οῦ, πολλοῦ,
καὶ ἄλλοις ἵπ-
πε δώρεα, ἀπο-

ἴσως τούτοις,
ἡ γὰρ πλὴν

24 Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ἡ Ἰουδαία
 στενοχωρεῖται καὶ ἡ πόλις ἡ
 δεσπομένη αὐτῶν ἡμετέραν ἔχουσαν
 ἀντιτάσσεται ἡμῶν ὡς ἐπὶ
 τοῦτο.

25 Εἰκοσήμερον γὰρ ἔστι πα-
ρὰς διὰ τρεκαλῶς μεθ' ἑκ
αὐτῶν, ἣ πλεονασι εἰς τὴν ἀπο-
λυσιν τοῦ Θεοῦ ἐκκαλῶν.

26 Εἴτω δὲ αὖ ἀναμνηστικὸν
καὶ τὴς ἐξουσίας τοῦ θένος

27 '0 35 327 75 30/10/2022
 28/10/2022 35 327 75 30/10/2022
 29/10/2022 35 327 75 30/10/2022

28 Εἴτι δὲ ἰ Πέτρος λέγει,
 ἡμεῖς ἀκούσαμεν τούτου, καὶ οὐ
 λαλοῦμεν σοι.

29 (1) δε ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν
 λέγει ἡμεῖς, οὗτοι οὐδὲν ἔργον ἔχοντες
 ἀποδοῦναι, ἀλλὰ ὅτι γινώσκουσιν τὴν ἀποστολὴν
 τὴν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν
 οὗτος ἀποδοῦναι τὴν ἀποστολὴν

30 704 is an extension from
LAWSON'S to the island north
and is to show to the island south
side.

31 Παράλυσον ἢ τὴν ἀν-
δρα, ἢ τὴν γυναῖκα. Ἰδοὺ
ἀποκτενοῦν αὐτὸν ἡ καρδία καὶ
τὸ πνεῦμα πάντα καὶ γρηγο-
ρῶς διὰ τὸν σπυριαν. καὶ καὶ
τὸ ἀνθρώπου.

32 Παράδειγμα γὰρ τῆς
ἐκείνης, καὶ ἐκτελέστην καὶ
ἐκτελέστην, καὶ ἐκτελέστην.

33 has been reported by
students that the 11th grade
text is outdated.

34 Kya guru neta panna

συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο πεπερυσμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνασκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὰ, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.

37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρῆρχεται.

38 Καὶ ἔθηκε, λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκένειν αὐτὸν ἀρχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρεάτησεν αὐτόν,

41 Λέγων· Τί σοι θέλεις ποιῆσαι; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔθαυκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΚΑΙ^α εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχά.

2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος.

3 Καὶ ἐζήτει ἰδοὺ τίς ἐστι· καὶ οὐκ ᾔδεν ὄχλου, ὅτι τῇ ηλικίᾳ.

4 Καὶ προδραμὴν ἀνέειχεν ἐπὶ συγκομιῇ αὐτόν· ὅτι [δι'] ἐκεῖ διέρχεσθαι.

5 Καὶ ὡς ᾔκουσεν ὁ ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· σπύσας κατὰ ὄψιν·

ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με.

6 Καὶ σπύσας ὑπεδίδετο αὐτὸν χαίρειν.

7 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ γυρζόντες, λέγοντες· Ὁ μαρτυρῶν ἀνδρὶ εἰσοσεῖ.

8 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸν Κύριον· τῶν ὑπαρχόντων μισθῶν τοῖς πτωχοῖς· τί ἐσυκοφάντησα, τραπλοῦν.

9 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς· Ὅτι σήμερον οἶκόν μου ἐγένετο αὐτοῦ υἱὸς Ἀβραάμ.

10 Ἦλθε γὰρ θρώπου ζητῆσαι καὶ σωτῆρος.

11 Ἀκούοντων ταῦτα, προσεβίβησαν πρὸς αὐτόν· αὐτὸς δὲ ἐγγύς αὐτὸν εἶσε καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι μέλλει ἡ βασιλεία Φαίνεσθαι.

12 Εἶπεν οὖν· εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς

^α sc. ὁ Ἰησοῦς.

b sc. ἰδοὺ.

τῷ βασιλείᾳ, καὶ

δὲ δέκα δούλους
ἐτοῖς δέκα μιᾶς,
τούς· Πραγμα-
μαί.

ἵται αὐτοῦ ἐμί-
πίστειλαν πρεσ-
β, λέγοντες· Οὐ
σιλιῦσαι ἐφ' ἡ-

το ἐν τῷ ἐπαι-
νῶντα τὴν βασι-
φωνηθῆναι αὐτῷ
ίτους, οἷς ἴδωκε
γινῶ τίς τί δι-

ο δὲ ὁ πρῶτος,
μιᾶ σου προσ-
εῖας.

αὐτῷ· Εὖ, ἀγα-
λαχίστῳ πιστὸς
ίαν ἔχων ἐπάνω

ὁ δεύτερος, λέ-
μιᾶ σου ἐποίησε

εἰ τούτῳ· Καὶ σὺ
ε πόλει.

ε ἦλθε, λέγων·
ᾧ σου, ἣν εἶχον
θαρίῳ.

ην γὰρ σε, ὅτι
ε εἰς αἰρεῖς ὁ οὐκ
εἰς ὁ οὐκ ἔσπι-

αὐτῷ· Ἐκ τοῦ
εἰνῶ σε, ποιηρὲς
ἐγὼν ἄνθρωπος
εἰς ὁ οὐκ ἐθῆκα,
ἔσπρισα.

23 Καὶ διατί εὖς ἴδωκες τὸ
ἀργύριόν μου ἐπὶ τῇ τράπεζῃ,
καὶ ἐγὼ ἰλθὼν εὖν τίκαμ ἂν ἐπρεξῇ
αὐτό;

24 Καὶ ταῖς παρισταῦσιν εἶ-
πεν· ἄρατι ἀπ' αὐτοῦ τὴν μιᾶς
καὶ δότι τῷ τὰς δέκα μιᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Κύριε,
ἔχει δέκα μιᾶς.

26 Λίγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ
τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ
μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρῆσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἔχθρους μου ἐκ-
εῖνους, τοὺς μὴ φιλήσονταις με
βασιλιῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγνάγετε
ἄσθε, καὶ κατασφάξετε ἐμπροσθὶν
μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπο-
ρεύετο ἐμπροσθὶν, ἀναβαίνων εἰς
Ιερουσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς
Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ
ὄρος τὸ καλούμενον Ἑλαιῶν, ἀπέ-
στειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

30 Εἰπὼν· Ὑπάγετε εἰς τὴν
κατάναντι κώμην· ἐν ἣ ἐσπαρευό-
μενοι εὐρήσετε πῶλον διδόμενον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶς πάποτε ἀνθρώπων ἐκά-
θισε· λυσάτε αὐτὸν ἀγνάγετε.

31 Καὶ εἰάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ·
Διὰ τί λύετε; Οὕτως ἐκρίτε αὐτῷ·
Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἠποσταλ-
μένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶ-
λον, εἶπον αἱ κύριαι αὐτοῦ πρὸς
αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον;

34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐ-
τοῦ χρεῖαν ἔχει.

35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς

τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιβήσαντες ἰα-
τῶν τὰ ἰμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,
ἐπέβασαν τὸν Ἰησοῦν.

36 Περιουμένου δι' αὐτοῦ, ὑπ-
στράννου τὰ ἰμάτια αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ.

37 Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη
πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
Ἑλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆ-
θος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνῶν
τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πα-
σῶν ὧν^α εἶδον διυψώμεναι,

38 Λέγοντες· Εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυ-
ρίου· εἰρήνῃ ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν
ὕψιστοις^β.

39 Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων
ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν·
Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μα-
θηταῖς σου.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
τοῖς· Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι
σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κινεῶνται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν
πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ,

42 Λέγων· Ὅτι εἰ ἔγνων καὶ
σὺ, καὶ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύ-
τῃ, τὰ^γ πρὸς εἰρήνῃ σου· νῦν δὲ
ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.

43 Ὅτι ἤξεουσιν ἡμέραι ἐπὶ
σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου
χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί
σε, καὶ συνήξουσί σε πάντες·

44 Καὶ ἰθαφίωσί σε, καὶ τὰ
τίκνα σου ἐν σοί· καὶ αὐκ ἀφήσου-
σιν ἐν σοί λίθοι ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν
οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
πῆς σου.

45 Καὶ ἐσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν,

ἤρξατο ἐκβάλλειν ἰ-
ἐν αὐτῷ καὶ ἀγορά

46 Λέγων αὐτοῖς
Ὁ οἶκός μου, αὖ
ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αἱ
σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδο-
ν ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ·
ρεῖς καὶ οἱ Γραμμα-
τὸν ἀπολίσσαι, καὶ
λαοῦ·

48 Καὶ οὐχ ἰ-
ποιήσωσιν· ὁ λαὸς
κρίματος αὐτοῦ ἀπε-

Κεφ. κ'.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μ-
ἐκείνῳ, διδάσκοντ
λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κο-
μίνου, ἐπίστησαν οἱ
οἱ Γραμματεῖς σὺν
ροῖς,

2 Καὶ εἶπον π-
γοντες· Εἰπὲ ἡμῖν
σίᾳ ταῦτα ποιῶς,
δούς σοι τὴν ἐξουσία

3 Ἀποκριθεὶς δὲ
τοῖς· Ἐρωτήσω ὑ-
λόγον· καὶ εἰπατέ μ

4 Τὸ βάπτισμα
ρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρ

5 Οἱ δὲ συνελ-
ἱαυτοὺς, λέγοντες·
πῶμεν· Ἐξ οὐρανο
οὗν οὐκ ἐπιστεύοντες·

6 Ἐὰν δὲ εἴπαμ-
πων· πῶς ὁ λαὸς ἰ-
μᾶς· πεπεισμένοις γ-
νῃ προφήτην εἶναι.

^α sc. Att. synt.

^β sc. τόποις.

^γ sc. ἃ

τακρίθησαν μὴ εἶναι

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
ὡς ἡμῖν ἐν ταῖς ἐξου-
σίαις.

ὁ δὲ πρὸς τὸν λαὸν
ῥηθεὶς ταύτην· Ἄν-
] ἐφύττυσι ἀμπι-
δοτο αὐτὸν γεωργαίς·
καὶ χερίους ἰκανοῦς.

ἐν καιρῷ ἀπίστου
αργαῖος δούλος, ἵνα
ποῦ τοῦ ἀμπιλόου
καὶ δὲ γεωργοὶ δύναν-
ται ἀπύτυλαι καὶ οἱ.

προσέτιτο πύμψαι ἑτα-
ῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ δύναν-
ται ἀπύτυλαι, ἐξ ἀπύτυ-
λου.

προσέτιτο πύμψαι τρί-
κι τοῦτον τραυματί-
ον.

ὁ δὲ κύριος τοῦ ἀμ-
ποιήσω· πύμψω τὸν
ἐκπαιδευμένον· ἵνα
ἐκπαιδευθῇ.

ὁ δὲ αὐτὸν οἱ γεωρ-
γοὶ πρὸς ἑαυτοὺς,
ὅτι ἐστὶν ὁ κληρονό-
μος ἐκπαιδευμένος αὐτοῖς,
καὶ ἡ κληρονομία.

καλόντις αὐτὸν ἔξω-
ς, ἀπύτυλαι. Τί
αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ

ῥηται καὶ ἀπαλίσαι
τούτους, καὶ δώσω
ἄλλους. Ἀκούσαν-
τες ἡ γυνὴ.

ἡμετέρας αὐτοῖς,
ὅτι τὸ γεωργαίον

τοῦτο· Λίθοι δὲ ἀπαδοκίμασαν οἱ
ἀπαδοκίματες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κε-
φαλὴν γυναικός·

18 Πᾶς ὁ πιστὸς ἐπ' ἐκείνῳ
τὸν λίθον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν
δ' ἂν πίστη, λυμήσεται αὐτόν.

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ Ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλὼν ἐπ'
αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
καὶ ἐφωθέσθαι τὸν λαόν· ὅτι
γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παρε-
βολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπί-
στουσαν ἡλικίαν, ὑπακρινόμενους
ἑαυτοὺς δικαίους εἶπαι· ἵνα ἐπιλά-
θωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ πα-
ραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ
ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπηρεάσασαν αὐτὸν, λέ-
γοντες· Διδάσκαλι, οἴδαμεν ὅτι
ἐρῶς λόγους καὶ διδάσκεις, καὶ
οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ'
ἀληθείας τὴν ἐδοῦν τοῦ Θεοῦ διδά-
σκεις·

22 Ἐξίστιν ἡμῖν Καίσαρι φό-
ροι δοῦναι, ἢ οὐ·

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν
πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Τί
με πειράζετε·

24 Ἐπιδιδυχαί μοι θηρία·
τίνας ἔχει ἡμεῖς καὶ ἐπιγραφὴν·
Ἀπακριβήτης δὲ εἶπεν· Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπό-
δοτε τοῖνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι,
καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλα-
θεῖν αὐτοῦ ῥήματος ἑναντίον τοῦ
λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ
ἀποκρισῇ αὐτοῦ, ἐσέγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν
Σαδδουκαίων, (οἱ ἀντιλέγοντες αὐτῷ

24 Καὶ πισοῦνται στόματι μα-
χαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθόνται
εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἰερουσα-
λὴμ ἔσται πατομένη ὑπὸ ἰδιῶν,
ἀχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.

25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ,
καὶ σελήνῃ, καὶ ἀστροῖς· καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ,
ἡχέουσας θαλάσσης καὶ σάλου·

26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων
ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν
ἐπερχομένων τῇ^a οἰκουμένη· αἱ γὰρ
δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσον-
ται.

27 Καὶ τότε^b ἄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ
μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γί-
νεσθαι, ἀνακινῆτε καὶ ἐπάρατε
τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει
ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐ-
τοῖς· Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα
τὰ δένδρα·

30 Ὅταν προσβάλωσιν ἤδη, βλέ-
ποντες ἄφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι
ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστί.

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε
ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι
ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

32 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ
μὴ παρίσθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν
πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρε-
λεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
παρέλθωσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μή-
ποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι
ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ με-

ρίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνί-
δῃ ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·

35 Ὡς παγὶς γὰρ ἐπιλεί-
νεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν και-
ρῷ διόμενοι, ἵνα καταξιώθῃ
ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέ-
λοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἢ
προσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν
ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξ-
ερχόμενος νυλίζετο εἰς τὸ ὄρος
καλούμενον Ἐλαιῶν.

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἠρξάμην
πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐ-
τοῦ.

Κεφ. κβ'. xxii.

ἩΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγ-
μων, ἡ λεγομένη Πάσχα.

2 Καὶ ἐχόντων οἱ Ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ Γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀ-
λῶσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ ἡ-
λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς
Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰου-
ριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
διδάκων.

4 Καὶ ἀπελθὼν συναλέλῃσεν
Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς
τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεν
αὐτῷ ἀργύριοι δοῦναι.

6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἔ-
πει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐ-
τὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἁγ-
μων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσ-
χα.

^a sc. γῆ.

^b sc. ἀνθρώποι.

ἀπείρητον· Πάρεον καὶ
ἔπειτα· Ἐλθούσης ἰτα-
μῆν τὸ πᾶσιν, ἵνα φά-

δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ποῦ θέ-
μέσωμαι;

δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἴδου
ἡ ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν,
ἡ ὑμῖν ἀνθρώπος κερά-
τος βαστάζων ἀκολουθή-
σῃ εἰς τὴν εἰρήνην οὐ εἰς-

εἰ ἔρχετο τῷ ἀκαδοκίᾳ
ς· Λόγου σοὶ ὁ διδάσκα-
λος τὸ κατάλυμα, ὅπου
καὶ μετὰ τῶν μαθητῶν μου

ἔκειτο ὑμῖν διέξω ἀνά-
στα ἱστειρόμενοι· ἐκὼ ἰτα-

πυλόντι· δὲ εὗρον καθὼς
ἔταίς· καὶ ἡτοιμάσαντες τὸ

καὶ ὅτε ἰγίνετο ἡ ὥρα,
καὶ οἱ δώδεκα ἀποστολοὶ

καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
ἄγε ἐπιθύμῃσα τοῦτο τὸ
λαλῶν μετ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ

ἵνα γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐ-
φάγω ἐξ αὐτοῦ, ὥς ὅ-
τι ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ

καὶ διεξάμενος ποτήριον,
ἵσως εἶπεν· Λάβετε τοῦτο,
εἰσάγετε ἑαυτοῖς.

ἵνα γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ
τοῦ γυνήματος τῆς ἀμ-

ύλου, ὥς ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἔλθῃ.

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχα-
ριστήσας ἔλασεν καὶ ἔδωκεν αὐ-
τοῖς, λέγων· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμα
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον τοῦ-
το ποιῆτε ἕως τῆς ἡμέρας ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως καὶ ὁ ποτή-
ριον, μετὰ τὸ δικτυῆσαι, λέγων·
Τοῦτο τὸ ποτήριον ὃ ἡ καινὴ δια-
θήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν ἐκχυνόμενον.

21 Πλὴν ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ πα-
ραδίδόντος με ὡς μετ' ἑμοῦ ἐκ τῆς
τραπέζης.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ἄρισ-
τόν· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδεται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζη-
τῆναι πρὸς ἑαυτοὺς, ὃ τὸ, τίς ἄρα
ἐκ αὐτῶν, ὁ τοῦτο μελλῶν
πράσσειν.

24 Ἐγίνετο δὲ καὶ φιλονικία
ἐν αὐτοῖς, ὃ τὸ, τίς αὐτῶν δεξιὴ εἶ-
ναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βα-
σιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐ-
τῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν,
ἐνεργάται καλοῦνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ'
ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γινέσθω ὡς ὁ
νικητὴρ· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ
διακονῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακει-
μένος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνα-
κείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑ-
μῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἵστετε οἱ διακονῶν-

, ὁ β. ἔδωκεν αὐτοῖς.

ἃ β. ἵσταν.

δ β. κατὰ.

ε β. ἵσταν.

νηκότες μετ' ἑμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 Καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς δίδωτό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν.

30 Ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ καθίσησθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σίτον.

32 Ἐγὼ δὲ ἰδεῖσθαι περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἁλέκτωρ, πρὶν ἢ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἶναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστυλαι ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πῆρας, καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πῆραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων^α, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.

37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἡμῖν, τὸ· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ τὸ^β περὶ ἑμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, μάχαιραι ὥδε δύο. Ὁ αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστι.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύετο τὸ ἔθνος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ θηταὶ αὐτοῦ.

40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τὸ εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθαι εἰθεῖν εἰς πειρασμόν.

41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάρει αὐτῶν ὥσει λίθου βολῆν, τὰ γόνατα προσήυχετο,

42 Λέγων· Πατέρι, ἐπεὶ παρενγικνέει τὸ ποτήριον τὸ ἑμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλω, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.

43 Ὡφθῃ δὲ αὐτῷ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπισχύρων αὐτὸν,

44 Καὶ^ε γενόμενος ἔκτενέστερον προσήυχετο· ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὥσει θρόμβος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν

45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ἔλθων πρὸς τοὺς [αὐτοῦ,] εὗρεν αὐτοὺς κούρους ἀπὸ τῆς λύπης,

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· θεύδετε; ἀναστάντες προεβήκατε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ὄχλος καὶ ὁ λεγομένης Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, πᾶσι αὐτῶν, καὶ ἡγγισε τῷ Ἰησοῦ αὐτόν.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν θράπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ πει-

^α sc. μάχαιραν.

^β sc. γεγραμμένα.

^ε sc. αὐτὸς.

^δ sc.

τὸ ἰσόμενοι, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομαι ἐν μαχαίρᾳ;

50 Καὶ ὑπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀφῴλιν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.

51 Ἀπεκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐὰν ἴως τούτου. Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

52 Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρακαταμένοντας ἐπ' αὐτὸν Ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ, καὶ Πρισβυτέρους· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐβλάθυθατε μετὰ μαχαίρῶν καὶ ξύλων;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μετ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξουίνατε πὰς χύρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἔστιν ἡ ἄρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ἀψώντων δὲ πύρ ἐν μισθῷ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκρατισάντων αὐτῶν, ἐκάθιστο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενος πρὸς τὸ Φῶς, καὶ ἀντιπρόσωπα αὐτῷ, εἶπεν· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

57 Ὁ δὲ ἠρώτατο αὐτόν, λέγων· Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτόν, ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Ἀνθρώπε, οὐκ οἶμι.

59 Καὶ διαστοῆς ὡς ἐπὶ ἄρας

μῆς, ἄλλος τις διόσχυρίζετο, λίγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

60 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνθρώπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφάνησιν [ὁ] ἀλίκτωρ.

61 Καὶ στραφείς ὁ Κύριος ὄψεσθαι τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμαίθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλίκτωρα φανῆσαι, ἀπαρεθήσῃ με τρίς.

62 Καὶ ἐξιθὼν ἔξω [ὁ Πέτρος] ἔκλυσε πικρῶς.

63 Καὶ αἱ ἄνδρες αἱ συνήγοντες τὸν Ἰησοῦν, ὑπάταζον αὐτῷ, διέροντες·

64 Καὶ παρακλίναντες αὐτόν, ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ἐπρώτων αὐτόν, λέγοντες· Προφῆτισσον, τίς ἐστιν ὁ παῖσας σι.

65 Καὶ ἔτιρα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἠγάπητο ἡμέρα, συνέχθη τὸ Πρισβυτήριον τοῦ λαοῦ, Ἀρχιερεῖς τε καὶ Γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον ἱαυτῶν, λέγοντες·

67 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός; εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ἡμῖν εἶπω, σὺ μὴ πιστεύσῃς·

68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω^α, σὺ μὴ ἀπακριβῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσῃτε^β.

69 Ἀπὸ τοῦ^γ οὖν ἴσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

^α sc. ἡμῶς.

^β sc. με.

^γ sc. χριστοῦ.

Ἐβραϊκοῖς· ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

39 Εἰς δὲ τῶν κερμασθέντων
κακούργων ἔβλασφῆμει αὐτὸν, λέ-
γων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον
σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπι-
τίμα αὐτῷ, λέγων· Οὐδὲ φοβῆ σὺ
τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρῖματι εἶ·

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄ-
ξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμ-
βάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον
ἐπράξει.

42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μήσ-
θητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου.

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ'
ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῇ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὥσει ὥρα ἑκτη, καὶ
σκοτὸς ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν,
ἥως ὥρας ἑνάτης.

45 Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ
ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ
μύσειον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγά-
λῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Πατέρ, εἰς
χεῖράς σου παραβήσομαι τὸ πνεῦ-
μά μου· Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξ-
πνευσεν.

47 Ἰδὼν δὲ ὁ εκατόνταρχος τὸ
γενόμενον, ἰδοῦναι τὸν Θεόν, λέ-
γων· Ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαρα-
γενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θιερῶν
ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα,
τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέ-
στρεφον.

49 Εἰσθήκισαν δὲ πάν-
τες γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ
ναῖκες αἱ συνακαλουθήσαντι
ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνῆλθε δῆμα
σὺν, βουλευτὴς ὑπάρχων,
ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,

51 (Οὗτος οὐκ ἦν συ-
τιμιμένος^α τῇ βουλῇ· καὶ τ
ξυ αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀρμαθαί-
λως τῶν Ἰουδαίων· ὃς καὶ
ἐδίχιστο καὶ αὐτὸς τὴν βα-
τοῦ Θεοῦ.

52 Οὗτος προσελθὼν τῷ
τῷ, ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ

53 Καὶ καθελὼν αὐτὸ ἰ-
ξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκε
ἐν μνήματι λαξευτῷ, ὃ
οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρας ἦν παρὰ
καὶ σάββατον ἐπιφωσκῶν.

55 Κατακοιμηθήσανται
γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συ-
θυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γα-
λιλαίας· καὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
τὸ σῶμα αὐτοῦ.

56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἰ-
σαν ἀρώματα καὶ μύρα·
μὲν σάββατον ἡσύχασαν καὶ
ἐντολήν^β.

Κεφ. κδ'. ΚΧΙΥ.

Τῇ δὲ μιᾷ^γ τῶν σαββάτων
ρου βαθύς, ἤλθοι^δ ἐπὶ τὸ
Φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρὰ
καὶ τινες^δ σὺν αὐταῖς.

2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον
κυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημαῖο

^α sc. τὴν ψῆφον.

^β sc. τοῦ νόμου.

^γ sc. ἡμέρας ἀπὸ.

^δ sc. γα

3 Καὶ εἰσαλθεῖσαι οὐχ ὕστερον τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἰγίνετο ἐν τῇ διακορυφῇ αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες ἐπίστησαν αὐταῖς ἐν ἰσθήσεσιν ἀστραποτύποις.

5 Ἐμφύσων δὲ γινόμενων αὐτῶν, καὶ κλισουσῶν τὸ πρὸς ὤπαιον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡχέρῃ Μήσηθει ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ἂν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

7 Λέγων· Ὅτι δι' τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παρεδοῆναι εἰς χῆρας ἀνθρώπων ἀμαρτανῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμήθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μηνυρίου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάσι τοῖς ἑνδεκά καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡςτις λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμον ἐπὶ τὸ μηνυρίον· καὶ παρὰ κλῖμα βλίπυ τὰ ὁθόνα κύματα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦ-

σαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κάμην ἀπύχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς.

14 Καὶ αὐτοὶ ὁμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἰγίνετο ἐν τῇ ὁμίλῳ αὐτοὺς καὶ συζητῶν^b, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶμαι αὐτοῦ.

17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ^c ὥστε σκυθρωποί;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλιόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς [ἐν] Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνων τὰ γινόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποία; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ.

20 Ὅπως τι παρίδμεν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἑσταύρωσαν αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτρωθῆναι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτῃ ταύτην ἡμέραν ἄγμ^d σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναικίς τινες

^a sc. ἡ μήτηρ.

^b sc. ἀλλήλους.

^c sc. κατὰ τὴν.

^d sc. χρόνος.

ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γινόμεναι ὁρθεῖαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον·

23 Καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἡλθον, λέγουσαι καὶ ὁπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

24 Καὶ ἀπῆλθον τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῖν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα εἶδε παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν παύσαις ταῖς γραφαῖς τὰ^α περὶ ἐκείνου.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην, οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες· Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κίε κίεκεν ἡ ἡμέρα. Καὶ ἐσῆλθε^β τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ κατὰ κλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας, ἐπέδιδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοήθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους·

Οὐχὶ ἡ καρδιά ἡρεῶν καιρομένη ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμεῖς ἐν τῇ βίβλϊ καὶ ὡς διηνοιγεν ἡμεῖς τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εὗρον συνθηροισμένους ταῖς δέκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 Λέγοντας· Ὅτι ἡγήθη Κύριος ὢντως, καὶ ἔφθη Σίμων.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγούντο τὸ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτῷ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλήσαντων, αὐτὸς [ὁ Ἰησοῦς] ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εὐχήνη ὑμῖν.

37 Πτοθέντες δὲ καὶ ἑμψῆς γινόμενοι, ἰδοὺς πνεῦμα διαστῆναι

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί πεταραμένοι ἴστέ, καὶ διαπληθεῖς ἰσμοῖ ἀνῳραίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

39 Ἴδετε τὰς χεῖρας μου καὶ τοὺς πόδας μου· ὅτι αὐτὸς εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα ἐχει, καθὼς ἐμεῖ διαρρεῖτε ἔχοντες.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδωκε αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἐτι δὲ ἀπιστοῦντων αὐτὸν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμασιότητων, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχετε τι βεβαιήματα;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἑαυτῶν ὁποῦ μέρους, καὶ ἀπὸ μελίστου κηρίου.

43 Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

^α sc. γιγχεμμένα.

^β sc. ἰσκα.

^γ sc. γιγνημένα ἑαυτοῖς.

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ὃν συν ὑμῖν, ὅτι διὰ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσίου, καὶ προφῆταις, καὶ ψαλμοῖς, περὶ ἐμοῦ.

45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὰς τοῦν, ^a τοῦ συνῆναι τὰς γραφάς·

46 Καὶ ἔπειν αὐτοῖς· Ὅτι οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἴδωκεθε τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστήσεαι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ πληροχθῆναι ἐπὶ τῷ ἐνόματι αὐτοῦ μετανοοῦν καὶ ἄφωσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ^b ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ.

48 Ὑμεῖς δὲ ἵσταί μοι μαρτυρεῖς τούτων.

49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίστατε ἐν τῇ πόλει [Ἱερουσαλὴμ,] ἕως^c οὐ εἰδύσασθε δύναμιν ἐξ ὑψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπέρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

51 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, δίστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνέφικετο εἰς τὸν οὐρανόν.

52 Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

53 Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνούντες καὶ εὐλογούντες τὸν Θεόν· [Ἀμήν.]

TO KATA

I O A N N H N

'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'. ι.

ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.

2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ

χαρεῖς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν.

4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων·

5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

^a sc. ἴσα.

^b sc. μετὰ τὸ πρῶγμα.

^c sc. τῷ χεῖναι.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεισταλ-
μένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτοῦ^a
Ἰωάννης.

7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν,
ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός,
ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ'
^b ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φω-
τός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ
φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμε-
νον εἰς τὸν κόσμον.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ
κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ
κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ
ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

12 Ὅσοι δι' ἐλαβον αὐτὸν, ἔδω-
κεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ
γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ.

13 Οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ
ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θε-
λήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ
ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεα-
σάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός,) πλη-
ρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐ-
τοῦ, καὶ κηρύσσει, λέγων· Οὗτος ἦν
ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος
ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶ-
τός^c μου ἦν.

16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος
αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ
χάριν ἀντὶ χάριτος.

17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως

ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλή-
θεια τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε
ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς
πον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξ

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ῥή-
μα τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπίστ-
οὶ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων
καὶ Λευῖται, ἵνα ἐρωτήσ-
τον· Σὺ τίς εἶ;

20 Καὶ ἀπολόγησε,
ἠρνήσατο· καὶ ἀπελόγησεν
οὐκ εἰμί ἐγὼ ὁ Χριστός.

21 Καὶ ἠρώτησαν αὐ-
τὸν· Ἡλίας εἶ σύ; Καὶ
οὐκ εἰμί. Ὁ προφῆτης
Καὶ ἀπεκρίθη· Οὐ.

22 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν τοῖς
σιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ
ἐμοῦ;

23 Ἐφη· Ἐγὼ^d φη-
μι· ὅτι ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς
τὸ ἐκ τοῦ Κυρίου· καθὼς εἶπεν
ὁ προφῆτης.

24 Καὶ οἱ ἀπεισταλμί-
νοι τῶν Φαρισαίων·

25 Καὶ ἠρώτησαν αὐ-
τὸν· εἶπον αὐτῷ·^e Τί οὖν βαπ-
τίζεις, εἰ ὁ Χριστὸς, οὗτος
οὐκ εἶ;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς
λέγων· Ἐγὼ βαπτι-
ζῶ ἐν ὕδατι· ὅτι ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν
ἐν τῷ ὕδατι· ὅτι ὁ Χριστὸς
ἐστὶν ὁ ὢν ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ
ὢν ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ ὢν ἐκ τοῦ
πατρὸς, ὁ ὢν ἐκ τοῦ πατρὸς.

27 [Αὐτὸς ἐστίν] ὁ ὢν
ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ ὢν ἐκ τοῦ
πατρὸς, ὁ ὢν ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ
ὢν ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ ὢν ἐκ τοῦ
πατρὸς, ὁ ὢν ἐκ τοῦ πατρὸς.

c. ἦν. d sc. εἰς τοῦτο ἦλθιν. e sc. pro πρότερος. d sc. εἶμαι. e

28 Ταῦτα ἐν Βηθαθαῶ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἱερδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ^α ἑπαύριον βλέπει [ὁ Ἰωάννης] τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἰδὲ ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὅπισθ' αὐτῷ ἔρχεται ἄνθρωπος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός^β μου ἦν.

31 Καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 Καὶ ἑμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τιθῆναι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ἀπὸ περιστέρων ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

33 Καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμφας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

34 Καὶ γὰρ εἶρακα, καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ^α ἑπαύριον πάλιν εἰσῆλκε ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

36 Καὶ ἐμδύψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· Ἰδὲ ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ.

37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ

ἑποσάμενος αὐτοὺς ἀκολουθεῖντας, λέγει αὐτοῖς·

39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, (ὃ λέγεται ἐρμηνεύμενον, Διδάσκαλε,) τοῦ μένεις;

40 Λέγει αὐτοῖς· Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἶδον τοῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἄρα [δὲ] ἦν ὡς δικαίη.

41 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

42 Εὐρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρέκαμεν τὸν Μωσίσαν, ὃ ἐστι μεθερμηνεύμενος, [ὁ] Χριστός.

43 Καὶ ἤγαγεν αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμδύψας [δὲ] αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰανᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηθᾶς· ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἑπαύριον ἠθέλησεν [ὁ Ἰησοῦς] ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.

45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρείου καὶ Πέτρου.

46 Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψεν Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὐρέκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ.

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ·

^α sc. ἡμέρα.

^β sc. pro πρώτος.

Ἐκ Ναζαρεθ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἐρχου καὶ ἴδου.

48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδου, ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῇν, εἶδόν σε.

50 Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἶπὸν σοι· Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις· μείζω τούτων ᾄψαι.

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν· Ἀπ' ἄρτι ὄψισθε τὸν οὐρανὸν ἀνευρόμεθα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανά τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσιν.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί μοι σοί, γύναι; οὐκ ᾔδει ἡ

..

ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς

διακόνοις· Ὁ, τί ἀν' ἐμοὶ ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὕδρια ἐξ κείμεναι κατὰ τὸν καὶ τῶν Ἰουδαίων, χωρεῦσαι τετραῶς δύο ἢ τρεῖς.

7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως αἶμα.

8 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Σατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ κλίνῃ. Καὶ ἤνεγκαν.

9 Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ κλινὸς τὸ ὕδωρ οἶνον γενῆ (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστὶ διάκονος ἦδυσαν οἱ ἡντληῖ ὕδατος·) φωνεῖ τὸν νυμφίον·

10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἦν ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν ἔσθαι, καὶ ὅταν μεθύσθῃσι, ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸ οἶνον ἕως ἄρτι.

11 Ταύτην ἐποίησε τῇ τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, καὶ ἐφάνησαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη πέραν, αὐτὸς καὶ ἡ μητέρα αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγυς ἦν τὰ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη σόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 Καὶ εὗρεν ἐν τῇ πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα περιστρεφάς, καὶ τοὺς κερματίζοντας.

15 Καὶ ποιήσας φρε

ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχευε τὸ κέσμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·

16 Καὶ τοῖς τὰς περισσότερας πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.

17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με.

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεῖκνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δύσατε τὸν ναὸν τούτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τσσαράκοντα καὶ ἐξ ἑττίσιν ἀκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

21 Ἐκείνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε [αὐτοῖς]· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

25 Καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν,

ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικάνδημος ὄνομα αὐτοῦ, ἀρχὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἡ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὲν ἀμὲν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

4 Λέγω πρὸς αὐτὸν ὁ Νικάνδημος· Πᾶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γίνωσκων ὧν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι;

5 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὲν ἀμὲν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

6 Τὸ γεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστὶ· καὶ τὸ γεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμα ἐστὶ.

7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 Τὸ πνεῦμα, ὅπου θέλει, πνέει, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γινόμενος ἐκ τοῦ Πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικοδήμους, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πᾶς δύναται ταῦτα γινέσθαι;

10 Ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

11 Ἀμὲν ἀμὲν λέγω σοι, ὅτι ὁ οἰδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ὁρακόμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγνια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πᾶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

13 Καὶ οὐδείς ἀναβόσκειν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβῶς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῇ οὐρανῷ.

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθήναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

15 Ἰνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρινῇ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κρινεται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ

μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πᾶσαν, μισοῖ τὸ Φῶς· καὶ οὐκ εἰσέρχεται πρὸς τὸ Φῶς, ἵνα μὴ ἐκ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιοῦν τὴν ἀλήθειαν ἐρχεται πρὸς τὸ Φῶς, ἵνα ὁραθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐστὶν ἐργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ σοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διήμειν αὐτῶν, καὶ ἐδοκίμαζον.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης· τίζων ἐν Αἰνῶν, ἐγγὺς τοῦ λείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐδοκίμαζον.

24 Οὕτω γὰρ ἦν βίβλος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰωάννη περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἀννὴν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥα εἶ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου σὺ μεμαρτύρηκας, ἰδεὶ βαπτίζεις, καὶ πάντες ἐρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος βάπτειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ἢ δοθῇ αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μεμαρτύρετε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἰσχυροὶ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλτοὶ εἰμι ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, φίλος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ἐστὶ καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου.

ἵνα δὲ ἔστιν ἡ κρίσις, ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ ἀνθρώπος·

Αὕτη οὖν ἡ χώρα ἣ ἐμὴ πεπλή-
ρῃται.

30 Ἐκείνοι δὲ αὐξάνουσιν, ἡμῶς
δὲ ἐλαττουνόμενοι.

31 Ὁ ἄνθρωπος ἐρχόμενος, ἐπά-
νει πάντων ἐστίν· ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς γῆς,
ἐκ τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς
λαλεῖ. Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμε-
νος, ἐπάνω πάντων ἐστίν.

32 Καὶ ὁ ἰσάκεαι καὶ ἤκουσε,
τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ τῇ μαρτυ-
ρίᾳ αὐτοῦ οὐδὲς λαμοῦσιν.

33 Ὁ λαὸς αὐτοῦ τὴν μαρ-
τυρίαν, ἐφράγησιν ὅτι ὁ Θεὸς
ἀληθὴς ἐστίν.

34 Ὅν γὰρ ἀπίστευεν ὁ Θεός,
τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ
γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ
πνεῦμα.

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν,
καὶ πάντα δίδωκεν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν,
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν
τῷ υἱῷ, οὐκ ἔσται ζων, ἀλλ' ἡ
ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. iv.

Ως οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤ-
κουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς
πλείονας μαθητὰς ποιῶ καὶ βαπ-
τίζει ἢ Ἰωάννης,

2 (Καὶ τοιγὰρ Ἰησοῦς αὐτοὺς
οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ)

3 Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ
ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἐκεῖ δὲ αὐτὸν διέσχισται
διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς
Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, πλη-

σίαν τοῦ χωρίου ὃ ἰδοὺκεν Ἰακώβ
Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰα-
κώβ· ὁ οὖν Ἰησοῦς, κενεπηγαῖος
ἐκ τῆς οὐρανοῦ, ἐκαθίστα αὐτῶς
ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥστε ἦν αὐτὴ ἵστα.

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σα-
μαρείας ἀντλήσαι ὕδατος· λέγει αὐ-
τῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πῶν.

8 (Οἱ γὰρ μαθεῖται αὐτοῦ
ἀπειθαδικῶς εἰς τὴν πόλιν, ὅτι
τρεφᾷς ἀγορεύουσι.)

9 Λέγει οὖν αὐτῇ ἡ γυνὴ ὃ
Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ, Ἰουδαῖος
ἂν, παρ' ἡμῶν πῶν αὐτῇ, οὕτως
γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος; (ὁ γὰρ
συγγχεῖται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖ-
ταις.)

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ ἔ-
πει αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ
Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶ ὁ λέγων σοι·
Δός μοι πῶν· σὺ ἂν ἤτορας αὐ-
τόν, καὶ ἰδοὺκεν ἂν σὺ ὕδατος ζῶν.

11 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνὴ· Κύ-
ριε, εὗρε ἀντλήμα ἔχους, καὶ τὸ
φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πότεν οὖν ἔχους
τὸ ὕδατος τὸ ζῶν;

12 Μὴ σὺ μέζων εἶ τοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἰδοὺκεν ἡμῶν
τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπι, καὶ
εἰ οὖν αὐτοῦ, καὶ τὰ θῆμα-
τα αὐτοῦ;

13 Ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς, καὶ
ἔπει αὐτῇ· Πῶς ὁ πῶν ἐκ τοῦ
ὕδατος τούτου, διψᾷς πάλιν;

14 Ὁς δ' ἂν πῶν ἐκ τοῦ ὕδα-
τος τοῦ ἐγὼ δώσω αὐτῇ, οὐ μὴ
διψᾷ εἰς τὴν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
ὕδατος ὃ δώσω αὐτῇ, γενήσεται
αὐτῇ πηγὴ ὕδατος, ἀλλοιμῶς
ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλήειν.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἵπαγε, φωνήσων τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλθ' ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα· Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω.

18 Πίντε γὰρ ἄνδρες ἔσχετε· καὶ ἡμεῖς ἔσμεν, οὐκ ἔστι σου ἄνθρωπος τοῦτο ἀληθὲς εἰρηκας.

19 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνὴ· Κύριε, διαγινώσκω ὅτι προφήτης εἶ σύ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὕδατι προσκυνοῦσαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερουσαλὴμοις ἐστὶν ὁ πατήρ ὅπου δεῖ προσκυνοῦν.

21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γινώσκαι, πιστεῦσάν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὕδατι τοῦτα, οὔτε ἐν Ἱερουσαλὴμοις προσκυνήσετε ἐπὶ πατρὶ.

22 Ὑμεῖς προσκυνήτε ὁ οὐκ οἶδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὁ οὐκ οἶδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ ὅτε ἔσται, ὅτι οἱ ἀληθινοὶ προσκυνήσονται τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ἐκ τούτων τοιούτους ζητῶ τοὺς προσκυνῶντας αὐτόν.

24 Πνεῦμα δὲ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 αὐτῇ ἡ γυνὴ· Οἶδα

ὅτι Μεσσίας Χριστός· ὅτι γὰρ ἐλθεῖ ἡμῖν πε

26 Λέγει ἡμεῖς, ἡ λαλῶν

27 Καὶ μαρτυρεῖται αὐτῇ

ὅτι μετὰ γυναικὸς εἶπεν·

λαῖς μετ' αὐτῆς

28 Ἀφῆκε τῆς ἡ γυνὴ, πόλιν, καὶ λ

29 Δεῦτε, ἐπὶ μοι πάντες οὗτος ἐστιν ὁ

30 Ἐξῆλθε λῶς, καὶ ἔρχ

31 Ἐν [δὲ] των αὐτὸν οἱ

Ῥαββί, φάγε.

32 Ὁ δὲ βρώσιν ἔχον φ

οἶδατε.

33 Ἐλεγε πρὸς ἀλλήλους

αὐτῷ φαγεῖν;

34 Λέγει αὐτῷ βρώμα ἐσ

λημα τοῦ πέμ

λειώσαι αὐτοῦ

35 Οὐκ ἔτι τετραμέννος· ἔρχεται;

Ἰδοὺ ἔστι τοὺς ὀφειλόμενους πρὸς

36 [Καὶ] λαμβάνει, καὶ

ὡς αἰώνιον ἥε καὶ ἰσχυρὸν
ὡς χαίρει. καὶ ἰσχυρὸν.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ἡ ἀγάπη
τῆς ὁ ἀληθείας, ἵνα ἀλλὰ κ-
ὴν ὁ στυγερὸν καὶ ἀλλὰ ἰσχυ-
ρὸν.

38 Ἐγὼ ἐκτίθειν ἡμᾶς ἵνα
ἴδω ὁ οὐκ ἰσχυρὸν ἐκτίθειν
ἀλλὰ ἐκτίθειν καὶ ἡμᾶς ἵνα
ὁ κέρων αὐτῶν ἐκτίθειν.

39 Ἐὰν δὲ τῶς πύλας κέρων
ἀλλὰ ἐκτίθειν ἵνα αὐτῶν τῶν
ἐκτίθειν, ἵνα τῶν ἡμῶν τῶν
ἐκτίθειν, ἐκτίθειν ἵνα αὐτῶν
ὡς πάντα ἵνα ἐκτίθειν.

40 Ὡς καὶ ἡμῶν τῶν αὐτῶν
Σαμαριτῶν, ἵνα αὐτῶν αὐ-
τῶν τῶν αὐτῶν καὶ ἡμῶν καὶ
ὡς ἡμῶν.

41 Καὶ πολλὰ πύλας ἵνα
ἐκτίθειν διὰ τῶν ἡμῶν αὐτῶν.

42 Τῶν τῶν ἡμῶν ἡμῶν ἵνα
ἐκτίθειν διὰ τῶν ἡμῶν τῶν
ἐκτίθειν αὐτῶν γὰρ ἐκτίθειν
ὡς αἰδῶν ἵνα ἡμῶν αὐτῶν
ἐκτίθειν τῶν ἡμῶν ἵνα ἡμῶν.

43 Μὴ δὲ τῶν διὰ ἡμῶν
ἡμῶν αὐτῶν, καὶ αὐτῶν ἵνα
ἐκτίθειν.

44 Αὐτῶν γὰρ ἵνα ἡμῶν
ἐκτίθειν, ἵνα ἐκτίθειν ὡς τῶν
ἐκτίθειν τῶν ἡμῶν καὶ ἡμῶν.

45 Ὅτι καὶ ἡμῶν ἵνα τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν, ἵνα αὐτῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν, πάντα ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν γὰρ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

46 Ἦλθον ὡς ἵνα ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν τῶν ἡμῶν αὐτῶν. Καὶ

ὡς τῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

47 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

48 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

49 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

50 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

51 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

52 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

53 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

54 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

55 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκτίθειν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν.

56 Ἦλθον ὡς τῶν ἡμῶν

μας, ἐπὶ τῇ ᾧ προσηγορίᾳ καλυμ-
βήσῃ. ἡ ἐπιλεγμένη Εὐραϊστὶ
Βασιλὶς, ποτὶ σταῖς ἔχουσα.

Ἡ ἐν ταύταις κατεκείμετο πλῆ-
θος παλὺ τῶν ἀποστόλων, τυ-
φλοῖ, χωλοῖ, ξηροῖ, ἐκδεχόμενοι
τῶν τῶν ἰσχυρῶν κινήσει.

Ἡ Ἀγγελία γὰρ κατὰ καιρὸν
πατέσκειτο οὐ τῇ καλυμβήσῃ, καὶ
ἐκάρηται τὴν ἰσχυρῶν οὐκ ἐν πρῶ-
τοις ἰσχυρῶν, ἀλλὰ τῇ ταπεινότητι τοῦ
ἰσχυρῶν, ἵνα ἔσται, ἡ δὲ ἀποστο-
λή κατεκείμετο ἰσχυρῶν.

Ἡ δὲ ἐν τῇ ἀποστολῇ ἰσχυρῶν
ἐκάρηται [καὶ] ἐκτὸς ἐστὶν ἰσχυρῶν
τῇ ἀποστολῇ.

Ἡ τοῦτο ἰσχυρῶν ὁ ἰσχυρῶν κα-
τεκείμετο, καὶ γινώσκῃ ὅτι πολλὴν
ἔχει χεῖρην ἰσχυρῶν, λέγει αὐτῷ
ὁμοῦ ἰσχυρῶν γινώσκῃ;

Ἡ ἀποστολή αὐτῷ ὁ ἀποστολῇ
ἐκάρηται αὐτῷ ἐκτὸς ἰσχυρῶν, ἵνα
ἔσται ταπεινότης τῇ ἰσχυρῶν, βαλλή-
ται ὅτι κατεκείμετο ἐκτὸς ὁ δὲ
ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν, ἄλλος πρὸ ἰσχυρῶν
κατεκείμετο.

Ἡ ἀποστολή αὐτῷ ὁ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν
ἐκάρηται τὸν κατεκείμετο ἐκτὸς
κατεκείμετο.

Ἡ καὶ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν
κατεκείμετο καὶ ἰσχυρῶν κατεκείμετο
κατεκείμετο καὶ ἰσχυρῶν κατεκείμετο
κατεκείμετο καὶ ἰσχυρῶν κατεκείμετο.

Ἡ ἰσχυρῶν αὐτῷ οἱ ἰσχυρῶν τῷ
κατεκείμετο ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν
κατεκείμετο ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν
κατεκείμετο ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν.

αὐτοὺς τὸν κατεκείμετο ἐκ-
κατεκείμετο.

12 Ἡρώτησαν οὖν
ἰσχυρῶν ὁ ἰσχυρῶν ὁ ἰσχυρῶν
τὸν κατεκείμετο σου, κ
τι;

13 Ὁ δὲ ἰσχυρῶν ὁ
ἰσχυρῶν ὁ γὰρ ἰσχυρῶν ἐκ-
κατεκείμετο ἐκτὸς τῷ τόπῳ.

14 Μετὰ ταῦτα
τὸν ὁ ἰσχυρῶν ἐκτὸς τῷ ἰσχυρῶν
αὐτῷ ἰσχυρῶν, ἵνα ἔσται ἰσχυρῶν
κατεκείμετο, ἵνα μὴ χ
γινώσκῃται.

15 Ἀπῆλθεν ὁ ἰσχυρῶν
ἀποστολή τοῖς ἰσχυρῶν
αὐτοῖς ἰσχυρῶν ὁ κατεκείμετο κατεκείμετο

16 Καὶ διὰ τοῦτο
ἰσχυρῶν οἱ ἰσχυρῶν, [ἰσχυρῶν
αὐτῶν ἀποστολήται,]
ἰσχυρῶν ἐκτὸς κατεκείμετο.

17 Ὁ δὲ ἰσχυρῶν
αὐτοῖς ὁ κατεκείμετο κατεκείμετο
ἰσχυρῶν κατεκείμετο, καὶ γὰρ ἰσχυρῶν
ἰσχυρῶν

18 Διὰ τοῦτο οὖν μ
αὐτοῖς αὐτοῖς οἱ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν
ὅτι οὐ μόνον ἔσται τὸ
ἀλλὰ καὶ κατεκείμετο ἰσχυρῶν
Θεῷ, ἵνα ἰσχυρῶν κατεκείμετο

19 Ἀπεκρίσθη οὖν
καὶ ἰσχυρῶν αὐτοῖς ἰσχυρῶν
ἰσχυρῶν, οὐ δύναται ὁ κατεκείμετο
ἰσχυρῶν οὐδὲν, ἵνα μὴ τι
κατεκείμετο κατεκείμετο ἰσχυρῶν
ἰσχυρῶν, ταῦτα καὶ ὁ κατεκείμετο
κατεκείμετο.

20 Ὁ γὰρ κατεκείμετο
ἰσχυρῶν ὁ κατεκείμετο κατεκείμετο
κατεκείμετο κατεκείμετο κατεκείμετο
κατεκείμετο κατεκείμετο κατεκείμετο.

αὐτῷ ἔργον, ἵνα ὑμῶς
τι.

σπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγεί-
νωκεν καὶ ζωοποιῶν,
ὁ υἱὸς, οὗς θίλει, ζωο-

θεῖ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει
λλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
οὐκ

πάντες τιμᾶσι τὸν υἱόν,
ὥσιν τὸν πατέρα. Ὁ
τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν
πρὸς πάντας αὐτόν.

καὶ ἀμὴν λέγει ὑμῖν, ὅτι
οὐ μου ἀκούουσιν, καὶ πι-
πτεῖν με, ἔχουσιν
καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχο-
μεταδόσκειν ἐκ τοῦ πα-
τὸς ζῶν.

καὶ ἀμὴν λέγει ὑμῖν, ὅτι
ἔγω, καὶ νῦν ἔστιν, ὅτι
ἀκούονται τῆς φωνῆς τοῦ
θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες

σπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει
καὶ οὕτως ἔδωκε καὶ
νῦν ἔχουσιν ἐν αὐτῷ.

καὶ ἔξουσιν ἔδωκεν αὐ-
τοῖς πνεῦμα, ὅτι υἱὸς ἀν-
τί.

ἰδοὺ οὖν ἡ κρίσις οἱ ἐν ταῖς
ἀκούονται τῆς φωνῆς

οἱ ὑπερεξέρχονται οἱ τὰ
οὐκ ἔχουσιν, εἰς ἀνάστασιν
τὰ φεῦλα πρὸς πάντας,
οὐκ ἔχουσιν.

ἰδοὺ οὖν ἡ κρίσις οἱ ἐν ταῖς
ἀκούονται τῆς φωνῆς

ἔστιν ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θίλημα τὸ
ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ θίλημα τοῦ πνεύ-
ματος [πνεύματος.]

31 Ἐὰν ἔγω μαρτυρῶ περὶ
ἡμευτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
ἀληθής.

32 Ἄλλος ἔστιν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἡμευτοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής
ἔστιν ἡ μαρτυρία ἡ μαρτυρεῖ περὶ
ἡμευτοῦ.

33 Ὅτις ἀπιστοῦνται πρὸς
Ἰωάννην, καὶ μαρτυροῦνται τῇ
ἀληθείᾳ.

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου
τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ
ταῦτα λέγει ἵνα ὑμῶς οὐκ

35 Ἐκείνος ὅς ὁ λυχνὸς ὁ πα-
ρὸς καὶ φαίνει ὑμῶς διὰ τὴν ἀ-
πιστίαν καὶ ἀπιστίαν πρὸς ἄνθρωπον
ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυ-
ρίαν μου τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ
ἔργα αὐτοῦ ἐδωκεν μοι ὁ πατὴρ ἵνα
πιστεύσω αὐτῷ, αὐτὰ τὰ ἔργα
αὐτοῦ καὶ ἔγω πιστεύω περὶ ἡμευτοῦ
ὅτι ὁ πατὴρ με ἀπὸσταλεν.

37 Καὶ ὁ πνεῦμας με πατὴρ,
αὐτὸς μαρτυροῦνται περὶ ἡμευτοῦ
οὗτος φωνὴ αὐτοῦ ἀκηκόασι πᾶ-
ντα, οὗτοι εἶδες αὐτοῦ ἰσχυρά-
ται.

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οἱ
ἔχουσιν μένομεν ἐν ἡμῖν· ὅτι οἱ ἀπί-
στοι οὐκ ἔχουσιν, οὗτοι ἡμῶς οὐ
πιστεύουσιν.

39 Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι
ὑμῶς δοκίματε ἐν αὐταῖς ζῶν ἀνά-
στασιν καὶ ἡμῶς οὐκ ἔχουσιν καὶ μαρ-
τυροῦνται περὶ ἡμευτοῦ.

40 Καὶ οὐ θί-
μας, ἵνα ζῶν ἔγω

41 Δίδωσι παραθήκην ἀνθρώποις οὐ λαμβάνουσιν·

42 Ἀλλ' ἔγνωσαν ἡμεῖς, ὅτι τὴν ἀνάγκην τοῦ θανάτου οὐκ ἔχοντες ἐν θανάτῳ.

43 Ἐγὼ ἐλάλουν ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ οὐ λαμβάνοντες σοὶ καὶ ἄλλους ἔλθω ἐν σοὶ λυμναῖται τῷ ὄντι σου· οὐκ ἔστιν ἡσυχία.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι. Δίδωσι παραθήκην λαμβάνοντες, καὶ τὴν δίδωσι τὸν πατέρα σου· πόθεν σοὶ οὐ ζητοῦτε;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ καταδικάζω ὑμᾶς πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ καταδικάζων ὑμᾶς, Μωσῆς, ὃς ἐν ὀφθαλμοῖς ἀληπνέσκει.

46 Κί γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, λαλοῦντι περὶ ἐμοῦ· περὶ γὰρ ἐμοῦ οὐκ ἔστιν ἠγάπησιν.

47 Κί δὲ τοῖς ἐκείνου γραμματεῦσι οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἡμεῖς φημένοι πιστεύετε;

Κεφ. σ'. vi.

1 Ἡμεῖς ταῦτα ἀπήλθον ὁ Ἰησοῦς εἶσαι τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος.

2 Καὶ ἐκαλοῦντο αὐτῷ ὄχλος πολλός, ὅτι ἰσχυρὸν [αὐτοῦ] τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 Ἀπῆλθεν δὲ εἰς τὸ ἔρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῆς Ἰουδαίας.

5 Ἐπορεύετο οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς καὶ διωσάμενος· ὅτι

πολύς ὄχλος ἔρχετο πρὸς λέγειν πρὸς τὸν Φίλιππον ἀγαράμενον ἄρτους, ὥς αὐτοῖς·

6 Τοῦτο δὲ εἶπεν αὐτόν· αὐτοὺς γὰρ πᾶσι ποιῶν.

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Διακόνος παραρῖσις ἀρτι κοῦσιν αὐτοῖς, ὥς ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἰς τὸ θηταῖ αὐτοῦ, Ἀνδρέας, Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστι παιδάρεμος ὁ ἔχων πέντε ἄρτους πρὸς δύο ἑκατάρια· ἀλλὰ ταῦτο εἰς τοσούτους;

10 Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τοῖς ἀνθρώποις· Ἦν δὲ χίετος πολὺς ὁ ἀνέστη οὖν οἱ ἄνδρες· μὲν ὡς πεντακισχίλιον

11 Ἐλαβε δὲ τοὺς Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀνακείμενοι· ὁμοίως καὶ ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.

12 Ὡς δὲ ἐτεπλήσθη γινετο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ γάγειν τὰ περισσεύσαντα, ὥς μὴ τι ἀπόληται.

13 Συτήγαγον οὖν, αἱ δώδεκα κοφίνους καὶ ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεδρεῖ.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἐποίησαν σημεῖον ὁ Ἰησοῦς· ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς

σιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν δίδους τῷ κόσμῳ.

34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τούτων.

35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μὴ πεινάσῃ καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἰωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἔχει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.

38 Ὅτι καταβίβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με [πατρός,] ἵνα πᾶν ὃ δίδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἰσχύϊ ἡμέρας.

40 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ διωξὼν τὸν υἱόν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἰσχύϊ ἡμέρας.

41 Ἐβήγγηζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

42 Καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡ τὸν πατέρα καὶ τὴν

μητέρα; Πῶς οὖν λέγει· Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς;

43 Ἀπεκρίθη [αὐτῶν]· ὁ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γινώσκτε ἀλλήλων.

44 Οὐδεὶς δύναται εἰλᾶμε, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ, ὁ πέμψῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἐὰν αὐτόν [ἐν] τῇ ἰσχύϊ ἡμέρας.

45 Ἔστι γεγραμμένον προφῆταις· Καὶ ἔσονται διδασκοί [τοῦ] Θεοῦ. Πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με.

46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἰώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ Θεοῦ· οὗτος ἰώρακε τὸν πατέρα.

47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν οὐρανίου.

48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ θάνατον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ὁ ἐξ αὐτοῦ φάγη καὶ μὴ ἀπίσται.

51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἁρτίου, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ δὲ ἐὰν ἐγὼ δάσῃ, ἡ σὰρξ μου ἢ ἐγὼ δάσω ὑπὲρ τῆς τοῦ· ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς τοὺς οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ

τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
ου, καὶ πίητι αὐτοῦ τὸ αἷ-
μα· ἔχητι ζωὴν ἐν αἰσιν αὐτοῖς.

Ὁ τρώγων μου τὴν σάρ-
κα πίηται μου τὸ αἷμα, ἔχη
ζωὴν καὶ ἔγω ἀναστήσω
ἡ ἰσχυρὰ ἡμέρα.

Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὺς
ἔστιν, καὶ τὸ αἷμά μου ἀλη-
θὺς ἐστίν.

Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα,
καὶ πίηται μου τὸ αἷμα, ἐν ἡμοῖ
ζήσῃ ἐν αὐτῷ.

Καθὼς ἀπίστιλέ με ὁ ζῶν
καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα·
ἐγὼ γὰρ με, καὶ αὐτὸς ζήσῃ
ἐν ἐμοί.

Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ
ἐμοῦ καταβὰς· οὐ καθὼς
οἱ πατέρες ἡμῶν [τὸ μάν-
θι ἀπέβαινον] ὁ τρώγων τοῦτον
οὐ, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
Γαῖτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ,
ἐν ἐκ Κεπερναούμ.

Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ
ἰθαῶν αὐτοῦ, ἔβαν Σαλα-
νι οὗτος ὁ λόγος· τίς δύνα-
ται τοῦ ἀκούειν;

Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυ-
τῷ· γινώσκουσι περὶ τούτου
ἡτοῦ αὐτοῦ, εἶπον αὐτοῖς·
ἡμεῖς σκανδαλίζομεν;

Ἐὰν οὖν θεωρῇτε τὸν υἱὸν
ἑσέπου ἀταξάμενοντα ὅπου
ἐστέον;

Γὰρ πνεῦμα ἐστὶ τὸ ζῶοντι-
σάν· οὐκ ὀφείλει οὐδὲν. Τὰ
οὖν ἐγὼ λαλῶ ἡμῖν, πνεῦ-
μα καὶ ζῶν ἐστιν.

64 Ἄλλ' εἰπὶν ἐξ ἑαυτοῦ τῆς,
οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦδη γὰρ ἐξ
ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τῆς εἰσὶν αἱ μὴ
πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ περὶ
δώσει αὐτοῖς.

65 Καὶ εἰπὶν· Διὰ τοῦτο εἶ-
ρηκα ἡμῖν ὅτι οὐδὲς δύναται ἐλ-
θεῖν πρὸς με, ἢ μὴ ἡ διδασκίαι
αὐτῶ ἐκ τοῦ πατρὸς μου.

66 Ἐκ τούτου ἅ πολλοὶ ἀπ-
ῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ
ἐκείνη, καὶ οὐκ εἶπεν μετ' αὐτοῦ πε-
ριπατήσαντες.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῆς δα-
δῆκα· Μὴ καὶ ἡμεῖς διδοῖτε ἰπ-
τάμεν.

68 Ἀπεκρίθη [αὐτῷ] αὐτῷ Σά-
μων Πίτρες Κύρη, πρὸς τῆς ἀπ-
αντιτάμεναι; ἡμεῖς γὰρ ζῶντες αἰσάνομεν
ἔχοντες.

69 Καὶ ἡμεῖς πιστοποιήσαμεν
καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χρῆ-
στος, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ [τοῦ ζῶν-
τος].

70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Ὅσα ἐγὼ ἡμεῖς τοῖς δαδῆκα ἐπι-
λάμβανον, καὶ ἐξ ἑαυτοῦ εἰς διασώσεως
ἐστιν;

71 Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰσίδωρ ὁ Σά-
μωνος Ἰσκαριώτης· αὐτὸς γὰρ ἡ-
μεῖς αὐτοῖς περὶ δώδεκα, ὡς ὅτι
ἐκ τῶν δαδῆκα.

Κεφ. ζ'. vii.

ΚΑΙ περὶ πάντων ὁ Ἰησοῦς μετὰ
ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἦλθεν ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ προσημαίνον,
ὅτι ἐκτίσθη αὐτοῖς αἱ Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ
ἐκείνης.

^a sc. χρίστος.

^b sc. χρίμα.

^c sc. τὸν αἶμα.

2 Ἦν δὲ ἰγγυς ἡ ἰορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία.

3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντευθύν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου, ἃ ποιεῖς.

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίσταντες εἰς αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ο καιρὸς ὁ ἡμῶς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἔστιν ἑτοιμος.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐγὼ δὲ μισῶ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἔστιν.

8 Ὑμῖς ἀνάστητε εἰς τὴν ἰορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἰορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἡμῶς οὐκ ἔστιν ἐπιπληρωταί.

9 Ταῦτα [δὲ] εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέστησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέστη εἰς τὴν ἰορτὴν, οὐ φανερώς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἰορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος;

12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· ὅτι ἀγαθὸς ἔστιν· ἄλλοι [δὲ] ἔλεγον· Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἰορτῆς ἡ σῆς, ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν καὶ ἰδίδασκε.

15 Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς οὗτος γινώσκει οἷδε, μὴ μεμαθηκαίς;

16 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμεῖν διδασκῶν ἐμὴν, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.

17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῆν, γνώσεται τὴν διδασκῆν, πότερον ἐκ τούτων ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

18 Ὁ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ, δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντός με οὗτος ἀληθὴς ἐστίν, καὶ αὐτὸς αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

19 Οὐ Μωσῆς διδασκῶν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε σκεπάζετε;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ περὶ Δαυιδά λέγει· τίς τὸν ἀποκτείνει;

21 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, περὶ αὐτοῖς· Ἐν ἔργῳ ἐποιοῦν πάντες θανάτίζετε.

22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς κεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, (ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων,) καὶ ἐν σαββάτῳ τίμιον ἀνθρώπων.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνετε, ὅτι ἐν σαββάτῳ, ἵνα ἡμεῖς ἡμεῖς ἐν νόμῳ Μωσέως, ἐμὴν λατρεύετε ὅτι ὅλον ἀνθρώπων ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες

υμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν
ὅστις ἀποκτῖναι·

Καὶ ἴδε, παρήσια λαλεῖ,
δὲν αὐτῷ λέγουσι μήποτε
ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι
οὗτος [ἀληθῶς] ὁ Χριστός·
Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πό-
θεν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχη-
θῇς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ
ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων·
Ἰδате, καὶ εἰδате πόθεν ἐ-
λθὼν ἐμαυτοῦ οὐκ ἐληλύθα,
ἐν ἀληθινῷ· ὁ πέμψας με,
ἐγὼ οὐκ εἶδατε.

Ἔργῳ [δὲ] εἶδα αὐτὸν, ὅτι
αὐτοῦ εἰμι, καὶ κἀκείνός με ἀπί-
σκει.

Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι·
οἷς ἐπίσταται ἐπ' αὐτὸν τὴν
ὅτι οὕτως ἐληλύθει ἡ ὥρα

Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου
πιστεύουσιν αὐτὸν, καὶ εἶπεν·

Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτις
ἐκ σημεῖα τούτων ποιήσει ὥς
ἐποίησεν;

Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ
καὶ ἀπίστειναν· οἱ Φαρι-
σαῖοι οἱ Ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας,
ἀσάωσαν αὐτόν.

Εἶπεν οὖν [αὐταῖς] ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐτι μικρόν χρόνον μεθ' ὑ-
μῶν, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν
πατέρα μου.

Ζητήσατέ με, καὶ οὐχ εὐρή-
σατέ με· ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
ἐξεύρετε.

Εἶπεν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
αὐτόν· Ποῦ οὗτος μέλλει πορευ-
θῆναι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσαμεν αὐ-
τόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν
Ἑλλήνων μέλλει παρεῖσθαι, καὶ
διδάσκειν τοὺς Ἑλλήνους;

36 Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ἐν
ᾧ πτε· Ζητήσατέ με, καὶ οὐχ εὐρή-
σατέ με· ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
δυνασθε εἰλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ
μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰσέταξι ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις
διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πίνετω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμὸν ἐκ τῆς
κοιλίας αὐτοῦ ρεῖσονται ὕδατος
ζῶντες.

39 (Τούτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ
Πνεύματος ὃ ἡμελλεν λαβεῖσθαι
οἱ πιστεύοντες· εἰς αὐτόν· οὕτως γὰρ
ἦν Πνεῦμα ἁγίον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς
οὐδὲν ἰδοῦσά τε.)

40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου,
ἀκούσαντες τὸν λόγον, εἶπεν· Οὐ-
τός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφῆτης.

41 Ἄλλοι εἶπεν· Οὗτός ἐστιν
ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ εἶπεν· Μὴ
γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
ἔρχεται;

42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι
ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ
Βηθλεὲμ, τῆς πόλεως ὅπου ἦν Δα-
βὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ
ἐγένετο δι' αὐτόν.

44 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν
πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲς ἐπίστα-
ται ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς
τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους
καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκείνοι· Διὰ τί οὐκ
ἠγάγετε αὐτόν;

ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.

35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅπως ἐλεύθεροί ἐσσεθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ δὲ εἶδρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου, καλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ εἰδράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστὶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε [ἄν].

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγενήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπεν [οὖν] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διατί τὴν καλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκοῦν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ

πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιῆσαι· καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἐστέ· οὐκ ἐστὶν ἀλήθεια ἐν ὑμῖν· ὅταν λαλήσῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῆς ἀληθείας λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶν, πατὴρ αὐτοῦ.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλήγει περὶ ἁμαρτίας; εἰ [δὲ] ἐκ τῆς ἀληθείας λαλεῖ, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τὸ ὅτι ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ σατοῦ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν [οὖν] οἱ δαῖμοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐκ ἐγνώκαμεν ὅτι Σαμαρεῖται, καὶ δαίμονιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Δαίμονιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς μὴ πιστεύετε μοι.

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν τιμήν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν καὶ πατὴρ μου.

51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ αἰῶνα.

52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ δαῖμοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαίμονιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανεν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπέθανον· καὶ σὺ λέγεις, ὅτι τις τὸν λόγον σου τηρήσῃ, ζήσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;

53 Μὴ [οὖν] μερίζετε τὸν πατέρα ὑμῶν Ἀβραάμ, ὅτι θεὸς ἐστὶν; καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπέθανον; καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπέθανον; καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπέθανον; καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπέθανον;

ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐὰν ἔγωγ
ἤμουν, ἢ δόξα μου οὐ-
· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δο-
μας, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι
ὧν ἴστι.

καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν·
οἶδα αὐτόν· καὶ ἐγὼ εἶπα
οἶδα αὐτόν, ἵνα ἴσται ὁμοίως
λύσῃς· ἀλλ' οἶδα αὐτόν,
λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

Ἀβραάμ ὁ πατήρ ὑμῶν
ἴσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν
, καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.

εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
Πιττήκοινα ἔτη οὕτω· ἔ-
· Ἄβραάμ ἰσάρακας;

εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀ-
· ἦν λίγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβ-
· νίσθαι, ἐγὼ εἰμι.

Ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλλω-
· ῖν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ
ἐκ τοῦ ἱεροῦ, [διελθὼν διὰ
· τῶν καὶ παρῆγεν οὕτως.]

Κεφ. Σ'. ΙΧ.

παράγων εἶδεν ἄνθρωπον
ἐκ γυναικός.

αἱ ῥώτησαν αὐτόν οἱ μα-
· ῖτοῦ, λέγοντες· Ῥαββί, τίς
, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ,
λὸς γυναικός;

ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς· Οὗτε
καρτεῖν, οὗτε οἱ γονεῖς αὐ-
· ἔ· ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα
· ὃ ἐν αὐτῷ.

μεθ' ἐργαζίσθαι τὰ ἔρ-
· γάμα· ἵνα ἴσται ὁμοίως
λύσῃς· ἀλλ' οἶδα αὐτόν,
λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἃ, φῶς
κόσμου.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἔπνευσεν χα-
· μαί, καὶ ἵπποιος πληρὸν ἐκ τοῦ
· πτύσματος, καὶ ἐπέχευσε τὸν πη-
· λὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ τυφ-
· λοῦ.

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἵπαγε,
· νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-
· λωάμ, (ὃ ἐμνηνύεται, ἀπιστοκαλ-
· μένος.) Ἀπῆλθεν οὖν καὶ νίψατο,
καὶ ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θει-
· ρούντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυ-
· φλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν
ὁ καθημέριος καὶ προσαιτῶν;

9 Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός
· ἐστιν· ἄλλοι δὲ· Ὅτι ὁμοίος αὐ-
· τῷ ἐστιν. Ἐκείνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγὼ
· εἰμι.

10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς
· ἀνέβησάν σοι οἱ ὀφθαλμοί;

11 Ἀπεκρίθη ἐκείνος, καὶ εἶ-
· πεν· Ἄνθρωπος, λεγόμενος Ἰησοῦς,
· πληρὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχευσε μου
· τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπε μοι·
· Ἵπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
· Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ
· καὶ νίψάμενος, ἀνέβλεψα.

12 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν
· ἐκεῖνος; Λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς
· Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.

14 Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν
· πληρὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνι-
· ξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

15 Πάλιν οὖν ῥώτων αὐτόν
· καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν.
· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πληρὸν ἐπίθη-
· κεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ
· νίψάμενος, καὶ βλέπω.

16 Ἐλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρι-
· σαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος

οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάσωσται οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέσχευεν, ἕως ὅτου^α ἐφάνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀνασώψαντος.

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη.

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβούντο τοὺς Ἰουδαίους· ἦδη γὰρ συνετίθεντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24 Ἐφάνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ.

ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς ἐστίν.

25 Ἀπεκρίθη οὖν ἐκ εἰπεν· Εἰ ἀμαρτωλὸς ἐοῖδα· ἐν οἷδα, ὅτι τυφλὸς ἄρτι βλέπω.

26 Εἶπον δὲ αὐτῷ· Ποιήσῃ σοι; πῶς ἤνοιξέ ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ἡμῖν ἦδη, καὶ οὐκ ἤκουα· πάλιν θέλετε ἀκοῦν; ἡμεῖς θέλετε αὐτοῦ μανθάνειν;

28 Ἐλοιδόγησαν [οὖν] καὶ εἶπον· Σὺ εἰ μαθητὴς ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμεθαί.

29 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὃ λελάληκεν ὁ Θεός. Τοῦτο οἶδαμεν πόθεν ἐστίν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τομαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐ πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέρωξέ ὀφθαλμούς.

31 Οἶδαμεν δὲ ὅτι λῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· τίς θεοστοῆς ἦ, καὶ τὸ θεῖον τοῦ ποιῆ, τούτου ἀκούει.

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οἰθῇ ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοῦ γεγεννημένου.

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὕτως.

34 Ἀπεκρίθησαν, καὶ αὐτῷ· Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς ἵξομεν αὐτὸν ἕξω.

^a Attice pro οὗτος, sc. χρέου.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέ-
παλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρὺν αὐ-
τὸν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς
τὸν υἱὸν τοῦ Οἰοῦ;

36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν·
Τίς ἐστίν, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς
αὐτόν;

37 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Καὶ ἰώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν
μετὰ σοῦ, ἐκεῖνος ἐστίν.

38 Ὁ δὲ εἶπεν· Πιστεύω, Κύ-
ριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς
κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέ-
πωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ
γίνωνται.

40 Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φα-
ρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς
τυφλοὶ ἴσμεν;

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ
τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρ-
τίαν· νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπο-
μεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. Ι. Χ.

ΑΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ
εἰσπερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν
αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀνα-
βαίνειν ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης
ἐστὶ καὶ ληστής·

2 Ὁ δὲ εἰσπερχόμενος διὰ τῆς
θύρας, ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβά-
των.

3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει,
καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐ-
τοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβα-
τα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει
αὐτά.

4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα

ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν παριέ-
ται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκο-
λουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ.

5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολου-
θήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐ-
τοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων
τὴν φωνήν.

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκείνοι δὲ οὐκ
ἔγνωσαν, τίνα ἦν, ὃ ἐλάλει αὐ-
τοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλ-
θον, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί·
ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό-
βατα.

9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ
ἐάν τις εἰέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰς-
λεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ
νομὴν εὐρήσει.

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ
μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπο-
λίσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι,
καὶ περισσὴν ἔχωσιν.

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων.

12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν
ποιμὴν, οὐ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα
ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον,
καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύ-
γει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά,
καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.

13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι
μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
περὶ τῶν προβάτων.

14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ κα-

λός, καὶ γινώσκω τὰ ἡμᾶ^α, καὶ γινώσκειμαι ὑπὸ τῶν ἡμῶν.

15 Καθὼς γινώσκω με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καὶ ἐγὼ με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γινήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμήν.

17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἑαυτοῦ· ἔξουσίαν ἔχω θῆναι αὐτήν, καὶ ἔξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.

19 Σχίσμα οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἔθνει τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.

20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ρήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἑκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν.

23 Καὶ περιπατοῦν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ στοᾷ [ταῦ] Σολομῶντος.

24 Ἐκύκλουν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἐως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ

οὐ εἰ ὁ Χριστὸς, εἰπὶ ἡμῖν σία.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἰπὼν ὑμῖν καὶ οὐ πιστὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῇ τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα περὶ ἐμοῦ.

26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προφῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 Τὰ πρόβατα τὰ φωνῆς μου ἀκούει, καὶ ἐγὼ αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσι.

28 Καὶ γὰρ ζῶν ἐν αἰῶνι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπὸ τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρ' αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου.

29 Ὁ πατήρ μου ^c μοι, μίζων πάντων· οὐδεὶς δύναται ἀρπάξει χειρὸς τοῦ πατρὸς μου.

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου.

31 Ἐδόστασαν οὖν θοὺς οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξεν τοῦ πατρὸς μου· διὰ τί ἐργὸν λιθάζετε με;

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς· λέγοντες· Περὶ τοῦ οὐκ ἐκ τῆς χειρὸς σου, ἃ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ποῖς αὐτά, ποίεις σεαυτὸν ἐκ τῆς χειρὸς σου.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν ἡμῶν· Ἐγὼ εἶπα, καὶ οὐκ ἐγένετο.

35 Εἰ ἐκείνους εἶπε ὁ

^a sc. πρόβατα.

^b sc. διὰ.

^c sc. τὰ πρόβατα.

ρος τοῦ Θεοῦ ἔγένετο, καὶ
καὶ λυθῆναι ἢ γραφῇ·

ἢ ὁ πατὴρ ἡγάσας, καὶ
ἐν εἰς τὸν κόσμον, ἡμῖς
ὅτι βλασφημιῖς, ὅτι εἰ-
ποῦν τοῦ Θεοῦ ἡμεῖς·

ἢ οὐ ποῖα τὰ ἔργα τοῦ
ιου, μὴ πιστεύετε μοι.

ἢ δὲ ποῖα, καὶ ἡμεῖς μὴ
ἐν τοῖς ἔργοις πιστεύσασιν·
καὶ πιστεύσῃτε ὅτι ἐν
πατὴρ, καὶ ἐν αὐ-

ζήτουν οὐκ ἄλλιν αὐτὸν
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χερὸς

αἱ ἀπῆλθε ἄλλιν πέραν
ἁνι, ἐν τὸν τόπον, ὅπου
ἦς τὸ πρῶτον βαπτίζων·
ἐν ἐκί.

αἱ πολλοὶ ἦλθον πρὸς
ἐν ἔλεγον· ὅτι Ἰωάννης
ὅν ἐποίησαν οὐδὲν· πάντα
ἔπει· Ἰωάννης περὶ τούτου,

καὶ ἐπίστυσαν πολλοὶ ἐκί

Κεφ. ια'. xi.

τις ἀποθνήσκων, Λάζαρος,
ἰσθίας, ἐκ τῆς κόρης Μα-
ρίας τῆς ἀδελφῆς

ἐν δὲ Μαρίας ἢ ἀδελφῆς
Κύριον μύρω, καὶ ἐμα-
ς πόδας αὐτοῦ ταῖς θρι-
ξίς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος

ἵσταται οὐκ αἱ ἀδελφαί

πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε,
ὃν φιλεῖς, ἀποθνήσκει.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
Αὕτη ἡ ἀποθνήσκου οὐκ ἔστι πρὸς θά-
νατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
δι' αὐτῆς.

5 Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν
Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς,
καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀποθνήσκει,
τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τότε· δύο
ἡμέρας.

7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
τοῖς μαθηταῖς· Ἀγωμεν εἰς τὴν
Ἰουδαίαν ἄλλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί·
Ῥαββί, νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ
Ἰουδαῖοι, καὶ ἄλλιν ὑπάγεις ἐκί·

9 Ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς· Οὐ-
χὶ δώδεκα ἔτι ὥραι τῆς ἡμέρας·
ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ
προσκοπτεῖ· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου
μεν τούτου βλέπει·

10 Ἐάν δὲ τις περιπατῇ ἐν
τῇ νυκτὶ, προσκόπτεται· ὅτι τὸ φῶς
οὐκ ἔστι ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε καὶ μετὰ τοῦ-
το λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φί-
λος ἡμῶν κοιμῆται· ἀλλὰ πο-
ρεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτὸν.

12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ· Κύριε, εἰ κοιμῆται, σωθή-
σεται.

13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ
τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκίνοι δὲ ἔδο-
ξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ
ὑπνου λέγει.

14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ

Ἰησοῦς παρήρσια· Λάζαρος ἀπέθανε·

15 Καὶ χαίρει δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς, εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῇ μνημείῳ.

18 (Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγυὲς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.)

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίας, ἵνα παραμυθίσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἦ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι [ὁ] Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μάρια δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθήζετο.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὥδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει·

22 Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται·

26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τούτου;

27 Λέγει αὐτῷ· Ναί, ἰγὼ πιστεύω· ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐκ τῶν κόσμων ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰπούσα αὐτῷ καὶ ἐφώνησε Μάριαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λέθρα, εἰπούσα· Ὁ σκαλὸς πάρεστι, καὶ φωνὴ ἔρχεται.

29 Ἐκείνη, ὡς ἤκουσεν, ἔρχεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται αὐτόν.

30 (Οὐπαὶ δὲ ἐληλύθει αὐτὴ εἰς τοὺς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτὴν Μάρθα.)

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, οἱ μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μάρθαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἔβη, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον κλαύσῃ ἐκεῖ.

32 Ἦ οὖν Μάρια, ὡς ἔβη, ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, γονεύσασα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὥδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἀπὸ θανάτου ἦν.

33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίονσαν, καὶ τοὺς συληλθόντας αὐτὴν Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἔβη ἐκ τῆς ἐκεῖ.

34 Καὶ εἶπε· Πιπτεῖτε ἐκ τῆς ἐκείνης·

35 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, τί τοῦτο; Ἰδοὺ ἡ πόλις ἡμετέρα καὶ ἡ πόλις ἡμετέρα· ἔδοξε σοι.

36 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἰδοὺ ἡ πόλις ἡμετέρα καὶ ἡ πόλις ἡμετέρα· ἔδοξε σοι.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν· Οὐκ ἠδύνατο εὐτός, ὁ ἀνείχων

ήμοις τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι, καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἑμβρι-
νος ἐν αὐτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ
ἰόν. Ἦν δὲ σπῆλαιον, καὶ
ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.

Λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν
λίθον αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
κότος Μάρθα· Κύριε, ἥδη ὁ-
ταρταῖός γάρ ἐστι.

Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ
σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὅψι
ἔξαι τοῦ Θεοῦ;

Ἦσαν οὖν τὸν λίθον, [οὗ ἦν
ηκῶς κείμενος.] Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐν, καὶ
πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
ἀς μου.

Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτε
ἔκουσ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
ἐριστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύ-
ῃ ὅτι σύ με ἀπίστευκας.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ
ἡ ἐκράυγασε· Δάσαρε, δεῦ-
ρ.

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τιθηκῶς,
ἵστος τοὺς πόδας, καὶ τὰς
χειράς· καὶ ὁ ὅψις αὐτοῦ
εἶπε περιεδίδετο. Λέγει αὖ-
τις Ἰησοῦς· Δύσατε αὐτόν, καὶ
ὑπάγειν.

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰου-
δαίων ἐλθόντες πρὸς τὴν Μα-
καί Θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν
αὐτοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Τινὲς δὲ ἐκ αὐτῶν ἀπῆλθον
τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον
ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

Συνήγαγον οὖν οἱ Ἀρχιε-

ρεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα
ποιεῖ.

48 Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω,
πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν·
καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ
ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
ἔθνος.

49 Εἰς δὲ τις ἐκ αὐτῶν, Καϊά-
φας, Ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἱερατοῦ
ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε οὐδέν·

50 Οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμ-
φέρει ἡμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀπο-
θάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον
τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ
εἶπεν· ἀλλὰ Ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἱερατοῦ ἐκείνου, προεφῆτευσεν ὅτι
ἐμιλλᾷ ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ
τοῦ ἔθνους·

52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους
μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
Θεοῦ τὰ δισκορπισμένα συνα-
γάγῃ εἰς ἓν^α.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας
συνεβουλευσάντο, ἵνα ἀποκτείνωσιν
αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρή-
σια περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν χῶ-
ραν ἑγγὺς τῆς ^β ἐρήμου, εἰς Ἐφ-
ραίμ λεγομένη πόλιν· καὶ ἐκεί ^γ διέ-
τριψε ^δ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ.

55 Ἦν δὲ ἑγγὺς τὸ πᾶσχα
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολ-
λοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας

^α sc. ποιμίον.

^β sc. χώρας.

^γ sc. τὸν χρόνον.

πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν αὐτούς.

56 Ἐξήτεον οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτή;

57 Διδάσκουσιν δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα ἰάν τις γινῶ πού ἐστι, μηνύσῃ, ὡς πῶς πιάσωσιν αὐτόν.

Κεφ. ιβ'. xii.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τίθηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν τῶν συνακαμιμένων αὐτῷ.

3 Ἡ οὖν Μαρία, λαβούσα λίτρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

6 Εἶπεν δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐκείσταςιν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· αὐτὴν εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ φιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτή.

8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντες ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ τότε ἔχετε.

9 Ἐγὼ οὖν ὄχλος πολλῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστὶν ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ χιρεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον κτείνωσιν.

11 Ὅτι πολλοὶ δὲ αὐτῶν γοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἰπποεῖς εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἡμέρᾳ ἐπαύριον ὄχλος, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτή, ὁ σάντες ὅτι ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς ἱεροσόλυμα,

13 Ἐλάβον τὰ βατὰ τῶν νίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐκραζόν· Ὡσαννὰ λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

14 Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καθὼς γεγραμμένον·

15 Μὴ φοβοῦ, Σύνγαγες ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται θήμενος ἐπὶ πᾶσιν ὄνου.

16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνων μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τίς ἠσθῆσαι ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐπ' αὐτῷ.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος

τ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον
 σεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤ-
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν
 ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο
 πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον
 ἑαυτοὺς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ
 οὐδέν; Ἴδε, ὁ κόσμος
 αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ
 ἐκβασιόντων ἵνα προσκυνή-
 ῃν τῇ ἐορτῇ^α.

Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φι-
 ρ, τῷ^β ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς
 λαιᾶς, καὶ ῥημάτων αὐτὸν,
 τίς· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰη-
 σὺν ἰδεῖν.

Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέ-
 γων Ἀνδρέα· καὶ πάλιν Ἀν-
 δρέα καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ
 Ἰησῷ.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο
 λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα
 δοξασθῆναι τὸν υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἵνα
 πᾶς ὁ κόσμος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς
 τὴν ἀποθήκην, αὐτὸς μόνος μέ-
 νων ἐν τῇ ἀποθήκῃ, πολὺν καρ-
 ρέει.

Ὁ φιλαῖν τὴν ψυχὴν αὐ-
 τήν ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ
 οὐκ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
 αὐτήν.

Ἐάν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ
 οὐκ ἐξέρχεται· καὶ ὅπου ἐγώ, ἐγώ,
 καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·

[καὶ] ἵαν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμή-
 σει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρη-
 ται· καὶ τί ἔπω· Πάτερ, σῶ-
 σόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἄλ-
 λὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν
 ταύτην.

28 Πάτερ, δοξασόν σου τὸ ὄνο-
 μα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ· Καὶ ἰδοῦσα, καὶ πάλιν
 δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ
 ἀκούσας, ἔλεγε βρεκτὴν γεγνησέναι.
 Ἄλλοι ἔλεγον· Ἀγγέλους αὐτῷ λε-
 λάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ-
 πεν· Οὐδ' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γε-
 γονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου
 τούτου· νῦν ὁ ἀρχὸν τοῦ κόσμου
 τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω.

32 Καρὰ, ἵαν ἡ ψυχὴ ἐκ τῆς
 γῆς, πάντας ἐκλύσει πρὸς ἑαυτὸν.

33 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαί-
 νων ποίῳ θανάτῳ ἡμελλεν ἀπο-
 θνήσκειν.)

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος·
 Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου,
 ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα·
 καὶ πῶς σὺ λέγεις, ὅτι δι' ἡψω-
 θῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς
 ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Ἐπὶν οὖν αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς·
 Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ'
 ὑμῶν ἐστί· περιπατεῖτε ἕως τὸ
 φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς
 καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν
 τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

36 Ἐως τὸ φῶς ἔχετε, πι-

^α sc. τοῦ Πάσχα.

^β sc. ὄντι.

μίον ἐπιδάσθαι. Καὶ ἰμψάψας τὸ ψαμίον, δίδασιν Ἰούδα^α Σίμωνος Ἰσκαριώτη.

27 Καὶ μετὰ τὸ ψαμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκείνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ποιεῖς, ποίησον τάχιστα.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

29 Τινὲς γὰρ ἰδοῦσαν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον^β ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἱερτὴν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ.

30 Λαθὼν οὖν τὸ ψαμίον ἐκείνος, εὐθείας ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε [οὖν] ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἰδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἰδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἰδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσατέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἰλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐρτολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

35 Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἵνα ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη

αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅπου ἵπτε οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθεῖν· ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μου.

37 Λέγει αὐτῷ [ὁ] Πίπ· Κύριε, διατί οὐ δύναμαι σιμεῖν λουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν ὑπὲρ σου θήσω.

38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσῃς; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ δύνασαι· ἕως οὗ ἀπεκρίθη τρεῖς.

Κεφ. ιδ'. xiv.

ΜΗ ταρσυσσῶσαι ὑμᾶς ἵνα διαπιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου καὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ πονῶν ἂν ὑμῖν· πορευομαι ἐν τούτῳ ὑμῖν.

3 Καὶ ἵαν πορευθῶ, καὶ μάσω ὑμῖν τὸν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑαυτόν· ἵνα ὅπου εἶμαι ἐγὼ, ὑμεῖς ᾔητε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω δάτε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ ἐγνωκείτε με, καὶ πατέρα μου ἐγνώκετε ἂν· καὶ ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ ἵκατε αὐτόν.

^α sc. τοῦ υἱοῦ.

^β sc. τὰ πράγματα.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσούτοι χρόνοι μεθ' ὑμῶν ἔμει, καὶ οὐκ ἔγνωνάς με, Φίλιππε; ὁ ἰσθρακῶς ἐμὲ, ἰσθρακι τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξοι ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστὶ; γὰρ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ [ἐστίν]· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πιστεύετέ μοι.

12 Ἄμην ἂμην λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, καὶ κἀκείνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι.

13 Καὶ ὁ, τι ἂν αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐάν τι αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐάν ἀγαπήτῃ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσεται.

16 Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλοι παράκλητοι δώσω ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·

17 Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ δεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὁρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι δεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ δεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσῃτε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.

21 Ὅ ἔχον τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνος ἐστίν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης·) Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σταντόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονή παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

24 Ὅ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἐστίν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων·

26 Ὅ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃν πέμψω ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκείνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶποι ὑμῖν·

27 Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν ἑμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασθῆσθε ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ διελιάτω.

28 Ἠκούσθητε ὅτι ἐγὼ εἶποι

10 Περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκείνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαι τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἅφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν^α, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι [ἐγὼ] ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καί· Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἐλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.

19 Ἐγὼν [οὖν] ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ

θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν με καὶ ὄψεσθέ με;

20 Ἀμὲν ἀμὲν λέγων ἡμεῖς κλαύσεται καὶ. Θεωρεῖται ἡμεῖς διὰ κόσμος χαρῆσθαι· ἡμεῖς ἂν πηθήσομε, ἀλλ' ἡ λύπη ἡμεῖς χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν τέτλη, πῃν ἔχῃ, ὅτι ἦλθεν ἡ ἄρσ· ὅταν δὲ γενήσῃ τὸ παιδί, ἔτι μετριοῦμαι τῆς θλίψεως, τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγενήθη ἄρσ εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπησθε ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψεσθε ἡμεῖς, χαρῆσθαι ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρε· ἀφ' ἡ

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐρωτῆσεται οὐδεὶς· Ἀπὸ ἡμῶν λέγει ὑμῖν, ὅτι ὅσοι ἂν ἀπὸ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι δώσω ὑμῖν.

24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἠγάπησεν ἐν τῷ ὀνόματί μου· ἀπὸ ἡμῶν καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παρουσίᾳ λαλήκα ὑμῖν· [ἀλλ'] ἔρχεται ὅτε οὐκ ἐτι ἐν παρουσίᾳ λα ὑμῖν, ἀλλὰ παρήσεται πρὸς πατέρα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ὀνόματί μου αἰτήσεσθε καὶ ὁ ὁ ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα ὑμῶν.

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ ἡμεῖς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πιστεύετε καὶ πισιστεύετε ὅτι ἐγὼ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

^a sc. κατὰ χρόνον.

Ἐξῆλθεν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἤλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι τὸν πατέρα.

Ἀκούσιν αὐτῶ οἱ μαθηταὶ· ἰδοὺ, νῦν παρήσια λαλεῖς, παρούμεν οὐδέμιν λόγους.

Νῦν αἰδᾶμεν ὅτι οἶδας πάντας οὐ χεῖραν ἔχουσιν ἵνα τίς ἡμεῶν ἐν τούτῳ πιστεύωμεν ὅτι Θεοῦ ἐξῆλθες.

Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε·

Ἰδοὺ, ἐρχεται ὥρα, καὶ νῦν θες, ἵνα σκοπισθῇτε ἕκαστος ἐξ ἑαυτοῦ, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ· ἵνα εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἔστι.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἢ ἐρήνη ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ οὐ ἔστι· ἀλλὰ θρασυτε, ἐγὼ καὶ τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΤΑ ἱεράρχησαν ὁ Ἰησοῦς, ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῖς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε· Πάτερ ἡ ἀλήθεια ἡ ὥρα, δόξασόν σου ὦν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ.

Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὁ αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν.

Αὕτη δὲ ἔστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἡ ἡλικίαν ὅτι τὸν μόνον ἀληθινόν, καὶ ὁ ἀπίστους Ἰησοῦς Χριστόν.

Ἐγὼ σε ἰδὼσα ἐπὶ τῆς

γῆς τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δίδωκας μοι ἵνα ποιῶ.

5 Καὶ νῦν δόξασόν μοι σὺ, πάτερ, παρὰ σιαυτῷ τῇ δόξῃ, ἣ ἔχον, πρὸς τοῦ κόσμου εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δίδωκας μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς δίδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι.

7 Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δίδωκας μοι, παρὰ σοῦ ἔστιν·

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δίδωκας μοι, δίδακα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπίστους.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δίδωκας μοι, ὅτι σοὶ εἰσι.

10 Καὶ τὰ ἑμέα πάντα σὰ ἔστι, καὶ τὰ σὰ ἑμέα· καὶ διδύξασμαι ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσι, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δίδωκας μοι, ἵνα ὦσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς.

12 Ὅτι ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρευν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δίδωκας μοι ἐφύλαξαι, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλειτο, εἰ μὴ ὁ υἱός τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

13 Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ· ἵνα ἔχωσιν τὴν χάριν τὴν μετὰ πικληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κἀνέριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκείνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς ὡς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἅφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγαλιεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἔμελ' δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἑμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγαλιεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχῃ ὁ πατήρ, ἐμὰ ἵστί· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἑμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγαλιεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν², καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι [ἐγὼ] ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καί· Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἐλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστὶν ὃ λέγει, τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.

19 Ἐγὼν [οὖν] ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ

θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν καὶ ὄψεσθέ με;

20 Ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν· κλαύσιν καὶ θρηνησιν ἡ δὲ κρίσις χαρῆσται· ὑμῖς πηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ἡ χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν τάττην ἔχῃ, ὅτι ἤλθει ἡ ὥρα· ὅταν δὲ γενήσῃ τὸ παιδί· ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγενήθη ἄνθρωπος ἐκ τῶν κόσμων.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπη· ἔχετε· πάλιν δὲ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἡ καρδία, ἡ χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρεν ἅφ' ὑμῶν.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾗ οὐκ ἐρωτᾶσθε οὐδέν. Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν ἐκ τοῦ πατρὸς ἐν τῷ ὀνόματι δώσῃ ὑμῖν.

24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἤτε δὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· καὶ λήψισθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίᾳ λαλήκα ὑμῖν· [ἀλλ'] ἔρχεται ὅτι οὐκ ἐστὶ ἐν παροιμίᾳ λέγειν ὑμῖν, ἀλλὰ παρήρησά περὶ πατρὸς ἀναγγαλιεῖ ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾗ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε καὶ ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα ὑμῶν.

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν, ὅτι ὑμεῖς ἐμὰ πιστεύετε καὶ πισιστεύετε ὅτι ἐγὼ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

² sc. κατὰ χρόνον.

28 Ἐξῆλθεν παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίμιμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παρήσια λαλιῖς, καὶ παροιμίαι οὐδεμίαι λόγους.

30 Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχουσ ἵνα τίς σε ἰρωτῇ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθεις.

31 Ἀπακρίθῃ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε·

32 Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκοπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἡμεῖς μόνον ἀφῆτι· καὶ οὐκ εἰμι μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἔστι.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἡμῶι εἰρήνη ἔχητι· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψις ἔχετε· ἀλλὰ θαρσύνετε, ἐγὼ νῦν ἔρχομαι.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δοξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξασῇ σε·

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δίδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσι σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπίστουλας Ἰησοῦν Χριστόν.

4 Ἐγὼ σε ἰδοῦσα ἐπὶ τῆς

γῆς· τὸ ἔργον ἐτελέωσα δὲ δίδωκάς μοι ἵνα ποιήσω.

5 Καὶ νῦν δοξασόν με σὺ, πάτερ παρὰ σπαντῇ τῇ δόξῃ, ἣ ἔχον, περ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δίδωκάς μοι ἐν τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς δίδωκας, καὶ τὸν λόγο σου τετήρηκασι.

7 Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δίδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἔστιν·

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δίδωκάς μοι, δίδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπίστουλας.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ· οἱ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ, ἀλλὰ περ ὧν δίδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι.

10 Καὶ τὰ ἡμέ· πάντα σὰ ἔστι καὶ τὰ σὰ ἡμέ· καὶ διδόξασμα ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσι· καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δίδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς·

12 Ὅτι ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρηον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δίδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλειτο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπαλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χάριν τὴν ἡμεῖς πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

14 Ἐγὼ διδάκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἀρῇς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ.

17 Ἀγίασον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθεια ἐστὶ.

18 Καθὼς ἐμεῖ ἀπίστιλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπίστιλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον.

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγαμέζω ἑμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ᾧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·

21 Ἵνα πάντες ἐν ᾧσι, καθὼς σὺ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ, καὶ γὰρ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σὺ με ἀπίστιλας.

22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν ἔδωκάς μοι, διδάκα αὐτοῖς· ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἱσμεν.

23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπίστιλας, καὶ ἡγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμεῖ ἡγάπησας.

24 Πάτερ, οὓς δίδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ κύναι ᾧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι

ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆ μου.

25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ἵνα μοι σὺ οὐκ ἔγνων, ἐγὼ δὲ σὺ καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ μὲ στείλας.

26 Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς μαρτύριον σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ᾧς ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾧς ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'. ΧΥΙΠ.

ΤΑΥΤΑ Εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἦδι δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ δίδους αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι λάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐν ταῖς μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαλῶν σπύραν, καὶ ἐκ τῶν Ἀρκαίων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἐκεῖ μετὰ Φαρισαίων καὶ λαοῦ καὶ ὅπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντας ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;

5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· τὸν Ναζωραῖον. Δέχεται αὐτὸν Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμὶ· εἰσπήκει Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν αὐτῶν.

6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ἐγὼ εἰμὶ, ἀπῆλθον εἰς τὰς πόλεις καὶ ἑπείγον χαμαί.

7 Πάλιν οὖν αὐτοῖς εἶπεν· τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

ἔρῃν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφστε τουτους ὑπάγειν.

9 Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι οὐς διδάσκας μοι, οὐκ ἀπώλιστα ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς.

10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἰλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαυσε τον τοῦ Ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκλειψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιραν [σου] εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δίδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίνω αὐτό·

12 Ἡ οὖν σπιῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθῆρος τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἱναυτοῦ ἐκείνου.

14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέροι ἐν ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως.

16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰσῆκε πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐβῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσῆγαγε τὸν Πέτρον.

17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ

τῶν μαθητῶν εἰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμὶ·

18 Εἰσῆκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνδρακίαν πιπιοκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἰσθὰς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν Ἀρχιερεὺς ῥώτῃσθε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν [τῇ] συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοθεν οἱ Ἰουδαῖοι συνερχοῦνται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

21 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερωτήσων τοὺς ἀκηκοτάς, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι εἰδασιν ὃ εἶπον ἐγώ.

22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παριστηκῶς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν· Οὐτως ἀποκρίθη τῷ Ἀρχιερεῖ·

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δίεεις;

24 Ἀπίστειλεν [οὖν] αὐτὸν ὁ Ἀννας διδιμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν Ἀρχιερεῖ.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἰσθὰς καὶ θερμαινόμενος. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠγήσαστο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμὶ.

26 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ Ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὐ ἀπέκλειψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἡγήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἀγούσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρώτη· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοῦς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγοροῦν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοι παρεδίδκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λέγετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖν οὐκ ἔστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

32 Ἰνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποῖα θανάτου ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μή τι ἔγωγ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς παρεδιδάκαν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;

36 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ

ὑπηρετοὶ ἂν οἱ ἐμοὶ ἦσαν ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαῖοις· ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτως.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γίνομαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθον τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρῶ ἀληθείαν. Πᾶς ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς θείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· ἔστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο αὐτῷ πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαῖους καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐκ αἰτίαν εὗρίσκω ἐν αὐτῷ.

39 Ἔστι δὲ συνθήκη ἡμῶν ἵνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα βούλεσθε οὖν, ὑμῖν ἀπολύω τὴν βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων;

40 Ἐκραύγασαν οὖν πάντες, λέγοντες· Μὴ τὸν ἄλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ῥαββὸς ληστής.

Κεφ. εθ'. xix.

ΤΟΤΕ οὖν ἔλαβον ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστῖγμωσεν.

2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέτες στίφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπὶ αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἐμάστιον· φερούν περιέβαλον αὐτόν.

3 Καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐκινῶν αὐτῷ ραπίσματα.

4 Ἐξῆλθεν [οὖν] πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γ

^a sc. ὁ ἰγνίτο.

^b sc. ἀπολύσω.

οὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐ-

ξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, ἵν' ἀκαίνιστοι στίφαιον, καὶ ἱεροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέ-
 υς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

τε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Ἀρ-
 και οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγα-
 ροντες· Σταύρωσον, σταύ-
 ρωσον αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·
 αὐτὸν ἡμεῖς, καὶ σταυρώ-
 γῶ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν
 τῶν.

πεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰου-
 Ημεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ
 ν νόμον ἡμῶν ὀφίλει ἀπο-
 τιῆσαι αὐτὸν υἱὸν [τοῦ] Θεοῦ

τε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος
 τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφο-

καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραι-
 τῆριον, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ·
 Ἰσὺ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπέ-
 υκ ἔδωκεν αὐτῷ.

Λέγει [οὖν] αὐτῷ ὁ Πι-
 Ἐμεῖς οὐ λαλεῖς; οὐκ οἴ-
 ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι
 ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ
 ουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἑμοῦ,
 σοι διδομένοι ἄνωθεν· διὰ
 παραδόχους με σοι μίζοντα
 αν ἔχει.

Ἐκ τούτου^α ἐξήτει ὁ Πι-
 πολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰου-
 ραζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦ-
 ολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ

Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς αὐτὸν
 ποιῶν, ἀντιτίγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας
 τούτων τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βή-
 ματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθό-
 στρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαβθαθά.

14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσ-
 χα, ὥρα δὲ ὥστ' ἔκτη· καὶ λίγη
 τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς
 ὑμῶν.

15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον,
 ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει· αὐ-
 τοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεὺς ὑ-
 μῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ
 Ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλείαν,
 εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν
 αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον
 δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν
 αὐτοῦ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον
 Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἐ-
 βραϊστὶ Γολγοθᾶ.

18 Ὅπου αὐτὸν ἵσταύρωσαν,
 καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντιῦ-
 θεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσος δὲ τὸν Ἰη-
 σοῦν.

19 Ἐγραψὶ δὲ καὶ τίτλον ὁ
 Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυ-
 ροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένος· ΙΗΣΟΥΣ
 Ὁ ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
 ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

20 Τούτων οὖν τὸν τίτλον πολ-
 λοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι
 ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου
 ἵσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γε-
 γραμμένοι Ἐβραϊστὶ, Ἑλληνιστί,
 Ῥωμαϊστὶ.

^α sc. χρέον.

Ἦλθιν οὖν καὶ ἤρει τὸ Ἰησοῦ.

λθι δὲ καὶ Νικοδήμους (ὁ τοῦ Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ ῥήμα μίγμα σμύνης καὶ ἡ λήτρεα ἱκατόν.

λαβὼν οὖν τὸ σῶμα τοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὀθονίοις ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος Ἰουδαίοις ἐνταφιάζουσιν.

Ὁ δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἡ κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐ-

κῆ οὖν διὰ τὴν παρα- ἵν Ἰουδαίον, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὅν, ἔθηκεν τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'. xx.

καὶ ὅσων σαββάτων Μα- αγγελιὰν ἔρχεται πρὸς, τι οὐσας, εἰς τὸ μνημεῖον· γε τὸν λίθον ἡμέτερον ἐκ μου.

χμ οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Λέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλ- ρτην δὲ ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς· αὐτοῖς· Ἦσαν τὸν Κύ- οῦ μνημεῖον, καὶ οὐκ εἶ- ὦ ἔθηκεν αὐτόν.

ἦλθιν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ κητής, καὶ ἔρχοντο εἰς τὸ

ρεχον δὲ οἱ δύο ἑμοῦ, καὶ μαθητὴς προέδραμι τὰ Πέτρον, καὶ ἦλθε πρῶτος ἡμῶν.

ὁ παρακείμενος βλέπει καί- ὀθονίαν· οὐ μέντοι εἰσῆλθιν.

6 Ἐρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθιν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ διωρεῖ τὰ ὀθονία κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐν- τιτυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστιυσεν.

9 Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γρα- φὴν, ὅτι δι' αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀνα- στῆναι.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἱαντοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰσῆκε πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρίενυσεν εἰς τὸ μνημεῖον.

12 Καὶ διωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς^b καθήμενους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς πο- σίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰη- σοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκείνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἤραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ εἶδα ποῦ ἔθηκεν αὐτόν.

14 [Καὶ] ταῦτα εἰποῦσα, ἐ- στράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ διωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἰσθῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι [ὁ] Ἰησοῦς ἵσται.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύν- ναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐ- κείνη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἵσται, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐδάστα- σας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκες· καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρεῖ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μα-

^a pro πρώτῃ, sc. ἡμέτερ, ἀπὸ.

^b sc. ἱμάτιος.

ρία. Στραφύῖσα ἐκινή λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μή μου ἄπτου· οὐκ γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· περιέου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

18 Ἐρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἰώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὐσης οὖν ὥρας τῇ ἡμέρᾳ ἐκίνη τῇ μιᾷ^α τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη^β ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδυξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπίσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον.

23 Ἄν τινα ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινα κρατῆτε, κειράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι

μαθηταί· Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον· ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ εἴτε ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὴν στίγαν τῶν ἡλίων, καὶ βάλω τὴν δακτύλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλίων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύετε.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἑπτά· ἦσαν ἔσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν ἔρχεται Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Ἐν τῶν δακτύλων σου ὀδὲ, καὶ τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν ῥαβδί μου, καὶ βάλε εἰς τὴν πληγὴν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 [Καὶ] ἀπεκρίθη [ὁ] Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Θεός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ἰώρακάς με [Θωμᾶς], πιστεύεις· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύοντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἐστὶν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύετε, ὅτι [ὁ] Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ πιστεύοντες ζωὴν ἔχετε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. καὶ. κχι.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφάνηκεν ἡ πόλις πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς.

κατάσσης τῆς Τιβεριαίδος·
καὶ δι' οὗτως.

ἄν' ὁμοῦ Σίμων Πέτρος,
ὡς ὁ λεγόμενος Διδυμος,
καὶ ἄλλ' ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς
γῆς, καὶ οἱ^α τοῦ Ζεβεδαίου,
καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

μετὰ αὐτοῖς Σίμων Πέτρος·
ἀλλήλους. Λέγουσιν αὐ-
τοῖς· ἡμεῖς σὺν σοὶ
καὶ ἀνέστησαν εἰς τὸ πλοῖον
ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπιάσαν

νῆας δι' ἣν γενομένης,
ισοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ
κίςαν οἱ μαθηταί, ὅτι Ἰη-
σοῦς.

γὰρ οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
μή τι προσφάγιον ἔχετε;
ἵσαν αὐτῶ· Οὐ.

δι' εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε
ἐξ ἡμῶν τοῦ πλοίου τὸ
καὶ εὐρήσῃτε. Ἐβάλλον
οὐκ ἔτι αὐτὸ ἐλκῦσα ἴσ-
ατο τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

γὰρ οὖν ὁ μαθητὴς ἐκείνος
καὶ ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ·
ὅτι Σίμων οὖν Πέτρος,
ὅτι Κύριός ἐστι, τὸν ἐπι-
κράσασατο, (ἥν γὰρ γυμ-
νῶν ἔβαλλον ἑαυτὸν εἰς τὴν
γῆν).

δι' ἄλλοι μαθηταί τῷ
Ἰησοῦ, (οὐ γὰρ ἦσαν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ
απορίας) σύροντες τὸ δί-
κτυον.

οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν,

βλέποντες ἀνδρακιὰν κειμένην, καὶ
ὄψαριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Ἐνύκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, ὅν
ἐπιάσατε νῦν.

11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ
ἐκέντη τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς,
μιστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν
πνιγνοτατριάων καὶ τοσοῦτων ὄν-
των οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦ-
τε, ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δι' ἐτόλμα
τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν, Σὶ
τίς εἶ; ἰδοὺς ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

13 Ἐρχεται [οὖν] ὁ Ἰησοῦς,
καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ διδω-
σιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψαριον ὁμοίας.

14 Τοῦτο ἦν τρίτον ἑφανερῶ-
θη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτι οὖν ἠρίστησαν, λέγει
τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σί-
μων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τού-
των; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ
οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ·
Βόσκει τὰ ἀρνία μου.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον·
Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι
φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Ποιμαίνε
τὰ πρόβατά μου.

17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σί-
μων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη
ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρί-
τον· Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώ-
σκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Βόσκει τὰ πρόβατά μου.

18 Ἀμὲν ἀμὲν λέγω σοι, ὅτι ἡς

τοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. Καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνιήθη ἀφ' ἡμῶν, μέγιστον τῆς ἀναστασιως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλοῦμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπικλήθη Ἰούστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι εἶπον· Σὺ, Κύριε, καρδιογνώστη πάντων, ἀναδείξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω,

25 Λαβοῦν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τῶν ἰδίων.

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπισει ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἡνδρικῶν ἀποστόλων.

Κιφ. β'. ιι.

ΚΑΙ ἐν τῇ συμπληρουσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό^a.

2 Καὶ ἰννίετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι.

3 Καὶ ἠφθονον αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὥστε πυρὸς, ἐκείσθαι τὴ ἐφ' ἧς ἕκαστος αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν αὐτοὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤγαλόν ἐτίραις γλώσσαις, ὡς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς φθγγισθαι.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ οἰκοῦντες Ἰουδαῖοι, ἀνδρες ὧς, ἀπὸ παντὸς ὅτιος τῶν τῶν οὐρανῶν.

6 Γινόμενης δὲ τῆς φωνῆς, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ χύθη ὅτι ἤκουον εἰς ἑαυτὰ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλοῦνται αἱ

7 Ἐξίσταντο δὲ πάντες θαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοι οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ᾧ ἐγινήθημεν;

9 Πάρθαι καὶ Μηδαῖοι μιῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν σοποταμίᾳ, Ἰουδαῖοι παρὰ παδοκίαν, Πόντοι καὶ τῶν ἡ

10 Φρυγίαν τι καὶ Πηλίαν, Αἰγυπτίον, καὶ τὰ μὲν Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνη, ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰσὲ καὶ προσηλύτοι,

11 Κρήτες καὶ Ἀραβῆαι, ἡμεῖς λαλοῦντες αὐτῶν ταῖς ῥαῖς γλώσσαις τὰ μεγαλῶς Θεοῦ.

12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες διηπόρουν, ἄλλας πρὸς ἄλλους γογγίζοντες· Τί ἂν εἴποι τοῦτο;

13 Ἐτεροι δὲ χλευάζοντες· Ὅτι γλῶσσας μαρτυροῦντες.

χαρίσιν.

b sc. ὕμνων.

c sc. λαλοῦντες.

d sc. ὑμῶν.

αθείς δὲ Πέτρος σὺν ταῖς ἡγεῖν τὴν Φωνὴν αὐτοῦ, καὶ αὐτοῖς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι κατοικοῦντες Ἱερουσαλήμ, τοῦτο ὑμῖν γνωστόν, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματα.

Ἐγὼ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, μεθύουσιν ἔστι γὰρ τῆς ἡμέρας·

ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ ἐξηγητὸν προφήτου Ἰακώβ·

αἱ ἔσονται ἐν ταῖς ἐσχάταις (λέγει ὁ Θεός,) ἐκ χειρὸς Πνευματός μου ἐπὶ πάντα καὶ προφητεύουσιν αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν νεανίσκοι ὑμῶν ὀφείλονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι γυναικες ἐνυπνιασθήσονται.

αἱ γὰρ ἐπὶ τοὺς δούλους ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκ χειρὸς ἀπὸ μακρόθεν μου, καὶ προφη-

τεῖα δώσω τέρατα ἐν τῷ αἵματι καὶ πῦρ καὶ αὐτοῦ.

ἥλιος μεταστραφθήσεται, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, καὶ ὁ θύξας τὴν ἡμέραν Κυρίου λην καὶ ἐπιφανῇ.

αἱ ἔσονται, πᾶς ὃς ἂν ἐπιμαρτυρῇ τὸ ὄνομα Κυρίου, σω-

θήσονται Ἰσραηλῖται, ἀκούοντες λόγους τούτους· Ἰησοῦν υἱὸν ἀνθρώπου, ἀνδρα ἀπὸ τοῦ

Θεοῦ ἀποδιδουμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμει καὶ τέρασι καὶ σημείοις εἰς ἐπίσημον δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε,

23 Τοῦτον τῇ ἀρισμῆνι βουλῇ καὶ προηνώσει τοῦ Θεοῦ ἐκδοτὸν λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων προσπῆξαντες ἀνέλτετε.

24 Ὁν ὁ Θεὸς ἀνίστησε, λύσας τὰς ἀδυναμίας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.

25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτὸν· Πρεσβεράμεν τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἡγαλιάσαστο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι,

27 Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν ἐπιτεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μῆμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ἔρχετο ἡμοσιν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρπῶν τῆς σαρφύας αὐτοῦ [τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν,] καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

31 Προῖδαν ἐλάλησε περὶ τῆς

^a sc. τὸ δῶμα.

ρον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ
ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ
ἡμᾶς.

ἠερῶντες δὲ τὴν τοῦ Πέ-
τρου καὶ Ἰωάννου, καὶ
ὁρῶμενοι, ὅτι ἄνθρωποι ἄ-
τοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύ-
πηγίνωσκόν τε αὐτούς, ὅτι
Ἰησοῦ ἦσαν.

ὅν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες
ἵς ἐστῶτα τὸν τιθεραπευ-
σὲν εἶχον ἀντιπεῖν.

ἐλεύσαντες δὲ αὐτούς ἔξω
ῆριον ἀπειθεῖν, συνίσταλον^a
λήλους.

ἔγοντες· Τί ποιήσομεν τοῖς
ἐς τούτοις· ὅτι μὲν γὰρ
σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν,
κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ
καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρῆ-

ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον
ἢ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ
ἡμεῖς αὐτοῖς μηκέτι λα-
τῶ ὀνόματι τούτῳ μηδὲν^b.

Καὶ καλίσσαντες αὐτούς,
μίλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου
γενεθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ
ἐτι τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης
ῆτες πρὸς αὐτούς εἶπον·
ὅν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
αὐτεῖν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ,

οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἀ
καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

Ὁ δὲ προσαπειλησάμενοι
αὐτούς, μηδὲν^b εὐρίσ-

κόντες τὰ, πῶς καλῶσονται αὐ-
τούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες
ἐδοξάζον τοῖς Θεοῖς ἐπὶ τῇ γενέσει.

22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονας τι-
σαράκοντα ὁ ἀριθμὸς, ἔφ' ὃν ἐγα-
γόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰσχύος.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς
τούς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα
πρὸς αὐτούς οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
Πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυ-
μαδὸν ᾤοντο φωνῇ πρὸς τὸν Θεόν,
καὶ εἶπον· Δίπτοτα, σὺ ὁ Θεός, ὁ
ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ
ἐν αὐτοῖς·

25 Ὁ διὰ στόματος Δαυὶδ
[τοῦ] παιδὸς σου εἰπὼν· Ἰσχυί
ἐφρυάξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτη-
σαν κινά·

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν
ἐπὶ τὸ αὐτὸ, κατὰ τοῦ Κυρίου,
καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐκ' ἀλη-
θείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰη-
σοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ
Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ
λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ
ἡ βουλή σου πρεσβύται γίνεσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν^c, Κύριε, ἔτιθε
ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ ὅς
τοῖς δούλοις σου μετὰ παύρησίας
πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῇ τῇ χεὶρά σου ἐκ-
τείνῃ σε εἰς ἴαριν, καὶ σημεῖα καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ ἁγίου παιδὸς σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ διεθέεντων αὐτῶν, ἑσάλυνθ' ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλη δυνάμει ᾤπιδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, παλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 Καὶ ἵτιθον παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

36 Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι μετέμνηνόμενον, υἱὸς παρακλήσεως,) Δευίτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 Ἵπαρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρημῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε'. ν.

ΑΝΗΡ δὲ τις, Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνευδίας καὶ τῆς γυναικὸς

αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων·

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἄδιατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶ καρδίαν σου, ψεύσασθαι· Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσας ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου·

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενεν πρᾶξιν, ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ἵπτι· ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ πρᾶγμα τοῦτο· οὐκ ἐψεύσθραπῖς, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τῶν λόγων τούτων, πεσὼν ἐξέψυ· ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας ἀκούοντας ταῦτα.

6 Ἀναστάντες δὲ οἱ συνεστείλαν αὐτὸν, καὶ ἐξέτις ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὥς ὥραν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰδυῖα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν.

8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Ἰ. Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου ἔδωκ' ἀπιδόσθαι; Ἡ δὲ εἶπε· Να σου τοῦτο.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς τήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ἡμῶν εἶναι τὸ πνεῦμα Κυρίου· πόδες τῶν θαψάντων τῶν σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξῆς.

10 Ἐπισε δὲ παραχερῆμα ῥὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ψύξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεκροὶ αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξέτις ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος

^a sc. γίγνιν.

^b sc. τὸν βίον.

^c sc. τιμῆματος.

ην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χερῶν τῶν ἰλῶν ἐγένετο σημεῖα καὶ τίς τῶν λαῶν πολλὰ καὶ ἦσαν ιαδοὶ ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ ἁπτοσ.

Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα σῶσαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμειν αὐτοὺς ὁ λαός.

Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο οὐκ τῷ Κυρίῳ, πλὴθὺς ἀνὴρ καὶ γυναικῶν

Ὅτι κατὰ τὰς πλατείας καὶ τοὺς ἀσθενοὺς, καὶ τιθεῖναι νόμους καὶ κεραιῶν, ἵνα ἐρεῖ Πέτρος καὶ ἡ σκία ἐπιπύει αὐτοῖς.

Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἱερεῖς πόλιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐς ἀσθενοὺς καὶ ὀχλουμένους νευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐνόησαν ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς ἄντις. οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα καὶ τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήρη ζήλου·

Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ αὐτοὺς ἐν τηρεσί δημοσίᾳ.

Ἀγγέλους δὲ Κυρίου διὰ τῆς ἡγοίης τὰς νύκτας τῆς φυλάξεως αὐτοῦς, εἶπεν·

Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες ἐν τῇ ἱερῇ τῇ λαῶν πάντηματὰ τῆς ζωῆς ταύτης.

Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ θρονί εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς· οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλειον συνδριον καὶ πᾶσαι τὴν

γαρουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπίσταντες εἰς τὸ διωκτικόν, ἐχθρῶν αὐτοὺς.

22 Οἱ δὲ ὑπερέχοντες παραγγέλλουσιν αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ μὲν διωκτικόν ἐύρομεν κεκλιμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας [ἔξω] ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνίσταντες δὲ, ἴστω οὐδεὶς εὐρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, διεπόρουσιν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγγέλλοντες δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, [λέγων]· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες, οὗς ἔδωκε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῇ ἱερῇ ἐστῶτες, καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπειθῶν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπερέχουσιν, ἤγαγον αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῇ συνδρίᾳ· καὶ ἐπρωτότησιν αὐτοὺς ὁ Ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· Οὐ παραγγεῖλαι παρεγγέλλουσιν ὑμῖν μὴ διδάσκον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν· καὶ βούλοσθε ἐπαγγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν

ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀνέστησεν καὶ σωτήρα ὕψιστος τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μαρτυρεῖς τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς μαρτυροῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίνοτο, καὶ βουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστάς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξαι βραχὺ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι.

35 Εἰπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνίστη Θεοῦδᾶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν, ὃ προσκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὥστε τετρακοσίαν· ὃς ἀνῆλθῃ, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδὲν.

37 Μετὰ τούτου ἀνίστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ὥπισθη λαὸν ἱκανὸν ^a ὅπισω αὐτοῦ· καὶ κείνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διασκορπίσθησαν.

38 Καὶ ^b τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ, μήτι καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε.

40 Ἐπίσθησαν δὲ αὐτῷ καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, διέραντες παρέγγειλαν μὴ λαβεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.

41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος [αὐτοῦ] κατεβλήθησαν ἀτίμασθῆναι.

42 Πᾶσαν τε ἡμέραν, ἐν τῇ ἱερῇ καὶ κατ' οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

Κεφ. σ'. vi.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθύνονταν τῶν μαθητῶν, ἵνα γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθιμνίσαντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ κῆραι αὐτῶν.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ ἄνδρα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, ἔλεγον· Οὐκ ἀριστὸν ἐστίν, ἡμῶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.

3 Ἐπισκίψαθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μακρυρομήνους ἐπτά, πλήρεις πνεύματος ἀγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς κείρας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκατεργασόμεθα.

5 Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέ-

^a pro πολλῶν.

^b pro κατὰ τὰ νῦν ἔχοντα.

ἔσαντο Στίφανος, ἄνδρα πλήρη πί-
στιως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ
Φίλιππος, καὶ Πρόχορος, καὶ Νί-
κάνορας, καὶ Τίμωνας, καὶ Παρ-
μενᾶν, καὶ Νικόλαος προσήλυτος
Ἀντιοχείας.

6 Οὓς ἵστησαν ἐνώπιον τῶν ἀπο-
στόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθη-
καν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤξ-
ανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἄριθμὸς τῶν
μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα·
πολύς τις ὄχλος τῶν ἱερῶν ὑπή-
κουον τῇ πίστει.

8 Στίφανος δὲ πλήρης πίστεως
καὶ δυνάμειος ἐποίει τέρατα καὶ
σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνίστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ
τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λι-
βερτινῶν, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀ-
λεξανδρίων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλι-
κίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ
Στίφανῳ.

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ
σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἔλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέ-
γοντας· ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λα-
λοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς
Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 Συνεικόνεσαν τι τὸν λαὸν καὶ
τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμ-
ματεῖς· καὶ ἐπιστάτες συνέπρα-
σαι αὐτὸν, καὶ ἡγαγόν εἰς τὸ συ-
νέδριον.

13 Ἔστησαν τι μάρτυρας ψευ-
δεῖς, λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗ-
τος οὐ καίεται [ῥήματα] βλάσ-
φημα λαλῶν κατὰ τοῦ τύπου τοῦ
ἁγίου [τούτου] καὶ τοῦ νόμου.

14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λ-
γοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος
οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦ-
τον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἱθὴ ἃ παρ-
δωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

15 Καὶ ἀντιπάσαντες εἰς αὐτὸν
ἅπαντες οἱ καθιζέμενοι ἐν τῇ συ-
νεδρίᾳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡσεὶ πρόσωπον ἁγγέλου.

Κιθ. ζ'. vii.

Εἶπε δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς· Εἰ ἄρ-
ε ταῦτα οὕτως ἔχουσιν;

2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοί καὶ
πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς θ-
ξῆς ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραά-
ᾳ ὅτι ἐν τῇ Μισοποταμίᾳ, πρὶν
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρρὰν·

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐ-
λθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς
συγγενείας σου, καὶ ἂ διῶρο εἰς γῆν
ἣν ἂν σοι διέξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χα-
δαίων κατώκησεν ἐν Χαρρὰν. Καὶ
κεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πα-
τέρα αὐτοῦ, μετακίνησιν αὐτὸν ἐκ
τῆς γῆς ταύτης, εἰς ἣν ἡμεῖς νῦν
κατοικοῦμεν.

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κλη-
ρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα π-
όδος· καὶ ἐπηγγέλατο αὐτῷ δο-
ναί εἰς κατάσχεσιν αὐτῇ, καὶ τὸ
σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οἱ
ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Θεός·
Ὅτι ἵσταται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πά-
σων ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλει-
αῖς αὐτῶν καὶ κακώσουσιν ὅτι
τετρακίσια.

^a sc. ἰλθ.

^b sc. ὁ Θεός.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἔδωκε δουλεύ-
σαι, κρινῶ ἐγώ, εἰπεν ὁ Θεός· καὶ
μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λα-
τρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην
περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν
Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαάκ^a
τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ^a τοὺς
δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ-
σαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο^b εἰς
Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ'
αὐτοῦ·

10 Καὶ ἐξήλθε αὐτὸν ἐκ πα-
σῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδω-
κεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναν-
τίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου,
καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον
αὐτοῦ.

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν
γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναναίων, καὶ
θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὗρισκον
χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα
σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς
πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ^c ἀν-
γνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ
Φαραὼ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετε-
καλίστατο τὸν πατέρα [αὐτοῦ] Ἰα-
κώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐ-
τοῦ, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε.

15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴ-
γυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ
οἱ πατέρες ἡμῶν.

16 Καὶ μετετέθησκον εἰς
χρῆμα, καὶ ἐτίθησαν ἐν τῷ μὲν
ὁ ἀνήσκατο Ἀβραάμ^d τιμὴν
γυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμ
Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ
τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν
τῷ Ἀβραάμ, ἠύξηνεν ὁ λαὸς
ἐπληθύνη ἐν Αἰγύπτῳ,

18 Ἀχρεὶς οὖν ἀνίστη βα-
ῖντες, ὅς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

19 Οὗτος κατασκοφισάμε-
νος γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς
ραὶ ἡμῶν, τοῦ ποιῆν ἐκεί-
νους βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ἐ-
μίσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννή-
θη σῆς, καὶ ἦν ἀστέος τῷ
ἀντιγράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῇ
τοῦ πατρὸς [αὐτοῦ].

21 Ἐκτίθεντα δὲ αὐτὸν
λετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ
ἀνέβρεψατο αὐτὸν ἐκ αὐτῇ εἰς

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μω-
σὴς σοφία Αἰγυπτίων· ἦν δὲ
τὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐ-
τοῦ σαρακονταετὴς χρόνος,^e ἀ-
νέστη τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς
ἀδελφοῖς αὐτοῦ, τοῦ
Ἰσραὴλ.

24 Καὶ ἰδὼν τινα ἀδικί-
αν ἡμίνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκ-
η καταπονούμενος, πατάσας
γυπτίους.

25 Ἐνόμιζε δὲ συνίνα
ἀδελφούς αὐτοῦ, ὅτι ὁ
Θεὸς αὐτοῦ διδάσκει αὐτὸν
τηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

^a sc. ἰγίνησε. ^b sc. ἦν ἀπάγηται. ^c sc. χρόνῳ. ^d sc. ἀντὶ. ^e sc. διαλ.

26 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη
αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν
αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν· "Ἄνδρες,
ἀδελφοί ἐστέ ὑμεῖς, ἵνατί ἀδικεῖτε
ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον,
ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπὼν· Τίς σε
κατίσθησιν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀπελθὼν με σὺ Δέλις,
ὃν τρόπον ἀνέλεος χθές τὸν Αἰ-
γύπτῳ;

29 Ἐφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ
λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος
ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησιν υἱοὺς
δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τισ-
σαράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῷ ἐρή-
μῳ τοῦ ἔθνους Σινᾶ ἄγγελος Κυ-
ρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου.

31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν, θαύ-
μαστον τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ
αὐτοῦ κατανοήσας, ἐγένετο φωνὴ
Κυρίου πρὸς αὐτόν·

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέ-
ρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ
Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.
Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ
ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος·
Ἀὔσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου·
ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία
ἐστίν.

34 Ἰδὼν ἔδον τὴν κάκωσιν τοῦ
λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ
τοῦ στυγαρμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ
κατέβην ἐξιλεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν
δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τούτου τὸν Μωσῆσιν ὃν ἤρ-

ήσαντο, εἰπόντες· Τίς σε κατίσθη-
σιν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν; τοῦ-
τον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν
ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῃ.

36 Οὗτος ἐξηγάγει αὐτοὺς,
ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ
Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσ-
σῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτη τισσα-
ράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ
εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφή-
την ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς
[ὑμῶν] ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς
ἡμεῖς αὐτοῦ ἀκούισομεν.

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐ-
τῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πα-
τέρων ἡμῶν, ὃς ἐδίδετο λόγια ζῶν-
τα, δοῦναι ἡμῖν.

39 Ὡς οὐκ ἠθέλησαν ὑπάκου-
σθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ'
ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν κατὰ
καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· Πί-
ψον ἡμῖν θεοὺς, οἱ προπορεύοντα
ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς εὖτος, ὃς ἐξῆ
γαγεῖν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐ
οἶδαμεν τί γέγονιν αὐτῷ.

41 Καὶ ἠμοσχοποίησαν ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνηγαγόν θυ-
σίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφράνουν
ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἐστρεψεν δὲ ὁ Θεός, κα-
περίδωκεν αὐτοὺς λατρεῖν ἐν
στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γὰρ
γράφεται ἐν βίβλῳ τῶν προφῆται·
Μὴ σφάγια καὶ θυτίαις προσηγή-

^a sc. καθ'.

^b sc. καὶ ἰλιγιν.

^c sc. ὄντες.

^d sc. κατὰ.

^e sc. ἑαυτοῖς.

κατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ
ἐρήμῳ, ^a οἶκος Ἰσραὴλ;

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν
τοῦ Μολοχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ
Θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν, τοὺς τύπους
οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπὶ κίβητα βα-
βυλωνῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τόπον ὃν ἰωράκει.

45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδιδάσκοντες οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἰθιῶν, ὃν ἔβωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ·

46 Ὁς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, καὶ ἡτήσατο εὐρεῖν σκῆνωμα
τῷ Θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ ἀποδόμησεν αὐ-
τῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χει-
ροποιήτοις [ναοῖς] κατοικεῖ, κα-
θὼς ὁ προφήτης λέγει·

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· Πῶον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε
ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀ-
πειρήμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠ-
σίν, ὑμῖς αἰ τῷ Πνεύματι τῷ
ἀγίῳ ἀντιπύπτετε, ὡς οἱ πατέρες
ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν
ἐδίδξαν οἱ πατέρες ὑμῶν;
ἀπέκτιναι τοὺς προκαταγγη-
τας περὶ τῆς ἐλευθέρου τοῦ
λου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδίδται κα-
τὰ τὴν γένεσιν.

53 Οἵτινες ἐλάβετε τὴν
εἰς διαταγὰς ἀγγέλου, καὶ
ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα,
πρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
ἔρρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτῷ

55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης ἰ
ματος ἁγίου, ἀτενίσας ἕς τὸ
ρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ
σοῦν ἰστώτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ

56 Καὶ ἔπειρ' ἰδοὺ, θάρσ' ὀφθαλμοὺς ἀνθυγμάνους, καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ διεξέω· ἰσότης Θεοῦ.

57 Κράζαντες δὲ φωνήμα
σύνεχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ
ῥησαν ὁμοθυμαδὸν ἐκ' αὐτῆς.

58 Καὶ ἐκβαλόντες ἔξ
πόλεως, ἐλισθοδόλουν· καὶ ὡς
τυχεῖς ἀπίθοντο τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν παρὰ τοὺς πόδας νακίου καὶ
μένου Σαύλου.

59 Καὶ ἐλθοῦσιν αὐτὸν οἱ ἄγγελοι
 αὐτοῦ, ἐπικαλούμενοι αὐτὸν λέγοντες
 Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά·

60 Οὓς δὲ τὰ γόνατα, ἐν
Φωνῇ μεγάλη· Κύριε, μὴ σὺ
αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην
τοῦτο ὑπὸν, ἐποιμήθῃ.

Κεφ. 4. VIII.
ΣΑΥΛΟΣ δὲ ἦν στυγεράκις
ἀναιρίστου αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ

^a sc. Voc. Attic.

b pro iur et iurur, no. sign.

ἡμέρᾳ διαγμὸς μέγας
ἐλασάν τὴν ἐν Ἱερο-
σολαίμῃ τὴν δισπάρησαν
χώραν τῆς Ἰουδαίας
ἱερῆς, πλην τῶν ἀπο-

κρίσεων δὲ τοῖς Στέφανοι
καὶ οἱ ἐποιήσαντο
γὰρ ἐπ' αὐτῶν.

ὡς δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκ-
ατὰ τοὺς εἰσὺς ἀπο-
στολὴν τὴν ἀνδρῶν καὶ
παριδίδου εἰς φυλακὴν.
οὐκ διασπαρῆντις διήλ-
ελλίζοντο τὸν λόγον.

πρὸς δὲ κατελθὼν εἰς
Σαμαρείας, ἐκέρυσσεν
Χριστὸς.

οἱ γὰρ οἱ ἄλλοι ταῖς
ἐκ τοῦ Φιλίππου ὁμο-
νῶν ἀκούειν αὐτοὺς καὶ
σημεῖα, ἃ ἐποίει.

λὼν γὰρ τῶν ἰσχυρῶν
ἀνάθετα, βοῶντα με-
ν, ἐξήχετο· πολλοὶ δὲ
μαίνοι καὶ χαλεοὶ ἔθερα-

ἐγένετο χαρὰ μεγάλη
ἐκείνη.

ὅς τις, ὀνόματι Σίμων,
ἐν τῇ πόλει, μαγίστων
ἐν τῷ ἔθνει τῆς Σαμα-
ρείας εἰνά τινα ἑαυτὸν μέ-

προσῆχον πάντες ἀπο-
κρίσεως μεγάλου, λέγοντες·
ὡς ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ
οὐκ ἔστιν αὐτῶν, διὰ τὸ

ἰκανῶς χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξιστα-
νταί αὐτοὺς.

12 Ὅτι δὲ ἐπίστανται τῷ Φι-
λίππῳ ἐπαγγελισμένην τὰ² πρὸς
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ
ὀνόματος [τοῦ] Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐκπατίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτοὺς ἐπί-
στανται, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προ-
καρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θωπεύων τε
σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γι-
νομένας, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱερο-
σολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι διδύκται
ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέ-
τρον καὶ Ἰωάννην·

15 Οἵτινες καταβάντες προ-
ῆλθον πρὸς αὐτῶν, ὅπως λάβωσι
τὸ Πνεῦμα ἅγιον.

16 (Οὐκ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ
αὐτῶν ἐπιτιπτικὸς, μόνον δὲ βι-
βαπτισμένοι ὑπῆρχαν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.)

17 Τότε ἐπετίθεντο τὰς χεῖρας
ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάβοντο Πνεῦ-
μα ἅγιον.

18 Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅ-
τι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν
τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον, προσήγγισεν αὐτοῖς χρε-
ματα,

19 Λέγων· Δότε καὶ μοι τὴν ἐξου-
σίαν ταύτην, ἵνα ὅς ἐάν ἐπιθῶ τὰς
χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν·
Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς
ἀνάληψιν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ
ἐνόμισας διὰ χρημάτων πᾶσθαι·

² sc. πρᾶγματα.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλήρος ἐν τῇ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν ἐνθῆα ἐν ὀπίῳ τοῦ Θεοῦ.

22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ διέθῃ τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφιεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.

23 Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδισμον ἀδικίας ὁρᾷ σὺ ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε· Διέθῃτε ὑμῖς ὑπὲρ ἑμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν^α ἐπέλθῃ ἐπ' ἡμῖν ὡς εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν, διαμαρτυράμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πολλὰς τε κόμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.

26 Ἀγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ· εὐνοῦχος, δυναστής Κανδάκης τῆς βασιλείας Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς· ὃς ἐηλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ.

28 Ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφῆτην Ἠσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φίλιππῳ· Πρόσειθι, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος

ἤκουσιν αὐτοῦ ἀναγνώσκοντα προφῆτην Ἠσαΐαν, καὶ ἔρα γε γινώσκεις ὃ ἀνοήτως

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὡς Παρμελάσις τι τὸν Φίλιππον καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς ἥν ἀνεγίνωσκας, ἣν αὐτὸς βατοῖν ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη ἀμυγδῶν ἐναντίον τοῦ καίρου ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνάγκη αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὸν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὃ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτῆς

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ τῷ Φίλιππῳ, εἶπε· Δὴ περὶ τίος ὁ προφῆτης λέγει περὶ ἑαυτοῦ, ἡ περὶ ἑτέρου

35 Ἀνδρέας δὲ ὁ Φύστωμα αὐτοῦ, καὶ ἀρχὴ τῆς γραφῆς ταύτης, ἐν αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ὁδοι, ἤλθοι ἐπὶ τι ὕδωρ· ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· με βαπτισθήναι;

37 [Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς ἔξεστιν. Ἀποκριθεὶς δὲ στίψας τὸν νῆδον τοῦ Θεοῦ Ἰησοῦν Χριστόν.]

38 Καὶ ἐκέλευσε στήναι με· καὶ κατέβησαν ἀμφὶ τὸ ὕδωρ, ὃ, τι Φίλιππος εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν.

39 Ὅτι δὲ ἀνέβησαν

^a sc. τούτου

μα Κυρίου ἔρχεται
καὶ οὐκ ἴδον αὐτὸν
ἔχεις ἐπαρξάμενος γὰρ
ὃ χυμῶν.

τοὺς δὲ ἐκέλευε εἰς Ἀ-
μαρξίαντας ἐπαγγε-
λῆσαι πάντας, ἵνα τοῦ
ἐς Καινόμην.

ρ. β'. ix.

ἔτι ἐπαρξάμενος ἐπιμύ-
ητος μαθητὰς τοῦ
κλήρου τῷ Ἀρχιερεῖ,
ὃ παρ' αὐτοῦ ἐπισ-
κοπῶν πρὸς τὰς συν-
αγαγὰς αὐτῶν ἐκείνης
τοῦ ἐκείνης τε καὶ ὑπο-
ταγῆς αὐτῶν ὡς ἱερο-

ῶν παρῆναι, ἵνα
ἐκείνη τῇ Ἀμαρξίαν-
τας ἐπαρξάμενος αὐτὸν
οὐκ αὐτοῦ.

ὡς ἐπὶ τὴν γῆν, ἔκο-
νται αὐτῷ Σαούλ,
διότι;

Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ
ὡς Ἐγὼ εἶμι Ἰησοῦς
ὡς σκληροὶ σοὶ πρὸς
ἐμὲ.

τε καὶ θάμβωσιν ἔπει-
σάντες ποιῶσαι; Καὶ
ὡς αὐτὸν Ἀνάστασιν
τὴν πόλιν, καὶ λα-
τὶ σε δεῖ ποιῆν.

ἰδρὲς, οἱ συνοδευόντες
μισοῦν ἑαυτοὺς, ἀκού-
οντες, μηδὲν δὲ θιω-

8 Ἠγάθη δὲ ὁ Σαούλ ἀπὸ
τῆς γῆς ἀπαρξάμενος δὲ τῶν ἐφ-
θαλμῶν αὐτοῦ, ὡς οὐκ ἔβλεπε χρο-
ματισμένους δὲ αὐτοῖς, ἐκείνην
ἐς Ἀμαρξίαν.

9 Καὶ ἔτι ἐκείνης τῆς καὶ ἀλλο-
πον καὶ οὐκ ἔβλεπε, ὡς οὐκ ἔβλεπε.

10 Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐς Ἀμα-
ρξίαν οὐκ αὐτὸν Ἀμαρξίαν, καὶ ἔπει-
πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐς ἑαυτοῦ
Ἀμαρξίαν. Ὁ δὲ ἔπειπ' Ἰδὼν ἔβλε-
πε, Κύριε.

11 Ὁ δὲ Κύριος ἔπειπρὸς αὐτὸν
Ἀμαρξίαν παρῆναι ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ
τὴν καλομένην Ἐσθῆθ, καὶ ζήτη-
σεν ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαούλ οὐκ
ματὶ, Ταρξίαν. Ἰδὼν γὰρ προσέ-
χεται

12 Καὶ ἔπειπρὸς αὐτὸν ἑαυτοῦ
οὐκ αὐτὸν Ἀμαρξίαν ἐκείνην, καὶ
ἐκείνην αὐτῷ χυμῶν, ὡς ἀνα-
βλέψῃ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ [ὁ] Ἀμαρξίαν
Κύριε, ἀπέκρινεν ἀπὸ πολλῶν περὶ
τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅτι κατὰ ἐ-
κείνην ταῖς ἀγίαις σου ἐν ἱερου-
σαλὴμ

14 Καὶ ὡς ἔχει ἑαυτοῦ πα-
ρὰ τῶν Ἀρχιερέων, δεῖσαι πάντας
τοὺς ἐκκαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύ-
ριος. Παρῆναι, ὅτι ἐκείνης ἐκείνης
μου ἔστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ
ὄνομά μου ἐκείνης ἐκείνης, καὶ βα-
σιλεῖν, οὗτος τε Ἰσραὴλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδέξω αὐτῷ
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός
μου ποιῆν.

17 Ἀπεκρίθη δὲ

αὐ-

εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιβίς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἰπε· Σαούλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, (Ἰησοῦς ὁ φθίς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἤρχου) ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθὺς ἀπίπτον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥστε λεπίδες, ἀνέβλεψέ τι παραχρῆμα· καὶ ἀναστὰς ἑοκτίσθη.

19 Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσιν^α. Ἐγένετο δὲ [ὁ Σαῦλος] μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

20 Καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκέρυσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορῆσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα διδιμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν.

24 Ἐγινώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· παρετήρουν τι τὰς πύλας ἡμέρας τι καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τέλους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ λαός] εἰς Ἱερουσαλὴμ, κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς πάντις ἐφοβοῦντο αὐτὸν, στείοντες ὅτι ἐστὶ μαθητὴς

27 Βαρνάβας δὲ ἐπὶ αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς λους, καὶ διηγήσατο αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς μαθητῶν ἐπαρρησιάζατο ἐν ματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτὸν ρευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος αὐτῷ, καὶ παρρησιαζόμενος αὐτῷ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

29 Ἐλάλει τε καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· καὶ χεῖρου αὐτὸν ἀνελεῖν.

30 Ἐπιγινόντες δὲ οἱ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καμαρηνίαν καὶ ἐκπέτασαν αὐτόν ἐν

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν καὶ οὐκ ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὁμιλοῦντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρος μενοῦν διὰ πάντων, κατεῖχε τοὺς ἀγίους τοὺς καὶ τὰς Λύδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον Αἰνίαν ὀνόματι, ἐξ ἐθνῶν ἰσχυροὺς ἐπὶ τῷ νόμῳ, καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, ἰδοὺ σὺ Ἰσραὴλ ὁ

^a sc. ἱαυτὸν.

καὶ στρώσαν^α σεαυτῷ.
ἀνάστη.

οὐ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ
τεὺς Λύδθαι καὶ τὸν Σά-
μωνι ἐπίστρεψαν ἐπὶ τὸν

Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μα-
ματι Ταβίθα, ἣ διερμη-
νέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν
μαθὼν ἔργων καὶ ἐλεημο-
ποιίῃ.

ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
σθηνήσασαν αὐτὴν ἀπο-
ύσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν

ργὺς δὲ οὐσης Λύδθης τῇ
ἰμαθῆται ἀκούσαντες ὅτι
τί ἐν αὐτῇ^β, ἀπίστυλαιν
ς πρὸς αὐτὸν, παρακα-
λῇ ἐκνήσαι διαλθεῖν ἕως

αστὰς δὲ Πέτρος συνῆλ-
θον παραγινόμενοι ἀνή-
τὸ ὑπὲρ ὧν^γ καὶ παρή-
τῳ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαί-
ν ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας
α, ὅσα ἵποιοι μετ' αὐτῶν
ορκάς.

ἐθαλὼν δὲ ἔξω πάντας
Ζεῖς τὰ γόνατα προσ-
αι ἐπιτρέψας πρὸς τὸ
ε^δ Ταβίθα, ἀνάστηθι. Ἡ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς,
καὶ τὸν Πέτρον, ἀνέκλισε.
ὡς δὲ αὕτη χεῖρα, ἀνέ-
τῆν^ε φωνήσας δὲ τοὺς ἁ-
τὰς χήρας, παρέστησεν
τα.

αστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅ-

λης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπί-
στεισαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς
μῆναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι
Σίμωνι βουσιῖ.

Κεφ. ι. κ.

ΑΝΗΡ δὲ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ
ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης
ἐκ σπύρης τῆς καλουμένης Ἰτα-
λικῆς,

2 Εὐσεβοῦς καὶ φοβούμενος τὸν
Θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
λαῷ, καὶ δίομινας τοῦ Θεοῦ δια-
παντὸς.

3 Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς,
ἀσπὶς^α ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας,
ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἐπισθόντα πρὸς
αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορ-
νήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀντίσας^β αὐτῷ, καὶ ἡμ-
φοβὸς γενόμενος, εἶπε· Τί ἐστὶ Κύ-
ριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Λί προσκυχαί-
σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέ-
βησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην
ἄνδρας, καὶ μετὰπεμφαί Σίμωνι
ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος.

6 Οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι
Σίμωνι βουσιῖ, ὃ ἐστὶν οἰκίᾳ παρὰ
θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι, τί
σε δεῖ ποιεῖν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ
λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο
τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώ-
την εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων
αὐτῷ,

α ἰδέσθαι, β sc. πόλι, γ sc. κατ', δ sc. τοῦ, ὀφθαλμοῦς.

εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· Σαουλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, (Ἰησοῦς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἤρχου) ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθὺς ἀπίπισον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥστε λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα· καὶ ἀναστὰς ἑοπτίσθη.

19 Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν^α. Ἐγένετο δὲ [ὁ Σαῦλος] μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

20 Καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστόν, ὅτι εὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορῆσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δαδμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνδυναμῶτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν.

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαῦλῳ ἡ ἐπίβουλή αὐτῶν· παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλκοι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τέλους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ [ὁ Σαῦλος] εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπεκολᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ στεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβὼν αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἵδεν τὸν Κύριον, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἡ μασκῶ ἐπαρρησιάζατο ἐν τῇ ματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν ἰερούμενος καὶ ἐκπορευόμενος Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρρησιάζων τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

29 Ἐλάλει τε καὶ συνήκει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ χεῖρουν αὐτὸν ἀνελεῖν.

30 Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἄποκατήγαγον αὐτὸν εἰς Καπὰ καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν εἰς Τύρον.

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, ὁμοῦμεναι καὶ πορευόμεναι ὅρῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παραγγελσίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος θύοντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον, μενοῦν διὰ πάντων, κατεῖλε πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς καὶ τὰς Λύδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον Αἰνίαν ὀνόματι, ἐξ ἐταῶν οὐ τακείμενον ἐπὶ κρεβάτι, παραλελυμένος.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Αἰνίας, ἰσχύει σε Ἰησοῦς ὁ Σ

^α sc. ἑαυτόν.

καὶ στρωθῶσι^α σιαυτῷ.
 ς ἀνάστη.
 ὡς δὲ αὐτὸν πάντες οἱ
 τῆς Λύδης καὶ τὸν Σά-
 νης ἐπιστρέψαν ἐπὶ τὸν

λαὸς τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπί-
 στυσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἑκατὸς
 μῆνας αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι
 Σίμωνι βυρσί.

Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μα-
 κατι Ταβίθα, ἣ ὀνομα-
 ζήσεται Δορκάς· αὕτη ἦν
 καθῶν ἔργων καὶ ἰλαμο-
 ποίει.

ἦντο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
 θνήσκουσιν αὐτὴν ἀπο-
 ύσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν

γυὸς δὲ εὐσεὺς Λύδης τῇ
 μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι
 γινὼ ἐν αὐτῇ^β, ἀπέστειλαν
 ς πρὸς αὐτὸν, παρακα-
 λῶ ἐκκοῦσαι διαλθεῖν ἕως

κοτὰς δὲ Πέτρος συνήλ-
 θεν παραγενέμενοι ἀνή-
 τὸ ὑπερῶν· καὶ παρή-
 γῃ πᾶσαι αἱ χεῖρες κλαί-
 ῃ ἐπιδικνύμενοι χιτῶνας
 α, ὅσα ἐποίησεν μετ' αὐτῶν
 ορεάς.

ὡπλὼν δὲ ἔξω πάντας
 θύεις τὰ γόνατα προσ-
 αὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ
 ι· Ταβίθα, ἀνάστηθι. Ἡ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς,
 ι τὸν Πέτρον, ἀνέκλινε.
 ἡς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνί-
 ην· φωνήσας δὲ τοὺς ἀ-
 τὰς χεῖρας, παρέστησαν
 αν.

ιστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅ-

Κεφ. ι. ι.
 ἌΝΗΡ δὲ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ
 ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοστάρχος
 ἐκ σπύρης τῆς καλουμένης Ἰτα-
 λικῆς,

2 Εὐσεβὺς καὶ φοβούμενος τὸν
 Θεόν, σὺν παντί τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
 ποιῶν τι ἰλαμοσύνας πολλὰς τῷ
 λαῷ, καὶ δίδοντας τοῦ Θεοῦ δια-
 παντός.

3 Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς,
 ὡς^ε ἦρκεν ἐνάτην τῆς ἡμέρας,
 ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἐπιβλῆντα πρὸς
 αὐτόν, καὶ λέγοντα αὐτῷ· Κορ-
 νήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀντίστας^δ αὐτῷ, καὶ ἡ-
 φοβος γενόμενος, ἔπει· Τί ἐστὶ Κύ-
 ρις; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαί
 σου καὶ αἱ ἰλαμοσύναι σου ἀνέ-
 βησαν εἰς μετάνοιαν ἐνώπιον τοῦ
 Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πρόψαι εἰς Ἰόππην
 ἄνδρες, καὶ μετὰπρευθαι Σίμωνι
 ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος.

6 Οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι
 Σίμωνι βυρσί, ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ
 θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι, τί
 σι δεῖ ποιῆν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ
 λαλῶν τῷ Κορνήλιῳ, φανήσας δύο
 τῶν οἰκτιρῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώ-
 την εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων
 αὐτῷ,

λίαν· b sc. πόλις c sc. κατὰ d sc. τοῦ, ὀφθαλμοῦ.

εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· Σαῦλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, (Ἰησοῦς ὁ ὀφθαλμοὶ σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἥ ἤρχου) ὥπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθὺς ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥστε λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα· καὶ ἀνασταὶς ἔδοκτίσθη.

19 Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν^α. Ἐγένετο δὲ [ὁ Σαῦλος] μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

20 Καὶ εὐθείας ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκρευσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι εὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δειδμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβοιάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελπεῖν αὐτόν.

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαῦλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν παρετήρουν τε τὰς πόλεις ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὥπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τέλους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγινόμενος δὲ [ὁ Σαῦλος] εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπεκολάσθη τοῖς μαθηταῖς· πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μεστύνοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβὼν αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἡ μακροῦ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν χρόνιος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρρησιαζόμενος ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

29 Ἐλάλει τε καὶ σπένδοντο πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ χεῖρουν αὐτὸν ἀνελπεῖν.

30 Ἐπληροῦντες δὲ οἱ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καίσαρ· καὶ ἐκκρίστιλιν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν.

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν, ἐκδοκίμαζοντο καὶ πορευόμενοι ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ πνεύματος ἁγίου ἐκτίθειτο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον καλεῖν διὰ πάντων, κατελθόντα πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς καὶ τὰς Λύδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον Αἰνίαν ὀνόματι, ἐξ ἐθνῶν ὁ ταπεινόμενος ἐπὶ κρασίνῃ καὶ παραλελυμένος.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνίε, ἰσχύει σε Ἰησοῦς ὁ

^a sc. ἱκανῶς.

στρεψον^a σιαυτῶν.
τη.

ἢ αὐτὸν πάντες ὡς
ἰδῶν καὶ τὸν Σά-
τυστρεψαν ἐπὶ τὸν

λας τῆς Ἰσπῆς· καὶ πολλοὶ ἐπὶ-
στυσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς
μῦται αὐτὸν ἐν Ἰσπῇ παρὰ τινι
Σίμωνι βυρσῷ.

τη δὲ τις ἦν μα-
Γαβιθὰ, ἣ διαμε-
Δορκάς· αὕτη ἦν
ἔργων καὶ ἐλεημο-

δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
κῆκεν αὐτὴν ἀπο-
ε δὲ αὐτὴν ἔθηκεν

ἰούσης Λύδης τῇ
καὶ ἀκούσαντες ὅτι
ἐντῇ^b, ἀπίστυλιν
· αὐτὸν, παρακα-
ῆσαι διὰ τὴν ἰσῆς

δὲ Πέτρος συνῆλ-
περαγομένην ἀνέ-
την· καὶ παρί-
και αὐτῇ κλαί-
κινούμεναι χιτῶνας
· ἐπὶ αὐτῇ μετ' αὐτῶν

· δὲ ἔπειτα πάντας
τὰ γένητα προσ-
στρέψας πρὸς τὸ
ἰδῶν, ἀνάστηθι. Ἡ
ὀφθαλμοὺς αὐτῆς,
Πέτρον, ἀνικαθίστι
αὐτῇ χεῖρα, ἀνέ-
στηθας δὲ τοὺς ἀ-
χέρας, παρίστην

δὲ ἐγένετο καθ' ὅ-

Κεφ. ι. κ.

· **Α**ΝΗΡ δὲ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ
ὀνόματι Κορηλῖος, ἑκατοστάρχης
ἐκ σπύρης τῆς καλουμένης Ἰτα-
λικῆς,

2 Εὐσέβης καὶ φοβούμενος τὸν
Θεόν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
ποιῶν τι ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
λαῷ, καὶ δόμιμος τοῦ Θεοῦ δια-
πατὴς.

3 Ἐίδεν ἐν ὁράματι Φανερῶς,
ὡς^c ὅρασι ἐν αὐτῇ τῆς ἡμέρας,
ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐπιβήντες πρὸς
αὐτὸν, καὶ εἰπόντες αὐτῷ· Κο-
ρηλῖε.

4 Ὁ δὲ ἀντίστας^d αὐτῷ, καὶ ἡμ-
φοβος γινόμενος, εἶπε· Τί ἐστὶ Κύ-
ρις; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἰ προσευχά-
σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέ-
βησαν εἰς μετόπισθον ἰσάπιοι τοῦ
Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν κίμενον εἰς Ἰσπῆν
ἄνδρας, καὶ μετὰπαύσαι Σίμωνα
ὅς ἐπικαλεῖται Πέτρος.

6 Οὗτος ἐξήλθεν παρὰ τινι
Σίμωνι βυρσῷ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ
θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι, τί
σι δι' αὐτοῦ.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ
λαλῶν τῷ Κορηλίῳ, φανήσας δύο
τῶν οἰκιστῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώ-
την εὐσέβῃ τῶν προσκαρτερούντων
αὐτῷ,

b sc. πάλιν

c sc. κατὰ.

d sc. τοῦ, ὀφθαλμοῦς.

8 Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς πάντα, ἀπίστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰοππην.

9 Τῇ ^α δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ τῇ πολλῇ ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δάμα προσεύξασθαι, περὶ ὧραν ἕκτῃ.

10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις·

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεργημένον, καὶ καταβᾶν ἐπ' αὐτὸν σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μογγήλην, τίσσασιν ἀρχαῖς διεδριμένοι, καὶ καθήμενοι ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετραπόδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἐρπετά, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδამῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου ^β πρὸς αὐτόν· Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἐαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεισταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα·

18 Καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνον-

το, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος ἐνθάδε ἔστιν.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου βῆναι περὶ τοῦ ὁράματος, ἔπι Πνεῦμα· Ἰδοὺ, ἄνδρες, σί σοι·

20 Ἀλλὰ ἀναστάς καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μὴν μινος· διότι ἐγὼ ἀπέσταλα

21 Καταβᾶς δὲ Πίτ τοὺς ἄνδρας [τοὺς ἀπὸ τοῦ Κορηλίου πρὶν εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃ τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάριστον

22 Οἱ δὲ εἶπον· Κορη τοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος, φούμενος τὸν Θεόν, μαρτε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους, δαίαν, ἐχρηματίσθη ὑπὸ αἰγίου μεταπέμψασθαι οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσθαι παρὰ σοῦ.

23 Εἰσκαλεσάμενος ἔξίνισε. Τῇ δὲ ^α ἐπαύριος ἔξῃλθε σὺν αὐτοῖς τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ [πης συνῆλθον αὐτῷ·

24 Καὶ τῇ ^α ἐπαύριος εἰς τὴν Καισαρείαν· ὁ λιος ἦν προσδοκῶν αὐτὸν καλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς ἀναγκαίους φ

25 Ὡς δὲ ἐγένετο Πέτρον, συναντήσας αὐτὸν, πεισὼν ἐπὶ τῇ προσεκύνησεν.

26 Ὁ δὲ Πέτρος ἀλὶγων· Ἀνάστηθι καὶ ἄνθρωπός εἰμι.

^α sc. ἡμέρα.

^β sc. χρόνου ἰγνίντα.

ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν
ἐν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπ-
τεῖσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

Εἰ οὖν τὴν ἰσὴν δωρεὰν ἔδα-
ντες ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, τι-
νὴν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν
, ἐγὼ δὲ τίς ἡμῖν δυνατὸς
ἢ τὸν Θεόν;

Ακούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύ-
και ἰδοῦντες τὸν Θεόν,
· Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν
τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς

οἱ μὲν οὖν διασπαρίντες
ἐν Ἑλλάδι τῆς γενομένης
φύλας, διηλθον ἕως Φοι-
νίκης, Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας,
λαλοῦντες τὸν λόγον, εἰ μὴ
οὐδαίους.

Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄν-
θρωποι καὶ Κυρηναῖοι, οἵ-
τε λθόντες εἰς Ἀντιόχειαν,
πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς,
μιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰη-
σοῦν.

Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ'
πολύς τι ἀριθμὸς πιστιύ-
σασθαι ἐπὶ τὸν Κύριον.

Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ
ἐκκλησίας τῆς ^a ἐν Ἱεροσο-
λύματι αὐτῶν· καὶ ἐξαπίσ-
τασαν διελθεῖν ἕως Ἀν-
τιοχείας.

Ὁς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν
τὸν Θεόν, ἐχάρη, καὶ
λαλεῖ πάντας τῇ προθεσμί τῆς
προσμένει τῷ Κυρίῳ·
Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ
Πνέματος ἁγίου καὶ πί-

στεως. Καὶ προστίθη ὄχλος ἱσα-
νὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς Τάρσον ὁ
Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ
εὗρων αὐτὸν ἡγάγει αὐτὸν εἰς Ἀν-
τιόχειαν.

26 Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἑαυτὸν
ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρημα-
τίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητάς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέ-
ραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.

28 Ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν
ὀνόματι Ἀγάθος, ἰσημῶν δια τοῦ
Πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν
ἔσθαι ἐφ' ὅλην τὴν ^b οἰκουμένην·
ὅσους καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου
[Καίσαρος].

29 Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὰς νύ-
πορετό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν
εἰς διακονίαν πέμψαι ^c τοῖς κατοι-
κοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 Ὁ καὶ ἐποίησαν, ἀποστί-
λαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ
χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

Κεφ. ιϞ'. xii.

ΚΑΤ' ἐκείνους δὲ τὸν καιρὸν ἐπί-
στασις Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χι-
λίκας, κακώσας τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς
ἐκκλησίας.

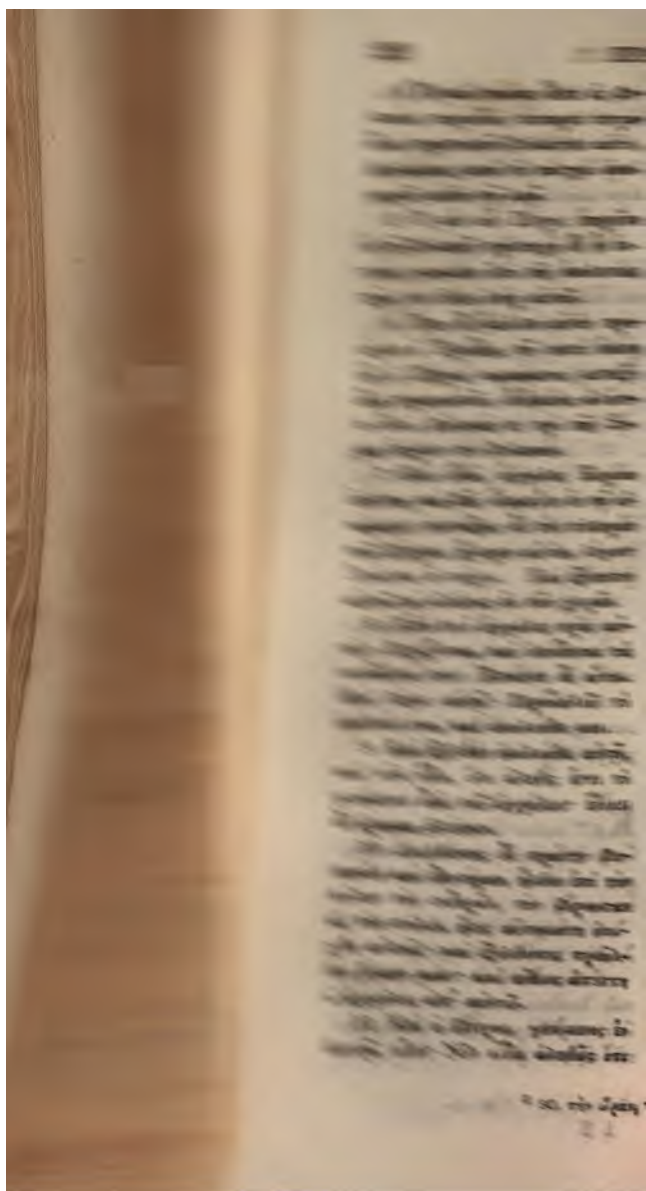
2 Ἀπέλτε δὲ Ἰακώβον, τὸν ἀ-
δελφὸν Ἰωάννου, μαχαίρα.

3 Καὶ ἰδὼν, ὅτι ἀριστόν ἐστι
τοῖς Ἰουδαίοις, προσέτιτο συλλα-
βεῖν καὶ Πέτρον· (ἦσαν δὲ ἡμέραι
τῶν ἀζύμων·)

^a sc. εὐσεβῆ

^b sc. γῆν.

^c sc. τὴν.

ἡ Ἡρώδης] Συμο-
ν καὶ Σάδωνίος· ὁμο-
ῆσαν πρὸς αὐτὸν,
βλάστον τὸν ^a ἐπὶ
βασιλείᾳς, ἠτοῦντο
ἐφιστάσθαι αὐτῶν τὴν
βασιλικὴν ^b.

ἡμέρας δ' Ἡρώδης
ἦτα βασιλικὴν, καὶ
βήματος, ἰδημη-
ς.

ος ἐπιφάνει· Θεοῦ
νδράπου.

μα δὲ ἐπ' αὐτῶν
υἱοῦ, ἀπὸ ^c ὧν οὐκ
αν τῷ Θεῷ καὶ γο-
θρῶτος ἐξέλκεται.
ος τοῦ Θεοῦ ἠν-
ητο.

ς δὲ καὶ Σαῦλος
Ἰερουσαλὴμ, πλη-
κακίαν, συμπαρε-
άννην, τὸν ἐπικλη-

γ'. XIII.

ναι ἐν Ἀντιοχείᾳ,
ἐκκλησίᾳ προφη-
λοι, ὅ, τι Βαρνά-
ῶ καλούμενος. Νί-
ο Κυρηναῖος, Μα-
οῦ τοῦ τιτράρχου
Σαῦλος.

ητῶν δὲ αὐτῶν τῶ
τελούντων, εἶπε τὸ
κ'· Ἀφαιρίσατε δὴ
ἔσαν καὶ τὸν Σαῦ-
ν, ὃ προσκείμενος

3 Τότε κητεύσαντες καὶ προ-
τοξάμενοι, καὶ ἐπιθίντες τὰς χεῖρας
αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες
ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατ'-
ἦλθον εἰς τὴν Σιλεύκιαν, ἐκεῖθι
τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν ^d Κύπρον.

5 Καὶ γινόμενοι ἐν Σαλαμίνι,
κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων·
εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπερίτην.

6 Διελθόντες δὲ τῆς ἡσάν ἀρχῆς
Πάφου, εὗρον τινα μάγους ψευδο-
προφῆτας Ἰουδαίον, ὃν ^e ἄρεμα Βα-
ρησοῦς.

7 Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπατῇ Σε-
ργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ εὐσεβῇ· οὗτος
προσκάλισάμενος Βαρνάβαν καὶ
Σαῦλον, ἐπεζήτησιν ἀκοῦσθαι τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ.

8 Ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύ-
μας ὁ μάγος, (οὗτος γὰρ μυθρο-
μηνύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) ζητῶν
διαστρέψαι τὸν ἀνθυπατον ἀπὸ τῆς
πίστεως.

9 Σαῦλος δὲ (ὁ καὶ Παῦλος)
πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, καὶ
ἀπεισας ἔς αὐτὸν,

10 Εἶπεν· Ὡ πλῆρες παρτὸς
δόλου καὶ πάσης φρονητικίας, οὐ
διαβόλου, ἐχθροῦ πείσης δικαιοσύ-
νης, οὐ καύσης διαστρέφειν τὰς ὁ-
δοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας·

11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεῖς τοῦ Κυ-
ρίου ἐπὶ σε· καὶ ἴση τυφλός, μὴ
βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ.
Παραχρῆμα δὲ ἐκπίπτει ἐκ' αὐτὸν
ἀγκλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων
ἐξήκει χειρωματούς.

b sc. χώρας.

c sc. κατὰ.

d sc. ἡσάν.

e sc. ἡν.

4 Ὅτι καὶ πιάσας ἔβατο εἰς φυλακὴν, παραδούς τίσσασσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλευμένοι μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐπηρεῖται ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γνωμένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκίχη ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος αλύσει· συσι, φυλακῆς τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρου τὴν φυλακὴν.

7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάσας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτόν, λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπρσεν αὐτοῦ αἱ αλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 Εἰπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· Περιβῶσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου· Ἐποίησε δὲ οὕτως. Καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολουθεῖ μοι.

9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ἦδει, ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἰδοὶ δὲ ἔραμα βλάβειν.

10 Διελθόντες δὲ πρῶτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν, τὴν φέρουσσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνέχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν· καὶ εὐθὺς ἀπίστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 Καὶ ὁ Πέτρος, γινόμενος ἐν ακυτῷ, εἶπε· Νῦν εἶδα ἀληθῶς ὅτι

ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξέλετό με ἵνα Ἠρώδου, καὶ πάσης τῆς κίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδὼν τε ἡλθον ἐπὶ κίαν· Μαρίας τῆς μητρὸς τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου· σάν ικανοὶ συνθροισμένοι καὶ ευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δὲ τοῦ τῆν θύραν τοῦ πυλῶνος, καὶ παιδίσκη ὑπακούσας, ἐνόημα

14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὸ τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρῆς ἤνοιξε τοὺς πυλῶνας, εἰσδραμὴ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον τοῦ πυλῶνος.

15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν Μαίρη· Ἡ δὲ δισχυρίζεσθαι· Οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ αὐτοῦ ἐστίν.

16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπὶ μαν· ἀνοίξαντες δὲ ἔδον αὐτὸν ἐξίστησαν.

17 Κατατίσας δὲ αὐτὸν χερεὶ σιγῶν, διηγήσατο αὐτῷ ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγγειλεν φυλακῆς· εἶπε δὲ Ἀπὸ Ἰακώβου καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη ἐν τόπον.

18 Γενόμενης δὲ ἡμέρας· ραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς ταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγ

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητῶν, καὶ μὴ εὑραν, ἀνεκερ φυλακῆς· ἐκέλευσεν ἀπὸ καὶ κατελθάν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτρε

^a sc. τὴν ὥραν, vel τὸν χρόνον.

δι [ὁ Ἡρώδης] Συμο-
νοῖς καὶ Σαδδουαῖς ὅμοι-
δι παρήσαν πρὸς αὐτόν,
αντες Βλάστος τὸν ³ ἐπὶ
τοῦ βασιλείας, ἡτοῦτο
ἵνα τὸ τρίψινται αὐτῶν τῇ
τῇ τῆς βασιλικῆς ^b.

ἐκτὴ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης
ὡς ^c ἐστῆκε βασιλικῆς, καὶ
ἐπὶ τοῦ βήματος, ἰδμε-
ς αὐτοῖς.

δι δὲ ὅμοι ἐπιφάνει Θεοῦ
ἐν οἷς ἀνθρώπου.

παρὰ τὴν δὲ ἐπὶ τῇ
γὰρ Κυρίου, ἀπὸ ^d οἷς
ἐν] δοῦναι τῷ Θεῷ καὶ γο-
καὶ ἡκούσματος ἐξήλθεν.

δι δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ-
ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ.

ἐπὶ τῇ δὲ καὶ Σαδδου-
αι ^e ἡ βασιλικῆς, ἀν-
ταρξία βασιλικῆς, ἡ βασιλικῆς
καὶ ἡ βασιλικῆς, τῇ βασιλικῆς
ἐν.

Καὶ, ἡ, τῇ.

δι τῇ τῇ ἡ βασιλικῆς
αὐτῶν βασιλικῆς τῇ
βασιλικῆς ἡ τῇ βασιλικῆς
βασιλικῆς ἡ βασιλικῆς
βασιλικῆς ἡ βασιλικῆς, ἡ
βασιλικῆς τῇ τῇ βασιλικῆς
καὶ τῇ βασιλικῆς.

καὶ τῇ βασιλικῆς ἡ βασιλικῆς
ἡ βασιλικῆς, ἡ βασιλικῆς
ἡ βασιλικῆς τῇ τῇ βασιλικῆς
βασιλικῆς καὶ τῇ τῇ
βασιλικῆς, ἡ βασιλικῆς

3. Τότε ἡσιτῶντες καὶ προ-
νοῶντες, καὶ ἐπιθίντες τὰς χεῖρας
αὐταῖς, ἀπύσαν.

4. Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες
ἐπὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατ-
ἦλθον εἰς τὴν Σιλεύκιαν, ἐκεῖθεν
τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν ⁴ Κύπρον.

5. Καὶ γινόμενοι ἐν Σαλαμῖνι,
κατήγγειλλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων
ἔχοντες δὲ καὶ Ἰουδαίους ὑπερήνους.

6. Διαλέγοντες δὲ τῇ ἡσυχίᾳ ἄλλοι
Πάφου, ἰδοὺ τινα μέγας ψευδο-
προφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ^e ὄνομα Βα-
ρσημῶς.

7. Ὃς ἦν εὖ τῷ ἀποστόλῳ Σε-
ρίμῳ Παύλῳ, ἀδελφὸν συνῶν οὗτος
προσκαιρότατος Βαρσαβὰς καὶ
Σάββας, ἐπαύσαντο αὐτοὺς τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ.

8. Ἀποστόλος δὲ κινήσας ἑαύ-
τος ὁ λόγος, (οὗτος γὰρ μετῴ-
κισται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) (πῶς
ἀποκαταστήσει τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῇ
ἐκείνῃ.

9. Σάββας δὲ [ὁ καὶ Σάββας]
ἐκείνῃ ἡ βασιλικῆς ὄνομα, καὶ
ἀποκαταστήσει τὸν ἀνθρώπον.

10. Τότε ὁ πῶς πῶς
ἐκείνῃ καὶ τῇ βασιλικῆς, ἡ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ

ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ
ἐκείνῃ, ἡ βασιλικῆς τῇ

Θεὸς ἡγείρει αὐτὸν ἐκ
 ὕφθι ἐπὶ ἡμέρας πλεί-
 ναιαυτάσιν αὐτῷ ἀπὸ
 κίας εἰς Ἱερουσαλήμ,
 μάρτυρις αὐτοῦ πρὸς

ἡμῖς ὑμῶς εὐαγγελι-
 πρὸς τοὺς πατέρας
 γενομένην, ὅτι αὐτὴν
 πληρώσκει τοῖς τέκνοις
 ἀναστήσας Ἰησοῦν.
 αἱ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ
 ῥοπαταῖ· Υἱὸς μου ἔ-
 ρον γενένηκά σε.

δὲ ἀνίστησιν αὐτὸν ἐκ
 ἰτι μίλλοντα ὑποστρέ-
 ροθῶν, οὕτως εἰρηκιν'
 ὑμῖν τὰ ὅσια ^a Δαβὶδ

καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Οὐ
 γὰρ σου ἰδοὺν διαφθοράν.
 ὃ μὲν γὰρ ἰδία γενεᾷ
 τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ,
 εἰ προστίθῃ πρὸς τοὺς
 τοῦ, καὶ εἴδε διαφθο-

δὲ ὁ Θεὸς ἡγείρει, οὐκ
 ἰάν.

τὸν οὖν ἔστα ὑμῖν, ἄν-
 ῖ, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν
 τῶν καταγγέλλεται·
 ἀπὸ πάντων, ὧν οὐκ
 τῷ νόμῳ Μωσίου δι-
 νούτω πᾶς ὁ πιστεύων

τετε οὖν, μὴ ἐπίλθῃ ἐφ'
 ρημένον ἐν τοῖς προφή-

41 Ἰδοὺτε οἱ καταφρονῆται καὶ
 θαυμάσαστε, καὶ ἀφανίσθητε· οἱ
 ἔργον ἰγὰ ἰργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις ὑμῶν, ἔργον, ὃ οὐ μὴ πιστεύ-
 σῃτε, ἰάν τις ἐκδιγῇται ὑμῖν.

42 Ἐξιώντων δὲ ἐκ τῆς συνκα-
 γωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν
 [τὰ ἔθνη] εἰς τὸ μεταξὺ σάσωσά-
 τον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ βήματα
 ταῦτα.

43 Λυθίστας δὲ τῆς συνκαγωγῆς,
 ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων
 καὶ τῶν σινομένων προσελύτων τῷ
 Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ· οὕτως
 προσκαλούντες αὐτοῖς, ἵπυβοι αὐ-
 τοὺς ἐπιμένει τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἱερχομένῳ σάσωσάτω
 σχίδας πᾶσαι ἡ πόλις συνήχθη ἀ-
 κούσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς
 ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀν-
 τίλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λε-
 γομένοις, ἀντιλόγοντες καὶ βλασ-
 φημοῦντες.

46 Παρήρησασάμενοι δὲ ὁ Παῦ-
 λος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· Ὑμῖν
 ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπιβῆθι δὲ ἀκω-
 θείσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρί-
 νετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ,
 στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.

47 Οὕτω γὰρ ἐντίταλται ἡμῖν
 ὁ Κύριος· ^b Τίθικα σε εἰς Φῶς ἰδ-
 νῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως
 ἰσχύτου τῆς γῆς.

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαι-
 ρον, καὶ ἰδοῦντες τὸν λόγον τοῦ
 Κυρίου· καὶ πιστεύοντες ὅσα ἔστα
 τιταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

^a sc. ἱπικ.

^b sc. λίγων.

49 Διςφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυνον τὰς σφοδαίνας γυναῖκας [καί] τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐρίων αὐτῶν.

51 Οἱ δὲ ἐκτιναζόμενοι τὸν κοριορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρῆς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδ'. xiv.

¹ ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι αὐτοῖς, ὥστε πιστοῦσαι Ἰουδαίων τι καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.

2 Οὐ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρήσειαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, [καί] διδόντι σημεία καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως^a καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.

5 Ὃς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

6 Συνιδόντες κατ' ἐφ' ἑαυτοῖς πόλεις τῆς Λυκαονίας καὶ Δέρβην, καὶ τὴν πύλιν.

7 Καὶ ἐκίψαν εὐαγγελιστὰς.

8 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Δέρβῃ, ὃς ὀνόματι Βασιλὺς ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀγεννητός, ὃς οὐδέποτε τῆκει.

9 Οὗτος ἤκουε τοὺς λαλοῦντας ὅς ἀτενίσας ἰδὼν, ὅτι πίστιν ἔχει τῷ Κυρίῳ.

10 Εἶπε μεγάλη τιμάσθη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ ἤλλετο, καὶ περιεβόησεν αὐτὸν.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες αὐτὸν, ἐπῆραν αὐτὸν ἐπ' ὤμους αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἔβησαν εἰς Δέρβην.

12 Ἐκάλουν τε τὸν Βασιλὺν, Δία τὸν δὲ Παῦλον, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ πρῶτος τοῦ λόγου.

13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως ταύρους καὶ στέμματα πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν ἡβελῇ θύειν.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ Λαοὶ Βαρυβάσας καὶ Παρμενῆς, ἐλάττωσαν τὰ ἱεράτια καὶ πῆδησαν εἰς τὸν ὄχλον.

15 Καὶ λέγοντες ταῦτα ποιεῖτε, καὶ παθεῖς ἵσμεν ὑμεῖν ἄνθρωποι ὑμᾶς ἀπὸ ματαίων^b ἐπιστρέφειν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε

^a sc. διὰ.

^b sc. ἰδιώλων.

5 Ἐξανίστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες· Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμῖς ἐπίστασθε, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκούσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἡμαρτύρησεν αὐτοῖς, δὸς αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

9 Καὶ οὐδὲν διέκρινα μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστι καβαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 Νῦν οὖν τί πιεάζετε τὸν Θεόν, ἐπιθίβειν ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον καὶ νῦν.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων, ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαὸν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ.

15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσι λόγοι τῶν προφητῶν καθὼς γέγραπται·

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστήσει καὶ ἀνοικοδομήσῃ τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ τὴν πεπτακυῖαν, καὶ τὰ κεκαυμένα^a αὐτῆς ἀνοικοδομήσῃ καὶ ἀνορθώσῃ αὐτήν·

17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσῃ κατὰλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν ἔθνη, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἵνα ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα [πάντα].

18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός [ἐστὶν] τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ·

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ^b παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν στρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν·

20 Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῦ ἀπέχσθαι ἀπὸ τῶν κληρονομμάτων τῶν ἐιδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ τοῦ αἵματος.

21 Μνησθῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἡμεῖς κατὰ^c πόλιν τοὺς κατέχοντες αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς τρυφαιῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ἅλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἀνδρας αὐτῶν τίμειναι εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ τὸν Παύλον καὶ Βαρνάβαν· τοὺς δὲ ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν,

^a sc. μίρεα.

^b sc. διῶ.

^c sc. πᾶσαν.

ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς αἰσιν.

Γενοίμεντες διὰ χειρὸς αὐτῶν. Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ὑποτακτικοὶ καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν Κιλικίαν ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἰσχυαρίων.

Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἐκ τῆς Ἀντιόχειας ἐξελθόντες ἐτάραξαν λόγους, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες ὅτι περιτέμνεται ὁ νόμος, οἷς οὐ λαμβάνεται.

Ἐδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοῦ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πνευματικούς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,

Ἀνθρακίῳ παραδιδώκοσι βουλήν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

Ἀποστάλλομεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

Ἐδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπαγγελιών.

Ἀπέχεσθαι ἰδωλοθύτων, καὶ πορνείας, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας, διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὐπρόσωποι.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἤλθον εἰς Ἀντιόχειαν καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐτίδωκαν τὴν ἀλήθειαν.

Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἡ παρακλήσει.

32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεισαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπιστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιόχειᾳ, διδάσκοντες καὶ ἐκκαθαρίζοντες, μετὰ καὶ ἐτίθειν πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας εἰπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὲ ἐπισκεψάμεθα τοὺς ἀδελφούς [ἡμῶν] κατὰ πάσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγέλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἐχοῦσι.

37 Βαρνάβας δὲ ἰσοουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον.

38 Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

39 Ἐγένετο οὖν παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τὸν τε Βαρνάβαν, παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπλεῖν εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιτεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθείς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστήριζον τὰς ἐκκλησίας,

sc. δι᾽.

b sc. ὑμῖν.

c sc. τινὰ.

d sc. τὸν χρόνον.

ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμεῖς ἐκβαλλουσιν· οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμεῖς ἐξαγαγέτωσαν.

38 Ἀιηγγελαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ βυδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι.

39 Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξελεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ'. xvii.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ᾗ ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εἰσθεὶς τοῦ Παύλου εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 Διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃς ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

4 Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐβούλουν τὴν

πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ αἰσῶνι, ἐξήτουν αὐτοὺς ἀγῶν τὸν δῆμον.

6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὶ ῥον τὸν Ἰάσονα καὶ τινας φoὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας· Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην στατάσαντες, οὗτοι καὶ πάρεσιν,

7 Οὓς ὑποδίδεσθαι Ἰαῶν οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν ματῶν Καίσαρος πρέττουσιν· ὡς λίγοντες ἑτέρον εἶναι,

8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας·

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκετήριον τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν ἀπέλυσαν αὐτοὺς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τιμῶν καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν παραγινομένοι, εἰς τὴν συνάγωγαν τῶν Ἰουδαίων ἀπήγαγον.

11 Οὗτοι δὲ ἤσαν ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ, οὔτιν' ἀντο τὸν λόγον μετὰ πάσῃς θυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀπαντῶντες τῷ γραφῶν, εἰ ἔχοντες οὕτως.

12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν τῶν εὐσχημένων, δρῶν οὐκ ὀλίγοι.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι τῷ Βερόια κατηγγέλη ὁ Παῦλος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους·

14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν ὄχλον ἐξαπίστειλαν οἱ ἀδελφοὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν·

ρον δὲ ὁ, τὸ Σίλας καὶ ὁ Τι-
μωθεὺς.

Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦ-
λόν· ἤγαγον αὐτὸν ἰσὺς Ἀθηναί-
ων· ἀκούσας ἰστολῆν πρὸς τὸν Σί-
λα καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα
πρὸς αὐτὸν, ἐξήσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκ-
ένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου,
ζύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν
θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν
ὄλιν.

Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ
ᾠγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς
ἑλλήνι, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ
ἡμέραν πρὸς τοὺς παρα-
κούοντας.

Τινὲς δὲ τῶν Ἑπικουρείων
καὶ Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέ-
ον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον·
Ὁ Σίλας ὁ σπερμαλόγος οὗτος
; Οἱ δὲ· Ξῖνον δαιμονίων
καταγγελεύς εἶναι· ὅτι τὸν
καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς
εὐλίζετο.

Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ
ρεῖον πάγον ἤγαγον, λέγοντες·
μεῖβα γινῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη
σοῦ λαλουμένη διδασχῇ;

Ξυνίζοντα γὰρ τινα εἰσφέρεις
ἀκούς ἡμῶν· βουλούμεθα οὖν
εἰ, τί ἂν θελοὶ ταῦτα εἶναι;

Ἀθηναῖοι δὲ πάντες, καὶ οἱ
κουῦντες ξῖνοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον
ρου, ἢ λέγειν τί καὶ ἀκούειν
τερον.

Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέ-
τῳ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄν-
Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς
αἰμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

^a sc. ὄντα.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀνα-
θεωρῶν τὰ τεύχεματα ὑμῶν, εὗρον
καὶ βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπιτελέεσθαι
Ἀγνώστῳ Θεῷ· Ὅν οὖν ἀγνοοῦν-
τες εὐσεβοῦσι, τοῦτο ἐγὼ καταγ-
γέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσ-
μον καὶ πάντα τὰ ^a ἐν αὐτῷ, οὗ-
τος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρ-
χων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατ-
οικεῖ·

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώ-
πων θεραπεύεται, προσδοκίμους τι-
νος, αὐτὸς διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ
πνοὴν καὶ τὰ πάντα·

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς αἵμα-
τος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν
ἐπὶ πᾶν τὰ πρόσωποι τῆς γῆς, ὁ-
ρίσας προτεταγμένους καιροὺς, καὶ
τὰς ὁραθεσίας τῆς κατοικίας αὐ-
τῶν·

27 Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε
ψηλαφῆσι αὐτὸν καὶ εὗροιν· καὶ
τοὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἑκάσ-
του ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ
κινούμεθα, καὶ ἵσμεν· ὡς καὶ τινες
τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρηκασί·
Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἵσμεν.

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ
Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρε-
στῶ ἢ ἀεργέτῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι
τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου,
τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.

30 Τοὺς μὲν οὖν χρεόνους τῆς
ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, ταῦν
παραγγέλλει ταῖς ἀνθρώποις πᾶσι
πανταχοῦ μετανοεῖν·

31 Διότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ
μέλλει κρίνειν τὴν ^b οἰκουμένην ἐν
^b sc. γῇ.

δικαιοσύνη, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὄρισι, πί-
στιν παρεσχών πᾶσιν, ἀναστήσας
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν
νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλύεαζον, οἱ δὲ εἴ-
πον Ἐκουσίμειά σου πάλιν περὶ
τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλ-
θεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινες δὲ ἄνδρες, κολληθέντες
αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διο-
νύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ
ὀνόματι Δάμειρις, καὶ ἑτεροὶ σὺν
αὐτοῖς.

Κεφ. ιθ'. xviii.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χάρισις εἰς
Παῦλον ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἦλθεν εἰς
Κόρινθον.

2 Καὶ εὐρὺν τινα Ἰουδαῖον ὀνό-
ματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,
προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς
Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖ-
κα αὐτοῦ, (διὰ τὸ διατεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς
Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης,) προσ-
ἦλθεν αὐτοῖς.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχον εἶναι,
ἔμεινε παρ' αὐτοῖς, καὶ ἐργάζετο·
ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.

4 Διελόγιστο δὲ ἐν τῇ συναγω-
γῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπιθεὶς τε
Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μα-
κεδονίας ὁ, τε Σιλῆας καὶ ὁ Τιμό-
θεος, συνέχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦ-
λος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰου-
δαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀρτιστασκορμένοι δὲ αὐτῶν καὶ

βλασφημοῦντων, ἐκταναζήματα ἡ-
μιᾶτια, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ἔ-
μα^a ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν
καθαρὸς ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ^b πνεύματος
ἐθεὶ παρεύσεμαι.

7 Καὶ μεταθεὶς ἐκίθη, ἦλθ
εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούτιν
εὐδοκίμου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία
συνακοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγ-
γος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ ὦν καὶ
τῶ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶ
Κορινθίαν ἀκούοντες ἐπίστειναι
ἔκασπτιζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ἡ-
μιᾶτος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ·
Φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ
σέση.

10 Διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ
καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι, τῷ
καῶσαί σε· διότι λαὸς ἐστὶ μετὰ
σοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ τε ἐναντὶ τοῦ
μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐταῖς τῶ
λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίανος δὲ ἀνυπακού-
σας τῆς Ἀχαΐας, κατεπίστησεν
μοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα.

13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν
νόμον οὗτος ἀναπέθει τοὺς ἀνέ-
κτους εὐδοκίαν τὸν Θεόν.

14 Μίλλοντος δὲ τοῦ Παύ-
λου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γα-
λλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ
σοὶ ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥεπιδιου-
ρηγὴν, ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ νό-
μον ἡμετέρου ὑμῶν.

15 Εἰ δὲ ζήτησός ἐστι περὶ

^a sc. ἔσται.

^b sc. χρέου.

αὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ
μας, ὥστε αὐταὶ κριτῆς
αὐτῶν οὐ βουλομαι εἶναι.

Καὶ ἀπέλασεν αὐτοὺς ἀπὸ
ματος.

Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ
ἐς Σαθέην τὸν ἀρχιεπίσκο-
πον ἔτυπτον ἑμπροσθεν τοῦ βή-
ματος καὶ οὐδὲν τούτων τῇ Γαλ-
μαίει.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμύ-
ηρας ἱκανός, τοῖς ἀδελφοῖς
ξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συ-
αί οὖν αὐτῷ Πρίσκιλλος καὶ
κς, κείραμενος τὴν κεφαλὴν
χρηαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

Κατήντησε δὲ εἰς Ἐφεσον,
οὗς κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς
λθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, δι-
τοῖς Ἰουδαίοις.

Ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ
κ χρόνον μέναι παρ' αὐτοῖς,
ἐνευσεν·

Ἄλλ' ἀπειτάξατο αὐτοῖς,
Δεῖ με πάντας τὴν ἱερτὴν
χαμένην ποιῆσαι εἰς Ἱερουσό-
πάλιν δὲ ἀνακάμψαι πρὸς
τοῦ Θεοῦ Ἠλιότος. Καὶ
ἀπὸ τῆς Ἐφesoῦ.

Καὶ κατελθὼν εἰς Καισά-
ἐναδόας, καὶ ἀσπασάμενος τὴν
ῖαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

Καὶ ποιήσας χρόνον τινα,
διερχόμενος καθέξης τὴν
τικὴν χάραν καὶ Φρυγίαν,
ρίζων πάντας τοὺς μαθηταίς.

Ἰουδαῖος δὲ τις, Ἀπολλῶς
γι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,
λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφε-
ματος ὡς ἐν ταῖς γραφαῖς.

Ἦν οὖν ὁ ἀπὸ τῆς Ἰερουσολῶν.

25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν
ὁδὸν τοῦ Κυρίου καὶ ζῶν τῷ πνεύ-
ματι, ἔλαλει καὶ ἰδιδασκεῖν ἀκρι-
βῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστά-
μενος μένον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

26 Οὗτος τε ἤρξατο παρρησιάζε-
σθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκού-
σαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσ-
κιλλος, προσελάβοτο αὐτὸν, καὶ
ἀκριβοτέρον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
Θεοῦ ὁδόν.

27 Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰς τὴν Ἀρχαίαν, πρεσβερά-
μενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μα-
θηταῖς ἀποδείξασθαι αὐτόν· ὃς πα-
ραγενομένης, συνέδρατο πολὺ τοῖς
πιστοποιήσιν διὰ τῆς χάριτος.

28 Εὐτόπως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις
διακατηλέγχεται δημοσίᾳ, ἐπιδεικ-
νύς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ΙΘ'. XIX.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολ-
λῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλος διελ-
θὼντα τὰ ἀνατορικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς
Ἐφεσον καὶ εὐρύν τινες μαθητάς,

2 Εἶπε πρὸς αὐτούς· Εἰ Πνεῦ-
μα ἅγιον ἔλαβετε πιστεύσαντες·
Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἄλλ' οὐ-
δέ, εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐστίν, ἡκού-
σαμεν·

3 Εἶπέ τι πρὸς αὐτούς· Εἰς
τί οὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον·
Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης μὲν
ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ
λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ'
αὐτοῦ ἵνα πιστεύσωσι, τοῦ ἔστιν,
εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

Ὁ δὲ λαὸς ἤκουσεν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἑξαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

6 Καὶ ἐπιθίντες αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας, ἤλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ προσφώνουν.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡςτὶ δικάδου.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ ῥῆμας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθού, κακολογούντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο· ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου [Ἰησοῦ], Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου·

12 Ὡστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ ποηρὰ ἐκπορεύεσθαι [ἀπ' αὐτῶν].

13 Ἐπιχείρησαν δὲ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξουκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ ποηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ Σκιυᾶ

Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπιποιούντες.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ τὸ ποηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα δὲ τίνες ἐστέ·

16 Καὶ ἐφαλλόμενος τοὺς ὁ ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ἦν τὸ ποηρὸν, καὶ κατακυτῶν, ἰσχυσε κατ' αὐτῶν, τοὺς καὶ τετραυματισμένους γαῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἑβραίῃ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ.

18 Πολλοί τε τῶν κόνων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις τῶν.

19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν τε πράξεων, συνένεγκαν τοὺς, κατέκαιον ἐνώπιον καὶ συνεψήφισαν τὰς πράξεις, καὶ εὔρον ἀργυρίου πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ἤρξαντο καὶ

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθητο ὁ Παῦλος ἐν ταῖς διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καίαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσάλημ· Ὅτι μετὰ τὸ γὰρ ἐκεῖ, δι' αὐτοῦ καὶ Ῥώμης

22 Ἀποστείλας δὲ ἐκιδονίαν δύο τῶν διακόνων, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον ἐπέστειλε χρόνον εἰς τὴν Ἱερουσάλημ

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ

ον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
αὐτόν.

Δημήτριος γάρ τις δύναμις,
κόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυ-
ρετίμιδος, παρείχτο τοῖς
μας ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην.

Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς
ἐκ τῶν τοιαύτων ἐργάτας, εἶπεν·
ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύ-
της ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν

Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε
τόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχε-
στὴς τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος
εἰσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχ-
λον· ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ
γινόμενοι.

Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυ-
νῶν τὸ μέρος εἰς ἀπειλεγμὸν
ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης
ἐρίμιδος ἔρδον εἰς οὐδὲν λο-
εῖ, μέλλειν τε καὶ καθαι-
ρῆναι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς,
ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέ-

Ακούσαντες δὲ ^α, καὶ γινώ-
σκοντες θυμοῦ, ἔκραζον, λέ-
γοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμὶς Ἐφε-

Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη
εως ὥρμησάν τε ὁμοθυμα-
νὸν θάλασσαν, συναρπάσαντες
καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας,
καὶ τοῦ Παύλου.

Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου
εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶπεν αὐ-
τοῖς·

Γινέσθαι δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν
ἐν τῷ φίλοι, πρέσβευοντες ^β

πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι
ἐαυτὸν εἰς τὸ θάλασσαν.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι
ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκε-
χυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν,
τίνας ἕνεκεν συνεληλύθεισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβί-
βασαν Ἀλέξανδρον, προβαλλόντων
αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέ-
ξανδρος καταστύψας τὴν χίμρα, ἤ-
θελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 Ἐπιγινόντων δὲ, ὅτι Ἰου-
δαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ
πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κρᾶζον-
των· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμὶς Ἐφε-
σίαν.

35 Καταστύψας δὲ ὁ γραμ-
ματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν· Ἄνδρες
Ἐφῆσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος,
ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίαν πό-
λιν νεώκερον οὖσαν τῆς μεγάλης
[Ἰωνίης] Ἀρτεμίδος, καὶ τοῦ ἁγίου
Διοσκουρίτου;

36 Ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τού-
των, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατισταλμέ-
νους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπι-
πτεῖς πράττειν.

37 Ὑπαγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας
τούτους, οὗτε ἱεροσούλους, οὗτε
βλασφημοῦντας τὴν θεῶν ὑμῶν.

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῆται πρὸς τινα
λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι ἄγονται,
καὶ ἀνθυπατοὶ εἰσὶν· ἐγκαλεῖται τῶν
ἀλλήλοις·

39 Εἰ δὲ τι περὶ ἐτέρων ἐπι-
ζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννομῇ ἐκκλησίᾳ ἐπι-
λυθῆσεται.

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἔγ-

^α sc. ταῦτα.

^β sc. ἀγγέλλουσιν.

^γ sc. ἀγάματος.

35 ^a Πάντα ὑπείδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μετριοφρονεῖν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδοῖναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θῆκε τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύχато.

37 Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιτισόντες ἐπὶ τὸν τραχήλου τοῦ Παύλου, κατεφίλουσιν αὐτόν·

38 Ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προΐεμποι δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Κεφ. κα'. xxi.

^c Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς, ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν ^b Κῶν, τῇ δὲ ^c ἐξῆς εἰς τὴν ^b Ρόδον, καὶ κειῖθεν εἰς Πάταρον·

2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 Ἀναφανέντες δὲ τὴν ^b Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐάνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατηχθῆμεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτίζομενον τὸν γόμον.

4 Καὶ ἀνιερόντες τοὺς μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· ὅτινις τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνέματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ.

5 Ὅτι δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαερίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπο-

ρεύμεθα, προπεμπόμεναι σὺν γυναίξιν καὶ τέξιν τῆς πόλεως· καὶ θήναι ἐπὶ τὸν αἰγιάλιον, μεθὰ.

6 Καὶ ἀσπασάμενοι ἐπέσθμεν εἰς τὸ πλοῖον· ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλεονέκτην ἀπὸ Τύρου καὶ εἰς Πτολεμαῖδα· καὶ αὖτοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμίξαν μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 Τῇ δὲ ^c ἑπαύριον [οἱ περὶ τὸν Παῦλον], Καيسάρειαν· καὶ εἰσελθὼν οἶκον Φιλίππου τοῦ ἐκ[ου] [τοῦ] ὄντος ἐκ τῶν ἐπιμειν παρ' αὐτῶν.

9 Τούτων δὲ ἦσαν παρῆνοι τέσσαρες προφ-

10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμεῖς πλείους, κατήλθε τὸ Ἰουδαῖας προφήτης, δι- γαβος.

11 Καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς τὴν ζώνην τοῦ Παύλου· καὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας ποδᾶς, εἶπε· Τὰδε λέγωμα τὸ ἄγιον· Τὸν ἀνδρὸς ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δ' Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι ἐραδύσουσιν εἰς χεῖρας ἐ-

12 Ὡς δὲ ἤκουσαμεν παρεκαλῶμεν ἡμεῖς τε ἰσότοιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν Ἱερουσαλὴμ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Π- ποιῆτε, κλαίοντες καὶ

^a sc. κατὰ.

^b sc. νῆσον.

^c sc. ἡμέραν.

υ τὴν καρδίαν· ἐγὼ γὰρ
δεδῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀπο-
'Ιερουσαλὴμ ἐτοιμῶς ἔχω
ἰ ὀνόματος τοῦ Κυρίου

ἢ πιθομένου δι' αὐτοῦ, ἡ-
εν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα
ου γνίσθω.

ἐπὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύ-
κευασάμενοι ἀντιταίνομεν
αὐλήμ.

ἡλθον δὲ καὶ ^a τῶν μα-
ὲ Καισαρείας σὺν ἡμῖν,
ταρ ^b ἔξεισθῶμεν, Μνά-
Κυπρίω, ἀρχαίω μα-

νομῶν δι' ἡμῶν εἰς 'Ιε-
-, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς
ἰ.

ἰ δὲ ἐπιούσῃ ^b εἰσῆμι ὁ
σὺν ἡμῖν πρὸς 'Ιάκωβον·
παρεγένοντο οἱ πρεσβύ-

εἰ ἀσπασάμενος αὐτοὺς,
καθ' ἃν ἑκαστον, ὧν ἐποί-
ως ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς
αὐτοῦ.

ἰ δὲ ἀκούσαντες, ἐδέξαζον
ιν· εἶπον τι αὐτῶ· Θιω-
λφί, πόσαι μυριάδες ἐ-
ων τῶν πεπιστευκότων·
τες ζηλωταὶ τοῦ νόμου
τι.

πηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ,
ρασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
ς, κατὰ τὰ ἔθνη πάντας
·, λόγων, μὴ περιτέμνειν
ἐ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθνεσι
ἱν.

22 Τί οὖν ἴστι; πάντως δι'
πλήθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ,
ὅτι ἐλήλυθας.

23 Τοῦτο οὖν ποίησον, ὅ σοι
λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τίσ-
σαρες, εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν.

24 Τοῦτους παραλαβὼν, ἀγ-
νίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον
ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρῇσονται τὴν κε-
φαλὴν· καὶ γινῶσι πάντες, ὅτι ὧν
κατήχηνται περὶ σοῦ, οὐδὲν ἴστιν,
ἀλλὰ στοιχείεις καὶ αὐτὸς τὸν νό-
μον φυλάσσω.

25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων
ἐθῶν ἡμῖς ἐπιστεύλαμεν, κρίναν-
τες μηδὲν τοιούτων τηρεῖν αὐτοὺς,
εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ, τι
εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ
πνικτὸν, καὶ πορνείαν.

26 Τότε ὁ Παῦλος, παραλα-
βὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέ-
ρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆμι εἰς
τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλή-
ρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ,
ἕως ^c οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἑκα-
στου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἤμελλον αἱ ἐπτά
ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
'Ἀσίας Ἰουδαῖοι, διασάμειοι αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχισαν πάντα τὸν ὄχ-
λον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ'
αὐτόν·

28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσρα-
ηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄν-
θρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ
νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάν-
τας πανταχοῦ διδάσκων· ἐτι τι καὶ
'Ελληνικῶς εἰσάγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ
κεκοίνακε τὸν ἅγιον τόπον τούτου.

sc. τιλς.

b sc. ἡμέρα.

c sc. τοῦ χρόνου.

29 Ἦσαν γὰρ προεωραμένοις Τροφίμων τὸν Ἐφείσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν ἐισηγάγεν ὁ Παῦλος.

30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἰγνέτο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἶπαν αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτιῖναι, ἀνίστη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἰερουσαλήμ.

32 Ὃς ἔξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμιν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπιλάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει διὰ τῶν ποταμῶν, τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἔστι πεποιηκός.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἱσθῶν ἐν τῷ ὄχλῳ, μὴ δυνάμενος δὲ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγισθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 Ὅτι δὲ ἰγνέτο ἐπὶ τοὺς ἀναστάμους, συνίστη βασιτάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κρέζον· ἄλγε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ ἢ γινώσκεις;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἰς τὸν λαόν, ὁ πρὸ τούτων τῶν ναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν ἔφημεν τοὺς τετρακισχίλους τῶν σικαρίων;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαεὶς, τῆς Κιλικίας οὗ πόλεως πολίτης· διόμα ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ Παύλου ἰσθῶς ἐπὶ τῶν ἀκατίσεισι τῇ χειρὶ τῶ λαοῦ, δὲ σιγῆς γενομένης, πρὸς τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, λέγει·

Κεφ. κβ'. xiii.

ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοί καὶ ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ἀπολογία.

2 Ἀκούσαντες δὲ, ὅτι Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσηγορεύετο, μᾶλλον παρέρχοντο καὶ φησιν·

3 Ἐγὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ γεννηθεὶς ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀναστειθραμενός ἐστι καὶ ταύτῃ, παρὰ τοὺς πρὸς μαθητὰς, πεπαιδευμένος ἐστίν ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ τῆς ὑπάρχοντος τοῦ Θεοῦ πάντες ὑμεῖς ἔστε σήμερον.

4 Ὃς ταύτην τὴν εἰρήνην ἔχρησεν θανάτου, δεσμεύων ραβδούς εἰς φυλακὰς καὶ γυναῖκας·

5 Ὡς καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς εἶ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρὸς

^a sc. λαλῶν.

^b sc. χάριν.

ὧν καὶ ἐπιστολάς δεξάμενος τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν παρευρομένην, ἤξων καὶ τοὺς ὄντας, διδεδωμένους εἰς Ἱερουσαλὴν, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

Ἐγένετο δὲ μοι περιουρομένην γιγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ ἡμέραν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταστρέψαι φῶς ἰκανὸν πέ-
ε.

Ἐπιούν τι εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ φανῆς λεγούσης μοι Σαούλ, τί με διώκεις;

Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἰ, εἰς; Εἰπέ τι πρὸς με· Ἐγὼ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ
μας.

Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν ἐθαύσαντο, καὶ ἔμβοοι ἐγένε-
την δὲ φανῆν οὐκ ἤκουσαν λαλοῦντός μοι.

Εἶπον δὲ· Τί ποιήσω, Κύριε;
Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς με·
τάς πορεύου εἰς Δαμασκόν· ἔ-
σοι λαληθήσεται περὶ πάν-
ων τίτακταί σοι ποιῆσαι.

Ὡς δὲ οὐκ ἐνόλεπον ἀπὸ δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χει-
νούμενοι ὑπὸ τῶν συνόντων ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

Ἀναΐας δὲ τις, ἀνὴρ εὖ-
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρού-
ν· ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούν-
Ιουδαίων,

Ἐλθὼν πρὸς με, καὶ ἐπι-
εἶπέ μοι· Σαούλ ἀδελφε, ἀνά-
λιν. Καὶ γὰρ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνί-
λα εἰς αὐτόν.

Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν
ἔργων ἡμῶν προεχειρίσατό σε
καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν

τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνῆν ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ·

15 Ὅτι ἴση μάρτυς αὐτῷ πρὸς
πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἰσάκκας καὶ
ἤκουσας.

16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀνα-
στάς βάπτισαι, καὶ ἀπολούσαι τὰς
ἀμαρτίας σου, ἐπικαλίσάμενος τὸ
ὄνομα τοῦ Κυρίου.

17 Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέ-
ψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσ-
ευχομένου μου ἐν τῇ ἱερᾷ, γενί-
σθαι με ἐν ἐκστάσει,

18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά
μοι· Σπύσων, καὶ ἔξιλθε ἐν τάχει
ἐξ Ἱερουσαλὴμ· διότι οὐ παραδέ-
ξονται σου τὴν μαρτυρίαν περὶ
ἐμοῦ.

19 Καὶ γὰρ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ
ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακί-
ζων καὶ διέων κατὰ τὰς συναγω-
γάς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σε.

20 Καὶ ὅτι ἐξεχύτο τὸ αἷμα
Στεφάνου τοῦ μαρτυρός σου, καὶ
αὐτὸς ἤμην ἑφιστάς, καὶ συνευδα-
κῶν [τῇ ἀναιρίσει αὐτοῦ], καὶ φυ-
λάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούν-
των αὐτόν·

21 Καὶ εἶπε πρὸς με· Πορεύου·
ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο-
στελῶ σε.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τού-
του τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· Λίγα ἀπὸ
τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθ-
ῆκαν αὐτὸν ζῆν.

23 Κραυγάζονταν δὲ αὐτῶν,
καὶ ῥίπτουνται τὰ ἱμάτια, καὶ
κοινοῦν βαλλόντων εἰς τὸν αἶρα,

24 Ἐκέλευσε αὐτὸν ὁ χιλιάρ-
χος ἀγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν,

εἰπὼν μάλιστα ἀντάξασθαι αὐτὸν ἵνα ἐπιγῇ, δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπιφάνους αὐτῷ.

25 Ὡς δὲ προέτινεν αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἱστάτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔστιν ὑμῖν μαστίζειν;

26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων· [Ὅρα,] τί μέλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.

27 Προσπελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος, εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, [εἰ] σὺ Ῥωμαῖός εἱ; Ὁ δὲ ἔφη· Ναί.

28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν κατήν ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ γενήνημαι.

29 Εὐθὺς οὖν ἀπίστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀντάξειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγινούς· ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν διδικάζειν.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεύεται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν [ἀπὸ τῶν δεσμῶν], καὶ ἐκέλευεν ἐλθεῖν τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλοι τὸ συνέδριον [αὐτῶν] καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

Κεφ. κγ'. κχιιι.

ΑΤΕΝΙΣΑΣ δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθὴ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς Ἀνανίας

ἐπίταξε τοῖς παρεστώσι τύπτειν αὐτοῦ τὸ στῆθος.

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς εἶπεν· Τύπτειν σι μέλλεις ἐτοίχῃ κεκοιταμένῳ καὶ σὺ καὶ γὰρ με κατὰ τὸν νόμον, καὶ νομῶν κελεύεις με τύπτειν;

4 Οἱ δὲ παρεστώτες ὑπὸ Ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λαοῦ,

5 Ἐφη τε ὁ Παῦλος ὁ δυν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶ Ἀρχηγράπται γὰρ· Ἀρχιερατοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 Γινούς δὲ ὁ Παῦλος, ὅτι ἐν μέρει ἐστὶ Σαδδουκαίων, ἑτέροι Φαρισαίων, ἔκραξεν συνδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐρησιαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου ἐλπίδος καὶ ἀναστάσιος ἐγὼ κρείνομαι.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσας ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων τῶν Σαδδουκαίων· καὶ ἔσχιτο πλῆθος.

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ ἔλεγον, ὅτι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἔλεγον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη καὶ ἀναστάντες οἱ Γραμματεῖς μέρους τῶν Φαρισαίων διμάχῃ λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εἶρη ἐν τῷ ἄνθρωπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πᾶσι ἐλάλησεν αὐτῷ, ἡ ἀγγέλος, θεομαχῶμεν.]

10 Πολλῆς δὲ γενόμενης ἰσχύος, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος διαπαρθῇ ὁ Παῦλος ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ ἀνέστη αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ ὄχλου καὶ εἰς τὴν παρεμβολήν.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπι-
αυτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρε·
Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτυ-
ρεῖς ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ,
οὕτως καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυ-

ρεῖς. Γενόμενης δὲ ἡμέρας, ποιή-
σιντες τῶν Ἰουδαίων συστρε-
φέντων ἐκείνους, λέγον-
τες· Φαγεῖν μὴτε πιεῖν, ἕως
ποκτινῶσι τὸν Παῦλον.

Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαρά-
κοντα αὐτὴν τὴν συναγωγὴν
ἐκείνην.

Οἵτινες, προσελθόντες τοῖς
ἐκείνους καὶ τοῖς Πρεσβυτέρους,
ἀνέθεματι ἀνέθεμακτίσαμεν
αὐτόν, μὴδεν γινώσκοντες, ἕως
ποκτινῶμεν τὸν Παῦλον.

Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσασθε
τὸν ἀνδρα, ὅτι ἐκείνους, ὅ-
σοι αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς
ἡμᾶς, ὡς μέλλοντας διακινῶσκειν
ἡμᾶς περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς
οὐ τοῦ ἐγγίγναι αὐτόν, ἐτοι-
μαστοίμεν τοῦ ἀνελπεῖν αὐτόν.

Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ-
φῆς Κλαύδιου τὴν ἐνδεῶν, παραγα-
γὼν καὶ ἐισελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βλήν, ἐπὶ Παύλῳ.

Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦ-
λος τὰς ἐκατοντάρχους, εἶπε·
ἄνθρωποι τοῦτον ἀπάγαγετε πρὸς
ἡμᾶς, ἵνα γὰρ τί ἀπαγα-
γὼν αὐτόν.

Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐ-
τὸν, ὡς καὶ τὸν χιλιάρχον,
ἔθηκεν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλ-
λοντα ἀναιρεῖσθαι με, ἠρώτησε τοῦ-

τον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σὲ,
ἵνα ἴδῃς τὴν ἀλήθειαν.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χει-
ρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀνα-
χωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐκινδύνετο· Τί
ἐστίν, ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι;

20 Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι
συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σὲ, ὅπως
αὐρίον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς
τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντός τι ἀκρι-
βέστερον πυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς·
ἐνδερεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄν-
δρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες
ἀνέθεμακτίσαν ἐκείνους, μὴτε φαγεῖν
μὴτε πιεῖν, ἕως ὅτου ἀνέλθωσιν αὐ-
τόν· καὶ νῦν ἐτοιμαί εἰσι, προσθα-
χόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέ-
λυσεν τὸν νεανίαν, παραγγείλας
μὴδὲν ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐν-
φάνισας πρὸς με.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν ἐκατοντάρχων, εἶπεν·
Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσί-
ους, ὅπως παρευθῶσιν ἕως Καισα-
ρείας, καὶ ἑκατὶς ἑξομομήκοντα, καὶ
διεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρί-
της ὥρας τῆς νυκτός·

24 Κτήνη τε παραστέλλαι, ἵνα
ἐπιδοῦσάντες τὸν Παῦλον διασω-
σῶσι πρὸς Φίλικα τὸν ἡγεμόνα·

25 Γράψας ἐπιστολὴν περιέ-
χουσαν τὸν τύπον τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρη-
τίστῳ ἡγεμόνι Φίλικι χαίρειν^β.

27 Ὁ τοῦτον ἀνδρα, συλληφ-
θέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλ-
λοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπι-

^α sc. τοῦ χριστεύου.

^β sc. ἑκείνους.

^γ sc. κατὰ.

στάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξι-
λόμην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός
ἐστι.

28 Βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰ-
τίαν, δι' ἣν ἐνικάλουι αὐτῷ, κατή-
γαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.

29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενοι περὶ
ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μη-
δὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δισμῶν ἔγ-
κλημα ἔχοντα.

30 Μηνυθείσης δὲ μοι ἐπιβου-
λῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσθαι
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἑαυτῆς ἐπιμ-
ψα πρὸς σε, παραγγέλλας καὶ τοῖς
κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν
ἐπὶ σοῦ. Ἐββῶσο.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κα-
τὰ τὸ διατεταγμένοι αὐτοῖς, ἀνα-
λαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ
τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἑάσαντες
τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ,
ὑπὸστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

33 Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν
Καيسάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπι-
στολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρίστησαν καὶ
τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνούς δὲ [ὁ ἡγεμὼν],
καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας
ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι^α ἀπὸ Κι-
λικίας.

35 Διακούσομαι σου, ἔφη, ὅ-
ταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παρα-
γίνωνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν
τῇ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσ-
σισθαι.

Κεφ. κδ'. xxiv.

ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη
ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν

Πρεσβυτέρων, καὶ ῥήτορα
λεου τινός, οἵτινες ἐνεφάνη
ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ
κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος,

3 Πολλῆς εἰρήνης τυ-
διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμά-
μένων τῷ ἔθνει τούτῳ δι-
προνοίας, πάντα τε καὶ
ἀποδιχόμεθα, κρεάτιστε
τὰ πάσης εὐχαριστίας.

4 Ἴνα δὲ μετὰ ἐπὶ πλε-
κόπῳ, παρακαλῶ ἀκού-
μῶν συντόμας τῇ σὴ ἐπι-

5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄ-
τον λοιμὸν, καὶ κινεῖται
πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς
οἰκουμένῃν, πρωτοστά-
τῶν Ναζωραίων αἰρέσις,

6 Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπι-
βηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκράτησε
κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον
μεν κρίνειν.

7 Παρελθὼν δὲ Λυσί-
λμαχος, μετὰ πολλῆς βί-
χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε.

8 Κελεύσας τοὺς κα-
αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σὴ
δυήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας
τῶν τούτων ἐπιγινώσκων,
κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 Συνέθεντο δὲ καὶ οἱ
φάσκοντες ταῦτα οὕτως.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Πα-
σαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμῶ-
Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ἄντα
τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμε-
μότερον τὰ περὶ ἑμαυ-
τοῦ λογοῦμαι.

^a sc. ἔστι.

^b sc. ἱαυτοῦς.

^c sc. γῆν.

ιναμένου σου γινῶναι, ὅτι
οὓς εἰσὶ μοι ἡμέραι [ἡ]
ἀφ' ἧς ἀνέστην προσκυνη-

ἱερουσαλήμ.

καὶ οὔτε ἐν τῷ ἐργῷ εὐρόν
τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπι-
ποιῶντα ἄχλου, οὔτε ἐν
παγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν

ὅτε παραστῆσαι δύνανται,
νῦν κατηγοροῦσί μου.

ἡμολογῶ δὲ τοῦτο σοι, ὅτι
νῦν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν,
στρεῖνω τῷ πατρίᾳ Θιᾷ,
πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νό-
μον ἐν τοῖς προφήταις, γι-
νοίς.

Ἐλπὶδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν,
αὐτοὶ οὗτοι προσδίδονται,
ὡς μέλλειν ἔσθαι νεκρῶν,
τε καὶ ἀδίκων.

Ἐν τούτῳ δὲ αὐτοὺς ἀσπῶ,
ὡς συνιδήσιν ἔχειν πρὸς
καὶ τοὺς ἀνθρώπους δια-

λὶ ἐτῶν δὲ πλείονων παρ-
έλεημοσύνας ποιήσων εἰς
μου, καὶ προσφορὰς.

Ἐν οἷς εὐρόν με ἡγνισμένον
ῶν, οὐ μετὰ ἄχλου, οὐδὲ
ἐργῶν, τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀ-
ντιοχείας.

ὡς εἶδει ἐπὶ σοῦ παρῆναι,
τηγορεῖν, εἰ τι ἔχουσιν πρὸς

Ἡ αὐτοὶ οὗτοι ἐπάτασαν,
εὐρον ἐν ἡμοῖς ἀδίκημα,
μου ἐπὶ τοῦ συνδρίου,

Ἡ περὶ μιᾶς ταύτης φω-

νῆς, ἧς ἔκραξα ἑστῶς ἐν αὐτοῖς·
Ὅτι περὶ ἀναστασίας νεκρῶν ἐγὼ
κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆ-
λιξ ἀνεδέχετο αὐτοὺς, ἀκριβοῦσι-
ρον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς οδοῦ, εἰπών·
Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος κατα-
βῇ, διαγινώσκειμαι τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 Διαταξάμενός τι τῷ ἐκα-
τοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον,
ἔχειν τι ἄνισιν, καὶ μηδένα κω-
λύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετιῶν, ἢ
προσέρχεσθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς πα-
ραγενόμενος ὁ Φῆλιξ εὖν Δρου-
σίλλῃ τῇ γυναικὶ [αὐτοῦ], εὐση
Ἰουδαίας, μετεπέμψατο τὸν Παῦ-
λον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς
Χριστὸν πίστεως.

25 Διαλεγόμενον δὲ αὐτοῦ πε-
ρὶ δικαιοσύνης καὶ ἡμετερώσεως, καὶ
τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος [ἐ-
στῆσθαι], ἡμετέρος γινόμενος ὁ Φῆ-
λιξ ἀπεκρίθη·^α Τὸ νῦν ἔχειν πο-
ρεῖον· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετα-
καλίσομαι σε·

26 Ἄμα [δὲ] καὶ ἐλπίζων,
ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ
τοῦ Παύλου, [ὅπως λύσῃ αὐτόν·]
διὰ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μετα-
πέμψομενος, ὁμίλει αὐτῷ.

27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλα-
βε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆ-
στον· θύλων τε χάριτας καταβί-
σθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέ-
λιπε τὸν Παῦλον δεδιδμένον.

Κεφ. κβ. xxv.

ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἱπαρ-

^α sc. κατὰ τὸ πρᾶγμα

χίρα, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.

2 Ἐμφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,

3 Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ· ἐνδεραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἐαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ^α ἐν ὑμῖν, Φησί, συγκατασάκντες, εἴ τι ἰσθὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορεῖταισαν αὐτοῦ.

6 Διατρέψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δίκαια, καταβὰς εἰς Καισαρείαν, τῇ^β ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιεστάτησαν οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων καταβόηκοτες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βεβία αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ὃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι.

8 Ἀπολογουμένου αὐτοῦ· Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς Καίσαρα τι ἤμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις δέλων χάριν καταβῆσθαι, ἀπεκρίβεις τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις, εἰς Ἱερουσόλυμα ἀναβὰς, ἐκῆ περὶ τούτην κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ

τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὶν οὐ μὲ δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδοὶ δὲν ἡδίκησα, ὥς καὶ σὺ ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, θανάτου πίπραχά τι, ἐγὼ τοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ ἴστιν, ὧν οὗτοι κατηγοροῦνταί με δύναται αὐτοῖς ῥῆθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος, ἐστὼς μετὰ τοῦ συμβουλίου κρείθῃ Καίσαρα ἐπικύκλωσεν· Καίσαρα πορεύσθω.

13 Ἡμερῶν δὲ διατήτων, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς Βιρηνίκα κατήντησεν εἰς Ῥωμαίαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φίλιππον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμερῶν ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῇ ἀνέβητο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον· Ἀνὴρ τις ἐστὶ καταλυσὸς ὑπὸ Φίλικος δισμίου.

15 Περὶ οὗ, γενομένου Ἱερουσολύμα, ἐνεφάνισαν χιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατὰ δίκην.

16 Πρὸς οὗς ἀπεκρίθη ἴστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαλεπὸν ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ δίκην ἔχει τοὺς κατηγοροῦντας ἀπολογίας λαβεῖν περὶ κρίματος.

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν, ἀναβόλῃν μεθεμίαν πένθηνος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν

^α sc. ἰσθ.

^β sc. ἡμέρας.

Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατή-
νδεσθαι αἰτίαν ἐπέφερον, ὡς
ἐν ἑγώ.

Ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς
μισαίμοινης εἶχον πρὸς αὐ-
τὸν περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκό-
τος ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν
ὑποψίαν ἐλθόντος, ἔλεγον εἰ βού-
λομένης εἰς Ἱερουσαλήμ,
ἐκτελεσθαι περὶ τούτων.

Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλε-
σθαι αὐτὸν εἰς τὴν
ἐκκλησίαν, ἐκέλευσα
αὐτὸν, ὥς ^a οὗ πέμψω
πρὸς Καίσαρα.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆ-
δον Ἐβουλάμενος καὶ αὐτὸς
ῥησὶν ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ Ἀν-
δρέου, ἀκούσας αὐτοῦ.

Τῇ ^b οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος
Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
πολλῆς Φαντασίας, καὶ εἰ-
ς τὸ ἀκροατήριον σὺν
χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι
ἐξέκλην οὓς τῆς πόλεως,
ἀκούσαντας τοῦ Φήστον, ἡγ-
αυλός.

Καὶ φησιν ὁ Φῆστος· Ἀ-
κούσας βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ
ἐκείνους ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε
περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν
ἡμετέρων ἐν τῇ πόλει, ἵνα
ἐκτελεσθῶντος τοῦ Φήστον, ἡγ-
αυλός.

Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος, με-
τὰ τὸν θάνατον αὐτὸν πεπραχέ-
ναι αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλε-
σθαι αὐτὸν ἐν τῷ δίκαστῳ, ἔκρινα πέμ-
ψαι αὐτὸν.

^a sc. τοῦ χρόνου.

26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γρά-
ψαι τῷ Κυρίῳ οὐκ ἔχων διὰ προή-
γαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μά-
λιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως, τῆς ἀνακρίσεως γενομένης,
σχῶ τι γράψαι.

27 Ἀλλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμ-
ποντα δίκαιον, μὴ καὶ τὰς κατ'
αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Κεφ κς'. xxvi.

ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦ-
λον ἔφη· Ἐπιτελείται σοι ὑπὲρ
σεαυτοῦ λόγος. Τότε ὁ Παῦλος
ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα·

2 Περὶ πάντων, ὡς ἐγκαλοῦμαι
ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἡγήμαι ἐμαυτὸν μακάριον, μέλλων
ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον·

3 Μάλιστα γνώστην ὅτι σε
πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐδῶν
τε καὶ ζητημάτων διὰ δικαίᾳ σου,
μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν
ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενο-
μένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱερουσαλὺ-
μοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι·

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν,
(ὡς ἐξέτασαν μαρτυρεῖν,) ὅτι κατὰ
τὴν ἀκριβοστάτην αἰεσίαν τῆς ἡμέ-
τερας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς
τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενο-
μένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔστηκα κρι-
νόμενος·

7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμεῶν,
ἐν ἑκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέρᾳ λα-
τρεῖον, ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ
ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, ὑπὸ [τῶν] Ἰουδαίων.

^b sc. ἡμέρας.

8 Τίς; ἄπιστον κρίνεται παρ' ἡμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἰδοῦσα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου θῆν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.

10 Ὁ καὶ ἰποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν, κατήνεγκα ψῆφον.

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλὰς τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσᾶς τε ἑμμανιόμενος αὐτοῖς, ἰδιώκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς καὶ πορεύομενος εἰς τὴν^a Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς^b παρὰ τῶν Ἀρχιερέων,

13 Ἡμέρας μίσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἡμοῖ πορευομένους.

14 Πάντων δὲ καταπιστόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Εὐδωκίᾳ διαλέκτῳ Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρὸν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις.

15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἴ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις.

16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ᾤφθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπὲρ καὶ μέγιστα, ὧν τε εἶδες, ἠφθονομαί σοι·

Ἐξαιρουμένός σε ἐκ τοῦ

λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, ἐς ἀποστέλλαν,

18 Ἀνοίξαι ὀφθαλμοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σφῶν, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαοῦ ἄφεςιν ἀμαρτιῶν, καὶ τοῖς ἡγιασμένοις, πίστιν

19 Ὅθεν, βασιλεῦ, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τοῖς ὀπτασίαις·

20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν πρώτῳ καὶ Ἱεροσολύμοις σάν τε τὴν χώραν τῆς καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελλαν, καὶ ἐπιστρέψαι Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας προύσποντας.

21 Ἐνεκα τούτων με δαῖοι συλλαβόμενοι ἐν ἐπιβῶντο διαχειρίσασθαι

22 Ἐπικουρίας οὖν τῆς^b παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἀχρι ταύτης ἔσθηκα, μαρτυρεῖν καὶ τε καὶ μεγάλῳ, εἰ λέγων, ὧν τε οἱ προφῆται μελλόντων γίνεσθαι, καὶ

23 Εἰ παθητὸς ὁ Χρῆστος, πρῶτος ἐξ ἀναστασίας καὶ μελλεῖ καταγγέλλειν τῷ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀκούοντες, ὁ Φῆστος μεγάλῃ ἐφη· Μαίνη, Παῦλε· τὰ γράμματα εἰς μενίαν πα

25 Ὁ δὲ· Οὐ μενίωμεν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἐκείνην καὶ σωφροσύνης ῥήματα

26 Ἐπίσταται γὰρ

^a sc. πόλιν.

^b sc. οὐσῆς.

^c sc. οὐσῆς.

βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρ-
όμενος λαλῶ^α λαμβάνει γὰρ
τι τούτων οὐ πείσθαι οὐδὲν
ἔστιν ἐν γυνίᾳ πιπραγμέ-
νῳ.

Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίπ-
πης προφῆταις; εἶδα ὅτι πι-

Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν
ἐφῆ^α Ἐν ὀλίγῳ μὲν πείθεις
ἀνὸν γενέσθαι.

Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Εὐχαί-
τῳ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ
λαῶ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ
τοὺς ἀκούοντάς μου σή-
γενέσθαι τεινύτους, ὁποίους
εἰμι, παρεκτός τῶν δισμῶν^α.

Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ,
ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ ἡγεμὼν,
Ιερνίκη, καὶ οἱ συγκαθέμενοι

Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά-
ρὸς ἀλλήλους, λίγοντες· Ὁ-
ὦν θανάτου ἄξιον ἢ δισμῶν^α
τε ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστω
Ἀπολελίσθαι ἰδύνατο ὁ ἄν-
θρωπος, εἰ μὴ ἐπεκλήτο
ρα.

Κεφ. κζ'. XXVII.

δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλῖν ἡ-
τὴν Ἰταλίαν, παρελθόντων
Παῦλον καὶ τινος ἐτίμου
τας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι
ν, σπύρης Σέουασης.

Ἐπιβάντες δὲ πλοῖον Ἀδρα-
νῶ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κα-

τὰ τῇ Ἀσίᾳ τόπους, ἀνέχθημεν,
ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακε-
δόνης Θεσσαλονικίως.

3 Τῇ τε ἱέρειᾳ κατήχθημεν εἰς
Σιδῶνα. Φιλανθρώπως τε ὁ Ἰού-
λιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέ-
τρεψε πρὸς [τοὺς] φίλους παρευ-
θέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 Κακίῳδιν ἀναχθίντες ὑπεπλεύ-
σαμεν τῇ^α Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀ-
νήμους εἶναι ἐναντίους.

5 Τό, τε πέλαιος τὸ κατὰ τὸν
Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύ-
σαντες, κατήλθομεν εἰς Μίρα^α τῆς
Λυκίας.

6 Κακίῳ εὐρὼν ὁ ἑκατόνταρχος
πλοῖον Ἀλεξανδρίνου πλεῖν εἰς τὴν
Ἰταλίαν, ἐνέειπασιν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βρα-
δυπολοῦντες, καὶ μόλις γιγόμενοι
κατὰ τὴν^α Κνίδον, μὴ προστάτος
ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν
τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην.

8 Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐ-
τὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλοῦ-
μενον Καλοὺς λιμένας, ὃ ἔγγυς ἦν
πόλιν Λασαία.

9 Ἰκαίου δὲ χρόνου διαγενόμε-
νου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλούς τοῦ
πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηυσὶν ἤδη
παραγληνθῆναι, παρήνυ ὁ Παῦλος,

10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, Σιω-
ρῶ, ὅτι μετὰ ὕβριος καὶ πολλῆς
ζημίας, οὐ μόνον τοῦ φέρου καὶ
τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυ-
χῶν ἡμῶν, μέλλειν ἵσθαι τὸν
πλοῦν.

11 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυ-
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπιτίθετο

^α sc. ἡσιν.

^α sc. σόλιν.

μῶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.

12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένας ὑπάρχοντες πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔβητο βουλὴν, ἀναχθῆναι κακείθεν, εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμαῖσαι, λιμένας τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ Λίδα καὶ κατὰ Χῶρον.

13 Ὑποπεπισπαστος δὲ Νέτων, δοξάντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ^a Ἄσπον, παρελίγοντο τὴν Κρήτην.

14 Μὲν οὐ πολὺ δὲ ἔσπευε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Εὐρεκλύδων.

15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμῶν τῶ ἀνέμου, ἐπιδόντες ^b ἐφερόμιναι.

16 Νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην, μόλις ἰσχύσαντες περικρατῆς γενέσθαι τῆς σκάφης.

17 Ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπαζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπίσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφίροντο.

18 Σφοδρῶς δὲ χιμαζομένων ἡμῶν, τῇ ^c ἐξῆς ἐκβολὴν ἱποιοῦντο.

19 Καὶ τῇ τρίτῃ ^c αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν.

20 Μῆτε δὲ ἡλίου, μῆτε ἀστρῶν ὀφθαλμώντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, ζεμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένον, λοιπὸν πειρηεῖτο πᾶσα ἐλπίς οὐ σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ ἀσυντίας ὑπάρ-

χοῦσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἐδεῖ μὲν, ὁδρεῖς, πειθαρχήσαντάς μοι, μή γενέσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κίρῃ τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 Καὶ τανῦν παραινῶ εὐθυμῶν· ἀποδολὴ γὰρ ψυχῆς διμῖα ἔσται ἐξ ἡμῶν, πλοῖον πλοίου.

23 Παρίστη γὰρ μοι τῇ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, οὗτος καὶ λατρεύω,

24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παύλε· Καίσαρι σε δεῖ παραστήσασθαι· καὶ ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι σοὶ ὁ Θεός· καὶ τὰς τοὺς πλείοντας μετὰ σοῦ.

25 Διὸ εὐθυμῶτε, ἄνδρες· στείω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι οὕτως καὶ ὃν τρόπον λελάληται μοι.

26 Εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκά νηὲς ἰγένετο, διαφερομένων ἡμῶν τῷ ^d Ἀδρίῳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ἐπενόησαν οἱ ναῦται προσάγειν αὐτοῖς χάραν.

28 Καὶ βολίσαντες, εὐρηγυῖας εἴκασιν· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, ἡ δργυῖας διακατέναι.

29 Φοβούμενοί τε μήπως εἰς τὰς χεῖς τόπους ἐκπέσωσιν, ἐκ πρὸς τῆς βίβαντες ἀγκύρας τίσαντες ἤνχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλᾶν τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει αἷς ἐκ πρῶρας μελόντων ἀγκύρας ἐκτείλειν,

^a ἄρας.

^b sc. ἡμᾶς.

^c sc. ἡμέρας.

^d sc. τοῦ Ἀδρίου.

ἴπεν ὁ Παῦλος τῷ ἱερα-
καὶ τοῖς στρατιώταις·
ὅτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
θῆναι οὐ δύνασθε.

ὅτε οἱ στρατιῶται ἀπίκο-
σχοινία τῆς σκάφης, καὶ
ἴτην ἐκπεσεῖν.

χερὶ δὲ οὐ ἔμελλεν ἡμέρα
παρεκάλει ὁ Παῦλος ἀ-
γεταλαῶσιν τροφῆς, λέγων·
καὶ δεκάτην σήμερον ἡμέ-
ροκάντες, ἄσπιτο διατελεῖ-
προσταθόμενοι.

ὁ παρακαλῶ ὑμᾶς προσ-
αφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς
σατηρίας ὑπάρχει· οὐ-
δε ὑμῶν θρεῖ ἐκ τῆς κεφα-
λαίας.

ἰπῶν δὲ ταῦτα, καὶ λα-
ον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ
πάντων, καὶ κλάσας ἤρξε-
ιν.

θυμοὶ δὲ γινόμενοι πάντες,
προσελάβοιντο τροφῆς.

Μεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἰ-
νυχαί, διακόσται ἐσθαμῆ-

ορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκού-
πλοῖον, ἐκκαλλόμενοι τὸν
τὴν θάλασσαν.

τε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν
ἐπιγίνωσκον· κόλπον δὲ
γενοῦν ἔχοντα αἰγιάλον,
βουλεύσαντο, εἰ δύναιτο,
ὁ πλοῖον.

αἱ τὰς ἀγκύρας περιελθόν-
εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
ὡς ζυγκτηρίας τῶν πηδα-
ν· ἐπάραιντες τὸν ἀρτίμονα

τῇ^α πνεύσῃ, κατέϊχον^β ἕς τὸν
αἰγιάλον.

41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον
διθάλασσον, ἐπάκειλαν τὴν ναῦν·
καὶ ἡ μὲν πρῶτα ἐρείσασα ἔμεινεν
ἀσάλευτα, ἡ δὲ πρυμνα ἐλυετο
ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή
ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμάτας ἀπο-
κτείνωσι, μή τις ἐκκαλυμδῆσας δια-
φύγοι.

43 Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος, βουλό-
μενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώ-
λυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέ-
λευσέ τε τοὺς δυναμένους καλυμ-
δῶν, ἀπαρβιβάντας^γ πρῶτους ἐπὶ
τὴν γῆν ἐξέλαι·

44 Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν
ἐπὶ σκάνειν, οὓς δὲ ἐπὶ τιαν^δ
ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο
πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Κεφ. κη. XXVIII.

ΚΑΙ διασαίνετες, τότε ἐπίγνω-
σαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ δὲ βαρβάροι παρεῖχον οὐ
τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν·
ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελά-
βοιντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ἵπ-
τὸν τὸν ἱερωτῶτα, καὶ διὰ τὸ
ψύχος.

3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύ-
λου Φρυγῶνιν πλῆθος, καὶ ἐπιθέ-
τος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς
θέρμης ἐξελθούσα καθήψε τῆς χει-
ρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βαρβάροι
κρεμάμενοι τὸ θηρίον ἐκ τῆς χει-
ρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους·

αὐτῶν.

b sc. τὴν ναῦν.

c sc. ἑαυτοῦ.

d sc. μέρ.

Πάντως φοινεύς ἐστίν ὁ ἄνθρωπος
εὗτος, ὃν διασυνθέντα ἐκ τῆς θα-
λάσσης, ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θη-
ρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν·

6 Οἱ δὲ προσεδέκων αὐτὸν μέλ-
λιν πίμπρῃσθαι, ἢ καταπίπτειν
ἄφῳ νεκρόν. Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐ-
τῶν προσδοκάντων, καὶ θεωρούν-
των μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γιγί-
μενον, μετασπαλλόμενοι ^a ἔλεγον,
θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον
ἐκείνον ὑπῆρχε χωρία τῇ πρώτῃ
τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς
ἀναδιξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας
φιλοφρόνως ἐξένισιν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ
Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ
συνεχόμενοι κατακλιῆσθαι· πρὸς δὲ
ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξά-
μενος, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
ἰάσατο αὐτόν·

9 Τοῦτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νή-
σῳ, προσήρχοντο καὶ ἰθεραπίεοντο.

10 Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτί-
μησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέ-
βητο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχ-
θημεν ἐν πλοίῳ παρακειμεναὶ
ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρασή-
μα Διοσκουρείς.

12 Καὶ καταχθίντες εἰς Συρα-
κούσας, ἐπηρεύαμεν ἡμέρας τρεῖς.

13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντή-
μεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν
ἡμέραν, ἐπιγενομένου νότου, δευτε-
ρῶς ἔλθομεν εἰς Ποτιόλους.

14 Οὗ εὐρόντες ἀδελφ-
ρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς
ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως
Ῥώμην ἤλθομεν.

15 Καὶ κείμενοι οἱ ἀδελφ-
σάντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξ-
επῆρσαν ἡμῖν ἄχρις Ἀπ-
ριλίου, καὶ Τριῶν ταξιστῶν·
ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας
ἔλασεν θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς
ὁ ἑκατόνταρχος παρεδόκει τ-
μῖους τῷ στρατοποδίμαρχῳ
Παύλῳ ἐπιτεράπῃ μίνοι κ-
τὼν, σὺν τῷ φυλάσσοντι
στρατιάτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ
τρεῖς συγκαλίσσασθαι τὸν
τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων τ-
Συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλε-
γε αὐτοὺς· Ἄνδρες ἀδελφοί,
δὲν ἐναντίον ποιήσας τῇ λα-
οῦ τοῖς πατεράσις, δευ-
τέρως ἱεροσολύμων παρεδόθη
χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

18 Οἵτινες ἀνακρίναν-
τες οὐκ οὐλοῦντο ἀπολῦσαι, διὰ
διμίαν αἰτίαν θανάτου ἡ-
μῶν.

19 Ἀντιλεγόντων δὲ τ-
δαίων, ἡγαγέσθην ἐπικαλ-
εῖσθαι· οὐχ ὥς τοῦ ἐν-
ἔχον τι κατηγορεῖσθαι.

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν
παρακάλεισα ὑμᾶς ἰδεῖν κα-
ταλῆσαι· ἔνεκεν γὰρ τῆς
τοῦ Ἰσραὴλ ^c τῆς ἀλύσι-
μης περιχειμῆαι.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν

^a sc. γνώμην.

^b sc. ἀπαρχαίς.

^c sc. κατὰ

οὔτε γράμματα περὶ σοῦ
θα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας· οὔτε
νόμιμες τις τῶν ἀδελφῶν
ἰλιν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ

Ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀ-
εὖ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ
σίως ταύτης γνωστόν ἐστιν
πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

Γαζήμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν,
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν
οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρό-
ν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πύ-
λονται τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
τοῦ νόμου Μωσίου καὶ
προφητῶν, ἀπὸ πρῶν ἕως ἐς-

Καὶ οἱ μὲν ἐπιείκοντο τοῖς
οἷς, οἱ δὲ ἠπίστουν.

Ἀσύμφωνοι δὲ ὅντις πρὸς
αὐτοὺς, ἀπειλούοντο, εἰπόντος τοῦ
ῥήματος ἐν· ὅτι καλῶς τὸ
τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡ-
τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς
ῥήματι,

26 Δέγον· Περιέθετι πρὸς τὸν
λαὸν τοῦτον, καὶ ἐπὶ Ἀκοῇ ἀκού-
σετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτι· καὶ βλε-
πόντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητι.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὡς βα-
ρίως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὡς ἡ-
κούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ
ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι
ταῖς ἔθνεσι ἀπειτάλη τὸ σωτήριον
τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος,
ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχον-
τες ἐν ἑαυτοῖς συζητήσιν.

30 Ἐμμεῖς δὲ [ὁ Παῦλος] δι-
κτίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ
ἀπιδέχοντο πάντας τοὺς ἰσχυρο-
μένους πρὸς αὐτόν·

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πά-
σης παρήρησίας, ἀκωλύτως.

ΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ῬΩΜΑΙΟΥΣ Ἐπιστολή.

Κεφ. α. 1.

ἌΛΟΣ, δοῦλος Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ ἀπόστολος, ἀφωρισ-
μένος εὐαγγελίῳ Θεοῦ,
ὅς ἐπρεσβηγέμετο διὰ

τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς
ἀγίαις,

3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, (τοῦ
γεννημένου ἐκ πνεύματος ἁγίου κα-
τὰ σάρκα·

1 Τὸ ἔργοις τοῦ Θεοῦ ἐν
 ὑμῖν, κατὰ πνεῦμα ἀγαθῶν,
 ἢ ἀγαθῶν ἡμεῶν,) Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

2 (Δι' ἐδ' ἡμεῖς χάριν καὶ
 ἀγαθὰ, δι' ἡμεῶν πίστεως ἐν
 Χριστῷ, ὅτι τοῦ ὀνόμα-
 τος αὐτοῦ

3 ὁ Θεὸς, ὁ πατήρ, καὶ υἱοῦ, καὶ
 τοῦ ἁγίου πνεύματος,

4 πάντες ὑμεῖς, ὅτι ἐν τῷ
 Θεῷ, ὁ πατήρ, καὶ υἱοῦ, καὶ
 τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὁ Θεὸς
 καὶ Κύριος Ἰησοῦ

5 Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ
 Θεῷ, ὁ πατήρ, καὶ υἱοῦ, καὶ
 τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι ἡ πίστις
 ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
 κόσμῳ.

6 Ἡμεῖς γάρ, μου ἐστὶν ὁ
 Θεός, ὁ πατήρ, ἐν τῷ πνεύματι
 μου, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ υἱοῦ αὐ-
 τοῦ, ὅτι ἀδικολύπτως μυσίαν ὑμῶν
 ποιούμεθα.

10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευ-
 χῶν μου διόμενος, εἰπας ἤδη ποτὲ
 ἐπαυθῆσθαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ
 Θεοῦ, ἰδοὺν πρὸς ὑμᾶς.

11 Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς,
 ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευ-
 ματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς.

12 Τοῦτο δὲ ἐστὶ, συμπαρα-
 καλῆσθαι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλή-
 λαις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἡμεῶν.

13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
 ἀγαπῶντες, ὅτι πολλὰκις προεθέμην
 ἰδοὺν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ ἐκωλύθη
 ὑμῶν,)

14 ἵνα καρπὸν

τοῦ σπέρματος καὶ ἐν ὑμῖν, καὶ
 ἐν τοῖς λαοῖς ᾗσιν.

14 Ἐλλήσι τε καὶ βαρ-
 βαροις τε καὶ ἀσέβεις ἰ-
 σμὶ.

15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὸν
 καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
 γελίσσασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐπαίσιμον
 εὐαγγέλιον [τοῦ Χριστοῦ,
 καὶ γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς
 πάντας τὰς γενεάς,] ἰσ-
 μὴν καὶ Ἐλλήν.

17 Διὰ τὸ γὰρ Θεοῦ
 τῶ ἀπακαλύπτεται ἐκ πί-
 στες, καθὼς γέγραπται
 δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται ὁ
 Θεὸς ἀπ' οὐρανόθεν ἐπὶ τὰς
 ἡμέρας καὶ ἀδικίας ἀνθρώπων
 τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ καὶ

19 Διότι τὸ γνωστὸν
 φανερόν ἐστι ἐν αὐτοῖς, ὅτι
 αὐτοῖς ἐφάνησαν.

20 Τὰ γὰρ ἀόρατα ἐκ
 κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιή-
 ματι καθορᾶται, ἢ τε αἰδῶ
 δύναμις καὶ θεότης, εἰς
 αὐτοὺς ἀναπολογητοί.

21 Διότι γινώσκοντες τὸν
 Θεόν, ὅς ἐστις Θεός, ὅς ἐστις
 ἀλλ' ἡμαρτωλώθησαν ἐν τῇ
 γνώσει αὐτῶν, καὶ ἐκ
 ἀσύνετος αὐτῶν καρδία.

22 Φάσκοντες εἶναι σο-
 φίσται.

23 Καὶ ἠλλαξάν τὴν
 τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁ-
 ρῇ εἰκόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου,

μῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπύων.

24 Διὸ καὶ παρίδκεν αὐτοὺς Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίας, τοῦ τιμωροῦσθαι τὰ σῶματα αὐτῶν ἑαυτοῖς·

25 Οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ψεύδει, καὶ προσέσθην καὶ ἐλάτρευσαν τῇ γένει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν ἰλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρίδκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε αἰσθήσεις αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·

27 Ὅμοιος τι καὶ οἱ ἄρρενες φέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς πλάνης, ἑκκαίθησαν ἐν τῇ ἰσχύϊ ὑπὸν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ῥοσσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμυσθίαν, ἣν δεῖ, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς πολλαπλασιάζουσιν.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἰδοίμεσθαι ἔστιν ὅτι ἔχουσιν ἐν ἐπιγνώσει, παρίδκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδικίαν τοῦν, ποιοῦν τὰ μὴ καθήκοντα.

29 Πισπληρωμένους πάσῃ ἀδελφείᾳ, πορνείᾳ, πορνείᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μετὰ τοὺς φόβου, φόβου, ἐξιδος, δόλου, κακοθυμίας·

30 Ψευδιστάς, καταλάλους, διουστνύς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἰφριετὰς κακῶν, γοητοὺς ἀπειθεῖς,

31 Ἀσυνίτους, ἀσυνήτους, ἀπρόσεκτους, ἀσπόδους, ἀπληρώτους.

32 Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ

Θεοῦ ἐπιγνώτες, (ὅτι αἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιον θανάτου ἔσονται) οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσι, ἀλλὰ καὶ συνηδοναῖσι τοῖς πρᾶσσιν.

Κεφ. β'. 11.

ΔΙΟ ἀκαταλόγητος ἔστι, ὃ ἀνθρώπῳ πᾶσι ὁ κρίνον· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τοὶ ἴτεροι, σιαντοὶ κατακρινῶντες τὰ γὰρ αὐτὰ πρᾶσσιν ὁ κρίνον.

2 Οἶδαμεν δι' ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἔστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα πρᾶσσιν.

3 Λογίζεσθαι δὲ τοῦτο, ὃ ἀνθρώπῳ, ὁ κρίνον τοὺς τὰ τοιαῦτα πρᾶσσοντας, καὶ πᾶσι αὐτὰ, ὅτι οὐ ἐκφύει τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἡ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητας αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀσυχίας, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονῶν, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετανοίαν οὐ ἔστι;

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, συνεκρίσεις σιαντῇ ἰσχύϊ ἐν κρίσει ἰσχύϊ, καὶ ἀποκαλύψης δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

6 Ὅς ἀποδοῦναι ἰσότητά κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 Τοῖς μὲν καὶ ὑπομνήσιν ἔργον ἀγαθόν, δοῦναι καὶ τιμὴν καὶ ἀκαθαρσίας ζητοῦσι, ὅσον αἰῶνας

8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐχθρίας, καὶ ἐπὶ τοῖς μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθαρχοῦντες δι' τὴν ἀδικίαν, δικαιοσύνης καὶ ἰσχύϊ.

9 Ὅλως καὶ σπουδῆς ἐπὶ πᾶσι ψυχῶν ἀφίστανται τοῦ κατεργαζομένου τοῦ κακοῦ, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνων.

^a sc. εἴτω.

^b sc. ἡθες.

^c sc. ἐπιδότω.

^d sc. εἴτω.

10 Δόξα δι' καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαῖοι τε πρῶτον καὶ Ἕλλησι.

11 Οὐ γὰρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμιμοι ἤμαρτον, ἀνόμιμοι καὶ ἀπολούνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται.

13 (Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ· ἀλλ' εἰ ποιῶσι τὸν νόμον δικαιοῦνται.)

14 Ὅταν γὰρ ἔδῃ τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ^a τοῦ νόμου παιῆ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος.

15 Ὅτινες ἐνδίκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμεμετρουμένης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγόρουσιν, ἢ καὶ ἀπολογουμένων.)

16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ ἐκκρηγίλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 Ἰδοὶ, σὺ Ἰουδαῖος ἐπινομάζεις καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

18 Καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηγόμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 Πείποιάς τε σεκυτὸν ὀδηγὸν καὶ τυφλόν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 Παιδεύτην ἀφρόνῳ, διδάσκων ἡλίαν, ἔχοντα τὴν μέγαν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας φωνήν.

21 Ὁ οὖν διδάσκων σεκυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ καὶ μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

22 Ὁ λέγων^b μὴ μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενον^c δουλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶται τῆς παραδόσεως τοῦ νόμου Θεοῦ ἀτιμάζεις;

24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἡμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομή μὲν γὰρ ἐστὶν ἰσχυρὸν νόμον προέσεως· ἰσχυρὸν δὲ τῆς ἐκείνης νόμου ἥς, ἡ περιτομὴ ἀκροϋστίᾳ γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροϋστίᾳ δικαιοσύνη τοῦ νόμου φανερῇ, οὐχὶ ἡ ἀκροϋστίᾳ αὐτοῦ ἐστὶν τομὴν λογισθήσεται;

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροϋστίᾳ τὸν νόμον τηλοῦτον διὰ γραμμάτων καὶ πληρῆς παραδόσιν νόμου;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ νόμῳ Ἰουδαῖος ἔστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ νόμῳ, ἐν σαρκὶ, περιτομή.

29 Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ διαίῳ, καὶ περιτομῇ καρδίας πνευματι, οὐ γραμμάτι· ὁ ἀνθρώπος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γ'. ιιι.

Τὶ οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; τίς ὁ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;
2 Πολύ, κατὰ πάντα τὰ γράμματα.
Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι^d ἐπιστάντων τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.

b sc. δι᾽.

c sc. ὡς.

d sc. τοῖς Ἰουδαίοις.

ἐκείνου ἡλικίας, καὶ ἀκαταῖστα τὰ
ἐκ πίστεως ἔργα.

17 Οὗτοι οὖν ἡ καυχῆς; ἔ-
κλεισθη. Διὰ τίνος καύσει; τῶν
ἔργων; Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τίνος
πίστεως.

18 Δι' ἧς καὶ καὶ πάλιν ἀ-
καταῖστα εὐφραντο, χάρις ἔργων
καύσει.

19 Ὁ Θεὸς ἰσορροπῶν; Θεὸς καὶ
καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ Θεὸς; Καὶ καὶ
ὁ Θεὸς.

20 Ἐστὶν ἐς τὸ Θεὸν, ὅς
ἀκαταῖστα τινεσιν ἐκ πίστεως, καὶ
ἀκαταῖστα ἐκ τῆς πίστεως.

21 Νίκασι οὖν καταργούμενοι διὰ
τῆς πίστεως; Μὴ γάρ τοι· ἀλλὰ
νίκασι ἰσχυροί.

Κεφ. δ. ιν.

ΤΙ οὖν ἔργον Ἀβραάμ τὸν πα-
τέρα ἡμῶν εἰσπέναι κατὰ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων
δικαιώθη, ἔχου καύχημα, ἀλλ' οὐ
πρὸς τὸν Θεόν.

3 Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐ-
πίστευσι δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ
ἰλογίσθη αὐτῷ ἕως δικαιοσύνης.

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς
οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ
κατὰ [τὸ] ὄφλημα.

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πισ-
τεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα τὸν
ἀσθεῖ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ
ἕως δικαιοσύνης.

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει
τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃς
ὥς λογίζεται δικαιοσύνην χα-
ρίων.

7 Μακάριος ὁ ἀνθρώπος
ὁ οποίος, καὶ ὁ ἐκκαλεῖσθαι
μακαρισμὸν.

8 Μακάριος ὁ ἀνθρώπος ὁ
ὅστις καὶ ἐκκαλεῖσθαι μακαρισμὸν.

9 Ὁ μακαριστὴς ὁ ὅστις
ἐκ τῆς περιτομῆς, ἡ καὶ ἐκ
ἀκαταῖστα; Δι' ἧς γὰρ
ἰλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις
δικαιοσύνη.

10 Πᾶς οὖν ἰλογίσθη; ὁ
ὅστις ἐκ τῆς περιτομῆς, ἡ
ὁ περιτομῆς, ἀλλ' ὁ ἀκαταῖστα.

11 Καὶ σημαίνει ἡ πίστις
ἡμῶν, ἐφραγίδα τῆς δικαιοσύνης
πίστεως τῆς ἐκ τῆς ἀκαταῖστα;
τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων
πιστευόντων δὲ ἀκαταῖστα;
τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτῷ τῷ
καταῖστα.

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς
ἐκ τῆς περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ
τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἔργοις
[τῇ] ἀκαταῖστα πίστις τῆς
πρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ
γίλεια τῷ Ἀβραάμ, ἡ τῇ
ματρὶ αὐτοῦ, τὸ πληροῦν
εἶναι [τοῦ] κόσμου, ἀλλὰ διὰ
καίουσας πίστις.

14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, ἡ
ἐκ νόμου, κακάνονται ἡ πίστις,
κατήρηται ἡ ἐπαγγελία.

15 Ὁ γὰρ νόμος ἐργὸν
ἐργάζεται· οὐ γὰρ οὐκ ἐπὶ
οὐδὲ παράδοσις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως,
κατὰ χάριν, ἐς τὸ εἶναι βίαν
τῇ ἐπαγγελίᾳ πιστοὶ τῇ

διὰ. b sc. ἰσχυροί. c sc. αὐτῇ πίστις. d sc. μόνον. e sc. εἰς

τῶν ἐκ τοῦ νόμου μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ,
κατὰ πάντων ἡμῶν,

Καθὼς γίνεσθαι· "Ὅτι
πολλῶν ἐθνῶν τίθεικά σε,)
οὐ ἐπίστευσεν, Θεοῦ τοῦ
ντος τοὺς νεκροὺς, καὶ κα-
τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·

ὥς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλ-
πίστουσιν, εἰς τὸ γίνεσθαι
κότερα πολλῶν ἐθνῶν, κα-
ρῆμαίον· Οὕτως ἔσται τὸ
σου.

καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πί-
κατινέησιν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
ρωμίον, ἐκατοινάτης που
ν, καὶ τὴν νεκρῶσιν τῆς
Σάρρας.

ὡς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
δικερῆθαι τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ'
ἀλλὰ τῇ πίστει, δούς δόξαν

καὶ πληροφροεῖς, ὅτι ὁ
καὶ, δυνατός ἐστι καὶ ποιῇ-

αὐτὸ καὶ ἡ λογισθὴ αὐτῶν εἰς
τὴν.

ὡς ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν
καὶ λογισθὴ αὐτῶν·

ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς
λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύου-
σιν ἡγίεσθαι Ἰησοῦν τὸν
μὲν ἐκ νεκρῶν,

ὥς παρεδόθη διὰ τὰ πα-
κατα ἡμῶν, καὶ ἡγέρθη διὰ
τῶν ἡμῶν.

Κεφ. ε. ν.

ΙΝΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πί-

στεως, ἐλήθη ἔχοντες πρὸς τὸν
Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ·

2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγήν
ἐσχήκαμεν τῇ πίστει ὡς τὴν χάριν
ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν· καὶ καυ-
χώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δι' ὅ, ἀλλὰ καὶ
καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· ἡ-
δοτες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομένει κατ-
εργάζεται·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δεκμὴν, ἡ δὲ
δεκμὴ ἐλπίδα·

5 Ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει
ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκρίνεται
ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύ-
ματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ, ὄντων ἡμῶν
ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ πάντων
ἀπίθανον.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου
τις ἀποθνήσκει· ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τελευτᾷ ἀπο-
θνήσκων.

8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγά-
πην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἐπὶ ἀμαρ-
τωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ
ἡμῶν ἀπίαται.

9 Πολλῶν οὖν μαλλίων, δικαιο-
θέντις νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σω-
θησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς·

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατα-
λάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανά-
του τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μαλ-
λον καταλλαγόντις σωθησόμεθα ἐν
τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

11 Οὐ μόνον δι' ὅ, ἀλλὰ καὶ
καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ

π πίστει. b sc. καυχώμεθα οὕτως. c sc. αἰσώπου. d sc. μιλλ·

Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον.

13 Ἀχρὶ γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦ· ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δι' οὐκ ἐλογίζετο μὴ ὄντος νόμου.

14 Ἀλλ' ἑοασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωσῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ· ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπίθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσει.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἑοασίλευσε διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῷ μᾶλλον ὁ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἐπεὶ οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραβάτος, εἰς πάντας ἀνθρώπους ἀτάκρημα· οὕτω καὶ δι' ἐνὸς

δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαιοσύνην ζωῆς.

19 Ὡςπερ γὰρ διὰ ἑκαστοῦ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου τῶν πολλοὶ κατεστῶθαι αἰνοῦντες οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακούσεως τοῦ δικαίου κατασταθήσονται.

20 Νόμος δι' ἐπερίσσειαν πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα, ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ἐρίσσευσεν ἡ χάρις.

21 Ἵνα ὥσπερ ἑοασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ τοῦ ἐνὸς εἰς ζωὴν αἰώνιον, δι' Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ε'. VI.

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; ἵπμεν ἁμαρτία, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο· οὔτινες ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἐστὶν ἐν αὐτῇ;

3 Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ἐπὶ τίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν θάνατον αὐτοῦ ἑοπατίσθημεν.

4 Συνετάφημεν οὖν ἐν τῷ βαπτίσματι εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ τῶν νεκρῶν διὰ τῆς δοξῆς τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι ἐσμὲν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου, ἅλλα καὶ τῆς ἀντιθέσεως.

6 Τοῦτο γινώσκοντες, ἵνα οὐκ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωίου ἀνθρώπου συνήμενοι, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν τῇ ἁμαρτίᾳ.

7 Ὁ γὰρ ἀποθανὼν διδικαί-
ται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

8 Εἰ δὲ ἀπιδάνομεν σὺν Χριστῷ,
πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ.

9 Εἰδότες, ὅτι Χριστὸς, ἐγερθεὶς
κ νεκρῶν, οὐκίτι ἀποθήσκει· θά-
νατος αὐτοῦ οὐκίτι κυριεύει.

10^a Ὁ γὰρ ἀπιδάνει, τῇ ἁμαρ-
τίᾳ ἀπιδάνειν ἐφάπαξ·^a ὁ δὲ ζῇ, ζῇ
τῷ Θεῷ.

11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογιζέσθε,
κευτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρ-
τίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρ-
τία ἐν τῷ θνήσκῳ ὑμῶν σώματι, εἰς
τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυ-
μίαις αὐτοῦ.

13 Μὴ δὲ παριστάνετε τὰ μέλη
ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ·
ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ
Θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης
τῷ Θεῷ.

14 Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυ-
ριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον,
ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι
οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ
χάριν; Μὴ γένοιτο.

16 Οὐκ εἰδότες, ὅτι ὃ παριστά-
νεται ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν,
δοῦλοι ἐστί ὃ ὑπακούετε, ἥτοι ἁ-
μαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς
εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρις δὲ^b τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπακούετε
δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε
τύπον διδασχῆς.

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς
ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιο-
σύνῃ.

19^c Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν
ἀσθίνειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥστε
γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ
εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω οὖν παρα-
στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτι γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς
ἁμαρτίας, ἐλευθέρω ἦτε τῇ δικαιο-
σύνῃ.

21 Τίνα οὖν καρπὸν ἔχετε τῶ-
ν^d ἐφ' ἃς οὖν ἐπαυχύνοντο; τὸ
γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος.

22 Νυνὶ δὲ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ
τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ
Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς
ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴ αἰώ-
νιος.

23 Τὰ γὰρ ἐφώνηκα τῆς ἁμαρ-
τίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ
Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰε-
σοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. vii.

Ἡ ἈΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελφοί, (γυ-
νίσκουσι γὰρ νόμον λαλῶν) ὅτι ὁ
νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ'
ὅσον χρεῖται ζῆς;

2 Ἡ γὰρ ὑπακοὴ γυνὴ τῷ
ζῶντι ἀνδρὶ δίδεται νόμος· ἕως δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατέχεται ἀπὸ
τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός,
μνηστῆρὶς χρηματίζου, ἵνα γένηται
ἀνδρὶ ἐπίτρεψ· ἕως δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ,
ἐλευθέρη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ

^a sc. καὶ. ^b sc. ἵστι ἐφιυλισμένη. ^c sc. κατὰ τὴν τέχνην. ^d sc. ἃ

μή εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδας, γενόμενην ἀδελφὴν ἐτέρω.

4 Ὅτε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἰδανωτάθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· εἰς τὸ γινέσθαι ὑμᾶς ἑτέρω, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

5 Ὅτε γὰρ ἤμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν, τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐπληροῦτο ἐν τοῖς μέλαιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.

6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατεχομῆθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν κακότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι ἡρώματος.

7 Τί οὖν ἰροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γινώτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἔδυν^α, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατεργάσατο ἐν ἡμοῖς πᾶσαι ἐπιθυμίας· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτὶ ἑλθοῦσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν.

10 Ἐγὼ δὲ ἀπίθανον καὶ ἐνέβη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ^β εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον.

11 Ἦ γὰρ ἁμαρτία, ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

12 Ἐπεὶ ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δίκαια καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθόν, γὰρ θάνατος; Μὴ γινώσκῃς ἁμαρτίαν; ἵνα φανῇ διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι καμὴν θάνατον, ἵνα γίνωται περισσὴν ἁμαρτανλὴς ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 Οἶδαμιν γὰρ, ὅτι πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ σὰς εἰμι, πεπερασμένης ἐν ἁμαρτίᾳ.

15 Ὁ γὰρ κατηργήθη ἡ γνώσκω· οὐ γὰρ ὁ δὴν πρᾶσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τὸ

16 Εἰ δὲ ὁ εὐ δὴν, τὸ σὺμφωνεῖ τῷ νόμῳ, ἐπὶ τῇ

17 Νυνὶ δὲ εὐκ ἐπὶ τῇ γινώσκω αὐτὸ, ἀλλ' ἐν ἡμοῖς ἁμαρτία.

18 Οἶδα γὰρ, ὅτι ἐν ἡμοῖς (τοῦτ' ἐστίν ἐν τῇ τῇ ἀγαθῇ) τὸ γὰρ δὴν καὶ ταί μοι, τὸ δὲ κατηργήθη καλόν, οὐκ ἐνέβη.

19 Οὐ γὰρ, ὁ δὴν καὶ τὸν ἀλλ' ὁ εὐ δὴν καὶ πρᾶσσω.

20 Εἰ δὲ ὁ εὐ δὴν, καὶ ποῖω, εὐκ ἐπὶ ἐγὼ κατὰ αὐτὸ, ἀλλ' ἐν οὐκ ἐστὶν ἁμαρτία.

21 Εὐρίσκω ἄρα τὸ δὴν ἐμοὶ παρὰ τὸ ἐν ἡμοῖς τὸ καλὸν παρακαλεῖται

22 Συνηθισκω γὰρ τῷ Θεῷ κατὰ τὸν ἔστω ἀπὸ

23 Βλέπω δὲ ἑτέρω τοῖς μέλεσι μου, ἀντιστρεφόμεναι τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου, καὶ

ἢ με τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρ-
 τίας ἐν τοῖς μέλεσί μου.
 κλειστός ἐγὼ ἄνθρωπος
 ἵσταται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ
 τούτου·
 ὀφείλω τῷ Θεῷ διὰ
 τοῦτο τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
 ἡ αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν τοῦ
 νόμου Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί,
 ἀγίας.

Κεφ. ῥ. viii.

Νῦν οὖν κατακρίματα τοῖς
 ᾧ Ἰησοῦ, [μὴ κατὰ σάρκα
 ὄντι, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.]
 γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἔλε-
 υθ' ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀ-
 καίας τοῦ θανάτου.

γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου,
 οὐ διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς
 οὐ οἶον πείσας ἐν ἀμαρ-
 τίας, καὶ περὶ
 ε, κατέκρινεν τὰς ἀμαρτίας
 ἐκεί-

αὐτὸ δὲ δικαίωμα τοῦ νόμου
 ἐν ἡμῖν, τοῖς μὲν κατὰ
 τρεπτοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ

γὰρ κατὰ σάρκα ὄντι,
 ἀρκῶς φρονοῦσιν αἱ δὲ κα-
 ραί, τὰ τοῦ πνεύματος.

γὰρ φρόνημα τῆς σαρ-
 κός· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
 οὐ, ζῶν καὶ κίνη.

ὅτι τὸ φρόνημα τῆς σαρ-
 κὸς εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ
 ὁ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ
 νταί.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεὸν
 ἀρκῶς οὐ δύναται.

9 Ἰησοῦς δὲ οὐκ ἐστὶ ἐν σαρκί,
 ἀλλ' ἐν πνεύματι, ὡς πνεῦμα
 Θεοῦ αἰὶν ἐν ἡμῖν. Εἰ δὲ τῆς
 πνεύματος Χριστοῦ οὐκ ἔχη, αὐτοὺς
 οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ἡμῖν, τὸ
 μὲν σῶμα περὶ δὲ ἀμαρτίας· τὸ
 δὲ πνεῦμα ζῶν διὰ δικαιοσύνης.

11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ὁμο-
 ρατος Ἰησοῦ ἐκ περὶ οὐκ ἐν
 ἡμῖν, ὁ ὁμορῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκ
 περὶ, ζῶντος καὶ τὰ θνητὰ
 σώματα ἡμῶν, διὰ τοῦ δικαιοῦτος
 αὐτοῦ πνεύματος ἐν ἡμῖν.

12 Ἀρα οὖν, ἀδελφοί, ἐφιλέ-
 ται ἡμῖν οὐ τῇ σαρκί, τὸ κατὰ
 σάρκα ζῆν.

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε,
 μέλλετε ἀποθνήσκειν· αἱ δὲ πνεύ-
 ματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος
 θνήσκουσι, ζῶντες.

14 Ὅσα γὰρ πνεύματι Θεοῦ
 ἄγονται, οὗτοι οἵτιναι οἱ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα
 δουλείας πάλιν ὡς φόβον, ἀλλ'
 ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ
 κράζετε, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρ-
 τυρεῖ τῇ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἡ-
 μῖν τέκνα Θεοῦ.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονό-
 μοι κληρονομήσωμεν Θεοῦ, συγ-
 κληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· ὅτι συγ-
 πάσχομεν, ἵνα καὶ συνεκδομή-
 σωμεν.

18 Λογίζεσθαι γὰρ, ὅτι οὐκ
 ἔχοντα τὰ παθήματα τοῦ νῦν και-

^a sc. διακρίνονται.

^b sc. ἐπιτάσσεται.

τοῦ γὰρ τοῦ ἀλλοτρίου δεξίαν
καταλαμβάνειν ὡς ἡμεῖς.

23 Ἐ γὰρ ἀπεκαρακτά τῆς
καρτίης τοῦ ἀποκαλύψαι τῷ πνεύ-
ματι τοῦ Θεοῦ ἀποκρίνεται.

24 Τῇ γὰρ κατακρίνεται ἡ κτί-
σις ὑπεργὰρ ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ
διὰ τοῦ ὁποιοῦντος ἡ. Ἐπ' ἐλ-
πίδι.

25 Ὅτι καὶ πρὸς ἡ κρίσις
ἐκτελεσθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
τῆς θανάτου εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς
δεξιᾶς τοῦ τίκτου τοῦ Θεοῦ.

26 Οἶδαμεν γὰρ, ὅτι πᾶσι ἡ
κτίσις συσταζέται καὶ συσταθῆναι
ἔχει τοῦ εἶναι.

27 Οὐ μόνον δι', ἀλλὰ καὶ αὐ-
τοὶ τὸ ἀπερχοῦ τοῦ πτωχικοῦ
ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ὅσοις
εὐσταζόμεθα, νοθεύομεν ἀποκρίνεται
τοῖς ἀπολυτοῦ τοῦ σώματος
ἡμεῖς.

28 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσθίμεθα
ἐλπίς δι' βλεψιμότητα, οὐκ ἔστιν ἐλ-
πίς· ὁ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλ-
πίσει;

29 Εἰ δὲ, ὁ οὐ βλέπομεν, ἐλ-
πίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκτεχό-
μεθα.

30 Ὁσιώτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦ-
μα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθε-
νείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί περισυζώ-
μεθα κατὰ θεῖον, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ'
ὅτι τὸ Πνεῦμα ὑπεριτυγχάνει
ἐν ἡμῶν στενωμοῖς ἀκαλίτως.

31 Ὁ δὲ ἱερυνῶν ταῖς καρδίαις,
ἡ εἰς τὸ θεόπνευμα τοῦ Πνεύματος
ἡ ἐντυγχάνει ὑ-

28 Οἶδαμεν δι', ὅτι
πᾶσι τὸν Θεόν, πάντα ἡ
ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρό-
ς τοὺς αὐτοῖς.

29 Ὅτι οὖς πρόομεν,
ἀριστὶ δὲ συμμερόφους τῆς
νύκτος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐ-
τότακον ἐν πολλοῖς ἀδελ-
φοῖς.

30 Οὗς δὲ προομεν,
καὶ ἐκάλει· καὶ οὗς
τούτους καὶ ἰδικαίωσιν ἡ
καίνοσι, τούτους καὶ ἰδικαί-
ωσιν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν π-
τα; εἰ ὁ Θεὸς εἰς ὑπὲρ ἡ
καθ' ἡμῶν;

32 Ὅς γὰρ τοῦ ἰδίου
ἐφάσκατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν
παρέδωκεν αὐτόν· πᾶσι
ἐν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῶν
σῶται;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
τῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαῖος

34 Τίς ὁ κατακρίνει;
ὁ ἀποθανόντων, μᾶλλον δὲ ἐ-
κείνους, ὅς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ
τοῦ Θεοῦ καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν

35 Τίς ἡμεῖς χωρεῖται
ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; ἡ
ἐν στενωμοῖς; ἡ διωγμῶν
ἡμῶν; ἡ γυμνοτήτων; ἡ κινδύ-
νων;

36 (Καθὼς γέγραπται
ἡμεῖς σου θανάτου μετὰ ὁ
ἡμεῖς· ἐλογίσθημεν ὡς σ-
φαγῆς.)

37 Ἀλλ' ἐν τούτοις π-
περικώμεθα διὰ τοῦ ἀγαπᾶ
ἡμῶν.

38 Πίπτειν γὰρ, ὅ

οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι,
 καὶ, οὔτε δυνάμεις, οὔτε
 ἰσχύες, οὔτε μέλλοντα,
 οὔτε ὑψώματα, οὔτε βάθος,
 κτίσις ἑτέρα, δυνήσεται ἡ-
 γήσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
 ἡς ἂ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 μῶν.

Κεφ. Σ'. ix.

ἸΕΙΑΝ λέγω ἐν Χριστῷ,
 ἱσμαι, (συμμεμετρουμένης
 συνειδησίας μου ἐν Πνεύ-
 ματι,)
 τί λύπη μοι ἵστί μεγάλη,
 ἡμπατος ὁδὸν τῇ καρδίᾳ

ἔχοντι γὰρ αὐτοὶ ἐγὼ ἀνά-
 μνησιν τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ
 λαῶν μου, τῶν συγγενῶν
 ἡ σάρκα·
 τίνες εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν
 ἴα, καὶ ἡ δοξα, καὶ αἱ
 ἰσχύες, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ
 ἀγάπη, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι·
 ὡς οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν
 ἔγεννησεν τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν
 γὰρ Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς
 αἰῶνες.
 ἔχοντες δὲ, ὅτι ἐκτίσθηκεν
 τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες
 ἰσχυροὶ, αὐτοὶ Ἰσραὴλ·
 οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀ-
 βραάμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' ἐν
 κληθήσεται σοὶ σπέρμα.
 οὐσίῳ, οὐ τὰ τέκνα τῆς
 σαρκὸς, ἀλλὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ·
 ὅτι τέκνα τῆς ἐπαγγελίας,
 καὶ εἰς σπέρμα.

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος
 οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτο
 ἐλπίσμεθα, καὶ ἵσται τῇ Σάρτι
 υἱός.

10 Οὐ μόνον δι' ἐμὴν, ἀλλὰ καὶ
 ῥεῖμα, ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ ἑχοντος,
 Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.

11 Μήπω γὰρ ἡμετέροις, μη-
 δι' πράξεσιν τι ἀγαθόν ἢ κακόν,
 ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρό-
 βολις μείνη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ
 τοῦ καλοῦντος,

12 Ἐρρήθη αὐτῇ· Ὅτι ὁ μὲν
 ζῶν δουλεύει τῷ ἰσχυρίῳ·

13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν Ἰα-
 κώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαὺ ἐμί-
 σῃσα.

14 Τί οὖν ἐροῦμαι; Μὴ ἀδικία
 ἐπαρὲς τῷ Θεῷ; Μὴ γίνωτο.

15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει· Ἐλε-
 ἴστω ὁ ἐν αἰ ἰσχυρὸς, καὶ ἐκτελέστω ὁ
 ἐν αἰ ἐκτελέστω.

16 Ἀρα οὖν οὐ τοῦ θύσαντος,
 οὐδὲ τοῦ τρέφοντος, ἀλλὰ τοῦ ἰσχυ-
 ροῦ Θεοῦ.

17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φα-
 ραὼ· Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγαγέ
 σε, ὅπως ἰδύξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύ-
 ναμίν μου, καὶ ὅπως διαγελῇ τὸ
 ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

18 Ἀρα οὖν, ὁ θύων, ἰσχυρὸς
 δι' εἰλεῖ, σκληρύνει.

19 Ἐξ οὗ οὖν μοι· Τί ἔτι μέμ-
 νεται; τῷ βουλευμένῳ αὐτοῦ τίς
 ἀνστήσει;

20 Μισοῦντι, ὃ ἄδικον, ἐν
 τίς εἰ ὁ ἀγαπητός τοῦ Θεοῦ;
 Μὴ ἐπὶ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι
 τί με ἀποκρίσκει;

ἰσχυρὸς. b ac. ἰσχυρὸς. c ac. Σάρτι. d ac. ἰσχυρὸς.

ῥοι τὸ ἔμμε τῆς πίστεως, ὃ καὶ ὕσταται.

9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῇ συνήματι σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.

10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ ὁμολογῶνται εἰς σωτηρίαν.

11 Λόγῳ γὰρ ἡ γραφή· Πᾶς πιστεύων ἐπ' αὐτοῦ, οὐ κατασυνθήσεται.

12 Οὐ γὰρ ἵστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλούσιος εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλούμενους αὐτόν.

13 Πᾶς γὰρ ὅς ἐστι ἐπικαλισθηπὸς τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.

14 Πᾶς οὖν ἐπικαλίσσεται^α εἰς ἡμᾶς οὐκ ἐπίστειναι; Πᾶς δὲ πιστεύουσιν οὐ οὐκ ἔκουσιν; Πᾶς δὲ ἀκούουσιν χωρὶς κατέκυστος;

15 Πᾶς δὲ καυήσουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; Καθὼς γέγραπται· Ὡς ἀρεαῖοι οἱ πόδες τῶν ἐναγγελιζομένων ἀρήτην, τῶν ἐναγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπέκουσιν τῇ ἐναγγελίᾳ. Ἡσαίας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπίστεισι τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;

17 Ἀρεα ἡ πίστις^β ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ.

18 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔκουσιν; Μεινύει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξ ἡλλοῦ ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

19 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; Πρῶτος Μωσὴς λέγει· Ἐγὼ παραχρῆσιν ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔσται, ἐπὶ ὧν ἀνυπὸν παρεργιῶ ὑμᾶς.

20 Ἡσαίας δὲ ἀποταλῶν, καὶ λέγει· Εὐρίσθη τοῖς ἡμέτεροις μὴ ζητοῦσιν, ἡμφατὸς ἡγνώμεν τοῖς ἡμέτεροις ἐκτενῶσι.

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· Ὅλον τὴν ἡμέραν ἐξέπίπτεσα τὰς χεῖρας μου πρὸς λαὸν ἀπειθεύοντα καὶ ἀντιλέγοντα.

Κεφ. ια. κ.

ΛΕΓΩ οὖν· Μὴ ἀπάνωτο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γίνωται καὶ γὰρ ἡγὼ Ἰσραηλῆτις ἡμεῖς, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμὴν.

2 Οὐκ ἀπάνωτο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἐκ πρῶτον. Ἡ οὐκ ἔδωκεν ἐν Ἠλίας τί λόγῳ ἡ γραφή, ὡς ἐντογγῆται τῷ Θεῷ, κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ [λόγῳ].

3 Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἐπίπτεται, καὶ τὰ δυσπιστήσια σου κατέκωψαν κατὰ ἡμᾶς ὑπεκλήφθη μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου.

4 Ἀλλὰ τί λόγῳ αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέκωψαν ἡμᾶς ἐκτακιστοχίλους ἀνδρας, ὅπως εἰς ἡμᾶς γένῃ τῇ^γ Βαβυλῶν.

5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῇ νῦν καιρῷ λῆμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γένηται.

6 Εἰ δὲ χάρις, οὐκ ὅτι ἐξ ἡγῶν ἐπὶ ἡ χάρις οὐκ ὅτι γίνονται χάρις. [Εἰ δὲ ἐξ ἡγῶν ἐπὶ ἡ χάρις οὐκ ὅτι γίνονται]

1201

1202

^α sc. αὐτῶν

^β sc. ἰστί

^γ sc.

ιστὶ χάρις· ἐπὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι
[ἵστιν ἔργον.]

7 Τί οὖν; Ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ,
τούτου οὐκ ἐπίτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ
ἐπίτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωράθησαν,

8 (Καθὼς γέγραπται· Ἔδω-
κεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατα-
νύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὅσα τοῦ μὴ ἀκοῦειν) ἕως τῆς
σήμερον ἡμέρας.

9 Καὶ Δαβὶδ λέγει· Γενήθηται
ἡ τρέψις αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ
εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ
εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς.

10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτῶν, τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ
τὸν ὄρατον αὐτῶν διαπαντός σύγ-
καμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν,
ἵνα πίσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῶ
αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία^a
τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι
αὐτοὺς.

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐ-
τῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττη-
μα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσῃ
μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνε-
σιν, ἐφ' ὅσον^b μὲν εἰμι ἐγὼ ἔθνων
ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δο-
ξάζω.

14 Εἰ πως παραζηλώσω μου
τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν,
καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσ-
ληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ
τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ρίζα ἀγία,
καὶ οἱ κλάδοι.

συμβόληται.

^b sc. μέρος.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κ
εκλάσθησαν, σὺ δὲ, ἀγαπῶν
ἐνεκεν τρέισης ἐν αὐτοῖς,
κοινωνὸς τῆς ρίζης καὶ τῆς
τοῦ σπέρματος ἐκλογῆς.

18 Μὴ κατακαυχῶ
δὼν· εἰ δὲ κατακαυχῶσα
τὴν ρίζαν βασιλεύεις, ἀλλ'
σὺ.

19 Ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκ
οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκυ
20 Καλῶς· τῇ ἀπί
κλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστι
μὴ ὑψηλοφρονεῖς, ἀλλὰ φ
21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τ
φύσιν κλάδων οὐκ ἐφίσε
πως οὐδὲ σοῦ φείσεται.

22 Ἰδὲ οὖν χρηστό
ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν
σύντας,^a ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ
στότητα, εἰς ἐπιμεινῆς τῇ
τητῇ· ἐπὶ καὶ σὺ ἐκκοπή

23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν
μείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκ
σονται· δυνατὸς γὰρ ἐστ
πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτοὺς

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κ
σιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, κ
φύσιν ἐνεκεν τρέισης εἰς καλ
πόσῃ μᾶλλον οὗτοι, οἱ κ
σιν, ἐγκεντρίσθησονται τῇ
λαίᾳ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς
ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦ
μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνι
πώρως· ἀπὸ μέρους τῶ
γίγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλῆρ
ἔθνων εἰσέλθῃ.

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσρ

^c sc. φυλάσσει.

ἡσείται, καθὼς γέγραπται· Ἦξε
x Σιών ὁ βυόμενος, καὶ ἀποστρέ-
ψαι ἀσθεΐας ἀπὸ Ἰακώβ.

27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐ-
μοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς
ἀμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον,
ἔχθροί δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλο-
γὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας.

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χα-
ρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ.

30 Ὡσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ
ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἡλιέ-
θητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθή-
σαν τῷ ὑμείτερον ἑλέει, ἵνα καὶ αὐ-
τοὶ ἐληθῶσι.

32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς
πάντας εἰς ἀπειθείαν, ἵνα τοὺς πάν-
τας ἑλθῃ.

33 Ὡ βλάβος πλούτου καὶ σο-
φίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὥς ἀνεξ-
ερευνήτα τὰ κείμενα αὐτοῦ, καὶ
ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;
ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

35 Ἡ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ
ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐ-
τοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ᾧ.
Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀ-
μήν.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, διὰ τῶν οἰκτιρημάτων τοῦ Θεοῦ,
παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν δου-
σίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ
Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν·

2 Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ
αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε
τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θελημα
τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον
καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ, διὰ τῆς χάριτος
τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν
ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν, παρ' ὃ διῷ
φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σω-
φρονεῖν, ἐκαστῷ ὡς ὁ Θεὸς ἡμέρισσε
μέτρον πίστει.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι
μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη
πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώματι
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἰς, ἀλ-
λήλων μέλη.

6 Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κα-
τὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν
διάφορα· εἴτε προφητείας, κατὰ
τὴν ἀναλογία τῆς πίστεως·

7 Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ δια-
κονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ δι-
δασκαλίᾳ.

8 Εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ
παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ^b ἐν ἀ-
πλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπου-
δῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ^c ἀνυπόκριτος.
Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολ-
λάμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλή-
λους φιλόστοργοι. Τῇ τιμῇ ἁλ-
λήλους προηγουμένοι.

11 Τῇ σπουδῇ μὴ ἄκηνοι. Τῷ
πνεύματι ζήοντες. Τῷ Κυρίῳ δου-
λεύοντες.

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. Τῇ

^a sc. ἴσθι.

^b sc. μεταδιδῶ.

^c sc. ἴσθι.

τε ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὑπερβῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἰστωθῆναι, ἢ ὅτε^a ἐπιστεύ-

ῆ ἡ νῦν προέκοψεν, ἡ δὲ ἡγγικεν· ἀποθάνεσθαι οὖν τὰ τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυθῆναι τὸ τοῦ φωτός.

Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως ἐπιστάμενοι μὴ καίμοις καὶ μέσῃ κοίταις καὶ ἀστεργίαις, ἢ καὶ ζήλῳ·

Ἄλλ' ἐνδυσάσθε τὸν Κύριον Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς καὶ μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Κεφ. ιδ'. xiv.

Ν δὲ ἀσπνούντα τῇ πίστιν ἀμείναντες, μὴ εἰς διακρίσεις ἡμεῶν.

Ὅς μὲν πιστεύει^b Φαγῆναι ὁ δὲ ἀσπνῶν^c λάχνα ἐσ-

θῶν, τὸν μὴ ἐσθῶντα μὴ εἶπω· καὶ ὁ μὴ ἐσθῶν, τὸν καὶ μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ προσελάσεται.

Σὺ τίς εἶ, ὁ κρίνων ἄλλότριον; Τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἡ σταθῆσεται δέ· δυνατὸς ἔστιν ὁ Θεὸς στήναι αὐτόν.

Ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἑαυτοῦ, ὁ δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν ἑαυτοῦ ἐν τῷ ἰδίῳ νοί πλη-
ισθῶ.

Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ· ὁ ἐσθῶν, ἐσθῆναι· εὐχαριστοῦ γὰρ τῷ

Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθῶν, Κυρίῳ οὐκ ἐσθῆναι, καὶ εὐχαριστοῦ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἐαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἐαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἀποθνήσκωμεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε [καὶ ἀνέστη] καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δέ, τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ, τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ.

11 Γίνεσθαι γάρ· Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος· ὅτι ἡμεῖς κάμψαι πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἐαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο^c κρίνατε μάλλον, τὸ μὴ τίθεναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα, καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἐαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.

15 Εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπῆται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὅτι οὐ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημῆσθαι οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.

17 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία

δ πρώτον. b sc. ἐξῆναι. c sc. ἐν πίστι. d sc. ὁμοίαν. e sc. ἵνα περ-

τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δοκιμὸς τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διάκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἔνεκεν βρώματος κατὰλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πίνειν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ἢ σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ.

22 Σὺ πίστιν ἔχεις· κατὰ σιαντὸν ἔχει ἐνοπίον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγη, κατακίερεται, ὅτι ^a οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

Κεφ. ιε. xv.

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.

2 Ἐκαστος [γὰρ] ἡμῶν τῷ ^b πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομὴν.

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρσειν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Οἱ ἐνδικισμοὶ τῶν ἐνυδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν

ἡμετέραν διδασκαλίαν περὶ ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ῥακλήσεως τῶν γραφῶν, ^c τὰ ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς παρακλήσεως δὴν ἡμῶν τὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, καὶ τὸν Ἰησοῦν·

6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν, ἐν ματι, δοξάζητε τὸν Θεὸν τῆρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνοντες τοὺς ἑαυτῶν ἁγίους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς λάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν Θεοῦ.

8 Λίγω δέ, Ἰησοῦν Χριστὸν γενεῇσθαι περιτομῆς ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὴν ἐπαγγελίαν τῶν πατέρων.

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλπίσιν ἡμῶν καὶ τὸν Θεόν· καθὼς γὰρ διὰ τοῦτο ἐξομολογήσασθαι ἔθνησι, καὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

10 Καὶ πάλιν λέγει· ὅτι ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ.

11 Καὶ πάλιν· Αἰνῶντες πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἡμεῖς αὐτὸν ^c πάντες οἱ λαοί.

12 Καὶ πάλιν· Ἡσαΐας· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσοῦ ἀνιστάμενος ἀρχεῖν ἐθνῶν τῷ ἔθνι ἐλπιουσιν.

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος ἡμῶν πάσης χαρῆς εἰς τὴν εἰρήνην ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, μετὰ Πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί, καὶ αὐτοὺς ἐγὼ περὶ ὑμῶν

^a sc. φάγει.

^b sc. ὄντι.

^c sc. ἡμῶν.

μιστοί ἔσσι ἀγαθωσύνης, πέ-
μειο πάσης γνώσεως, δυνά-
μει ἀλλήλους νουθετεῖν.

Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑ-
περφανέων, ἀπὸ μέρους, ὡς ἱπα-
κούσαν ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν
θεῖάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

Εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν
Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργ-
εῖν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ,
ἡτοίμαται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν
δεκτὴς, ἡγιασμένη ἐν Πνεύ-
ματι.

Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χρισ-
τῷ τὰ ^α πρὸς Θεόν.

Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν
οὐ κατευργάσατο Χριστὸς
ὑ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ
ῳ.

Ἐν δυνάμει σημειῶν καὶ τε-
ν ἐν δυνάμει Πνεύματος Θεοῦ
εἰ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύ-
μειχερι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πε-
κάναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
οῦ.

Οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον
ελίξισθαι, οὐχ ὅπου ἄνω-
Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλό-
θεμέλιον οἰκοδομῶ.

Ἀλλὰ ^β, καθὼς γέγραπται·
α ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὁ-
κ· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συ-
·

Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμενον τὰ
εἰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

Νυνὶ δὲ μεκίτε τόπον ἔχων
κλίμασι τούτοις ἐπιποθίαν
ν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ
ν ἐτῶν·

24 Ἦν ἐὰν πορεύεσθαι εἰς τὴν
Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς·
ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος δια-
σσεσθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν περ-
πεμφθῆναι ἐκεῖ· ἐὰν ὑμῶν πρῶτον
ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, διακοτῶν τοῖς ἀγίοις.

26 Εὐδόκησεν γὰρ Μακεδονία
καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποι-
σασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἀ-
γίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

27 Εὐδόκησεν γὰρ, καὶ ὀφειλέ-
ται αὐτῶν εἶσιν· εἰ γὰρ τοῖς πνευ-
ματικοῖς αὐτῶν ἐκινώνησαν τὰ ἔθ-
νη, ὀφείλουσι καὶ ἐν ταῖς σαρκικοῖς
λειτουργήσας αὐτοῖς.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελείσας, καὶ
σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν
τούτων, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς
τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ, ὅτι ἐρχόμενος πρὸς
ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ
εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ
Πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν
ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
τὸν Θεόν·

31 Ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπι-
θούτων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ ἵνα ἡ
διακονία μου, ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ,
εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἀγίοις·

32 Ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς
διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συνα-
παύσωμαι ὑμῖν.

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ
πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

^α pro κατὰ τὰ ἀνήκοντα.

^β sc. εὐαγγέλιον.

K&O. 15'. XVI.

Κεφ. ις. xvi.
ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῖν Φωβίτην,
τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὕσαι διάκονοι
τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς·

2 Ἰνα αὐτὴν προσεξήσθε ἐν
Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παρα-
στήτε αὐτὴ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρεῖζῃ
πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προ-
στάτης πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ
ἑαυτοῦ.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν καὶ
Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 (Οἷτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου
τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς
οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ
καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθ-
νῶν.)

5 Καὶ τὴν κατ' ἴκον αὐτῶν
ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε Ἐπαίνι-
τον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν
ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.

6 Ἀσπάσασθε Μαριὰμ, ἥτις
πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς.

7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ
Ἰουλιαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ
συναιχμαλώτους μου· οἵτινες εἰσιν
ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ
πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.

8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν, τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ.

9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανόν, τὸν
 συνεργόν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ
 Στάχυον τὸν ἀγαπητὸν μου.

10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν, τὸν
δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

11 Ἀσπάσασθε Ἡρώδιαν, τὸν
συγγενὴ μου. Ἀσπάσασθε τοὺς

ἐκ τῶν² Ναρχίστου, τῆς
Κυρίας.

12 Ἀσπάσασθε Τρυφᾶσαν, τὰς κοπιῶσας
ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσέην
ἀγαπήτην, ἥτις πολλὰ
ἐν Κυρίῳ.

13 Ἀσπάσασθε· τοῦ
 λεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν
 αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.

14 Ἀσπάσασθε Ἀδελφοί μου,
Φλέγοντα, Ἐρμῆν, Πατέρα
μῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ
Θεούς.

15 Ἀσπάσασθε Φιλὸν
 Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν
 αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπῶν,
 σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίου

16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζεσθαι αὐτοὺς καθὼς οἱ κεφαλὰς τοῦ Χριστοῦ

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμ
φοί, σκοπῶν τοὺς τὰς δι
καὶ τὰ σκαῖδαλα, παρῶ
χὴν ἣν ὑμεῖς ἐμύθετε, π
καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν

18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶν οὐ δοῖ
ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ κ
χρηστολογίας καὶ εὐλογί
τῷσι τὰς καρδίας τῶν ἀ

19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ἐν
πάντας ἀφίκετο. Χαίρει
ἐφ' ὑμῖν. Θέλω δὲ ὑμᾶς σ
εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀπὸ
εἰς τὸ κακόν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰ-
 τρήσει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ
 δας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ

2 SC. οὐκ ἔτι γιν.

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ'
[Ἀμήν.]

Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμό-
νις^α μου, καὶ Λούκιος
ἵσται καὶ Σωσίπατρος, οἱ
ἕς μου.

Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐν τῇ Γί-
γραφῇ τὴν ἐπιστολὴν ἐν

Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος, ὁ
καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης.
ἵσται ὑμᾶς Ἑραστος, ὁ οἰ-
κῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος,
ῥός.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Χριστοῦ^α μετὰ πάντων ὑμῶν.
κ.]

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στη-
εῖλαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ
τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ
ἀπακάλυψιν μυστηρίου χρόνις αἰ-
ωνίοις εὐοχημένου^α

26 Φανερώσας δὲ νῦν διὰ τι
γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιτα-
γὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν
πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνω-
ρισθέντος^α

27 Μὴν σοφῶ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα^α εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κο-
ρίνθου διὰ Φιλῆως τῆς διακόνου
τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

ΓΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ 'Επιστολὴ πρώτη.

Κεφ. α'. ι.

ΓΛΟΣ, κλητὸς ἀπόστολος
Χριστοῦ, διὰ θελήματος
καὶ σωσθῆνης ὁ ἀδελφός,
[ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ τῇ
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν
τῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, οὖν
οἱς ἐκκαλουμένοις τὸ ὄνομα
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν
τέλει, αὐτῶν τι καὶ ἡμῶν
Κάρις ὑμῶν καὶ εὐεχὴ ἀπὸ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου
Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου
τι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι

τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείᾳ ὑμῖν ἐν Χρισ-
τῷ Ἰησοῦ^α

5 Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε
ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ
γνώσει^α

6 Καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ
Χριστοῦ δοξαζοῦνται ἐν ὑμῖν^α

7 Ὅστι ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι
ἐν μηδὲν χάρισματι, ἀπειδεχόμε-
νους τὴν ἀπακάλυψιν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὅς καὶ βεβαιώσω ὑμᾶς ἕως
τέλους ἀνγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Πιστὸς^β ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλή-

^α sc. ἵσται.

^β sc. ἵσται.

θητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ
λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν
σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι
ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
γνώμῃ.

11 Ἐδηλάθη γὰρ μοι περὶ ὑ-
μῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν^α Χλόης,
ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι.

12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος
ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μὲν εἰμι^β Παύ-
λου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κη-
φᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.

13 Μιμνήσκειται ὁ Χριστός· μὴ
Παῦλος ἑσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ
εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἑοπατισθῆτε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ^γ ὅτι οὐ-
δένα ὑμῶν ἑοπάτισσα, εἰ μὴ Κρίσ-
πον καὶ Γάϊον^δ.

15 Ἰνα μὴ τις εἴπῃ, ὅτι εἰς τὸ
ἡμῶν ὄνομα ἑοπάτισσα.

16 Ἐοπάτισσα δὲ καὶ τὸν Στε-
φανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα, εἰ
τινα ἄλλον ἑοπάτισσα.

17 Οὐ γὰρ ἀπίστυλέ με Χρι-
στὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι·
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ
κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυ-
ροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μαριάζει
ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύνα-
μις Θεοῦ ἐστὶ.

19 Γέγραπται γάρ· Ἀπολλῶ
οἰφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύν-
ῤυν συνετῶν ἀβέτησα.

20 Ποῦ σοφός; Ποῦ
τεύς; Ποῦ συζητητής τ
τούτου; Οὐχὶ ἐμώρηνον
σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κ
τῆς σοφίας τὸν Θεὸν, ἐ
Θεὸς διὰ τῆς μαριάζει τ
ματος σώσαι τοὺς πιστε

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰου
μῶν αἰτοῦσι, καὶ Ἑλλη
ζητοῦσιν·

23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσει
τὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδ
σκάνδαλον, Ἑλληνιστὶ δὲ μ

24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη
δαίοις τε καὶ Ἑλλησι,
Θεοῦ δύναμειν καὶ Θεοῦ

25 Ὅτι τὰ μαρτὶν τ
σοφώτερον^ε τῶν ἀνθρώπων
τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἵ
τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν
μῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολ
κατὰ σάρκα, οὐ πολλοί
οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·

27 Ἀλλὰ τὰ μαριάζει
μου ἐξελέξατο ὁ Θεός,
σοφούς καταισχύνῃ καὶ
τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ

καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά·

28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τα
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξε
Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
καταεργήσῃ·

29 Ὅπως μὴ καυχῶσθ
σα σάρεξ ἐνώπιον αὐτοῦ.

30 Εξ αὐτοῦ δὲ ἡμῶν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη

^α οἰκίαν.

^β sc. μίρους.

^γ sc. τοῦ σοφοῦ.

^δ sc. τοῦ

τὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ
εἰς καὶ ἀπολύτρωσις·

Ἰνα^α, καθὼς γέγραπται·
υπακούμενοι, ἐν Κυρίῳ καυ-

Κεφ. β'. II.

Ὡς ἰλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελ-
φον οὐ καθ' ὑπερχήν λόγου
ες, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ
μυστήριον τοῦ Θεοῦ.

Ὡς γὰρ ἔκρινά [τοῦ] εἰδέναι
ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν,
ὑτον ἰσταυρωμένον.

καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν
καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενό-
μαι ὑμᾶς·

καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ
ἐν μου οὐκ ἐν πιθοῖς [ἀν-
θρώπου] σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
ἐν Πνεύματος καὶ δυνά-

μεις ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ἦ ἐν
ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει

σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς
σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος
οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶ-
νος τῶν καταργουμένων·

ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ
την ἀποκεκρυμμένην,
ἣν οὐδεὶς ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώ-
νων δόξας ἡμῶν.

Ὡς οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ
αἰῶνος ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγ-
νωκεν ὁ Κύριος τῆς δόξης
οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης
οὐκ ἔγνωκεν.

ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται·
αὐτὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ

ἔγνωκεν, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
οὐκ ἀνέστη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτόν.

10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλ-
υψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ·
τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἰδρύσας, καὶ
τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ εἶδεν ἀνθρώπων τὰ
τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως
καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς εἶδεν, εἰ
μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ
κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα
τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κρυπθέντα ἡμῖν·

13 Ἀ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν
διδασκαλίαις ἀνθρωπίνης σοφίας λό-
γοις, ἀλλ' ἐν διδασκαλίαις Πνευμα-
τικαῖς [ἀγίου]· πνευματικαὶς πνευ-
ματικὰ συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ
δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Θεοῦ· μαρτία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ
οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματι-
κῶς ἀνακρίνεται.

15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει
μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπὸ οὐδενὸς
ἀνακρίνεται.

16 Τίς γὰρ ἔγνω τοῦ Κυρίου,
ὃς συμβολώσιν αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ
τοῦ Χριστοῦ ἔχομεν.

Κεφ. γ'. III.

καὶ ἐγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθη
λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς,
ἀλλ' ὡς^c σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν
Χριστῷ.

2 Ὡς γὰρ ὑμᾶς ἐπὶ τῇ [καὶ]

c. γίνονται.

b sc. ἐν.

c sc. οὐκ.

d sc. κατὰ.

οὐ βρωμα· οὐπω γὰρ ἠδύνασθε·
ἀλλ' οὐτε ἔτι νῦν δύνασθε.

3 Ἐτι γὰρ σαρκικοί ἐσσι ὅπου
γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ δι-
χοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐσσι, καὶ
κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

4 "Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ
μαίνεμαι ὑμῖν ὁ Πύλου· ἕτερος δὲ· Ἐγὼ
ὁ Ἀπολλών· οὐχὶ σαρκικοί ἐστέ;

5 Τίς ὦν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ
Ἀπολλῶς, [ἀλλ' ἢ] διακονοὶ δι'
ᾧ ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστην ὡς ὁ
Κύριος ἔδωκεν :

ὁ Ἐγὼ ἐφύτμισα, Ἀπολλῶν
ἐπότισεν· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠύξανε.

7 Ὡστε οὕτε ὁ φυτεύων ἰστί τι,
οὕτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ ἀνέχων
Θεός.

8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτί-
ζων, ἓν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον
μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον
κόπον.

9 Θεοῦ γὰρ ἴσμεν συνεργοί· Θεοῦ
 γαίῳργον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ
τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχι-
τέκτων θεμέλιον τίθεικα, ἄλλος δὲ
ἐποικοδομῇ· ἕκαστος δὲ βλέπων
ὡς ἐποικοδομῇ.

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς
δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον,
ὅς ἐστιν Ἰησοῦς [ὁ] Χριστός.

12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ
τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄρ-
γυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, ὅρε-
τον, καλᾶμην·

13 Ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν
γινήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει·
καὶ ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ

ἐκαστου τὸ ἔργον ὁποῖον
πῦρ δοκιμάσῃ.

14 Εἰ τις τὸ ἔργον
ἐπακοῦσῃ, μέσθον λήψεται

15 Εἴ τις τὸ ἔργον ποιῇ, ζήμιανθήσεται αὐτὸν
θήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ

16 Οὐκ οἶδατε, ὅτι
ἔστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ
καὶ ἐν ὑμῖν;

17 Εἴ τις τὸν πατρὶ
 φθίρει, φθίρει αὐτοῦ ο
 γὰρ πατὶς τοῦ Θεοῦ ἀγ
 οἰτινὲς ἔσσι ὁμοῖς.

18 Μιθῶεις ἑαυτὸν ἔχει
εἰ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μαρτὸς γεν-
γῆται σοφός.

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ
 τούτου, μαρτία παρὰ τῶν
 ἡγῶνται· γὰρ ὁ θεὸς
 τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανο-
 τῶν.

20 Καὶ πάλιν· Κύριε
καὶ τοὺς διαλογισμοὺς τῶν
ὅτι εἰσὶ ματαίοι.

21 "Ὡστε μηδεὶς καὶ
ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν

22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε
λαὸς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κός
ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε
εἴτε^c μέλλοντα· πάντα ὑ

23 Ὑμεῖς δὲ d, Χριστοῦ
τὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. 3. IV.

Οὕτως ἡμεῖς λογιζόμε-
 ποι, ὡς ὑπηρεταὶ Χριστοῦ
 οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ

b sc. μέρους.

c sc. τὰ πρῶτα γινώσκοντες. Δ.

2 Ὁ δὲ^α λοιπὸν, ζητῆται ἐν ᾧς ἐκονομοῖς, ἵνα πιστὸς τις εὐ-
δοῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλαχιστόν ἐστιν
να ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀν-
θρώπου ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυ-
τῷ ἀνακρίνω.

4 Οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα,
ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ διδικαίωμαι· ὃ
δ' ἀπακρίνω με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὅτι μὴ περὶ καιροῦ τι κρί-
νω, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ
κρίσεται τὰ κρυπτά τοῦ σκότους,
καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν
καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἵκανος γινή-
σεται ἐκαστὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μεττο-
χῶμεν εἰς ἑαυτοὺς καὶ Ἀπολ-
ωὴ δ' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε
ὅ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται Φροῦν,
ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθαι
ἐντὸς τοῦ ἑτέρου.

7 Τίς γὰρ σι διακρίνῃ; Τί δὲ
χρῆς, ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ
λάβεις, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβὼν;

8 Ἦδη κακοδομεῖται ἵστί, ἤδη
πλουτῆσται, χωρὶς ἡμῶν ἐκαστι-
λεύσονται· καὶ ὀφελὸς γε ἐκαστιλεύ-
ονται· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβα-
λεῖσθωμεν.

9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς
τοῦς ἀποστόλους ἰσχύτους ἐπί-
δειξεν ὡς ἐπιθανάτους, ὅτι διατρεν
ἐγνήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέ-
λοις καὶ ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς^β μωροὶ διὰ Χριστὸν,
ἡμεῖς δὲ φρονεῖμεν ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς
ἀσθενεῖς, ἡμεῖς δὲ ἰσχυροί· ἡμεῖς
ἐνδοξεῖ, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἀχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ
πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμ-
νητιύμεθα, καὶ κολαφίζομεθα, καὶ
ἀσπαστεύμεθα·

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμε-
νοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ· λοιδορούμε-
νοι, ὑβλογούμενοι διακρίμενοι, ἀνιχέ-
μεθα·

13 Βλασφημούμεθα, παρακα-
λοῦμεθα ὡς περικαθέματα τοῦ
κόσμου ἐγνήθημεν, πάντων περι-
ψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω
ταῦτα, ἀλλ' ὡς τίκτω μου ἀγα-
πητὴν νοουτῶ.

15 Ἐὰν γὰρ μωροὺς παιδα-
γωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ
πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ἐ-
μᾶς ἐγνήθησα·

16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς μι-
μηταί μου γίνεσθαι.

17 Διὰ τοῦτο ἔπειψα ὑμῖν
Τιμόθειον, ὅς ἐστι τίκων μου ἀγα-
πητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑ-
μᾶς ἀναμνήσει τὰς ἐδοῦς μου τὰς
ἐν Χριστῷ, καθὼς πατταχοῦ ἐν
πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκει.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δὲ μου
πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιαθῶσάν τινας.

19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχύως πρὸς
ὑμᾶς, ἵαν ὁ Κύριος διέλθῃ, καί·
γιώσκωμαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυ-
σιασμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

21 Τί σίλετε; ἐν ἑσέθῳ ἔλθω
πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνευματί
τε περὶ τῆς;

^α sc. ἵστί.^β sc. ἰσχύμεθα.^γ sc. τίτω.

Κεφ. ε'. v.

“ΟΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιοῦτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν [ὀνομάζεται] ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

2 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιασμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπειθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας;

3 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὸν τῷ σώματι, παρὰν δὲ τῷ πνεύματι, ἦδη κεντρικὰ ὡς παρὰν, τὸν οὗτω τοῦτο κατεργασάμενον,

4 Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἡμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

5 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλιγον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ κρείττει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοί;

7 Ἐκκαθάρατε [οὖν] τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε ἰσὺς φύραμα, καθὰς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐθύθη, Χριστός.

8 Ὅστι ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ’ ἐν ἀζύμοις^a εὐληκρινίας καὶ ἀληθείας.

9 Ἐργαζέσθαι ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίνυσθαι πόρνοις.

10 Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις οὐ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεο-

νήκταις, ἢ ἄρπαξιν, ἢ τρῶαις· ἐπεὶ ὀφείλετε κόσμου ἐξελθεῖν.

11 Νυνὶ δὲ ἔργαζομαι συναναμίνυσθαι, ἐάν τις ὀνομαζόμενος, ἢ πόρνος, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέθυστος, ἢ ἄρπαξ, μὴδὲ συνισθῇν.

12 Τί γὰρ μοι^b καὶ κρίνεις; Οὐχὶ τοὺς ἴσους ἐστε;

13 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ [καὶ] ἐξακρίβετε τὸν ποιητὴν αὐτῶν.

Κεφ. ς'. vi.

ΤΟΛΜΑ τις ὑμῶν, ἵνα ἴσῃ πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ γίγιναι;

2 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ κόσμοι κερνοῦσι; Καὶ κρίνεται ὁ κόσμος, ἀντικειμένων ἐλαχίστων;

3 Οὐκ οἶδατε ὅτι ἡμεῖς τοῦμεν; μεῖν γὰρ βιωτικὰ

4 Βιωτικὰ μὲν οὖν καὶ ἔχητε, τοὺς ἐξουθενούμενους κληίον, τούτους καθίζετε

5 Πρὸς ἐντροπὴν ἡμῶν οὕτως οὐκ ἔστιν ἐν ὑμῖν εἷς, ὃς δυνήσεται διακρίνειν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ

6 Ἀλλὰ ἀδελφὸς μοι φερεται, καὶ τοῦτο^c των;

7 Ἦδη μὲν οὖν ὅλη [ἐν] ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρί-

^a sc. ἀζύμοις.^b sc. διαφίρει.^c sc. μᾶλλον.

δ. sc.

ἑαυτῶν· διατί οὐχὶ μᾶλλον ἴσθε· διατί οὐχὶ μᾶλλον ἴσθε·

ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε, καὶ οὕτως, καὶ ταῦτα ἀδελφοί. οὐκ οἴδατε, ὅτι ἀδικοὶ ἐν Θεοῦ οὐ κληρονομήσου· πλατῆσθε οὕτως πόρνοι, ὠλολάτραι, οὕτως μοιχοί, λαλοί, οὕτως ἀρσενικοῖται, οὕτως κλέπται, οὕτως πλεονεῖς, οὐκ οἴδατε, οὐκ οἴδατε, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.

καὶ ταῦτα τινες ἦν· ἀλλὰ ἴσθε, ἀλλὰ ἠγιάσθητε, καὶ ἠαυθῆτε ἐν τῷ ὄνματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλὰ γὰρ συμφέρει· πάντα μοι ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθῆναι πό τις.

Γὰρ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, οἷα τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καὶ. Τὸ δὲ σῶμα οὐ^α τῇ πορνείᾳ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σῶματι.

Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον οὐκ ἐξουσιάζει διὰ τῆς ἡμετέρας.

οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν Χριστοῦ ἐστί· Ἄρα, τὰ σώματα τοῦ Χριστοῦ, πόρνοι μέλη; Μὴ γίνω-

σκονομεῖτε, ὅτι ὁ κοιλίᾳ πόρνη, ἐν σῶμα ἐστίν;

Ἔσονται γὰρ, φησὶν^β, οἱ δύο ἐν σάρκα ἓνα.

17 Ὁ δὲ καλλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύμα ἐστί.

18 Φιλοῦνται τὴν πορνείαν· πᾶν ἁμαρτήματα ὁ ἐν πορνείᾳ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνέων, ἐν τῷ ἰδίῳ σῶμα ἁμαρτάνει.

19 Ἡ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὶ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὐ ἐκτὸς ἀπὸ Θεοῦ. καὶ οὐκ ἐστὶ ἑαυτῶν;

20 Ἐγνώσθητι γὰρ τιμῆς δοξάζετε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σῶματι ὑμῶν, [καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ὅτι ἐστὶ τοῦ Θεοῦ.]

Κεφ. ζ'. vii.

ΠΕΡΙ ΔΕ ὅτι ἠγάπησέν μοι, καὶ ἡμετέραν γυναῖκα μὴ ἀποδοῦναι.

2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτῷ, καὶ ἑαυτῇ τὸν ἰδίον ἄνδρα ἑαυτῷ.

3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἄνθρωπος τὴν ὀφειλόμεν ὡς ἑαυτῷ ἀποδοῦναι ὅμοιος δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἄνδρι.

4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.

5 Μὴ ἀποσπασθῆτε ἀλλήλους, ἢ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάζητε [τῇ ἡμετέρᾳ καὶ] τῇ προσοχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὴν συνέχευε, ἵνα μὴ πικράνη ὑμεῖς ὁ Σατανὰς διὰ τὴν ἀνεκρίαν ὑμῶν.

^α sc. ἴσθαι.

^β sc. ἡ γραφή.

6 Τούτο δὲ λέγω κατὰ τὴν γνῶμην, οὐ κατ' ἐκτίμησιν.

7 Θέλω γάρ πᾶντας ἀνθρώπους ὡς καὶ ἑαυτοὺς ἀλλ' ἑαυτοὺς ἰδίῳ χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὥς μὲν οὕτως, ὅς δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐστίν, ἵαν μὴ μνηστῆ ὡς καὶ γὰρ.

9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμνησάτωσαν· κρείσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γιγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ^α χωρισθῆναι.

11 Ἐάν δὲ καὶ χωρισθῇ, μείντω ἀγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφίειναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· Εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδακίῃ οἰκίῃ μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίεται αὐτήν·

13 Καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδακίῃ οἰκίῃ μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίεται αὐτόν.

14 Ἠγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί· καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ἡμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, τῶν δὲ ἁγιά ἐστιν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμεῖς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, ἢ τὴν γυναῖκα σώσεις;

17 Εἰ μὲν ἕκαστος ὡς ἑαυτοῦ Θεός, ἕκαστος ὡς κύριος ἐστὶν ὁ Θεός, οὕτω περιπατεῖτω· καὶ ὅτι ἐν τοῖς ἐκκλησίαις πάντα; λαὸς σεμακαί.

18 Περιστρεφόμενος τις ἐλθε· Μὴ ἐπιπαύσθω ἐν ἀκρόασι τῆς ἐκλήθῃ; Μὴ περιτιμῇται.

19 Ἡ περιτομή οὐδὲν ἐστίν, ἢ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τέλει ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἐκαστος ἐν τῇ κλήτῃ κλέτε, ἐν ταύτῃ μένω.

21 Δοῦλος ἐκλήθης; Μὴ μελίτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύναται ἐλευθερὸς γενέσθαι, μᾶλλον χρεῖται.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ ἐστὶν δοῦλος, ἀπειλεύθερος Κυρίῳ ὅμοιος καὶ ὁ ἐλεύθερος καὶ ὁ δοῦλος ἐστὶ Χριστοῦ.

23 Ταμῆς ἡγοράσθητε· μὴ πωθῆτε δοῦλοι ἀνθρώπων.

24 Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθῃ, ὡς φοί, ἐν τούτῳ μένω παρὰ Θεῷ.

25 Περί δὲ τῶν παρεκκλιόντων τὴν Κυρίου οὐκ ἔχω γράψαι διδουμι, ὡς ἡλεημένος ὑπὸ τῆς πίστεως εἶναι.

26 Νομίζω οὖν, τοῦτο καὶ ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐπιστάσιν αὐτῶν, ὅτι καλὸν ἀνθρώπων τὸ εἶναι.

27 Δέδεται γυναικί· Μὴ λύσιν. Λέλυται ἀπὸ γυναικὸς· Μὴ ζήτει γυναῖκα.

28 Ἐάν δὲ καὶ γήμη, ὅτι μαρτύς· καὶ ἵαν γήμη ἢ παρὰ οὐχ ἡμαρτε· ὁ δὲ τῇ τῇ

^α sc. διῶν.

^β sc. ἀκροβυστίαν.

ὁ τοιοῦτος· ἐγὼ δὲ ὑμῶν
 ἴ.

αὐτοὶ δὲ Φίλοι, ἀδελφοί,
 καὶ ὡς συνιστάμενος τὸ
 ἵστιν· ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες
 εἰς ὡς μὴ ἔχοντες ὁμοί
 καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ
 εἰς καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ
 εἰς καὶ οἱ ἀγορεύοντες, ὡς
 χῶντες·

καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ
 εἰς μὴ καταχρώμενοι· παρ-
 εἰς τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου

ἅλλα δὲ ὑμᾶς ἀμεινόμενοι
 ἄγamos μεριμνᾷ τὰ^α τοῦ
 πῶς ἀρίστου τῷ Κυρίῳ·
 Ὁ δὲ γαμήσιος μεριμνᾷ τὰ^α
 εἰν, πῶς ἀρίστου τῇ γυναικί.
 μεμείρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ
 ἡ ἄγamos μεριμνᾷ τὰ^α
 ἰοῦ, ἵνα ἡ ἁγία καὶ σώ-
 κη πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσι-
 οῦ τὰ^α τοῦ κόσμου, πῶς
 εἰ ἀνδρὶ.

Εἰς τοὺς δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐ-
 τήρειν λόγῳ· οὐχ ἵνα βρο-
 ῖ ἐπιβῶλον, ἀλλὰ πρὸς τὸ
 καὶ ἐνπρόσθετον τῷ Κυ-
 ρισπᾶστος.

Ὡς δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπι-
 θέτω αὐτοῦ ταμίσει, εἰς ἡ
 εος, καὶ οὕτως ἐφίλει γί-
 νηθίλου ποιῆται, οὐχ ἀμαρ-
 τανώσας.

Ὅς δὲ ἴστανεν ἰδραῖος ἐν τῇ
 μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξου-
 ἔχου περὶ τοῦ ἰδίου θιλή-
 καὶ ταῦτο κύριον ἐν τῇ

καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρῆν τὴν ἰαν-
 τοῦ παρθέτου, καλῶς ποιῇ.

88 Ὡς καὶ ὁ ἐγαμίζων κα-
 λῶς ποιῇ· ὁ δὲ μὴ ἐγαμίζων
 κρείσσει ποιῇ.

39 Ἰνὴ δίδεται [τόμῳ] ἐφ'
 ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· εἰ
 δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρη
 ἵστιν· ὅς θίλου γαμηθῆναι, μένει ἐν
 Κυρίῳ.

40 Μακαριώτερος δὲ ἵστιν ἢ
 οὗτος μὴν, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώ-
 μην· δοκῶ δὲ καὶ γὰρ Πνεῦμα Θεοῦ
 ἔχων.

Κεφ. ή. VIII.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν ἰδωλοθύτων, εἴ-
 δαμεν ὅτι πάντες γινώσκουσιν ἔχοντες· ἡ
 γινώσκεις φυσικῶς, ἡ δὲ ἀγάπη οικω-
 δομεῖ.

2 Εἰ δὲ τις δοκῇ εἰδέναι τι, εὐ-
 δισκῶ οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δι' ἡγῶ-
 ναι.

3 Εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν,
 οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὗν τῶν
 ἰδωλοθύτων, εἴδαμεν ὅτι οὐδὲν^ε
 ἰδωλὸν ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς
 Θεὸς ἕτερος, εἰ μὴ εἷς.

5 Καὶ γὰρ ὑπερ ἐπὶ λεγόμε-
 νοι θεοί, ὥς ἐν οὐρανῷ, ὥς ἐπὶ
 [τῆς] γῆς (ὥσπερ ἐπὶ θεοὶ πολ-
 λοί, καὶ κύριοι πολλοί·)

6 Ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεός, ὁ πα-
 τὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς
 αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χρισ-
 τός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι'
 αὐτοῦ.

7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινώσκεις

^α ε. πράγματα.

^β ε. τῷ ἀνθρώπῳ.

^ε ε. ἴσταν.

τινὲς δὲ τῇ συνίδεσσι τοῦ ἰδωλοῦ ὡς ἄνθρωποι, ὡς ἰδωλόθυτοι ἱερεῖς, καὶ ἡ συνίδεσις αὐτῶν ἀσυνήθης οὖσα, μελύνεται.

8 Βρωμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρέστησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐν φάγωμιν, περισσεύομεν· οὔτε ἐν μὴ φάγωμιν, ὑστερούμεθα.

9 Βλέπτε δὲ μήπως ἡ ἔξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γίνηται τοῖς ἀσυνήθουσιν.

10 Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γνώσει, ἐν ἰδωλῷ κατακείμενος, οὐχὶ ὁ συνίδεσις αὐτοῦ, ἀσυνήθης ὄντος, οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ ἰδωλόθυτα ἱεθῆναι;

11 Καὶ ἀπολείπεται ὁ ἀσυνήθης ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ἣν Χριστὸς ἀπέθανεν;

12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τυπτοῦντες αὐτῶν τὴν συνίδεσιν ἀσυνήθους, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

13 Διόπερ εἰ βρωμα σκανδαλίζω τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρίμα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

Κεφ. 9'. ΙΧ.

Οὐκ εἰμι ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἔωρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἴσθι ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἴσθι ἐν Κυρίῳ^a.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία, τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἴσθι^b.

4 Μὴ οὐκ ἔχωμεν ἔγγιον καὶ πικρὸν;

5 Μὴ οὐκ ἔχωμεν ἐν διελθῇ γυναικίᾳ περιβήντας τοὺς λοιποὺς ἀπόστολους, καὶ τοὺς Κυρίου, καὶ Κε

6 Ἡ μένος ἔγωγ καὶ οὐκ ἔχωμεν ἔξουσίαν τι ζισθαί;

7 Τίς στρατεύεται ἰσχύος κατὰ; Τίς φυλάττει, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ ἱεθῆναι; Ἡ τίς ποιμαίνει καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τὸ οὐκ ἱεθῆναι;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον λαλῶ; Ἡ οὐχὶ καὶ ὁ ἴσθι λίγαι;

9 Ἐν γὰρ τῷ Μω γέγραπται· Οὐ φημι ἄλλοις. Μὴ τῶν βοῶ Θεῷ;

10 Ἡ δὲ ἡμᾶς πάντες δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ἐλπίδι] ὁφείλου ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἄλλος, τὸ αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπί

11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τι καὶ ἐσπύραμεν, μέγα ὑμῶν τὰ σαρκικά θεία

12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐμῆς μετέχουσιν, οὐ μὲν ἄλλ' οὐκ ἔχρησάμεθα ταύτη· ἀλλὰ πάντα σὺ μὴ ἔγκοπῃ τινα δάμεν γιγνώσκοντες τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ εἶδασθαι, ὅτι ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἰσθίου; Οἱ τῷ Θεῷ δουλασθαι

^a sc. ὄντως.

^b sc. μὴ ἴσθι.

^c sc. μετέχειν.

τῷ θυσιαστηρίῳ συμ-
 ι;

τω καὶ ὁ Κύριος διέταξε
 ἰαγγέλιον καταγγέλλου-
 ῦ εὐαγγελίου ζῆν.

γὰρ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμεν
 Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα,
 γίνηται ἐν ἐμοί· καλὸν
 μάλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ
 μου ἵνα τις κενώσῃ.

ἐν γὰρ εὐαγγελίζομαι,
 μοι καύχημα· ἀνάγκη
 ἐπίκειται· οὐαὶ δὲ μοι
 ἐὰν εὐαγγελίζομαι.

γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσ-
 ν' ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, ^a οἰκο-
 πιστευμαι.

ς οὐν μοί ἐστιν ὁ μισθός·
 γελαζόμενος ἀδάπανον θή-
 γηγιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς
 ταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ
 εὐαγγελίου.

λευθέρως γὰρ ὢν ἐκ πάν-
 τιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα
 ὄνας κερδήσω.

εἰ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις
 ἵος, ἵνα Ἰουδαίους κερ-
 ς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον,
 ὑπὸ νόμον κερδήσω.

ἵς ἀνόμοις ὡς ἀνόμος, (μὴ
 Θεῷ, ἀλλ' ἑνόμους Χρισ-
 κερδήσω ἀνόμους.

γενόμην τοῖς ἁσθεσίνις ὡς
 ἵνα τοὺς ἁσθεεῖς κερδήσω·
 γέγονα τὰ πάντα, ἵνα
 ἵνα σώσω.

ὅτο δὲ ποῶ διὰ τὸ εὐαγ-
 α συγκοινωνῶς αὐτοῦ γέ-

κ οἶδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
 sc. κατὰ.

τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,
 εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον· οὐ-
 τω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος,
^a πάντα ἐγκρατεῖται· ἐκείνοι μὲν
 οὐν^b, ἵνα φθαρτὸν στίφαιον λάβω-
 σιν· ἡμεῖς δὲ, ἄφθαρτοι.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω,
 ὡς οὐκ ἀδήλων· οὕτω πυκνῶν, ὡς
 οὐκ αἶρα δύνω.

27 Ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶ-
 μα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλως
 κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γίνωμαι.

Κεφ. ι. κ.

Οἱ δὲ ἵνα δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀ-
 δελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-
 τες ὑπὸ τῇ νιφίλῃ ἦσαν· καὶ πάν-
 τες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον·

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν
 ἑσπατίσαντο ἐν τῇ νιφίλῃ καὶ ἐν
 τῇ θαλάσσῃ·

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βροῦμα
 πνευματικὸν ἔφαγον·

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα
 πνευματικὸν ἔπιον· ἔπιον γὰρ ἐκ
 πνευματικῆς ἀκολουθούσης πίτρας·
 ἢ δὲ πίτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
 αὐτῶν ἐδόκησεν ὁ Θεός· κατιστορέ-
 θησαν γὰρ ἐν τῇ ἑρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγε-
 νήσαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπι-
 θυμητὰς κακῶν, καθὼς κακῶν
 ἐπιθύμησαν.

7 Μηδὲ ἰδωλολάτραι γίνεσθαι,
 καθὼς τινες αὐτῶν ὡς γέγραπται·
 Ἐκείσιν ὁ λαὸς φεγγὴν καὶ πνεῦν,
 καὶ ἀνίστησαν καίζον.

8 Μηδὲ πορευόμεναι, καθὼς τι-
 sc. κατὰ.

b sc. ἀγωνίζεται.

c sc. χῶμα.

νές αὐτῶν ἐπὶ ὀρέουσιν, καὶ ἔπε-
σον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χι-
λιάδες.

9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χρισ-
τὸν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπί-
ρασαν^α, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφειν ἀπά-
λοντο.

10 Μὴδὲ γογγύζετε, καθὼς καὶ
τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώ-
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συν-
 ἵσταιναι ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς
 νοθεύσαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη
 τῶν αἰώνων κατήντησεν.

12 Ὡστε ὁ δοκῶν ^b ἐστάναι,
βλεπέτω μὴ πίση.

13 Πειρασμός ὑμᾶς οὐκ εἴλη-
φεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ
ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασ-
θῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιή-
σει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκ-
βασιν, τοῦ δύνασθαι [ὑμᾶς] ὑπε-
ρυχεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, Φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

15 Ὡς φρονέουσιν λέγων· κη-
ρύττετε ὑμεῖς, ὁ Φημι.

16 ° Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας
ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ
αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; ° Τὸν
ἄρτον ὃν κλᾶμεν, οὐχὶ κοινωνία
τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν;

17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σώμα
οἱ πολλοὶ ἴσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ
τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ
σάρκα· οὐχὶ οἱ ἰσθιοντες τὰς θυσίας,
κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ;

19 τί οὖν φημι; ὅτι· εἰδωλον

τί ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδὼς
ἐστίν;

20 Ἀλλ' ὅτι ἡ θύη
δαίμονις θύει, καὶ οὐ
θίλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς
μοιῶν γίνεσθαι.

21 Οὐ δύνασθε πο
 τῶν πίνειν καὶ ποτῆριον
 οὐ δύνασθε τραπέζης Κυ
 ρίου, καὶ τραπέζης δαιμ

22 Ἡ παραζηλοῦμε
ριον; Μὴ ἰσχυρότεροι αὐ-

23 Πάντα [μοι] ἔξουσι
οὐ πάντα συμφέρει· π
ἔστιν, ἀλλ' οὐ πάντα

24 Μηδείς τὸ ἑαυτοῦ
ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου [ἴα

25. Πᾶν τὸ ἐν μακροῦ
λούμενον ἐσθίετε, μηδὲν
τεῖς διὰ τὴν συνείδησιν.

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου
τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ δέ τις καλεῖ
ἀπίστων, καὶ θέλει π
πάν τὸ παρατιθέμενον
θεῖτε, μηδὲν ἀνακρίνοντας
συνείδησιν.

28 Ἐὰν δέ τις ὑμῶν
τοῖς ἰδωλόθυτον ἐστί, μὴ
δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα
συνιδήσιν· [τοῦ γὰρ Κυρίου
καὶ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ]

29 Συνείδησιν δὲ
τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν
ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία

30 Εἰ [δὲ] ἐγὼ χάρι
τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
χαριστῶν;

² SC. αὐτὸν.

b sc. *ἑαυτῶν*.

Ἡ SC. κατὰ.

d. sc. 20

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιῆτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

32 Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίους καὶ Ἑλλῆσι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ.

33 Καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρίσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

Κεφ. ια'. XI.

ΜΙΜΗΤΑΙ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινᾷ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρείδακα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός· στί· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων^α, κατασχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχόμενη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῃ τῇ κεφαλῇ, κατασχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξουσιᾷ.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται^β γυνὴ, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κειράσθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω^β.

7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, ἰκῶν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν.

8 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρὸς.

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὡστε γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνεται· πρέπειν ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακαλύπτῃ τῇ Θεῷ προσεύχεσθαι;

14 Ἡ οὐδὲ αὕτη ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἰὼν κομᾷ, αἰτιμία αὐτοῦ ἐστίν;

15 Γυνὴ δὲ ἰὼν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη αὐτῇ περιβολαίου δίδεται αὐτῇ.

16 Εἰ δὲ τι δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνίθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινᾷ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον συνέχεσθε.

18 Πρώτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν [τῇ] ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν καὶ^γ μέρος τι πιστῶν.

19 Δεῖ γὰρ καὶ αἰεσίσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γίνωνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἐστὶ Κυριακὸν διῆγον φαγεῖν.

21 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον διῆπ-

^α sc. ἰμάτιν.

^β sc. κατὰ τὴν κεφαλὴν.

^γ sc. κατὰ.

ον προλαμπούνει ἐν τῷ φαγεῖν· καὶ ὅς μὲν πίνει, ὅς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἡ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας^a; Τί ὑμῖν εἶπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς; Ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκε ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδото, ἔλαβεν ἄρτον·

24 Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε^b, καὶ εἶπε· [Λάβετε, φάγετε.] τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλάμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

25 Ὡσαύτως καὶ^c τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστίν ἐν τῷ ἡμῶν αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκεις ἂν πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὅσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις^d οὐ [ἂν] ἔλθῃ.

27 Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον [τοῦτον], ἡ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθίτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίναν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν ἁσθενεῖς καὶ ἀρρώστοι, καὶ ται ἱκανοί.

31 Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διὰ οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὲρ παιδευόμεθα, ἵνα μὴ ἐν μῇ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, χόρταινοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀ ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ [δέ] τις πίνει, ἐσθίτω· ἵνα μὴ εἰς κρῖμα χησέ. Τὰ δὲ λοιπὰ, ἴθι, διατάξομαι.

Κεφ. ε'. xii.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν δειφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγα

2 Οἴδατε, ὅτι ἐγὼ ἦτον ἦτον, εἰδὼς τὰ ἀφανῆ, ὡς αἱ ἀπαγόμενοι.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν ἀνάθεμα Ἰησοῦν· καὶ οὕτως καὶ εἰπὼν Κύριον Ἰησοῦν, Πνεύματι ἀγίῳ.

4 Διαίρεσις δὲ χωρὶς εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα

5 Καὶ διαίρεσις διακρίνει καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος·

6 Καὶ διαίρεσις ἐν ἐγὼ εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός [ἐστὶ] ἐν ἐγὼ τὰ πάντα ἐν πάντι

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ῥωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς φέρον.

8 Ὡ μὲν γὰρ διὰ τοῦ σώματος δίδεται λόγος σοφ

^a c. χρέματα.

^b sc. τὸν ἄρτον.

^c sc. ἔλαβε.

^d sc. τῷ

λα δι' λόγος γνώσις, κατὰ τὸ αὐτὸ Πνῦμα·

9 Ἐτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ Πνιύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ Πνιύματι.

10 Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυναμίαν, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνιμάτων, ἐτίερψ δι' γίνη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν.

11 Πάντα δι' ταῦτα ἐνεργῶν τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἔστι, καὶ μέλη ἔχῃ πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός, πολλὰ ὄντα, ἐν ἔστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ Πνιύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἑσπατισθημεν· εἰτε Ἰουδαῖοι, εἰτε Ἕλληνας, εἰτε δοῦλοι, εἰτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἐν Πνῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἴσων ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά.

15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

16 Καὶ ἴαν εἴπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; Εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλά μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται [δὲ] ὀφθαλμός ἐπὶ τῇ χειρὶ· Χεὶρ σου οὐκ ἔχῃ· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ· Χεῖρας ἡμῶν οὐκ ἔχῃ.

22 Ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον, τὰ δοκούντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενίστρια ἐνέρχῃ, ἀναγκαῖά ἐστι.

23 Καὶ ὁ δοκῶν ἀσθενέστερα εἶναι τοῦ σώματος, τοῦτως τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεται· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχῃ.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χεῖρας ἔχῃ· ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεύραςι τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δόντι τιμὴν·

25 ἵνα μὴ ἡ σκίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἰτε πᾶσχι ἐν μέλος, συμπάσχι πάντα τὰ μέλη· εἰτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.

27 Ὅμοις δὲ ἔστι σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 Καὶ οὗς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφῆτας, τρίτον διδασκάλους, ἔκρυτα δυνάμεις, ἅτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γίνη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες, ἀπόστολοι; μὴ πάντες, προφῆται; μὴ πάντες, διδασκαλοι; μὴ πάντες, δυνάμεις;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλῶσσαι

σαι λαλοῦσι· μὴ πάντες διερχο-
νύουσι·

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα
τὰ κρείττονα καὶ ἔτι καθ' ὑπερ-
βολὴν οὐδὲν ὑμῖν δίκνυμι.

Κεφ. ιγ'. xiii.

ΕΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώ-
πων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγά-
πην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡ-
χῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ ἰὰν ἔχω προφητεῖαν, καὶ
εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶ-
σαι τὴν γινῶσκ' καὶ ἰὰν ἔχω πᾶ-
σαι τὴν πίστιν, ὥστε ὅρη μεθι-
στάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν
εἰμι.

3 Καὶ ἰὰν ψαμίζω πάντα τὰ
ὑπάρχοντά μου, καὶ ἰὰν παραδῶ
τὸ σῶμά μου ἵνα καυθίσωμαι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ἀφελού-
μαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-
στιύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀ-
γάπη οὐ περπιεῖται, οὐ φυσιοῦ-
ται,

5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ
ἐκυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογί-
ζεται τὸ κακόν,

6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ,
συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 Πάντα στίγει, πάντα πισ-
τεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπο-
μένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπ-
τει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταρ-
γηθῶσιν· εἴτε γλώσσαι, παυ-
σάτω· εἴτε γινῶσις, καταργηθή-

κε μέρους γὰρ γινώσκωμεν,
μενὸς προφητεύομεν·

10 Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ
τότε τὸ ἐκ μέρους καταργη-

11 Ὅτε ἤμην νήπιος, ἀ-
ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἄφρων
νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ
ἀνῆρ, κατήγεμκα τὰ τοῦ νή-
πιου.

12 Βλέπομεν γὰρ ἀρετὴν
τρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ
ποι πρὸς πρόσωπον· ἀρετὴ
ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπὶ γὰρ
καθῶς καὶ ἐπεγνώσθη.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις,
ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μὲν
τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ'. xiv.

ΔΙΟΙΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην
λαοῦτε δὲ τὰ πνευματικά·
δὲ ἵνα προφητεύητε.

2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσαις
ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τὸ
οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνίμω
λαλεῖ μυστήρια.

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνὴρ
λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παρα-
καὶ παραμευθίαν.

4 Ὁ λαλῶν γλώσσαις,
οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων
κλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς
λαλῶν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ
προφητεύετε· μεζίζων γὰρ ὁ
προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις
τὸς εἰ μὴ διερχομένη, ἵνα ἡ
οἰκοδομὴ λαλῶσιν.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοί, ἰὰν
πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶ
ὑμᾶς ἀφελῶν, ἰὰν μὴ ὑμῖν
λήσω ἢ ἐν ἀπακαλύψει, ἢ ἐν
σὺν, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδ-

7 Ὅμως τὰ ἀκίνητα φωνή

ἢτε αὐλὸς, ἢτε κιθάρα, ἢν
ἦν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ,
ἠσθῆσεται τὸ αὐλούμενος ἢ
ἰριζόμενος;

Ἰαί γὰρ ἢν ἄθλων φωνὴ
γέ δῶ, τίς παρασκηνάζεται
ἡμῶν.

Ἰὼτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς
ἧς ἢν μὴ εὐσημοὶ λόγον
τῶς γνωσθήσεται τὸ λαλοῦ-

ῖσθε γὰρ εἰς ἄρα λα-
λοῦσθε, εἰ τύχωι, γίνη
ἴστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν
ἄφρων.

Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύ-
τῃς φωνῆς, ἴσονται τῷ λα-
βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, ἐν
ἀρρώστῳ.

Οὔτω καὶ ὑμεῖς, ἐπὶ ζη-
ῖσθε πνεύματι, πρὸς τὴν
ἐν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε
ῖσισητι.

Διότι ἐὼ λαλῶν γλώσσῃ,
ῖσθω, ἵνα διεμνησθῇ.

Ἐὰν γὰρ προσεύχομαι
τῇ, τὸ πνεῦμά μου προσεύ-
· ὁ δὲ νοῦς μου ἀκαρπὸς ἴστι.

Τί οὖν ἴστι; προσεύχομαι
ἡμῶν, προσεύχομαι δὲ καὶ
· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψα-
καὶ τῷ νοῖ.

Ἐπι, ἢν εὐλογῆσθαι τῷ
ατι, ὁ ἀνακληρῶν τοῦ τύπου
ἰώτου, πῶς ἐπὶ τὸ ἀμὴν ἐπὶ
εὐχαριστία; ἐπιδὴ, τί λέ-
οικ εἶδε.

Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχα-
· ἄλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδο-

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ [μου,]

πάντοι ἡμῶν μᾶλλον γλώσσας
λαλῶν.

19 Ἄλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θίλω
πάντε λόγους διὰ τοῦ νοῦς μου λα-
λήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους καταχρῆσθαι,
ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γί-
νισθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κα-
κία ἠπιδίκετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τί-
λοις γίνισθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται·
"Οτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χυ-
λῶσιν ἑτέροις, λαλήσω τῷ λαῷ τού-
τῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούονται
μου, λέγει Κύριος.

22 "Ποτε αἱ γλώσσαι εἰς ση-
μῶν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν,
ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἢ δὲ προφη-
τία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς
πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνίληθ' ἡ ἐκκλη-
σία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες
γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ
ἰδιῶται, ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἰεῖσιν ὅτι
μαίσις;

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύ-
ουσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος, ἢ
ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων,
ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων·

25 [Καὶ οὕτω] τὰ κρυπτά
τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνονται·
καὶ οὕτω πιστῶν ἐπὶ πείσονται,
προσκυνήσουσι τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλαν-
· ὅτι ὁ Θεὸς ὅντως ἐν ἡμῖν ἴστι.

26 Τί οὖν ἴστιν, ἀδελφοί; "Ο-
ταν συνέχησθε, ἕκαστος ἡμῶν
ψαλμοὶ ἔχου, διδασκῆναι ἔχου, γλῶσ-
σαι ἔχου, ἀποκαλύψαι ἔχου, ἐμνη-
· νῆσαι ἔχου· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν
γίνισθω.

27 Εἴτε γλῶσσαι τῆς ἡ-

κατὰ δύο, ἢ τὰ πλείους τρεῖς, καὶ ἐκ μέρους καὶ ὅς διακρινόμεται.

28 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διακρινομένης, συγνῶμι ἐν ἐκκλησίᾳ· ἐαυτῶν δὲ λαλῶν καὶ τῷ Θεῷ.

29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλῶντες, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινόμενοι.

30 Ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθήκον, ὁ πρῶτος συγνῶμι.

31 Δυνατὲς γὰρ καὶ ἵνα πάντες προφῆται, ἵνα πάντες μακαρίωνται, καὶ πάντες παρακαλῶνται.

32 Καὶ πνεύματα προφητῶν προφῆταις ὑποτάσσονται.

33 Οὐ γὰρ ἐστὶ ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλ' ἡρότης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συγνῶσται· οὐ γὰρ ἐπιτίθεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσονται, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δὲ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ γυναῖξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξηλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἰ τις δοκιμὴ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινώσκειται ἂν γραφῶν ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου εἰσὶν ἐντολαί.

38 Εἰ δὲ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.

39 Ὡστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ ἵεναι, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσῳ.

ὡστε
τα [δὲ] εὐσχημόνας
ἔξιν γινώσθαι.

Κεφ. α'. Χν.

ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ὅτι ἐγγελλόμενος ὁ καὶ παρελεύσεται, εἰ ᾗ κατὰ.

2 Δὲ οὐ καὶ σώξομαι, ἐγγελλομένης ὑμῖν εἰ ἐκτός ἐῖ μὴ εἰκὴ ἐπιστῇ.

3 Παρελεύσεται γὰρ ὑμῖν, ὁ καὶ παρελθόν, ἐπὶ ἀπίθανον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν κατὰ τὰς γραφάς.

4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ γίγεται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, γραφάς.

5 Καὶ ὅτι ὥφθη Κε τοῖς δώδεκα.

6 Ἐπιτα ὥφθη ἐπὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐφάπασι οἱ πλείους μένουσιν ἕως δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν.

7 Ἐπιτα ὥφθη Ἰαν τοῖς ἀποστόλοις πάντιν.

8 Ἐσχάτοι δὲ πάντων τῶν ἐκτεράματι, ὥφθη καὶ.

9 Ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐκ τῶν ἀποστόλων· ὅς οὐκ ἐκαλιῦσθαι ἀπόστολος, διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰ καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ ἐς ἐν ἡ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσεύει τῶν πάντων ἐκopicata· εἰ ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε οὐτω κηρύσσομεν, καὶ εἰ στίγματος.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς καὶ ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, γουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι νεκρῶν οὐκ ἔστιν.

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομαρτυρεῖς τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἡμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἡγείρε τον Χριστόν· ὃν οὐκ ἡγείρειν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαίᾳ ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἔστι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλπικότες ἴσμεν ἐν Χριστῷ μόνον, ἡλιυνότεροι πάντων ἀνθρώπων ἴσμεν.

20 Νυνὶ δὲ, Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κοιμηημένων [ἐγένετο.]

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὡςπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

24 Εἴτα^a τὸ τέλος, ὅταν παρὰ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦν,

ἄχρις^b οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργηταὶ ὁ θάνατος.

27 Πάντα γὰρ ὑπτάσσῃ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ, ὅτι πάντα ὑποτίθεται, δηλονότι, ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλας νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ἥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκον, καὶ τὴν ὑμετέραν καινὴν, ἣν ἔχον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθνημαχῆσαι ἐν Ἐφίῳ, τί μοι τὸ ἔφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὐρεῖον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

33 Μὴ πλανᾶσθε. Φθίρουσιν ἡθὴ χρεῖσθ' ὁμιλίαι κακαί.

34 Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσιν. Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λέγω.

35 Ἄλλ' ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖν δὲ σώματα ἔρχονται;

36 Ἀφρον, οὐ ὁ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.

^a sc. ἡλίσσεται.

^b sc. τοῦ χρένου.

^c sc. ἔστιν. ^d sc. |

37 Καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γεννησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυνὴν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἢ τινος τῶν λοιπῶν.

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησται, καὶ ἐκαστὰ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν [σὰρξ] ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη οἱ ἰχθύων, ἄλλη δὲ κτηνῶν.

40 Καὶ σώματα ἑπουρανια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἐτέρα μὲν ἢ τῶν ἑπουρανίων δοξα, ἐτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων.

41 Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρας διαφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ.

43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει.

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἐστὶ σῶμα ψυχικόν, καὶ ἐστὶ σῶμα πνευματικόν.

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδάμ ἐκ ψυχῆν ζῶσαν· ὁ ἕσχατος Ἀδάμ ἐκ πνεύματος ζωοποιῶν.

46 Ἄλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, κός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος οὐρανοῦ.

48 Οἷος ὁ χοῖκος, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοῖκοί· καὶ οἷος ὁ ἑπουρανίου τοιοῦτοι καὶ οἱ ἑπουρανιοί.

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοῖκου, φορέσαμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἑπουρανίου.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δυνατὴν, καὶ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομήσαι.

51 Ἴδού, μυστήριον ἡμῶν λόγος· Πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, τινες δὲ ἀλλαγησόμεθα·

52 Ἐν^α ἀτόμῳ, ἐν ἑκτῇ ἢ θαλμῷ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι (σάλπιξι^β γάρ,) καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ οἱ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τὸ ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ σπὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανάτην.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τὸ ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ σπὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανάτην, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεννημένος· Κατεπόθη ὁ θάνατος ὡς τροφή.

55 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκης;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῇ δόντι ἡμῖν τὸ νίκης διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμειψινοῦνται, περισσεύοντες ἐν τῇ ἐλπίδι τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδοὶς,

^a sc. χρόνον.

^b sc. ἡ σάλπιγξ.

22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνάθεμα, μα-
ραν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάν-

των ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰη-
σού.

Πρὸς Κορινθίους πρῶ-
τὴ ἀπὸ Φιλιππῶν διὰ
καὶ Φουρτουιάτου,
χαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΚΟΡΙΝΘΕΟΥ Ἐπιστολὴ δεύτέρα.

Κεφ. α'. ι.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ
Τιμοθέος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν
τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ
τῇ Ἀχαΐᾳ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν, καὶ Θεὸς
πάσης παρακλήσεως·

4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πᾶ-
σιν τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασ-
θαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ
θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως, ἧς
παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ·

5 Ὅτι καθὼς περιστείυι τὰ πα-
θήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕ-
τω διὰ Χριστοῦ περιστείυι καὶ ἡ
παρακλησις ἡμῶν.

6 Εἴτε δι' θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς
παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας,

τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπὸ
αὐτῶν παθημάτων, ὧν
πάσχομεν· εἴτε παρακ-
λῶμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλ-
ήσεως· καὶ ἡ ἐλπίς
δοξαῖ ὑπὲρ ὑμῶν·

7 Εἰδοτες, ὅτι ὥστε
εἴτε τῶν παθημάτων, οὐ
παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν
νοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς
ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν
σῖα, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν
μεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε
θῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν·

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἡ-
μῖν ἀπόκριμα τοῦ θανάτου
μεν, ἵνα μὴ πεποισμένοι
ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θε-
ῷ ᾤοντο τοὺς νικηροὺς·

10 Ὃς ἐκ τηλικούτου
ἐρρύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύ-
σιν ἡλπίκαμεν, ὅτι καὶ ἐτι-

11 Συνυπουργοῦντων
ὑπὲρ ἡμῶν τῇ θεήσει, ἡ
λὼν προσώπων τῶν ἁ-
γίων

ρισμα διὰ πολλῶν ^a εὐχαριστησῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὐτῇ ἐστὶ, τὸ μακρύτεριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότῃ καὶ ἐλικρινείᾳ Θεοῦ, (οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ) ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσotέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ, ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγινώσσετε·

14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωντε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἔσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ^b ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε·

16 Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν βουλευόμενος, μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρείᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλευόμεαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἑμοῦ τὸ καὶ καὶ, καὶ τὸ οὐ οὐ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο καὶ καὶ οὐ.

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, (δι' ἑμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου,) οὐκ ἐγένετο καὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ γέγονε,

20 (Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι

Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τῷ καὶ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν) τῷ Θεῷ πρὸς δεξιὰς δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός·

22 Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὴν ἀβραάμικα τὸ Πνεῦμα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὴν Θεῷ ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκ εἴθε εἰς Κόρινθον·

24 Οὐχ ὅτι κορυβίζομαι ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργῶ ἰσχυρῶς τῆς χάριτος ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστι ἐστήκατε.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΕΚΡΙΝΑ δι' ἑμαυτῶν τοῦτο, ἵνα μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λύπῃ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ λυπούμενος ἐξ ἑμοῦ;

3 Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αἰνῶς, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπῃ ἔχω, ἀλλ' ὡς ἴδω με χαίρειν· πιστοποιῶς ὅτι πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χάρις πάντων ὑμῶν ἐστιν.

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνεχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τῷ ἀγάπῃ ὑμῶν, ἣν ἔχω περισσotέρως ἐν ὑμῶς.

5 Εἰ δὲ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐν λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπάρατῃ πάντας ὑμᾶς.

^a sc. διδόμενοι.

^b sc. ἵσασθε καύχημα.

^c sc. ἡ.

6 Ἰκανὸν ^a τῷ τοιοῦτῳ ἢ ἐπι-
τιμία αὐτῇ ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων·

7 Ὅστε τούναντίον ^b μᾶλλον
ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέ-
σαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ
καταποθῇ ὁ τοιοῦτος.

8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶ-
σαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα,
ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκου ἐστέ.

10 Ὡς δέ τι χαρίζεσθε, καὶ
ἐγὼ καὶ γὰρ ἐγὼ εἰ τι κεχαρίσ-
μαι, ^c ὃ κεχαρίσμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν
προσώπῳ Χριστοῦ,

11 ἵνα μὴ πλειονεκτηθῶμεν ὑπὸ
τοῦ Σατανᾶ· Οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ
τοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα
εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ
θύρας μοι ἀνεῳγμένους ἐν Κυρίῳ,

13 Οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύ-
ματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν τίτον τὸν
ἀδελφόν μου· Ἀλλὰ ἀποταξά-
μενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδο-
νίαν.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ πάν-
τοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χρισ-
τῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως
αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ
τόπῳ.

15 Ὅτι Χριστοῦ εὐὸδία ἴσμεν
τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν
τοῖς ἀπολλυμένοις·

16 Οἷς μὲν, ὁσμὴ θανάτου εἰς
θάνατον οἷς δὲ, ὁσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν·
καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;

17 Οὐ γὰρ ἴσμεν, ὡς οἱ πολ-
λοι, καπηλευντες τὸν λόγον τοῦ

Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εὐλογη-
σῶν Θεοῦ, κατενόησαν τὸ
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΑΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν
συνιστάνειν; εἰ μὴ χρεῖ-
ται, συστατικῶν ἐπιστολῶν
ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστα-
ται;

2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμῶν
ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρ-
δίαις, γινωσκομένη καὶ ἀν-
κομμένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων·

3 Φανερούμενοι, ὅτι ἐ-
πιστολὴ Χριστοῦ διακομῆται
ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μὴ
ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶν
ἐν πλαξὶ λιθίνῃ, ἀλλὰ ἐν
καρδίαις σαρκίνοις.

4 Πεποιθήσιν δὲ τοιαυτῇ
διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὰς

5 Οὐχ, ὅτι ἱκανοὶ ἐν
ἐαυτῶν, λογίσασθαι τι, ὡς
τῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν
Θεοῦ.

6 Ὅς καὶ ἱκάνωσιν ἡμᾶς
κόνους καινῆς διαθήκης, οὐ
γράμμα, ἀλλὰ Πνεύματος·
γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ
ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ
του ἐν γράμμασιν, ἵππῃ
ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ἡ
δύνασθαι ἀτενίσσαι τοὺς οὐ-
ρανούς, εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋ-
σῆος, τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐ-
τοῦ καταργουμένην·

8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ
τοῦ Πνεύματος ἐστὶ ἐν δόξῃ

^a sc. χρεῖμα.

^b sc. διῷ.

^c sc. χρεάματι.

Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κα-
ρίας, δόξα, πολλῶ μᾶλλον
τοῦτοι ἡ διακονία τῆς δικαιο-
σύνης ἐν δόξῃ.

Καὶ γὰρ οὐδὲ διδύξασ-
τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ
ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δό-
ξης.

Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον,
δόξης^a πολλῶ μᾶλλον τὸ μί-
ν δόξης.

Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἑλ-
πίδα πολλῇ παρηγορία χρώμεθα.
Καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς
κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς
Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ κατ-
αργίου.

Ἄλλ' ἰπαραθή τα νοήματα
αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον [ἡμέ-
ρῃ] τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ
φύσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης
μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι
ἐκ τῆς καταργεῖται.

Ἄλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα
ἐκκαλύπτεται Μωσῆς, κάλυμμα
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται.

Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ^a
Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κά-
λυμμα.

Ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά
αὐτοῦ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου,
λευθερία.

Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεί-
μενοι προσώπων τὴν δόξαν
οὐ καταστρέφόμενοι,^b τὴν αὐ-
τόν κατὰ μετὰ μορφωμένοι ἀπὸ δό-
ξης δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυ-
ρίου.

Κεφ. δ'. IV.

ΔΙΑ τούτο ἔχοντες τὴν δικαιο-
σύνην ταύτην, καθὼς ἡλεθήμεν, οὐκ
ἐκκακοῦμεν.

2 Ἄλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπ-
τὰ τῆς αἰσχύνῃς, μὴ περιπατοῦν-
τες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φα-
νερῶσι τῆς ἀληθείας συνιστάντες
ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνήθειαν ἀν-
θρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἐστὶ κεκαλυμμένοι
τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολ-
υμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένοι.

4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος
τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν
ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αἰνῶσαι [αὐ-
τοῖς] τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγε-
λίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐσ-
τιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύττομεν,
ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον ἑαυ-
τοὺς δι, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκό-
τους φῶς λάμψαι, ὅς ἐλαμψεν ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισ-
μὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦ-
τον ἐν ὀστέασι σκεύουσιν, ἵνα ἡ
ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ,
καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν.

8 Ἐν παντὶ^c θλιβόμενοι, ἀλλ'
οὐ στενοχωρούμενοι^a ἀπορούμενοι,
ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι.

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγ-
καταλειπόμενοι^b καταδόλοισι,
ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι.

10 Πάντοτε τὴν νύκτωρ τοῦ

^a sc. ἑαυτὴν ἢ καρδίαν.

^b sc. οὐκ.

^c sc. τῷ πνεύματι.

[Κυρίου] Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

11 Αἰ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

12 Ὅτι ὁ [μὲν] θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχόντες δὲ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἐπίστευσα, διὸ ἠλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

14 Εἰδότες, ὅτι ὁ ἐμέρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμεῖς διὰ Ἰησοῦ ἐγεῖται, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.

15 Τὰ γὰρ πάντα^α δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ, διὰ τῶν πλείονων, τὴν εὐχαριστίαν περισσῆν εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκαλοῦμεν^β ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἕξ ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἴσθαι ἀνακαίνονται ἡμέραι καὶ ἡμέραι.

17 Τὸ γὰρ παραυτίκα ἔλαμψε^γ τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται^δ ἡμῖν.

18 Μὴ σκοποῦνται ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε', ν.

ΔΑΜΕΝ γὰρ, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπί-
μῴν οἰκία τοῦ σκήνους κα-
τεπόρεται ἐκ Θεοῦ ἔχομεν,

οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰ τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ μιν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπι-
νοῖ εὐερεθισόμεθα.

3 Εἶγε καὶ ἐνδυσάμενοι νοὶ εὐερεθισόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν ρε στενάζομεν βαρούμεν οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀ δύσασθαι, ἵνα καταπεθῇ ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ κατεργασάμεν εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός· ὁ ἡμῖν τὸν ἀβραάμωνα τοῦ Πη

6 Θαρρύνοντες οὖν πάντ' εἰδότες, ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν ματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ

7 (Διὰ πίστεως γὰρ τοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους.)

8 Θαρρύνομεν δὲ, καὶ μιν μᾶλλον, ἐκδημῆσαι ἐκ ματος, καὶ ἐνδημῆσαι τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεντι ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημῆσται αὐτῷ εἶναι.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡ νερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἵνα καὶ ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος ἀ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε

11 Εἰδότες οὖν τὸν φη Κύριον, ἀνθρώπου πύθμεν δὲ πεφανερωμένον· ἐλπίζω ἐν ταῖς συνιδήσεσιν ὑμῶν π ρῶσθαι.

12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοῖς ιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ αἰ

^α sc. πράγματα ἴσθαι.

^β sc. ἴσθαι.

ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἧς ἔχῃτε πρὸς τοὺς ἐν προσηκουμένους, καὶ οὐ καρ-

Εἴτε γὰρ ἐξίστημεν, ^α ὁ Θεὸς ^β προνοῶμεν, ^γ ὑμῖν·

Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ἡμᾶς·

Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἰς ἄντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἔθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἰαυ-σιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι καὶ ἐγεθέντι.

Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ^β νῦν οὐ-λαμαὶ κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ μὲν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ὅν οὐκ ἐτι γινώσκουμεν.

Ὡστε εἰ τις ^γ ἐν Χριστῷ, ^δ και-ρις· τὰ ἀρχαῖα παρεῆλθεν, ἐγὼ καὶ τὰ πάντα.

Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ τοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡ-ν διακονίαν τῆς καταλλα-

^α Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ μένος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν· καὶ δέμενος ἐν ἡμῖν γον τῆς καταλλαγῆς.

^β Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ μένος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν· καὶ δέμενος ἐν ἡμῖν γον τῆς καταλλαγῆς.

Τὸν γὰρ μὴ γινόντα ἁμαρ-τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίη-σαν ἡμεῖς γινώμεθα δικαιο-δοῦν ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ε'. vi.

ΣΤΗΝΕΡΓΟΙΝΤΕΣ δὲ καὶ ^α παρακαλοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ διέξασθαι ὑμᾶς.

^β Δέξιν γὰρ· Καίριον δὲ καὶ ἐπὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐ-βοήθησά σοι ἰδοὺ, νῦν καιρὸς ἐνπρό-δικτος, ἰδοὺ, νῦν ἡμεῖς σωτηρίας.

^γ Μηδὲμίαν ἐν μηδὲν διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μοιμηθῇ ἡ δια-κονία·

^δ Ἄλλ' ἐν παντὶ ^ε συνεστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπο-μοτῇ πολλῇ, ἐν Στέφισιν, ἐν ἀνάγ-καις, ἐν στινωχουρίαις.

^ε Ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστύαις·

^ς Ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μα-κροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνέ-ματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυπερέβη·

^ζ Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅλων τῆς δικαιο-σύνης τῶν διζῶν καὶ ἀριστιεῶν·

^η Διὰ δόξης καὶ αἰτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλά-νοι, καὶ ἀληθείς·

^θ Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγιν-ωσκόμενοι· ὡς ἀποθήκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδισκούμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

^ι Ὡς λυπούμενοι, αἰὶ δὲ χαί-ροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

^{ιι} Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνάγει πρὸς ὑμᾶς, Καρίνιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυται.

^{ιιι} Οὐ στινωχεύοις ἐν ἡμῖν·

οὗτο ἴστι. ^β sc. χρέου. ^γ sc. ἴστι. ^δ sc. ἡμῖν. ^ε sc. πνεύματι.

στιγοχρεῖσθε δι' ἐν ταῖς στενάγ-
χαις ὑμῶν.

13 Τίς δὲ αὐτὰς ἀνταρσίσαι,
(ὡς τίνεσις λόγων,) πλατυνῆται καὶ
ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἐτεροζυγῶντες
ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιο-
σύνης καὶ ἀγαθῆς; Τίς δὲ κοινωνία
φωτὶ πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Σαρ-
τῶ πρὸς Βελιάλ; Ἡ τίς μερὲς
πιστῶ μετὰ ἀπίστου;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις κατὰ
Θεοῦ μετὰ ἰδωλῶν; ὑμεῖς γὰρ
καὶ Θεοῦ ἴσθι ζῶντες· κατὰς ἡ-
μεῖς ὁ Θεός· Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ ἡμεῖς ἐνοικήσωμεν καὶ ἴσ-
ται αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἴσ-
ταί μοι λαός.

17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐ-
τῶν, καὶ ἀφορσώσθε, λέγει Κύ-
ριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἀπείσθε·
πρὸς γὰρ ἠοδίζεσθαι ὑμᾶς,

18 Καὶ ἴσθαι ὑμῖν εἰς πα-
τήρα, καὶ ὑμεῖς ἴσθαι μοι εἰς
υἱόν· καὶ θυγατέρα, λέγει Κύ-
ριος παντοκράτωρ.

Κιφ. ζ'. vii.

ΤΑΥΤΑΞ οὖν ἔχοντες τὰς ἐπ-
αγγελίας, ἀγαπῶντες, καθαρίσω-
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ
πρεσβυτέρου καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦν-
τες ἀγωνισμὸν ἐν φόβῳ Θεοῦ.

¶ Χρησάμεν ἡμᾶς· οὐδὲνα ἡ-
μισησάμεν, οὐδὲνα ἐφθίμεμεν, οὐ-
δὲνα ἐπληρωσάμεν.

¶ Ὅφ' ἑκαστὸν κατὰ κρισιν λόγων
ἡμᾶς γὰρ ἔτι ἐν ταῖς καρ-
δίαις ἴσθι εἰς τὸ συναποβα-
λεῖσθαι.

4 Πολλὰ μοι κατὰ
ὑμᾶς, πολλὰ μοι κατὰ
ὑμῶν· καταλάβετε τὴν
ἐν, ὑπερενταύχισαι
ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὑμῶν.

5 Καὶ γὰρ ἔλθοντες
Μακεδονίαν, αὐθιγὰς ἴσ-
θι ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ'
ἐλπίσμεθα· ἔσθαι μέγα
φῶς.

6 Ἀλλ' ὁ παρακαλῶ
πᾶν, παρακαλῶν ὑμᾶς
ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου.

7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ
αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ
ἐν τῇ παρακαλῶ ὑμᾶς
γέλλαι ὑμῶν τὰς ὑμᾶς ἐν
ταῖς ὑμῶν ἐλπίσιν, τὴν
λαὶ ὑπὲρ ὑμῶν· ὥστε μὴ
χρεῖσθαι.

8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλπίσιν
τῇ ἐπιτελῶ, οὐ μετὰ
καὶ μετὰ ἐλπίσιν. Βούλομαι
ἐπιτελῶ ὑμῶν, εἰ καὶ
ἐλπίσιν ὑμῶν.

9 Νῦν χαίρει, εὐχ-
πύθετι, ἀλλ' ὅτι ἐλπίσιν
μετὰ ἐλπίσιν· ἐλπίσιν ὑμῶν
Θεός, ἔσθαι ἐν μετὰ ἐλπίσιν
ὑμῶν.

10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεοῦ
μετὰ ἐλπίσιν εἰς ἐλπίσιν
λητοῦ κατεργάζεται· ἡ
κόσμου λύπη θάνατος ἐ-
λπίσιν.

11 Ἰδοὺ γὰρ, αὐτὸς
κατὰ Θεοῦ λυπησάμενος ὑμᾶς
ἐν κατεργάζεσθαι ὑμᾶς
ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἐ-
λπίσιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ
ἐλπίσιν, ἀλλὰ ἐλπίσιν, ἀλλὰ

19· Ἐν παντί συνιστάσατε ἑαυτοὺς ἀγίους εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, ἢ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσατος, οὐδὲ νεκρὸν τοῦ ἀδικήσαντος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς, ὥπιον τοῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο παρακλήμισθατέ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μάλλον ἐχαίρειν ἐπὶ τῇ ἀρεῇ Τίτου, ὅτι ἀναπέπνυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

14 Ὅτι εἰ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν καύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὅς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν αὐτῷ, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγινήθη·

15 Καὶ τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ· ερισσότερος εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν πακοήν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἰδεῖσθαι αὐτόν.

16 Χαίρει [οὖν], ὅτι ἐν παντί ἀβρίῳ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. ή. VIII.

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·

2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περιστοία τῆς χρεᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσειον εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·

3 Ὅτι κατὰ δύναμιν (μακρυρῶ) καὶ ὑπὲρ δύναμιν ἀνθαίρειται·

4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως θεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν

καινώσαν τῆς δικαιοσύνης τῆς ὡς τοὺς ἀγίους [δεῖσθαι ἡμᾶς.]

5 Καὶ οὐ καθὼς ἐλπίζαμεν· ἀλλ' ἑαυτοὺς ἰδοὺσαν πρώτῃ τῇ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν, διὰ Σιλεμματος Θεοῦ·

6 Εἰς τὴν παρακλήσειν ἡμᾶς Τίτου, ἵνα καθὼς προεβόρετε, οὕτω καὶ ἐπιτελήσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην·

7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντί περισσεύετε, πίστι, καὶ λόγος, καὶ γνώσι, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύετε.

8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λόγου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρῃ σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γήσιος δικαίμαζον.

9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτάχιστε, πλείους ἢ ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσῃ.

10 Καὶ γνώμη ἐν ταύτῃ δίδομι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, ὅτι οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θίλειν προεβόρεσθε ἀπὸ πένουσι.

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελείσατε ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θίλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελεῖσαι ἐκ τοῦ ἔχουσιν.

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἴαν ἔχη τις, εὐπρόδεκτος, οὐ καθὼς οὐκ ἔχη.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλους ἄνοις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῇ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσεύμα εἰς τὸ ἐκίον ὑπόταγμα·

14 Ἴνα καὶ τὸ ἐκίον πλεῖ-

σευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης.

15 Καθὼς γέγραπται· Ὁ τὸ πολὺ^α, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον^α, οὐκ ἠλαττόνησε.

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ δίδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·

17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν^β ἐδίδετο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμφαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνεκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δοξάν καὶ προθυμίαν ὑμῶν·

20 Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μακρήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·

21 Προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 Συνεπέμφαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἰδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλαῖς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθῆσι πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου^γ, κοινανὸς ἡμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δοῖα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ

ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξει· [α] εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. 9. IX.

ΠΕΡΙ μὲν γὰρ τῆς χάριτος τῆς εἰς τοὺς ἀγίους κληρονομίας ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν.

2 Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχώμεθα· καὶ ἐκδοσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεκλήθη ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ἡρέθισε τοὺς πλείους.

3 Ἐπέμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς· ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ἐν ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει ταύτῃ· ἵνα (καθὼς ἔλεγον) περισσεύωμεν ἥτε·

4 Μὴ πως, ἐὰν ἔλθωσι τοὶ Μακεδόνες, καὶ εὗρωσι ὑμᾶς ἐρασκευάστους, καταιγισμένους· ἵνα μὴ λέγωμεν οὐκ ἔχοντες ὑποστάσει ταύτῃ [τῆς καυχῆς].

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡμῶν παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς· προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ παραστήσωσι τὴν προκατηργημένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταῦτα ἵστασθαι οὕτως ὡς εὐλογίαι, καὶ ὥσπερ πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων ἐν μίαις, φειδομένως καὶ θείον· ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' ἐξουσίαις καὶ θερίσει.

7 Ἐκαστος καθὼς περισσεύῃ τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λόγου ἀνάγκης· ἵλαρόν γὰρ δεῖται πᾶς ὁ Θεός.

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς·

^α sc. σύλλεξας.

^β sc. ἡμίτερον.

^γ sc. ἐκαστοῦ τῆς ἐκκλησίας.

τὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρ-
χοντες, περισσεύετε εἰς πᾶν
ἰγαθόν·

Καθὼς γέγραπται· Ἐσκόρ-
εῖδαι τοῖς πίνουσιν ἡ δικαιο-
σύνη τοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα
μέροντι, καὶ ἄρειον εἰς βρώσιν
ἵσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπό-
δον, καὶ αὐξήσαι τὰ γεννή-
της δικαιοσύνης ὑμῶν).

Ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι
σαν ἀπλότῃ, ἥτις κατέρ-
κει δι' ὑμῶν εὐχαριστίαν τῷ

Ὅτι ἡ διακονία τῆς λει-
ας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ
καπληροῦσα τὰ ὑστερήματα
γίνω, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα
ἰλλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ,
(διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς δια-
ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν
ὑποταγῇ τῆς ἰμολογίας ὑ-
ς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρισ-
τοῦ ἀπλότῃ τῆς κοινωνίας
τοῦς καὶ εἰς πάντας.)

Καὶ αὐτῶν δέησι ὑπὲρ ὑ-
περιποθούντων ὑμᾶς, διὰ τὴν
ἀλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ
αἰν.

Χάρις δι' τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ
ηγῆται αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. Ι. x.

ΓΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος παρα-
ύμᾶς διὰ τῆς προέστητος καὶ
ίας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ
ποι μὲν ταπεινός ἐν ὑμῖν,
δι' ὁρᾶν εἰς ὑμᾶς.

2 Δέομαι δὲ, τὸ μὴ παρὰν θάρ-
ρῃσαι τῇ πεποιθήσει, ἣ λογίζομαι
τολμῆσαι ἐπὶ τινὰς τοὺς λογιζο-
μένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περι-
πατοῦντας.

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦν-
τες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα·

4 (τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρα-
τείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ θυ-
νατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρειν ὀχυ-
ρωμάτων)

5 Λογισμοὺς καθαρίζοντες, καὶ
πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς
γνώσεως τοῦ Θεοῦ· καὶ αἰχμαλω-
τίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπα-
κοὴν τοῦ Χριστοῦ·

6 Καὶ ἐν ἐτοιμῳ^a ἔχοντες ἐκ-
δικῆσαι πᾶσαν παρακλήν, ὅταν
πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε;
Εἴ τις πίπτειν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶ-
ναι, τοῦτο λογίζεσθαι πάλιν ἀφ'
ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς^b Χριστοῦ,
οὕτω καὶ ἡμεῖς^c [Χριστοῦ].

8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότε-
ρόν τι καυχώσασθαι περὶ τῆς ἐξου-
σίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡ-
μῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθ-
αίρειν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνοθήσομαι·

9 Ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφο-
βῶν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φη-
σί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ
παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής,
καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογίζεσθαι ὁ τοιοῦτος,
ὅτι οἱ ἐσμὲν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστο-
λῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόν-
τες τῷ ἔργῳ.

^a sc. θυμῷ.

^b sc. ἴσθι.

^c sc. ἴσμεν.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἔγκριναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν.

13 Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμειτρα καυχησόμεθα· ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὐ ἡμέρισιν ἡμῶν ὁ Θεὸς μέτρου, ἐφικίσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 Οὐ γὰρ ὥς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτινόμεν ἑαυτοὺς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῇ εὐαγγελίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμειτρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτριῶς κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περιστάσι·

16 Εἰς τὰ^a ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελισθῆναι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίᾳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι.

17 Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίᾳ καυχάσθω.

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστᾷν, ἐκείνός ἐστι δοκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια'. xi.

ΟΦΕΔΟΝ ἠνείχισθέ μου μικρόν [τι] τῆς ἀφορσύνης^b. ἀλλὰ καὶ ἀνείχισθέ μου.

2 Ζηλοῦ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἡμευσάμενη γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρεί, παρθένον ἀγνὴν παραστήσας τῷ Χριστῷ.

3 Φοβοῦμαι δὲ, μήπως, ὥς ὁ

ὄφεις Εὐὰν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ οὐραγίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φληγοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἐπιτοῆς τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος λον Ἰησοῦν κηρύσσει ἐν εἰς ἡμᾶς, ὁ Πνεῦμα ἔτερον λαμβανετε ὁ οὐκ ἐλάβετε, ἢ ἄλλον ἔτερον ὁ οὐκ ἐδίξασθε, καὶ ἡ χεσθε^c.

5 Λογίζομαι γὰρ μὴν ἔρκεται τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποτρεχέμεν.

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῶν ἁγίων, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ὁ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἡ ἀμαρτία ἐπὶ τῇ καρδίᾳ τὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ἴκησθε ὅτι θαυράν τὸ τοῦ Θεοῦ ὡς λον εὐαγγελιστάμενη ὑμῶν.

8 Ἀλλὰς ἐκκλησίας ἐπὶ λαβὼν ὁψάνιον, πρὸς τὴν ἡμῶν κοινίαν· καὶ παρὰ πρὸς ὑμῶν ὑστέρηθεις, οὐ κατενάρκηται ὡς ὑμῶν.

9 Τὸ γὰρ ὑστέρημα μὴ ἀνεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παρὸντι ὑμῶν ἑαυτὸν ἐτήρησεν τηρήσω.

10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἡμῶν, ὅτι ἡ καύχησις αὐτῶν ἐν γήσεται εἰς ἡμῶν ἐν ταῖς κλήμα Ἀχαΐας.

11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπᾶμαι; Ὁ Θεὸς οἶδεν.

12 Ὁ δὲ ποιῶν, καὶ τὴν ἵνα ἐκπόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν λόγων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν τῇ χῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμῶν.

13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψυχαῖς

^a sc. χωρία.

^b sc. ἵνα.

^c sc. αὐτῶν.

ἐργάται δόλιοι, μετασχη-
νοὶ εἰς ἀποστόλους Χρισ-

καὶ οὐ θαυμαστόν· αὐτοὺς
εταῖρος μετασχηματίζεται
λον φάτος.

ὁ μὲν οὖν, εἰ καὶ οἱ διά-
τοῦ μετασχηματίζονται ὡς
δικαιοσύνης· ὡν τὸ τέλος
τὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Ἰάλιν λέγω, μή τις με δό-
ειναι· εἰ δὲ μή γε, καὶ
να θεῖσθε με, ἵνα μικρὸν
καυχῶμαι.

Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ
ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν
ᾗ ὑποστάσει τῆς καυχῆ-

Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται
ἐν σάρκι, καὶ γὰρ καυχῆ-

Ἰδίως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν
φρόνιμοι ὄντες.

ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς
λοι, εἴ τις κατεστει, εἴ τις
η, εἴ τις ἐπαίρεται^α, εἴ τις
πρόσωπον δέρι.

κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς
ἐς ἡσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν
αἶ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω)
καίγω.

Ἐβραῖοί εἰσι; καίγω· Ἰο-
εἰσι; καίγω· σπέρμα
εἰσι; καίγω·

Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι·
ρονῶν λαλῶ) ὑπὲρ^β ἐγώ·
ε περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς
λόττως, ἐν φυλακαῖς πε-
αις, ἐν θανάτοις πολλάκις.

ε ὑμᾶς. β sc. αὐτοὺς εἰμι.

24 Ὑπὸ Ἰουδαίων πάντα
τισσαρέκοντα παρὰ μίαν ἱλαθον.

25 Τρεῖς ἱερὰ ἐδίωξεν, ἅπαξ ἐλα-
θάσθην, τρεῖς ἐναυάγησα, τυγχήμε-
ρον ἐν τῷ βυθῷ πιπίσκα.

26 Ὀδοιπορίας πολλάκις· κι-
δύνοις παταμῶν, κιδύνοις ληστῶν,
κιδύνοις ἐκ γένους ε, κιδύνοις ἐξ
ἰθῶν, κιδύνοις ἐν πόλει, κιδύνοις
ἐν ἐρημίᾳ, κιδύνοις ἐν θαλάσσῃ,
κιδύνοις ἐν ψευδαδείλοισ·

27 Ἐν κόπῃ καὶ μόχθῳ, ἐν
ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῇ καὶ
δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν
ψυχῇ καὶ γυμνότητι.

28 Χωρὶς τῶν παρετῶν, ἡ ἐπι-
σύστασίς μου ἡ κατ' ἡμέραν, ἡ
μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθε-
νῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ
ἐγὼ πυροῦμαι;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ^δ τῆς
ἀσθενείας μου καυχῶμαι.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν,
ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι
οὐ ψεύδομαι.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἰθαρχὴς
Ἀρεῖτα τοῦ βασιλείως ἐφρούρει τὴν
Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με
θελών·

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαρ-
γάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους,
καὶ ἐξέφυγον αἱ χεῖρες αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'. xii.

ΚΑΥΧΑΣΘΑΙ δὲ οὐ συμφέρει
μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὅπτασίαις
καὶ ἀποκαλύψει Κύριος.

ε sc. ἐμοῦ. δ sc. κατὰ πρᾶγμα.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ, πρὸ ἑτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν) ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν)

4 Ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξεν ἄνθρωπος λαλῆσαι.

5 Ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Ἐὰν γὰρ θιλήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἔρω· Φιέδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλυφθάνων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἀγγελος Σατάν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.

8 Ὑπὲρ τούτου^α τρεῖς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.

9 Καὶ εἰρήκί μοι· Ἀρκί σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Ἡδίστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ῥοσίν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, τιμωρηταῖς ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅ- γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός ἐμι.

11 Γέγονα ἄφρων [νος]· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε γὰρ ἄφιλον ὑφ' ὑμῶν θαι· οὐδὲν γὰρ ὑπὲρ τῆς λίαν ἀποστόλῃ, εἰ εἰμι.

12 Τὰ μὲν σημῖα στόλου κατεργάσθη ἐν ὑμῖν ὡς ση· ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ δυνάμεσι.

13 Τί γὰρ ἐστίν, ὃ ἐστὶν πρὸς τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατεργάσθην; Χαρίζασθε μοι τὴν ταύτην.

14 Ἰδοὺ, τρίτον τοῦτον ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταναρκῆσαι ὑμῶν· οὐ γὰρ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θη· ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἠδίστα καὶ ἐκδοκαπνηθήσομαι ὑμῶν· εἰ καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἥττοι ἀγαπῶν.

16 Ἔστω δέ· ἐγὼ εὐχρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχει οὐργος, δόλων ὑμᾶς ἔλασεν.

17 Μὴ τίνα ὦν ἀποστῇ ἀπ' αὐτοῦ ὡς ὑμᾶς;

18 Παρεκάλεσα τὸν ἀδελφὸν συνακτίσσειν τὸν ἀδελφὸν ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς· τίς αὐτῇ πνεύματι περιεπαύσθη οὐ τοῖς αὐτοῖς ἔχουσι;

19 Πάλιν δοκιμῇ, ἀπολογούμεθα; κατεπαύθη Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

^α sc. αἰτίου.

^β sc. πράγματα.

απητοι, ὑπὲρ τῆς ὑ-
ἱς.

ἴμαι γὰρ, μὴ πως ἰλ-
υς θίλω εἶρω ὑμᾶς,
ἢ ὑμῖν εἶον οὐ θίλεται·
ζῆλοι, θυμοί, ἐριθίαι,
, ψιθυρισμοί, φυσιώ-
γασίαι·

γάλιν ἰλθόντα με τα-
θείς μου πρὸς ὑμᾶς,
πολλοὺς τῶν προη-
καὶ μὴ μετανοησάν-
ἀκαθαρσία, καὶ πορ-
εργίαι ἢ ἔπραξαν.

1Φ. ιγ'. XIII.

τοῦτο ἔρχομαι πρὸς
ἐγώματος δύο μαρτύρων
ταῦθ' ἔσται πᾶν ῥήμα.
ῥηκα καὶ προλεγω, ὡς
ἡμετέροι, καὶ ἅπαν νῦν,
οἷς προημαρτηκόσι καὶ
πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἴθω

, οὐ φίσομαι·
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν
τος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑ-
θινῷ, ἀλλὰ δυνατῷ ἐν

γὰρ εἰ ἰσταυρώθη ἐξ
ἰλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως
αὐτοῦ [καὶ] ἡμεῖς ἀσθε-
νῶν, ἀλλὰ ζησόμεθα
ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς

τοὺς πυράζει, εἰ ἰστί
εἰ, ἰαυτοὺς δοκιμάζει·
ἀσχετὶ ἰαυτοὺς, ὅτι Ἰη-

σοὺς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἰστιν; εἰ μὴ
τι ἀδοκίμοι ἰστί.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι
ἡμεῖς οὐκ ἰστέμ ἀδοκίμοι.

7 Εὐχόμεμαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν
μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν οὐχ,
ἵνα ἡμεῖς δοκίμοι φανώμεν, ἀλλ'
ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
δὲ ὡς ἀδοκίμοι ὦμεν.

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθα τι κατὰ
τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀλη-
θείας.

9 Χαίρομεν γὰρ, ὅταν ἡμεῖς
ἀσθενώμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾔτε
τοῦτο διὰ καὶ ἐνχόμεθα, τὴν ὑμῶν
κατάρτισιν.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἅπαν
γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως
χρησώμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν
ἔδωκε μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν,
καὶ οὐκ εἰς καθάρσιν.

11 Ὁ Διότι, ἀδελφοί, χαίρετε,
καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ
αὐτὸ φρονεῖτε, ἐξηγιᾶτε καὶ ὁ
Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται
μεθ' ὑμῶν.

12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀ-
γάπῃ φιλήματι· ἀσπάζονται ὑμᾶς
οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ
Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου
Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.
[Ἀμήν.]

[Πρὸς Κορινθίους δις τίστα ἔγραψα·
Φη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακε-
δονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.]

sc. πωῶμεν.

b sc. ὅτι.

sc. κατὰ τὸ.

Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ
· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ
· πος], ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ
τάρας τοῦ νόμου, γενόμενος
ἡμῶν κατάρτι· γέγραπται
Ἐπικατάρτος πῶς ὁ κρι-
ς ἐπὶ ξύλου.

ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία
ῥαῆμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύ-
ματος διὰ τῆς πίστεως.

Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον
ἡμῶς ἀνθρώπου κεκυρωμένην
ν οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσ-

Τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρήθησαν
γγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι
οὐ λέγει^α. Καὶ τοῖς σπέρ-
μασι ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς
· Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς
· εἰς τοὺς.

Τοῦτο δὲ λέγων, διαθήκην
υφωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς
ν, ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ
· ἑξήκοντα ἔτη γεγονώς νόμος οὐκ
· εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν
· εἰλίαν.

Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρο-
νομία ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ
· Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κατὰ
· ὁ Θεός.

Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παρα-
· χάρειν προστεθῆναι, ἄχρι^β οὗ
· ὁ σπέρμα ὃ ἐπαγγελταί,
· εἰς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ
· ν.

Ὁ δὲ μεσότης, ἐνὸς οὐκ ἔσ-
· ται Θεός, εἰς ἐστίν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοι-
· το· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος
· ζωοποιῆσαι, ὅπως αὐτὸς ἐκ νόμου ἦν
· ἡ δικαιοσύνη.

22 Ἀλλὰ συνίκεστιν ἡ γραφὴ
τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ
ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χρισ-
· τοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πί-
· στιν, ὑπὸ νόμον ἐφρευροῦμεθα, συγ-
· κλησιζομένοι εἰς τὴν μαλιστα πισ-
· τιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς
ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ
· πίστεως δικαιοθῶμεν.

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως,
οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν.

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἔστε
· διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἰδοῦ-
· σθήτε, Χριστὸν ἐνιδύσασθε.

28 Οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ, οὐδὲ ἑλ-
· λην· οὐκ ἐν δούλῳ, οὐδὲ ἐλεύθερῳ·
οὐκ ἐν ἄρσει καὶ θήλῃ· πάντες
· γὰρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰη-
· σοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα
· τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ
· κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Κεφ. δ'. ιν.

ΛΕΓΩ δὲ, ἰφ' ὅσον χρόνον ὁ κλη-
· ρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέ-
· ρει δούλου, κύριος πάντων ὢν·

2 Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ
· καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς ὁ πατρὸς-
· μίας τοῦ πατρὸς.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμην

^α sc. ἡ γραφὴ.

^β sc. τοῦ χρόνου.

^γ sc. ὡς.

νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι·

4 Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπίστεilen ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον·

5 Ἰνα τοὺς ^a ὑπὸ νόμον ἐξαγορεύσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δὲ ἔστε υἱοὶ, ἐξαπίστεilen ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, Ἀβῶα, ὁ πατήρ.

7 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ·

8 Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἰδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὕτοι θεοῖς·

9 Νῦν δὲ, γινόντες Θεὸν, μάλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πᾶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῖν θέλετε;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε; καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς;

11 Φοβούμεναι ὑμᾶς, μή πως εἰκὴ κακοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς· ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν· οὐδὲν με ἡδικήσατε.

13 Οἴδατε δὲ, ὅτι δι' ἀσθενίαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον·

14 Καὶ τὸν πειρασμὸν μου, τὸν ἐν τῇ σαρκί μου, οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξέπυσατε, ἀλλ' ὡς ἔλεον Θεοῦ ἐδίξασθέ με, ὡς ὃν Ἰησοῦν.

15 Τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μεμετρώα γὰρ ὑμῖν ἵτι, ὁ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξέξαντες ἂν ἐδάξατέ με.

16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γήμην ἀληθεύων ὑμῖν;

17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλείσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ὁ καλῶ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς.

19 Τεκνία μου, οὗς πάλιν ἐδίω, ἄχρις ^b οὗ μερῶν Ἰερῶν ἐν ὑμῖν.

20 Ἡθέλον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Δίγιτέ μοι, οἱ ὑπὲρ μου θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον τῆς ἀντιετι;

22 Γέγραπται γὰρ, ἵτι ἐβράαρε δύο υἱούς ἔσχα· ἵνα ἡ τὴν παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρου.

23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γινώσκοντες ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρου, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 Ἀτινά ἐστιν ἀλληγορία αὐταί· γὰρ εἰσιν [αἱ] δύο αὐταί· καὶ μία μὲν ἀπὸ ἔργου Σαῦ, ὁ δουλείαν γεννώσκα, ἥτις ἐστὶν ἡ γὰρ.

25 Τὸ γὰρ Ἀγαρ, Σαῦ ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστηματικῶς τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλείαν μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλήμ

^a sc. οἷτως.

^b sc. τοῦ χρόνου.

ἰστέν, ὅτις ἰστέ μέγας
ν] ἡμῶν.

ἔρχεται γὰρ Εὐφραί-
ῆρα ἢ οὐ τίς ποτε ῥῆξεν
σου ἢ οὐκ ἀδύνατον ὅτι
γὰρ τέσσαρ τῆς ἑξήκοντος μιλ-
λῶν ἢ ἰχθύοντες τὸν ἄνθρωπον.

Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ
ἐπιτολήν τῶν ἐντολῶν.
ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ
μετὰ τὸν αἰῶνα κατὰ
αὐτὸν καὶ τὸν.

ἀλλὰ τί λόγος ἢ γραφή;
τὴν παιδείαν καὶ τὸν νόμον
οὐ γὰρ μὴ κληρονομία ὁ
παιδείας μετὰ τοῦ νόμου.

Ἡμεῖς, ἀδελφοί, οἷον ἰστέ
καὶ τέσσαρ, ἀλλὰ τῆς ἑξή-

Κεφ. ε. ν.

ἑλευθερίας οὐκ ἔστι Χριστός
ἑλευθερίας, οὐκ ἔστι, καὶ μὴ
οὐκ ἑλευθερίας ἐν ἑαυτῷ.

δὲ, ὅτι Παῦλος λόγος ἰστέ
ἑλευθερίας, Χριστός ἑ-
λευθερίας.

[αὐτοῦ καὶ δὲ πάλιν πᾶσι
ἑλευθερίας, ὅτι ἑλευ-
θερίας ὅλον τὸν νόμον ποιῶν
ἑλευθερίας ἀπὸ τοῦ Χρισ-
τοῦ ἢ νόμου δικαιώσθαι τῆς
ἑλευθερίας.

Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἢ πᾶσι
ἑλευθερίας δικαιώσθαι ἀπὸ τοῦ

ἐν γὰρ Χριστῷ ἰστέ οὐκ
ἢ τι ἑλευθερίας, οὐκ ἑλευ-

θερίας, ἀλλὰ τίς δὲ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας.

7 Ἐρχεται καλῶς ἢ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας τῇ ἑλευθερίας καὶ πᾶσι;

8 Ἡ πνεύματι οὐκ ἢ τῇ πνεύματι
ἑλευθερίας ἑλευθερίας.

9 Μακάρι ἑλευθερίας ὅλον τὸ πνεύματι
ἑλευθερίας.

10 Ἐγὼ τίς ποτε ἢ ἑλευθερίας ἢ
ἑλευθερίας, ὅτι οὐκ ἑλευθερίας
ἢ δὲ τῇ πνεύματι ἑλευθερίας κατὰ τὸν
ἑλευθερίας, ὅτις ἢ ἑ.

11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, ἢ πνεύματι
ἑλευθερίας ἢ πνεύματι, ἢ τί ἢ πνεύματι
ἑλευθερίας; ἢ πνεύματι κατὰ τὸν
ἑλευθερίας τοῦ πνεύματος.

12 Ὅφειλον καὶ ἀπὸ τῆς πνεύματι
ἢ ἀπὸ τῆς πνεύματι ἑλευθερίας.

13 Ἡμεῖς γὰρ ἢ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας, ἀδελφοί, μὴ καὶ τῇ
ἑλευθερίας ἢ ἑλευθερίας τῇ πνεύματι,
ἀλλὰ κατὰ τῆς ἑλευθερίας πνεύματι
ἑλευθερίας.

14 Ὅ γὰρ πᾶσι ἑλευθερίας ἢ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας πνεύματι, ἢ τῇ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας τὸν πνεύματι σου ἢ πνεύματι.

15 Ἐἰ δὲ ἑλευθερίας δάκναι καὶ
κατὰ τῆς πνεύματι, βλέπεται, μὴ ἐπὶ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας.

16 Λόγος δὲ πνεύματι πνεύματι
πνεύματι, καὶ πνεύματι πνεύματι ὅτι
μὴ πνεύματι.

17 Ἡ γὰρ πᾶσι πνεύματι κα-
τὰ τοῦ πνεύματος τὸ δὲ πνεύματι
κατὰ τῆς πνεύματι ταῦτα δὲ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας, ἢ καὶ, ἢ ἢ ἑλευθερίας
ἑλευθερίας, ταῦτα πνεύματι.

18 Ἐἰ δὲ πνεύματι πνεύματι, οὐκ
ἑλευθερίας ἐπὶ πνεύματι.

γυναῖκα. ὅς. ἢ. ὅς. ἢ. ὅς. ἢ. ὅς. ἢ.

19 Φανερά δὲ ἴσθι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς· ἅτινά ἐστι, [μοιχεία,] παρνία, ἀκαθαρσία, ἀσέλιγνα,

20 Εἰδωλοκρατεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζήλοι, θυμοί, ἐριθίαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις,

21 Φθόνοι, φόνοι, μῖσαι, καῖμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια·

23 Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.

24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνέματι καὶ στοιχοῦμεν.

26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθοροῦντες.

Κεφ. ε'. VI.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινὶ παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος· σκοπῶν σκευτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.

2 Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

3 Εἰ γὰρ δοκῇ τις εἶναι τι, ὧν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.

Τὰ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέσθω, καὶ τότε εἰς αὐτὸν

μένον τὸ καύχημα ἔσθι, καὶ εἰς τὸν ἕτερον.

5 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον τὸν βαστάσει.

6 Κοινωνεῖται δὲ ὁ καταχρηνόμενος τὸν λόγον τῷ καταχρηνόμενῳ πᾶσιν ἀγαθοῖς.

7 Μὴ πλανᾶσθε· Θέως οὐκ ἐκτελεῖται· ὁ γὰρ ἐὰν σπύρει ἀνθρώπος, τοῦτο καὶ θερίσει.

8 Ὅτι ὁ σπείρει εἰς τὴν σὰρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρει εἰς τὴν ψυχήν, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει αἰώνιον.

9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντι μὴ κακῶμεν· καιρὸς καὶ ἴδιον θερίσει, μὴ ἐκλυόμενοι.

10 Ἄρα οὖν, ὡς καιρὸς ἔσται, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς κείους τῆς πίστεως.

11 Ἰδετε πηλίκους ὑμῖν γηρασέναι ἐν τῇ ἐμῇ χειρὶ.

12 Ὅσοι θέλουσιν ἐπικρατεῖν ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζονται ἑαυτοὺς περιτέμνεσθαι· μὴ μὲν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ ὀφείλονται.

13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτέμνοντες αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ὥς ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσθαι.

14 Ἐμεοὶ δὲ μὴ γένηται καυχῆσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς ὁ ἡμῶν κόσμος ἐσταύρωται, καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ.

15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ τὸ περιστομῆ τι ἰσχύει, οὐτὶ ἀνεπαιδεία, ἀλλὰ καὶ τὴν κτλ.

Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτων
 οὖσιν, εἰρήνη^a ἐπ' αὐτοὺς καὶ
 αἰ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
^b Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι
 παρεχίται· ἐγὼ γὰρ τὰ στή-
 γου Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώ-
 μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύμα-
 τος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

[Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ
 Ῥώμης.]

ΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΕΦΕΣΙΟΥΣ Ἐπιστολή.

Κεφ. α'. ι.

ΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ἰησοῦ
 υἱοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς
 τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῃ, καὶ
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
 πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
 σοῦ.

ἐυλογητὸς^c ὁ Θεὸς καὶ πα-
 τὴρ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισ-
 τοῦ ἐυλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ
 ἐν πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπου-
 ραίοις ἐν Χριστῷ.

καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐ-
 τῷ καταβολῇ κόσμου,^e εἶναι
 ἡμῶν καὶ ἀγαπᾶμεν κατε-
 αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ.

Ἰσορροπίας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν
 τοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κα-
 τὰ εὐδοκίαν τοῦ θελήματος

εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάρι-
 τοῦ, ἐν ᾗ ἡμεῖς ἐχαρίτωσεν^f ἡμᾶς
 ἐν ἀγαπημένῳ.

Εν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρω-

σιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ᾤ-
 φεισιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ
 τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ·

8 Ἡς ἐπερίσσεισιν εἰς ἡμᾶς, ἐν
 πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει.

9 Γνωρίζας ἡμῖν τὸ μυστήριον
 τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν
 εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐ-
 τῷ·

10 Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώ-
 ματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώ-
 σασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ,
 τὰ [τε] ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ
 ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ·

11 Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν,
 προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ
 τὰ πάντα ἐνεργούντος κατὰ τὴν
 βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ·

12 Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαι-
 νον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπι-
 κότητας ἐν τῷ Χριστῷ.

13 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες
 τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγ-
 γέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ
 καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ

ται. b sc. ἀπὸ χρόνου. c sc. ἔστω. d sc. τόποις. e sc. εἰς τὰ. f sc. ἡμεῖς.

Πνύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀ-
γίῳ.

14 Ὃς ἵσταν ἀρραβῶν τῆς κλη-
ρονομίας ἡμῶν, ἕς ἀπολύτρωσιν
τῆς περιτομῆς, ἕς ἵπταιν τῆς
δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ, ἀκούσας
τὴν κατ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ
Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς
πάντας τοὺς ἁγίους,

16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑ-
πὲρ ὑμῶν, μέγιστον ὑμῶν ποιοῦμενος
ἐπὶ τῶν προσοχῶν μου.

17 Ἰνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς
δόξης, δῶῃ ὑμῖν Πνύμα σοφίας καὶ
ἀποκαλύψῃς ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ.

18 Πιστωτισμένους^α τοὺς ὀφ-
θαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, ἕς τὸ
εἶδαι ὑμᾶς, τίς ἐστιν ἡ ἐλπίς τῆς
κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος
τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ
ἐν τοῖς ἁγίοις.

19 Καὶ τί τὸ ὑπερέαλλον μέ-
γιστος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡ-
μᾶς, τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος
αὐτοῦ.

20 Ἦν ἐνέργησιν ἐν τῷ Χρισ-
τῷ, ἐνέργειαν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ
ἐκθέσιν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπ-
ουραίοις^β.

21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ
ἐξουσίας καὶ δυνάμεως, καὶ κυριό-
τητός, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομα-
ζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι του-
τῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

22 Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ
τοῦς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἰδω-

κα κεφαλὴν^γ ὑπὲρ πάντα ἡ ἐκ
κλησίας.

23 Ἦτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐ-
τὸ πλήρωμα τῷ σώματι ὃ τὸ
πληρωμένον.

Κεφ. β'. II.

ΚΑΙ ὑμᾶς ὅντας κατὰ τὴν
ἐκπεπρωμένην καὶ ταῖς ἀμαρτίαις

2 Ἐν αἷς ποτε περπατεῖτε
κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου
του, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκ-
στάσεως τοῦ ἀέρος, τοῦ πνύματος
τοῦ ἐνεργοῦντος ἐν ταῖς ψαῖς
ἀπειθείας.

3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πο-
τε ἀπεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐκ-
στάσεως τῆς σαρκὸς ἡμῶν, κατὰ
τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ
διανοιᾶν καὶ ἡμεῖς τότε ζῆλοι
γῆς, ὡς καὶ αἱ λοιποὶ.

4 Ὁ δὲ Θεὸς πλῆνους ὁ
ἔλεος, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην
αὐτοῦ, ἣν ἀγάπησεν ἡμᾶς,

5 Καὶ ἅντας ἡμᾶς κατὰ τὴν
ἐκπεπρωμένην, συζητήσας
Χριστῷ (χαρὸν ἔστι εἰπεῖν
ταῦτα).

6 Καὶ συνήγαγε, καὶ ἐκ-
θέσιν ἐν τοῖς ἐπουραίοις^δ ἐν Χρ-
στῷ.

7 Ἰνα ἐνδείξηται ἐν τῇ ἐκ-
στάσει ἐκπεπρωμένης τὸν ὑπερέα-
λλον πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ
χρηστότητας ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χρ-
στῷ.

8 Τῇ γὰρ χάριτι^ε ἐστὶν ὅτι
μὴν διὰ τῆς πίστεως καὶ οὐκ
ἐξ ὑμῶν. Θεοῦ τὸ δῶρον^ς

^α ἢ, κατὰ τὴν

^β ἢ, τοῖς.

^γ ἢ, τίς.

^δ ἢ, κατὰ

κ' ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις
ται.

αὐτοῦ γὰρ ἴσμεν ποιήμα,
ς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
ἡγιατοῖς, οἷς προητοίμασεν
ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσω-

καὶ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς
ἦσθε ἐν σαρκί, οἱ λεγο-
μενοὶ υἱοὶ τῆς λεγο-
μενῆς ἐν σαρκὶ χειρο-

ᾧ οὗτοί ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι
κτείνης τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξέ-
διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας,
μὴ ἔχοντες, καὶ ἄβιοι ἐν
αἵματι.

Νυνὶ δὲ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ἵ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγ-
νήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ

αὐτοῦ, ὅτι ἐστιν ἡ εἰρήνη
ἡ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρω^α
τὸ μυστήριον τοῦ φραγμοῦ

τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ
τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν
καταργήσας^α ἵνα τοὺς
σὴ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν
αν, ποιών εἰρήνην.

Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς
ροὺς ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ
ὁ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν
ἐν αὐτῷ.

Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσασθαι εἰ-
μὲν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῦ

ᾧ οὗτοί δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν

προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέρω^α ἐν ἐνὶ
Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἀρα οὖν οὐκέτι ἐστὶ ξένοι
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ
τῶν ἁγίων καὶ οἰκίαι τοῦ Θεοῦ.

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ
θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προ-
φητῶν, ὅστος ὁ ἀκρογωνιαίον αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

21 Ἐν ᾧ πάντα ἡ οἰκοδομὴ συν-
αρμολογουμένη αὐτῷ εἰς ἕνα καὶ ἅ-
γιον ἐν Κυρίῳ.

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδο-
μεῖσθε, εἰς κατοικήτηριον τοῦ Θεοῦ
ἐν Πνεύματι.

Κεφ. γ'. ιη.

ΤΟΙΟΤΟΙ χάριν ἐνὰ Παῦλος, ὁ
δίδωμις τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ
ὑμῶν τῶν ἰδίων.

2 Εἰς ἡκούσατε τὴν οἰκονομίαν
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τῆς δοθείσης
μοι εἰς ὑμᾶς.

3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐ-
γνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, (καθὼς
προέγραψα ἐν ὀλίγῳ.

4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσ-
κοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν
τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ.)

5 Ὁ [ἐν] ἑτέροις γενεαῖς οὐκ
ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις
ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφῆταις
ἐν Πνεύματι.

6 Εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα
καὶ σύστημα, καὶ συμμετόχα τῆς
ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ,
διὰ τοῦ εὐαγγελίου.

7 Οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ

^α sc. ἴλη.

^β sc. ὄντα.

^γ sc. λίθου.

τῇ δωρεᾷ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνεργίαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων [πάν] ἀγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελισσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 Καὶ φωτίσαι πάντας, τίς ἡ κοινωμία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι [διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ].

10 Ἵνα γνωρισθῇ ἡν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἰσχυραίοις^α, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ.

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρήσιν καὶ τὴν προσαγωγήν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὰ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσι μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

14 Τοῦτου χάριν κάμπτω τὰ ὀνόματά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομαζέται.

16 Ἵνα δόξῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἴσω ἄνθρωπον.

17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

18 Ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τιμωμένοι ἵνα ἐξιχύσητε κα-

ταλασβεσθαι σὺν πᾶσι τῇς ἀγαπῆς, καὶ μῆκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος.

19 Γινώσκειτε τὴν ὑπερόχον σάν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ἵνα πληρωθῇτε εἰς τὸ πλῆρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περιττοῦ αἰτούμεθα ἡ τοοῦμει, κατὰ τὴν ἡμεῖς τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν.

21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάντα τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων Ἀμήν.

Κεφ. δ'. iv.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἡμεῖς ὁμοῖος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιτεταῖσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε.

2 Μετὰ πάσης ταπεινότητος καὶ πραότητος, μετὰ καρτερίας, ἀντισταθέντες ἀλλήλοις ἐν ἀγάπῃ.

3 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὰς ἐντολὰς τοῦ Πνεύματος ἐν τῇ συνείδησιν τῆς εἰρήνης.

4 Ἐν σώμα καὶ ἐν Πνεύματι καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ὁμοθυμαδὸν τῆς κλήσεως ὑμῶν.

5 Εἰς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα.

6 Εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν.

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἰσχύει ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 Διὸ λέγει ὁ Ἀποστόλος εἰς τὴν

^α sc. τοῖς.

^β sc. ὁ προφήτης.

ψος, ἤ χαλῶνται αἰχμαλωσίαι, καὶ ἴδωσι δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

9 Τὸ ^α δὲ, ἀνθρ, τί ἔστιν, ἢ μὴ ἔστι καὶ κατ' ἑα [πρῶτον] ὡς τὰ κατώτερα μῆρ τῆς γῆς;

10 Ὁ κατωθός, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀνωθός, ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 Καὶ αὐτὸς ἴδωκε, τοὺς μὲν ^β ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφῆτας· τοὺς δὲ, ἐκκλησιαστας· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους,

12 Πρὸς τὸν κατασκευάσαν τῶν ὁρίων, ὡς ἔργοι διακονίας, ὡς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 Μίχρη καταστήσαντες οἱ πάντες ὡς τὴν ἐκκλησίαν τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ νοῦ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἄνδρα τέλειον, ὡς μέτρον ηλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ·

14 ἵνα μακρὶν ὤμων ᾦεναι, κλωδικιζόμενοι καὶ περιβεβήμενοι παντὶ ὅπλῳ τῆς διδασκαλίας, ὡς τῇ κυρίᾳ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς πανουργία πρὸς τὴν μεθοδικὴν τῆς πλάτης·

15 Ἀληθεύοντες δὲ ὡς ἀγάπῃ, αὐξάνουμι ὡς αὐτὸν ^α τὰ πάντα, ὡς ἔστιν ὁ κεφαλὴ, ὁ Χριστός·

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, συνσυναρμολογούμενον καὶ συνδεδεζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχειρήσεως, κατ' ἔργον ὡς μέτρον ἐνδὲς ἐκείνου μέρους τὴν αὐξάνειν τοῦ σώματος ποιεῖται, ὡς οἰκοδομὴν ἰσοῦ τοῦ ὁ ἀγαπᾷ·

17 Τοῦτο οὖν λόγῳ, καὶ μακρύνεσθαι ὡς Κυρίῳ, μακρὶν ἰμῶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ

ὅσα περιεπτά, ὡς μακρύνεται τοῦ νοῦ αὐτῶν,

18 Ἐκποτισμένοι τῇ δυνάμει, ὥς ἐκκαταρτισμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ὄργανον τοῦ ὁσίου ὡς αὐτῶς, διὰ τὸ πᾶν τῆς καρδίας αὐτῶν·

19 Οὕτως ἀπελογιστέως, ἰσοῦ τοὺς περιδεῖσαι τῇ ἀσκλησίᾳ ὡς ἔργον αἰσθητικῆς πίστεως ὡς πλυσθέντες·

20 Ἰμῶς δὲ οὐχ οὕτως ἰμᾶνται τοὶ Χριστοί·

21 Εἰ γὰρ αὐτὸν ἰκαίνοιντο, καὶ ὡς αὐτῷ ἰδιόχρησι, καθὼς ἔστιν ἀλήθεια ὡς τῷ Ἰησοῦ·

22 Ἀποθέσθαι ἰμῶς, κατὰ τὴν προτίκται ἀποστρέφειν, τὸν πάλαιον ἄνθρωπον, τὸν φθαρμένον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀσέπτης·

23 Ἀναποιεῖσθαι δὲ τῷ σπέννυσθαι τοῦ νοῦ ἰμῶν,

24 Καὶ ἰδύνασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν σπουδαίοντα ὡς δικαιοσύνη καὶ ἀσέπτης τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέσθαι τὸ ψάδιον, λαλῶντι ἀλάθως, ἵνα πιστοὶ γινώσκωσι τὸ πλῆρες αὐτῶν ὅτι ἰσχυρὸν ἐκλάλουν μύθον.

26 Ὁρμίζεσθαι, καὶ μὴ ὀκνεῖν τάπτεν ὁ ἥλιος μὴ ἐκδιδόναι ἡμῶν τῷ παρεργισμῷ ἡμῶν·

27 Μήτις διδοτε πᾶν τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτειν μακάριον κλεπῆναι, μᾶλλον δὲ κοπιᾶν ἐκκαταρτισμένοις τὸ ὄργανον ταῖς χερσίν, ἵνα ἔργῳ μεταδιδόναι τῷ χερσίον ἔργον.

^α sc. κατὰ

^β sc. ὡς τὸ ἄνω.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορεύεσθαι· ἀλλ' εἰ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν.

30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγίου τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργή, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρθῆται ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ·

32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖπλαγχοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρίσατο ὑμῖν.

Κιφ. ε. ν.

ΓΙΝΕΣΘΕ οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·

2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφοράν καὶ θυσίαν τῇ Θεῷ, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθαι ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις.

4 Καὶ αἰσχροτήτης, καὶ μωρολογίας, ἢ εὐτραπείας, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστίας.

5 Τοῦτο γὰρ ἐστὶ γινώσκοντες, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλόλατρες, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

6 Μηδὲ ὑμεῖς ὡπατάτω κατὰ τοὺς λόγους· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχε-

ται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς ἀπειθείας.

7 Μὴ οὖν γίνεσθε τυφλοὶ ὡς αὐτῶν.

8 Ἦτε γὰρ ποτε σκῶτες, δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ, ὡς τέκνα περιπατεῖτε·

9 (Ὁ γὰρ καρπὸς τῆς κατὰ ἡμᾶς ἀγάπης ἐστὶ δικαιοσύνη καὶ ἀληθεία·)

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστὶν ἀρεστοὶ τῷ Κυρίῳ.

11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἀκαρπείοις τοῦ φαινομένου, ἀλλὰ καὶ ἐν ἡμῶν.

12 Τὰ γὰρ κρυφὰ ἐν αὐτοῖς, αἰσχροὶ ἐστὶν γενεαί.

13 Τὰ δὲ πάντα ἔγνω ὑπὸ τοῦ φωτός, φανεροὶ γὰρ τὸ φανερόμενον, φῶς.

14 Διὰ τοῦτο λέγει· Ἐγὼ εὐδωκῶ, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἐπιφάνησιν σοὶ ὁ Χριστός.

15 Βλέπετε οὖν, πῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ὡς σοφοί·

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ συνέντες τί τὸ τοῦ Κυρίου.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε ἐν οἴνῳ, ὅτι ἐστὶν ἀσυνέτης, ἀλλὰ πληροῦντο Πνεύματι·

19 Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ὡς καὶ ὁ Κύριος, καὶ ὁ Θεός, καὶ ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ χάρις, καὶ ἡ εὐδοκία ὑμῶν τῷ Κυρίῳ·

^a sc. ἴστι.

^b sc. ἡ γραφή.

20 Εὐχαριστοῦνται πάντες ὑ-
περ πάντων, ὑπὸ ὀνόματι τοῦ Κυ-
οῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ
καὶ πατρὸς·

21 Ἰστασθῆναι ἐλθέας ἐν
τοῦ Θεοῦ.

22 Δι' ἡμεῶν, ὦ τοῦ Θεοῦ, ἐ-
λθέτω ἡ βοήθειά σου, ὦ τοῦ
Κυρίου.

23 "Οτι [ο] ἀνὴρ οὗτος καθάπερ
 ἰς γυναικὸς, ὅς καὶ ὁ Χριστὸς κε-
 κλή τῆς ἐκκλησίας [καὶ] αὐτὸς
 τι σωτὴρ τοῦ σώματος.

24 Ἄλλ' ὅστις ἐκλήσκει
κατανοήσας τὴν Χρυστῶν, ὅσοι καὶ
ἰσταῖται·^b τῶν ἀδελφῶν ἀγαπᾶται
πάντῃ.

25 Oí áλλὰ, ὁ ἄνθρωπος πρὸς
τοὺς ἀδελφεοὺς, ἰσχυρὸς, καὶ οὐκ ἔ-
στιν ὡς ἄλλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐκκλησίας,
οἱ ἰσχυροὶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
οὐκ ἔχουσιν ἰσχυρίαν ἐπ' αὐτοῦ.

36 Ἰὰς αὐτὸς ἀγαθὸν ποιῶν
ἐς τὴν λαοτῆν τοῦ ἔθνους ὃ ἡ-
γεῖται

27 Ἰνα παραστήσῃ αὐτὸν ἀν-
τὶ ἑαυτοῦ, τὸν ἀκατάστατον, καὶ ἄρ-
στον, στυλῶν, ὃ ῥυτίδα, ὃ καὶ πῶς
ποιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾧ ὄρα καὶ
λαοί.

28 Οὕτως ἐφύλασσε αἱ ἀδελφαὶ
ἑαυτὰς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὥς
καὶ ἑαυτὰς σώματι· ὁ ἀρχαῖος περ
ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτῷ ἀρραβῶν.

29 Οὐδαί, γὰρ ποτε πρὸ ἡ-
γοῦ σάραξ ἤμνηται, ἀλλ' ἀνέστη
καὶ θάλασσαν αὐτὴν, καὶ πᾶσι
Κύριος τὸν ἀπὸλασιον

30 "Ότι μέλη είναι του σώμα-

THE UNITED STATES OF AMERICA
DO hereby certify that

B. The above mentioned
 having no further work to
 do, the undersigned
 do hereby certify, that
 the above is true.

It is suggested that steps
be taken to improve the
of the situation.

The following are the names of the persons who have been appointed as members of the Board of Directors of the National Association of Manufacturers:

Mr. J. B. Connelley, President
Mr. C. F. Johnson, Vice-President
Mr. W. H. Rouse, Secretary
Mr. E. A. Tamm, Treasurer

The **1914** **1915** **1916** **1917** **1918** **1919** **1920** **1921** **1922** **1923** **1924** **1925** **1926** **1927** **1928** **1929** **1930** **1931** **1932** **1933** **1934** **1935** **1936** **1937** **1938** **1939** **1940** **1941** **1942** **1943** **1944** **1945** **1946** **1947** **1948** **1949** **1950** **1951** **1952** **1953** **1954** **1955** **1956** **1957** **1958** **1959** **1960** **1961** **1962** **1963** **1964** **1965** **1966** **1967** **1968** **1969** **1970** **1971** **1972** **1973** **1974** **1975** **1976** **1977** **1978** **1979** **1980** **1981** **1982** **1983** **1984** **1985** **1986** **1987** **1988** **1989** **1990** **1991** **1992** **1993** **1994** **1995** **1996** **1997** **1998** **1999** **2000** **2001** **2002** **2003** **2004** **2005** **2006** **2007** **2008** **2009** **2010** **2011** **2012** **2013** **2014** **2015** **2016** **2017** **2018** **2019** **2020** **2021** **2022** **2023** **2024** **2025** **2026** **2027** **2028** **2029** **2030** **2031** **2032** **2033** **2034** **2035** **2036** **2037** **2038** **2039** **2040** **2041** **2042** **2043** **2044** **2045** **2046** **2047** **2048** **2049** **2050** **2051** **2052** **2053** **2054** **2055** **2056** **2057** **2058** **2059** **2060** **2061** **2062** **2063** **2064** **2065** **2066** **2067** **2068** **2069** **2070** **2071** **2072** **2073** **2074** **2075** **2076** **2077** **2078** **2079** **2080** **2081** **2082** **2083** **2084** **2085** **2086** **2087** **2088** **2089** **2090** **2091** **2092** **2093** **2094** **2095** **2096** **2097** **2098** **2099** **2100** **2101** **2102** **2103** **2104** **2105** **2106** **2107** **2108** **2109** **2110** **2111** **2112** **2113** **2114** **2115** **2116** **2117** **2118** **2119** **2120** **2121** **2122** **2123** **2124** **2125** **2126** **2127** **2128** **2129** **2130** **2131** **2132** **2133** **2134** **2135** **2136** **2137** **2138** **2139** **2140** **2141** **2142** **2143** **2144** **2145** **2146** **2147** **2148** **2149** **2150** **2151** **2152** **2153** **2154** **2155** **2156** **2157** **2158** **2159** **2160** **2161** **2162** **2163** **2164** **2165** **2166** **2167** **2168** **2169** **2170** **2171** **2172** **2173** **2174** **2175** **2176** **2177** **2178** **2179** **2180** **2181** **2182** **2183** **2184** **2185** **2186** **2187** **2188** **2189** **2190** **2191** **2192** **2193** **2194** **2195** **2196** **2197** **2198** **2199** **2200** **2201** **2202** **2203** **2204** **2205** **2206** **2207** **2208** **2209** **2210** **2211** **2212** **2213** **2214** **2215** **2216** **2217** **2218** **2219** **2220** **2221** **2222** **2223** **2224** **2225** **2226** **2227** **2228** **2229** **2230** **2231** **2232** **2233** **2234** **2235** **2236** **2237** **2238** **2239** **2240** **2241** **2242** **2243** **2244** **2245** **2246** **2247** **2248** **2249** **2250** **2251** **2252** **2253** **2254** **2255** **2256** **2257** **2258** **2259** **2260** **2261** **2262** **2263** **2264** **2265** **2266** **2267** **2268** **2269** **2270** **2271** **2272** **2273** **2274** **2275** **2276** **2277** **2278** **2279** **2280** **2281** **2282** **2283** **2284** **2285** **2286** **2287** **2288** **2289** **2290** **2291** **2292** **2293** **2294** **2295** **2296** **2297** **2298** **2299** **2300** **2301** **2302** **2303** **2304** **2305** **2306** **2307** **2308** **2309** **2310** **2311** **2312** **2313** **2314** **2315** **2316** **2317** **2318** **2319** **2320** **2321** **2322</**

I have no money and no-
thing left to give you
any more.

3. The 6th and 7th are the same, as in
the 1st and 2nd.

1. In a group of 100 people, 40 are men, 30 are women, and 30 are children. If 20 of the men are married, 10 of the women are married, and 5 of the children are married, how many people are not married?

I am yours, ever
yours, ever yours.
I am yours, ever
yours, ever yours.

1. In der Abhandlung
über die, die die
Lage, und die die
Lage die die

2. How many...
3. How many...

2. Kulturen aus:

² Voc. Att.   ^b ex. 1000000000   ¹ ex. 1000000000

ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ [τοῦ] Κυρίου, ἢτε δούλος, ἢτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιῆτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες, ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτοῦ.

10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου·

12 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα^α, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους [τοῦ αἰῶνος] τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἰπουρανοῖς^β.

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῇτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι.

14 Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμοσσίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης,

16 Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε

πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ πεπυρωμένα σβῆσαι·

17 Καὶ τὴν περιεφασωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν ἔσπεραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστὶν Θεοῦ·

18 Διὰ πάσης προσεχέως προσευχόμενοι ἐν καιρῷ ἐν Πνεύματι· καὶ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσι κατεργήσῃ καὶ διέσει πειρῶν ἀγίων,

19 Καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, δοθῇ λόγος, ἐν ἀναξίᾳ τοῦ τόξου μου ἐν παρρησίᾳ, γνωμυστήριον τοῦ εὐαγγελίου·

20 Ὑπὲρ οὗ προσεύομεν, ἵνα ἐν αὐτῷ παύρησιν, ὡς δι' ἡμᾶς λαλήσῃ.

21 Ἴνα δὲ εἰδῇτε καὶ ὑμεῖς κατ' ἡμᾶς, τί πρᾶσσω, πᾶσι γνωρίσει Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς καὶ πιστὸς διάκονος ὁ

22 Ὅν ἐπεμψα πρὸς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνωῖτε τὰ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς ἀγάπῃ μετὰ πίστεως ἀπὸ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ·

24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

[Πρὸς Ἐφεσίους ἐγγράμματος διὰ Τυχικοῦ]

^a sc. μόνον.

^b sc. τίποις.

^c sc. πράγματα ἡμεῶν.

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου

ἡ πρὸς ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ Ἐπιστολή.

Κεφ. α'. ι.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι
ὑ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις
ἐπιστῶ Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν
ἑποίᾳ, σὺν ἐπισκόποις καὶ δια-

Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου
ὑ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ
τῇ κνείᾳ ὑμῶν,
(Πάντοτε ἐν πάσῃ δέησι μου
πάνταν ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
ἔσιν ποιούμενος.)

Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ
γέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας
τοῦ νῦν.

Πεισιθάς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ
ἄμνος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν,
λέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ
τοῦ.

Καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦ-
ροῦν ὑπὲρ πάνταν ὑμῶν, διὰ
μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, ἐν
οἷς δεσμοῖς μου, καὶ ἐν τῇ
λογίᾳ, καὶ βεβαιώσῃ τοῦ εὐαγ-
γελίου, συκοφαντοῦς μου τῆς χά-
ριος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ
ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν
ἑγχροῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα
ἀπὸ ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ

μᾶλλον περισσὴ ἐν ἐπιγνώσει καὶ
πάσῃ αἰσθήσει.

10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ
διαφέροντα, ἵνα ᾗτε εὐκρινεῖς καὶ
ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ.

11 Πειληρωμένοι καρπῶν δι-
καιосίνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκῃν δὲ ὑμᾶς βούλο-
μαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
μᾶλλον εἰς προσκοπὴν τοῦ εὐαγ-
γελίου ἐλήλυθεν.

13 Ὡστε τοὺς δεσμούς μου φα-
νεροὺς ἐν Χριστῷ γένεσθαι ἐν ὅλῳ
τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς
πᾶσι.

14 Καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀ-
δελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς
δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν
ἀφ' ὧν τὸν λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ
ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν
Χριστὸν κηρύσσουν.

16 Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας, τὸν Χρι-
στὸν καταγγέλλουσιν οὐκ ἀγνῶς,
οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσ-
μοῖς μου.

17 Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες
ὅτι εἰς ἀπολογία τῷ εὐαγγελίῳ
κίμαι.

18 Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρέ-
φα, εἴ τι περὶ φάσι, εἴ τι ὑ-
θεία, Χριστὸς καταγγέλλει.

ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρῆ-
σομαι.

19 Οἶδα γὰρ, ὅτι τοῦτό μοι
ἀποδοῖται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς
ὑμῶν διήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ
πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20 Κατὰ τὴν ἀποκαταδικίαν
καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσ-
χυνθῆσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρ-
ρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγα-
λυνησῆται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί
μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θά-
νατου.

21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός·
καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ ^α τὸ ζῆν ἐν σαρκί,
τοῦτό μοι ^β καρπὸς ἔργου, καὶ τί
αἰρήσομαι, οὐ γνωρίζω.

23 Συνέχομαι γὰρ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦ-
σαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶν
γὰρ μάλλον κρείττον.

24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί,
ἀναγκασιότερον δι' ὑμᾶς.

25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα,
ὅτι μινῶ καὶ συμπαράμενῶ πᾶσιν
ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ
χαρὰν τῆς πίστεως·

26 Ἴνα τὸ καύχημα ὑμῶν πε-
ρισσῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἑμοί,
διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς
ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου
τοῦ Χριστοῦ πολιτεύομαι, ἵνα εἴτε
ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπῶν,
ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε
ἐν ἐνὶ πνεύματι, καὶ ψυχῇ συναθ-
λουντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου·

28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μη-

δενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων
τοῖς μὲν ἐστὶν ἐνδοξίς
ὑμῖν δὲ σωτηρία, καὶ
Θεοῦ·

29 Ὅτι ὑμῖν ἔχαρις
Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς
τινεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑ-
πάσχειν·

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα
ἴδετε ἐν ἑμοί, καὶ νῦν ἀπὸ

Κεφ. β'. π.

Εἰ τις οὖν παράκλησις
εἴτε παραμύθιον ἀγάπης
κοινωνία Πνεύματος, εἴτε
γῆνα καὶ οἰκτιρμοί·

2 Πληρώσατέ μου τὴν
ἴνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε,
ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυ-
φρονοῦντες·

3 Μὴδὲν κατὰ ἐρίδιον
δοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπει-
νότητι ἀλλήλους ὑπομένοντες ὡς
ἑαυτῶν.

4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἔκα-
πύτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρα

5 Τοῦτο γὰρ φρονέτω
ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

6 Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ
ἦν, οὐχ ἄρπαγμον ἡ-
ρῶν, εἶναι ἴσα Θεῷ·

7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκέν-
τησεν δούλου λαβὼν, ἐν
ὧν ἀνθρώπων γενόμενος·

8 Καὶ σχῆματι θανάτου
ἑταπείνωσεν ἑαυ-
τὸν ὑπήκοος μέχρι θανά-
του καὶ σταυροῦ.

9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐ-

^α sc. μὴ συμψῆ.

^β sc. ἵσταται.

τε, καὶ ἔχαρίσατο αὐτῶν τὸ
ὡς τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνόμα·

21 Ἰνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
γόνῳ κατέλῃ ἐπουρανίων καὶ
ἰσίων καὶ καταχθονίων·

22 Καὶ πάντα γλῶσσα ἑξομολο-
γηται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χρισ-
τός· ὃς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.

23 Ὅστι, ἀγαπητοί μου, κα-
τάνοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν
ἐρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν
ᾧ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου,
φύσιν καὶ τρόμου τῆς ἐαυτῶν
ἐξουσίας κατεργάζεσθε·

24 Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργ-
ῶν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ
ἰκνῶν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

25 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογ-
ῶν καὶ διαλογισμῶν·

26 Ἰνα γένησθε ἀμώμητοι καὶ
ἄμωμοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν
γενεῖς· σκολιὰς καὶ διστραμ-
μῆς οἷς φαίνεται ὡς φωστῆρες
ἐν κόσμῳ,

27 Λόγον ζωῆς ἐπύχοντες· εἰς
ἡμέραν ἡμεῖς εἰς Χριστοῦ,
ὡς εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς
ἐκοπίασα·

28 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ
ἐξουσίας καὶ λειτουργίᾳ τῆς πί-
στεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω
ὑμῖν·

29 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαί-
ρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

30 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰη-
σοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑ-
μῖν, ἵνα κατὰ ἐπιθυμίαν, γνοὺς τὰ
ὑμῶν·

31 Οὐδὲνα γὰρ ἔχω ἰσοψυχον,
γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν με-
νέμεν.

21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν
ζητοῦσιν, οὐ τὰ [τοῦ] Χριστοῦ
Ἰησοῦ.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γι-
νῶσκατε, ὅτι, ὡς πατὴρ τέκνον, σὺν
ἐμοὶ ἰδοῦλεσιν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμ-
ψαι, ὡς ἂν ἀπιδῶ τὰ περὶ ἐμῶν,
ἐξαυτῆς·

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι
καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐ-
παφρόδιτον τὸν ἀδελφόν, καὶ συνε-
ργόν καὶ συστρατιῶτήν μου, ὑμῶν
δὲ ἀποστάλον, καὶ λειτουργῶν τῆς
χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάν-
τας ὑμᾶς, καὶ ἀδελφοῦν, διότι ἡ-
κούσατε ὅτι ἠσθένησα.

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησα παρὰ
πλήσιον θανάτου· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐ-
τὸν ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ
λύπῃ σχῶ.

28 Σπουδαιότερος οὖν ἐπιμήψα
αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν,
χαρῆτε, κατὰ ἀλυπότους ὧς.

29 Προσδιχέσθε οὖν αὐτὸν ἐν
Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ
τοὺς τοιοῦτους ἐντιμούς· ἔχετε·

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χρι-
στοῦ μέχρι θανάτου ἠγγίσει, παρὰ
βουλεύσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀνα-
πληρώσῃ τὸ ὑμῶν ἐπιτήρημα τῆς
πρὸς με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. III.

ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαί-
ρετε ἐν Κυρίῳ, τὰ αὐτὰ γραφῶν
ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ἵ-
να ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.

3 Ἡμεῖς γὰρ ἴσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες.

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἰ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον.

5 Περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,

6 Κατὰ ζῆλον διάκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.

7 Ἀλλ' ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν.

8 Ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύδαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

9 Καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἔμην δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει.

10 Τοῦ γινῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμερούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ.

11 Εἰ πως καταστήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ^a, ἢ

ἤδη τετελείωμαι· διότι καταλάβω, ἐφ' ^b καὶ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ λογίζομαι κατετηγμένον

14 Ἐν δὲ ^b, τὰ μὴ λαμβανόμενος, τοῖς δὲ ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκεπτικὴν ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς αἰτίας τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Ὅσοι οὖν τέλει φρονοῦμεν καὶ εἴ τι ἐκινῶμεν, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς καλίψει.

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφάπαξ αὐτῷ στοιχεῖν [καὶ φρονεῖν].

17 Συμμεμενηταί με ἀδελφοί, καὶ σκοπῶτε περιπατοῦντας, καθὼς ἡμεῖς.

18 Πολλοὶ γὰρ περὶ οὓς πολλάκις ἐλεγον καὶ κλαίον λέγων, τι τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.

19 Ὡν τὸ τέλος ἡμεῖς ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ αἰσχὺν αὐτῶν, οἱ τὰ ἐκρυπτοῦντες.

20 Ἡμεῶν γὰρ τὸ ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα τοῦ Χριστοῦ.

21 Ὃς μετασχηματίζεται ἡμῶν ταπεινώσεως, τὸ γενέσθαι αὐτὸν σὺν τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν ἐνέργειαν τοῦ θύματος καὶ ὑποτάξει ἑαυτοῦ τῇ

^a sc. βραβεῖον.

^b sc. πῶς.

^c sc. ἵσμεν.

Κεφ. δ'. iv.

ΤΕ, ἀδελφοί μου ἀγαπη-
ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στί-
μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυ-
ραπητοί.

ὑοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συν-
παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν
ἴω.

καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, σύζυγε
συλλαμβάνου αὐταῖς, αἰ-
τῶ εὐαγγελίῳ συνήθλῃσάν
τά καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν
συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνό-
μα βίβλων ζῶς.

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε·
ἐρῶ, χαίρετε.

Ὅ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω
ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγ-

νηδὲν μεριμνᾷτε· ἀλλ' ἐν
τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει
ὑπεριστάς τα αἰτήματα ὑ-
μῶν εἶσθαι πρὸς τὸν Θεόν·

καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ
οὐσα πάντα νοῦν, φρουρήσει
ἐσθίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήμα-
τα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Γὰ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἰσ-
θηῖ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια,
γνῶ, ὅσα προσφιλεῖ, ὅσα εὐ-
εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαι-
νός τα λογίζεσθε·

Α καὶ ἡμᾶς, καὶ παρελ-
καὶ ἡκούσατε, καὶ εἶдите ἐν
ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς
ἡνὲς ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγα-
τι ἥδη ποτὶ ἀνιστάτε τὰ ὑ-
οῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρο-
καίρεισθε δέ.

Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λί-

γων· ἐγὼ γὰρ ἤμαθεν, ἐν οἷς εἰμι,
αὐτάρκης εἶναι.

12 Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, εἴ-
δα καὶ περισσεύειν· ἐν παντί καὶ
ἐν πᾶσι μεμύημαι· καὶ χορτάζε-
σθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ
ὑστερεῖσθαι·

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυ-
ναμῶντί μοι [Χριστῷ].

14 Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συγ-
κοιναγήσαντές μοι τῇ θλίψει.

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φι-
λιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγ-
γελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδο-
νίας, οὐδεμίαν μοι ἐκκλησίαν ἐκαι-
νήνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λή-
ψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι·

16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ
καὶ ἅπασιν καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν
μοι ἐπέμψατε.

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα,
ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

18 Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ πε-
ρισσεύω· πεπληρωμαι, διζήμενος
παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑ-
μῶν, ὁσμήν εὐαδίας, θυσίαν δικ-
τὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

19 Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει
πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸν
πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡ-
μῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑ-
μᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες
οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς
Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑ-
μῶν. Ἀμήν.

[Πρὸς Φιλιππησίους ἡμῶν
ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπιφρο-
νίου.]

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΚΟΛΟΣΣΑΣ Ἐπιστολή.

Κεφ. α'. ι.

ΠΑΥΛΟΣ, ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ
Τιμῆθιος ὁ ἀδελφός,

2 Τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις
καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ·
Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν [καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ].

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προ-
σευχόμενοι·

4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην
τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκει-
μένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν
προκηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀλη-
θείας τοῦ εὐαγγελίου,

6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, κα-
θὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ· καὶ
ἐστὶ κεκρυφισμένον, καθὼς καὶ
ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε
καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ
ἐν ἀληθείᾳ,

7 Καθὼς καὶ ἠμάθετε ἀπὸ Ἐ-
παφροῦ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου
ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν
ἵκετος τοῦ Χριστοῦ·

8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὸν
μῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀ-
ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παύσαντες
ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ
τούμενοι, ἵνα πληρωθῇ τὸ ἔργο-
σιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν ὑ-
σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·

10 Περιπατήσαντες [ὑμεῖς] ἐν
τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρετήν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρτερικῶς
καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπιγ-
νῶσιν τοῦ Θεοῦ·

11 Ἐν πάσῃ θυμῷ ἡμῶν
μενοὶ κατὰ τὸ κράτος τῆς
αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑποταγήν
μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

12 Εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ
τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ
πνεύματι·

13 Ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ
ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ με-
τέστη ἡμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
φωτός·

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπο-
κάλυψιν [διὰ τοῦ αἵματος τοῦ
τοῦ ἁγίου] τῶν ἁμαρτιῶν·

15 Ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ
τοῦ ἀρχαίου, πρωτότοκος τῆς
κτίσεως·

ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀό-
θρονοι, εἴ τε κυριότη-
ρηκαί, εἴ τε ἐξουσίαι·
αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν

αὐτός ἐστι πρὸ πάν-
των ἐν αὐτῷ συν-

κυτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ
τῆς ἐκκλησίας, ὅς
πρωτότοκος ἐκ τῶν νε-
νηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς

ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν
κατοικῆσαι·

ὅτι αὐτοῦ ἀποκαταλ-
έντα εἰς αὐτόν· εἰρηνο-
τοῦ αἵματος τοῦ σταυ-
δοῦ αὐτοῦ, εἴ τε τὰ
εἴ τε τὰ ἐν τοῖς οὐ-

μᾶς, ποτὶ ὄντας ἀπ-
ους καὶ ἔχθρους τῇ δια-
έργοις τοῖς πονηροῖς,
ατῆλλαξεν,

ὃ σῶματι τῆς σαρκὸς
τοῦ θανάτου, παρα-
αγίους καὶ ἀμαρτω-
τούς κατενώπιον αὐ-

ἐπιμένετε τῇ πίστει
οἱ καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ
οἱ ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
τοῦ οὐ ἠκούσατε, ταῦ
ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ
ἐνόν· οὐ ἐγενόμην ἐγὼ
κονος.

χαίρω ἐν τοῖς παθή-
ντις ὑμῶν, καὶ ἀν-

ταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν
θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ
ἐστίν ἡ ἐκκλησία·

25 Ἡς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν
δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀπακε-
κρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ
τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς
ἀγίοις αὐτοῦ·

27 Οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρί-
σαι, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ
μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς
τῆς δόξης·

28 Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν,
νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ
διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον, ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν
πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ
[Ἰησοῦ].

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζό-
μενος κατὰ τὴν ἐνεργειαν αὐτοῦ τὴν
ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. β'. II.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλικίαν
ἀγῶνα ἔχει περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν
Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἐπιδράκασιν
τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί·

2 Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρ-
δίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀ-
γάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς
πληροφορίας τῆς συνείσεως, εἰς ἐπί-
γνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ
[καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ].

3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυ-
ροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως,
ἀπόκρυφοι.

4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ.

5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε.

7 Ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κηνῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς.

10 Καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας.

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῃ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος [τῶν ἀμαρτιῶν] τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ.

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνεγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ [τῶν] νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνήλω-

ποίησε σὺν αὐτῷ, καὶ μὴν πάντα τὰ παρ-

14 Ἐξαλείψας χειρόγραφον τοῖς δι' ὑπερσταντίον ἡμῶν, καὶ τοῦ μίσου, προσηλασταυρῶν.

15 Ἀπικδυσάμεναι καὶ τὰς ἐξουσίας ἐν παρῆρησίᾳ, θριαμβοῦν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ τῆς, ἢ νομηνίᾳς, ἢ

17 Ἄ ἐστι σκιά τι τὸ δὲ σῶμα [τοῦ]

18 Μηδεὶς ὑμᾶς τα, θέλων ἐν ταπεινῇ θεσκειᾷ τῶν ἀγγέλων, ἐκράκεν ἐμπατεύων, ἐκ ὑπὸ τοῦ ῥοδὸς τῆς σα-

19 Καὶ οὐ κρατλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ ἀφᾶν καὶ συνδεδεμένων καὶ συμβιβασζόμεναι αὐξήσιν τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ [οὖν] ἀπειθῆ Χριστῷ ἀπὸ τῶν κόσμου, τί ὡς ζῶν δογματίζεσθε;

21 Μὴ ἄψῃ, μηδὲ δίγῃς.

22 Ἄ ἐστι πάντῃ ἀποχρήσει, κατὰ τα καὶ διδασκαλίαις πάντων.

23 Ἀτινά ἐστι λόγος σοφίας ἐν ἐβελότατα ταπεινοφροσύνη καὶ αἰστος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι, μὴν τῆς σαρκὸς.

πάρεισκει, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρ-
δίας, φοβούμενοι τὸν Θεόν·

23 Καὶ πᾶν ὃ, τι ἴαν ποιήτε,
ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυ-
ρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

24 Εἰδότες, ὅτι ἀπὸ Κυρίου
ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς
κληρονομίας· τῷ γὰρ Κυρίῳ Χρισ-
τῷ δουλεύετε.

25 Ὁ δὲ ἀδικῶν κομιῖται ὃ ἡ-
δίκησεν· καὶ οὐκ ἔστι προσωπολη-
ψία.

Κεφ. δ'. IV.

Οἱ κύριοι ^a, τὸ δίκαιον καὶ τὴν
ισότητά τοῖς δούλοις παρέχετε,
εἰδότες, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον
ἐν οὐρανοῖς·

2 Τῇ προσευχῇ προσκατερι-
τε, γρηγορούντες ἐν αὐτῇ, ἐν ευχα-
ριστίᾳ.

3 Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν τοῦ λόγου, λαλήσας τὸ μυσ-
τήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ διδε-
μαι·

4 Ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ
με λαλήσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς
τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζό-
μενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν ^b πάντοτε ἐν
χάρτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι
πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐν ἑκάστῳ ἀποκρι-
νέσθαι.

7 Τὰ κατ' ἡμῖν πάντα γνωρίσαι
ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-
φός, καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύν-
δουλος ἐν Κυρίῳ·

^a sc. Voc. Att. ^b sc. ἴστω. ^c τὰ sc. πρὸ τὰ πράγματα ^d sc. ἐπιστολῶν.

8 Ὅν ἔπεμψα πρὸς
αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γινώ-
σκῃτε, καὶ παρακαλέσῃ
ὑμῶν·

9 Σὺν Ὁνησίμῳ τῷ
ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὁ
μὲν πάντα ὑμῖν γινώ-
σκει.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
ὁ συναρχμαλὸς Μαρκὸς ὁ ἀνεψιὸς Βα-
σοῦ ἐλάστε ἐντολὰς· ἐ-
μᾶς, διέξασθε αὐτὸν·

11 Καὶ Ἰησοῦς
Ἰεῦστος, οἱ ὄντες ἐν
οὗτοι μόνον συνεργοὶ
λαίαν τοῦ Θεοῦ, οὕτως
μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεταιται
φράς, ὁ ἐξ ὑμῶν δούλος
πάντοτε ἀγωνιζόμενος
ἐν ταῖς προσευχαῖς,
λαίαν καὶ πεπληρωμένον
δελήματι τοῦ Θεοῦ.

13 Μαρτυρῶ γὰρ
ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπερ-
τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, κα-
ραπόλει.

14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς
μῶς.

15 Ἀσπάσασθε τὸν
καὶ ἀδελφούς, καὶ Νέστορα
τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ·

16 Καὶ ὅταν ἀνα-
γνῶν ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιῆτε
ἐν τῇ Λαοδικείᾳ ἐκκλησίᾳ
βῆτ' καὶ τὴν ^d ἐκ Λαοδικείας
ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

Καὶ ἡπάτι Ἀρχιεπίφῃ Βλέ-
διακονίαν ἢν παρίσθεις ἐν
ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἡμῇ χειρὶ
ν. Μημενιόντι μου τῶν

διαμῶν. Ἡ χάρις μὲς ἡμῶν.
[Ἀμήν.]
[Πρὸς Καλοσσημῆς ἐγγράφη ἀπὸ
Ρώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὁ-
ρησίμου.]

ΠΑΤΑΟΥ τοῦ Ἀπόστολου
πρὸς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ἐπιστολῇ πρώτῃ.

Κεφ. α'. I.

ΓΛΩΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ
κ, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλο-
νικῶν πατρὶ καὶ Κυρίῳ
Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη πατρὸς ἡμῶν, καὶ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ὑπερυπερσυνόμενοι τῷ Θεῷ πάν-
τοτε πάντων ὑμῶν, μετὰ τὴν ὑ-
ποταγήν ἐπὶ τοῖς προσευχαῖς

ἀδικαίως μνημονεύοντες
οὗ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ
ποῦ τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς
ἡς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡμπερὸς
τοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

ἰδόντες, ἀδελφοί ἡγαπημέναι
τοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν
ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ
εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον,
καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύ-
ματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ
καθὼς εἰδότες οἱ ἐγγιστά-
τοι ὑμῶν δι' ὑμᾶς.

καὶ ὑμᾶς μνησθῆναι ἡμῶν ἐ-
ν καὶ τοῦ Κυρίου, δεξιόμενοι

τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ
χαρᾶς Πνεύματος ἁγίου.

7 Ὅτι γινώσκει ὑμᾶς τύπους
πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακε-
δονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ.

8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλ-
λὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑ-
μῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξηλάθη·
ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν
τι.

9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγ-
γέλλουσιν, ὅποια ἔσονται ἔχοντες
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐκστρέψαται
πρὸς τοὺς Θεοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων,
δουλείῃσι Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ.

10 Καὶ ἀναμείνουν τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ ἐκ τῶν νεφελῶν, ὃν ἤγρευον ἐκ
τῶν νεφελῶν, Ἰησοῦν, τὸν βυόμενον ἡ-
μᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β'. II.

Αὐτοὶ γὰρ εἰδότες, ἀδελφοί, τὴν
ἐσσομένην ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ
κινῆ γόγγυσον·

2 Ἀλλὰ [καὶ] προπαύεσθαι καὶ

ὑποσθέντες, καθὼς οὐρατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῶν ἀγωνίᾳ.

3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαταργησίας, οὔτε ἐν δόλῳ.

4 Ἀλλὰ καθὼς διδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρίσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς αἴθετε· οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, Θεὸς μάρτυς.

6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι.

7 Ἄλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα.

8 Οὕτως, ἡμετέροισι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεννησθε.

9 Μνησμενεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς [γὰρ] καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσθαι τινα ὑμῶν, ἐκπυρξάμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστευουσιν ἐγενήθημεν.

11 Καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕ-

καστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ ταῖς ἐκείνου, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι,

12 Καὶ μαρτυροῦμεν, ὡς περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ὑποχριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδικαίως· ὡς παραλαβόντες λόγον ἀκρίβειαν ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἰδεῖσθαι, οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (καθὼς ἐπαύληται) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐκγεγῆται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἦθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, τῶν οὓσων ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα ἐπράξατε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχιερέων, καθὼς καὶ αὐτοὶ νῦν ἐν Ἰουδαίῳ.

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀπεικονίσαντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἁγίους προφῆτας, καὶ ἡμεῖς ἐκδιυγμένοι καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πρὸς ἀνθρώποις ἐναντίων.

16 Καλυδόντων ἡμᾶς τοῖς ὅσις λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ὁργὴ εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἐκφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καὶ ὄρας, προσώπων, οὐ καρδίας, περισσότερας ἐσπουδάσαμεν τὸ πρῶτον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 Διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ παῖς καὶ δῖς· καὶ ἐνεκείνην ἡμέραν Σατανᾶς.

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ὑπὲρ ἐ-

τίφανος καυχίσιαις· ἡ οὐ-
 ὑμῖς, ἔμπροσθεν τοῦ Κυ-
 ῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ
 παρουσίᾳ·
 Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡ
 ἡ χαρὰ.

Κεφ. γ'. III.

μηκέτι στήγοντες, εὐδακίσα-
 κλασθῆναι ἐν Ἀθήναις μέντοι,
 καὶ ἐπιφύλασαι Τιμοθέου τὸν
 ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ
 ἐ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐ-
 αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στη-
 νῆσαι, καὶ παρακαλεῖσθαι ὑ-
 εἰ τῆς πίστεως ὑμῶν
 ὥς μηδένα ταῖς ἐν ταῖς
 ταῖς· αὐτοὶ γὰρ εἴ-
 τι εἰς τοῦτο κείμεθα.
 καὶ γὰρ, ὅτι πρὸς ὑμᾶς ἡ-
 οἰσάγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλο-
 ῖσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο,
 καὶ.

εἰς τοῦτο καὶ γὰρ μηκέτι στή-
 γοντες εἰς τὸ γινῶναι τὴν
 ὑμῶν μέγας ἐπίστατον ὑ-
 πέρβατον, καὶ εἰς κενὸν γέ-
 νος ἡμῶν.

ἔστι δὲ, ἐλθόντος Τιμοθέου
 μᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγ-
 αλίσαι ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ
 ἀπὸ ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε
 ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπι-
 ρὴς ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ
 ἡμᾶς.

διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀ-
 ἔφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλί-
 ῖ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς εὐ-
 ότιαν.

ὅτι νῦν ζῶμεν, ἵνα ὑμεῖς
 ἰ ἐν Κορίνθῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δοῦ-
 μιθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ
 ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἡ χα-
 ρισμένη δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
 ἡμῶν,

10 Νεκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ
 ἐκπαιριτοῦ δόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑ-
 μῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταστήσαι
 τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν,

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
 ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
 Χριστὸς καταστήσαι τὴν ἰδίαν ἡμῶν
 πρὸς ὑμᾶς.

12 Ὑμεῖς δὲ ὁ Κύριος πλειονά-
 σαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς
 ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθά-
 περ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς.

13 Εἰς τὸ στερεῖν ὑμῶν τὰς
 καρδίας ἀμίμκτους ἐν ἀγνότητι,
 ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς
 ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
 τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Κεφ. δ'. IV.

ΤΟ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶ-
 μεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν
 Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε
 παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δι' ὑμᾶς περι-
 πατῶν καὶ ἀρίσκειν Θεῷ, ἵνα τι-
 ρισυῖται μέλλον.

2 Οἰδότε γὰρ, τίνας παραγ-
 γελίας ἰδάσκουσιν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυ-
 ρίου Ἰησοῦ.

3 Τοῦτο γὰρ ἐστὶ δόγμα τοῦ
 Θεοῦ, ὁ ἁγισμὸς ὑμῶν, ἀπέχισ-
 θαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας.

4 Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἱου-
 τοῦ σκυῖος κτῆσθαι ἐν ἀγνότητι
 καὶ τιμῇ.

5 Μὴ ἐν πάθῃ ἐπιθυμίας, κα-

θάπερ καὶ τὰ ἔτη τὰ μὴ εἶδота τὸν Θεόν·

6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἐδικὸς ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διμαρτυρέμεθα.

7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἀγνισμῷ.

8 Τολμᾶρουν ὁ ἀθετᾶν, οὐκ ἀνθρώπων ἀθετῆ, ἀλλὰ τὸν Θεόν, τὸν καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς διδιδάσκει ὅστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.

10 Καὶ γὰρ ποιῶτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ· παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον·

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγέλαμεν·

12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνας πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε·

13 Οὐ θύλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ·

15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες

οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθασομεν κοιμηθέντας·

16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἡλευσμεν, ἐν φανὶ ἀρχηγὸς καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, κατὰ τὰς ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ Χριστοῦ ἀναστήσονται πρῶτοι·

17 Ἐπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτῷ ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις ἕως ἀντήσιν τοῦ Κυρίου εἰς αἶμα· οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἰσχύομεν.

18 Ὡστε παρακαλεῖται ἅλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Κεφ. ε. ν.

ΠΕΡΙ ΔΕ ΤῶΝ ΧΕΡΩΝ καὶ καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ὑμῖν γράφεισθαι·

2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβοῦς ἵστα ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλίπτῃ νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται.

3 Ὅταν [γὰρ] λέγωσιν ἡ εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια· τότε αἰφνιδίως αὐτοῖς ἐφίσταται ὀλεθρὸς, ὥστε αὐδὴν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ μὴ ἐκφύγασιν.

4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμῶν κλίπτῃς καταλάβῃ.

5 Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτὸς τε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νύκτος, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδομεν καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγοροῦμεν καὶ νήφαροι.

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, καὶ μεθύοντες, καὶ οἱ μεθύοντες, καὶ οἱ μεθύοντες, νυκτὸς μεθύουσιν.

8 Ἡμεῖς δὲ, ἡμέραι ἵστα

ἰδοῦσθαι τὸ ἄρμα πύ-
 λωτος, καὶ περιεφω-
 λῆσαι σπηλαίους.

π οὐκ ἔστω ἡμεῖς ὁ Θεὸς
 , ἀλλ' εἰς περιποιήσιν σω-
 τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰη-
 ρουῦ.

οὐ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν,
 ἡ γρηγορούμεν εἰ τι κακόν-
 μα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

ὁ παρακαλεῖται ἀλλήλους,
 ἰορῶντι εἰς τὸν ἕνα, καθὼς
 τε.

ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
 φαι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὁ-
 ῖ προῖσταμένους ὑμῶν ἐν
 και ἰουθευόντας ὑμᾶς

καὶ ἠγαθῶν αὐτοὺς ὑπὲρ
 οὐ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἐρ-
 ῶν, εἰρηνίζοντι ἐν ἑαυτοῖς.

ἐπακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀ-
 ἰουθευόντι τοὺς ἀτάκτους,
 ἡσῶντι τοὺς ὀλογοφύλους,
 ε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυ-
 νες πάντας.

ῥᾶντι, μή τις κακὸν ἀντι-
 νῇ ἀποδοῖ· ἀλλὰ πάντως
 ὅσα δίδωται καὶ εἰς ἀλλή-
 ῖ εἰς πάντας.

[ἀντὶ τοῦ χαίρειν.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι.

18 Ἐν παντὶ ἐνχαριστοῦντε τῷ
 το γὰρ δίδαγμα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
 σου εἰς ἡμᾶς.

19 Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννεται.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενήτε.

21 Πάντα δοκιμάζειτε τὸ κα-
 λὸν κατέχετε.

22 Ἀπὸ παντὸς αἵματος πω-
 ρῶν ἀπέχεσθαι.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρή-
 νης ἀγιάσκει ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ
 ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ
 ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμίμητος
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ταρβήναι.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὁ
 καὶ ποιῶν.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθαι πε-
 ρὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθαι τοὺς ἀδελφοὺς
 πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

27 Ὁρμίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον,
 ἀπαγισθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
 τοῖς ἀγίοις ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν. [Ἀ-
 μέν.]

[Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη
 ἐγγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.]

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἐς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ἐπιστολὴ δεύτερα.

Κεφ. α'. ι.
 ΔΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ
 , τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονι-

κίων ἂ ἐ' Ἐφ' ἡμεῖς
 Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ
 2 Χάρις ὑμῖν π

Θεοῦ πατὴρ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους·

4 Ὡστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν, αἷς ἀνέχουσθε·

5 Ἐνδύματα τῆς δικαίας κρισεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιοθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

6 Εἴπερ δικαιοὶ^α παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν·

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνισιν μετ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμει αὐτοῦ,

8 Ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῇ εὐαγγελίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὅλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν, (ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα

πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ἡμεῖς ἐξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πάντας ἐνδοξαίῳ ἔργον πίστεως ὑμῶν·

12 Ὅπως ἐδοξασθῇ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'. II.

ΕΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτοὺς·

2 Εἰς τὸ μὴ ταχίσαι ταπεινωθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ ποδός, μηδὲ εἶσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, καὶ διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς δι' ἡμῶν, ὥς ὅτι ἐστάθηκα ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ·

3 Μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσονται μὴδὲν τρόπον· ὅτι ἡ ἐλθὼν ἡ ἀποστασία πρώτη, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς μαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας·

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπορόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενος Θεὸς ἡ σοφία, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν Θεὸν [ὡς Θεὸν] καθίσαι, καὶ δεικνύντα ἑαυτὸν, ὅτι ἐστὶ Θεός·

5 Οὐ μνημονεύετε, ὅτι ἐπὶ πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν·

6 Καὶ νῦν τὸ κατέχον αὐτὸν εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτοῦ ἐν ἑαυτοῦ καιρῷ·

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἡδὲ ἡ γένηται τῆς ἀνομιᾶς, μόνον ὁ

^α sc. ὁ ἴσθι.

^β sc. ἴσθι.

^γ sc. ἐκείνη ἡμέρα οὐ ἔλθεται.

ἄρτι ἕως ἐκ μίσου γίνη-

καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται
ιος, ὃν ὁ Κύριος ἀνελώσκει
ὑμᾶτι τοῦ στόματος αὐτοῦ,
ταρῇσιν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς
ίας αὐτοῦ·

ὅς ἐστιν ἡ παρουσία κατ'
εν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυ-
καὶ σημείοις, καὶ τέρασιν·

Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ'
ἀγάπῃ τῆς ἀληθείας οὐκ
οἰς τὸ σωθῆναι αὐτοὺς.

Καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐ-
Θεὸς ἐνεργεῖαν πλάνης, εἰς
γεῦσθαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·
ἵνα κερῶσιν πάντες οἱ μὴ
σωτῆς τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' ἐν-
τες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐ-
εἶν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ
ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ
, ὅτι εἴλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς
χῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασ-
νέυματος, καὶ πίστει ἀλη-

Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ
ἀγγελίου ἡμῶν, εἰς περι-
δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
ιστοῦ.

Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε,
κτῆτε τὰς παραδόσεις, ἃς
ἔχετε, εἴ τε διὰ λόγου, εἴ τε
πολῆς ἡμῶν.

Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
ριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πα-
αὐν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ

δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἰλ-
πίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

17 Παρακαλίσαι ὑμᾶν τὰς
καρδίας, καὶ στηρίζαι ὑμᾶς ἐν παν-
τι λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'. III.

Το λοιπὸν προσύχησθε, ἀδελ-
φοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ
Κυρίου τρέχη, καὶ δοξάζεται, κα-
θὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς.

2 Καὶ ἵνα ἱσθῶμεν ἀπὸ τῶν
ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὗ
γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς
στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ.

4 Πιπείθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἰφ'
ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ὑμῖν,
καὶ ποιῆτε καὶ ποιήσεται.

5 Ὁ δὲ Κύριος κατιυθύναι ὑ-
μῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην
τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς ὑπομονὴν τοῦ
Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀ-
δελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στίλλεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκ-
τως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ
τὴν παράδοσιν, ἣν παρέλαβετε παρ'
ἡμῶν.

7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ
μιμῆσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτι-
σαμεν ἐν ὑμῖν·

8 Οὐδὲ θωρεῖαν ἤρτον ἰφάγο-
μεν παρὰ τινος· ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ
μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργα-
ζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαραῖσθαι
τινα ὑμῶν.

^a sc. καθ΄ ἑ.

9 Οὐχ^a ὅτι οὐκ ἔχομεν ἔκου-
σαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύποι δώ-
μεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.

10 Καὶ γὰρ, ὅτε ἤμιν πρὸς
ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν,
ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μη-
δὲ ἰσθίειν.

11 Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περι-
πατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτους, μη-
δὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργα-
ζομένους.

12 Τοῖς δὲ τοιούτοις παρηγ-
γέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζομένοι, τὸν
ἑαυτῶν ἄρτον ἰσθίωσιν.

13 Ὑμῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐκ-
κακήσητε καλοποιοῦντες.

14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούῃ
λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τὸ
τοῦ σημειοῦσθε καὶ μὴ συναμφι-
νυσθε αὐτῷ, ἵνα ἰταπῇ.

15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθροὶ ἡμεῖς
ἀλλὰ ὡς ἀδελφοί.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς ἐ-
ρήνης δὴν ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ τοῦ
τοῦ ἐν παντὶ τρόπῳ ὁ Κύριος ἡμ-
ῶν πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἡμῶν
Παύλου, ὁ ἐστὶ σημεῖον ὑμῶν
ἐπιστολῇ· οὕτω γράψα.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ^c μετὰ πάντων ὑ-
μῶν. Ἀμήν.

[Πρὸς Θεσσαλονικίους διὰ τοῦ
ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.]

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΤΙΜΟΘΕΟΥ Ἐπιστολὴ πρώτη.

Κεφ. α'. ι.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σω-
τῆρος ἡμῶν καὶ [Κυρίου] Ἰησοῦ
Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,

2 Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίσ-
τει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼς παρεκάλεισά σε προ-
μῖναι ἐν Ἐφέσῳ, παρευόμενος εἰς
Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ
μὴ ἐτεροδιδασκαλεῖν^d.

4 Μηδὲ προσέχειν μύθῳ καὶ
γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτι
ζητήσεις παρέχουσι μάλλον ἢ
κοινομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγε-
λίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρῆς καὶ
ἀκατακάλυπτης γνώσεως Θεοῦ
πίστεως ἀνυπακρίτου.

6 Ὅτι τινες ἀστοχίσαντες, ἐ-
τρέπσαν^e εἰς ματαιολογίας.

7 Θέλונτες εἶναι νομοδιδάκ-
τοι, μὴ νοοῦντες μῆτε ἀ λόγον
μῆτε περὶ τίνων διαβέβαιον ἔστιν.

^a sc. τοῦτο λέγων. ^b sc. χρέον. ^c sc. ἔστω. ^d sc. οὕτω καὶ νῦν παρακα-
^e sc. ἐκ τῆς ἀδου.

Ἰδμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νό-
 τος αὐτῷ νομίμως χρεῖται·
 ἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νό-
 μῳται, ἀνέμοις δὲ καὶ ἀνυ-
 οῖς, ἀσθενοὶ καὶ ἀμαρτω-
 νοῖς καὶ βεβήλοις, πα-
 ρας καὶ μαρτυροῦμαι, ἀνδρε-

Πόρνοι, ἀρσενικοῖταις, ἀν-
 σταῖς, ψεύσταις, ἐπίδοκοις,
 ἱππεὶς τῇ ὑγιαίνουσῃ δι-
 καίᾳ ἀντίκειται·

Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 οὐ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπι-
 ἔγω.

Καὶ χάρις ἔχω τῷ ἰδυναι-
 ῖ μου Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ-
 ῖν, ὅτι πιστὸν με ἠγάπητο,
 ὡς διακονίαν

Τὸν πρότερον ὄντα βλάσ-
 και διαποτην καὶ ὑδριστήν·
 ἰάθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησε
 τίς·

ὑπερπλάκυστο δὲ ἡ χάρις
 τοῦ ἡμῶν σωτῆ πίστιος καὶ
 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης
 ᾧς ἀξίος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς
 ἱς τὸν πόρνον ἀμαρτωλοῦς
 ὢν πρῶτος ἐμεῖ ἔγω.

Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλαθην, ἵνα
 πρῶτον ἰδωῖν τῆς ἰουδίας
 τὴν πᾶσαν μακαρονομίαν,
 ποτύπασιν τῶν μιλλόντων
 σ' ἐκ αὐτῶν εἰς ζωὴν αἰώνιον.
 Τῷ δὲ βασιλεὶ τῶν αἰώνων,
 ᾧ, ἀεράτῃ, μόνῃ [σεφῶ]
 ἡμῶν καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
 νας αἰώνων. Ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν
 παραστήμαί σοι, τίς σοι Τιμῶται,
 κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σοι προ-
 φητείας, ἵνα στρατιῇ ἐν αὐταῖς
 τὴν καλὴν στρατείαν,

19 Ἐχὼν πίστιν καὶ ἀγαθὴν
 συνείδησιν, ἣν τινες ἀπιστοῦμαι,
 περὶ τῆς πίστεως ἐκωλόγησαν·

20 Ὡς ἴστιν Ἰμάντιος καὶ
 Ἀλέξανδρος· ὡς παρέδωκα τῷ
 Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασ-
 φημεῖν

Κεφ. β'. π.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν πρῶτον πάν-
 τιν ποιῆσθαι δάσεις, προσευχάς,
 ἐπιεύξεις, ὑψαριστίας ὑπὲρ πάν-
 τιν ἀνθρώπων·

2 Ὑπὲρ βασιλείῃ, καὶ πάντων
 τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων· ἵνα ἡμεῖς
 καὶ ὁσύνχως βίον διαγώμεν ἐν πό-
 σι εὐσεβείας καὶ σιμνότητι.

3 Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπρό-
 δωτον ἰσχυροῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
 Θεοῦ·

4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θύλει
 σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
 θείας ἰλθῶν.

5 Εἰς γὰρ ὁ Θεός, εἰς καὶ με-
 στής Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρω-
 πος Χριστὸς Ἰησοῦς·

6 Ὁ δὲ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον
 ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτυρεῖν ποι-
 ροῖς ἰδίῃς.

7 Εἰς ὃ ὀπίθην ὅγῳ κέρυξ καὶ
 ἀπόστολος, (ἀλήθειαν λέγων [ἐν
 Χριστῷ,] οὐ ψεύδομαι) διδάσκα-
 λος ἰθιῶν ἐν πίστι καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι

^a sc. ἰουδ.

τοὺς ἀνδρας ἐν παντί τύπῃ, ἐπαί-
ροντας ὅσιους χυῖρας χαρὶς ὀργῆς
καὶ διαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας
ἐν καταστολῇ κοσμίῃ, μετὰ αἰ-
δοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυ-
τάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῶν,
ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῶ πο-
λυτελεῖ.

10 Ἄλλ' (ὃ πρέπει γυναῖξιν^a
ἐπαγγελιομέναις Θεοῦδοῦσαν) δι'
ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω
ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.

12 Γυναῖκί δὲ διδάσκειν οὐκ
ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς,
ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσ-
θη, εἶτα Εὐα.

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ^b ἡπατήθη·
ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παρα-
βάσει γέγονε^c.

15 Σωθήσεται δὲ^d διὰ τῆς τεκ-
νογονίας, ἥντιν ἐκ μείνωσιν^e ἐν πίστει
καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῶ μετὰ
σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος, Εἴ τις ἐπισ-
κοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-
θυμεῖ.

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνε-
πίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναϊκὸς
ἄνδρα, ἠφάλειον, σώφρονα, κόσ-
μιον, φιλόξενον, διδακτικόν.

3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
[μὴ αἰσχροκερδῆ]· ἀλλ' ἐπιεικῆ,
ἀμαχον, ἀφιλάργυρον.

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊ-

στάμενον, τέκνα ἔχοντα
ταυτῇ μετὰ πάσης συμ-

5 (Εἰ δὲ τις τοῦ
προστάναι οὐκ οἶδῃ, πῶς
Θεοῦ ἐπιμελησεται;)

6 Μὴ νέεφυτον, ἴθα
θῆς, εἰς κόσμημα ἐμπόση
βόλου.

7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ
καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν
μὴ εἰς ὀνειδισμόν ἐμπόση
γίδια τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτω
μὴ διλόγους, μὴ οἰσφ. παλ
ἔχοντας, μὴ αἰσχροκερδῆ.

9 Ἐχοντας τὸ μυσ-
τήριον ἐν καθαρόῳ συνή-
τι.

10 Καὶ οὗτοι δὲ δια-
κονοῦντες ὡσαύτω
ἀνέγκλητοι ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτω
μὴ διαδόλους, ἠφάλειον
ἐν πάσι.

12 Διάκονοι ἔστωσαν
καὶ ἄνδρες, τέκνων καὶ
τῶν ἰδίων οἴκου.

13 Οἱ γὰρ καλῶς δι-
καιοῦνται, βαθμὸν ἑαυτοῖς κα-
τασκευάζοντες, καὶ πολλὰ
ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ.

14 Ταῦτά σοι γράφω
ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιστα.

15 Ἐάν δὲ βραδύνῃ,
πᾶς δι' ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀν-
ταρξάτω, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία

τοῦ σώματος καὶ ἐδραιώ-
ματός.

16 Καὶ ὁμολογουμένως
ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας

^a sc. ποιῶν. ^b sc. πρῶτος. ^c sc. πρώτης. ^d sc. ἡ γυνή. ^e sc. ἡ γυνή

λατρεῖσθαι ἐν σαρκί, ἰδικαιώθη-
ματι, ὥσθι ἀγγέλους, ἐκ-
ἐν ὕψουσιν, ἰπιστεύθη ἐν κόσ-
μῳ ἐν δόξῃ.

Κεφ. δ'. ιν.

Ὁ Πνεῦμα βραβεῖ λόγῳ, ὅτι
ἐν οἷς καιροῖς ἀποστήσονται
τῆς πίστεως, προσέχοντες
σε πλάσις, καὶ διδασκα-
λαίαν, ἐν ὑπακούσει ψευδολόγων,
πρωσμένων τὴν ἰδίαν συνί-

σωλύοντων γαμῶν, ^α ἀπί-
στους, καὶ ὁ Θεὸς ἔστιν
γαλήνη μετὰ εὐχαριστίας
τοῖς καὶ ἐπιγινώσκουσιν τὴν
ἐν

Ὅτι πᾶν πνεῦμα Θεοῦ κα-
καὶ οὐδὲν ἀπέβληται, μετὰ
τῆς λαμβανόμενον

Ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου
καὶ ἐντιθέως.

Ἄυτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀ-
πείστοις, καλὸς ὅτι διάκονος Ἰη-
σοῦ, ἐντιθέμενος τοῖς ἀ-
πείστοις, καὶ τῆς καλῆς
αἰτίας, ἣ παρεκλούθηται.

τοῖς δὲ βουλομένοις καὶ γινώ-
σκουσιν παρακαλεῖται γινώσκουσι δὲ
πρὸς ἐνδοξασιν.

Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία
λίγου ἵστιν ἀφίλματος· ἡ δὲ
εἰς πᾶν ἀφίλματος ἐσ-
ταυροῦ ἐχούσης ζωῆς τῆς
τῆς μελλούσης.

Ἰσοῦς ^δ ὁ λόγος καὶ πάσης
τῆς αἰτίας.

10 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶ-
μεν καὶ ἐνδοξάζομεθα, ὅτι ἐλπίσας-
μεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σω-
τὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα
πιστῶν.

11 Παραγγέλλει ταῦτα καὶ
διδασκα.

12 Μαθίς σου τῆς νύκτας
καταφρονῶν, ἀλλὰ τύπος γίνου
τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστρο-
φῇ, ἐν ἀγάπῃ, [ἐν πνεύματι,] ἐν
πίστει, ἐν ἀγάπῃ.

13 Ἐως ἔρχομαι πρὸς σὺν τῇ
ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ δι-
δασκαλίᾳ.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χει-
ρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφη-
τείας, μετὰ ἐπιτίσεως τῶν χειρῶν
τοῦ πρεσβυτέρου.

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις
ἵσθι· ἵνα σοὺ ἡ παρακαλὴ φανερὰ ᾖ
ἐν πᾶσιν.

16 Ἐπιχειρῶ σιωπῇ, καὶ τῇ
διδασκαλίᾳ ἐπὶ μνησιν αὐτοῖς. Τοῦ-
το γὰρ ποιῶν, καὶ σιωπῶν σώσεις
καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε'. ν.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ μὴ ἐπιπλήξης,
ἀλλὰ παρακαλεῖται ὡς πατέρα· πα-
τέρας, ὡς ἀδελφούς.

2 Πρεσβυτέρους, ὡς μητέρας·
νιότης, ὡς ἀδελφούς, ἐν πάσῃ
ἀγνείᾳ.

3 Χήρας τίμα, τὰς ὅσας χή-
ρας.

4 Εἰ δὲ τις χήρα τέκνη ἢ ἔκ-
γονα ἔχῃ, μεριμνήτωσαν πρῶτον
τὸν ἴδιον οἶκον ἐνδοξῶν, καὶ ἂν

^α sc. μελλούσης

^δ sc. ἵστι

^ε sc. τὸν νοῦν.

μεθὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
τοῦτο γὰρ ἔστι [καλὸν, καὶ] ἀπό-
δοκτοῖς ἑαπταῖς τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὅπως χήρα καὶ μι-
σημενίη ἤλπιεν ἐπὶ τὸν Θεόν,
καὶ προσμένει ταῖς δόξαι καὶ
ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

6 Ἡ δὲ σπαταλώσα, ζῶσα
τίθηται.

7 Καὶ ταῦτα παρὰγγελλε, ἵνα
ἀνεπίληπτοι ᾖσιν.

8 Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλ-
ιστα τῶν οἰκίῳ, οὐ προνοῖ, τὴν
πίστιν ἔρηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου
χέρας.

9 Χήρα καταλιγίσθω μὴ ἔλατ-
ται ἐπὶ τὴν ἐξέκοντα, γεγενοῖα ἐνὸς
ἀνδρὸς γυνή.

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυ-
ρουμένη, εἰ ἐκτετροφῇται, εἰ ἐξε-
ποδῆται, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν,
εἰ θλιβομένοις ἐπήρησεν, εἰ παντὶ
ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπακολούθησι.

11 Νωτέρως δὲ χήρας παραι-
τοῦ· ὅταν γὰρ καταστρενιάσῃ
τοῦ Χριστοῦ, γαμήν θείουσιν.

12 Ἐχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν
πρώτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἀμα δὲ καὶ ἀργαί^α μαν-
θάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας·
οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύ-
αροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δεόντα.

14 Βούλομαι οὖν νεώτερας γα-
μῆν, τεκνογονεῖν, οικοδοποτεῖν, μη-
δμίαν ἀφορμὴν δίδοναι τῇ ἀντι-
κειμένῳ λοιδωρίας χάριτι.

15 Ἦδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν
ἐπίσω τοῦ Σατανᾶ.

16 Εἴ τις πιστὸς ἢ πισ-
τήρας, ἐπαρκέτω αὐταῖς,
βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησίᾳ, ἵνα τ-
ταις χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προσηύχον-
τες διπλῆς τιμῆς ἀξίον
μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λό-
γῳ διδασκαλίᾳ.

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή
ἀλοῶντα οὐ φιμώσις. Καὶ
ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ

19 Κατὰ περισυτήριον
γορεῖται μὴ παραδοῖχον, ἵνα
ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

20 Τοὺς ἀμαρτανώτα-
τοι πάντων ἐλεγχε, ἵνα
λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτυρομαι ἐνὸς
Θεοῦ, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χ-
ριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλ-
των ταῦτα φυλάξῃς χάρις πρὸς
σοί, μηδὲν ποιεῖν κατὰ πρό-
βλεπτον.

22 Χεῖρας ταχέως μὴ
τίθει, μηδὲ κοινοῦν ἀμαρτι-
νομίαις. Σιωπῶν ἀγνὸς τ-
τοῦ.

23 Μηκέτι ὑδροπότι-
σθαι ὀλίγη χρεῶν διὰ τὸ σι-
πῶν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀ-
μαρτίας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἰ-
τίαι πρόβλεποί εἰσι, πρὸς
αἷμα κρίσιν· τίσι δὲ καὶ ἐπὶ
βοῇ.

25 Ὁσαύτως καὶ τὰ ἀ-
γαθὰ πρόβλεποί εἰσι· καὶ τὰ
ἐχόντα, κρυπτοῦντα οὐ δύναται

Κεφ. ε'. vi.

ΟΣΟΙ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν
τοῦς ἰδίους δισπότας πάσι

^a sc. ἴσται.

^b sc. μόνον.

γινώσκων ἵνα μὴ τὸ θεο-
Θεῷ καὶ ἡ διδασκαλία
μῆται.

ἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δι-
μὴ καταφροσίνουσιν, ὅτι
αἱσιν^α ἀλλὰ μᾶλλον δου-
κω^β, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ
οἱ, οἱ τῆς εὐαγγελίας ἀν-
τιθέμενοι. Ταῦτα διδάσκει,
καλέω.

τις ἐπιροδιδασκαλεῖ, καὶ
ἐρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισ-
τῇ κατ' εὐσέβειαν διδάσ-

κόμενοι, μηδὲν ἐπιστάμε-
νόν τι περὶ ζήτησεως καὶ
χλῆς^γ· ἔξ ὧν γίνεται φθί-
ς, βλασφημία, ὑπόκρισις

παραδουρεῖσθαι διαφθορεύσαν
τὸν νοῦν, καὶ ἀπιστίας
ἀληθείας, νομιζόντων πο-
τεῖν τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστα-
νται τοῖς τοιοῦτοις.

αὐτὸ δὲ περιοριζόμενος ἡ
μετὰ αὐταρχείας.

ἰδὼν γὰρ ἀποτρέψαμεν εἰς
εὐσέβειαν· οὐδὲν ἔστι οὐδὲ ἀναγ-
νωστέον.

χριστιανὸς δὲ διαστροφῆς καὶ
εὐσέβειας, ταῦτοις ἀρεσκυμένοι-

ἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν,
οὐκ εἰς περιστάσεις καὶ πω-
λὲς ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνά-
γει· βλασφημίας, αἵματος βλά-
στῆς ἀνθρώπου εἰς ἀλήθειαν
ἔλκεται.

10 Ἐξ αὐτῆς γὰρ πάντων τῶν κα-
κῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἥτις τῆς
ἐρηθιστικῆς ἀπεικασμένης ἀπὸ τῆς
πίστεως, καὶ ἱκανοῦς περιήκοντος
ἰδύμεται πολλὰς.

11 Σὺ δὲ, ὁ ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ,
ταῦτα φεύγε· δίνας δὲ δικαιοσύ-
νην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑ-
ποταγήν, πραΰτητα.

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα
τῆς πίστεως, ἐκταθεὶς^δ τῆς αἰμα-
τίου ζωῆς, εἰς ἣν [καὶ] ἐκλήθης,
καὶ ὁμιλήσῃς τὸν καλὸν ὁμιλο-
γίαν^ε ἐν ὁπίοις πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα,
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μαρ-
τυρούμεντος ἐπὶ Ποντίου Παλάτιου
τὸν καλὸν ὁμιλογίαν^ε.

14 Τηροῦναι σοὶ τὴν ὑπαλλήλων
πλοῖον, ἀντιπληροῦν, μέχρι τῆς ἐπι-
φάνειας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

15 Ὁ καὶ καὶ οὗτος ἰδίως διὰ τὴν ὁ
μακάριος καὶ μένος δικαστῆς, ὁ
Βασιλεὺς τῶν βασιλευμένων, καὶ
Κόσμος τῶν κορυμνισμένων.

16 Ὁ μένος ἔχων ἀπαρτίας,
ὅπως αἰσῶν ἀπρόσβλητος, ὃν οὐδὲν οὐ-
δὲ ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδὼν δύνα-
ται· ὃς^ς τὴν καὶ πρώτος αἰώνιος.
ἀράν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῇ τοῦ
αἵματος παραγγέλλω μὴ ἐφελθου-
ναι, μηδὲ ἡλπιῖν ἐπὶ πλούτῳ
ἀδελφότητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῇ
ζῶντι, τῇ παρῆχοντι ἡμῶν πλου-
σίας πάντα εἰς ἀπώλυσιν.

18 Ἀποσχεγῶν, πλουτεῖν ἔ-

^α καὶ αὐτῶν.

^β καὶ τὸν στίχον.

^γ καὶ ἵστα.

ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωτικούς·

19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θιμίλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλαβῶνται ^a τῆς αἰωνίου ζωῆς.

20 Ὡς Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρέπόμενος τὰς βιβλήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδανύμου γνώσεως·

21 Ἦν τινες ἐπαγγύοντες περὶ τὴν πίστιν ἡστορίαν χάρις ^b μετὰ σοῦ. [Ἀπὸ

[Πρὸς Τιμόθεον πρῶτον
Φη ἀπὸ Λαοδικείας,
τῆ μητροπόλεως Φρυγίας
Πακατικῆς.]

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΤΙΜΟΘΕΟΥ Ἐπιστολὴ δεύτέρα.

Κεφ. α'. 1.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμόθεον ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ὃ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρόῃ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνίαν ἐν ταῖς διήσεσί μου νυκτός καὶ ἡμέρας·

4 Ἐπισποδῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σοῦ τῶν θαυμάτων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ·

5 Ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐν ἡλικίᾳ πρώτῃ ἐν τῇ μάμμη σου Λαίᾳ, καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκῃ· πέτισμαί δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί·

6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησέσκω

σὲ ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρι Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ θέσεως τῶν χειρῶν μου.

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν Πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ διὰ ἀγάπης καὶ σωφροσύνης.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ κοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ καὶ ναμὶν Θεοῦ·

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, λίσσαντος κλήσει ἁγία· οὐ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρόθεσιν, καὶ χάριν τὴν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸς αἰώνων·

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν ἐπιφανίας τοῦ σωτῆρος ἡμεῶν Χριστοῦ, καταργήσαντος τὸν θάνατον, φωτίσαντος καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ λόγου·

^a sc. τὸν στίφανον.

^b sc. ἵσταμαι.

^c sc. ἡλικίᾳ σου.

^d sc. ἐν.

11 Εἰς ὃ ἐτίθει ἡγὼ κήρυξ καὶ ἀπίστοις καὶ διδάσκαλοις ἰδιῶν.

12 Δι' ἣν αἰτία καὶ ταῦτα πείσχω· ἀλλ' οὐκ ἐπισχυνίμαι· ὅσα γὰρ ἔ' πιστότετα, καὶ πέπεισμαι, ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παρὰθεῖαν μου φυλάξαι εἰς ἐκείνη τὴν ἡμέραν.

13 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἔχει ὑγιαίνειν των λόγων, ὃ παρ' ἡμοῦ ἤκουσας ἐν πίστι καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξοι διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπιστροφῆσάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ Φύγγελλος καὶ Ἑρμογένης.

16 Δὴν ἔλας ὁ Κύριος τῷ Ὁρησιφόρῳ οἰκῶ· ὅτι πολλάκις με ἐνέψυξε, καὶ τὴν ἀλυσίν μου οὐκ ἐπισχυνῆ.

17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, πρὸς αὐτοὺς ἐζήτησέ με, καὶ εὔρε.

18 Δὴν αὐτῷ ὁ Κύριος εὐεῖν ἔλας παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἑβρίῳ^α διήκουσθαι, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Κιφ. β'. II.

ΣΤ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἡμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παρὰ τοῦ πιστοῦς ἀνθρώπου, οἵτινες ἱκανοὶ ἴσονται καὶ ἱέρους διδάξαι.

3 Σὺ οὖν κακοπάησοι ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Οὐδὲν στρατεύμενος ἐμπλή-

κται ταῖς τοῦ βίου προημεσίαις, ἵνα τῷ στραταλογῇσιν ἀρέσῃ.

5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀλλ' τις, οὐ σταθαιούται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.

6 Τὸν κοπιῶντα γινώσκον δι' πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

7 Νόμι, ἃ λόγων δὴν γὰρ σοὶ ὁ Κύριος σύνισιν ἐν πάσι.

8 Μημένοις Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγγεμένους ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγελίον μου·

9 Ἐν ὃ κακοπαθῶ μέχρι θανάτου, ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δίδεται.

10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπαμένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχουσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπιθάνομαι, καὶ συζήσομαι·

12 Εἰ ὑπαμένω, καὶ συμβασιλεύσομαι· εἰ ἀγειρούμεθα, κἀκεῖνος ἀρεστήσεται ἡμᾶς.

13 Εἰ ἀπιστοῦμαι, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρετήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπαμένησθε, διαμαρτυρούμενοι ὑπὲρ τοῦ Κυρίου μὴ λογιμαχῶν, εἰς οὐδὲν χρεῖσιν, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων.

15 Σπούδατε σιωπῇ δάμιον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάζαντες ἀνειπίσχυντοι, ὁρτομαυῶντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

16 Τὰς δὲ βεβήλους καταφω-

^α sc. τοῖς ἁγίοις.

^β sc. οὐδης.

νίας περιέστασεν· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προσκόψουσιν ἀσθενείας·

17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γὰρ γράσσεται νομὴν ἔχει· ὧν ἐστὶν Ὑμέταις καὶ Φιλήτός.

18 Οἷτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠσπύχθησαν, λέγοντες, τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τιναν πίστιν.

19 Ὁ μὲν τοι στερὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· Ἐγὼ Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ·

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἵσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, καὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

22 Τὰς δὲ νεωτέρικας ἐπιθυμίας φεύγει· διώκει δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καρτερᾶς καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπειθεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς, ὅτι γενήσῃ μάχης·

24 Δούλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικὸν, ἀνεγκέκον·

25 Ἐν προφότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε δῶ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας·

26 Καὶ ἀνανήψουσιν ἐκ τῆς τοῦ

διαβόλου παγίδος, ἐξηγημένον αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου δίπλωμα.

ΚΕΦ. γ'. ΙΙΙ.

ΤΟΤΟ δὲ γίνωσκει, ὅτι χάταις ἡμέραις ἐνστήσεται χαλεποί·

2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλιπτερήφανοι, βλάσφημοι, γὰρ ἀπειθεῖς, ἀχαρίστοι, ἀντίτοιχοι·

3 Ἀστοργοί, ἄσποδοι, ἀφρονοί, ἀκρυσταῖς, ἀνήμεροι, ἀκαταστάτοι, γαθοί,

4 Προδόται, προπιπίτοι, φαρμακοί, φιληθοὶ μάλλιν, λήθοι·

5 Ἐχοντες κόρψαντες ἐν τῇ δὲ δυνάμει αὐτῶν ἡμεῖς τοὺς ἀποτρέπου.

6 Ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν δυνάστες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ μαλωτεύοντες [τὰ] γυναικας, σιωπευμένους ἀμαρτανίας, ἐπιθυμίας ποικίλαις·

7 Πάντοτε μακρόθυμοι, μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν αὐτῶν ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 Ὅν τρέπον δὲ Ἰακώβ· Ἰακώβος ἀντίστησαν Μαυρίταις καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ οἰκίᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι, ἀδοκιμοὶ περὶ τὴν πίστιν·

9 Ἀλλ' οὐ προσκόψουσιν πλεῖον· ἢ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἐστὶν πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνη.

10 Σὺ δὲ παρηκολούθησον τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, προδοσί, τῇ πίστει, τῇ μακαρίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομνή

οἷς διωγμῶς, τοῖς παθή-
σά μοι ἕνεκεν ἐν Ἀντιο-
ῖαν, ἐν Λύστραις· οἷους
εἰς ὑπὸνγκαν, καὶ ἐκ πάν-
την ὄντα ὁ Κύριος.

καὶ πάντες δὲ οἱ δίλοντες
ἔσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχ-
-

Ιουδαῖοι δὲ ἄνθρωποι καὶ
ῥωμαιοὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον,
καὶ καὶ πλανώμενοι.
ὁ δὲ μέν ἐν οἷς ἔμαθες
τάβης, εἰδὼς παρὰ τίνος

καὶ ὅτι ἀπὸ βεβίβωτος τὰ
ἡμάρματα οἶδας, τὰ θυμώ-
σῃς καὶ ἐνταυθαί, διὰ
τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
Ἰῶσα ῥεσφύ, θύκτυς, τοῖς
λῆμος πρὸς διδασκαλίαν,
ἐνχοι, πρὸς ἐπαγέθυνον,
εἰδὼς τὴν ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ ἀρετῇ· ὁ τοῦ Θεοῦ
ἐν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἔσας.

Κεφ. β'. ιν.

ΔΑΡΤΥΡΟΜΑΙ [οὗν ἐν] τοῦ
Θεοῦ, καὶ [τοῦ Κυ-
- τοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλον-
- τος ζῶντος καὶ πατρὸς κα-
- πιδόμενος αὐτοῦ, καὶ τὴν
- ἐν αὐτοῦ·

ἐνχοι τὸν λόγον, ἐπίσταθι
· ἀκαίρως ἔλαχον, ἐπιτί-
- τακαί με ἐν πάσῃ μα-
- ρκα καὶ διδασκῇ.

ἐσας γὰρ καιρὸς, ὅτι τῆς
σῆς διδασκαλίας οὐκ ἐν-
- ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυ-
- ς ἰδίας ἑαυτοῦς ἐπιστρέφω-

σους διδασκαλίας, κατὰ τὸν
ἀκούον·

4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας
τὴν ἀκούον ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ
τοῦς μέλους ἐνταυθαί.

5 Σὺ δὲ ἡγεῖς ἐν πᾶσι, κακο-
πάθῃς, ἔργον πάσης ἐνταυθαί-
- λιστοῦ, τῆς δικαιοσύνης σου πληρο-
- φέρῃς.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπούδαμαι,
καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀπαλυσίας
ἐφίσταται.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἐν-
- νοίω, τὸν ὁμοῖον τοῦτον, τὴν
πίστιν τοῦτον.

8 Διότι, ἀκούμενος καὶ ὁ τῆς
δικαιοσύνης στίβου, ἐν ἀποδόσει
μοι ὁ Κύριος ἐν ἐμῇ τῇ ἐμῇ, ὁ
δικαίως κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμῇ,
ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσι
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασι ἐλθῶν πρὸς με
ταχίως·

10 Διότι γὰρ με ἐνταυθαί-
- πον, ἀγαπῶν τὸν ὅλον αἶον, καὶ
ἐπαγέθυνον ἐν Θεοκρατίῃ· Ἐρ-
- κης ἐν Γαλατίαν, Τίτος ἐν Μακε-
- δονίαν·

11 Διότι ἐστὶ μένος μοι ἐ-
- μου. Μάρτυς ἀπαλυσίας, ἡγεῖς μετὰ
τοῦτον· ἐστὶ γὰρ μοι ἐνταυθαί
ἐν δικαιοσύνῃ.

12 Τυχὸν δὲ ἀπίστους ἐν
ἐφίσταται.

13 Τὸν φιλόστονον δὲ ἀπίστον ἐν
Τρωάδι παρὰ Κέρκην, ἐνταυθαί
φίρε, καὶ τὰ βιβλία, μέλιστα
τὰς μεμνημένους.

14 Ἀλίξαντες ὁ χαλκὸς πω-
- λά μοι κατὰ ἐνταυθαί ἀποδόσει αὐ-
- τῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

15 Ὁν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀνέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρᾷτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαραγίνετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν.

17 Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνδυναμώσας με, ἵνα δι' ἑμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἔρρύσθη ἐκ στόματος λέοντος.

18 Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἰπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

19 Ἀσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀ-

κύλαν, καὶ τὸν Ὀσηφκον.

20 Ἐραστος ἔμεινε ἐν Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν ἀσθενούντων.

21 Σπουδάσων πρὸς ἐλθεῖν. Ἀσπάζεταιτι σε Εὐδοκίαν καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ διά, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς μετὰ τοῦ πνεύματος σου μεθ' ὑμῶν. [Ἀμήν.]

[Πρὸς Τιμόθεον διπλῶς· Ἐφισίαν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθεὶς· γράφη ἀπὸ Ῥώμης, δευτέρου καίστε Παύλου Καίσαρι Νέρωι.]

ΠΑΥΛΟΥ τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΤΙΤΟΝ Ἐπιστολή.

Κεφ. α'. 1.

ΠΑΥΛΟΣ, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δι' Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν.

2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνων,

3 Ἐφάνερσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστινύει ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ·

4 Τίτω γνησίῳ τέκνῳ, κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν παύλας ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λήπεις διορθώσῃ, καὶ καταστήσῃ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐν διαταξάμην·

6 Ἐἰ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων, καὶ μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσυνταξίας, πότακτα.

7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον κλητὸν εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονομὸς αὐθάδης, μὴ ὀργίλος, μὴ παρορμητικὸς, μὴ πλῆκτικος, μὴ αἰσχρολογητικὸς.

8 Ἀλλὰ φιλόξενον, φιλόστοργον, σώφρονα, δίκαιον, ἡσυχαστικόν, ἡλικιωμένον, ἔχον τιμὴν κατὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Κυρίου.

εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
ιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς
ακαλεῖν ἐν τῇ διδασκα-
λαιουσίῃ, καὶ τοὺς ἀντι-
λέγχειν.

ὁ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυ-
ματαιολόγοι καὶ φρε-
μάλιστα οἱ ἐκ περιτο-

ς διὰ ἐπιστομίζειν· οἷτι-
νους ἀνατρέπουσι, δι-
ὰ μὴ διὰ, αἰσχροῦ κέρ-
ε τις ἐξ αὐτῶν ἰδίας αὐ-

της· Κρητὴς αἰ ψεύσ-
θηρία, γαστήρες ἀργαί.
μαρτυρία αὐτὴ ἐστὶν
ἣν αἰτίαν ἐλέγχει αὐ-
όμοις, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν

προσίχοις Ἰουδαϊκοῖς
ἢ ἐις τοιαῖς ἀνθρώπων ἁ-
έων τὴν ἀλήθειαν.

ἵνα μὲν καθαρὰ τοῖς
τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ
ὑδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
ντῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ

ὁμολογοῦσιν εἰδέναι,
οἷς ἀρεῶνται, βδελυκ-
καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς
ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β'. II.

ἀλλοι, ἀπὲρ τῇ ὑγιαί-
σκαλίᾳ.

εὐτάς νηφαλίους εἶναι,
ᾤφρονες, ὑγιαίνοντας τῇ
ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

εὐτίδας ἀσάντως ἐν κα-
ἰεροπρεπεί, μὴ διαβό-

λους, μὴ εἶναι πολλὰ δίδουλαμί-
νας, καλοδιδασκάλους,

4 Ἵνα σωφρονίζωσι τὰς ψάς,
Φιλάνδρους εἶναι, φιλοτίκτους,

5 Σωφρονας, ἀγνὰς, εἰκουροῦς,
ἀγαθὰς, ὑποτασσόμενας τοῖς ἰδίῃς
ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ
βλασφημῇται.

6 Τοὺς νεωτέρους ἀσάντως πα-
ρακάλεω σωφρονεῖν,

7 Περὶ πάντα σικντὸν παρε-
χόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν
τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σικ-
νότητα,

8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον,
ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν
ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον.

9 Δουλοῦς ἰδίῃς διαποταῖς ὑ-
ποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστοις
εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας·

10 Μὴ νεοφιζομένους, ἀλλὰ
πίστιν πᾶσαν ἐνδουκνυμένους ἀγα-
θὴν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σω-
τήρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶ-
σιν.

11 Ἐπιφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις·

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρ-
νησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς
κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρονῶς καὶ
δικαίως καὶ εὐσέως ζήσωμεν ἐν τῇ
νῦν αἰῶνι·

13 Προσδεχόμενοι τὴν μακα-
ρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς
δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σω-
τήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

14 Ὃς ἔθακεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡ-
μῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ
πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυ-
τῶν λαὸν περιούσιον, ζῆλωτὴν κα-
λῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλε, καὶ παρακάλει, καὶ ἱλαχί μετὰ πάσης ἐπιταγῆς μαθῆς σου περιφρονήτω.

Κεφ. γ'. ιη.

ΤΙ ΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἔξουσiais ὑποτάσσονται, κυβερῶν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐταίρους ἵται.

2 Μηδὲνα βλασφημεῖν, ἀμαρτυροῦν, ἠδικεῖν, πᾶσαι ἐνδικτυμένους προσηγορίας πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 Ἡμεῖς γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλοῦντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόρῳ διώγοντες, στυγητοὶ, μισοῦντες ἀλλήλους.

4 Ὅτι δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλοφροσύνη ἐκφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐπαίθαμεν ἡμῶς, ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ καλοῦ ἡγευσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου.

6 Οὗ ἐξέχουσιν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

7 Ἵνα δικαιωθῆντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονομήσωμεν ζωὴν αἰώνιον.

8 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ περὶ

τούτων βούλομαι σε ἵσθαι, ἵνα φροντίζῃς καὶ προσηγορίας αἱ περὶ Θεοῦ ταῦτά ἐστι τὰ καὶ φίλιμα τοῖς ἀνθρώποις.

9 Μαρὰς δὲ ζητῇς αλογίας, καὶ ἔρεις, ἰνομίμους περιφρονῶν ἀντιφίλους καὶ μάταιους.

10 Αἰρετικὸν ἄνθρωπον καὶ διουτῆραν νοσοῦν.

11 Εἰδὼς, ὅτι ἐξὶν τοιούτος, καὶ ἀμαρταντοκατάκριτος.

12 Ὅταν πείσῃς πρὸς σε ἢ Τυχμῶν, στυγῶν πρὸς με εἰς Ναῖαν γὰρ κίβρικα παραχαράσσων.

13 Ζητῶν τὸν νομικὸν πολλὰ σπουδαίως πρὸς μετὰ αὐτοῖς λαλῶν.

14 Μανθανόντων δὲ μίττοι καλῶν ἔργων πρὸς εἰς τὰς ἀναγκαίας χρεῖς ὧν ἀπερκοί.

15 Ἀσπάζονται σε αἱ πάντες ἄσπασαι τοὺς φησὶ ἡμᾶς ἐν πίστει ἡ χάρις μετὰ τῶν ἡμῶν. [Ἀμήν.]

[Πρὸς Τίτον, τῆς Κρητικῆς κληρονομίας πρῶτον καὶ χυροτονηθέντα, ἡγήσθη Νικοπόλεως τῆς Μασσαρίας.]

τοῦ Ἀπόστολου ἡ πρὸς ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Ἐπιστολή.

σμιος Χριστοῦ Ἰη-
ς ὁ ἀδελφός, Φι-
λητῶ καὶ συνεργῶ

ἵνα τῇ ἀγαπῇ,
τῇ συστρατιᾷ ἡ-
γείῃ σου ἐκκλη-

ῖν καὶ ἐρέτῃ ἀπὸ
μῶν, καὶ Κυρίου

ὑπὸ Θεῷ μου πάν-
ποιούμενος ἐπὶ τῶν

ν τὴν ἀγάπην, καὶ
ως πρὸς τὸν Κύριον
άντας τοὺς ἁγίους·
κοινωνία τῆς πί-
ως γίνεται, ἐν ἐπι-
γαβοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν
οὖν.

ἐρ ἔχουμε πολλὴν
ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου,
καὶ τῶν ἁγίων ἀνω-
θῶ, ἀδελφεί.

ἐν ἐν Χριστῷ παρ-
τάσσει σοι τὸ ἀν-

ράπην μᾶλλον πα-
ως ὢν, ὡς Παῦλος
δὲ καὶ δίσμος Ἰε-

λῶ σοι περὶ τοῦ ἐ-

μοῦ τίμου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δού-
μοις μου, Ὁμήσιμον·

11 Τὸν ποτὶ σοὶ ἄχρηστον, νυνὶ
δὲ σοὶ καὶ ἡμεῖς εὐχρηστον, ὃν ἀνέ-
πιμαψα·

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τουτίστι, τὰ
ἡμᾶς σπλάγχνα, προσλαβοῦ.

13 Ὅτι ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐ-
μαυτὸν κατέχην, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι
διακοπῇ ἐν τοῖς δούμοις τοῦ ἐναγ-
γελίου·

14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης
οὐδὲν ἐβίλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς
κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σοὶ ᾤ,
ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχμ-
ρίσθη πρὸς ἄραν, ἵνα αἰώνιον αὐ-
τὸν ἀπὶ χρε·

16 Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑ-
πὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν,
μάλιστα ἡμεῖς, πίστη δὲ μᾶλλον
σοι, καὶ ἐν σεαυτῷ καὶ ἐν Κυρίῳ;

17 Εἰ οὖν ἡμεῖς ἔχουμε κοινωνίαν,
προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἡμεῖς.

18 Εἰ δὲ τι ἠδίκησέν σοι, ἢ ὀφεί-
λεις, τοῦτο ἡμεῖς ἰλλόγη.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ
ἡμῇ χρεῖ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ
λέγω σοι, ὅτι καὶ σιωπῶν μοι προσ-
οφύλεις.

20 Καὶ, ἀδελφεί, ἐγὼ σοὶ ἐπαί-
μην ἐν Κυρίῳ. ἀνάμνησιν ἔχω τοῦ
σπλάγχνα ἐν Κερύρα·

τοῖς ἀδελφοῖς ἠμωμένοι, ἵνα ἐλπί-
μων γίνηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς
τῷ² πρὸς τὸν Θεόν, ὡς τὸ ἐλπί-
σθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ.

18 Ἐν ᾧ γὰρ πίπτουσιν αὐτοὶς
πυρασθεῖς, δύναται τοῖς πυραζο-
μένοις βοηθῆσαι.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσιος
ἐκκλησιαστικοῦ, καταπορεύονται
τὸν ἀπόστολον· καὶ ἀρχιερεὶς τῆς
ἐκκλησίας ἡμῶν [Χριστὸν] Ἰη-
σοῦν.

2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιῶσαντι
αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς^b ἐν ὅλῃ τῇ
οἰκῇ αὐτοῦ.

3 Πλείους γὰρ δοξῆς οὗτος
παρὰ Μωσῆν ἔχεται, καθ' ὅσον
πλείους τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
κατασκευάσας αὐτόν.

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευά-
ζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα
κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν
ὅλῃ τῇ οἰκῇ αὐτοῦ, ὡς διελέκην,
ὡς μαρτύρειαι τῶν λαληθησομένων.

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν
οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς,
ἐκτίθητε τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύ-
χημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους
βεβαίαν κατέσχωμεν.

7 Διό, καθὼς λίγη τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον· Σήμερον, ἵνα τῆς Φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσῃτε,

8 Μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας
ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
κατὰ τὴν ἡμίραν τοῦ πυρασμοῦ ἐν
τῇ ἐρήμῳ.

9 Οὐ ἐπιδράσαντες ἡ-
μῶν, ἐδοκίμασάν με
τὰ ἔργα μου τιστάραι.

10 Διὸ προσέρχον
ἐκείνη, καὶ εἶπον· Αἰ-
τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ
τὰς ὁδοὺς μου.

11 Ὡς ἄρματα ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ σκληρύνονται ὡς τὸ
σὶν μου.

12 Βλέπεται, ἀδελφ-
οί, ὅτι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ
ἀπιστίας, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεοῦ ζῶντος.

13 Ἀλλὰ πυρασ-
μοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέ-
ραν^c ὡς τὸ σήμερον καλῶς
σκληρυνθῇ τις ἐξ ἡμῶν ἐν
ἀμαρτίας.

14 Μίστοχαί γὰρ γὰρ
Χριστοῦ, ἵνα περὶ τῇ ἐκ-
κλήσιᾳ μέχρι τέλους
κατέσχωμεν.

15 Ἐν τῇ λέγουσιν
ἐν τῇ Φωνῇ αὐτοῦ ἀκού-
σῃτε τὰς καρδίας
ἐν τῇ παραπικρασμῷ.

16 Τίς γὰρ ἀκούσας
ἐπικραῖναι, ἀλλ' οὐκ ἔστι
τόντις ἐξ Αἰγύπτου διὰ τὴν
ἐκκλησίαν.

17 Τίσι δὲ προσέχον
ἐκείνη; Οὐκ ἔστι τῶν
ἐκκλησιῶν, ὡς τὰ καλὰ ἐκ-
κλησίαι;

18 Τίσι δὲ ἄρματα ἡ-
μῶν ἐκκλησίᾳ σκληρύνονται
ὡς τὸ σὶν μου;

19 Καὶ βλάπτουσι, ὡς
δυσήθηται ἐκκλησίᾳ δὲ αἰ-

^a ἰ. ε. κατὰ τὰ ἐκκλησιαστικά.

^b ἰ. ε. ἡ πίστις.

^c ἰ. ε. ἡ

εφ. δ'. iv.

IMEN οὖν μή ποτε, της επαγγελίας εισέλ-
κατάπαυσιν αὐτοῦ,
μῶν ὑπερηκίμαι.

ἐρ ἐσμέν εὐηγγελισ-
ερ κακίνοι· ἀλλ' οὐκ
όγος τῆς ἀκοῆς ἐκεί-
κεκραμένος τῇ πίστι
iv.

μεθα γὰρ εἰς τὴν κα-
πιστεύσαντες, καθὼς
ἄμωσα ἐν τῇ ὁρῇ
ύσονται εἰς τὴν κατὰ-
καὶ τοι τῶν ἔργων
ῆς κόσμου γινηθέντων.

γὰρ που περὶ τῆς
τω· Καὶ κατέπαυσεν
ἡμέρα τῇ ἰσθμῇ ἀπὸ
ἔργων αὐτοῦ.

τοῦτ' ἀλλ'· Εἰ εἰς-
εἰς τὴν κατέπαυσιν

ὣν ἀπολείπεται τινας
εἴτην, καὶ οἱ πρότερον
εἰς οὐκ εἰσῆλθον δι'

τινὰ ὀρίζει ἡμέραν,
Δαβὶδ λίγων, μετὰ
νον· καθὼς εἴρηται·
ῆς Φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
ηρῶντι τῶς καρδίας

αὐτοὺς Ἰησοῦς κατ-
αὖ περὶ ἄλλης ἐλάλει
ἡμέρας.

αλείπεται σκεῶατι-
οῦ Θεοῦ·
ἐρ εἰσέλθων εἰς τὴν

κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κα-
τίπαυσιν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάζωμεν οὖν εἰσελθῶν
εἰς ἐκείνην τὴν κατέπαυσιν· ἵνα μὴ
ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδύγῃματι πίση
τῆς ἀπειθείας.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ
πάσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ
διῆκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς
τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ
μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων
καὶ ἐνοσιῶν καρδίας.

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὲς
ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ
καὶ τετραχλησιμένα τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος·

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερεῖα μέ-
γαν, διελθούσθα τοὺς οὐρανοὺς,
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶ-
μεν τῆς ὁμολογίας.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερεῖα
μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν ταῖς
ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ
κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χω-
ρὶς ἁμαρτίας.

16 Προσπερχώμεθα οὖν μετὰ
παρρησίας τῷ Θρόνῳ τῆς χάριτος,
ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐ-
ρωμεν εἰς εὐκαιρὸν βοήθειαν.

Κεφ. ε'. v.

ΠΑΣ γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώ-
πων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων
καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα
προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑ-
πὲρ ἁμαρτιῶν·

2 Μετριοπαθεῖν δυνά

εἰς

δ sc. τοῖς ψαλμοῖς τοῦ.

c sc

R

ἀγνοοῦσι καὶ πλανημένοις ἐπὶ καὶ αὐτὸς περιέκειται ἀσθενίαν·

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν^α ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ [ὁ] καλοῦμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ [ὁ] Λαβάν·

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερεῖα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· Υἱὸς μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισιδεὶκ.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσεγγίξας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

8 Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν·

9 Καὶ τελειωθείς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἰτίος σωτηρίας αἰωνίου·

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισιδεὶκ·

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσπεριμένετος λόγιν· ἐπεὶ νῦν θεοὶ γεγονάτε ταῖς ἀκοαῖς.

12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς,

τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς λογίαν τοῦ Θεοῦ· καὶ χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος στερῆως τροφῆς.

13 Πᾶς γὰρ ὁ μὴ λακτος, ἀπειρος^β ἐστὶν σῆνης· (νήπιος γὰρ ἐστὶν)

14 Τελείαν δέ ἐστιν τροφήν, τῶν διὰ τὴν ἐξ τήριας γεγυμνασμένων διακρίσιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ. ε'. vi
ΔΙΟ ἀφέντες τὸν τῆς Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τῇ φειράμεθα· μὴ πάλιν διαβαλλόμενοι μετανοήκων ἔργων, καὶ πίστεως.

2 Βαπτισμῶν διδασκαλίας τε χειρῶν, ἀναστασιῶν, καὶ κρίματος αἰώνιου.

3 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες ἐπιτρέψατε τὸν Θεόν.

4 Ἀδύνατον γὰρ ἡμεῖς φωτισθέντας, γενησάμεναι θραύς τῆς ἐπουρανίου, χροῦ, γεννηθέντας Πνεύματι ἁγίῳ καὶ ὕδατι.

5 Καὶ καλὸν γενησάμεναι ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλουσιν.

6 Καὶ παραπιστοὶ ἀνακαινίζουσιν εἰς μεταίτερον σταυροῦντας ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ καὶ παραδειγματίζοντες ἑαυτοὺς τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκδόσεως.

7 Ἢ γὰρ ἡ πίστις ἡμεῶν τῆς πολλῆς ἐλπίδος ἐκδόσεως ἐκδομένης ἐστὶν ἡμεῶν, ἡμεῖς οὖν ἐκδομένης ἐλπίδος ἐκδόσεως ἐκδομένης ἐστὶν ἡμεῶν, ἡμεῖς οὖν ἐκδομένης ἐλπίδος ἐκδόσεως ἐκδομένης ἐστὶν ἡμεῶν.

^α sc. θυμία.

^β sc. ἴσχυι.

^γ sc. ὁρῶνται.

φέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ
ἄδίκιμος καὶ κατάρσας
τὸ τέλος εἰς καύσιν.

πίσμινα δὲ περὶ ὑμῶν,
ὡς τὰ κρείττονα καὶ ἔχον-
τι τῆς, εἰ καὶ οὕτω λα-

οῦ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπι-
τοῦ έργου ὑμῶν, καὶ [τοῦ
ὡς ἀγαπῆς, ὡς ἐνδείξασθε
μα αὐτοῦ, διακονήσαντες
εἰς καὶ διακονοῦντες.

πιθυμοῦμεν δὲ, ἕκαστον
αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπου-
τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλ-
πίδος·

καὶ μὴ καθροὶ γένησθε, μι-
κρῶν διὰ πίστεως καὶ
εἰσας κληρονομούντων τὰς
ἐλπίδας.

ὁ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελί-
α Θεός, ἐπὶ κατ' οὐδενός
ἄλλου ὁμολογῶν, ὡς κατ'
ἐλπίαν·

ὁ μὴ εὐλογῶν εὐλογῶν
τῶν ἁγίων πληθυνῶν σε.

καὶ οὕτω μακροθυμήσας
τῆς ἐπαγγελίας.

ὁ θάνατος μὲν γὰρ κατὰ
νόμον ὁμολογῶν, καὶ πάσης
ἐπιλογίας πέρας ^b εἰς βί-
βλος.

ὁ ἄλλος περισσότερον βουλό-
μενος ἐπιδοῦναι τοῖς κλη-
τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμει-
νῶς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμίστι-
κα·

καὶ διὰ δύο πραγμάτων
αὐτῶν, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύ-

σασθαι Θεὸν, ἰσχυρὰν παρέλκον
ἔχοντες οἱ καταφυγόντες κρατῆτι
τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 Ἦν ὡς ἀγκυραν ἔχοντες τῆς
ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν,
καὶ εἰσέρχοντες εἰς τὸ ἐσώτατον ^c
τοῦ καταπιτάσματος·

20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισιθδεῖ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς
τὸν αἰῶνα.

Κεφ. Ζ'. vii.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισιθδεῖς,
βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβ-
ραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κο-
πῆς τῶν βασιλείων, καὶ εὐλογήσας
αὐτόν·

2 Ὡς καὶ δικάτην ἀπὸ πάντων
ἐμίσησεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἐρ-
μηνεύμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης,
ἐπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ· ὁ
ἔστι, βασιλεὺς εἰρήνης·

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγεννα-
λόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μή-
τε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιωμέ-
νος δὲ τῷ οἶῳ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱε-
ρεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θιαρεῖτε δὲ, πηλίκος οὗτος,
ὃ καὶ δικάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ
τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν οἰῶν Λευί
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντο-
λὴν ἔχουσιν ἀποδικατοῦν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτίστι, τοὺς ἀ-
δελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυ-
θότας ἐκ τῆς οὐσίας Ἀβραάμ·

6 Ὁ δὲ μὴ γενναυγύμματος

^a sc. i.e.

^b sc. ἔστι.

^c sc. μέρεος.

ἐξ αὐτῶν, διδικάτωκε τὸν Ἀδρα-
αίμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελ-
σίας εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,
τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐ-
λογεῖται.

8 Καὶ ὧδε μὲν δικάτας ἀπο-
θνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν·
ἐκεί δὲ ὁ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ·

9 Καὶ (ὡς ἔπος εἰπῆιν) διὰ
Ἀδρααὶμ καὶ Λευὶ ὁ δικάτας λαμ-
βάνων διδικάτῃται·

10 Ἐτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ
πατρὸς ἦν, ὅτε συνήτησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισιδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ
τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν· (ὁ
λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νομοθετήτο)·
τίς ἔτι χρεῖα, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισιδέκ ἔτερον ἀνίστασθαι ἱε-
ρεῖα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀδραῶν
λέγεσθαι;

12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱε-
ρωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου
μετάθεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,
φυλῆς ἑτέρας μετέσχεκεν, ἀφ' ἧς
οὐδεὶς προσέσχεκε τῷ Ψυσιαστηρίῳ.

14 Προέβηλον γὰρ, ὅτι ἐξ Ἰου-
δα ἀνατίταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν
εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης
Μαυϋῆς ἰσάλησε.

15 Καὶ περισσώτερον ἔτι κα-
τάβηλον ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοί-
τητα Μελχισιδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς
ἑτέρος,

16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύ-
ναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.

17 Μαρτυρεῖ γὰρ· Ὅτι
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
Μελχισιδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ
προαγοῦσης ἐντολῆς, διὰ τὴν
ἀσθενίαν καὶ ἀνωφελείαν·

19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσις
μοι, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττε-
ριδος, δι' ἧς ἐγγιζομεν τῷ

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ
ὀρεαμοσίαις· (Οἱ μὲν γὰρ
εἰς ὀρεαμοσίαις εἰσὶν ἱερεῖς
νότις·

21 Ὁ δὲ, μετὰ ὀρεα-
μῶν τοῦ λέγοντος πρὸς αὐ-
τοὺς Κύριος, καὶ οὐ μετι-
θήσεται· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὴν
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισιδέκ

22 Κατὰ τοσοῦτον πε-
ριασμένης γέγονεν ἔγγυος Ἰη-
σοῦ· Καὶ οἱ μὲν, πλείονα
γενόμενοι ἱερεῖς, διὰ τὸ
καλύπτεσθαι παραμένειν·

24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μῆναι
εἰς τὸ αἰῶνα, ἀπαράβατος ἡ
ἱερωσύνη·

25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὴν
τελὸς δύναται τοὺς προσέχον-
τας δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντες
τὸ ἐντυχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῶν ὁ
ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἀκακος, ἁ-
γίος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν
παιδῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν
πάντων γενόμενος·

27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἑ-
αυτὴν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς
ἄλλοι ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτι-
σίων ἀναφέρειν, ἐπειτα τῶν

2 sc. δικάτας Ἰλας ἱερεῖς.

3 sc. ἀρχιερεῖς.

λαοῦ· τούτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνένγκας.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπου καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθενίαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκισμοῦ τῆς ^a μετὰ τὸν νόμον, ^b υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα, ἡς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλυσότης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

2 Τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθείης, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρε^a τι καὶ θυσίας καθίσταται· οὐκ ἀναγκαῖον ἔχουσιν καὶ τοῦτον ὁ προστείνῃ.

4 Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἦν ἱερεὺς, ὅταν τῶν ἱερῶν τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ ᾤρα^a.

5 Οὔτινες ὑποδύγαμι καὶ σκιά αἰτρεῖν οὖσι τῶν ἐπουρανίων, καὶ οὕτως κεχηρμάτισται Μωϋσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὁρα γὰρ, Φησί, ^c ποιήσης πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δεχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσα καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσι παγγελίαις νενομοθετήται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν κρείττονος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐξῆν αἰετοτόπος^a.

8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν^a.

9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν ἐποίησα τοῖς πατέρεσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθέσεται τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίᾳ αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γινῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες ἐδάδουσίν με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν.

12 Ὅτι ἴλιος ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἑτι.

13 Ἐν τῷ λόγῳ καινῇ, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ'. IX.

Εἶπε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη [σκηνή] δικαιοματά λατρεύας, τὸ τε ἅγιον κοσμικόν.

^a sc. εὐχης.

^b sc. καθίστησιν.

^c sc. ἴνα.

2 Σκηνὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἢ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρῶσις τῶν ἁγίων, ἣτις λέγεται ἁγία.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπίτασμα σκηνή, ἡ λεγομένη ἁγία ἁγίων.

4 Χρυσὸν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κίσαν τῆς διαθήκης περικαλυμμένην πάντοθεν χρυσῷ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μέννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης.

5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβίμ τῆς δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον^α· περὶ ᾧ οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατασκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαπτός ἐστὶν αἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.

7 Εἰς δὲ τὴν δεύτεραν ἀπαξ τοῦ ἱνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγνοημάτων.

8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἔχουσας στάσις.

9 Ἦτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι, καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, [καὶ] δικαιομασίαις σαρκός,

μέχρι καιροῦ διορθώσεως^α·

11 Χριστὸς δὲ παρὰ ἀρχιερεὺς^β τῶν μελλόντων, διὰ τῆς μέζονος καὶ ῥας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου ἐστίν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως.

12 Οὐδὲ δι' αἵματος καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἱματός εἰσῆλθεν ἐφάπαξ ἡμεῖς ἁγία, αἰώνιον λύτρωσιν ἐν ᾗ.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα καὶ τράγαν, καὶ σποδὸς δαπαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους γιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς ῥότητα,

14 Πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος ἑαυτὸν προσήνεγκεν τῷ Θεῷ, καθαρίζων τὴν συνήθειαν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης μεσότης ἐστίν, ὅπως ὁ γενόμενος, εἰς ἀπολύτρωσιν τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρὰ τὴν ἐπαγγελίαν λάβωνται αἱ μίνοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, τὸν ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ νόμου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ βεβαίαι· ἐπεὶ μὴ ποτε ἰσχυρὴ ὁ διαθέμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη αἵματος ἔγκεικαίνισται.

19 Ἀκληθείσης γὰρ πάλῃ κατὰ νόμον ὑπὸ Μωσῆ, πάντῃ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ

^α sc. ἱστίδιον.

^β sc. ἱερεὺς.

σχων καὶ τρέγων μετὰ ὑ-
και ἱερὸν κοκκίνου καὶ ὑ-
αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ
τὸν λαὸν ἱρράντισε,

Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς
ς, ἧς ἐνετίλατο πρὸς ὑμᾶς

Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάν-
σκεύη τῆς λειτουργίας τῇ
ὁμοίᾳς ἱρράντισε.

Καὶ σχιδὸν ἐν αἵματι πάν-
αρίζεται κατὰ τὸν νόμον,
ῖς αἱματικῆς οὐ γί-
φεις.

Ἀνάγκη οὖν, τὰ μὲν ὑπο-
τα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
καθαρίζονται· αὐτὰ δὲ τὰ
ναι, κρείττοσι θυσίαις παρὰ

Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἁ-
ῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα
ἡθινῶν^α, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν
· οὖν ἐφανερώθη καὶ τῷ προ-
οῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

Οὐδ', ἵνα πολλάκις προσ-
κυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς
ται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυ-
εἵματι ἁλλοτρίῳ·

(Ἐπὶ ἱδίᾳ αὐτὸν πολλὰ
θεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσ-
· ἢ δὲ ἅπαξ, ἐπὶ συντελείᾳ
· ἰων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας,
θυσίας αὐτοῦ πεφανέρω-

Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται
θρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν,
ἔ τοῦτο κρείσιν·

Οὕτως ὁ Χριστὸς^δ ἅπαξ
χθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνευγ-

κὴν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χερὶς
ἁμαρτίας ὀφθίσσεται τοῖς αὐτοῖς
ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Κεφ. ι. κ.

ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν
μιλλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν
εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυ-
τὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ὥς προσ-
φέρουσιν εἰς τὸ διηκτικόν, οὐδέποτε
δύνανται τοὺς προσερχομένους τε-
λειῶσαι.

2 Ἐπὶ ἂν ἐκάυσαντο προσ-
φερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν
ἔτι συνίδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λα-
τείνοντας, ἅπαξ καθαθαρινοῦς·

3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς^ε ἀνάμνη-
σις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων
καὶ τρέγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσ-
μον, λέγει· Θυσίαν καὶ προσφο-
ρὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατη-
τίσω μοι.

6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁ-
μαρτίας οὐκ ἐδόκῃσας.

7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἤκω (ἐν κε-
φαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ
ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ
ῥήμα σου.

8 Ἀνώτερον λέγων· Ὅτι θυ-
σιαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυ-
τώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
ἠθέλησας, οὐδὲ ἐδόκῃσας· (αἵτινες
κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται·)

9 Τότε εἰρηκεν· Ἰδοὺ, ἤκω τοῦ
ποιῆσαι, [ὁ Θεὸς^δ,] τὸ ῥήμα
σου· Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ
δεύτερον στήσῃ.

ἀρίων.

^b sc. μόνον.

^c sc. θυσίας ἔστι.

^d sc. Voc. Att.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἰσμεν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος [τοῦ] Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔσται καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρειν θυσίας, αἵτινες οὐδεποτε δύνανται περιεῖν ἁμαρτίας.

12 Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκές ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ.

13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, ὥς τιθῶσιν οἱ ἔχθροί αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

14 Μία γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγιαζομένους.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προσηρῆναι·

16 Αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν δικαιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

18 Οπου δὲ ἄφεις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἐχόντες οὖν, ἀδελφοί, παρήσταν εἰς τὴν εἰσόδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 Ἡν ἐνκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπιτάσματος, τουτίστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ·

21 Καὶ ἱερεῖα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

22 Προσερχόμεθα μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ ἐν πληροφῳρίᾳ τῇ ἐννοητισμένῳ τὰς καρδίας ἐν εὐδοκίᾳ ποιεῖν·

23 Καὶ λελουμένοι τὴν ὕδατι καθαρῷ, κατέχημεν τὴν λογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλίνην (ἡ γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος)

24 Καὶ κατανοῶμεν ἅλα εἰς παρεξυσμὸν ἀγάπης καὶ ἔργων·

25 Μὴ ἐγκαταλείποντες ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθήκον, ἀλλὰ παρακαλοῦντες τοσούτω μᾶλλον, ὅσην βλίπτει γίγνεσθαι τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρταν ἡμεῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν γνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θύνη

27 Φοβερά δὲ τις ἐκδοχὴ σίως, καὶ πυρὸς ζήλος, ἐστὶν λοντος τοὺς ὑπερναντίους.

28 Ἀθετήσας τίς ἡμῶν σίως, χωρὶς οὐκτιρμῶν ἐπὶ τρεῖσι μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 Πόσῳ, δοκεῖτε, χεῖρ ξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὴν τῆς διαθήκης κοινωνὸν ἡγησάμεν ᾧ ἡγιασθῇ, καὶ τὸ Πνεῦμα χάριτος ἐνυστερίσας;

30 Οἶδαμεν γὰρ τὸν τα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ πιδάσω, λέγει Κύριος. Καλὸν Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν τοῦ.

31 Φοβερόν τὸ ἐμπιστῆν ἐν ρας Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμνησθεσθε δὲ ταῖς τρεῖσι ἡμέραις, ἐν αἷς φωνᾷ

ἴλυσιν ὑπὲρμείνατε πωθη-
ῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε
εἰσι διατριβόμενοι· τοῦτο
οἱ τῶν οὕτως ἀναστρεφο-
ηθέντες·

εἰ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου
κατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν
χρόντων ὑμῶν μετὰ χα-
ιδίξασθε, γινώσκοντες ἔ-
καυτοῖς κρείττονα ὑπαρ-
κνοῖς καὶ μένουσαν.

ἀποδόαλτε οὖν τὴν παρ-
ων, ἥτις ἔχει μισθαποδο-
αλῃν.

πομοῆς γὰρ ἔχετε χρεῖ-
ῖ δέλημα τοῦ Θεοῦ κοίη-
μίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.
τι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,
ος ἤξει, καὶ οὐ χρονοῖ.

δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως
καὶ ἐν^α ὑποστείλῃται,
εἰ ἢ ψυχὴ μου. ἐν αὐ-

μῆς δὲ οὐκ ἐσμὲν^β ὑπο-
ίς ἀπάλειαν, ἀλλὰ πί-
πειροῖσιν ψυχῆς.

Κεφ. ια'. XI.

ἢ πίστις, ἐλπίζομένων ὑ-
πραγμάτων ἐλευγχοσ οὐ
ων.

ταύτη γὰρ ἐμαρτυρήθη-
εσοδύττει.

γτι νοοῦμεν κατηγετίσθαι
ίως ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ
αινομένων τὰ βλεπόμενα
τις πλῆθον θυσίαν^α Ἀβελ

παρὰ Καὶν προσήνεγκε τῷ Θεῷ,
δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,
μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δαίροις αὐ-
τοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀπο-
θανῶν ἐπὶ λαλεῖται.

5 Πίστις Ἐνώχ^ε μετετίθη, τοῦ
μὴ ἰδεῖν^ε θάνατον· καὶ οὐχ ἐν-
ρίσκειτο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ
Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθίσεως αὐ-
τοῦ μαρτυρεῖται εὐηρεστηκέναι τῷ
Θεῷ.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον
εὐαρεστῆσαι πιστεῦσαι γὰρ δι' τὸν
προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἴστί,
καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαπο-
δότης γίνονται.

7 Πίστις χρηματισθεὶς Νῶε πε-
ρὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλα-
βηθεὶς κατισκεύασε κιβωτὸν εἰς σω-
τηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κα-
τέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ
πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρο-
νόμος.

8 Πίστις καλούμενος Ἀβραάμ
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον,
ὃν ἡμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονο-
μίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος
ποῦ ἔρχεται.

9 Πίστις παρώκησεν εἰς τὴν γῆν
τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν
σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακώβ τῶν συγκαληρομένων τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοῦ
θεμελίου ἐχούσαν πόλιν, ἧς τεχ-
νίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

11 Πίστις καὶ αὐτὴ Σάρρα δύ-
ναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος
ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ηλικίας

^α sc. τῆς.

^β sc. τέχνης.

^ε sc. ἔντακα.

[ἔτεκεν,] ἐπὶ πίστιν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγελιάμενον.

12 Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νεκρωμένοι, καθὰς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, [καὶ πισθίντες,] καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ζῆνοι καὶ παρεπιδήμοι εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν, ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.

15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνουν ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.

16 Νυνὶ δὲ κριτέωνος ἀρέγεται, τουτίστιν, ἐπουρανοῦ· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἠτάμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

17 Πίστιν προσετήνοχεν Ἰσραὴλ τὸν Ἰσαὰκ περὶζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδέξαστος.

18 Πρὸς δὲ ἐλαλήθη· Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα·

19 Λογισάμενος, ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

20 Πίστιν περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.

21 Πίστιν Ἰακώβ ἐπ' ἑκάστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τῇ τῆς βράβδου αὐτοῦ.

22 Πίστιν Ἰωσήφ τιλιν τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ μένουσι, καὶ περὶ τῇ ἐστὶ τοῦ ἐντείλατο.

23 Πίστιν Μαυρῆς ἐκρύβη τρέμμενον ὑπὸ ταῖς αὐτοῦ, διότι εἶδον αὐτοῦ διόν· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν ταγμα τοῦ βασιλείας.

24 Πίστιν Μαυρῆς μὲν νόμος ἠγήσατο λέγεται καὶ γατρὸς Φαραώ·

25 Μᾶλλον ἐλόμενος ἐν χεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, καιρὸν ἔχιν ἀκαρετίας ἀπὸ

26 Μύζονα πλοῦτον ἦεν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυροῦ τοῦ Χριστοῦ· ἀπὸ γὰρ εἰς τὴν μισθοποδοσίαν.

27 Πίστιν κατέλιπον, μὴ φοβηθεὶς τὸν βασιλέα· τὸν γὰρ ἀόρατον ἐκατέρησε.

28 Πίστιν πεποιθεὶς τὸν καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, μὴ ὁ ὀλοθρεύειν τὸν τοκα^b, θίγει αὐτῶν.

29 Πίστιν διέδοξαν τὴν θαλάσσαν ὡς διὰ ξηρῆς· ἔσαν λαβόντες αἱ Αἰγύπτιοι πόθησαν.

30 Πίστιν τὰ τύχη ἔπεισε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἐπὶ ρας.

31 Πίστιν Ραὰβ ἡ τῆς

^a sc. μέρος.

^b sc. γυνήματα.

^c sc. γῆς.

λετο τοῖς ἀπειθήσαντι, διέ-
σκαψαντες μετ' εἰρήνης.
καὶ τί ἐτι λέγω; Ἐπιλεί-
ομι διηγούμενοι ὁ χρόνος
βαρύνει, βαρεὰ τε καὶ Σαμ-
κεῖ Ἰσφθαί, Δαβὶδ τε καὶ
λ, καὶ τῶν προφητῶν·

Ὅτι διὰ πίστεως κατήγω-
βασιλείας, εἰργάσαντο δι-
ν, ἐπίτυχον ἐπαγγελίῶν,
στόματα λόντων·

Ἐόσαν δυνάμει πυρός,
στόματα μαχαίρας, ἐν-
ήσαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγε-
ίσχυον ἐν πολέμῳ, παρ-
έκλιναν ἄλλοτρίῳ·

Ἐλάσαν γυναῖκες ἐξ ἀνα-
τοῦ νεκροῦ αὐτῶν· ἄλ-
έτυμπαίνθησαν, οὐ προσ-
οι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα
ς ἀναστάσεως τύχωσιν·

Ἐτέρω δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ
ν πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
καὶ φυλακῆς·

Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν,
θησαν, ἐν φόβῳ μαχαίρας
ν· περιήλθον ἐν μεληταιῖς,
οἷς δέμασιν· ὑστερούμενοι,
κοι, κοκκουχόμενοι·

Ὅτι οὐκ ἦν ἄξιός ὁ κόσ-
ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ
ἐ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς

·

καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρη-
ιὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομί-
ην ἐπαγγελίαν·

τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖτ-
ροδολιψαμένοι, ἵνα μὴ χα-
ν τιλειωθῶσι.

Κεφ. ιβ'. xii.

ΤΟΙΓΑΡΟΝ καὶ ἡμεῖς τοσού-
τον ἔχοντες περιεκείμενοι ἡμῖν ἥφις
μαρτύρων, ὅγκον ἀποδίδμενοι πάν-
τα, καὶ τὴν ἐπιτίμησιν ἁμαρ-
τίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν
προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα·

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πί-
στεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰη-
σοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐ-
τῷ χάριτος, ὑπέμεινε σταιρὸν, αἰσ-
χύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τι
τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν.

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοι-
αύτην ὑπομειμένην ὅκα ὑπὸ τῶν ἁ-
μαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,
ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

4 Οὐπαὶ μέχρις αἵματος ἀντι-
κατίσταντε, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀν-
ταγωνιζόμενοι·

5 Καὶ ἐκλήισθε τῆς παρα-
κλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς δια-
λόγεται· Τίς μου, μὴ ἐλιγάρει
παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύει, ὑπ'
αὐτοῦ ἐλεγγόμενος·

6 Ὅτι γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παι-
δεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν
παραδίδεται.

7 Εἰ παιδίαν ὑπομένει, ὡς
υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός·
τίς γὰρ ἴστιν υἱός, ὃν οὐ παιδεύει
πατήρ;

8 Εἰ δὲ χωρὶς ἴστι παιδείας,
ἥς μέτοχοι γέγονασιν πάντες, ἅρα
νόμοι ἴσθι καὶ οὐχ υἱοί.

9 Ἐἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡ-
μῶν πατέρας εἰχομεν παιδευτάς,
καὶ ἐτερεπόμινθα· οὐ πολλῷ μᾶλ-

^a sc. αὐτοῦ.

λον ὑπαταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν;

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευσον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ.

11 Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὴν τὸ παρὸν οὐ δοκῇ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὑστερον δὲ καρπὸν εἰρηκὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρεμμένας χεῖρας καὶ τὰ παρεκλελυμένα γόνατα ἀναρθρώσατε·

13 Καὶ τροχίους ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ^α χαλὸν ἐκτραπῇ, ἰσθὴ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον·

15 Ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν^β ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί.

16 Μὴ τις πόρεος^β, ἢ βίβηλος, ὡς Ἡσαΐ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἐπίδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ.

17 Ἴστε γὰρ, ὅτι καὶ μετέπειτα θύλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπειδοκίμασθη μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὖρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένων ὄρει, καὶ κεκαυμένων πυρὶ, καὶ γνόφῃ, καὶ σκότῃ, καὶ θυέλλῃ,

19 Καὶ σάλπινγος ἤχη, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς εἰ ἀκούοντες παρεστήσαντο, μὴ προστίθεναι τοῖς λόγοις.

20 (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ ἐστελλόμενον· Καὶ Ἰσραὴλ θύγῃ ὄρους, λιθοβοληθήσεται, [καὶ βῆλα κατατοξευθήσεται].)

21 Καί, οὕτω φοβίροι ἢ φανταζόμενοι, Μανῶσῃς ἢ φοβός εἰμι καὶ ἐντραμος·)

22 Ἀλλὰ προσεληλύθατε ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, βουσταλῆς ἐπουρανίου, καὶ μητρί ἀγγέλων,

23 Πανηγύρει καὶ ἑαυτοὺς πρωτοτόκων ἐν οὐρανῷ ἐπηγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων πλειωμένων,

24 Καὶ διαθήκης ἡμᾶς μετ' Ἰησοῦ, καὶ αἵματι βαπτισμῶν κρείττονα λαλοῦντι παρὰ τὴν^β βίβλιν.

25 Βλέπετε μὴ παραιτῆσθαι τὸν λαλοῦντα, εἰ γὰρ ἐκείνος ἔφυγον, τὸν ἐπὶ [τῆς] γῆς πειρητησάμενοι χρηματίζοντα, καὶ τοὺς μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἀποστρεφόμενοι·

26 Οὐ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἠλάυσεν τότε· οὐδ' ἐπ' ἡγῶν λέγον· Ἔτι ἄπαξ ἐγὼ τὴν γῆν ἐλάσω, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτόν.

27 Τὸ δὲ, ἔτι ἄπαξ, δηλοῦσιν ἐκκαλυφθέντων τῶν μετεσθῆναι ποιημένων, ἵνα μελένη τὰ μὴ λευόμενα.

^α sc. μέρος.

^β sc. ἔ.

Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον
ἀποθέοντες, ἔχωμεν χάριν,
λατρεύομεν ευαρέστως τῷ
κατὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας.
Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ
ἐλίσκει.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΠΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω.
τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλαν-
θὲν διὰ ταύτης γὰρ ἑλαθόν^α
ἐπισάντες ἀγγέλους.

Ἰμνήσκεσθε τῶν δισμίων, ὡς
μείνοι· τῶν κακουχομένων,
αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

Ἰμῖος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ
ἀμείκτος· πόρνος δὲ καὶ
κρινεῖ ὁ Θεός.

Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρ-
γὺς^β τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς
ἐκκεν^γ. Οὐ μὴ σὲ ἀνῶ, οὐδ'
ἐγκρατέω.

Ὡστε θαρρύνοντας ἡμᾶς λέ-
ξις ἡμεῖς βοήθης, καὶ οὐ
τοῖς τί ποιήσῃ μοι ἀνθρώ-
πων.

Ἰνήμενύστε τῶν ἡγουμένων
οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν
τοῦ Θεοῦ· ὃν ἀναθεωροῦντες
ἴασι τῆς ἀναστροφῆς, μι-
τὴν πίστιν.

Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σή-
μερον, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἰδοὺ χαίρει τοῖς παικίλοις καὶ ἐξ-
ὸς παραφέρεισθε· καλὸν γὰρ
βιβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν,
ἐν οἷς οὐκ ἀφελήθη-
περιπατήσαντες.

Ἐχόμεν θυσιαστήριον, ἐξ

οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἔξουσίαν οἱ
τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.

11 Ὡς γὰρ εἰσφέρεται ζῶων
τὸ αἷμα περὶ ἀμαρτίας εἰς τὰ
ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων
τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς
περιβολῆς.

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιασθῇ
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν,
ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε.

13 Τοῖνυν ἐξερχόμεθα πρὸς αὐ-
τὸν ἔξω τῆς περιβολῆς, τὸν ἐνι-
δομὸν αὐτοῦ φέροντες·

14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένου-
σαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν
ἐπιζητοῦμεν.

15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν
θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός τῷ Θεῷ,
τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολο-
γούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐποίας καὶ κοινο-
νίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις
γὰρ θυσίαις ευαρεστυταὶ ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑ-
μῶν, καὶ ὑπαίκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγ-
ρυπιοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν,
ὡς λόγον ἀποδώσουσι· ἵνα μετὰ
χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στε-
νάζοντες· ἀλυσιτελεῖς γὰρ ὑμῖν
τοῦτο.

18 Προστέχετε περὶ ἡμῶν· πε-
ποιθήμεν γὰρ, ὅτι καλὴν συνειδη-
σιν ἔχωμεν, ἐν πᾶσι καλῶς θύλον-
τες ἀναστροφισθαι.

19 Περισσότερας δὲ παρακαλῶ
τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκα-
τασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ
ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα

^a sc. ἑαυτούς.

^β sc. ἴσπερ.

ταυ προτάτας τῶν μέγας ὁ ἀλφειῶν
 διαίτης αἰσίου, τῶν Κίρκων ἑαυτῶν
 ἔαται.

29 Καταγίνωσκε ὅτι οὐκ ἐστὶν ἕως ἀπορίας, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἐστὶν τὸ Σί-
λῳον αὐτῶν πᾶν ἐν ἑαυτῷ τὸ σὺ-
γερμα ἑαυτοῦ αὐτῶν, διὰ τὸ ἴδιον
ἡμεῶν ὅ ἐστιν ἐν τοῖς αἰῶσι;
τὸν αἰῶνα, ἀπὸ.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀκούετε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχίονα ἐτίθηκα ὑμῶν.

23 Γνωστέον
Ταμώθεν ἀπαλειφέν
ἐκ τῶν ἱερῶν
ἐκ.

24 Ἀσπάζεσθε
ἑαυτοὺς ὁμῶς, καὶ
ἀγίους. Ἀσπάζονται
τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ
πάντ. ἀμήν.

[Πρὸς Ἑσθραίους
τῆς Ἰταλίας διὰ

ΙΑΚΩΒΟΥ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολὴ Κα

K₂O. 1.

ΛΑΚΕΒΟΥΣ, Θεοῦ καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ταῖς δά-
δικα φιλαῖς ταῖς ^b ἐν τῇ διασκο-
ρᾷ, ^c χαίρει.

Ὁ Παῖς χαρὰν ἐποίησεν, ἀ-
δελφοί μου, ἐπὶ πειρασμοῖς περι-
πίπτει ποταίλους·

3 Γνωσκατέ; δ, ὅτι τὸ διὰ
μας ἔργον τῆς πίστεως κατεργά-
ζεται ὑμᾶς.

4 Ἡ δὲ ὑπερμενέειρον τέλειον
ἐκείνη, ἵνα ᾗτε τέλεισι καὶ ὁλόκλη-
ροι, ἐν καθενὶ λαμπρόμενοι.

5 Εἰ δὲ τις ὑμῶν λείπεται σο-
φίας, αἰτήστω παρὰ τοῦ διδόντος
Θεοῦ πᾶσι ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνει-
δίζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ.

6 Αἰτίᾳ δὲ ἐν πίστι, μηδὲν
διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος

ἔοικε κλυθῶντι θαλάσῃ
μῆνῃ καὶ ῥιπιδιζομένῃ.

7 Μὴ γὰρ οἴσθῃς ὁ
ἐκεῖνος, ὅτι λήψεται τὸ
Κυρίου.

8 Ἀνὴρ διψυχος, αἰ-
τος ἐν πάσαις ταῖς ἰδίαις

9 Καυχῶσθαι δὲ ἐν
ταπεινότητι ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ

10 Ὁ δὲ πλούσιος,
πεινάσει αὐτοῦ· ὅτι ἡς
του παρελεύσεται·

11 Ἀντίτιλε γὰρ ἐστὶ
τῷ καύσωνι, καὶ ἰσχυρὸν
τοῦ, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ
καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου
τοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ἡ
δοξὴ ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ
θίγεται.

12 Μακάριος ἄνθρωπος, ὁ

² SC. ἡμετέων.

b SC. ၈၆၈၁၆.

С 5С. 16ХІТІІ.

discuss

ἰτι δόκιμος γινόμενος
στήφανον τῆς ζωῆς,
το ὁ Κύριος τοῖς ἀγα-

πείραζόμενος λεγέ-
το [τοῦ] Θεοῦ πει-
γὰρ Θεὸς ἀπείραστός
πειράζει δι' αὐτὸς οὐ-

τος δὲ πειράζεται, ὁ
ἐπιθυμίας ἐξελεόμε-
ζόμενος.

ἡ ἐπιθυμία συλλα-
μαρτίαν ἢ δι' ἀ-
ελοσθέντα ἀποκύνει θά-

λασθῆτε, ἀδελφοί μου

δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν
ἰον ἡνῶθεν ἔστι, κατα-
νὺ πατὴρ τῶν φώτων,
ἐν παραλλαγῇ, ἡ
κίεσμαι.

θῆεις ἀπεκύνει ἡμᾶς
ας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
α τῶν αὐτοῦ κτισμά-

α, ἀδελφοί μου ἀγα-
πᾶς ἄνθρωπος ταχύς
ει, βραδύς εἰς τὸ λα-
ις εἰς ὄργην·

γὰρ ἄνδρὸς, δικαιο-
ὺ καταργάζεται.

ποθιμένοι πᾶσαν βυ-
περυστίαν κακίας, ἐν
ξασθε τὸν ἔμφυτον λό-
όμενον σώσαι τὰς ψυ-

ις δὲ ποιηταὶ λόγου,
ἡ ἀκροαταί, παραλο-
ιτοῖς.

23 Ὅτι εἰ τις ἀκροατὴς λόγου
ἔστι καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἰσότητι·

24 Κατενόησι γὰρ ἑαυτὸν, καὶ
ἀπελήλυθε, καὶ εὐθείως ἐπιλάβετο
ὁ καὶος ἦν.

25 Ὁ δὲ παρακίψας εἰς νόμον
τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ πα-
ραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπι-
λησμονῆς γινόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς
ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιή-
σει αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἰ τις δοκιῇ θρησκείας ἵκηται
[ἐν ὑμῖν,] μὴ χαλινάγων γλῶσ-
σαι αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρ-
δίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρη-
σκεία.

27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμί-
αντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,
αὕτη ἔστιν, ἐπισκίπτεσθαι ὀφθα-
νοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐ-
τῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ
τοῦ κόσμου.

Κεφ. β'. ιι.

ἈΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν προσω-
ποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς
δόξης.

2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συν-
αγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύ-
λιος ἐν ἰσότητι λαμπρῶν, εἰσέλθῃ δὲ
καὶ πτωχὸς ἐν βυπαρξῇ ἰσότητι,

3 Καὶ ἐπιβλήψῃτε ἐπὶ τὸν φε-
ροῦντα τὴν ἰσότητα τὴν λαμπρὰν,
καὶ εἴπητε [αὐτῷ·] Σὺ κάθου ὡ-
δε καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε·
Σὺ στήθε ἐκίψ, ἢ κάθου ὡδε ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου·

4 Καὶ οὐ διακρίθητε ἐν ἑαυτοῖς,

καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
πονηρῶν·

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγα-
πῆτοι, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς
πτωχοὺς τοῦ κόσμου [τούτου,]
^a πλουσίους ἐν πίστι, καὶ κληρο-
νόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγέ-
λατο τοῖς ἀγαπᾶσιν αὐτόν·

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτω-
χόν· οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυνα-
στεύουσιν ὑμᾶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκου-
σιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια·

7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ
καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑ-
μᾶς·

8 Εἰ μέντοι νόμον τιλεῖτε βα-
σιλικῶν, κατὰ τὴν γραφὴν· Ἀγα-
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τὸν, καλῶς ποιῶτε.

9 Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἀ-
μαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑ-
πὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται.

10 Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον
τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἐνί, γέγονε
πάντων ἑνοχος.

11 Ὁ γὰρ εἶπεν· Μὴ μοιχεύ-
σης, εἶπε καὶ· Μὴ φονεύσης. εἰ δὲ
οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγο-
νας παραβάτης νόμου.

12 Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω
ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας
μύλλοντες κρίνεσθαι·

13 Ἡ γὰρ κρίσις ^b ἀνίλεως τῇ
μὴ ποιήσαντι ἔλεος· [καὶ] κατα-
καυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί τὸ ὄφελος ^b, ἀδελφοί
μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ, μὴ δύναται ἡ
πίστις σώσαι αὐτόν·

15 Ἐὰν δὲ ἀδελφ
γυμνοὶ ὑπάρχωσι, κα
ᾧσι τῆς ἐφημέρου τροφ

16 Εἴπη δὲ τις αὐ
Ἵπάγετε ἐν εἰρήνῃ,
καὶ χορτάζεσθε· μὴ δι
τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώμ
ὄφελος·

17 Οὕτω καὶ ἡ π
ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστ
τήν.

18 Ἄλλ. ἐρεῖ τις·
ἔχεις, καὶ γὰρ ἔργα ἔχῃ·
τὴν πίστιν σου χωρὶς
σου, καὶ γὰρ δεῖξαι σοὶ ἔ
μου τὴν πίστιν μου.

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι
ἐστὶ καλῶς ποιῆς· καὶ
να πιστεύουσιν, καὶ φη

20 Θέλεις δὲ γινῶμαι,
πε κενέ, ὅτι ἡ πίστις·
ἔργων νεκρά ἐστίν·

21 Ἀβραάμ· ὁ πα
οὐκ ἐξ ἔργων ἰδικαιώθη,
Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐ
σιαστήριον·

22 Βλέπεις, ὅτι ἡ π
ἔργῳ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ,
ἔργῳ ἡ πίστις ἐτελειώθη

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ
λέγουσα· Ἐπίστους δὲ
τῷ Θεῷ, καὶ ἰλοσίστη
δικαιοσύνην, καὶ φίλος
λήθη.

24 Ὁρᾶτε [ταῖς]

γὰν δικαιοῦνται ἀνθρώποι

ἐκ πίστεως μόνον·
25 Ὁμοίως δὲ καὶ
πόρην οὐκ ἐξ ἔργων ἰδικαι

^a sc. γίνεσθαι.

^b sc. ἔστι.

ἀγγέλους, καὶ ἐπί-
 ούσα;

ἢ γὰρ τὸ σῶμα χω-
 ρικόν ἐστιν, οὕτω
 χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά

Φ. γ'. III.

ἢ διδάσκαλοι γίνεσθε,
 εἰδότες ὅτι μειζόν
 ἴσα.

ἢ γὰρ πταίμεν ἄ-
 ἐν λόγῳ οὐ πταίει,
 ἀλλ' ὅτι, δυνατὸς χαλι-
 εῖ ὅλον τὸ σῶμα.

ὡς ἴππων τοὺς χαλι-
 στόματα βάλλομεν
 οὐαὶ αὐτοὺς ἡμεῖν, καὶ
 αὐτῶν μεταγόμεν.

καὶ τὰ πλοῖα τηλι-
 καὶ ὑπὸ σκληρῶν
 μίαν, μετὰγίται ὑπὸ
 θαλάσσης, ὅπου ἂν ἡ
 ἰσότης βούληται.

καὶ ἡ γλῶσσα μι-
 ρί, καὶ μεγαλαυχεῖ.
 πῦρ ἡλίαν ὕλην ἀ-

λῶσα ^b πῦρ, ὁ κόσ-
 μος οὕτως ἡ γλῶσσα
 τοῖς μέλεσιν ἡμῶν,
 ὅλον τὸ σῶμα, καὶ
 ὅλον τροχὸν τῆς γενέ-
 λογιζομένη ὑπὸ τῆς

ἀλλ' οὕτως ἡ γλῶσσα
 τοῖς μέλεσιν ἡμῶν,
 ὅλον τὸ σῶμα, καὶ
 ὅλον τροχὸν τῆς γενέ-
 λογιζομένη ὑπὸ τῆς

ic. κατὰ.

b sc. ἵστι.

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύ-
 νηται ἀνθρώπων θαρσύναι, ἀπα-
 τήσκειτο κακόν, μισθὸς τοῦ θανά-
 τιστος.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν
 καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρά-
 μιθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁ-
 μοίαν τῶν Θεῶν γεννητάς.

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξ-
 ἔρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ
 χρεῖ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω
 γίνεσθαι.

11 Μήτις ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς
 ὁπῆς βρέει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πι-
 κρὸν ^c.

12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου,
 συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος
 σῦκα; Οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυ-
 κὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν
 ἡμῖν; διεξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀνα-
 στrophῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν προῦ-
 τῇ σοφίας.

14 Εἰ δὲ ζῆλος πικρὸν ἔχετε
 καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν,
 μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδιθε
 κατὰ τῆς ἀληθείας;

15 Οὐκ ἐστὶν αὕτη ἡ σοφία
 ἡ ἀνθρώπων κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγνους,
 ψυχικὴ, δαιμονιώδης.

16 Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρί-
 θεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
 φαῦλον πρᾶγμα.

17 Ἡ δὲ ἀνθρώπων σοφία πρῶ-
 τος μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα ἐρηνική,
 ἐπισκή, εὐπειθή, μισθὸς ἐλεος καὶ
 καρπὸν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ
 ἀνυπόκριτος.

18 Καρπὸς δὲ [τῆς] δικαιο-

c sc. ὕδωρ.

σύνες ἐν ἐξέρῃ σπῶνται τοῖς ποι-
οῦσιν ἐξέρου.

Κεφ. γ'. ιν.

ΠΟΘΕΝ πόλεμοι καὶ μάχαι
ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντιῶθεν^α, ἐκ τῶν ἡ-
δοῶν ὑμῶν τὰς στρατιωμέμεις ἐν
τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

2 Ἐπιθουμέτε, καὶ οὐκ ἔχετε
φρονέειν καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ-
νασθε ἐπιτυχῆν^β μαχησθε καὶ πο-
λεμῶτε, οὐκ ἔχετε [δέ], διὰ τὸ
μὴ αἰτιῶσθαι ὑμᾶς.

3 Αἰτιῶτε, καὶ οὐ λαμβάνετε,
δίτι κακῶς αἰτιῶσθε, ἵνα ἐν ταῖς
ἡδοκαῖς ὑμῶν παπασήσθε.

4 Μειχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ
οἶδατε, ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου,
ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὃς ἂν οὖν
βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου
ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἡ δοκιμὴ, ὅτι κινῶς ἡ γρα-
φὴ λέγει· Περὶς φθόνου ἐπιποθῶ τὸ
πνεῦμα ὃ κατέκνησεν ἐν ἡμῖν;

6 Μίξονα δὲ δίδωσι χάριν,
διὸ λέγει· Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀν-
τιτάσσεται, ταπεινοὺς δὲ δίδωσι
χάριν.

7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ, ἀν-
τίσταντε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεσθαι
ἀφ' ὑμῶν.

8 Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγ-
γίῃ ὑμῖν^γ καθαρῶς χεῖρας, ἁ-
μαρτωλοὶ, καὶ ἀγνίστατε καρδίας,
δίψυχοι.

9 Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθή-
σατε καὶ κλαύσατε^δ ὁ γέλας ὑμῶν
εἰς πένθος μεταστραφῆτω, καὶ ἡ
χαρὰ εἰς κατήφιαν.

10 Ταπεινώθητι ἐν
Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς

11 Μὴ καταλαλῇ
ἀδελφεαί· ὁ καταλαλῶν
καὶ κρίνων τὸν ἀδελφόν
καταλαλεῖ νόμου, καὶ ἐκ
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ ἐκ
νόμου, ἀλλὰ κριτῆς.

12 Εἰς ἐστὶν ὁ νόμος
τοῦ αἵματος σῶσαι καὶ ἀπο-
τίς εἰ ὃς κρίνεις τὸν ἑαυ-
τοῦ

13 Ἄγε τὸν οἱ λόγον
ροὶ ἡ αὐριοὶ περιουσίαν
δε τὴν πόλιν, καὶ ποι-
ῆσαι τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἡμεῖς
καὶ κερδήσωμεν^ε

14 Οἷσιν οὐκ ἐπὶ
τῆς αὐριοῦ^β πῶς γὰρ
μῶν; ἀτμῆς γὰρ ἐστὶν ἡ
γεν^γ φαινομένη, ἐπὶ τῇ
ζομένη.

15 Ἀπὸ τοῦ λόγου
ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζῆ-
ποιήσωμεν τοῦτο ἡ ἐκ

16 Νῦν δὲ καυχῶν
ἀλαζονείας ὑμῶν^γ πᾶς
σις τοιαύτη, ποιησάτω

17 Εἰδότες οὖν καλῶν
μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία

Κεφ. ε'. ν.

ΑΓΕ τὸν οἱ πλοῦτοι,
ὀλολύοντες ἐπὶ ταῖς
εἰσὶν ὑμῶν ταῖς ἐπιτη-
δεύσεσιν

2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν
καὶ τὰ ἱματῖα ὑμῶν
γυροῦν.

3 Ὁ χρυσοὺς ὑμῶν
γυροῦς κατὶώται, καὶ ὁ

^α sc. μὴ ἐξέρχονται.

^β pro τὸ ἵκαν τῆς αὐριῶν ἡμῶν.

^γ v

ἡμῖν ἔσται, καὶ φά-
σκεις ἡμῶν ὡς πῦρ·
καὶ ἐσχάταις ἡμέραις.
μισθὸς τῶν ἐργατῶν
καὶ τὰς χάριτας ὑμῶν,
ὡς ἀπ' ὑμῶν, κερά-
σαι τῶν θιροσκόντων
ἐξουσίαν σαβάνῃ ἐπιτε-
λειᾶται.

αὐτὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
ἐθροίσαι τὰς καρ-
δίας ἡμῶν σφραγῆς·
ἵσται, ἐφροσύνη τὸν
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
μήσται οὖν, ἀδι-
στασίας τοῦ Κυ-
ρίου ἐκδίδεται τὸν
τῆς γῆς, μακροθυ-
ῶνς ἀν' ἀβύσσου ὑπὸ
ψαλμοῦ.
μήσται καὶ ὑμεῖς,
καρδίας ὑμῶν, ὅτι
ὁ Κύριος ἤγγικεν.
ἵσται κατ' ἀλλήλων,
ἢ κατακριθῆναι Ἰδοὺ,
καὶ θυμῶν ἔσται.
γὰρ λάβει τῆς κα-
λῆς μου, καὶ τῆς
τοῦ προφῆτα, οἱ
νόμοι Κυρίου.
κατακρίναι τοὺς ὑ-
ποτασσόμενοι Ἰακώβ·
τὸ τέλος Κυρίου ἡ-
συχλαγχρὺς ἔστιν ὁ
τίμιμος.
ἀντων δὲ, ἀδελφοί

μου, μὴ ἐμύνητε μήτις ὅτι οὐρα-
νὸν, μήτις τὴν γῆν, μήτις ἄλλοι τινα
ἔρπον· ἦτοι δὲ ὑμῶν τὸ καὶ, καὶ,
καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσει
πίσται.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν;
προσυχέσθω· ὑπομῖ τις; ψαλ-
λέτω.

14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσ-
καλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς
ἐκκλησίας, καὶ προσευχέσθωσαν ἐπ'
αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἑλαφίᾳ ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἑλεῖν αὐ-
τὸν ὁ Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἢ
πτοχῶν, ἀφίθεται αὐτῷ.

16 Ἐξομολογήσθε ἀλλήλοις τὰ
παρεπτάματα, καὶ εὐχόμενοι ὑπὲρ
ἀλλήλων, ὥπως λαλήσῃ· καὶ ἡ
χρὴς δικαίου ἐνεργουμένη.

17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο-
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσυχῇ προσ-
εῖχετο^ε τοῦ μὴ βροχεῖν καὶ οὐκ
ἔβριξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἑκατοντὺς τρεῖς
καὶ μῆνας ἔξ.

18 Καὶ πάλιν προσεῖχετο, καὶ
ὁ οὐρανὸς ὑπέκρινεν ἕλκα, καὶ ἡ γῆ
ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφῶ, ἵνα τις ἐν ὑμῖν
πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ
ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,

20 Γνωστέτω, ὅτι ὁ ἐπιστρέ-
ψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ
αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου,
καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολὴ Πρώτη.

Κιφ. α'. ι.

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας·

2 Κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθῆναι.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγενήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

4 εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμείαντον καὶ ἀμέραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς·

5 τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστιν, εἰς σωτηρίαν ἰοίμενη ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἰσχύων.

6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιῶσθε, ὀλίγον ἄρτι (εἰ δὲ ἴσον ἴστί) λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·

7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμώτερον ὡς χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς διδοκιμαζόμενου, εὐρεθῇ εἰς ἐπαινον

καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ψεῖ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

8 Ὅν οὐκ εἶδότες ὄν, ἄρτι μὴ ὁρῶντες, δι' ἀγαλλιῶσθε χάριτι καὶ διδοξασμένη·

9 Κομιζόμενοι τὴν πίστιν ὑμῶν, σωτηρίαν

10 Περὶ ἧς σωτηρίαν καὶ ἐξηρμήνευσαν περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος τίσαντες·

11 Ἐρευνῶντες, εἰς καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτῷ Χριστοῦ, προμαρτυρήσαντες Χριστὸν παθήματα, καὶ ταῦτα δόξας·

12 Οἷς ἀπεκαλύφθη αὐτοῖς, ἡμῖν δὲ δικαίον νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν λισαμένων ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἀποσταλῆναι ἀπ' οὐρα ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι·

13 Διὸ ἀναζωοποιήσας φῶας τῆς διανοίας ὑμῶν τελείως ἐλπίσασθε ἐπὶ τὴν ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαταστάσει τοῦ Χριστοῦ·

14 Ὡς τέκνα ὑπακούοντα ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡμεῖς ὑμῶν ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ἐλπίδι

^a sc. ἴστω.

^b sc. τοῦ δοκιμίου.

^c sc. ὑμῶν.

^d sc.

κατὰ τὸν καλίσαν-
ον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι
τροφῇ γενήθητε.

ἡγχεῖσθαι· Ἅγιοι
ὡ ἅγιός εἰμι.

πατέρα ἐπικαλεῖσθε
λήπτως κείνοντα κα-
έργον, ἐν φόβῳ τὸν
ὑμῶν χρόνον ἀνα-

ὅτι οὐ φθαρεῖς,
ισίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ
ὑμῶν ἀναστραφῆς
του·

τιμίῳ αἵματι, ὡς
καὶ ἀσπίλου, Χρι-

ωσμένου μὲν πρὸ κα-
ίου, φανερωθέντος δὲ
ἅν χρόνων δι' ὑμᾶς,
αὐτοῦ πιστεύοντες
ἡγίαντα αὐτὸν ἐκ
ἑαυτῶ δόξαν, ὡς-
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἰ-

υχὰς ὑμῶν ἡγνικό-
κοῇ τῆς ἀληθείας διὰ
ἐς φιλαδελφίαν ἀνυ-
αθαρᾶς καρδίας ἁλ-
ίσσατε ἐκτινῶς·
ἐννημένοι οὐκ ἐκ σπο-
ῆς ἀφθάρτου, διὰ
Θεοῦ καὶ μένοντος
].

ἅσα σὰρξ ὡς χόρ-
δοξας ἀνθρώπου ὡς
ἐξηράνθη ὁ χόρτος,
αὐτοῦ ἐξέπτε·
ῥῆμα Κυρίου μένει

εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δὲ ἴσθι τὸ
ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β'. II.

ΑΠΟΘΕΜΕΝΟΙ οὖν πᾶσαν
κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο-
κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πᾶσας
καταλαλιᾶς,

2 Ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ
λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσα-
τε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε·

3 Ἐπιεὺς ἡγίσασθε ὅτι χρη-
στός ὁ Κύριος·

4 Πρὸς ὃν προστερχόμενοι^δ λί-
θον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀπο-
δοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκ-
λεκτὸν, ἔντιμον·

5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες
οἰκοδομῆσθε, οἶκος πνευματικὸς,
ἱεράτευμα ἁγίων, ἀνιέναι πνευ-
ματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους τῷ
Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

6 Διὰ καὶ περιέχει ἐν τῇ γρη-
φῇ· Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιών λίθον
ἀκρογωνιαίον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ
κατασχυνοθῇ.

7 Ἦμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πι-
στεύουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, λίθον ἂν
ἀπειδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗ-
τος ἡγνήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,
καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέ-
τρα σκανδάλου·

8 Οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ,
ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτίθησαν.

9 Ἦμεῖς δὲ, γένος ἐκλεκτὸν,
βασιλικοὺς ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς
ἀρετὰς ἐξαγγίλητε τεῷ ἐκ σκό-

^a sc. ἴσθι.

^b sc. ὡς πρὸς.

τους ἡμῶς καλῶντας εἰς τὸ θκο-
μασθῆναι αὐτοῦ Φῶς·

10 Οὐ² περὶ αὐτοῦ λαὸς, οὗν δὲ
λαὸς Θεοῦ· αἱ αὐτὲς ἡλικίαι, οὗν
δὲ ἡλικίαι.

11 Ἀγαπήται, παρεκαλῶ ὡς
παρὸν καὶ παρὸν, ἀπ-
εργάζω τῶν παρὸν ἐπιθυμῶν,
αὐτῶν στρατεύονται κατὰ τῆς ψυ-
χῆς·

12 Τὴν ἀνατρεφῆναι ἡμῶν ἐν
ταῖς ἡλικίαις ἔχοντες καλὴν ἵνα ὅ
καταλαλαῖον ἡμῶν ὡς κακα-
στων, ἐν ταῖς ἡλικίαις ἔχοντες ἐπ-
εργάζονται, δεξιῶν τὸν Θεὸν ἐν
ἡλικίαις ἐπιθυμῶν.

13 Ἰπτασθῆναι αὐτὸν πᾶσι ἀν-
θρώποις κατὰ τὸν Κύριον· εἰ
τι βασιλεῖ, ὡς ὑπακούοντες·

14 Εἰ τι ἔργον, ὡς δὲ
αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν· εἰς ἐκείνους
[μὴ] κακοποιῶν, ἔχοντες δὲ ἀγα-
θημῶν·

15 Ὅτι αὐτῶς ἐστὶ τὸ δῶμα
τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοῦντας φιλῶν
τὸν Θεὸν ἀφ' ὧν ἀνθρώπων ἀγα-
πῶν·

16 Ὡς ἡλικίαι, καὶ μὴ ὡς
ἐκείνους ἔχοντες τῆς κακίας
τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι
Θεοῦ.

17 Πᾶσαι τιμῶνται τὴν ἀ-
δελφότητα ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν φο-
βῶν τὴν βασιλείαν τιμᾶν.

18 Οὐ αἰεταί, ὑποτασσόμενοι^ο
ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δισπόταις, οὐ
μὴν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικῶν,
ἀλλὰ καὶ τοῖς σκληροῖς.

19 Τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ δῶμα

καὶ τὸν Θεὸν ἐστὶ
πᾶσι, πᾶσι καὶ ἀνθρώποις.

20 Πᾶσι γὰρ αὐτῶν
καὶ καλῶν καὶ κακῶν
καὶ ἀνθρώπων· ἀλλ' ὡς
καὶ πᾶσι καὶ ἀνθρώποις
καὶ ἀνθρώποις.

21 Εἰς τὸν Θεὸν γὰρ
ἐστὶ καὶ Χριστὸς ἐστὶν ὁ
ἡμῶν ἐκείνους ἐστὶ
ἡμῶν ἐκείνους ἐστὶ
αὐτοῦ·

22 Ὅς ἀγαπᾶν αὐτὸν
ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
αὐτοῦ·

23 Ὅς ἀγαπᾶν αὐτὸν
ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
αὐτοῦ·

24 Ὅς τὰς ἀγαπᾶν
τὸς ἀνθρώπων ἐν τῷ
αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἔξωθεν ὡς
τῶν ἀνθρώπων, τῷ
ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
αὐτοῦ.

25 Ἦτι γὰρ ὡς τῶν
καὶ ἀνθρώπων· ἀλλ' ἐστὶν
τὸν καὶ ἀνθρώπων καὶ ἐστὶν
ψυχῶν ἡμῶν.

Κιφ. γ'. iii.

ΟΜΟΙΩΣ αἱ γυναῖκες
σύνονται^ο τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι
καὶ εἰς τὴν ἀπειλήν
διὰ τῆς τῶν γυναικῶν
ἀπὸ λόγου κεδηθήσονται.

2 Ἐποπεισθήσονται τὴν
ἀγνὴν ἀναστροφὴν ἡμῶν.

3 Ὡς ἐστὶν οὐχ ὡς
πλοκῆς τριχῶν, καὶ

² sc. ἔχοντες.

b

^ο sc. ἔστιν.

d sc. ἡμῶν.

ιδύσας ἱματίων^α,

ρυπτὸς τῆς καρδίας
τῷ ἀφάρτῳ^β τοῦ
πνύματος,
τοῦ Θεοῦ πολυτι-

μῆς ποτι καὶ αἱ ἄ-
αι ἐλπίζουσιν ἐπὶ
μου ἑαυτὰς, ὑπο-
ῖ ἰδίαις ἀνδράσιν·
α ὑπάκουσι τῷ Ἀ-
αὐτὸν καλεῖσθαι, ὥς
ἀγαθοποιῶσαι, καὶ
μεθ' ἡμῶν πτόησιν.
ἡμαῖς, συνισκούν-
τιν, ὡς ἀσθαισιτέρῳ
μακίῳ ἀποποιήσας
συγκληρομένοι κα-
τὰ μὲν ἡγάπῃσθαι
ἡμῶν.

ως, πάντες ἡμέτεροι,
φιλαδελφοί, εὐ-
λόφους·
ἰδόντες κακὸν ἀντὶ
εἶναι ἀντὶ λοιδωρίας·
ὑλογοῦντες· εἰδότες,
εὐλαβήτε, ἵνα εὐλο-
ίσητε.

Θέλων ζῶν ἀγα-
μίας ἀγαθὰς, πα-
ρῶν αὐτοῦ ἀπὸ κα-
αὐτοῦ, τοῦ μὴ λα-

ύτων ἀπὸ κακοῦ, καὶ
βόν^α ζητησάτω μερί-
τω αὐτῶν.

ἀφθαλμοὶ Κυρίου
καὶ ὅσα αὐτοῦ εἰς

ῥῆσιν αὐτῶν πρόσωπον δι' Κυρίου
ἐπὶ ποιῶντας κακὰ.

13 Καὶ τίς ὁ κακόντων ἡμᾶς,
ἰὼν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γίνεσθαι;

14 Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ
δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φό-
βον αὐτῶν μὴ φοβηῖσθαι, μετὰ τα-
ραχῆς.

15 Κύριοι δὲ τὸν Θεὸν ἀγα-
σκει ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἔτοι-
μοι· δι' αὐτὸν πρὸς ἀπολογία πᾶσι
τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς
ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, μετὰ πραύτητος
καὶ φόβου·

16 Συνέθησιν ἔχοντες ἀγαθὴν·
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν ὑμῶν ὡς
κακοποιῶν, κατασχευθῶσιν οἱ ἐπα-
ρεσίζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χρισ-
τῷ ἀκαστροφῇ.

17 Κρίνεται γὰρ ἀγαθοποιούν-
τας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
πάσχειν, ἢ κακοποιούντας·

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἄπαξ
περὶ ἡμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ
ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσευγάγῃ τῷ
Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζῶν-
ποιηθεὶς δι' [τῷ] Πνύματι·

19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ
πνύμασι πορευθεὶς ἐκέρυξεν,

20 Ἀπιθήσασί ποτι, ὅτι ἄπαξ
ἐξειδίχιστο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία
ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης
κίβωτοῦ, εἰς ἣν ἐλόγιαι (τουτίστιν
ἐκτὸν) ψυχῶν διασώθησιν δι' ὕδατος.

21 Ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυποι τῶν
σώζω βαπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀ-
πόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνιδέσθως
ἀγαθῆς ἐκτεράττωμα εἰς Θεὸν) δι'
ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

^α sc. πολυτιμῶν.

^β sc. πίσμῃ.

Κεφ. ι. ν.

ΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑ-
λῷ, ὁ συμπεριβύτιος
τῶν τοῦ Χριστοῦ πα-
καὶ τῆς μελλούσης ἀ-
θαι δόξης κοινωνός,
ἵνατι τὸ ἐν ὑμῖν ποιμ-
ιοῦ, ἐπισκοποῦντις μὴ
; ἀλλ' ἐκουσίως· μηδὲ
ς, ἀλλὰ προθύμως·
ς κατακυριεύοντες τῶν
αὐ τύποι γινόμενοι τοῦ

κατεργασθέντος τοῦ ἀρχι-
μειῶσθαι τὸν ἁμαρταν-
ς στίφαιον.

ς πατέριος ὑποτάγη-
ρις· πάντες δὲ, ἀλλή-
σοῦμαι, τὴν ταπεινο-
μοῦσασθε, ὅτι ὁ Θεὸς
ἀντιτάσσεται, ταπει-
σι χάρις.

άθητι οὖν ὑπὸ τὴν κρα-
τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
εὐρεῖ·

ν τὴν μέριμναν ὑμῶν
; ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ
ἰμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε, [ἐτι]
ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων
ἀρνούμενος, περιπατῶ, ζητῶν τίνα
κατακτείνῃ.

9 Ὡς ἀντίστατι στερῶν τῇ πί-
στω, ἰδόντις τὰ αὐτὰ τῶν παθη-
μάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφί-
τατι ἐπιτιλιμῶσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος,
ὁ καλίσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον
αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ὀλίγον παρόντας, αὐτὸς καταρτί-
σαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενάσαι, θι-
μελιώσαι.

11 Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ
πιστοῦ ἀδελφοῦ (ὡς λογίζομαι)
δι' ὀλίγον^α ἔγραψα, παρακαλῶν
καὶ ἐπαρκαλυρῶν ταύτην εἰς αἰ-
ληθῆ χάρις τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν ἰσθί-
κατε.

13 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς ὁ^β ἐν Βα-
βυλῶνι συνεκλεκτῇ, καὶ Μάρκος ὁ
υἱός μου.

14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἀγάπης. Εἰρήνη ὑμῖν πα-
σι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [Ἀμήν.]

ΟΥ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολὴ Καθολικῇ Δεύτερα.

Κεφ. α. ι.

Ν Πίτρος, δοῦλος καὶ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς

ἰσότημεν ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν
δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σω-
τῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

^α sc. ἡμετέραν.^β sc. ἐκκλησίαν.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εὐεχία πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·

3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θύας δυνάμει αὐτοῦ τὰ ^α πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν διδωρημένους, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλίσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς·

4 Δι' οὗ τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλματα διδωρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθι θύας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς·

5 Καὶ αὐτὸ τοῦτο ^β δι' σπουδῆς πᾶσαι περιουσίκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν,

6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρατείαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,

7 Ἐν δὲ τῇ εὐσέβειᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.

8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλειάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρεους καθίστασιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.

9 Ὡ γὰρ μὴ πάρεσσι ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτιῶν.

10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάζατε βυθίσαι ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσαι ταῦτα γὰρ ποιούντες οὐ μὴ πταίσητε ποτέ.

11 Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ ἡσυχία εἰς

τὴν αἰώνιον βασιλείαν ἡμῶν καὶ σωτηρίας ἰσ-

12 Διὸ οὐκ ἀμυλῇ ὑποκαταστήσατε περὶ τῆς περὶ εὐδοκίας, καὶ ἵπτι τῇ παρούσῃ αἰαθίᾳ.

13 Δίκαιον δὲ ἦγε σεν ἡμεῖς ἐν τούτῳ τῷ διαγίγνῃ ὑμᾶς ἐν ὑπῳ

14 Εἰδὼς, ὅτι ταῖς ἀποθέσεσι τοῦ σκαπώματι θῶς καὶ ὁ Κύριος ἢ Χριστὸς ἐδήλωσέ μου.

15 Σπουδάζον δὲ ἐμὲ ἔχει ὑμᾶς μετὰ τῶν ἡ τὴν τούτῳ μακάριον καὶ

16 Οὐ γὰρ σκαφίθῃς ἐξακολουθήσαντες ἡ ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἢ Χριστοῦ δύναμιν καὶ ἡ ἄλλ' ἐπέσται γνησίῃτι νου μεγαλειότητος.

17 Λαβὼν ^γ γὰρ ἐκ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν ἐν ἡρώσεως αὐτῷ ταῦσθι μεγαλοπρεπεῖς δόξης ὁ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐυδόκησα.

18 Καὶ ταῦτην τὴν μῆς ἡκούσαμεν ἐξ οὐρανῶν, σὺν αὐτῷ ὄντι ὁ ἅγιος.

19 Καὶ ἔχομεν βδοαὶ προφητικὸν λόγον, ὃ καὶ τι προσέχοντες, ὡς λήξῃ τι ἐν αὐχμηρῇ τόπῳ, ἡ μίρα διαφυγῆσθαι καὶ φωνὴ τὴν ἐν ταῖς καρδίαις ἡ

20 Τοῦτο πρῶτον ἡ

^α ἢ ἐκ. ἀνέκοντα.

^β ἢ ἐκ. διὰ.

^γ ἢ ἐκ. ἡν.

^δ ἢ ἐκ. τῷ γὰρ.

ροφητίαι γραφῆς^α ἰδίαις
νῦ γίνεται.

γὰρ θελήματι ἀνθρώ-
ποτι προφητίαι, ἀλλ'
ιαυτος ἁγίου φερόμενοι
[οἱ] ἅγιοι Θεοῦ ἁ-

Κεφ. β'. II.

ΙΤΟ δὲ καὶ ψευδοπρο-
φῆται, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
υποδιδάσκαλοι, οἵτινες
σιν αἰρέσεις ἀπωλείας,
ὁράσαντα αὐτοὺς δια-
φύκειν, ἐπαγόρευτες ἑα-
ν ἀπολείαν.

πολλοὶ ἐξακολουθήσαν-
τες ἀπωλείαις, δι' ὧς
ἀληθείας βλασφημεῖτε

ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς
ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ
εἶναι οὐκ ἀρεστὸν, καὶ ἡ
τῶν οὐ νοστήζει.

ἐξ ὧς ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁ-
ν οὐκ ἐφύσατο, ἀλλὰ
τοῦ ταπεινώσας, παρε-
ρίσιν τιτηρημένους·

ἀρχαίου κόσμου οὐκ
ἀλλ' ὄντοσιν Νῶε δικαιο-
ν ἐφύλαξε, κατακλυσ-
τῶσιν ἐπαΐξας·

τόλεις Σοδόμων καὶ Γο-
ρῶνας καταστροφῇ κα-
ταδυνάμει μελλόντων ἀπο-
σ-

τρεῖσιν Λὼτ, καταπο-
ν τῆς τῶν ἀβήσαν ἐν
καταστροφῇ, ἐβύβωτο·

8 (Βλέμματα γὰρ καὶ ἀκούῃ ὁ
δικαίος, ἡγατοῦσιν ἐν αὐτοῖς, ἡ-
μίαν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν
αὐτοῖς ἔργων ἰσχυρῶν.)

9 Οἶδε Κύριος ἐντομῶς ἐκ πυ-
ρασμοῦ ῥύσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέ-
ραν κρίσεως καταλείβοντας τρεῖν·

10 Μάλιστα δὲ τοὺς ἐπίσω
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μισσητοῦ πο-
ρευομένους, καὶ κυριότητος κατα-
φρονοῦντας· ταλμῆται, αὐθάδεις,
δόξας οὐ τρέμουνσι βλασφημοῦντες·

11 Ὅπου ἄγγελοι, ἰσχυροὶ καὶ
δυνάμει μιζοῦντες ὄντες, οὐ φέρουσι
κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλασφη-
μοῖς κρίσιν.

12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶν-
τες, φυσικὰ, γιγνησάμενοι εἰς ἄλυσιν
καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασ-
φημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν κα-
ταφθαρείσονται·

13 Κοιμούμενοι μισθὸν ἀδικίας,
ἡδοτὴν ἡγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυ-
φῇ, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντροφῶν-
τες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συν-
ευαχούμενοι ὑμῖν,

14 Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες μυστοῦς
μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους
ἀμαρτίας· διεισάγοντες ψυχὰς ἀ-
στηρίκτους, καρδίαι γενομεναί-
ναι πλεονεξίαις ἔχοντες, καταέρας
τίκται·

15 Καταλιπότες [τὴν] ἐν-
δοῦσαν ἔδον, ἐπλανήθησαν, ἐξα-
κολουθήσαντες τῇ ἐδῷ τοῦ Βαλαάμ
τοῦ Βασὶλ, ὅς μισθὸν ἀδικίας ἡ-
γάπησιν·

16 Ἐλεγχοὶ δὲ ἔσονται ἰδίαις πα-
ρανομίαις· ὑποζύγιοι^ε ἄφωνα, ἢ

^α sc. ἔργων.

^β sc. τοῦ υἱοῦ.

^ε sc. ζῶν.

αποστολὴν διὰ διαφόρων, ἀπο-
σταλὸν καὶ τὸ πρῶτον παραφρα-
σαι.

Ἰὼναι καὶ παρὰ ἀλλοῖς,
ὅθεν καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ἡ γὰρ τῶ ἀποστόλου καὶ
αὐτῶν παρὰ.

Δὲ παρὰ τῶν ἀποστόλων
καὶ διαφόρων, ἀποστέλλειν ὁ
ἀποστόλος παρὰ, ὁ ἀποστό-
λος, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ
ὁ ἀποστόλος παρὰ.

Ἰὼναι καὶ παρὰ ἀλλοῖς,
ὅθεν καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ἡ γὰρ τῶ ἀποστόλου καὶ
αὐτῶν παρὰ.

Δὲ ἡ τῶ ἀποστόλου καὶ
ἀποστόλου καὶ ἀποστόλου ὁ ἀποστό-
λος καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ
ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

Ἰὼναι καὶ παρὰ ἀλλοῖς,
ὅθεν καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ
ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

Ἰὼναι καὶ παρὰ ἀλλοῖς,
ὅθεν καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ
ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

Καὶ γὰρ.

ΤΑΥΤΗΝ ἰδοὺ ἀναγινώσκου, δι-
καιοσύνην ἰδοὺ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

Ἀποστόλος τῶν ἀποστόλων
ἀποστόλου καὶ τῶ ἀποστόλου ἀποστό-
λου.

καὶ ἀποστόλου

καὶ, καὶ τῶ ἀποστόλου
ἀποστόλου, καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται.

3 Ταῦτα πρῶτον
ἀποστόλου ἀποστόλου, καὶ
ἀποστόλου ἀποστόλου, καὶ
ἀποστόλου ἀποστόλου.

4 Καὶ λέγουσι,
ἀποστόλου τῶ ἀποστόλου
ἀποστόλου, καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

5 Λέγουσι γὰρ ὁ
ἀποστόλου, ὅτι ἀποστόλου
ἀποστόλου, καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

6 Δὲ ὅτι ὁ ἀποστόλου
ἀποστόλου, ἀποστόλου, ἀποστόλου.

7 Οἱ δὲ τῶ ἀποστόλου
καὶ ἀποστόλου ἀποστόλου, καὶ
ἀποστόλου ἀποστόλου, καὶ
ἀποστόλου ἀποστόλου.

8 Ἐὰν δὲ ταῦτα μὴ
ἀποστόλου, ἀποστόλου, ὅτι
ἀποστόλου ἀποστόλου, καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

9 Οἱ βραδύνοι ὁ ἀποστόλου,
ἀποστόλου, ἀποστόλου, καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

10 Ἡλικίᾳ δὲ ὁ ἀποστόλου
ἀποστόλου, ἀποστόλου, ἀποστόλου, καὶ
ἀποστόλου ἀποστόλου, καὶ ἡλικίᾳ διαφέρει-
ται, καὶ ὁ ἀποστόλος παρὰ καὶ ὁ ἀποστό-
λος παρὰ.

ἀποστόλου. ὁ ἀποστόλου. ὁ ἀποστόλου. ὁ ἀποστόλου.

ἔν πάσῃ λυ-
θῆν ὑπάρχειν ὑ-
ποτασσόμενοι καὶ

ῥα καὶ ἐπιθύν-
ον τῆς τοῦ Θεοῦ
ἡρώς πυρούμενοι
στοιχῶν καυτοῦ-

ἰ οὐρανοὺς καὶ γῆν
πύργους αὐτοῦ
ἡς δικαιοσύνη κα-

γαπητοί, ταῦτα
πορεύονται ἄσπι-
σι αὐτῷ εὐεθῆναι

τοῦ Κυρίου ἡμῶν
κατηράν ἡγύσθαι
πῆλός ἡμῶν ἀδελ-

φός Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δι-
θῆσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν,

16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς
ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ
ταύτων, ἐν οἷς ἐστὶ δυσνόητό τινα,
ἀ οἱ ἀμαθείς καὶ ἀστήρικτοι στρι-
βλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γρα-
φὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπά-
λιαν.

17 Ὑμῖς οὖν, ἀγαπητοί, προ-
γινώσκοντες, φυλάσσετε, ἵνα μὴ
τῇ τῶν ἀθέμων πλάνῃ συναπαχ-
θῆτε, ἐκπίσῃτε τοῦ ἰδίου στηριγ-
μοῦ.

18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ
γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆ-
ρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ ἡν καὶ ἡς ἡμέραν αἰῶνος.
Ἀμήν.

Τ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολὴ Καθολικὴ

Πρώτη.

α. 1.

ἡρώς, ὁ ἀκηκόα-
ς τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἰθα, καὶ αἱ χυ-
φῆσαι, περὶ τοῦ

ἡ ἰφανιράθη, καὶ
μαρτυροῦμεν, καὶ
ἡμῖν τὴν ζῶν τὴν
πρὸς τὸν πατέρα,
μῖν)

μεν καὶ ἀκηκόα-
μεν ὑμῖν, ἵνα καὶ
ἔχητε μεθ' ἡμῶν

καὶ ἡ κοινωνία δι' ἡμετέρας μετὰ
τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν,
ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία
ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγ-
γέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς Φῶς
ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν
οὐδμία.

6 Ἐὰν ἔπωμεν ὅτι κοινωνίαν
ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ σέλι-
τι περιπατοῦμεν, ψευδοῦμεθα, καὶ
οὐ ποιεῖμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

8 Ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'. II.

ΤΕΚΝΙΑ μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτήτε· καὶ ἵνα τις ἁμαρτή, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.

2 Καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἰὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 Ὁ λέγων, ἐγνώκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστίν·

5 Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελειώται· ἐν τούτῳ γινώσκουμεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἴσμεν.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὁ-

Φείλει, καθὼς ἐκείνος πιστεύει, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖ.

7 Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὰς γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὰς αἰών, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ παλαιὰ ἐστὶν ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς.

8 Πάλιν ἐντολὴ καὶ φωνὴ ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀλήθεια καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία οὐ γινώσκει, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν φαίνει.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως αἰῶνος.

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ τὸ φῶς οὐκ ἐστὶν ἐκλεινόμενον ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν τῇ σκοτίᾳ περιπατῶν, καὶ ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία οὐ γινώσκει τὸν ἀδελφόν·

12 Γράφω ὑμῖν, ἵνα ἀφίενται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 Γράφω ὑμῖν, ἵνα ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν ἀδελφόν, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν πατέρα, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν υἱόν, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν πατέρα.

14 Ἐγγραφὰ ὑμῖν, ἵνα ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν ἀδελφόν, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν πατέρα, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν υἱόν, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν πατέρα.

15 Μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν πατέρα, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν υἱόν, καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὸν πατέρα.

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ

α τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἰσχύς
ἡ οφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλμα-
ν βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
ἐλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἰστί.
εἰ ὁ κόσμος παράγεται,
θυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν
α τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν

κίδια, ἰσχάτη ὥρα ἰστί-
ς ἡκούσται ὅτι ὁ ἀντί-
ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντί-
ἄλλοι γιγνόμενοι· ὅθεν γι-
ῶτι ἰσχάτη ὥρα ἰστί.
ζ ἡμῶν ἐξῆλθοι, ἀλλ' οὐκ
μεῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡ-
μενέμενοι ἀν μεθ' ἡμῶν
φανερῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσι
ἡμῶν.

αἱ ὑμεῖς χεῖρμα ἔχετε
ἐγίου, καὶ οἰδατε πάντα.
β ἔργαψα ὑμῶν, ὅτι οὐκ
π ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι εἰ-
ν, καὶ ὅτι πᾶν ψεύδης
ἡθείας οὐκ ἔστι.

γ ἔστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ
ρος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν
; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχρισ-
τοῦμενος τὸν πατέρα καὶ

ὅς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν,
καί τινος ἔχει.

μῶς οὖν ὁ ἡκούσται ἀπ'
ὑμῶν μενῶν· ἐὰν ἐν ὑμῶν
π ἀρχῆς ἡκούσται, καὶ
τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ

αὐτῇ ἰστί· ἡ ἐπαγγελ-
ιότης ἐπαγγέλλεται ὑμῶν,
τὴν αἰώνιον.
εἰτα ἔργαψα ὑμῶν περὶ
ῶντων ὑμῶν.

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χεῖρμα ὁ
ἐλαβεῖτε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῶν μένει,
καὶ οὐ χεῖρμα ἔχετε, ἵνα τὴν διδά-
σκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χεῖρ-
μα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων,
καὶ ἀληθὺς ἰστί, καὶ οὐκ ἔστι ψεύ-
δος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς,
μενῶν ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τινίνα, μένει ἐν
αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερῶθῃ, ἔχω-
μεν παρρησίαν, καὶ μὴ ἀσχυ-
θῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῇτε ὅτι δικαίος ἰστί,
γινώσκει, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν
δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γινώσκειται.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΙΔΕΤΕ ποταπὴν ἀγάπην δίδα-
κει ἡμῶν ὁ πατήρ, ἵνα τίνα Θεοῦ
κληθῶμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ
γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐ-
τόν.

2 Ἀγαπήτω, νῦν τίνα Θεοῦ
ἴσμεν, καὶ οὐκ ἐφανερῶθῃ τί ἰσ-
μεθα. οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανε-
ρῶθῃ, ὅμοιοι αὐτῷ ἰσόμεθα· ὅτι ἐψέ-
μεθα αὐτὸν καθὼς ἰστί.

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίξι μαντῶν,
καθὼς ἐκείνος ἀγνός ἰστί.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν,
καὶ τὴν ἀνομίαν ποιῶν καὶ ἡ ἀμαρ-
τία ἰστί ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἰδατε, ὅτι ἐκείνος ἐφα-
νερῶθῃ, ἵνα τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
ἀρεῇ καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ
ἰστί.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένει, οὐχ
ἀμαρτάνει· πᾶς ὁ ἀμαρτάνων, οὐχ
ἴσμεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκε αὐτόν.

7 Τίκεια, μηδὲς πλασάτω ἑμῆς· ὁ ποιῶν τὸν δικαιοσύνην, δικαίος ἔστι, καθὼς ἑκάστος δικαίος ἔστι.

8 Ὁ ποιῶν τὸν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἔστι· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διαβόλος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἱρηνεύει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιῶν, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γινώσκεται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἔστι τὰ τίκεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τίκεια τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστι ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

11 Ὅτι αὕτη ἔστι ἡ ἀγγιλία, ἣν ἐκείναι ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

12 Οὐ καθὼς Καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χρεὶν τίνας ἔσφαξε αὐτοί· ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δικαία.

13 Μὴ θαυμάζετω, ἀδελφοί μου, εἰ μιστὶ ἡμεῖς ὁ κόσμος.

14 Ἡμεῖς εἰδόμεν, ὅτι μεταβέβηκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, μίσην ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μιστὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ εἰδότες, ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἰγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκείνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν

ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε καὶ ἡ λωπή ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν χάρις τίθειται.

17 Ὅς δ' ἂν ἔχη τὴν κίτριον, καὶ διακρίνῃ τὸν αὐτοῦ χρεὶν ἔχοντα, καὶ τὰ ἐκλήγγχη αὐτοῦ ἀπὸ πᾶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ αὐτῷ·

18 Τίκεια μου, μὴ ἐκ λόγων, μηδὲ γλώσσης, ἀλλὰ καὶ ἀληθείας.

19 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκῃ ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐμμένει· προσθεὶς αὐτοῦ πίστις καὶ ἀγάπη ἡμῶν.

20 Ὅτι, ἐὰν καταγινώσκῃ ἡ καρδιά, ὅτι μὴ ἐκ τῆς ἀληθείας ἐμμένει, ἡσυχάζει πάντα.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡ καρδιά, ἔχουμεν πρὸς τὸν Θεόν.

22 Καὶ ὁ ἐὰν αὐτῶν βάλωμεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τηρούμεν, καὶ ἐκείνους αὐτοῦ ποιούμεν.

23 Καὶ αὕτη ἔστιν ἡ πίστις αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν ἐν τῷ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὡς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμεῖν.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ καὶ ἐν τούτῳ γινώσκῃ ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὗ ἡμεῖς ἔδωκεν.

Κεφ. δ'. iv.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παύσασθε ἀγαπᾶν, ἀλλὰ ἀγαπᾶτε, ὡς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμεῖς.

ισα, αἱ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἰσ-
πολλοὶ ψευδοπροφῆται
γινέσονται ἐν τῷ κόσμῳ.

οὕτω γινώσκειτε τὸ Πνεῦ-
μα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμο-
ῶν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
ἐκ τοῦ Θεοῦ ἵστι.

πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμο-
ῶν [Χριστὸν ἐν σαρκὶ
], ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἵστι·
ἵστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου,
ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν
ἵστιν ἤδη.

ὥς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἵστι,
καὶ μαρτυρεῖ αὐτοὺς· ὅτι
ἐν ὁ ἐν ἡμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ

ἐκ τοῦ κόσμου εἶσι,
ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι,
καὶ αὐτῶν ἀκούει.

ὥς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἵσμεν
τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν·

ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀ-
πὸ τοῦτου γινώσκουμεν
τῆς ἀληθείας καὶ τὸ
πλάνη.

ἀγαπῶμεν ἀλ-
ληλους, ὅτι ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ.
πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ
ἵσταται, καὶ γινώσκει τὸν

ὁ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν
Θεόν ἀγάπη ἵστιν.

οὕτω ἱκανοποιῆται ἡ ἀγά-
πη ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν
μοιροῦν ἀπίσταλκεν
τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν

οὕτω ἵστιν ἡ ἀγάπη,
ἡμῶς ἀγαπήσμεν τὸν
ὅτι αὐτὸς ἀγάπησεν ἡ-

μᾶς, καὶ ἀπίστους τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ ἱλάσθη περὶ τῶν ἀμαρτιῶν
ἡμῶν.

11 Ἀγαπήτω, αἱ οὕτως ὁ Θεὸς
ἀγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ἐφίλο-
μεν ἀλλήλους ἀγαπῶν.

12 Θεὸν οὐδεὶς ᾤκοιτι τιθεῖ-
ται· ἵαν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ
Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη
αὐτοῦ τετιλειωμένη ἵστιν ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν, ὅτι
ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡ-
μῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ
διδάσκον ἡμῖν.

14 Καὶ ἡμεῖς τιθεσθῆναι, καὶ
μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπί-
σταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσ-
μου.

15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰη-
σοῦς ἵστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς
ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ
Θεῷ.

16 Καὶ ἡμεῖς ἠγάπησαμεν καὶ
πιστεύσαμεν τῇ ἀγάπῃ, ἣν
ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ Θεὸς ἀγά-
πη ἵστι καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν
αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετιλειώται ἡ
ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως,
ὅτι καθὼς ἰκανὸς ἵστι, καὶ ἡμεῖς
ἵσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φόβος οὐκ ἵστιν ἐν τῇ ἀγά-
πῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω
βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κό-
λασις ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τι-
λειώται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι
αὐτὸς πρῶτος ἀγάπησεν ἡμᾶς.

20 Καὶ τις ἔφη· Ὅτι ἀγαπῶ

τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
μῆτ', ψεύσταις ἵπται· ὁ γὰρ μὴ ἀ-
γαπᾷ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἐ-
ώρακεν, τὸν Θεὸν ὃν οὐκ ἑώρακε, πῶς
ἀγαπᾷ ἀγαπᾷ;

21 Καὶ ταῦτα τὸν ἱστολᾷ ἔ-
χοντα ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπᾷ
τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφόν
αὐτοῦ.

Κεφ. β. γ.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
ἵστιν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γε-
γέννηται· καὶ πῶς ὁ ἀγαπᾷ τὸν
γεννησάντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγι-
νημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Ἐὰν τούτῳ γενοσκάμει ὅτι ἀ-
γαπᾷται τὸ τέκνον τοῦ Θεοῦ, ὅταν
τὸν Θεὸν ἀγαπᾷται, καὶ τὰς ἱ-
στολάς αὐτοῦ τηρᾷται.

3 Ἀντὶ γὰρ ἵστιν ἡ ἀγάπη τοῦ
Θεοῦ, ἵνα τὰς ἱστολάς αὐτοῦ τη-
ρῶμεν· καὶ αἱ ἱστολαὶ αὐτοῦ βαρύν-
ται οὐκ ἴσται.

4 Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ
τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν κόσμον· καὶ
αὐτὴ ἵστιν ἡ νικῇ ἡ νικῇσας τὸν
κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

5 Τίς ἵστιν ὁ νικῶν τὸν κόσ-
μον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς
ἵστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὐτός ἵστιν ὁ ἔλθων δι' ὕδα-
τος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χρισ-
τός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ'
ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ
πνεῦμά ἵστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ
πνεῦμά ἵστιν ἡ ἀλήθεια.

7 Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυ-
ροῦντες [ἐν τῷ αὐτῷ, ὁ Πατήρ,
ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα] καὶ
οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσι.

8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ
ροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ πᾶν
τὸ ὕδατος, καὶ τὸ αἷμα· καὶ
εἰς τὸ ἐν εἰσιν.

9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν
ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μ
τοῦ Θεοῦ μείζων ἵστιν ὁ
ἵστιν ἡ μαρτυρία τοῦ
μαρμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ

10 Ὁ πιστεύων εἰς
τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρ-
τυρίαν· ὁ μὴ πιστεύων τ
ψεύστην πεποιθήκει αὐτὸν,
πιστέτωκεν εἰς τὴν μαρτυ-
μαρμαρτύρηκεν ὁ Θεός περὶ
αὐτοῦ.

11 Καὶ αὕτη ἵστιν ἡ
ρία, ὅτι ζῶντι αἰώνιον εἶδον
ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζῶν ὁ
αὐτοῦ ἵστιν.

12 Ὁ ἔχων τὸν υἱόν,
ζῶντι· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱόν τ
τὸν ζῶντι οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἐγραψα ὑμῖν
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ·] ἵνα εἰδῆτε ὅ
αἰώνιοι ἔχετε, εἰ πιστεύοντες
ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ αὕτη ἵστιν ἡ π
ἡν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτ
αἰτῶμεθα κατὰ τὸ θέλημα
ἀκούει ἡμῶν.

15 Καὶ εἰς αἰδμεν ὅ
ἡμῶν, ὁ ἀν αἰτῶμεθα, εἰδ
ἔχομεν τὰ αἰτήματα αὐ
παρ' αὐτοῦ.

16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν
αὐτοῦ ἀμαρτάνοντα αἵματι
πρὸς θανάτου, αἰτήσεται, κα
αὐτῷ ζῶντι, τοῖς ἀμαρταν
πρὸς θάνατον· ἔστιν ἀμαρτα

οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα

ἴαται ἀδικία ἁμαρτία ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς

ἴδωμαι ὅτι πᾶς ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, οὐχ ἁμαρτάνει· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, καὶ ὁ ποιῶν οὐχ αὐτοῦ.

ἴδωμαι ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ

ἔσται, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ.

20 Καὶ εἶδωμαι ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦναι, καὶ δίδωκεν ἡμῖν δύναμιν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτος ἔστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τίτιμα, φυλάξαι τὸν αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ἰδωλῶν. [Ἀμήν.]

ΝΟΟΥ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολὴ Καθολικῇ

Δεύτερα.

ῥεσθύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, τέκνους αὐτῆς, οὓς ἔγωγε ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἔγνωμεν ἀλήθειαν

ἀ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσάν, καὶ μετ' ἡμῶν ἔσται εἰς πάντα.

σταὶ μετ' ἡμῶν χάρις, ἡ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, ἐκ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ ἡμῶν.

χάριν λαβεῖν ὅτι εἴρηκα ἐν ἡμῶν περιπατοῦντας ἐν καθὼς ἐνταλὴν ἐλάττωμεν τῷ πατρὶ.

καὶ τῶν ἐκείνων, καὶ ἐνταλὴν γράφω σοι καὶ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ἵνα ἐλάττωμεν αὐτὴν ἐν ἀλλήλοις.

καὶ αὕτη ἔστιν ἡ ἀγάπη,

ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὐτὰ ἔστιν ἡ ἐντολή, καθὼς ἠκούσαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήσῃ.

7 Ὅτι πολλοὶ πλάται ἐσθλῶν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτος ἔστιν ὁ πλάτος καὶ ὁ ἀντίχριστος.

8 Βλέπεις αὐτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολείπωμεν τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ μισθοὶ πλήρη ἀπολάβωμεν.

9 Πᾶς ὁ παραδεδειγμένος, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεοῦ οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν ποτήριον καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.

10 Εἰ τις ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἶκον, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε.

11 Ὁ γὰρ λόγος αὐτῇ χάρι-

ρουν, κοιτώντι τῷς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχον ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠδουλόγησεν διὰ χάρτου καὶ μέλανος^α; ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς

ὑμᾶς, καὶ^β στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χάρὰ ἡμῶν ᾖ πληρωμένη.

13 Ἀσπάζεταιται^γ σὲ τὰ τέκνα τῆ ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. Ἀμήν

ΙΩΑΝΝΟΥ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολὴ Καθολικὴ Τρίτη.

Ὁ Προσδύτης Γαίᾳ τῷ ἀγαπητῷ^δ, ὃν ἐγὼ ἀγαπᾷ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχαριστοῦμαι σὲ εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοῦταί σου ἡ ψυχὴ.

3 Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 Μειζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἡμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς, ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους,

6 Οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐν ὅπῳ ἐκκλησίας^ε οὐς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ.

7 Τπτε γὰρ τοῦ ὀνόματος [αὐτοῦ] ἐξ ἡλθόν, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ^ς ἄλλῃ

ὃ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διατρίβει οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ἵνα μὴ σὼ αὐτοῦ τὰ ἔργα ἀποιῶν^ζ τοῖς πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς^ς καὶ μὴ ἀκούμενος ἐπὶ τούτοις, καὶ αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς^ς καὶ τοὺς βουλομένους^δ καλεῖσθαι, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας^ς ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μοιδοῦν^ς τί σοι κόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν^ς ὃ ἀγαπᾷ ποιεῖν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν^ς ὃ [ἡ] κακοποιῶν, οὐχ^ς εἰράσκει τὸν Θεόν.

12 Δημητρίω^ς μεμαρτύρηται^ς πρὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας^ς καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε, ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.

13 Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλὰ σοι γράψαι.

14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδοῖν^ς σὲ καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι.

15 Εἰρήνη^ς σοι. Ἀσπάζεταιται^ς σὲ οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

^α sc. γράφειν.

^β sc. στριφόμενον κατὰ.

^γ sc. χαίρειν εὐχόμεν.

^δ sc. ἐπιδίχασθαι αὐτοῦς.

^ε sc. στριβόμενον κατὰ.

^ς sc. ἔττω.

[ΔΑ τοῦ Ἀπόστολου Ἐπιστολῇ Καθολικῇ.

Σ, Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦ-
 ρος δι' Ἰακώβου, τοῖς ἐν
 ῥι ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ
 ἑτηρημένοις κλητοῖς·
 εἰς ὑμῖν καὶ εὐχὴ καὶ
 ληθυθείη.

απητοί, πᾶσαι σπουδὴν
 γράφειν ὑμῖν, περὶ τῆς
 νηρείας, ἀνάγκην ἔχον
 ὑμῖν, παρακαλῶν ἰσχυ-
 ρῶς τῇ ἀπαξ παραδοθείᾳ
 εἰς πίστιν.

ἐμψύχουσι γὰρ τινες ἀν-
 πάλα προεγεγραμμένοι
 τὸ κρῖμα, ἀποτίους, τὴν
 ἡμῶν χάριν μετατίθεντες
 πικρὰ, καὶ τὸν μόνον διο-
 θέν] καὶ Κύριον ἡμῶν
 εἰς τὸν ἀρενοῦμενοι.

ἐμψύχουσι δι' ὑμᾶς βούλο-
 ντας ὑμᾶς ἀπαξ τοῦτο,
 εἰς, λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
 ἡ τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
 ντας ἀπάλλουσι.

ἡγέλους τε τοὺς μὴ τηρή-
 ῃν ἐαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ
 τας τὸ ἴδιον οἰκητήριον,
 μεγάλῃς ἡμέρας, διανομοῖς
 ὑπὸ ζήφου τιτήρεται.

Σόδομα καὶ Γόμορρα,
 περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὁ-
 ῖταις τρόποις ἐκπορεύουσιν
 ἀπειλοῦσαι ὀπίσω σαρκεῶς

εἰτίας, πρέκυνται δῶγμα, πρὸς
 αἰωνίου δίκην ὑπάρχουσιν.

8 Ὅμοιος μὲν τοι καὶ οὗτοι
 ἐνυπνιαζέμενοι, σάρκα μὲν μιμν-
 εῖν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξαν
 δὲ βλασφημοῦσιν.

9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελ-
 ος, ὅτι τῷ διαβόλῳ διακρινόμε-
 νος διελόγητο περὶ τοῦ Μωσέως σώ-
 ματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίναι ἰσχυ-
 ροῦ καὶ βλασφημίας, ἀλλ' ἔειπεν·
 Ἐπιτιμᾶσαι σοὶ Κύριε.

10 Οὗτοι δὲ, ὅσα μὲν οὐκ εἴ-
 δασιν, βλασφημοῦσιν ὅσα δὲ φυ-
 σικῶς, ὥς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπί-
 στανται, ἐν τούτοις φθείρονται.

11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ἰδῇ
 τοῦ Καὶν ἐπαρετίθησαν, καὶ τῇ
 πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἔτιχ-
 ῃσαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὶ
 ἀπώλοντο.

12 Οὗτοι αἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις
 ὑμῶν ἐπιλάδεις, συνημαχούμενοι, ἀ-
 φίλως ἐαυτοὺς ποιεομένους, ὡς
 ἀνδρες, ὑπὸ αἵματι παρὰ
 ῥόμενοι, δίδρα φθινοπωρινὰ, ἡ-
 κερκα, δις ἀποθανόντα, ἐκρίζω-
 θήντα.

13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης,
 ἐπαφρίζοντα τὰς ἐαυτῶν αἰσχ-
 ρίας· ἀσπίς πλανήται, οἷς ὁ ζή-
 φος τοῦ σκότους εἰς [τὸν] αἰῶνα
 τιτήρεται.

sc. κατὰ.

b sc. διδραμίους.

f. sc. τῇ διαβόλῃ.

14 Προφῆταισι δὲ καὶ τούτοις ἔδωκεν ἀπὸ Ἀδάμ Ἑνῶχ, λέγων· Ἰδοὺ, ἅλθῃ Κύριος ἐν ἀγίαις μενύρεσιν αὐτοῦ,

15 Πιῆσιν κρεῖον κατὰ πάντας, καὶ ἐξελεῖξαι πάντας τοὺς ἀσθεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσθενείας αὐτῶν ὡς ἡτίησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὡς ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσθεῖς.

16 Οὗτοι εἰσι γογγυσταί, μιμνήσκου, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρβουλον, θαυμάζοντες πρόσωπον, ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοί, μνησθετὶ τῶν βημάτων τῶν προειρημῖναι ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

18 Ὅτι ἔλεγον ὑμεῖν, ὅτι ἐν ἰσχύϊ χροῖον ἴσονται ἱμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰαντῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσθενῶν.

19 Οὗτοι εἰσι οἱ ἀποδιολέγον-

τες ἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πῆχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπᾶτε τὴν ἀγιωτάτην ὑμῶν πίστιν μεμνῶντες ἑαυτοὺς, ἐν Πιῇ γίνεσθαι προσευχόμενοι,

21 Ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ τηρεῖτε, προσδιχόμενοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ εἰς ζῶν αἰῶνιον.

22 Καὶ οὗς μὲν ἴδε κρινόμενοι·

23 Οὗς δὲ ἐν φόβῳ τοῦ κυρὸς ἀρπάζοντες, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς μένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμῶν ἡμᾶς ἀπταιήστους, καὶ σὶ τινάπιοι τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει,

25 Μόνῃ [σοφῇ] Θῷ ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλυνήσας καὶ ἐξουσία, καὶ ἡν πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀρ

Ἀποκάλυψις ἸΩΑΝΝΟΥ τοῦ Θεολογοῦ

Κεφ. α. ι.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῇ ὁ Θεός, διᾶξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ᾧ διᾶ γινώσκει ἐν τάχει καὶ ἰσχύϊ ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ·

2 Ὅς ἱμαρτέρησι τὸν λόγον

τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅσα [τι] εἶδον

3 Μακάριος ὁ ἀκούων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰς ἐν τῇ γαργαμμένῃ· ὁ γὰρ καιρὸς·

4 Ἰωάννης ταῖς ἐπτά· καὶ ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις· ὁ

[τοῦ] ὁ ^a ἄν, καὶ ὁ ἦν, ἐνός· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ οὐ·

ἐπὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ^b πιστός, ὁ ^a πρωτότακος νεκρῶν, καὶ ὁ ^a ἄρχων τῆς γῆς· τῷ ἄγω-
ς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς καρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵ-
νῳ·

ἐποίησεν ἡμᾶς βασι-
ς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ
τῷ ἡ δοῦξαι καὶ τὸ κρα-
ς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ἔρχεται μετὰ τῶν νε-
κρῶν ὁφείτω αὐτὸν πᾶς
καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξε-
καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
φυλαὶ τῆς γῆς. καί,

εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, τέλος,] λέγει ὁ Κύριος,
ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος,
ἔτι.

Ἰωάννης, ὁ [καί] ἁ-
ν, καὶ συγκοινωνὸς ἐν
καὶ [ἐν τῇ] βασιλείᾳ
τῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγε-
τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ
ἐὰν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χρισ-

τόκου ἐν Πνεύματι ἐν
τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα
φωνὴν μεγάλην ὡς σάλ-
μούσης· [Ἐγὼ εἰμι τὸ

Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἴσ-
χυος· καί·] Ὁ βλέπων, γράψον
εἰς βιβλίον, καὶ πίμψον ταῖς ἐκ-
κλησίαις [ταῖς ἐν Ἀσίᾳ,] εἰς Ἐ-
φεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς
Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτιραν, καὶ
εἰς Σάρδεῖς, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν,
καὶ εἰς Λαοδικεῖαν.

12 Καὶ ἐπιστρέψα βλέπων τὴν
φωνὴν ἣτις ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ· καὶ
ἐπιστρέψας ^c εἶδον ἑπτὰ λυχνίας
χρυσᾶς·

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ
λυχνιῶν ὅμοιοι υἱῷ ἀνθρώπου, ἐν-
δεδυμένοι ^d ποδήρη, καὶ περιζύσ-
μένοι πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώην
χρυσῇν.

14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ
αἱ τρίχες λευκαὶ ὥσπερ ἔριον λευ-
κόν, ὡς χιῶν· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ ὡς φλόξ πυρός·

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
χαλκολιθίνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πε-
πρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς
φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 Καὶ ^e ἔχον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐ-
τοῦ χεὶρ ἁσπίδας ἑπτὰ· καὶ ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίσ-
τομος ὅξεν· ἐκπορευομένη· καὶ ἡ
ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ
δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα
πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός·
καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ
[χεῖρα] ἐπ' ἐμὲ, λίγων [μοι·]
Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ
ὁ ἴσχυος·

18 Καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγείσμεν
νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς

^b sc. ἴστυ.

^c sc. ἱμαυτὸν.

^d sc. ἐσθῆτι.

^e sc. ἦν.

αἰῶνας τῶν αἰῶνων [ἀμήν·] καὶ ἔχω τὰς κλῆς τοῦ ἁδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον ἂ εἶδες, καὶ ἂ εἰσι, καὶ ἂ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα·

20 Τὸ μυστήριον ² τῶν ἐπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἐπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς· οἱ ἐπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἐπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶ· καὶ αἱ ἐπτὰ λυχναὶ [ἅς εἶδες], ἐπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶ.

Κεφ. β'. II.

Τὼ ἀγγέλοι τῆς ἐν Ἐφίῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατὴν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυχνίων τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βλαστᾶσαι κακοῦς· καὶ ἐπιράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσὶ· καὶ ἔνδρες αὐτοὺς ψευδεῖς·

3 Καὶ ἰσαάστας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίπας, καὶ οὐ κίεμηκας.

4 Ἄλλ' ἔχω ^b κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας.

5 Μημένειν οὖν πόθιν ἐκπίπτωνκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης.

6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μι-

σεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικη καὶ γὰρ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουε· τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ σῶν τοῦ παραδείσου τοῦ

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῇ ἐκκλησίας γράψον· ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἰσχυρὸς το νεκρὸς, καὶ ἔζησεν·

9 Οἶδά σου τὰ ἔργα θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν πλούσιος εἶ) καὶ τὴν βίαν τῶν λεγόντων· Ἰουδαίους τοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀπαγωγὴ τοῦ σατανᾶ.

10 Μηδὲν φοβοῦ ἀμείλιχιν· ἰδοὺ, μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἡ θῆτε· καὶ ἐξετε θλίψιν ἡμῶν γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου· σῶ σοι τὸν στίφανον τῆς

11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουε· τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικῇ ἐν νότῳ τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῇ γάμφῃ ἐκκλησίας γράψον· λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν· δίστομον τὴν ὀξυῖαν·

13 Οἶδα τὰ ἔργα σου· πῶς κατοικεῖς, ὅπου ὁ θῆσαται· καὶ κρατῆς τῆ μου, καὶ οὐκ ἠρησῶ τὴν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπας ὁ μαρτυρῶν μου ὃς ἀπικτάνθη παρ' ὑμῶν, σατανᾶς κατοικεῖ·

^a sc. γράψον.

^b sc. τι.

^c sc. τινὰς.

οὐ γὰρ ὥρα ἐστὶ σου τὰ ἔργα πει-
ραζομένης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Μνημόνευε οὖν, πῶς ἔλαθας
καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετὰ-
νόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς,
ἔξω ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ
γῆρας^α πάλιν ὄραν ἔξω ἐπὶ σὲ.

4 Ἐχὺς ὀλίγα ὀνόματα [καὶ]
ἐν Σάρδατι, ἃ οὐκ ἠμέλουναι τὰ
ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατοῦσιν
μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλῖ-
ται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ
ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς
βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐξαμολογή-
σονται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
πατρὸς μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἁγ-
γέλων αὐτοῦ.

6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ
Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἁγγέλῳ τῆς ἐν Φιλα-
δελφείᾳ ἐκκλησίας γράψαι· Τάδε
λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων
τὴν κλεῖδα^β τοῦ Δαυὶδ· ὁ ἀνοί-
γων, καὶ οὐδεὶς κλείει· καὶ κλείει,
καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει.

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ, δι-
δουκα ἐνώπιόν σου θύραι ἀνεωγμέ-
ναι, καὶ οὐδεὶς δύναται κλείσαι
αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν,
καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ
οὐκ ἠρέσσω τὸ ὄνομά μου.

9 Ἰδοὺ, δίδωμι^γ ἐκ τῆς συνα-
γωγῆς τοῦ σαταῖα τῶν λεγόντων
ἐαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ
εἶσιν, ἀλλὰ ψεύδοιται· ἰδοὺ, ποι-
ήσω αὐτοὺς ἵνα ἔξωσι καὶ προσ-
κηρῶσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
καὶ γινώσκιν, ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε

10 Ὅτι ἐτήρησας τὴν
ἐπαγγελίαν μου, καὶ γὰρ σὺ
τῆς ἄρας τοῦ πυρασμὸς
λαύσας ἐξήρισθαι ἐπὶ τῆς
ῥῆς ὅλας, πειρασμοὶ τῆς
κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 [Ἰδοὺ,] ἔρχη
κράτει ὁ ἔχων, ἵνα μὴ
τὸν στίφαιόν σου.

12 Ὁ νικῶν, ποιήσα-
ται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ
ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· ἵνα
ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ
καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως
μου, τῆς καινῆς Ἱερου-
σαλὴμ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ
τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ
τὸ καινόν.

13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκού-
τω τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις·

14 Καὶ τῷ ἁγγέλῳ
οδικῆς ἐκκλησίας γρά-
ψαι· λέγει ὁ ἄγγελος, ὁ μέγας
καὶ ἀληθινός, ὁ ἔρχεται
τοῦ Θεοῦ.

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα,
τε ψυχρὸς εἶ, οὗτε ζῶν
ψυχρὸς ἦς ἢ ζιστός.

16 Οὕτως, ὅτι χλια-
ροὺς ψυχρὸς οὗτε ζῶν
σε ἰμῆσαι ἐκ τοῦ στόμα-
τός σου.

17 Ὅτι λέγεις· Ὅτι
εἰμι, καὶ πεπλοῦτήκα, ἵνα
χρεῖαι ἔχω. Καὶ οὐκ
οὐκ εἶ ὁ ταλαίπυρος, καὶ
καὶ πτωχὸς, καὶ τὴν
γυμνός.

18 Συμβουλεύω σε
κατ' ἐμοῦ χρυσίον πικρὸν

^α ε.σ. κατὰ.

^β ε.σ. τοῦ δαυὶδ.

^γ ε.σ. πικρὸς.

κ πλουτήσης· καὶ ἱμάτια
κ περιβάλλη, καὶ μὴ φα-
κίσχυνη τῆς γυμνότητός
κολλούριον ἔγχεσον τοὺς
ς σου, ἵνα βλάβῃς.

γὰ ὅσους, ἐὰν φιλῶ, ἐλέγ-
ταιδεῖν· ζήλωσαν οὖν καὶ
ν.

οὐ, ἔστηκε ἐπὶ τὴν θύ-
κρου· ἐὰν τις ἀκούσῃ
ς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν
τελινόμεναι πρὸς αὐτὸν,
ίσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐ-
μοῦ.

νικῶν, δώσω αὐτῷ καθί-
μοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου,
ἐπικῆσα, καὶ ἐκάθισα
πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ

ἔχων οὗς, ἀκουσάτω τί
κ λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. δ'. iv.

ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ
γμίση ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
πράτη, ἣν ἤκουσα ὡς
ς λαλούσης μετ' ἐμοῦ,
Ἀνάθε· ὦδε, καὶ δεῖξαι
γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

εὐθείας ἐγενόμην ἐν πνεύ-
ῃ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν
ῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου

ὁ καθήμενος [ἦν] ὅμοιος
κ ἰώσπιδι, καὶ σαρδίῳ·
υκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοία
κραισθίνα.

κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρό-
[καὶ] τέσσαρες· καὶ ἐπὶ
ους [εἶδον τοὺς] εἴκοσι
σσας πρεσβυτέρους κα-

θημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱμα-
τίοις λευκοῖς· καὶ [ἔσχον] ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν στίφάνους χρυ-
σοῦς.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
ονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ
φωναί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς
καίμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ
εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θά-
λασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ,
καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ
τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα
ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὕπτιον.

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅ-
μοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον
ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον
ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου,
καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ
πτερωμένῳ.

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ'
ἐαυτὸ, εἶχον ἀνά πτέρυγας ἕξ κυ-
κλόθεν, καὶ ἔσθην γέμουσιν ὀφ-
θαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχου-
σιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα·
Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς
ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν, καὶ ὁ ὢν,
καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν δάσωσι τὰ ζῶα
δοῦναι καὶ τιμὴν καὶ ευχαριστίαν
τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων,

10 Πιστοῦνται οἱ εἴκοσι [καὶ]
τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ
καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ
προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσι
τοὺς στίφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου, λέγοντες·

11 Ὁ Δεῖος εἶ, Κύριε, λαοὶν τῇ

δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶ, καὶ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε'. ν.

ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσθαι καὶ ὅπισθεν, οὐκ ἀναγινόμενον σφραγίσιν ἑπτά.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἐστιν ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

3 Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὗρεθαι ἀνοῖξαι [καὶ ἀναγνῶναι] τὸ βιβλίον, οὕτε βλέπειν αὐτό.

5 Καὶ εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖν· ἰδοὺ, ἐνίκησεν ὁ λίων ὁ [ὢν] ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαβὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ [λῦσαι] τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον, [καὶ ἰδοὺ] ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἱερωτικὸς ὡς ἐσφαγμένος, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ· οἱ εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα τὰ ἀποσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου.

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον,

τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπιπτον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες κιθάρας, καὶ ψαλμὸν χρομούσας θυμιαμάτων, αἱ προσευχαί τῶν ἁγίων.

9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καὶ γονεῖς· Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγάπησεν ἡμεᾶς ἐν τῷ αἵματί· πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης λαοῦ καὶ ἔθνους·

10 Καὶ ἐποίησας ἡμεᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· σιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουον ἁγέλων πολλῶν ἐκ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς μυριάδης μυριάδων, καὶ χιλιάδων·

12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἰδοὺ ἔστι τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφάγετο τὴν δύναμιν καὶ τὴν σοφίαν καὶ ἰσχύον καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν κτίσμα, ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι, καὶ τὰ ἐν ταῖς πάντας, ἤκουσα λέγειν καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου ἁρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας.

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα· Ἀμήν· καὶ οἱ [ἱερεῖς] πρεσβύτεροι ἔπεσαν, καὶ ἐκίνησαν [ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας.]

Κεφ. ς'. VI.

ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀνάκλιον
ἐν σφραγίδι, καὶ ἤ-
κε τῶν τιποτέρων ζώων
ς Φωνῆς βροτῆς· Ἐξ-

ἰδου, καὶ ἰδοὺ ἵππος
ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ,
καὶ ἰδοὺ αὐτῷ στί-
βηθαι πικρῶν, καὶ ἴνα

ἴτι ἤνοιξε τὴν διευτέρα
ἤκουσα τοῦ διευτέρου
τος· Ἐρχου [καὶ βλέ-

ἔξῃ] ἄλλος ἵππος
ὁ καθήμενος ἐπ' αὐ-
τῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ς, καὶ ἴνα ἀλλήλους
καὶ ἰδοὺ αὐτῷ μάχαι-

ὅτι ἤνοιξε τὴν τρίτην
ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου
βροτῆς καὶ ἴδε. Καὶ
δοὺ, ἵππος μέλας, καὶ
ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν
αὐτοῦ.

ἤκουσα Φωνὴν ἐν μέσῳ
ν ζώων λέγουσαν· Χαί-
νηται, καὶ τρεῖς χαί-
νηται· καὶ τὸ ἴλαιον
ν μὴ ἀδικήσης.

τι ἤνοιξε τὴν σφραγίδα
ν, ἤκουσα [Φωνὴν] τοῦ
αὐτοῦ λέγοντος· Ἐρχου

ἰδου, καὶ ἰδοὺ ἵππος
καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω
καὶ αὐτῷ ὁ θάνατος·
ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ·
ἵνα ἔξουσία ἀπακτί-

ναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν
βαρβαρίαις, καὶ ἐν λιμέσιν, καὶ ἐν θά-
λάσσῃ, καὶ ὑπὸ τῶν θανάτων τῆς
γῆς.

9 Καὶ ὅτι ἤνοιξε τὴν πέμπτην
σφραγίδα, ἰδου ὑποκάτω τοῦ θυ-
σιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγ-
μένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν ἔχον·

10 Καὶ ἔκραζον Φωνὴ μεγάλη,
λέγοντες· Ἔως ποῦ, ὁ Διοπίτης ὁ
ἅγιος καὶ [ὁ] ἀληθινός, οὐ κρίνεις
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ τῶν
κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ ἰδοὺσαν ἐκείνοις στο-
ματὶ λευκαί, καὶ ἱμάτια αὐτοῖς ἵνα
ἀνταναστήσονται ἐπὶ χεῖροι [μικροί],
ἕως [οὗ] πληρώσονται καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
τῶν, οἱ μέλλοντες ἀπακτίνοσθαι ὡς
καὶ αὐτοί.

12 Καὶ ἰδου ὅτι ἤνοιξε τὴν
σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ [ἰδοὺ]
σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος
ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος,
καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα·

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συγῇ βάλ-
λου τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ με-
γάλου ὀνείρου σεισμῆ.

14 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπικρατέστη
ὡς βιβλίον ἐλισσόμενος, καὶ πῶν
ἄστροι καὶ νῆσοι ἐκ τῶν τόπων αὐ-
τῶν ἐκινήθησαν·

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ οἱ μεγιστάνες, καὶ οἱ πλού-
σιοι, καὶ οἱ χιλιάρχοι, καὶ οἱ θυ-
νατοὶ, καὶ πᾶς δούλος καὶ πᾶς
ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ
σπήλαια καὶ εἰς τὰς κρήνας τῶν
ὄρων·

16 Καὶ λέγουσι τὸς ἄγγελοι καὶ αὐτὸς πάλιν· Πάντα ἔφ' ἡμῶν, καὶ πρὸς ἡμῶν ἐστὶν ἐκτελέσθαι τὸ καθάραι καὶ τὸν θάλασσαν, καὶ αὐτὸς τὸν ὄγγον τοῦ ἄγγελου·

17 Ὡς εἶπεν ὁ κρῖς ὁ μαργαρίτης τῆς ὄγγος αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται σταθεῖν;

Κεφ. ζ'. γη.

ΚΑΙ αὐτὸς πάλιν εἶπεν· ἰδοὺ ἔρχομαι ὀγγύτως ἐντόπος ἐπὶ τοὺς στήθερας γυναικὸς τῆς γῆς, κροτούντας τοὺς στήθερας αἰμάτων τῆς γῆς, ὅτι ἡ γῆς ἀκαθὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ὥστε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ὥστε ἐπὶ πάντων δένδρων.

2 Καὶ εἶπεν ἄλλος ὀγγύτως ἀποδοῦναι αὐτὸν ἀποταλῆς ἑλπίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκρεξε φωνὴ μεγάλη τῶς τινοςσιν ὀγγύτως, ὡς εἶπεν αὐτῶς· ἀδικήσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν.

3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσῃτε τὴν γῆν, ὥστε τὴν θάλασσαν, ὥστε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἔκρινεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀφθαλμογινόμενων· ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι ἐκ πάσης φυλῆς νῆσθ' Ἰσραὴλ.

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι· ἐκ φυλῆς Ρουβὴν, ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι· ἐκ φυλῆς Γαδ, ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι·

6 Ἐκ φυλῆς Ἀσέρ, ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλίμ, ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι·

καὶ ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ἑμὲ ὀφθαλμογινόμενοι·

7 Ἐκ φυλῆς Σαρρὴν· ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι· ἐκ φυλῆς Ἰσσεχάρ, ἑμὲ ὀφθαλμογινόμενοι·

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὸν· ἑμὲ χιλιάδες ὀφθαλμογινόμενοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἑμὲ ὀφθαλμογινόμενοι.

9 Μὲντοι ταῦτα εἶπεν, ὅχλος πάλιν, ὅτι ἀριθμῶν αὐτοὺς ἠδυνάστε, ἐκ ταῦν καὶ φυλῶν, καὶ λαῶν, καὶ σπῶν, ἵσταται ἐνὸς τῶν καὶ ἐνὸς τῶν τοῦ ἀρίστου ὀφθαλμογινόμενοις λευκάς· καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ

10 Καὶ κραζέουσι φωνῇ, λέγοντες· Ἡ σωτηρία ἡμῶν τῷ καθάρειν ἐπὶ τῇ καὶ τῷ ἀρίστῳ.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι κίελοι τοῦ θρόνου προσηύχοντο καὶ τῷ ὄντι ζῶντι, καὶ ἔκτισον τὸν θρόνον ἐπὶ πρὸς αὐτοὺς αὐτὸν προσηύχοντο τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· Ἀμήν ἡ καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ χρηστότης καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ καὶ ἡ ἰσχύς τῷ Θεῷ τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

13 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ὄντις· πρὸς αὐτοὺς, λέγων μοι· (περιεβλημένοι τὰς στολὰς καὶ, τίνας εἰσὶ, καὶ πόθεν ἔστιν)

14 Καὶ εἶρεκα αὐτὸν· εὐ εἶπεν· Καὶ εἶπεν καὶ

νοι ἐκ τῆς θάλασσης
καὶ ἔπλυναν τὰς
, καὶ ἰλουκαῖαν αὐ-
κτι τοῦ ἀγρίου.

Ὁτό οἱσιν ἐνώπιον τοῦ
αὐ, καὶ λατρεύουσιν
καὶ νυκτὸς ἐν τῇ νυκτὶ
καθήμενος ἐπὶ τοῦ
νι ἐπ' αὐτούς.

ινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ
, οὐδὲ μὴ πίση ἐπ'
, οὐδὲ πᾶν καῦμα·
ἀγρίοι τὸ ἀνὰ μύσιν
μιανῶν αὐτούς, καὶ
ὅς ἐπὶ ζώσας παγὰς
καλιέψαι ὁ Θεὸς πᾶν
τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-

λατρεῖν, καὶ ἐνέμισεν αὐτὸν ἐκ
τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
ἴσαλσιν ὡς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο
φοναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ
καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἐκτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχο-
τες τὰς ἐκτὰ σάλπιγγας, ἤτοι-
μασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσκωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος [ἄγγελος]
ισάλπισι, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ
πῦρ μεμιγμένα αἵματι, καὶ ἐβλή-
θη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον δ' τῶν
διδρων κατεκαή, καὶ πᾶς χέρτος
χλωρὸς κατεκαή.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἰ-
σάλπισι, καὶ ὡς ὄρεος μόγα πυρὶ
καυόμενοι ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασ-
σαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θα-
λάσσης, αἷμα.

9 Καὶ ἀπίθαι τὸ τρίτον τῶν
κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ,
τὰ ἔχοντα ψυχὰς· καὶ τὸ τρίτον
τῶν πλοίων διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἰσάλ-
πισι, καὶ ἔπαιεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀστὴρ μύγας καυόμενος ὡς λαο-
πᾶς, καὶ ἔπαιεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν
ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑ-
δάτων.

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρους
λέγεται Ἀψινθος· καὶ γίνεσθαι τὸ
τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς Ἀψινθος, καὶ
πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπίθαι ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος
ισάλπισι, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελή-
νης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ

. ἡ. VIII.
ῖνοις τὴν σφραγιδα
αὐτο σιγὴ ἐν τῇ οὐ-
νι.

ν τοὺς ἐκτὰ ἀγγέ-
ν τοῦ Θεοῦ ἰστήκα-
ν αὐτοῖς ἐκτὰ σάλ-

λος ἄγγελος ἦλθε,
τὶ τὸ θυσιαστήριον,
ν χρυσοῦν· καὶ ἐβλή-
τα πολλὰ, ἵνα δά-
τευχαῖς τῶν ἀγίων
τὸ θυσιαστήριον τὸ
ἴπιον τοῦ Θρόνου.

ἡ ὁ καπνὸς τῶν θυ-
αῖς προστευχαῖς τῶν
μυρὸς τοῦ ἀγγέλου,
ιοῦ.
ῖφεν ὁ ἄγγελος τὸν

ἡ ἡμέρα μὴ φαίῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἀγγέλου πταμένου ἐν μισοκρανίῳ, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαί, οὐαί, οὐαί, τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Κιφ. Σ'. ΙΧ.

ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστὴρα ἐκ τοῦ οὐρου πτασκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἰδὼν αὐτῷ ἡ κλίς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ αἶρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθεν ἀκρίδις εἰς τὴν γῆν, καὶ ἰδὼν αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσι ἐξουσίαι οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

4 Καὶ ἐρρίθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τοῖς χόρτοις τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους [μόνους] αἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ ἰδὼν αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπος.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐχ εὕρυσουσιν αὐτὸν καὶ

ἐπιθυμήσουσιν ἀποθῆναι· ζεταὶ ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.

7 Καὶ τὰ ὀνόματα κριδῶν ὅμοια ἔπαις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὴν αὐτῶν ὡς στέφαι· ὅμι καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς ἀνθρώπων.

8 Καὶ εἶχον τρίχα γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδοὶ λεόντων ἦσαν.

9 Καὶ εἶχον θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἰπτίζον αὐτῶν ὡς φωνῇ, ἔπαις πολλῶν τοῦ πόλεμου.

10 Καὶ ἔχουσι οἱ σκορπίοις, καὶ κέντρα οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐν τῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους κέντρα.

11 [Καὶ] ἔχουσι βασιλεῖα τὸν ἀγγέλου τὸ ὄνομα αὐτῶν Ἐβραϊστὶ, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαί ἡ μία· δὸν, ἔρχονται ἔτι δύο ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος πίσε, καὶ ἤκουσα φωνῇ τῶν τισσάρων κερμάτων στηρίου τοῦ χειροῦ τοῦ Θεοῦ,

14 Λέγουσαι τῷ ἑκτῷ ὃς εἶχε τὴν σάλπιγγα· ἰτίσσαρας ἀγγέλους τοῖς τοῖς ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῇ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι

ἢ καὶ μῆνα καὶ ἑκατο-
μῆνας τὸ τρίτον^α τῶν

νῆας αὐτῶν, οὗτι ἐκ τῶν κλημμά-
ται αὐτῶν.

ἀριθμὸς στρατιωμά-
τικου, δύο μυριάδες
καὶ] ἤκουσα τὸν ἀριθ-

μῶντος ἰδοὺ τοὺς ἱπ-
πῶν, καὶ τοὺς καθη-
γῶν, ἔχοντας θώρα-
ς καὶ ὑακινθίνους καὶ
αἱ κεφαλὰὶ τῶν ἱπ-
πῶν λεόντων, καὶ ἐκ
τῶν αὐτῶν ἐκπορεύεται
πῶς καὶ θύον.

τῶν τριῶν^α τούτων ἁ-
πλὸς τὸ τρίτον^α τῶν ἀνθρώ-
πων καὶ [ἐκ] τοῦ
[ἐκ] τοῦ θείου τοῦ
ἐκ τῶν στόματι

ἐξουσία τῶν ἱππῶν
αὐτῶν ὅτι, καὶ ἐν
αὐτῶν αἱ γὰρ οὐραὶ
ὄφθισιν, ἔχουσιν καὶ
ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώ-
πων ἐκτεταθήσονται ἐν ταῖς
ταῖς, οὗτι μετρώσονται
τῶν χειρῶν αὐτῶν,
μετρώσονται τὰ δαιμόνια,
ἀ χερσὶ καὶ τὰ ἀρ-
χαλῶ καὶ τὰ λίθι-
να, ἃ οὗτι βλέπουν
ἀκούουν, οὗτι περι-

οῦ μετρίωσονται ἐκ τῶν
οὗτι ἐκ τῶν φαρ-
μῶν, οὗτι ἐκ τῆς πορ-

Κιφ. ι. κ.

ΚΑΙ ἰδοὺ ἄλλοι ἄγγιλοι ἰσχυ-
ρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
περιβεβλημένοι^β νεφέλῃ καὶ ἱρις^γ
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πό-
δες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός.

2 Καὶ ἔχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
βίβλακεῖδιον ἀνωγμένον καὶ ὄψε-
το τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, τὸν δὲ ἐνώνυμον ἐπὶ
τὴν γῆν.

3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ
ὥσπερ^δ λίων μυκάται καὶ ὅτε
ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρο-
ταὶ τὰς ἰαντῶν φωνάς.

4 Καὶ ὅτι ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
βροταὶ [τὰς φωνὰς ἰαντῶν,] ἔ-
μελλον γραφῆναι καὶ ἤκουσα φωνῆς
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσάν [μοι]
Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
βροταὶ, καὶ μὴ ταῦτα γραφῆς.

5 Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν ἰδοὺ ἐ-
στῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς, ἔρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς
τὸν οὐρανόν,

6 Καὶ ὤμοσεν ἐν τῇ ζωτῇ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὅς ἔστις
τὸν οὐρανόν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν
θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὅτι χρό-
νος οὐκ ἔσται ἔτι.

7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
φωνῆς τοῦ ἑσδόμου ἀγγέλου, ὅταν
μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τιλισθῇ τὸ
μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς ὑπαγγέλλεται

ἡμερ.

^δ sc. παρὰ.

^γ sc. ἦν.

^δ sc. ἔτα.

Τ

τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσα· Ὑπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἡνεαγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐσθῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε² καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανί σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Κεφ. ια'. xi.

ΚΑΙ ἰδὼθ' μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ^a [καὶ ὁ ἄγγελος εἰστήκει,] λέγων· Ἐγείρεαι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.

2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἰδοὺ τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.

3 Καὶ δώσω^b τοῖς δυοῖς μέγιστοις μου, καὶ προφητεύουσιν ἡ-

μέρας χιλίας διακοσιὰς περὶ ἐβλημένοι^c σάκκ

4 Οὗτοί εἰσι αἱ καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ Θεοῦ τῆς γῆς ἐσθῶτα

5 Καὶ εἰ τις αὐτοὺς κῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ματος αὐτῶν, καὶ καὶ ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ ἡ θλίψις ἀδικῆσαι, οὕτω ἀποκτανθῆναι.

6 Οὗτοι ἔχουσιν ἔξαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ τὰς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τείας· καὶ ἔξουσιν ἔχειν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ καὶ πατάξαι τὴν γῆν γῆν, ὅσας ἐὰν θελήσω

7 Καὶ ὅταν τελίσω τυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου λῆμον μετ' αὐτῶν, καὶ τοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐ-

8 Καὶ τὸ πτῶμα τῆς πλατείας πόλεως λης^d, ἣτις καλεῖται π Σόδομα καὶ Αἰγυπτος, Κύριος ἡμῶν ἐσταυράθη

9 Καὶ βλέπουσιν ἐν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας ἡμισυ, καὶ τὰ πτῶμα οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς

10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς φρανθήσονται καὶ δῶρα τ ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δι ται ἔστανισαν τοὺς κατ ἐπὶ τῆς γῆς.

^a sc. αὐτὸ.

^b sc. ἔξουσιν.

^c sc. κατὰ.

^d sc. καὶ.

ἡ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας.
καὶ πᾶν ὃ ζῶν ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐν αὐτοῖς· καὶ ἵστα-
ται πρὸς αὐτοὺς, καὶ
καὶ ἵσταται ἐπὶ τοὺς θανά-
τους.

ἡ φωνὴν φωνῶν μεγά-
λων, λέγουσαν αὐ-
τῷ· ὦτι. Καὶ ἀνέβη
ἡ οὐρανὸς ἐν τῇ νεφέλῃ·
καὶ αὐτοὺς οἱ ἔχθροι αὐ-

τοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγέ-
νητο μέγας, καὶ τὸ δικα-
γίως ἔπιστο, καὶ ἀπα-
ντῶν τῇ σαρματῇ ὀνόματα
χιλιάδας ἑκάτῃ· καὶ οἱ
ἰδοὶ ἐγένοντο, καὶ ἴδω-
ν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

οὐκ ἦ δυνάμεις ἀπῆλθεν,
καὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
καὶ ὁ ἔσχατος ἄγγελος
καὶ ἐγένοντο φωναὶ με-
τὰ οὐρανῷ, λέγουσαι·
αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσ-
μου Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ
ἐντοῦ^β, καὶ βασιλεύσου-
σιν ὡς τῶν αἰώνων.

καὶ οἱ ἔκκοι [καὶ] τίς-
σοῦντο, οἱ ἐνάπιοι τοῦ
ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς θρόνους
ἡμεῖς ἐπὶ τὰ πρόσωπα
ἡ προσκύνησαν τῷ Θεῷ,
γογγίζοντες· Εὐχαριστοῦμέν
οἱ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ ἦν, [καὶ ὁ ἐρχόμενος·]
καὶ τὴν δύναμίν σου τὴν
καὶ ἡσυχίαν σου τὴν
καὶ τὰ ἔθνη ἐργάσθησαν,

καὶ ἔλθον ἡ ἐργὴ σου καὶ ὁ καιρὸς
τῶν καιρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι
τοὺς μισθοὺς τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφῆταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς
φρονοῦμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς
μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλαις· καὶ
διαφθῆναι τοὺς διαφθείροντας τὴν
γῆν.

18 Καὶ ἡτοίγη ὁ καιρὸς τοῦ Θεοῦ
ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κίβητος
τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ νεφελῇ αὐ-
τοῦ· καὶ ἐγένοντο ἄστρα καὶ
φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμοὶ καὶ
χάλαζα μεγάλη.

Κεφ. β'. XII.

ΚΑΙ σημείον μέγα ὤφθη ἐν τῷ
οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη^α τὸν
ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν
ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτῆς στίφανος ἄστρων δό-
κα·

2 Καὶ ἐν γαστρὶ^δ ἔχουσα, κρά-
ξι, ἠδίνουσα καὶ βασιανίζουσα
τιμῶν.

3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ, δράκων μέ-
γας πυρρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ
καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κε-
φαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα.

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύμυ τὸ
τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ
ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνάπιον τῆς γυ-
ναικὸς τῆς μελλούσης τιμῆς, ἵνα,
ὅταν τίκη, τὸ τέκνον αὐτῆς κατα-
φάγῃ.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς
μύλλαι ποιμαίνονται πάντα τὰ ἔθνη

α. β. αἱ βασιλεῖαι.

γ. κατὰ.

δ. α. ἡμεῖς.

ἐν ῥάσῃ σιδηρᾷ· καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ.

8 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος, καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην^β ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατηγορὸς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἕως θανάτου.

12 Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ

διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ὁ μέγας, εἰδώς, ὅτι ὅλην ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, εἰδὼς ὅτι οὐκ ἔτις ἔτις ἔτις τὸν ἀντί

14 Καὶ ἐδόθησαν αὐτῷ δύο πτέρυγες τοῦ αἵματος τοῦ θρόνου, ἵνα πέτηται εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ φέται ἐκεῖ καιρὸν καὶ κλίμακα καὶ αἵματι καὶ αἵματι, ἀπὸ πρὸς ὅπως.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ δράκων τὴν γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὕδατος ὡς ποταμόν· καὶ ποταμοφόρητον ποιήσιν.

16 Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γυναῖκα, καὶ ἠνοιξεν ἡ γῆ αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν δράκων ἐκ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ.

17 Καὶ ἀργίσθη ὁ δράκων ὁ μέγας, καὶ ἀπῆλθεν ὁ πόλεμος μετὰ τῶν λοιπῶν μαρτύρων αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ.

18 Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγ'. xiii.
ΚΑΙ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης ἄνασσεινον, ἔχον κεφαλὰς καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ δέκα διαδήματα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας.

2 Καὶ τὸ θηρίον, ὁ

ὅμοιοι παρδάλοι, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ^a ἄρεκτον, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἴδωκεν αὐτῷ ἡ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἔξουσίαν μεγάλην.

3 Καὶ [εἶδον] μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἰσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἰθὺς ἐκέρχθη, καὶ ἰθαίμασεν ἅλη ἡ γῆ ^b ἐπὶ τῷ τοῦ θηρίου.

4 Καὶ προσκύνησαν τῷ θράκοντι ὃς ἴδωκεν ἔξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἰδὼθ' αὐτῷ στόμα λαλῶν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἰδὼθ' αὐτῷ ἔξουσία [πύλινον] ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα ἡμέρας.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.

7 Καὶ ἰδὼθ' αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἰδὼθ' αὐτῷ ἔξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν οὐ γίνεσθαι τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀγίου ἰσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχῃ οὖς, ἀκουσάτω.

10 Εἴ τις αἰχμαλωσίαν συν-

άγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτείνῃ, δι' αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθήσεται. ὅς ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαίνειν ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀνθρώπου καὶ ἰλάλι ὡς δράκων.

12 Καὶ τὴν ἔξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαι ποιῶ ἰσάπιοι αὐτοῦ, καὶ ποιῶ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἰθὺς ἐκέρχθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

13 Καὶ ποιῶ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἰσάπιοι τῶν ἀνθρώπων.

14 Καὶ πλατῶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἰδὼθ' αὐτῷ ποιῆσαι ἰσάπιοι τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ἃ ἔχῃ τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας, καὶ ἔζησι.

15 Καὶ ἰδὼθ' αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιῇσιν, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα ἀπαθῶσι.

16 Καὶ ποιῶ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάρισμα ἐπὶ τῆς χυρῆς αὐτῶν· ἵνα

^a sc. αἱ πόδες.

^b sc. περιουσία.

δεξιᾶς, ἥ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐ-
τῶν.

17 Καὶ ἴσα μὴ τις δύνηται
ἀγγεῖσθαι ἢ πωλῆσθαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων
τὸ χάραγμα, [ἢ] τὸ ὄνομα τοῦ
Θερίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόμα-
τος αὐτοῦ.

18 Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων
[τὸν] ἰούν, ψηφισάτω τὸν ἀριθ-
μὸν τοῦ Θερίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀν-
θρώπου ἐστίν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐ-
τοῦ χξς'.

Κεφ. ιδ'. xiv.

ΚΑΙ ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ, ἀέριον ἱστη-
κὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐ-
τοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένοι ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν,
καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης·
καὶ φωνὴν ἤκουσα κιθαριδῶν κι-
ταριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.

3 Καὶ ᾄδουσιν [ὡς] ᾠδὴν και-
νὴν ἐνώπιον τοῦ Θρόνου, καὶ ἐνώπιον
τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσ-
βυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μα-
θεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσ-
σαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ
ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

4 Οὗτοί εἰσιν, οἱ μετὰ γυναι-
κῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ
εἰσιν· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες
τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ· οὗτοι
ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων,
ἀπαρχὴ τῶ Θεοῦ καὶ τῶ ἀρνίου.

5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
οὐχ εὐρέθη θάλασσα· ἄμωμοι γὰρ εἴ-
σιν [ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ].

6 Καὶ ἰδοὺ ἄλλοι ἄγγελοι
πετάμενοι ἐν μεσουρανήματι, ἔχον-
τα εὐαγγέλιον αἰάτιον εὐαγγελίον
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
καὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴ καὶ γλῶσ-
σαι καὶ λαόν·

7 Λέγοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ·
Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ διτι αὐτὸν
δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κήτης
αὐτοῦ· καὶ προσκυνησάτω τῷ πε-
σαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τῇ γῇ καὶ
θάλασσᾳ καὶ πηγῇ ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐκί-
θησε, λέγων· Ἐπίστη, ἐπίστη Βαβυ-
λὼν [ἡ πόλις] ἡ μεγάλη, ὅτι οὗ
τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πηγῆς
αὐτῆς πεπότικε πάντα ἔθνη.

9 Καὶ τρίτος ἄγγελος ἐκί-
θησε αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ ῥη-
λῇ· Εἴ τις τὸ θερίον πηκνύ-
σῃ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λα-
βάντι χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου
αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

10 Καὶ αὐτὸς πείσεται ἐν τῷ
οἴνῳ τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ
κεκρεασμένον ἀκράτου ἐν τῇ πε-
ρὶ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ βλα-
ψοθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θίμῳ ὀνόματι
τῶν ἁγίων ἁγγέλων, καὶ ὀνόματι
τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ θανά-
του αὐτῶν ἀναβάντις ἐκ αἰῶ-
ναιῶν καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν
ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσηνέ-
στες τὸ θερίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ
καὶ εἰ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε ὑπομογή τῇ ἀρχῇ
ἐστίν· [ὥδε] οἱ τηροῦντες τὰς ἐν-
τολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πύ-
λιν.

καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ
λεγοντος [μοι] γράψον·
οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ
οντες ἀπάρτι. Ναὶ, λέ-
νυμα, ἵνα ἀναπαύσονται
πάν αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα
ολουθεῖ μοι αὐτῶν.

καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ, νεφέλη
καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλῃν καθή-
μας υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων
κεφαλῆς αὐτοῦ στίφανον
καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
ὄξύ.

καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλ-
θὲν ναοῦ, κραζὼν ἐν μεγά-
λῳ καθήμενος ἐπὶ τῆς νε-
φέλης· τὸ δρέπανόν σου,
ὦ· ὅτι ἤλθε [σοι] ἡ ὥρα
αἰ· ὅτι ἐξηράνθη ὁ θάλασ-
σος.

καὶ ἔσκαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ
τὴν τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ
καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλ-
θὲν ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ,
αὐτὸς δρέπανος ὄξύ.

καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλ-
θὲν θυσιαστηρίου, ἔχων ἔξου-
σίαν πυρός· καὶ ἐφώνησε
ἐν γὰρ τῇ ἔχοντι τὸ δρέ-
πανόν, λέγων· Πίμπλον σου
τοὺς τὸ ὄξύ, καὶ τρύγησον
τῆς ἀμπέλους τῆς
ἡμῶν αἰ σταφυλαί

καὶ ἔσκαλεν ὁ ἄγγελος τὸ
αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ
τὴν ἀμπέλους τῆς γῆς,
εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ
τὴν μεγάλην.

καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν

τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ
τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν
ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξα-
κοσίων.

Κεφ. ιε. χν.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ
οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγ-
γέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπ-
τά τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
ἐτετέλεστο ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὕα-
λινην μεμιγμένην πυρὶ· καὶ τοὺς
νεκρῶν ἐκ τοῦ θείου καὶ ἐκ τῆς
εἰκόνος αὐτοῦ, [καὶ ἐκ τοῦ χαραγ-
ματος αὐτοῦ,] καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ
τὴν θάλασσαν τὴν ὕαλινην, ἔχον-
τας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

3 Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μω-
σέως δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν
ᾠδὴν τοῦ ἀγίου, λέγοντες· Μεγά-
λα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου,
Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δι-
καιαὶ καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ
βασιλεὺς τῶν ἁγίων.

4 Τίς οὐ μὴ φοβῆθῃ σε, Κύριε,
καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου· ὅτι μό-
νος ὁσῖος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἔξου-
σι καὶ προσκυνηθούσιν ἐνώπιόν σου·
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώ-
θησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ
[ἰδοὺ] ἦν ἡ γῆ ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς
τοῦ μακρυτερίου ἐν τῷ οὐρανῷ.

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγε-
λοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ
τοῦ ναοῦ, ἐδιδυμμένοι λίθον καθά-
ρον [καὶ] λαμπρὸν, καὶ περιεζω-
μένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυ-
σαῖς.

7 Καὶ ἦν ἐκ τῶν τισσάρων
ζῶων ἰδοὺν τοῖς ἐπτά ἀγγέλοις
ἐπτά φιάλας χρυσᾶς, γημοῦσας
τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος
ἐς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγχεύσθη ὁ ναὸς καπνοῦ
ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς
δυναμείας αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύ-
νατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι
τελειώσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν
ἑπτὰ ἀγγέλων.

K&O. 15'. XVI.

ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ
τοῦ καυ, ληγουσῆς ταῖς ἐπτά ἀν-
γέλοις· Ὑπαίγετε καὶ ἐκχίετε τὰς
φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς
τὸ γῆν.

9 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ
ἔβριχε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ
πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
ἔχοντας τὸ χάρισμα τοῦ θείου,
καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυ-
νοῦντας.

3 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξ-
ἤλκεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νε-
κροῦ· καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέ-
θανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος [ἄγγελος]
ἔβηκε τὴν Φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς
ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν
ὕδατων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν
ὑδάτων, λέγοντος· Δίκαιος [Κύ-
ριε] ἢ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, [καὶ] ὁ
ὄσιος, ὅτι τὰ ὅλα ἔκρινας·

6 Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφη-
τῶν ἐξέχουσιν, καὶ οὐκ ἔσθω-
σιν πικρὸν ἅξιον |

7 Καὶ ἤκουσα [ἄλλου
 θυσιαστηρίου λέγοντος· Ὁ
 ρε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
 καὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις

8 Καὶ ὁ τέταρτος [ὁ]
ἔειχε τὴν φιάλην αὐτοῦ
ἥλιον καὶ ἔδωκε αὐτῷ καὶ
τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.

9 Καὶ ἐκαυματίστησαν
ἄνθρωποι καὶ ἦμα μύγα, καὶ
φῆμυσαν τὸ ὄνομα τοῦ
ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς
ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν
αὐτῷ δοῦσαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος [α]
ἔειχε τὴν Φιάλην αὐτοῦ
θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ
βασιλεία αὐτοῦ ἐσκατω-
μασσωῶντο τὰς γλώσσας α
τοῦ πόνου·

11 Καὶ ἐξολασφήθησαν
τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πίων
καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν
μετενόησαν ἐκ τῶν ἐργῶν αὐτῶν

12 Καὶ ὁ ἕκτος [ἄ]
ἔῃχε τὴν φιάλην αὐτοῦ
ποταμὸν τὸν μέγαν [τὸ
φράττην· καὶ ἐξηράνθη τὸ
τοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς
σιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν

13 Καὶ ὕδον ἐκ τοῦ
τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ
τος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ
τος τοῦ ψευδοπροφήτου,
τα τρία ἀκάθαρτα ὅμοια
χοις·

14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματι
μόνοι ποιῶντα σημεῖα, ἐ-
ξίνονται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς
τῆς γῆς καὶ] τῆς οἰκουμένης ἅλλοι
γαρῶν αὐτοὺς ὡς πόλεμοι.

ῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ
ἄτορος.

ἔρχομαι ὡς κλέπτης·
γρηγορᾶν, καὶ τηρᾶν
εὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς
αἰ βλέπωσι τὴν ἀσχη-
οῦ.

συνήγαγον αὐτοὺς εἰς
ὃν καλούμενον Ἑβρα-
εδδῶν·

ὁ ἑσδομος [ἄγγελος]
ριάλην αὐτοῦ εἰς τὸν
ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη
ὑ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ
ουσα· Γέγονε.

ἐγένοντο φωναὶ καὶ
ἀστραπαί· καὶ σισ-
μῆγας, ὅς οὐκ ἐγένετο
ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ
λοικῶτες σισμὸς οὕτω

ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μι-
α μίση, καὶ αἱ πόλεις
ποσόν· καὶ Βαβυλῶν ἡ
ἡσθη ἐνάπιον τοῦ Θεοῦ,
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου
τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

πᾶσα ἡσος ἔφυγε, καὶ
ἰθυσαν·

χάλαζα μεγάλη ὡς
καταδαίνει ἐκ τοῦ οὐ-
οὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐ-
εν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεόν,
ῆς τῆς χαλάζης· ὅτι
ἐν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφό-

γων [μοι]· Δεῦρο, διξω σοὶ τὸ
κρῖμα τῆς πόνης τῆς μεγάλης,
τῆς καθήμενης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν
πολλῶν·

2 Μεθ' ἧς ἐπόρευσαν οἱ βασι-
λεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμειβύσθησαν ἐκ
τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ
κατοικοῦντες τὴν γῆν.

3 Καὶ ἀπήγγχε με εἰς ἔρημον
ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα
καθήμεν ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέ-
μον ὀνομάταιν βλασφημίας, ἔχον
κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη
πορφύρεα καὶ κοκκίνω, καὶ κεχυ-
σμένη χερσῶ καὶ λίθω τιμῶ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα χερσούων πο-
τήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γάμον
βδελυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος
πορνείας αὐτῆς·

5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς
ὄνομα γεγραμμένον· Μυστήριον·
Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν
πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς
γῆς.

6 Καὶ ἰδον τὴν γυναῖκα μι-
βύουσιν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων,
καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων
Ἰησοῦ· καὶ ἰθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν,
θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος·
Διατί ἰθαύμασας; ἐγὼ σοὶ ἱρῶ τὸ
μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ
θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν,
τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ
τὰ δέκα κέρατα.

8 Θηρίον δ' εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ
ἔστι· καὶ μέλλει ἀναδαίνειν ἐκ τῆς
ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπά-
γειν· καὶ θανατώνονται οἱ κατω-
κούντες ἐπὶ τῆς γῆς, (οἱ οὐ γὰρ

φ. ιζ'. xvii.

εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγ-
χόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
λάσας μετ' ἑμοῦ. λί-

α. ἰδοῦσαν ἑαυτὴν, καὶ
 ε. τοσοῦτον δότι αὐτῇ βα-
 καὶ πίνουσ· ὅτι ἐν τῇ
 ὑπὸς λέγει· Κάθημαι βα-
 καὶ χῆρα οὐκ εἰμί, καὶ
 μὴ ἰδοι.

ε. ταῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἡ-
 πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος
 καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ
 ἡσέται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύ-
 ρος ὁ κρείσσος αὐτήν.

ε. κλαυθύνονται [αὐτήν]
 νται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς
 οἱ μετ' αὐτῆς πορεύσαν-
 τρηνιάσαντες, ὅταν βλέ-
 ν καπνὸν τῆς πυρώσεως

πὸ μακρόθεν ἱσθηκότες,
 ὅσον τοῦ βασανισμοῦ αὐ-
 ντες· Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις
 ε. Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ ἱσ-
 τὶ [ἐν] μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ
 υ.

ε. οἱ ἔμποροι τῆς γῆς
 καὶ πνέουσιν ἐπ' αὐτῇ,
 ὁμον αὐτῶν οὐδὲν ἀγορά-
 σαι·

ὁμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου,
 τιμίου, καὶ μαργαρίτου,
 του, καὶ πορφύρας, καὶ
 καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν
 ἴνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλα-
 καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
 του, καὶ χαλκοῦ, καὶ σι-
 εὶ μαργαρίτου,

αὶ κιννάμωμον, καὶ θυ-
 ραί, καὶ μύρον, καὶ λίβανον,
 καὶ ἔλαιον, καὶ σιμίδα-
 σίτον, καὶ κτήνη, καὶ προ-

βάται καὶ ἴππων, καὶ ῥιπῶν, καὶ
 σαμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ὁπώρα τῆς ἐπιθυμίας
 τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
 καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ
 λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐ-
 κέτι οὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά.

15 Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλου-
 τήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρό-
 θεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ
 βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ
 πνέοντες,

16 Καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ,
 ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβόλη-
 μένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ
 κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυ-
 σῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
 ταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ το-
 σοῦτος πλοῦτος.

17 Καὶ πᾶς κυδερνήτης, καὶ
 πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὁμιλος, καὶ
 ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θαλάσσαν ἐρ-
 γάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἱσθησαν,

18 Καὶ ἔκραζον, βλέποντες τὸν
 καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
 γοντες· Τίς ὁμοίᾳ τῇ πόλει τῇ
 μεγάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χροῦν ἐπὶ τὰς
 κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαί-
 οντες καὶ πνέοντες, λέγοντες·
 Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν
 ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες
 πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ τῆς τι-
 μιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρη-
 μώθη.

20 Εὐφραίνειν ἐπ' αὐτήν, οὐ-
 ρανὴ, καὶ οἱ ἄγιοι ἀπόστολοι καὶ
 οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ
 κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

^a sc. γόμον.

21 Καὶ ἦεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων· Οὕτως ὀρμηματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ ἔτι·

22 Καὶ Φωνὴ κιθαρῶδων καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ Φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·

23 Καὶ Φῶς λύχνου οὐ μὴ Φανῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ Φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγιστάνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.

24 Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Κιθ. ΙΘ'. xix.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς Φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων· Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία, καὶ ἡ δόξα, [καὶ ἡ τιμὴ,] καὶ ἡ δύναμις ^a Κυρίου τῷ Θεῷ ἡμῶν·

2 Ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις ἐφθείρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ [τῆς] χυμῆς αὐτῆς.

3 Καὶ δεύτερον εἶρηκαν· Ἀλληλούϊα. Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει ἕως τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ ἔπαιον οἱ πρῆτοι οἱ εἰκοσι [καὶ] τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσκύνουν τῷ Θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῷ θρόνου, λέγοντες· Ἀμήν· Ἀλληλούϊα·

5 Καὶ Φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἦλθε, λέγουσα· Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, [καὶ] οἱ κροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ὡς Φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς Φωνὴν ὑδάτων τειλαῖν, καὶ ὡς Φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντων· Ἀλληλούϊα· ἡ ἐκασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ τοιοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιάμεθα καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ἐπὶ τὸν θνὸν ὁ γάμος τοῦ ἁγίου, καὶ ἡ γὰρ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν.

8 Καὶ ἰδόθη αὐτῇ, ἵνα πεβάλῃται βύσσινον ^b καθαρὴν ὡς λαμπρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, οἱ δικαιοματὰ ἐστί τῶν ἁγίων.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· καὶ οἱ κάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁγίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ·

10 Καὶ ἔπαιον ἔμπροσθεν τοῦ ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· τὸν λόγος σου ἐμὲ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἔχοντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνουν· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνοίγμενον, καὶ ἰδοὺ, ἵππος λευκός·

^a sc. δούλω.

^b sc. ἵδυμα.

^c sc. τοῦτο.

αθήμενος ἐπ' αὐτὸν, καλού-
ιστος καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν
ὕνῃ κρίνει καὶ πολέμει.

Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς
πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
διαδῆματα πολλὰ· ἔχων
γεγραμμένοι, ὃ οὐδεὶς οἶδεν
ὅτις·

καὶ περιβεβλημένος^α ἱμάτιον
ἕνον αἵματι· καὶ καλεῖται
αὐτοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
Καὶ τὰ στρατεύματα τὰ
ἱερὰ ἠκολούθει αὐτῷ^β ἐφ'
λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι^α βύσι-
τον [καὶ] καθαρόν.

Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ ἐρευνεῖται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα
πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ ἀν-
ικανῇ αὐτοὺς ἐν ῥάσθει· σι-
αὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν
οὐ τοῦ θυμοῦ [καὶ] τῆς
οὐ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ
μυρὸν αἱ τοῦ [τὸ] ὄνομα
μένον· Βασιλεὺς βασιλείαν
εἰς κυρίαν.

Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἐσ-
τῶ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ
ἡ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρεῖοις
γαμβίοις ἐν μισοσυρανήματι·
καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δειπνὸν
τοῦ Θεοῦ.

Ἰνα φάγητε σάρκας βα-
σῖς σάρκας χιλιάδων,
καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας
καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐ-
τῶν σάρκας πάντων ἐλευθέρων
ἰλάν, καὶ μικρῶν καὶ με-

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ
τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ
στρατεύματα αὐτῶν συναγμέναι,
ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ
στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ
μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ
ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἐν ὅς ἐπλάνησε τοὺς λαοὺς τὰς
χαράγμας τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ζῶντες ἐσλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν
λίμνην ταύτην πυρὸς τὴν καιομένην ἐν
[τῷ] θανάτῳ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπικτάνθη-
σαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ ὀξεῖᾳ, ἵνα
καθήμενον ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα
τὰ ὄντια ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρ-
κῶν αὐτῶν.

Κεφ. κ'. κκ.

ΚΑΙ εἶδον ἄγγελον καταβαίνον-
τα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν
κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ αὐσίαν
μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα,
τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διά-
βολος καὶ σατανᾶς· καὶ ἔδησεν αὐ-
τὸν χίλια ἔτη.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν
ἀβύσσον, καὶ ἔκλεισεν [αὐτόν],
καὶ ἐσφραγίσεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα
μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι
τελεισθῇ τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ
ταῦτα δι' αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν
χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους· καὶ ἰκά-

^α sc. κατὰ.

^β sc. ἡμῖνα.

θεται ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρῖμα ἰδοὺ αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπικνησμένων διὰ τῆς μαρτυρίας Ἰησοῦ, καὶ διὰ τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ, καὶ αἵτινες οὐ προσκύνουσι τῇ θηρῇ, οὔτε τῇ εἰκόνι αὐτῶν καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάρισμα ἐπὶ τὸ μέγιστον [αὐτῶν], καὶ ἐπὶ τὴν χθῆρα αὐτῶν καὶ ἔστην, καὶ ἐκαστέλευται μετὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη.

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνίστανται ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἴσονται ἡμέρας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθίσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ·

8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γόγγ καὶ τὸν Μαγῶν, συναγαγὼν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὃν ὁ ἀεὶς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνίστησιν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς.

10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐδόλην εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασκα-

νισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς, οἱ τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θηρίον λιυρόγυνον, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου ἰφύγην· καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς.

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς μικροὺς καὶ μεγάλους, ἰσθμὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλίον ἐκλήθησαν καὶ βιβλίον ἄλλου χθῆ. ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἔλεον οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὴν ἑαυτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τὴν ἐν αὐτῇ νεκρούς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἑκάστη τὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐδόθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος.

15 Καὶ εἰ τις οὐκ ἔγραψεν ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένην, ἐδόθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς.

Κεφ. κα'. xxi.

ΚΑΙ εἶδον οὐρανοὺς καινὴν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρελήθη· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 Καὶ [ἐγὼ Ἰωάννης] εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένη ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῇ αἵματι αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσε φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης· Ἰδοὺ

ὁ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων
σκηνοῦσι μετ' αὐτῶν, καὶ
οἱ αὐτοῦ ἴσονται, καὶ αὐ-
τὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς

καὶ ἐξαλείψει [ὁ Θεὸς] πᾶν
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τοῦ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἐτι-
μος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πό-
νος ἔσται ἐτι· ὅτι τὰ πρῶτα

καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ
τοῦ Ἰδοῦ, καὶ νῦν πάντα
καὶ λέγει μοι· Γράψον·
καὶ οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ
ἐσιν.

καὶ εἶπέ μοι· Γέγονε, ἐγὼ
καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ
ἐγὼ τῶ διψῶντι δώσω ἐκ
τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς

ζωντὴν κληρονομήσει πᾶν-
τοίς ἔσονται αὐτῷ Θεὸς, καὶ
ἐστί μοι ὁ υἱός.

τοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις, καὶ
ἀνομίαις, καὶ φονεῖς καὶ
καὶ φαρμακεῖς καὶ ἐπι-
θυμίας, καὶ πᾶσι τοῖς ψυ-
χοκίτοις αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ
ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι
θάνατος.

καὶ ἦλθε [πρὸς με] εἰς πᾶν
τοῦ γένους τῶν ἐχόντων τὰς
ἐλπίδας τὰς γεμεύσας τῶν
ληγῶν τῶν ἰσχυάτων· καὶ
μετ' ἐμοῦ, λέγουσιν· Δεῦρο,
καὶ τὴν νύμφην τοῦ ἀγρίου
ἐκείνου.

καὶ ἀπάντησέ με ἐν πνύ-
τι· ὁρὸς μέγας καὶ ὑψηλὸν,
καὶ ἐμοὶ τὴν πόλιν [τὴν με-

γάλην]. τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ,
καταβαίνουσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐχουσιν τὴν δέξιν τοῦ
Θεοῦ· [καὶ] ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὡς
μοιοῦσι λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ
ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

12 Ἐχουσάν τε τείχος μέγας
καὶ ὑψηλόν, ἔχουσιν πυλῶνας δώ-
δεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἁγ-
γέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπι-
γενεγραμμένα, ἃ ἔστι τῶν δωδεκά
φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

13 Ἀπ' ἀνατολῶν, πυλῶνες
τρεῖς· ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς·
ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ
δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.

14 Καὶ τὸ τείχος τῆς πόλεως
ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐ-
τοῖς ὀνόματα τῶν δωδεκά ἀποστό-
λων τοῦ ἀγρίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ,
εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με-
τρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶ-
νας αὐτῆς, καὶ τὸ τείχος αὐτῆς.

16 Καὶ ἡ πόλις τετραγώνιος
καίεται, καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς [τοσοῦ-
τόν ἐστιν] ὅταν καὶ τὸ πλάτος. καὶ
ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλῶματι
ἐπὶ σταδίου δώδεκα χιλιάδων τὸ
μέγεθος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος
αὐτῆς ἴσα ἐστὶ·

17 Καὶ ἐμέτρησεν τὸ τείχος αὐ-
τῆς ἑκατὸν τισσαράκοντα τισσά-
ρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ
ἐστιν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐκδόμησις τοῦ τεί-
χους αὐτῆς, ἰάσπις· καὶ ἡ πόλις
χρυσίον καθαρὸν, ὁμοία ὑάλῳ κα-
θαρῷ.

19 Καὶ οἱ θεμελίοι τοῦ τείχους

τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμὴν κει-
κασμενένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος,
ἰάσπις· ὁ δευτέρος σάπφειρος· ὁ
τρίτος, χαλκηδάν· ὁ τέταρτος,
σμέραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ
ἕκτος, σπέρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσό-
λιθος· ὁ ὃγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνα-
τος, τοπάζιον· ὁ δεκάτος, χρυσό-
πραγος· ὁ ἐνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ
δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες,
δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἰς ἕκα-
στος τῶν πυλῶνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαρ-
γαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πό-
λεως, χρυσίον καθαρόν ὡς ὕαλος
διαφανές.

22 Καὶ πᾶν οὐκ εἶδον ἐν αὐ-
τῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παν-
τοκράτης καὶ αὐτῆς ἵστι, καὶ τὸ
ἄρτιον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει
τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα
φαίνωσιν [ἐν] αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα
τοῦ Θεοῦ ἰφάτισιν αὐτήν, καὶ ὁ
λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρτιον.

24 Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομέ-
νων ἐν τῇ φωτὶ αὐτῆς περιπατή-
σουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν
αὐτῶν εἰς αὐτήν.

25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ
μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νῦν γὰρ οὐκ
ἵσται ἐκτί.

26 Καὶ οἶσουςι τὴν δόξαν καὶ
τὴν τιμὴν τῶν ἰθῶν εἰς αὐτήν·

27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐ-
τὴν πᾶν κύνειον, καὶ ποιοῦν βδέ-
λυγμα καὶ ψεύδος· εἰ μὴ οἱ γε-
γραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
τοῦ ἁγίου.

Κεφ. κβ'. xxii.

ΚΑΙ ἔδειξέ μοι [καθαρὴν] τι-
ταμόν ὑδάτος ζωῆς, λαμπρὴν καὶ
κρύσταλλον, ἐκπορευόμεναι ἐκ τῆ
θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου·

2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐ-
τῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἵππῳ
καὶ ἑντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, πᾶσι
καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα [ἐν]
ἕκαστον ἀποδιδόν· τὸν καρπὸν αὐ-
τοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου αὐ-
τοῦ θεραπεύουσιν τοὺς ἰθῶν.

3 Καὶ πᾶν κατανάθημα ἵσ-
ταται ἐν τῇ· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ ἁγίου ἐν αὐτῇ ἵσται· καὶ
οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐ-
τῷ.

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἵσ-
τῶν μετόπισθεν αὐτῶν.

5 Καὶ νῦν οὐκ ἵσται ἐκτί· καὶ
χρείαν οὐκ ἔχουσιν λύχνου καὶ φω-
τὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φω-
τίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύουσιν αὐ-
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι εἰς λα-
γοὶ πιστοὶ καὶ ἄληθινοί· καὶ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν
ἀπίστευε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἰσ-
ταί τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δὲ γρ-
νίσθαι ἐν τάχει.

7 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχὺ· καὶ
ἕως ὅτε ἔρθω τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ βλίστων
ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτι ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσον προσκυνῶν
ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ διακινούντός μοι ταῦτα.

9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ
συνδουλός σου [γράψῃ] εἰμὶ, καὶ

αὐτὸν σου τῶν προφητῶν,
ἐρῶνται τοὺς λόγους τοῦ
αὐτοῦ τῷ Θεῷ προσκύν-

ῶ λόγου μοι· Μὴ σφρα-
γίσῃς τὴν προφητείαν
τοῦ τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς

ἔστιν· ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἔτι·
ὃν, βυβανῶν ἔτι καὶ ὁ
καταβάτω ἔτι· καὶ ὁ ἀ-
σέβητω ἔτι.

[καὶ] ἰδοὺ, ἔρχομαι τα-
χύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ,
ὡς ὅτε ἐλθὼν ὡς τὸ ἔργον αὐ-

τοῦ [αἰ] τοῦ Α καὶ τὸ
ἔτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃ
τὸ τέλος.

καὶ οἱ ποιοῦντες τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἴσται ἡ ἔξου-
σία τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς,
ὡς ὅτε ἐλθὼν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν

πόλιν [δι] οἱ κύνες καὶ οἱ
καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φο-
βιστοὶ αἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς
ὁ ποιῶν ψεῦδος.
γὰρ Ἰησοῦς ἔπιμψα τὸν

ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν
ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἔγωγε
ἔμεινα ἡ βίβλος καὶ τὸ γένος [τοῦ]
Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ
ὁ ὀρθρινός.

17 Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη
λέγουσιν· Ἐλθέ· καὶ ὁ ἀκούων
εἰπάτω· Ἐλθέ· καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω,
[καὶ] ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ
ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Συμμεμαρτυροῦμαι γὰρ παν-
τὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἵνα
τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει
ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς
γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

19 Καὶ ἵνα τις ἀφαιρῇ ἀπὸ
τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφη-
τείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ
μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς,
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας,
[καὶ] τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ
τούτῳ.

20 Ἀμήν ὁ μαρτυρῶν ταῦτα
[καὶ] ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. [καὶ]
ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου [ἡμῶν]
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑ-
μῶν. [Ἀμήν.]

NOTE.—As Griesbach has attached various degrees of probability and value to his Readings and Emendations, and as it was not intended to point out these in every instance, it may be proper to mention the plan which the Compiler adopted, and by which his judgment was guided in framing the following Selection :—viz.

1. By giving the greater part of those Readings and Emendations which Griesbach has substituted in room of the Received Text dismissed by him in the margin.

2. A specimen of such variations as he considers nearly equal, or perhaps, even preferable, to the Common Reading, though he prefers retaining the Common Text.

3. Some proposed alterations, which, though he considers them inferior to the Received Text, he says, ought not to be despised, but are worthy of further examination.

4. A few of those words which he would have inserted in the Text in room of those which he is inclined to dismiss, though he acknowledges the Received Text may be defended by arguments more or less specious.

5. A considerable variety of alterations, proposed on account of some difference in the punctuation, or some various reading which he rejects.

No notice whatever is taken of the words or passages of the Received Text which some have omitted, nor of those which others, or even Griesbach himself has added. Those which he has rejected as spurious being marked by crotchets in the body of the work, there was no occasion for inserting them in the Table.

W. D.

A

SELECTION

OF THE MORE IMPORTANT OF

IESBACH'S VARIOUS READINGS

AND

EMENDATIONS.

Reading.	Grieseb. Reading.	Common Reading.	Grieseb. Reading.
MATTHEW.		Ch. v.	MATTHEW.
α μαρμαρίσαι	γίνεσθαι δυσμαρμαρίσαι	14. 19 εἶμα 14 ια' αὐτοῦ	αὐτῶμα 14' αὐτοῖς
αὐτοῦ	αὐτοῦ	24 μίσω τοῦ θαλάσσης	σταθῶν
διὰ	διὰ	αὐτοῦ τοῦ ἁπ-	αὐτοῦ τοῦ ἁπ-
διὰ	διὰ	αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	15. 4 ἐκτελέσω. λίγων	ἐκτελέσω. λίγων
αὐτοῦ	αὐτοῦ	32 ἡμέρας τοῦ	ἡμέρας τοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	39 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	16. 11 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	18 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	17. 5 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	9 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	14 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	20 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	18. 1 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	14 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	26 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	19. 17 εἰ με λίγων ἀγα-	εἰ με λίγων ἀγα-
αὐτοῦ	αὐτοῦ	θῶν ὁ ἀγαθῶν ἀγα-	θῶν ὁ ἀγαθῶν ἀγα-
αὐτοῦ	αὐτοῦ	θῶν, εἰ με λίγων ἀ-	θῶν, εἰ με λίγων ἀ-
αὐτοῦ	αὐτοῦ	24 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	16. 2 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	28 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	20. 26 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	27 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	21. 3 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	7 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	16. 1 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	16. αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	25 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	38 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	42 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	46 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	22. 5 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	10 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	30 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	32 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	37 αὐτοῦ	αὐτοῦ
αὐτοῦ	αὐτοῦ	23. 4 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	5 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	8 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	21 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
αὐτοῦ	αὐτοῦ	25 ἀγαθῶν	ἀγαθῶν

[illegible]

Reading.	Griesb. Reading.	Common Reading.	Griesb. Reading.
LUKE.		LUKE.	
αἶνον	εὐλογίαν	Ch. v 32 29 ἰθαύμαστον	ἰθαύμαστον
αἶς	γαργαλίζοντες	3 ἀπὸ τοῦ	ἔλθον
τοῦ	καταρτίσας	34 28 προσκαλεσάμενος	προσκαλεσάμενος
ἰ	ἐν αὐτῷ	37 τοῦτο	κατανοήσαντες
ἰ	ἰδοὺ	47 ἐξέμαρτον	ἐξέμαρτον
ἰκαρηνόσας	ἐξελεῖσθαι, ἀρνησάμενος		
ῖς	δοξάν		
ῖς	ἐκκλητοῦμενος αὐ. ἰα.	Ch. v 13 αἰ—ἰγανόθηναι	αἰ—ἰγανόθηναι
ῖς	λαίπας	14 ἑλθέτω	ἑλθέτω
ῖς	ἐκκαλεσάμενος	16 καὶ ἰα	ῖς ἰα
ῖς	ἰαίς	23 βούτεις ἐν τῇ ἐκτῇ	βούτεις Ἐν τῇ ἰ—
ῖς	ῖς—ῖς	μὲν εἰδόντες	ῖς—ῖς
ῖς	ἰαίς	32 ὡς	ὡς
ῖς	ἰαίς	51 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	2. 12 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	17 κατὰ τὴν	κατὰ τὴν
ῖς	ῖς	23 ἰεροσολύμοις	ῖς ἰεροσολύμοις
ῖς	ῖς	24 πάντας	πάντας
ῖς	ῖς	3. 2 τὸν ἰησοῦν	αὐτόν
ῖς	ῖς	34 μέρους	μέρους
ῖς	ῖς	4. 5 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	27 ἰθαύμαστον	ἰθαύμαστον
ῖς	ῖς	34 πῶς	πῶς
ῖς	ῖς	35 τινεὶ μέρους	αὐ. τινεὶ μέρους
ῖς	ῖς	42 λαίπας	μαρτυρίας
ῖς	ῖς	51 πῶς	ῖς
ῖς	ῖς	5. 7 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	25 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	34 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	35 ἀγαλλισσόμενοι	ἀγαλλισσόμενοι
ῖς	ῖς	6 92 ῖς τὸ πλοῖον	ῖς τὸ πλοῖον
ῖς	ῖς	40 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	55 ἀληθῶς—ἀληθῶς	ἀληθῶς—ἀληθῶς
ῖς	ῖς	63 λαίπας	λαίπας
ῖς	ῖς	69 ῖς Χρ. τὸν, ῖς ῖς τὸν	ῖς ῖς τὸν ῖς
ῖς	ῖς	7. 1 ῖς	ῖς ῖς
ῖς	ῖς	4 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	8 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	29 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	34 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	38 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	8. 3 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	7 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	8 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	10 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	14 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	39 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	44 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	52 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	57 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	9 8 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	11 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	30 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	10. 5 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	36 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	11. 5 ῖς	ῖς
ῖς	ῖς	19 ῖς	ῖς

Common Reading.		Grieseb. Reading.	Common Reading.		Grieseb. Reading.
MATTHEW.			MARK.		
Ch. v	23. 34	πληρώσατε	Ch. v.	9. 21	ὡς
34	ἀποστείλω	ἀποστείλῃ	26	καρτέξων	καρτέξῃ
24. 9	πάντων ἰδῶν	πάντων τῶν ἰδῶν	26	σπαράξων αὐτὸν	σπαράξῃ αὐτὸν
15	ἰετῶς	ἱερέως	40	ἡμῶν—ἡμῶν	ἡμῶν—ἡμῶν
17	τὰ	αὐτὰ	10. 12	ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα	ἐκλύσῃ αὐτὸν
35	ταξιούσονται	ταξιούσονται	29	τοῦ	ἐκείνου
43	δουλαίᾳ	δουλαίᾳ	34	τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ	ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
45	δοῦναι	δοῦναι	51	ῥαββί	ῥαββί
49	ἐνδὲν δὲ καὶ πίνει	ἐκδὲν δὲ καὶ πίνει	52	τῷ Ἰησοῦ	αὐτῷ
51	αὐτῶν	αὐτῶν αὐτῶν	11. 3	ἀποστείλῃ	ἀποστείλῃ
16	ἐκείνοις	ἐκείνοις τοῖς πτωχοῖς	7	ἐκείνους	ἐκείνους
26. 9	δοῦναι πτωχοῖς	δοῦναι τοῖς πτωχοῖς	8	καὶ τὰς ἀδελφάς	καὶ τὰς ἀδελφάς
15	ἀγνῶστους	ἀγνῶστους	24	λαλοῦσιν	λαλοῦσιν
26	ἐκείνους	ἐκείνους	12. 28	παύσῃ	παύσῃ
40	τῷ Πίττει	αὐτῷ	29	πρώτῃ πνεύματι	πρώτῃ πνεύματι
52	ἀπολύσονται	ἀπολυθήσονται	31	ὁμοία, αὐτῇ	ὁμοία αὐτῇ
74	κατακαυματίζουσιν	κατακαυματίζουσιν	13. 11	ἀρχαρίων	ἀρχαρίων
27. 4	ἐκείνους	αὐτοὺς	13. 11	τις αὐτῶν	τις αὐτῶν
33	ἰετῶν	ἱερέων	31	ταξιούσονται	ταξιούσονται
34	ἱερέων	ἱερέων	32	καὶ	καὶ
44	αὐτῶν	αὐτῶν	14. 6	ἐκείνους	ἐκείνους
			15	ἀρχαρίων	ἀρχαρίων
			30	ὅτι σήμερον	ὅτι σήμερον
			69	μακάρι	μακάρι
			15. 14	ταξιστοῦσιν	ταξιστοῦσιν
			18	βασιλεῖν	βασιλεῖν
			24	διμαρτυροῦν	διμαρτυροῦν
			44	τάλας	τάλας
			16. 18	βλάψῃ	βλάψῃ
MARK.			LUKE.		
Ch. v.	1. 2	ταῖς προφῆταις	Ch. v.	1. 8	ἰσχυροῖς
3	βλῶντες ἐν τῇ ἐξέ-	βλῶντες ἐν τῇ ἐξέ-	14	γενήσονται	γενήσονται
5	μαρτοῖς· Ἐτοιμάσατε	μαρτοῖς· Ἐτοιμάσατε	36	ῥάββι	ῥάββι
5	ἱεροσολυμίται· καὶ	ἱεροσολυμίται· καὶ	39	Ἰουδα	Ἰουδα
6	ἰσχυροῖς πάν-	ἰσχυροῖς πάν-	20	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
6	τες ἐν τῇ	τες ἐν τῇ	21	τοῖς παιδίοις	τοῖς παιδίοις
11	ῥαββί	ῥαββί	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
39	ἐν ταῖς συναγωγαῖς	ἐν ταῖς συναγωγαῖς	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
41	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
44	τῷ ἱερεῖ	τῷ ἱερεῖ	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
2. 4	προσενγίνομαι	προσενγίνομαι	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
14	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
18	οἱ τῶν Φαρισαίων	οἱ τῶν Φαρισαίων	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
20	ἰσχυροῖς ταῖς ἡμέ-	ἰσχυροῖς ταῖς ἡμέ-	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
3	ραις	ραις	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
18	Κανανίτην	Κανανίτην	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
27	οὐ δύναται οὐδὲς	οὐδὲς δύναται	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
4. 21	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
25	δοῦναι	δοῦναι	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
5. 1	ἴδω	ἴδω	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
10.	Γαδαρηνῶν	Γαδαρηνῶν αὐτῶν	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
9	μεταμέλει	μεταμέλει	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
9	ἀπεκρίθη λίγων	ἀπεκρίθη λίγων	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
11	πρὸς τὰ ἔθνη	πρὸς τὰ ἔθνη	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
33	ἀλλήλων	ἀλλήλων	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
6. 3	ὁ τίκτων, ὁ υἱὸς	ὁ τίκτων, ὁ υἱὸς	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
7. 5	ἀνίσταται	ἀνίσταται	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
19	ἀνίσταται	ἀνίσταται	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
31	καὶ Σιδωνος, ἔθνη	καὶ Σιδωνος, ἔθνη	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
8. 10	Δαλμανουθῶν	Δαλμανουθῶν	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
22	Βηθσαιῶν	Βηθσαιῶν	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
31	ἀπὸ	ἀπὸ	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
34	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς
9. 19	αὐτῶν	αὐτῶν	24	ἰσχυροῖς	ἰσχυροῖς

[illegible]

Reading.	Griesb. Reading.	Common Reading.	Griesb. Reading.
ACTS.		Ch. v.	ACTS.
ης	της τρίτης		χαίρει, καὶ συν-
ντες	ἰθὺς		εὐχάλετο ἐν ταῖς
μετὰς	Ἑλλάδας		ἐκκλησίαις
ο	ἰερίαν		ἡμέρας
ἰεροῦ	αὐτοῦ	19. 8	αἱ. ἱερῶς
ληροδότησιν	κατακληροδόμησιν	19	ἐκκλησιάζειν
ε	ἐκκαλεῖται	34	ἐκκλησιάζειν
ε	αὐτῶν	37	Θεὸς αἱ τὸν Θεὸν
αὐτῶν	αὐτῶν	20. 5	αὐτῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	7	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	8	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	15	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	16	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	28	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	30	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	31	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	21. 1	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	13	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	20	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	40	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	22. 1	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	12	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	16	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	22	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	24	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	25	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	26	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	27	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	28	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	29	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	30	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	31	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	32	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	33	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	34	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	35	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	36	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	37	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	38	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	39	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	40	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	41	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	42	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	43	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	44	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	45	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	46	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	47	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	48	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	49	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	50	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	51	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	52	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	53	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	54	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	55	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	56	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	57	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	58	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	59	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	60	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	61	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	62	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	63	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	64	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	65	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	66	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	67	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	68	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	69	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	70	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	71	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	72	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	73	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	74	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	75	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	76	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	77	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	78	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	79	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	80	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	81	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	82	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	83	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	84	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	85	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	86	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	87	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	88	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	89	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	90	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	91	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	92	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	93	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	94	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	95	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	96	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	97	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	98	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	99	ἡμῶν
αὐτῶν	αὐτῶν	100	ἡμῶν

Common Reading.		Griesb. Reading.	Common Reading.	
<p>Ch.v. ACTS.</p> <p>27. 42 διαφύγει</p> <p>28. 17 τὸν Παῦλον</p> <p>26. αὐτὸν</p>			<p>Ch.v. ROMANS.</p> <p>9. 4 αἱ διαπορεύονται ἐν ἡμεῖς ἀγγέλους</p> <p>5 κατὰ σέξοντα, ἐν ὧν ἐπὶ πάντων ἐκλογητὸς ἐστὶν τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν</p>	
<p>Ch.v. ROMANS.</p> <p>1. 4 εἰσθίνοντες</p> <p>7. 1 Ῥώμην, ἀγάπη τοῖς Θεοῦ</p> <p>13. οὐ φίλον</p> <p>16. Θεοῦ ἐστίν</p> <p>2. 1 κρίνεις</p> <p>5. ἀποκαλύψαις δικαιοσύνης</p> <p>14. ἔχοντα φύσιν</p> <p>17. ἰδοὶ</p> <p>20. λογισθῆναι</p> <p>27. οὐσίας</p> <p>3. 1 πιστίν</p> <p>5. ἀγνήν; (κατὰ ἡν θεοὺς ἰσχυρὰν)</p> <p>9. τί οὖν; προκρίνεις; οὐ πάντων; προκρίνεις</p> <p>25. πάρεστιν</p> <p>28. οὐ</p> <p>4. 11 περιτομῆς</p> <p>15. τοῖς οὐκ</p> <p>15. οὐ γὰρ</p> <p>20. δικαιοσύνη</p> <p>28. ἔχοντες</p> <p>5. 7 δικαιοσύνην</p> <p>11. καὶ οὐκ αἰνέει</p> <p>16. ἀμαρτανώσαντες</p> <p>17. τῷ τοῦ ἰσθ</p> <p>18. παραπτώματος, ἐν τῷ δικαιοματί, ἐν</p> <p>6. 5 ἀλλὰ</p> <p>19. δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ</p> <p>7. 6 ἀποθνήσκοντες</p> <p>10. αὐτῇ</p> <p>14. ἰδοὺ μὲν ἐκείνη</p> <p>18. ἐκείνη</p> <p>22. Θεοῦ</p> <p>8. 2 ζωὴν ἐν Χριστῷ</p> <p>9. ἡσθ</p> <p>5. εἰς τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ</p> <p>10. ζωὴν</p> <p>13. τοῦ σώματος</p> <p>15. νοουλή</p> <p>16. ἐκ πατὸς</p> <p>19. πιστίν</p> <p>20. μακαρίων</p> <p>35. Χριστοῦ</p> <p>36. ἰν</p>			<p>6. οὗτοι Ἰσραὴλ</p> <p>11. καλοῦντες</p> <p>27. παταλῆμα</p> <p>1. τοῦ Ἰσραὴλ ἐστίν</p> <p>11. ἐπιζητή- τούτου</p> <p>13. γὰρ</p> <p>21. οὐσίαν</p> <p>36. ἐν αὐτῶν</p> <p>12. 2 συνηματίζεσθαι</p> <p>11. Κυρίῳ</p> <p>13. κρίνεις</p> <p>13. 1 τὰς ψυχὰς</p> <p>12. ὑποτασσέσθαι</p> <p>12. ὅπλα</p> <p>14. 6 ἐσθλόν</p> <p>9. ἀνίστηται</p> <p>10. Χριστοῦ</p> <p>14. καὶ τοῦ</p> <p>16. ἡμῶν τὸ ἀγαθόν</p>	
<p>Note.—To the end of some copies subject and 27th verses of ter.</p>			<p>Note.—To the end of some copies subject and 27th verses of ter.</p>	
<p>Ch.v. I. CORINTH</p> <p>1. 6 μαρτυροῦμαι</p> <p>8. καί</p> <p>12. Χριστοῦ</p> <p>22. σφραγίσ</p>			<p>15. 7 ἡμεῖς</p> <p>16. ἀλλήλους</p> <p>17. τοῦ</p> <p>19. Θεοῦ</p> <p>22. τὰ πολλὰ</p> <p>29. τῇ ἐκείνῃ</p> <p>16. 3 Περικλῆ</p> <p>5. Ἀχάρι</p> <p>6. ἐν ἡμέ</p> <p>17. σκωτῶ</p> <p>18. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ</p>	

[illegible]

Common Reading.		Griesh. Reading.	Common Reading.		Griesh. R.
II. CORINTHIANS.			GALATIANS.		
Ch.v.	3 18	ταυρωματις	Ch.v.	2 20	του υιου του Θεου
4	9	αυραμα	3 14	εταγγιλιαν	ελογισαν
5 10	24	Χριστου	17	τιτακαποσια	τρικαποσια
14		Χριστω	19	ο νομος ; Των πα	ο νομος των
17		Χριστω καινη κτι	28	εκαδιστων Χωριν	ων ; ιστη
18		σις		προστατη	
6 12		στιςχωριθη δι	26	αγγιλιαν—μα	αγγιλιαν
16		ειδωλον		σितου	σις
7 1		εκαδης και πνευ	4 4	γινωσκον	γινωσκον
1		ματος ιστιλου	21	ακουτις	ακουτις
2		ντις αγρανουν	25	δουλις δι	δουλις γα
8		ου μεταμελομαι. ι	28	ομις—ισμην	ομις—ισμην
1		και μεταμελο	5 7	ανισοψι	δουλις
1		μην. Βλίστω γα	14	ιν ει λεγω	ιν ει λεγω
1		δτι η πιστολη ι	15	σταυτη	αλ. ιαυτη
1		κτις. ι και προ	16	τιλίσσας	τιλίσσας
1		αρεν. Ιδωτην	26	αλλελας	αλλελας
13		εκαδελειμα ι	6 2	εκαπλεσσαντι	εκαπλεσσαντι
1		τι τω πεκαλι	15	ιν γα Χριστω Ιη	αυτι γα
1		σι υμων. τρε		σου οντι πεκαλι	τι ιστη
1		σους δι μαλ	16	στοιχισουσιν	στοιχισουσιν
1		λιν ιχθυημα			
8 2		χαρις			
16		αποδοτης			
19		υμων			
21		προσευμαι καλ			
9 5		δτις			
10		στις			
10		χαρησμαι—πλη			
10		ναι—αυξήσαι			
11		υμων			
10 13		ουχι			
18		συνισταν			
11 10		εκαγισται			
14		δυναμωσται			
25		ουτις ιγ			
12 1		καυασθαι δι ου			
1		συνισται μοι ι			
1		λιουσμαι γα			
3		εκατος			
19		Χριστω λαλουμιν			
19		Χριστω λαλουμιν			
13 4		ιν αυτω, αλλα ζη			
		σμεθ			
Ch.v.			Ch.v.		
GALATIANS.			EPHESIANS.		
1 3		πατρες και Κυριου	1 4	ιν αυτω	ιαυτω ι ου
4		υμων Ιησου	16	κατινωτιον αυτου ι	κατινωτιον αυτου
4		υπερ		αγατη. Προε	Εν αγατη
9		προιηκαμιν		σας ημας	εισαι ημας
1		εταδου	5 αυτων		αυτων
1		δικαστας	13 υμεις		υμεις
12		αλβον	18 δυναμεις		καρδια
13		συνιστησιν—τη	19 ημας		υμεις
1		υμιν—αμα	2 2	αίρεος του	αίρεος του
1		σας—τη υποκλι	8 χαρις ιστι—υμων		αυτου γα
14		σας			ημας
18		τις	12 διαβηκων της ιτα		εταγγιλιαν
			16	Θω δια του σταυ	Θω δια του
				ρου ατοκτινας	αυτου
				των ιχθυων ις αυ	των ιχθυων
			3 3	ιγνωσης	ιγνωσης
			9 κωνιας		οικονομιας
			13 δοξα υμων		δοξα ημων
			4 4	υμων	ημων
			13 πληρωματος		σωματος
			15 δι ιν αγατη		δι ιν αγατη
			16 μεις		μεις
			28 το αγαθος		αγαθος
			32 υμιν		υμιν
			5 5	ιστι	ιστι
			9 πνιματος		πνιματος
			11 ακαρις		ακαρις
			14 γινω		γινω
			21 Θεω		Χριστω
			27 αυτην		αυτην
			29 Κυρις		Χριστος
			6 7	ως τω Κυριω	αλ. ος ι
			8 κομις		κομις
			12 ημας		υμιν

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ding.	Griech. Reading.	Common Reading.	Griech. Reading.
REVELATION.		REVELATION. ^d	
ταρενδι-τῷ παρὰδίδωμι		Ch. v.	
τιος ὧ	αλ. παρὰδίδωμι δι' ἡ	6. 4	τοῦ ἑξ-ἐξ' αὐτῶν
	αὐτοῖς, αλ. διὰ αὐτῶν.		αλ. αὐτῶν
	ὁ μισθὸς. αλ. Ὁ	5	ἑξ-ἐξ' αὐτῶν
	μισθὸς μετακλή	6	αὐτῶν
	σον, ἡ	7	αὐτῶν
	αλ. ἔγω	8	αὐτῶν
	ἀφ' ἡ	9	αὐτῶν
αυ	ἡ λέγουσα	10	αὐτῶν
αι πλω	καὶ διδάσκει καὶ	11	αὐτῶν
	πλωσθ	12	αὐτῶν
ίας αὐ	καὶ οὗ ἔστι μετα-	13	αὐτῶν
οὐ μετα	νοῦσαι ἐκ τῆς	14	αὐτῶν
	πρωτοῦς αὐτῆς	15	αὐτῶν
	αὐτῆς	16	αὐτῶν
	αὐτῶν	17	αὐτῶν
	ταῖς λαοῖς	18	αὐτῶν
	τὰ βαβυλ	19	αὐτῶν
	αὐτοῖς	20	αὐτῶν
	συντηροῦνται	21	αὐτῶν
ἄλλω	στηρίξον—ἡ μάλλον	22	αὐτῶν
	γνώσῃ	23	αὐτῶν
	αὐτῶν	24	αὐτῶν
ἡμω	ἡμαρτήσῃ	25	αὐτῶν
Δαβὶδ	κλινὴ τοῦ φθού	26	αὐτῶν
	γνώσῃ	27	αὐτῶν
	αὐτῶν	28	αὐτῶν
	πολλοὶ αὐτῶν	29	αὐτῶν
	ἐρχόμενοι αλ. ἵνα ἐγ-	30	αὐτῶν
	χρίσῃ	31	αὐτῶν
	λίαν	32	αὐτῶν
κ. Κα	μετὰ ταῦτα ὑβίαι	33	αὐτῶν
	σκαδὶμ	34	αὐτῶν
	αλ.	35	αὐτῶν
υ	ἀνθρώπου αλ. ὡς ἄν	36	αὐτῶν
	θωτος	37	αὐτῶν
το, ἔχον	καθ' ἑαυτὸν ἔχον	38	αὐτῶν
	αλ. καθ' ἑαυτὸν ἔχον	39	αὐτῶν
ἰόντα	αλ. γίμνασι—ἀλ.	40	αὐτῶν
	γοντες	41	αὐτῶν
	δοσι, δ. δώσωσι	42	αὐτῶν
	ὁ Κυριος καὶ ὁ Θεὸς	43	αὐτῶν
	ἡμῶν αλ. αὐτῶν. ὁ	44	αὐτῶν
	ἄγιος.	45	αὐτῶν
	ἦσαν	46	αὐτῶν
	ἐξῶθεν	47	αὐτῶν
	τοῦ	48	αὐτῶν
	ὁ ἀνθρώπος	49	αὐτῶν
	ἰσχυροῦς αὐτοῦ	50	αὐτῶν
	πύλας	51	αὐτῶν
	αὐτοῦ	52	αὐτῶν
	βασιλείας	53	αὐτῶν
	ἀποκαλύπτουσιν	54	αὐτῶν
ἡ	πολλῶν	55	αὐτῶν
	κύκλῳ	56	αὐτῶν
	αλ. ἐν τῷ γῆ	57	αὐτῶν
	λίαντα	58	αὐτῶν
	λίαντα	59	αὐτῶν
	συν—αλ. βλίστι	60	αὐτῶν
	ἐξ' αὐτῶν	61	αὐτῶν

[illegible]

ΤΕΛΟΣ.

Excusebat D. Stevenson.

1. The first part of the document is a list of names and addresses, which is followed by a list of names and addresses.

2. The second part of the document is a list of names and addresses, which is followed by a list of names and addresses.

3. The third part of the document is a list of names and addresses, which is followed by a list of names and addresses.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses, which is followed by a list of names and addresses.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses, which is followed by a list of names and addresses.

